СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 161 Год. LXV Среда, 30 декември 2009 Цена на овој број е 350 денари

www.slvesnik.com.mk contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

		Стр.
3405.	**Закон** за изменување на Законот за основање на Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Македонија...	2
3406.	**Закон** за изменување на Законот за цивилните инвалиди од војната...........	2
3407.	**Закон** за изменување на Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација.......	3
3408.	**Закон** за управување со пакување и отпад од пакување................................	3
3409.	**Закон** за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај..	46
3410.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај..	71
3411.	**Закон** за бесплатна правна помош......	76
3412.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи..	88
3413.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата..................................	92
3414.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за производство и промет на вооружување и воена опрема..........	96
3415.	**Закон** за изменување на Законот за водите..	97
3416.	**Одлука** за донесување на Енергетскиот биланс на Република Македонија за 2010 година..............................	98
3417.	**Правилник** за формата и содржината на Годишниот извештај за исплатени приходи при откуп на земјоделски производи од физички лица.................	124
3418.	**Правилник** за изменување и дополнување на Правилникот за постапката, начинот и роковите за доделување на единствен даночен број, содржината и начинот на водење на единствениот регистар на даночни обврзници, содржината и формата на пријавата за регистрација, како и постапката за бришење од регистрацијата.................	129
3419.	**Правилник** за формата и содржината на огласот, известувањето за поништување на постапката и образецот на евиденцијата на постапките со барање за прибирање на понуди.............	132
3420.	**Правилник** за формата и содржината на огласите и известувањата за доделувањето на договорите за јавни набавки...	139

Стр.

3421. **Правилник** за начинот на користење на електронскиот систем за јавни набавки.. **154**

3422. **Упатство** за начинот на трезорско работење.. **156**

3423. **Национална** сортна листа.................... **186**

3424. **Решение** за давање согласност на Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа Прилеп... **187**

3425. **Правилник** за поблиските услови за стандардите во поглед на потребен простор, опрема и стручен кадар, нивото на поддршка, начинот и програмата за остварување на поддршката за самостојно живеење во станбена единица.................. **188**

3426. **Правилник** за начин и услови за регулирање на цени за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас............. **193**

3427. **Листа** на стручни лица - тренери кои учествувале во работата за остварување на спортскиот резултат на категоризиран спортист во Република Македонија, за период јули 2009 – декември 2009 година.................................... **240**

Огласен дел.. 1-16

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3405.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВАЊЕ НА АГЕНЦИЈА ЗА ПОДДРШКА НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Законот за изменување на Законот за основање на Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Македонија,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 28 декември 2009 година.

Бр. 07-5440/1
28 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВАЊЕ НА АГЕНЦИЈА ЗА ПОДДРШКА НА ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во Законот за основање на Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија” број 60/2003), во членот 8 став (2) алинеја 1 зборот “трансфер” се заменува со зборот “средства”.

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

L I G J
PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR THEMELIMIN E AGJENCISE PËR MBESHTETJEN E SIPERMARRESISE TË REPUBLIKES SË MAQEDONISE

Neni 1

Në Ligjin për themelimin e Agjencise për Mbeshtetjen e Sipermarresise të Republikes së Maqedonise ("Gazeta zyrtare e Republikes së Maqedonise" numer 60/2003), në nenin 8 paragrafi (2) alineja 1, fjala "transfer" zevendesohet me fjalen "mjete".

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në „Gazeten zyrtare të Republikes se Maqedonise“.

3406.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЦИВИЛНИТЕ ИНВАЛИДИ ОД ВОЈНАТА

Се прогласува Законот за изменување на Законот за цивилните инвалиди од војната,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 28 декември 2009 година.

Бр. 07-5451/1
28 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЦИВИЛНИТЕ ИНВАЛИДИ ОД ВОЈНАТА

Член 1

Во Законот за цивилните инвалиди од војната ("Службен весник на СРМ" број 33/76, 25/79, 11/81, 4/85, 12/89 и 17/91 и „Службен весник на Република Македонија“ број 38/91, 81/99 и 12/2009), во членот 9 ставот 1 се менува и гласи:

„Висината на цивилната инвалиднина за цивилните инвалиди од војната се утврдува според личната инвалиднина на воените инвалиди од I-та група која изнесува 36.126,00 денари. Висината на месечниот износ на личната инвалиднина се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година“.

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ
PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR INVALIDËT CIVILË NGA LUFTA

Neni 1

Në Ligjin për invalidët civilë nga lufta ("Gazeta zyrtare e RSM-së", numër 33/76, 25/79, 11/81, 4/85, 12/89 dhe 17/91 dhe "Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 38/91, 81/99 dhe 12/2009), në nenin 9 paragrafi 1 ndryshohet, si vijon:

"Lartësia e pagesës civile invalidore për invalidët civilë nga lufta, përcaktohet sipas pagesës personale invalidore të invalidëve të luftës nga grupi I, e cila është 36 126,00 denarë. Lartësia e shumës mujore të pagesës personale invalidore, harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetës për vitin paraprak, të shpallura nga Enti Shtetëror i Statistikës në janar, për vitin rrjedhës."

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

3407.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ОБВРЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА

Се прогласува Законот за изменување на Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07-5495/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ОБВРЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА

Член 1

Во Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација ("Службен весник на Република Македонија" број 37/2002 и 89/2008), во членот 2 став 2 зборот "осум" се заменува со зборот "десет".

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J
PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR EMETIMIN E OBLIGACIONEVE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË PËR DENACIONALIZIM

Neni 1

Në Ligjin për emetimin e obligacioneve të Republikës së Maqedonisë për denacionalizim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 37/2002 dhe 89/2008), në nenin 2 paragrafi 2, fjala "tetë", zëvendësohet me fjalën "dhjetë".

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

3408.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПАКУВАЊЕ И ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ

Се прогласува Законот за управување со пакување и отпад од пакување,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07- 5500/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПАКУВАЊЕ И ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина кои мора да ги исполнува пакувањето при негово производство, пуштање на пазар и ставање во употреба и постапувањето со отпадот од па-

кување што ги опфаќа обврските и одговорностите на економските оператори и другите субјекти кои учествуваат во процесот на производство, пуштање на пазар и ставање во употреба на пакувањето, правилата за собирање, повторна употреба, преработка и отстранување, како и други услови за постапување со отпадот од пакувањето, известувањето и економските инструменти за постигнување на националните цели за собирање и преработка на отпад од пакување.

Член 2
Субсидијарна примена на други закони

(1) На прашањата кои се поврзани со правилата за управување со отпад од пакувања кои не се посебно регулирани со овој закон, ќе се применуваат одредбите од Законот за управување со отпад.

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учество на јавноста во донесувањето на одлуките, оцена на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина, оцена на влијанијата од определени проекти врз животната средина, се применуваат одредбите од Законот за животната средина, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(3) На постапките утврдени со овој закон се применува Законот за општата управна постапка доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 3
Цели на законот

Во согласност со начелото на одржлив развој, целите на овој закон се:

- да се спречи создавањето на отпад од пакување,
- да се намали количината на отпад од пакување,
- да се намали и ограничи употребата на штетни метали и материи во пакувањето и со тоа да ја намали токсичноста на отпадот од пакување,
- да се спречи или да се намали негативното влијание врз животната средина од отпадот од пакување и да се обезбеди висок степен на заштита на животната средина,
- да се постигне високо ниво на повторна употреба на пакувањето,
- да се постигне високо ниво на рециклирањето и други видови на преработка на отпадот од пакување и намалување на крајното отстранување на отпадот од пакување,
- да се обезбедат услови за воспоставување на системи за враќање, селектирање, собирање, повторна употреба, преработка и рециклирање на отпадот од пакување,
- да се обезбедат услови за воспоставување и развој на пазар на преработка и рециклирање на отпадот од пакување и
- да се обезбеди еднаква положба на пазарот меѓу домашните и странските правни и физички лица и да се избегнат и отстранат трговските бариери кои можат да го нарушат пазарот.

Член 4
Примена на законот

(1) Одредбите од овој закон се применуваат на сите пакувања што се произведуваат и пуштаат на пазар на територијата на Република Македонија и на целиот отпад од пакување кој е создаден од вршење на производствена, индустриска, занаетчиска, трговска, услужна, административна и друга дејност, на отпадот од пакување кој е создаден во домаќинствата и/или на други места на територијата на Република Македонија, без оглед на потеклото, употребата и видот на материјалот на пакувањето и на отпадот од пакување.

(2) Одредбите од овој закон не ја исклучуваат примената на одредбите кои го уредуваат квалитетот на пакувањето, безбедноста, хигиената и санитарната заштита, заштитата на здравјето и безбедноста на пакуваните производи, како и правилата што се поврзани со транспортот на производите и постапувањето со отпад и отпад од пакувања.

(3) Сите мерки, стандарди и цели кои се утврдени со овој закон се применуваат како минимални барања коишто треба да се исполнат при управувањето со пакувањето и отпадот од пакување.

(4) Доколку со друг закон се утврдени мерки и стандарди на животната средина, при управувањето со пакувањето и отпадот од пакувања се применуваат построгите мерки и стандарди со цел за заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

Член 5
Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Пакување се сите производи направени од каков било вид на материјал кои се користат за чување, заштита, ракување, испорака и презентирање на стоки, од производителот до корисникот или потрошувачот, без оглед на тоа дали стоката е суровина или готов производ. „Неповратните„ предмети кои се користат за истите цели, исто така, ќе се сметаат за пакување, вклучувајќи ги и помошните средства кои служат за завиткување, поврзување и/или употреба на стока, означување на стока, припрема за достава или затворање на стока. Пакувањето може да биде:

а) продажно или примарно пакување (продажно пакување) е пакување направено на таков начин кое претставува единствена единица за крајниот корисник или потрошувачот на местото на продажбата. Ова вклучува чаши, шолји, кеси, конзерви, шишиња, пластични шишиња, туби, кутии, плочи, цевки и друго или друго слично пакување со составните делови коишто ја обвиткуваат или ја содржат основната продажна единица на стоката наменета за продажба за крајниот корисник или за потрошувачот, на местото на продажбата и ја заштитуваат стоката од оштетување или загадување. Продажно пакување се и садовите и приборот за јадење за еднократна употреба;

б) групно или секундарно пакување (групно пакување) е пакување направено на таков начин кое, како група, обвиткува или држи заедно поголем број на основни продажни единици со продажно пакување од ист или различен вид на стока на местото на купување, без

оглед на тоа дали се продаваат на крајниот корисник или потрошувач како група или се продаваат поединечно по продажна единица или служи како средства за достава до местото на продажба. Групното пакување може да се отстрани од продажните единици без да се влијае врз неговите карактеристики. Ова вклучува фолии, кутии и слични материјали за завиткување или друго пакување чии составни делови се наменети за дистрибуција, складирање, транспорт или достава на стоката за продажба на крајниот корисник или потрошувач. Ако групното пакување истовремено врши функција на продажно пакување истото се смета за продажно пакување;

в) транспортно или терцијално пакување (транспортно пакување) е пакување направено на таков начин, кое обвиткува или држи заедно поголем број на основни продажни единици со продажно или групно пакување, со цел да го олесни ракувањето и транспортот на стоката и да ја заштити од оштетување при ракувањето и транспортот. Ова вклучува буриња, сандаци, врчви, вреќи, палети, кутии или друго слично пакување. Ако транспортното пакување истовремено врши функција на продажно пакување истото се смета за продажно пакување. Контејнерите, кои за превоз на стока се употребуваат во патниот, железничкиот, поморскиот или воздушниот сообраќај, не се транспортно пакување и

г) кога е потребно, определувањето за тоа кој предмет ќе се смета за „пакување“ ќе се врши и преку примена на следниве критериуми:

- предметот ќе се смета за пакување ако ја исполнува една од дефиницијата за пакување дадени под точката 1 од овој член, без оглед на другите функции кои можеби ги поседува, под услов пакувањето да е интегрален дел од производот и е неопходно за чување на неговата содржина, го поддржува или штити производот во текот на целиот негов животен циклус и сите елементи на пакувањето се наменети да се употребуваат, трошат и отстрануваат заедно со производот,

- предметот кој е дизајниран или наменет да се наполни со содржина на местото на продажбата и предметот наменет „за еднократна употреба„ што се продава, полни или е дизајниран и наменет да се наполни на местото на продажба, ќе се смета за пакување ако ја исполнува една од дефиницијата за пакување дадени под точката 1 од овој член и

- составните делови на пакувањето и помошните елементи вградени во пакувањето се сметаат за дел од пакувањето во кое се вградени. Помошните елементи што се директно обесени, или прикачени на еден производ и што вршат функција на пакување се сметаат за пакување, освен ако не се составен дел од тој производ и ако сите елементи се наменети да се користат или да се отстранат заедно со производот;

2. Отпад од пакување е секое пакување или материјал за пакување кој е опфатен со дефиницијата за отпад согласно со Законот за управување со отпад, освен остатоците создадени при производството на пакувањето;

3. Отпад од пакување кој претставува комунален отпад е отпад од продажно и групно пакување, кој се создава како отпад од домаќинствата или отпад од индустриските, занаетчиските, услужните или други активности, кој по својата природа и според својот состав е сличен на отпадот од домаќинствата;

4. Отпад од пакување кој не претставува комунален отпад е отпад од продажно, групно или транспортно пакување, кој се создава како отпад при извршувањето на производствени, индустриски, занаетчиски, трговски, услужни, административни и други дејности и според својата природа и состав е различен од отпадот од домаќинствата;

5. Управување со отпад од пакување е збир на активности, мерки и одлуки наменети за постигнување на националните цели за постапување со отпадот од пакување, а се преземени во согласност со овој закон и со прописите кои го регулираат управувањето и постапувањето со отпадот;

6. Спречување е намалување на количеството и на негативните влијанија врз животната средина, особено со развивање на „чисти“ производи и технологии од:

- материјалите и супстанциите содржани во пакувањата и во отпадот од пакување и

- пакувањето и отпадот од пакување што се создава при производствениот процес и во фазите на пуштање на пазар, ставање во употреба, дистрибуција и отстранување;

7. Повторна употреба на пакувања е секоја постапка со којашто пакувањето било замислено (конципирано) и дизајнирано на таков начин што во текот на својот животен циклус, со помош или без помош на производи за пакување, еднаш или повеќе пати ќе биде повторно употребено и/или еднаш или повеќе пати ќе може повторно да се наполни за иста или слична намена за која првично било направено. Ова повторно употребено пакување станува отпад од пакување тогаш кога веќе нема да биде предмет на повторна употреба или полнење;

8. Обновување е секоја операција на преработка на отпад која може да се примени во согласност со одредбите на Законот за управување со отпад;

9. Рециклирање на отпадот од пакувања е секоја преработка на отпадот од пакување во производствен процес како секундарна суровина за производство на нови пакувања наменети за иста или за друга цел, вклучувајќи го органското рециклирање, а исклучувајќи ја енергетската преработка;

10. Енергетска преработка на отпадот од пакување е секоја операција на преработка со која се врши согорување на отпадот од пакување заедно или без друг отпад со цел за производство на енергија и искористување на добиената топлинска енергија;

11. Органското рециклирање на отпад од пакување е аеробна (компостирање) или анаеробна (биометанизација) преработка во контролирани услови и со употреба на микроорганизми за делот на отпадот од пакување кој биолошки може да се разложи, со којашто се произведува стабилизиран органски остаток или метан. Отстранувањето на отпадот од пакување на депонии не се смета за органско рециклирање;

12. Отстранување на отпад од пакувања е секоја операција која може да се примени во согласност со одредбите на Законот за управување со отпад;

13. Економски оператори поврзани со управувањето со пакување се:

- производител на пакување е правно или физичко лице кое произведува, увезува и/или пушта на пазар пакувања и нивни конвертори, како своја дејност,

- производител е правно или физичко лице кое пакува стоки или полни стоки во пакувања, како и произведува, увезува и/или пушта на пазар стоки спакувани во пакувања, како своја дејност, вклучувајќи го и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока,

- мал производител е правно или физичко лице кое пакува стоки или полни стоки во пакувања и/или произведува, увезува и/или пушта на пазар стоки спакувани во пакувања во количини согласно со членот 19 од овој закон,

- трговец е правно или физичко лице кое врши трговска дејност и набавува материјали за производство на пакување, пакување и спакувани стоки за цели на продажба на крајниот корисник,

- последен доставувач е правно или физичко лице кое пакувањето или спакуваната стока ја доставува непосредно на крајниот корисник односно потрошувач, без оглед на тоа дали истовремено тоа лице е производител, пакувач или продавач на мало,

- краен корисник е потрошувач кој поради крајна употреба или консумирање на спакуваната стока, ја одделува стоката и/или го празни пакувањето и на тој начин создава отпад од пакување и трговец кој, поради натамошна употреба на стоката, пакувањето го одвојува од стоката и/или го празни пакувањето и на тој начин создава отпад од групно или транспортно пакување,

- правно лице за постапување со отпад од пакување е правно лице кое има добиено дозвола за постапување со отпад од пакување согласно со членот 21 став (2) од овој закон и

- самостоен постапувач со отпад од пакување (во натамошниот текст: самостоен постапувач) е правно или физичко лице кое има добиено дозвола за самостојно постапување со отпад од пакување согласно со членот 24 став (2) од овој закон;

14. Доброволен договор е формален договор кој има извршни клаузули склучен меѓу, органите и организациите кои застапуваат одредени интереси на економските оператори, групи на економски оператори и поединечни економски оператори, од една страна и, од друга страна, Владата на Република Македонија со цел да се постигнат целите од овој закон утврдени во членот 3 и националните цели од членот 35 на овој закон, кој е отворен за пристапување на сите правни и физички лица кои сакаат да ги исполнат условите утврдени во договорот. Доброволниот договор е достапен до јавноста согласно со закон;

15. Композитно пакување (композит) е пакување составено од повеќе слоеви од различни материјали кои рачно не може да се раздвојат или на друг начин меѓусебно да се одвојат:

16. Повратно пакување е пакување за кое може да биде обезбедено враќање со кауција и истото може повторно да се употребува;

17. Враќање на пакувања е активност со која се обезбедува повратен прием на отпад од пакување која не го загрозува здравјето на луѓето и не применува процеси или методи кои би биле штетни за животната средина;

18. Намерно внесување е активност со која намерно се користи супстанција или материја при формулирањето на пакувањето или на компонентите на пакувањето при што нејзиното постојано присуство во крајното пакување или во компонентата на пакувањето е пожелно за да се постигнат специфични карактеристики, изглет или квалитет на пакувањето. Употребата на рециклирани материјали како суровина за производство на нови материјали за пакување, каде што дел од рециклираните материјали можат да содржат количества од регулираните супстанции и материи, не се смета за намерно внесување;

19. Случајно присуство е присуство на метал како ненамерно внесена состојка на пакување или дел од пакување и

20. Орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина е Управата за животна средина, орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Член 6

Начела

(1) Во согласност со целите за долгорочна заштита и одржливо користење на природните ресурси и заштита и унапредување на медиумите и областите на животната средина, управувањето со пакувањето и отпадот од пакување се заснова на:

1) начело на одговорност на производителот - производителот кој при вршењето на својата дејност создава и придонесува кон создавање на отпад од пакување е одговорен за преземање на мерки за управување со пакувањето и отпадот од пакување со цел да се елиминира и/или намали до крајна можна мера негативното влијание врз медиумите и областите на животната средина кое настанува како резултат на отпад од паку-

вање создаден од неговата дејност. Во смисла на ова начело како производител се смета и производителот на пакување и

2) начело на процена на животниот циклус на производот - производителот на стока која е спакувана во пакување и како производ ја пушта на пазар е должен да изврши процена на животниот циклус на производот и да го дизајнира на начин со кој ќе се овозможи повторна употреба и зголемен животен циклус на пакувањето и производот, намалување на создавањето на отпад и отпад од пакување на крајот на животниот циклус на производот и спречување на негативни влијанија врз медиумите и областите на животната средина.

(2) Во управувањето со пакувањето и отпадот од пакување, покрај начелата утврдени во овој член, соодветно се применуваат и начелата утврдени во Законот за животната средина и Законот за управување со отпад.

II. БАРАЊА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 7
Мерки за спречување и превенција

(1) Заради спречување и превенција во создавањето на количини на материјали и опасни супстанции содржани во пакувањето и отпадот од пакување, производителот на пакување и производителот во производството или при увозот на материјали е должен да употребува најдобри технологии и производствени постапки, кои се докажани во праксата и достапни на пазарот и кои, по разумна цена, придонесуваат кон:

- намалување на создавањето на количеството на пакувањето и отпад од пакувања,
- спречување и намалување на штетните/негативните влијанија врз медиумите и областите на животната средина настанати поради количините и составот на материјалот на пакувањето или отпадот од пакување и
- спречување и намалување на штетните/негативните влијанија врз медиумите и областите на животната средина во текот на производството, пуштањето на пазарот, селектирањето и употребата на пакувањата, како и во преработката или отстранувањето на отпадот од пакување.

(2) За реализација на мерките од ставот (1) на овој член производителот на пакување и производителот кои на годишно ниво имаат производство или користат пакување кое е поголемо од 30 т се должни да изготват програма за спречување и превенција на создавање на отпад од пакување, која особено треба да содржи квантитативни цели за спречување и превенција, мерки за постигнување на целите и механизми за контрола на квалитетот на пакувањето заради исполнувањето на целите во согласност со техничките и економските можности.

(3) Програмата од ставот (2) на овој член се изготвува за период од четири години.

(4) Во случај на промена на активностите на субјектите од ставот (1) на овој член истите се должни да изготват нова програма.

(5) Заради полесно определување на предмети кои ќе се сметаат за „пакување“ согласно со критериумите од членот 5 точка 1 потточка г) на овој закон, министерот за животна средина и просторно планирање ќе објави листа со илустративни примери за пакување.

Член 8
Пуштање на пазар

Пакување може да се пушти на пазар под услов да ги исполнува основните барања утврдени во овој закон кои се однесуваат на производството, составот и природата на пакувањето и на пакувањето што може повторно да се употреби, вклучувајќи ја и погодноста за преработка, односно рециклирање.

Член 9
Примена на стандарди во управувањето со пакувањето и отпадот од пакување

(1) Пакувањето што се произведува и кое се пушта на пазар во Република Македонија треба да е во согласност со европските и националните стандарди.

(2) Пакувањето ги исполнува барањата утврдени во стандардите од ставот (1) на овој член доколку е произведено во согласност со:

1) хармонизираните европски стандарди усвоени како национални, а кои се однесуваат на:

- критериуми и методологии за анализа на животниот циклус на пакувањето,
- методи за мерење и верификација на присуство на тешки метали и други штетни материи и супстанции во пакувањето и нивното испуштање во животната средина од пакувањето и од отпадот од пакување,
- критериуми за минималната содржина на материјалот што се рециклира во пакувањето за соодветни видови на пакување,
- критериуми за методите на рециклирање,
- критериуми за методите на компостирање и за создадениот компост и
- критериуми за означување на пакувањето и

2) други национални стандарди од областа на квалитетот на пакувањето.

Член 10
Барања во однос на производството и составот на пакувањето

(1) Пакувањето се изработува на таков начин што волуменот и тежината на пакувањето да бидат ограничени на минималното соодветно количество за одржу-

вање на потребното ниво на безбедност, хигиена и прифатливост за пакуваниот производ и за потрошувачот.

(2) Пакувањето треба да е дизајнирано, произведено и продадено на начин што ќе овозможува повторна употреба или преработка, вклучувајќи и рециклирање, при што негативното влијание врз животната средина се сведува на минимум при отстранување на отпадот од пакувањето или на неговите остатоци настанати при преземање на операциите за постапување со отпадот од пакување.

(3) Пакувањето треба да е изработено на таков начин што присуството на штетни и на други опасни супстанции и материи, присуството на тешки метали и други штетни материи и супстанции, како состојки на материјалот за пакување или на која било од компонентите на пакувањето, се сведени на минимум во однос на нивното присуство во емисиите, пепелта или во исцедокот што се создава при согорување или отстранување на пакувањето, или се создава при преземање на операциите за постапување со отпадот од пакување.

Член 11

Барања за нивоа на концентрација на тешки метали присутни во пакувањето

(1) Вкупното ниво на концентрација на олово, кадмиум, жива и хексавалентен хром присутно во пакувањето и во неговиот составен материјал или компоненти не смее да надминува 100 милиграми по килограм маса тежински, освен за пакување кое во целина е направено од оловно кристално стакло.

(2) Производителот или производителот на пакување кон пратката на пакувањето или материјалите за производство на пакување кои ги пушта на пазар е должен да поседува податоци дека се исполнети барањата од ставот (1) на овој член.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, содржината на тешки метали може да го надминува нивото од 100 милиграми по килограм маса тежински за стаклени пакувања, пластични гајби и палети кои потекнуваат од рециклирани материјали и доколку тешките метали не се намерно внесени во производствениот процес, односно се случајно присутни.

(4) Субјектите од ставот (2) на овој член се должни да вршат месечни контроли на присуство на нивоа на концентрации на тешки метали во пакувањата.

(5) Во случаите на надминување на нивото на концентрација на тешки метали од ставот (1) на овој член, во некоја од дванаесетте последователни месечни контроли направени на стандардно и редовно производство ја надмине границата од 200 милиграми по килограм маса тежински, производителот на пакувањето и производителот се должни да доставаат извештај изготвен од акредитирана институција до органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина (во натамошниот текст: стручниот орган).

(6) Извештајот од ставот (5) на овој член треба да вклучува информации за измерените вредности, опис на користените методи на мерење, можни извори на присуство на нивоата на удели на тешки метали и детален опис на преземени мерки за намалување на уделите на тешки метали.

(7) Резултатите од мерењата извршени во производствените процеси, како и користените мерни методи треба да се чуваат најмалку четири години и да се достапни во секое време на надлежни инспекциски органи на нивно барање.

Член 12

Барања во поглед на природата на пакувањата кои се наменети за повторна употреба

Пакувањата кои се произведени со намена да бидат повторно употребувани треба да ги исполнуваат следниве барања:

- физичките својства и карактеристики на пакувањето треба да бидат такви кои ќе обезбедат соодветен квалитет на пакувањето, со цел за негова повторна употреба во нормално предвидливи услови на користење,
- да овозможат при преработката на искористеното пакување, да се задоволат барањата во однос на здравствените и безбедносните услови за заштита при работа и
- да овозможи пакувањето кое не може понатаму повторно да се употребува да ги задоволува условите што треба да ги исполнува отпадот од пакување.

Член 13

Барања во поглед на погодноста на пакувањето за преработка и рециклирање

Пакувањето во поглед на неговата погодност за преработка и рециклирање на материјалот треба да ги исполнува следниве барања:

- пакување што може да се преработува преку операции на рециклирање мора да биде изработено на таков начин што кога ќе стане отпад од пакување да овозможува рециклирање на одреден тежински процент од материјалите кои се користени во изработката на производот кој е наменет за продажба, во согласност со важечките стандарди. Утврдувањето на овој процент може да варира во зависност од видот на материјалот од кој се состои пакувањето,
- пакување што може да се преработи преку операции за енергетска преработка кога ќе стане отпад од пакување да има минимална калорична вредност за да се овозможи оптимално производство на енергијата,
- пакување што може да се преработи преку операции на компостирање мора да биде изработено на таков начин што кога ќе стане отпад од пакување да има биоразградливо својство што нема да го попречува одделното собирање и процесот на компостирање или активноста во којашто тоа се воведува и

- пакување што е произведено од биоразградливи материјали мора да биде изработено на таков начин што кога ќе стане отпад од пакување да биде од таква природа што ќе може да се подложува на физичко, хемиско, термичко или на биолошко разградување, така што поголемиот дел од завршниот компост на крај ќе се разградува во јаглерод двооксид, биомаса и вода.

Член 14
Идентификација и означување на пакувањето

(1) Пакувањето се идентификува и означува во согласност со природата на материјалот од кој е произведено пакувањето, со цел да се олесни собирањето, повторната употреба и преработката, вклучувајќи го и рециклирањето на пакувањето.

(2) Пакувањето треба да биде идентификувано и означено со соодветна ознака на самото пакување или на неговата етикета, а доколку големината на пакувањето тоа не го дозволува, тогаш означувањето треба биде дадено во приложено упатство.

(3) Означувањето треба да ги содржи следниве податоци:

1) видот на материјалот употребен во пакувањето;

2) можноста за повторна употреба доколку постои и

3) можноста за преработка, односно рециклирање доколку постои.

(4) Ознаката треба да биде јасно видлива и лесно читлива при продажбата и при враќањето на пакувањето, издржлива и трајна, дури и кога пакувањето е отворено.

(5) Министерот за животна средина и просторно планирање во согласност со министерот за економија ќе ги пропише начинот на нумерирање и кратенките на кои се заснова системот за идентификација и означување на материјалите од кои е произведено пакувањето, како и формата и содржината на ознаката за постапување со пакувањето.

Член 15
Информации за корисниците на пакувањето

(1) Производителите се должни на соодветен начин да ги информираат продавачот и потрошувачот за битните својства на производот и неговото пакување во поглед на опасните и штетните материи и супстанции кои тие ги содржат и за начинот на постапувањето со искористените производи и со пакувањето кога тоа ќе стане отпад од пакување.

(2) Производителите се должни на секој вид на материјал од кој е произведено пакувањето кои ги пуштаат на пазар да поседуваат податоци за количината на тешки метали од членот 11 од овој закон.

(3) Производителите се должни на секој вид пакување во кое е спакувана или наполнета стоката самите или преку производителите на пакувањето да ги обезбедат податоците за количината на тешки метали од членот 11 на овој закон.

(4) Производителите на пакување се должни за секој вид на материјал кој е наменет за производство на пакување да обезбедат податоци за количината на тешки метали од членот 11 на овој закон.

III. ПОСТАПУВАЊЕ СО ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ

Член 16
Забрани

(1) Отпадот од пакување кој е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад е забрането да се остава или предава на места означени за собирање и селектирање на комунален отпад од домаќинствата.

(2) Крајниот корисник отпадот од пакување, кој е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад, кој го предава или враќа во согласност со овој закон, е должен да го чува одвоено, со цел да не постои можност да се меша со друг вид на отпад и да може да се собере и повторно употреби, преработи или отстрани во согласност со овој или друг закон.

(3) Крајниот корисник е должен да обезбеди отпадот од пакување, кој е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад, а кој го предава или враќа, да не е загаден со штетни или опасни материи и други материјали кои не се пакување, доколку тие материјали би ја оневозможиле неговата повторна употреба или преработка или тоа би било можно само со преземање на дополнителни мерки кои имаа несразмерно високи трошоци.

(4) Крајниот корисник е должен за отпадот од пакување кој е загаден со опасни или други материи кои не се пакување, како поседувач на отпад да обезбеди постапување со истиот, во согласност со прописите за постапување со отпад.

Член 17
Обврски на производителот

(1) Производителот е должен на свој трошок да обезбеди исполнување на националните цели од членот 35 на овој закон, преку собирање и преработка или рециклирање на отпадот што се создал од пакувањето кое прв пат го пуштил на пазарот во Република Македонија со:

- редовно преземање на отпадот од пакување кој е комунален отпад во согласност со членот 26 став (3) од овој закон и да обезбедат негова повторна употреба, преработка или отстранување и

- преземање и собирање на отпадот од пакување од крајните корисници и негова повторна употреба, преработка или отстранување.

(2) Производителот, кој истовремено е и краен корисник, е должен на свој трошок да обезбеди исполнување на националните цели од членот 35 на овој закон, преку собирање и преработка или рециклирање на отпадот што се создал од пакувањето кое го увезол на пазарот во Република Македонија.

(3) Обврските од ставот (1) на овој член не важат за пакувањето кое се извезува како пакување или како спакувана стока.

(4) Обврската од ставовите (1) и (2) на овој член не се однесува на субјектите од членовите 30 став (3), 31, 32 и 33 на овој закон.

Член 18
Постапување со продажно, групно и транспортно пакување

(1) Производителот на пакување, производителот и трговецот се должни отпадот од групното и транспортното пакување непосредно по доставувањето на стоката или при наредното доставување, бесплатно да го примат назад, ако крајниот корисник сака да го врати. Ако крајниот корисник самиот ја преземе стоката од производителот на пакувањето, производителот или од трговецот, може отпадот од групното и транспортното пакување да го остави непосредно на местото на преземање или дополнително бесплатно да го врати.

(2) Обврските од ставот (1) на овој член се применуваат и за продажното пакување кое истовремено врши функција на групно или транспортно пакување.

(3) Производителот на пакување, производителот и трговецот се должни бесплатно да го примат назад и отпадот од продажното пакување кое е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад, кога крајниот корисник сака да го врати и за таквиот отпад не се пропишани посебни начини на постапување.

(4) За спроведување на обврските од ставовите (1), (2) и (3) на овој член производителот на пакување, производителот и трговецот се должни да уредат одделен простор и да обезбедат опрема за селективно собирање на отпадот од пакување, доколку има продажен простор поголем од 200 м2.

(5) Производителот на пакување, производителот и трговецот можат собраните количини на отпад од пакување привремено да ги складираат одвоено во свој затворен или отворен простор.

(6) Производителот на пакување, производителот и трговецот кои имаат продажен простор помал од 200 м2 можат да уредат простор и да обезбедат опрема за селективно собирање на отпадот од пакување.

Член 19
Ослободување - мал производител

(1) Обврската од членот 17 на овој закон се однесува само на оној производител, кој пуштил годишно на пазар или увезол во Република Македонија повеќе од следниве количини и одделни видови на пакување:

- 800 кг стакло,
- 100 кг пластика,
- 300 кг хартија, картони и повеќеслојно пакување составено од претежно хартиени или картонски компоненти,
- 100 кг метал,
- 100 кг дрво и
- 100 кг други видови на пакување.

(2) Количините од ставот (1) на овој член се засметуваат како поединечни збирни количини по материјал на пакување.

(3) Производителот од ставот (1) од овој член е должен да води евиденција согласно со членот 28 ставови (3) и (4) од овој закон.

Член 20
Колективно постапување со отпад од пакување

(1) Производителите спроведувањето на обврските од членот 17 на овој закон можат да ги остваруваат самостојно или со склучување на посебен договор за преземање на обврски за постапување со отпад од пакување со правно лице кое во согласност со овој закон и/или со Законот за управување со отпад обезбедува постапување со отпадот од пакување во нивно име и за нивна сметка (во натамошниот текст: правно лице за постапување со отпад од пакување).

(2) Правното лице за постапување со отпад од пакување е должно да обезбеди:

- редовно преземање на отпадот од пакување кој е комунален отпад во согласност со членот 26 став (3) од овој закон,
- редовно преземање и собирање на отпадот од пакување од крајните корисници и
- повторна употреба, преработка или отстранување на преземената и собраната количина на отпад од пакување согласно со алинеите 1 и 2 од овој став.

(3) Правното лице за постапување со отпад од пакување е должно да обезбеди дозвола во согласност со членот 21 од овој закон.

(4) Вршењето на работите од ставот (2) на овој член правното лице за постапување со отпад од пакување не може да ги извршува самостојно и е должно да ги довери на лица кои се регистрирани за вршење на тие работи и поседуваат соодветни дозволи согласно со овој закон и/или со Законот за управување со отпад.

(5) Производителот од ставот (1) на овој член е должен на правното лице за постапување со отпад од пакување со кое склучил договор за преземање на обврски за постапување со отпад од пакување да плати соодветна цена за услугата поврзана со спроведување на обврските за постапување со отпадот од пакување што производителот го создава.

Член 21
Правното лице за постапување со отпад од пакување

(1) Правното лице за постапување со отпад од пакување може да постапува со отпад од пакување во име и за сметка на производителите доколку има обезбедено договори за преземање на обврски за постапување со отпад од пакување со производители кои заедно пуштаат на пазар или увезуваат во Република Македонија најмалку 30% од примарното, секундарното и терцијалното пакување во текот на една година и да ја поседува дозволата од ставот (2) на овој член.

(2) Правното лице за постапување со отпад од пакување е должно да обезбеди дозвола за постапување со отпад од пакување од Министерството за животна средина и просторно планирање врз основа на писмено барање кое особено содржи:

1) името/назив и седиштето на правното лице за постапување со отпад од пакување;

2) договори склучени со единиците на локалната самоуправа во согласност со членот 26 од овој закон;

3) временскиот период за кој се бара дозволата;

4) договор за основање или статут на правното лице за постапување со отпад од пакување;

5) список со назив, адреса, дејност, број на деловниот субјект и даночен број на производителите од членот 17 на овој закон во чие име и за чија сметка ќе постапува со отпадот од пакување;

6) доказ дека во моментот на поднесувањето на барањето има склучено договори за преземање на обврски за постапување со отпад од пакување со производители кои заедно пуштаат на пазар или увезуваат во Република Македонија најмалку 10 % од примарното, секундарното и терцијалното пакување на годишно ниво и начинот на кој планира во рок од една година од денот на добивањето на дозволата да го исполни условот од ставот (1) на овој член;

7) потврда за правно лице - тековна состојба од Централниот регистар на Република Македонија;

8) регистрирана ознака на пакувањето доколку има намера со неа да им гарантира на учесниците во системот дека ќе постапува со тој отпад од пакување и

9) програма за постапување со отпад од пакување од членот 22 на овој закон.

(3) Покрај документите од ставот (2) на овој член, а во зависност од видот на пакувањата, стручниот орган може по потреба да побара барателот да достави и други дополнителни податоци согласно со овој закон и/или Законот за управување со отпад.

(4) Доколку дојде до промена на податоците доставени со дозволата од ставот (2) на овој член, правното лице за постапување со отпад од пакување е должно да го извести стручниот орган најдоцна во рок од два месеца од моментот на настанување на промените.

(5) Правното лице за постапување со отпад од пакување е должно најдоцна до 31 март при доставувањето на извештајот за постапувањето со отпадот од пакување од членот 27 на овој закон до стручниот орган да го достави и списокот од ставот (2) точка 5 на овој член, со што се врши регистрирање во евиденцијата на производителите во чие име и за чија сметка се постапува со отпадот од пакување.

(6) Правното лице за постапување со отпад од пакување е одговорно за правилното постапување со отпад во согласност со овој закон и за постигнување на целите од членот 35 став (1) на овој закон во име и за сметка на производителите од членот 17 на овој закон со кои има склучено договор за преземање на обврски за постапување со отпад.

(7) Дозволата од ставот (2) на овој член се издава за период од пет години.

(8) Дозволата од ставот (2) на овој член ја издава Министерството за животна средина и просторно планирање врз основа на предлог од стручниот орган.

(9) Правното лице за постапување со отпад од пакување на производителите од членот 17 на овој закон со кои има склучено договор за преземање на обврска за постапување со отпад од пакување е должно да издаде потврда за ослободување од плаќањето на надоместокот од членот 40 на овој закон.

Член 22

Програма за постапување со отпад од пакување

(1) Програмата за постапување со отпад од пакување задолжително ги содржи следнитве податоци:

- видот на пакувањето за кое правното лице за постапување со отпад од пакување обезбедува постапување со отпад од пакување (во натамошниот текст: систем),
- начинот на остварувањето на националните цели од членот 35 на овој закон,
- предвиден начин и обем на преземање и собирање на отпадот од пакување од крајните корисници,
- предвиден начин и обем на редовно преземање на отпад од пакување кој е комунален отпад од општините, општините во градот Скопје и од градот Скопје во согласност со членот 26 од овој закон и план за склучување на идни договори со истите, вклучувајќи го и бројот на жителите кои ќе бидат опфатени за периодот на важност на програмата,
- предвиден начин и мерки за известување на јавноста и крајните корисници во согласност со членот 23 ставови (2) и (3) од овој закон,
- број и локации на собирните места и центри кои се вклучени во системот и назив на правните или физичките лица кои управуваат со нив,
- видот и капацитетот на средствата и опремата кои ги поседуваат правните или физичките лица кои, како други лица во смисла на членот 20 став (4) од овој закон, ќе бидат вклучени во системот во кои ќе се врши собирање, привремено складирање, сортирање или други активности во врска со отпадот од пакување пред да се обезбеди повторна употреба, преработка или отстранување на отпадот од пакување,
- предвидена вкупна годишна количина на вкупно собран отпад од пакување и уделот на видот на материјалите од членот 40 став (2) на овој закон и уделот на собраниот отпад од пакување кој е наменет за повторна употреба, преработка, рециклирање или извезување,
- предвиден начин и количина на собраниот отпад од пакување кој е наменет за повторна употреба, преработка и отстранување со назив на правните лица кои ќе ја извршат повторната употреба, преработката или отстранувањето,
- докази дека функционирањето на системот е финансиски одржлив, финансиски план за развој и доказ за почетните вложувања во системот и
- начинот на спроведувањето на кауцијата, доколку се воведува.

(2) При воспоставувањето на системот и подготвувањето на програмата од ставот (1) на овој член, правното лице за постапување со отпад од пакување е должно да ги земе предвид следниве работи:

- густината на населението и количината и видот на отпадот од пакување кој е комунален отпад,
- распоредувањето на собирните места и центри кои ги има вклучено во системот за собирање и преземање на отпад од пакување и
- просторната разместеност, односно оддалеченост на објектите и капацитетите каде што собраниот отпад од пакување се преработува, (рециклира и се врши енергетска преработка на отпадот од пакување) и се отстранува.

(3) Програмата од ставот (1) на овој член се носи за период од пет години.

(4) За работите од ставот (2) на овој член правното лице за постапување со отпад од пакување е должно да обезбеди докази дека ги зел предвид и соодветно ги уредил истите.

(5) Собирањето, преработката и отстранувањето на отпадот од пакување, правното лице за постапување со отпад од пакување може да го довери само на правни и физички лица кои поседуваат соодветни дозволи за постапување со отпад согласно со Законот за управување со отпад и тоа да го вршат на начин и во услови како што се пропишани со Законот и во објекти и капацитет кои ги исполнуваат законски пропишаните услови.

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член правното лице за постапување со отпад од пакување може со здружување со правните или физичките лица од ставот (5) на овој член да учествува во активности на третман на отпадот од пакување кои се однесуваат исклучиво на собирање и сортирање на отпадот од пакување по видови, балирање и подготовка за натамошно постапување со отпад од пакување под услови утврдени со Законот за управување со отпад.

Член 23

Обврски за постапување

(1) Правното лице за постапување со отпад од пакување при организирањето на системот за постапување со отпад од пакување е должно да обезбеди собирните места и центри да бидат уредени на таков начин што ќе овозможи крајните корисници да го оставаат отпадот од пакување и во случај кога преземањето на отпадот од пакување не е обезбедено, непосредно кај крајните корисници или кај последните доставувачи.

(2) Правното лице за постапување со отпад од пакување е должно на соодветен начин да ја информира јавноста и крајните корисници за намената и целите од собирањето на отпадот од пакување, за правилното постапување со истиот и за можностите за бесплатно предавање и враќање и можностите за рециклирање и преработка на отпадот од пакување, вклучувајќи и информации за подигнување на одговорноста за правилно постапување со отпадот од пакување и за начинот на кој можат да постапуваат со отпадот од пакување кој е опфатен во системот.

(3) Правното лице за постапување со отпад од пакување во соработка со општините, градот Скопје и општините во градот Скопје е должен на соодветни места да ја известува јавноста за адресите на собирните места и центри кои постојат во подрачјето на таа општина, градот Скопје или општина во градот Скопје коишто се вклучени во системот, односно каде што се врши собирање на отпадот од пакување.

Член 24
Самостојно постапување со отпад од пакување

(1) Производителите обврските од членот 17 на овој закон можат да ги остваруваат самостојно доколку за тоа има обезбедено дозвола за постапување со отпад од пакување во согласност со ставот (2) на овој член и е регистрирано во евиденцијата кај стручниот орган како производител кој самостојно обезбедува постапување со отпадот од пакување што го создава.

(2) Дозволата од ставот (1) на овој член се добива со соодветна примена на одредбите од членовите 21 и 22 на овој закон.

(3) Врз основа на добиената дозвола, стручниот орган издава потврда дека производителот е регистриран во евиденцијата на производители како субјект кој самостојно обезбедува постапување со отпадот од пакување што го создава (во натамошниот текст: самостоен постапувач со отпад од пакување).

(4) Самостојниот постапувач со отпад од пакување е должен да обезбеди:

- редовно преземање на отпадот од пакување што тој го создава,
- редовно преземање и собирање на отпадот од пакување од крајните корисници и
- повторна употреба, преработка или отстранување на преземената и собраната количина на отпад од пакување согласно со алинеите 1 и 2 од овој став.

(5) Самостојниот постапувач со отпад од пакување е должен да ги исполни соодветно обврските од членот 23 на овој закон и да доставува извештаи во согласност со членот 27 од овој закон.

Член 25
Водење на евиденција

(1) Стручниот орган води евиденција на правните лица кои постапуваат со отпад од пакување, а кои добиле дозвола согласно со членот 21 од овој закон, како и на производителите од членот 17 на овој закон кои имаат склучено договор за преземање на обврски за постапување со отпад.

(2) Евиденцијата од ставот (1) на овој член стручниот орган е должен редовно да ја ажурира и да ја објавува на својата веб страница и најмалку еднаш годишно да ја објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(3) Стручниот орган води евиденција на самостојните постапувачи со отпад од пакување од членот 24 на овој закон и е должен редовно да ја ажурира и да ја објавува на својата веб страница и најмалку еднаш годишно да ја објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(4) Формата и содржината на образецот за водење на евиденцијата на производителите од ставовите (1) и (3) на овој член, начинот на водењето на евиденцијата, како и формата и содржината на образецот на потврдата од членот 24 став (3) на овој закон ги пропишува министерот за животна средина и просторно планирање.

Член 26
Обврски на градоначалник

(1) Градоначалникот на општината, на општина во градот Скопје и на градот Скопје е одговорен за организирање на одделното собирање на отпадот од пакување кој е комунален отпад на подрачјето на општината, на општината во градот Скопје и на градот Скопје.

(2) Обврските од ставот (1) на овој член градоначалникот ги остварува врз основа на склучен договор со правното лице за постапување со отпад од пакување или со самостојниот постапувач со отпад од пакување.

(3) Со договорот од ставот (2) на овој член особено се регулираат меѓусебните права и обврски на договорните страни, условите и начинот на воведување на одделното собирање и третман на отпадот од пакување, видот на отпадот од пакување, барања во однос на квалитетот на собраниот отпад од пакување, видот на системот за собирање и доколку е можно и постапување со отпад од пакување, начинот на финансирање и покривање на трошоци, начинот на информирање на јавноста и крајните корисници, како и други прашања од заеднички интерес.

(4) Во програмите за управување со отпад и актите на општините, општините во градот Скопје и на градот Скопје со кои се регулира прашањето за постапување со комунален и друг вид на неопасен отпад утврдени согласно со Законот за управување со отпад, задолжително се земаат предвид и националните цели од членот 35 на овој закон.

Член 27
Обврски за доставување на извештаи

(1) Правното лице за постапување со отпад од пакување и самостојниот постапувач со отпад од пакување се должни за отпадот од пакување кој го собираат или преземаат во текот на една календарска година, да водат евиденција која ќе докаже дека со собирањето, повторната употреба, преработката или отстранувањето најдоцна до крајот на наредната година се постигнати националните цели утврдени во членот 35 од овој закон.

(2) Правното лице за постапување со отпад од пакување е должно најдоцна до 31 март во тековната година до стручниот орган да достави годишен извештај за постапувањето со отпадот од пакување од страна на производителите во чие име и за чија сметка е одговорно за правилното постапување со отпадот од пакување согласно со членот 21 од овој закон за претходната година кој особено содржи податоци:

1) за количината и видот на пакувањето што се пушта на пазар во Република Македонија;

2) за продажното, групното и транспортно пакување:

- количината и видот на пакување што е повторно употребено;

3) за отпадот од пакување кој претставува комунален отпад и отпад од пакување кој не претставува комунален отпад:

- количината и видот на отпад од пакување кој е рециклиран или на друг начин преработен и
- количината и видот на отпад од пакување кој е извезен од Република Македонија за преработка и

4) вкупниот преглед на постапувањето со отпадот од пакување.

(3) Самостојниот постапувач со отпад од пакување е должен годишниот извештај од ставот (2) на овој член да го доставува за отпадот од пакување кој тој го создава.

(4) Известувањето се врши на начин утврден согласно со членот 28 од овој закон.

(5) Годишниот извештај од ставот (2) на овој член пред доставувањето до стручниот орган задолжително се потврдува од независен ревизор.

(6) Стручниот орган е должен да го одобри годишниот извештај од ставот (2) на овој член во рок од 60 дена од денот на приемот.

Член 28
Водење на евиденција на количини на пакување

(1) Производителот од членот 17 на овој закон е должен да води евиденција за видот и количината на произведени, увезени и извезени пакувања, согласно со видот на материјалот од кој е произведено пакувањето кое го пуштил на пазар во текот на една календарска година и за постапувањето со отпадот од тоа пакување во пишана и во електронска форма.

(2) Производителот е должен најдоцна до 31 март во тековната година до стручниот орган да достави годишен извештај за видот и количината на пакувањата што го пуштиле или увезле на пазар во Република Македонија во претходната календарска година и за постапувањето со отпадот од тие пакувања на образец за годишен извештај на пакување и отпад од пакување во пишана и во електронска форма. Во годишниот извештај се приложува и забележува доказот за присуство на тешки метали од членот 15 став (3) на овој закон.

(3) Производителот е должен за секој производ кој има различно пакување да изготви производствена спецификација која содржи информација за тежината на пакувањето на тој производ, вклучувајќи го и неговото секундарно и терцијално пакување.

(4) Производителот е должен врз основа на производствената спецификација од ставот (3) на овој член да води месечна и годишна евиденција за вкупното пакување кое го пуштил на пазар или го увезол во Република Македонија како краен корисник.

(5) Формата и содржината на образецот на годишниот извештајот од ставот (2) на овој член, формата и содржината на образецот на производствената спецификација од ставот (3) на овој член, формата и содржината на образецот на евиденцијата од ставот (4) на овој член, како и начинот на кој се води евиденцијата од ставот (4) на овој член ги пропишува министерот за животна средина и просторно планирање.

(6) Доколку производителите имаат склучено договор со правно лице за постапување со отпад од пакување согласно со членот 21 од овој закон тогаш годишниот извештај од ставот (2) на овој член го поднесува тоа правно лице.

(7) Податоците од ставот (1) на овој член се чуваат пет години сметано од крајот на календарската година за која се однесуваат.

(8) Првиот годишен извештај од ставот (2) на овој член го доставуваат производителите доколку немаат склучено договор со правно лице за постапување со отпад од пакување.

Член 29
Одземање на дозволите

Стручниот орган ќе започне постапка за одземање на дозволата и ќе ги избрише од евиденцијата од членот 25 на овој закон правното лице за постапување со отпад од пакување и самостојниот постапувач со отпад од пакување доколку со извештај од спроведен надзор се констатира дека:

- не обезбедуваат постапување со отпадот од пакување во согласност со овој или друг закон,
- не достават годишен извештај согласно со членот 27 од овој закон и
- не ги исполнат националните цели согласно со членот 35 од овој закон последователно во две години или за две години во период од три години.

Член 30
Обврски на крајните корисници и последниот доставувач

(1) Производителот, кој истовремено е и краен корисник, за вршење на својата дејност или активности, сам увезува спакувана стока во пакување и за тоа нема претходен посредувач или доставувач во Република Македонија, е должен за отпадот од пакувањето кој тој го создава да обезбеди постапување со истиот на следниов начин:

- да склучи договор со правно лице за постапување со отпад од членот 21 на овој закон кое во негово име и за негова сметка ќе обезбеди повторна употреба, преработка или отстранување на отпадот од пакување или
- самостојно да постапува со отпадот од пакување и да обезбеди негова повторна употреба, преработка или отстранување во согласност со членот 24 од овој закон.

(2) Крајните корисници се должни отпадот што го создаваат да го селектираат и да го оставаат на места определени за таа намена, или да го предадат на правни или физички лица кои поседуваат дозволи за постапување со отпад, согласно со прописите за управување со отпад.

(3) Трговецот, кој истовремено е и последен доставувач, е должен за спакуваната стока што ја продава да обезбеди:

- писмена изјава од правното лице од кое ја купува стоката дека има склучено договор со правно лице кое постапува со отпад од пакување од членот 21 на овој закон или дека тоа правно лице е самостоен постапувач со отпад од пакување од членот 24 на овој закон,
- на пакувањето да има ознака во согласност со членот 21 став (2) алинеја 8 од овој закон или
- пакувањето да произлегува во согласност со членовите 31, 32 и 33 став (1) од овој закон.

Член 31
Пакување со долг живот

(1) Производителот не е должен да обезбеди постапување со отпадот од пакување доколку пушта на пазар или увезува пакување кое има долг животен век.

(2) Пакувањето има долг животен век доколку при манипулација со истото лесно не може да се оштетува и да ја менува употребната вредност заради која е произведено.

(3) Министерот за животна средина и просторно планирање ги пропишува условите од ставот (2) на овој член, како и видовите на пакување кои служат како показатели дека пакувањето е со долг животен век.

Член 32
Исклучоци од постапувањето

Малиот производител не е должен да обезбеди постапување со отпадот од пакување согласно со овој закон, доколку количината на материјалот на пакувањето од производите кое ги пуштил на пазар или ги увезува како краен корисник, не ги надминува количините на годишно ниво утврдени во членот 19 став (1) од овој закон.

Член 33
Пакување со затворачи и етикети

(1) Производителот не е должен да обезбеди постапување со отпадот од пакување кој настанува од затворачи или етикети доколку пушта на пазар затворачи или етикети кои се пуштени на пазар заедно со пакувањето, ако тежината на затворачите и етикетите заедно не надминува 5% од тежината на пакувањето и не ја надминуваат количината по материјал на пакување од членот 19 став (1) на овој закон.

(2) Доколу затворачите и етикетите заедно ја надминуваат тежината од ставот (1) на овој член, тогаш тие ќе се засметуваат во вкупната тежина на пакувањето согласно со спецификацијата на производот од членот 28 став (3) на овој закон и во вкупната тежина на пакувањето што е пуштено на пазар или се увезува во Република Македонија.

(3) Во случајот од ставот (1) на овој член производителот на пакувањето и производителот немаат обврска поединечно да ги означат затворачите и етикетите од пакувањето доколку тоа не е можно. Во овој случај означувањето, доколку тоа е можно, се става соодветно на друг дел од пакувањето на тој производ.

Член 34
Кауција

(1) Заради поттикнување на враќањето и на собирањето на отпадот од пакување правното лице за постапување со отпад од пакување или самостојниот постапувач со отпад од пакување можат да воведат кауција на повратно пакување која се наплатува на местото на продажба на спакуваната стока.

(2) Кауцијата од ставот (1) на овој член не смее да го надмине износот од 30% од продажната цена на спакуваната стока.

(3) Правното лице за постапување со отпад од пакување или самостојниот постапувач со отпад од пакување се должни да го известат стручниот орган за воведувањето на кауцијата најдоцна шест месеца пред нејзиното воведување.

(4) Во известувањето од ставот (3) на овој член задолжително се содржат следниве податоци:

- видот на пакувањето и спакуваната стока за кој се наплатува кауцијата,
- висината на депозитот за кауцијата и нејзиниот однос со цената на спакуваната стока,
- начинот на кој се предвидува да се наплатува кауцијата,
- начинот за известување на јавноста за воведената кауција и
- други податоци кои се значајни за спроведувањето на кауцијата.

(5) Правното лице за постапување со отпад од пакување и самостојниот постапувач со отпад од пакување се должни при доставувањето на извештаите од членот 27 на овој закон да достават одвоени податоци за собраниот отпад од повратното пакување за кој се наплатува кауција.

(6) Правното лице за постапување со отпад од пакување и самостојниот постапувач со отпад од пакување се должни да обезбедат продавачот кој ја наплатил кауцијата да ја врати истата, доколку се врати повратното пакување согласно со членот 50 од Законот за управување со отпад.

IV. НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ ЗА СОБИРАЊЕ И ОБНОВУВАЊЕ ОДНОСНО ПРЕРАБОТКА НА ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ

Член 35
Национални цели за постапување со отпад од пакување

(1) На територијата на Република Македонија следните количества на пакување и отпад од пакувања треба да се соберат и преработат во следниов временски рок:

а) до крајот на 2020 година минимум 60% од тежината на отпадот од пакување што е создаден на територијата на Република Македонија треба да се преработи со операции на обновување или со операции на енергетска преработка;

б) до крајот на 2020 година минимум 55%, а максимум 80% од тежината на отпадот од пакувања што е создаден на територијата на Република Македонија треба да се рециклира;

в) до крајот на 2020 година следниве количества на материјали од кои се произведува пакувањето треба да се рециклираат:

- 60% стакло,
- 60% хартија и картон,
- 50% метали и
- 15% дрво и

г) до крајот на 2018 година 22,5% пластика, имајќи ги предвид само материјалите кои се рециклираат во пластиката.

(2) Извезените количества на отпад од пакување ќе се засметуваат во остварување на обврските и исполнување на целите утврдени во ставот (1) на овој член само доколку постои доказ дека истите биле преработени на начин кој не е штетен за животната средина и е еквивалентен на начинот утврден во прописите за заштита на животната средина и управувањето со отпадот на Република Македонија.

(3) Владата на Република Македонија на предлог на министерот за животна средина и просторно планирање утврдува годишни национални цели заради постепено постигнување на целите од ставот (1) на овој член, претходно усогласени со Комисијата за управување со отпад од пакување од членот 38 на овој закон.

(4) Целите од ставот (1) на овој член Владата на Република Македонија на предлог на министерот за животна средина и просторно планирање може да ги ревидира по потреба, а најмалку еднаш на три години, во согласност со програмата од членот 36 на овој закон.

Член 36
Програма за управување со отпад од пакување

(1) За постигнување на националните цели утврдени во членот 35 од овој закон на предлог на стручниот орган, министерот за животна средина и просторно планирање донесува програма за управување со отпад од пакување (во натамошниот текст: програма).

(2) Програмата се донесува за период од најмалку пет години и особено содржи:

- опис и оцена на постојната состојба во управувањето со отпад од пакување,
- опис на субјектите кои постапуваат со отпадот од пакување,
- количина и вид на отпад од пакување што се создава во Република Македонија, како и идни предвидувања и тренд на развој во наредниот петгодишен период,

- мерки за превенција на создавањето на отпад од пакување и мерки за поттикнување на собирањето, селектирањето, повторната употреба, рециклирањето и други форми на обновување, преработка и отстранување на отпад од пакување,

- мерки за подобрување на состојбата на пазарот за обновување, преработка и рециклирање на отпадот од пакување,

- економски мерки,

- мерки за едукација и спроведување на кампања за подигање на јавната свест за постапување со отпад од пакување,

- преглед на законската регулатива за управување со отпадот и отпадот од пакување и мерки за нејзино подобрување,

- насоки за идниот развој на управувањето со отпадот од пакување,

- цели на количества на пакување и отпад од пакувања кои треба да се соберат и преработат во наредниот период и

- други прашања кои се од значење за управувањето со отпадот од пакување.

(3) Програмата се изработува со учество на субјектите кои управуваат со отпадот од пакување, Комисијата од членот 38 на овој закон и органите на државната и локалната власт, невладините организации и други јавни и научни установи и институции.

(4) Врз основа на програмата соодветно ќе се променат националните цели утврдени во членот 35 од овој закон.

Член 37
Доброволно договарање

(1) Економските оператори можат да пристапат кон склучување на доброволен договор со Владата на Република Македонија преку кој ќе ги регулираат меѓусебните обврски и права заради постигнување на исти или поголеми цели од оние утврдени во членот 35 од овој закон и постигнување на целите од членот 2 на овој закон.

(2) Договорот од ставот (1) на овој член задолжително ги уредува следниве прашања:

- рок на важност,

- цели и рок за нивно постигнување,

- начин на следење на реализацијата на целите и роковите утврдени во договорот;

- обврски и права на економските оператори и на надлежните органи за државната власт и

- услови и начин на раскинување на обврските и начинот на надоместување на загубите.

(3) Договорот од ставот (1) на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(4) Договорот од ставот (1) на овој член, како и начинот и резултатите од неговото спроведување се достапни на јавноста.

Член 38
Комисија за управување со отпад од пакување

(1) Заради следење на состојбата со управувањето со отпадот од пакување во Република Македонија, Владата на Република Македонија формира Комисија за управување со отпад од пакување (во натамошниот текст: Комисијата).

(2) Комисијата се состои од претседател и најмногу 15 члена со мандат од три години и е составена од:

- еден претставник од Министерството за животна средина и просторно планирање,

- еден претставник од Управата за животна средина,

- еден претставник од Министерството за финансии,

- еден претставник од Министерството за економија,

- еден претставник од стопанско здружение во Република Македонија,

- еден претставник од Заедницата на единиците на локалната самоуправа,

- по еден претставник од секое правно лице кое постапува со отпад од пакување,

- двајца претставници од самостоен постапувач со отпад од пакување,

- еден претставник од Здружението на потрошувачи на Македонија,

- двајца претставници на правни и физички лица кои имаат дозвола за постапување со отпад и

- еден претставник од невладина организација која дејствува во областа на управувањето со отпадот.

(3) Комисијата разгледува и дава мислења кои се однесуваат на:

- националните цели од членот 35 на овој закон,

- програмата од членот 36 на овој закон,

- состојбата во управувањето со отпадот од пакување,

- спроведувањето на овој закон,

- предлагање мерки за спречување и намалување на количината на отпад од пакување што се создава во Република Македонија,

- предлагање мерки за поттикнување на собирањето, повторната употреба, преработката и отстранувањето на отпадот од пакување,

- предлага мерки за организирање и поддршка на системи и начини на управување со отпадот од пакување и

- други прашања што се во врска со управувањето со отпадот од пакување.

(4) Со Комисијата претседава министерот за животна средина и просторно планирање.

(5) Административно-техничките работи за потребите на Комисијата ги врши стручниот орган.

(6) За својата работа Комисијата донесува деловник.

Член 39
База на податоци и информативен систем

(1) Стручниот орган е должен да воспостави и води база на податоци за пакувањето и отпадот од пакување што се пушта на пазар во Република Македонија.

(2) Базата се води врз основа на податоците од извештаите доставени во согласност со членовите 27 и 28 од овој закон и особено ги содржи следниве податоци:

1) за количината и видот на отпад од пакување што се пушта на пазар во Република Македонија;

2) за примарното, секундарното и терцијалното пакување:

- количината и видот на пакување што е повторно употребено;

3) за отпадот од пакување кој претставува комунален отпад и отпад од пакување кој не претставува комунален отпад:

- количината и видот на отпад од пакување кој е преработен и отстранет и

- количината и видот на отпад од пакување кој е вклучен во делот на преработен од точката 2 алинеја 1 на овој став, а кој е рециклиран или на друг начин преработен;

4) податоци за својствата на отпадот од пакување (опасност и штетност на материјали од кои е произведено пакувањето) и

5) информации за производителите и други субјекти кои имаат обврски за известување согласно со овој закон.

(3) Врз основа на податоците од ставот (2) на овој член стручниот орган најдоцна до 30 мај во тековната година објавува извештај за количините и видот на пакување и отпад од пакување што се пушта на пазар во Република Македонија, како и за управувањето со отпад од пакување.

(4) Заедно со извештајот од ставот (3) на овој член стручниот орган објавува податоци за реализација на програмата од членот 36 на овој закон, како и податоци за постојните системи за управувањето со отпад од пакување.

(5) Податоците собрани врз основа на овој член се обработуваат и валидизираат од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање - Македонски информативен центар за животна средина во Информативен систем за пакување и отпад од пакување, кој е составен дел на Информативниот систем за животна средина.

(6) Министерот за животна средина и просторно планирање го пропишува начинот на водење, формата и поблиската содржина на базата на податоци и информативниот систем за пакување и отпад од пакување.

Член 40
Економски инструменти

(1) Производителот кој пушта на пазарот на Република Македонија спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување, како и производителот кој како краен корисник увезува во Република Македонија спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување, е должен да плати надоместок за управување со отпад од пакување (во натамошниот текст: надоместок).

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член изнесува:

	Вид на материјал	Подвид на материјал	износ
1.	Стакло		4.500 ден/тон
2.	Пластика		20.000 ден/тон
3.	Хартија и картон		6.200 ден/тон
4.	Повеќеслојно пакување составено од претежно хартиени или картонски компоненти	За пијалак и други напивки	22.000 ден/тон
		За други намени	30.000 ден/тон
5.	Метал	Лименки	8.500 ден/тон
		Други метални садови	6.200 ден/тон
6.	Дрво		4.000 ден/тон.

(3) Надоместокот се пресметува врз основа на нето - тежина на пакувањето пресметани согласно со производствената спецификација од членот 28 став (3) на овој закон и евиденцијата од месечната евиденција од членот 28 став (4) на овој закон.

(4) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот настанува во моментот кога за прв пат пушта во Република Македонија спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување.

(5) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот кој како краен корисник увезува во Република Македонија спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување настанува во моментот кога го започнал користењето на стоката.

(6) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока е должен надоместокот од ставот (2) на овој член или цената за услугата од членот 20 став (5) на овој закон да ги вкалкулира во цената на крајниот производ кој го пушта на пазар.

(7) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока е должен да го плати надоместокот од ставот (2) на овој член на соодветна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка на секој 15 ден во тековниот месец за сите пресметани надоместоци од претходниот месец.

(8) Надоместокот не се плаќа доколку спакуваните стоки се извезуваат.

(9) Во случајот од ставот (8) на овој член производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока се должни да обезбедат извозна царинска декларација како доказ дека спакуваната стока, за која не е пресметан надоместокот од ставот (2) на овој член е извезена од Република Македонија.

(10) Во случај на извоз на пакување и спакувани стоки на кои се наплатува надоместок определен со овој член, за кои претходно е уплатен надоместокот од ставот (2) на овој член, производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока имаат право на враќање на уплатениот надоместок за извезената количина врз основа на решение издадено од стручниот орган.

(11) Против решението од ставот (10) на овој член незадоволната страна има право да изјави жалба до министерот за животна средина и просторно планирање.

(12) Средствата од надоместокот од ставот (2) на овој член се приход на Буџетот на Република Македонија и се уплатуваат на соодветна посебна уплатна сметка, во рамките на трезорската сметка.

(13) Владата на Република Македонија на предлог на министерот за животна средина и просторно планирање во согласност со министерот за финансии ги пропишува начинот, постапката и потребната документација за враќање на надоместокот во случаите од ставот (10) на овој член.

Член 41
Ослободување од плаќање на надоместокот

(1) Од плаќање на надоместокот од членот 40 став (2) на овој закон се ослободени:

1) производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока доколку имаат склучено договор за преземање на обврски за постапување со отпад од пакување со правно лице за постапување со отпад од пакување кое има обезбедено дозвола согласно со членот 21 од овој закон;

2) производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока имаат обезбедено потврда дека производителот е регистриран во евиденцијата на самостоен постапувач со отпад од членот 24 став (3) на овој закон и

3) субјектите кои се определени со членовите 31 и 32 од овој закон.

(2) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува спакувана стока од ставот (1) точка 1 на овој член се ослободени од плаќање на надоместокот од членот 40 став (2) на овој закон доколку ја поседуваат потврдата од членот 21 став (9) на овој закон.

(3) Образецот, формата и содржината на потврдата од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот за животна средина и просторно планирање.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член надоместокот од членот 40 на овој закон се плаќа во двоен износ доколку:

1) правното лице за постапување со отпад од пакување или самостојниот постапувач со отпад не поднесе извештај согласно со членот 27 од овој закон;

2) стручниот орган не го одобри извештајот согласно со членот 27 став (6) од овој закон, заради неисполнување на националните цели утврдени во членот 35 од овој закон. Во овој случај надоместокот се плаќа само за разликата меѓу националните цели утврдени согласно со членот 35 од овој закон и постигнатите цели согласно со годишниот извештај и/или наодот на стручниот орган и

3) производителот доставил неточен годишен извештај согласно со членот 28 од овој закон во однос на видот и количината на пакувањата што ги пуштиле на пазар во Република Македонија или ги увезол како краен корисник.

(5) Во случаите од ставот (4) на овој член стручниот орган донесува решение.

(6) Против решението од став (5) на овој член незадоволната страна има право да изјави жалба до министерот за животна средина и просторно планирање.

(7) Во случаите од ставот (4) на овој член двојниот надоместок се пресметува според висината на надоместокот, утврден во членот 40 од овој закон, сразмерно на уделот на видот и количината на материјалот на пакувањето што е пуштен на пазар.

Член 42

Користење на надоместокот и програма за финансирање

(1) Средствата собрани од надоместокот од членот 40 став (1) на овој закон се користат за поттикнување на активности за собирање, транспорт, повторна употреба, преработка и отстранување на отпад од пакување и за делумно покривање на трошоците за собирање, обновување и преработка на отпадот од продажното, групното и транспортното пакување.

(2) Финансирањето и реализацијата на активностите од ставот (1) на овој член се врши врз основа на годишна програма за финансирање што стручниот орган ја подготвува врз основа на програмата од членот 36 на овој закон.

(3) Годишната програма за финансирање ја донесува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за животна средина и просторно планирање.

(4) Доделувањето на средствата од програмата од ставот (3) на овој член се врши по пат на јавен конкурс којшто го објавува и спроведува стручниот орган.

(5) По исклучок од ставот (2) на овој член средствата од програмата од ставот (3) на овој член може да се доделат и со одлука на Владата на Република Македонија на предлог на министерот за животна средина и просторно планирање, доколку:

- средствата се наменуваат за изградба на инфраструктурни објекти за собирање, преработка и отстранување на отпад од поширок јавен интерес,

- намената на средствата е утврдена во програмата од членот 36 на овој закон,

- средствата се наменуваат за исполнување на обврски кои се утврдени во доброволните договори од членот 37 на овој закон и

- средставата се наменуваат за делумно покривање на трошоци на правните лица кои вршат преработка на отпадот од пакување пресметани по единечна цена на еден тон преработен отпад од пакување.

Член 43

Јавен конкурс

(1) Средствата кои се доделуваат по пат на јавен конкурс од членот 42 став (4) на овој закон се наменуваат за финансирање и реализација на:

- проекти за набавка на опрема за собирање и преработка на отпад и отпад од пакување,

- проекти за исполнување на обврски кои произлегуваат за економските оператори согласно со овој закон,

- проекти за воведување на нови технологии за производство на пакување кое е поподобно за повторна употреба, преработка и рециклирање,

- проекти за едукација и подигнување на јавната свест на граѓаните и економските оператори за постапување со отпадот од пакување,

- други проекти кои директно придонесуваат кон реализацијата на националните цели од членот 35 на овој закон,

- програми и други проекти за спречување и превенција согласно со членот 7 од овој закон и

- проекти за подобрување на состојбата на пазарот за преработка и рециклирање на отпадот од пакување.

(2) Јавниот конкурс од членот 42 став (4) на овој закон се спроведува од комисија формирана од министерот за животна средина и просторно планирање.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член е составена од пет члена од кои:

- еден претставник од стручниот орган,

- еден претставник од правно лице кое постапува со отпад од пакување кој е член на Комисијата од членот 38 на овој закон,

- еден претставник од Заедницата на единиците на локалната самоуправа во Република Македонија,

- еден претставник од Министерството за животна средина и просторно планирање и

- еден претставник од правните лица кои вршат преработка на отпадот од пакување.

(4) Јавниот конкурс од членот 42 став (4) на овој закон се објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и во најмалку два дневни весници кои излегуваат на целата територија на Република Македонија, во траење од 30 дена.

(5) Комисијата од ставот (2) на овој член утврдува предлог за распоредување на средствата во рок од 30 дена од денот на истекувањето на рокот од ставот (4) на овој член и го доставува до министерот за животна средина и просторно планирање.

(6) Резултатите од конкурсот се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“.

V. НАДЗОР

Член 44

(1) Надзорот над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон го врши Министерството за животна средина и просторно планирање.

(2) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон го врши Државниот инспекторат за животна средина.

(3) Надзорот над извештаите поднесени согласно со членовите 27 и 28 од овој закон го врши стручниот орган.

(4) За работите од надлежност на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, утврдени со овој закон, инспекцискиот надзор над примената и спроведувањето на овој закон го вршат овластените инспектори за животна средина на општините, овластените инспектори за животна средина на општините во градот Скопје и овластените инспектори за животна средина на градот Скопје.

(5) Инспекцискиот надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на прометот со пакувањата, означувањето на пакувањата и информирањето на потрошувачите го врши Државниот пазарен инспекторат.

(6) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон во делот на незаконското постапување со отпад од пакување кој не е комунален отпад и негово оставање или предавање како комунален отпад го вршат комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

Член 45

Државните инспектори за животна средина, овластените инспектори за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, државните пазарни инспектори и комуналните инспектори на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје при преземањето на активностите за вршење на инспекцискиот надзор над примената на овој закон, можат да побараат соработка од претставници на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи заради обезбедување на непречено вршење на инспекцискиот надзор.

Член 46

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг државниот инспектор за животна средина, има право:

1) да врши увид и контрола и да утврди дали за реализација на мерките од членот 7 на овој закон е изготвена програма за спречување и превенција на создавање на отпад од пакување (член 7 став (2));

2) да врши увид и контрола и да утврди дали се произведуваат пакувања кои не се во согласност со стандардите утврдени во членот 9 од овој закон (член 9 став (1));

3) да врши увид и контрола и да утврди дали е доставен извештај до стручниот орган во случаите на надминување на нивото на концентрација на тешките метали од членот 11 став (1) на овој закон, во некои од дванаесетте последователни месечни контроли на стандардно и редовно производство (член 11 став (5));

4) да врши увид и контрола и да утврди дали резултатите од мерењата извршени во производствените процеси, како и користените мерни методи се чуваат најмалку четири години и дали се достапни во секое време на надлежни инспекциски органи на нивно барање (член 11 став (7));

5) да врши увид и контрола и да утврди дали производителот постапува согласно со членот 15 од овој закон;

6) да врши увид и контрола и да утврди дали се прима назад бесплатно отпадот од пакување непосредно по доставувањето на стоката или при наредното доставување во согласност со членот 18 од овој закон, ако крајниот корисник сака да го врати;

7) да изврши увид и контрола и да утврди дали се исполнети условите за ослободување (член 19);

8) да врши увид и контрола и да утврди дали правното лице за постапување со отпад од пакување поседува дозвола за основање на систем за собирање и повратен прием на отпад од пакување (член 21 став (2));

9) да врши увид и контрола и да утврди дали го известил стручниот орган во определениот рок во случај на промена на податоците доставени со дозволата од членот 21 став (2) на овој закон (член 21 став (4));

10) да врши увид и контрола и да утврди дали до стручниот орган се доставени податоците за производителите, пакувачите, трговците и крајните корисници, со кои имаат договор, се основачи или со договор се здружени во правното лице за постапување со отпад од пакување (член 21 став (5));

11) да врши увид и контрола и да утврди дали правното лице за постапување со отпад од пакување при воспоставувањето на системот и подготвувањето на програмата од членот 22 став (1) на овој закон обезбедил докази дека ги зел предвид задолжителните податоци (член 22 став (2));

12) да врши увид и контрола и да утврди дали собирањето, преработката и отстранувањето на отпадот од пакување, правното лице за постапување со отпад од пакување му го доверил на правно или физичко лице кои поседуваат соодветни дозволи (член 22 став (5));

13) да врши увид и контрола и да утврди дали собирните места и центри се уредени на таков начин којшто ќе овозможи крајните корисници да го остават отпадот од пакување и во случај кога преземањето на отпадот од пакување не е обезбедено непосредно кај крајните корисници или кај последните доставувачи (член 23 став (1));

14) да врши увид и контрола и да утврди дали се информира јавноста и крајните корисници согласно со членот 23 ставови (2) и (3) од овој закон;

15) да врши увид и контрола и да утврди дали се поседува дозвола за самостојно постапување со отпад од пакување и дали е регистриран согласно со членот 24 од овој закон (член 24 став (1));

16) да врши увид и контрола и да утврди дали самостојниот постапувач со отпад од пакување соодветно ги исполнил обврските од членот 23 на овој закон и дали доставил извештаи во согласност со членот 27 од овој закон (член 24 став (5));

17) да врши увид и контрола и да утврди дали е доставен извештај за постапување со отпад од пакување за претходната година до стручниот орган во определениот рок согласно со членот 27 став (2) од овој закон;

18) да врши увид и контрола и да утврди дали се води евиденција за видот и количината на пакување кое го пуштил на пазар во текот на една година и за постапувањето со отпадот од пакување во пишана и во електронска форма согласно со членот 28 став (1) од овој закон;

19) да врши увид и контрола и да утврди дали до стручниот орган во определениот рок е доставен извештај во пишана и електронска форма за видот и количината на пакување кое го пуштил на пазар и за постапувањето со отпадот од пакување во претходната година (член 28 став (2));

20) да врши увид и контрола и да утврди дали производителот за секој производ кој има различно пакување изготвил производствена спецификација (член 28 став (3));

21) да врши увид и контрола и да утврди дали производителот врз основа на производствената спецификација од членот 28 став (3) на овој закон води месечна и годишна евиденција за вкупното пакување кое ги пуштил на пазар или го увезол како краен корисник (член 28 став (4));

22) да врши увид и контрола и да утврди дали крајниот корисник и последниот доставувач постапуваат согласно со членот 30 од овој закон;

23) да врши увид и контрола и да утврди дали се исполнети условите за исклучоци во постапувањето согласно со членот 32 од овој закон;

24) да врши увид и контрола и да утврди дали се исполнети условите од членот 33 на овој закон;

25) да врши увид и контрола и да утврди дали се известува стручниот орган во определениот рок за воведувањето на кауцијата (член 34 став (3));

26) да врши увид и контрола и да утврди дали документите и податоците со кои се тврди дека се исполнети националните цели од членот 35 на овој закон се веродостојни;

27) да врши увид и контрола и да утврди дали се исполнуваат обврските што произлегуваат од доброволните договори (член 37) и

28) да врши увид и контрола и да утврди дали производителот и пакувачот кои пуштаат на пазарот на Република Македонија пакувања и пакување на спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување постапуваат согласно со членот 40 од овој закон.

(2) На барање на државниот инспектор за животна средина, овластено лице на органот надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

(3) На барање на стручниот орган во вршењето на инспекцискиот надзор може да учествува и државен службеник вработен во стручниот орган.

(4) Државниот инспектор за животна средина е должен да изврши инспекциски надзор кога тоа го побарал стручниот орган.

Член 47
Донесување на решенија на државниот инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за животна средина со решение:

1) ќе ги задолжи да изготват програма за спречување и превенција на создавање на отпад од пакување согласно со членот 7 од овој закон (членот 7 став (2));

2) ќе ги задолжи да произведуваат пакувања кои се во согласност со стандардите утврдени во членот 9 од овој закон (член 9 став (1));

3) ќе ги задолжи да достават извештај до стручниот орган во случаите на надминување на нивото на концентрација на тешките метали од членот 11 став (1) на овој закон, во некои од дванаесетте последователни месечни контроли на стандардно и редовно производство (член 11 став (5));

4) ќе ги задолжи резултатите од мерењата извршени во производствените процеси, како и користените мерни методи да ги чуваат најмалку четири години и да се достапни во секое време на надлежни инспекциски органи на нивно барање (член 11 став (7));

5) ќе ги задолжи да спроведат месечни контроли за утврдувањето на концентрацијата на тешки метали на пакувањето и редовно да доставуваат извештаи (член 11);

6) ќе го задолжи производителот да постапува согласно со членот 15 од овој закон;

7) ќе ја ограничи и/или забрани работата на производителот, производителот на пакувањето и трговецот доколку собирањето и преработката на отпадот од пакување кое го пуштиле на пазарот во Република Македонија не е во согласност со членот 17 ставови (1) и (2) од овој закон, како и ќе ги задолжи да преземаат соодветни мерки (член 17 ставови (1) и (2));

8) ќе ги задолжи да го примат назад бесплатно отпадот од пакување непосредно по доставувањето на стоката или при наредното доставување во согласност со членот 18 од овој закон, ако крајниот корисник сака да го врати;

9) ќе ја ограничи и/или забрани работата на производителот на пакувањето, производителот и трговецот доколку не ги спроведуваат обврските од членот 18 ставови (1), (2) и (3) на овој закон (член 18 став (4));

10) ќе ја ограничи и/или забрани работата на производителот, пакувачот и трговецот доколку не се вклучени во систем за собирање и повратен прием на отпад од пакување (член 20) или не поседуваат дозвола за самостојно постапување со отпад од пакување и потврда дека е регистрирано (член 24) од најмалку 30 дена, во кој рок треба да го сторат тоа;

11) ќе ја ограничи или забрани работата на правното лице доколку не поседува дозвола за постапување со отпад од пакување и ќе го задолжи во рок од 30 дена до стручниот орган да поднесе барање за добивање на дозвола за постапување со отпад од пакување (член 21 став (1));

12) ќе ја ограничи или забрани работата на правното лице за постапување со отпад од пакување доколку не го известил стручниот орган во определениот рок во случај на промена на податоците доставени со дозволата од членот 21 став (2) на овој закон (член 21 став (4));

13) ќе ги задолжи до стручниот орган да доставуваат податоци за производителите со кои имаат склучено договор за преземање на обврски за постапување со отпад (член 21 став (5));

14) ќе ја ограничи или забрани работата на правното лице за постапување со отпад од пакување доколку при воспоставувањето на системот за постапување со отпад од пакување и подготвувањето на програмата од членот 22 став (1) на овој закон не обезбедил докази дека ги зел предвид задолжителните податоци во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба (член 22 став (2));

15) ќе ја ограничи или забрани работата на правното лице за постапување со отпад од пакување доколку собирањето, преработката и отстранувањето на отпадот од пакување му ги доверил на правно или физичко лице кои не поседуваат соодветни дозволи (член 22 став (5)) во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

16) ќе ги задолжи собирните места и центри, во рок од најмногу 90 дена, да се уредат на таков начин којшто ќе овозможи крајните корисници да го остават отпадот од пакување кој не е комунален отпад и во случај кога преземањето на отпадот од пакување не е обезбедено непосредно кај крајните корисници или кај последните доставувачи (член 23 став (1));

17) ќе ги задолжи да ја информираат јавноста и крајните корисници согласно со членот 23 ставови (2) и (3) од овој закон;

18) ќе ја ограничи или забрани работата на самостојниот постапувач со отпад од пакувања доколку не поседува дозвола за самостојно постапување со отпад од пакување и не е регистриран согласно со членот 24 од овој закон и ќе ги задолжи во рок од 30 дена до стручниот орган да поднесат барање за добивање на дозвола за самостојно постапување со отпад од пакување и барање за регистрација кај стручниот орган (член 24 став (1));

19) ќе го задолжи самостојниот постапувач со отпад од пакување соодветно да ги исполнува обврските од членот 23 на овој закон и да достави извештаи во согласност со членот 27 од овој закон (член 24 став (5));

20) ќе ја ограничи и/или забрани работата на правното лице за постапување со отпад од пакување или на самостојниот постапувач со отпад од пакување доколку не доставува извештај согласно со членовите 27 и 28 од овој закон, од најмалку 30 дена во кој рок треба да го достават извештајот;

21) ќе ги задолжи да доставуваат извештај за постапување со отпад од пакување за претходната година до стручниот орган во рок од најмногу 30 дена согласно со членот 27 став (2) од овој закон;

22) ќе ги задолжи да водат евиденција за видот и количината на пакувањето кое го пуштил на пазар и за постапувањето со отпадот од пакување во текот на една година во пишана и во електронска форма согласно со членот 28 став (1) од овој закон;

23) ќе ги задолжи да достават годишен извештај во пишана и електронска форма за видот и количината на пакување кое го пуштил на пазар и за постапувањето со отпадот од пакување во претходната година во определениот рок до стручниот орган (член 28 став (2));

24) ќе ги задолжи за секој производ кој има различно пакување да изготват производствена спецификација (член 28 став (3));

25) ќе ги задолжи врз основа на производствената спецификација од членот 28 став (3) на овој закон да водат месечна и годишна евиденција за вкупното пакување кое го пуштил на пазар или го увезол како краен корисник (член 28 став (4));

26) ќе ги задолжи крајните корисници да постапуваат согласно со членот 30 од овој закон;

27) ќе ги задолжи да го известуваат стручниот орган во определениот рок за воведувањето на кауција (член 34 став (3));

28) ќе ги задолжи да обезбедуваат повторна употреба, преработка или отстранување на отпадот од пакување кој се собира или презема во текот на една календарска година најдоцна до крајот на наредната година со цел да се постигнат националните цели утврдени во членот 35 од овој закон;

29) ќе ги задолжи да ги исполнуваат обврските што произлегуваат од доброволните договори (член 37) и

30) ќе ја ограничи или забрани работата на производителот кој пушта на пазарот на Република Македонија пакувања и спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување доколку не постапуваат согласно со членот 40 од овој закон во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државните инспектори за животна средина утврди дека субјектите коишто управуваат со пакување и отпад од пакувања не се придржуваат кон законите и другите прописи, техничките прописи, стандарди, препораки и други општи акти, со записник ќе ги констатира утврдените неисправности и неправилности и во решението ќе го определи рокот во кој треба да се отстранат.

(3) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно со решението на државните инспектори за животна средина и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, државниот инспектор за животна средина ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен орган.

(4) За вршењето на работите од ставот (1) на овој член државниот инспектор за животна средина има право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина и Законот за управување со отпад.

Член 48

Делокруг на надзор на овластените инспектори за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје и на комуналните инспектори на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје

Во вршењето на надзорот од својот делокруг овластените инспектори за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје и комуналните инспектори на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, имаат право:

1) да вршат увид и да утврдат дали отпадот од пакување кој не е комунален отпад се остава или предава како комунален отпад на места означени за собирање и селектирање на комунален отпад (член 16 став (1));

2) да врши увид и контрола и да утврди дали крајниот корисник постапува со отпадот од пакување согласно со одредбите за постапување со отпад (член 16 ставови (2), (3) и (4));

3) да врши увид и контрола и да утврди дали за спроведување на обврските од членот 18 ставови (1), (2) и (3) на овој закон производителот, производителот на пакување и трговецот имаат обезбедено простор и опрема за селективно собирање на отпадот од пакување доколку имаат продажен простор поголем од 200 м2 (член 18 став (4)) и

4) да врши увид и контрола и да утврди дали правното лице за постапување со отпад од пакување постапува согласно со договорот (член 26).

Член 49

Донесување на решенија на овластените инспектори за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје и на комуналните инспектори на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје

(1) ри вршење на инспекцискиот надзор овластените инспектори за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје и комуналните инспектори на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје со решение:

1) ќе ги задолжат правните или физичките лица со отпадот од пакување да се постапува согласно со членот 16 став (1) од овој закон;

2) ќе го задолжат крајниот корисник да постапуваат со отпадот од пакување согласно со одредбите за постапување со отпад (член 16 ставови (2), (3) и (4));

3) ќе ги задолжат правните или физичките лица комуналниот отпад да го оставаат на места наменети за тоа и да ги отстранат последиците од сторениот прекршок;

4) ќе ја ограничат и/или забранат работата на производителот, производителот на пакување и трговецот доколку за спроведување на обврските од членот 18 ставови (1), (2) и (3) на овој закон немаат обезбедено простор и опрема за селективно собирање на отпадот од пакување доколку имаат продажен простор поголем од 200 м2 во траење од најмногу 15 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба (член 18 став (4)) и

5) ќе го задолжат правното лице за постапување со отпад од пакување да преземе мерки за исполнување на обврските од договорот и ќе определат рок во траење од најмногу 90 дена, во кој рок треба да ги острани недостатоците (член 26).

(2) За вршењето на работите од ставот (1) на овој член овластените инспектори за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје и комуналните инспектори на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје имаат право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина и Законот за управување со отпад.

Член 50
Делокруг на надзор на државниот пазарен инспектор

(1) Во вршењето на надзорот од својот делокруг државниот пазарен инспектор има право:

1) да врши увид и контрола и да утврди дали кон пратката на пакувањето или материјалите за производство на пакување кои ги пушта на пазар производителот или производителот на пакувања поседува податоци дека се исполнети барањата од членот 11 став (1) на овој закон (член 11 став (2));

2) да врши увид и да утврди дали пакувањето е означено во согласност со членот 14 од овој закон и прописот донесен врз основа на овој член (член 14) и

3) да утврди дали кауцијата се спроведува согласно со членот 34 од овој закон.

(2) Во вршењето на работите од ставот (1) на овој член државниот пазарен инспекторат имаат право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина и Законот за управување со отпад.

Член 51
Донесување на решенија на државниот пазарен инспектор

(1) При вршење на инспекцискиот надзор државниот пазарен инспектор со решение:

1) ќе ја ограничи или забрани работата на призводителот или произведителот на пакување доколку не поседува податоци дека се исполнети барањата од членот 11 став (1) на овој закон за пратката на пакувањето или материјалите за производство на пакување кои ги пушта на пазар (член 11 став (2));

2) ќе ги задолжи пакувањето да биде означено со ознака согласно со членот 14 од овој закон и прописите донесени врз основа на овој член и

3) ќе ја ограничи или забрани работата на правното лице за постапување со отпад од пакување и самостојниот постапувач со отпад од пакување доколку е воведена кауција спротивно на членот 34 став (2) од овој закон во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба (член 34 став (2)).

(2) Против решението од ставот (1) на овој член незадоволната страна има право да изјави жалба до министерот за животна средина и просторно планирање.

Член 52
Примена на одредби од други закони во инспекцискиот надзор

Државните инспектори за животна средина, овластените инспектори за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје и комуналните инспектори на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје инспекцискиот надзор во областа на управување со пакување и отпад од пакување го спроведуваат во согласност со одредбите од овој закон, Законот за управување со отпад и Законот за животната средина.

VI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 53
Прекршочни санкции за производителите на пакување

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на производителот на пакувања за прекршок, доколку:

1) за реализација на мерките од членот 7 на овој закон не изготви програма за спречување и превенција на создавање на отпад од пакување (член 7 став (2));

2) произведува и пушта на пазар пакувања кои не се во согласност со стандардите утврдени во членот 9 од овој закон;

3) пушти на пазар пакувања кои ги надминуваат дозволените граници за тешките метали од членот 11 став (1) на овој закон;

4) не поседува податоци дека се исполнети барањата од членот 11 став (1) на овој закон за пратката на пакувањето или материјалите за производство на пакување кои ги пушта на пазар (член 11 став (2));

5) не доставува извештај до стручни орган во случај на надминување на концентрацијата на тешки метали во пакувањето (член 11 став (5));

6) не обезбеди податоци за количината на тешките метали од членот 11 на овој закон за секој вид пакување во кое е спакувана и наполнета стоката (член 15 ставови (3) и (4));

7) со продажното, групното и транспортното пакување не постапува согласно со членот 18 од овој закон и

8) нема озбезбедено одделен простор и опрема за селективно собирање на отпадот од пакување (член 18 став (4)).

(2) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на производителот на пакувања доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 900 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 54
Прекршочни санкции за производителите на пакување

(1) Глоба во износ од 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на производителот на пакувања за прекршок, доколку:

1) не го означува пакувањето во согласност со членот 14 од овој закон и прописот донесен врз основа на овој член (член 14).

(2) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на производителот на пакувања доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 900 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 55
Прекршочни санкции за производителите

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице производител за прекршок, доколку:

1) за реализација на мерките од членот 7 на овој закон не изготви програма за спречување и превенција на создавање на отпад од пакување (член 7 став (2));

2) пушта на пазар пакувања кои не се во согласност со стандардите утврдени во членот 9 од овој закон;

3) пушти на пазар пакувања кои ги надминуваат дозволените граници за тешките метали од членот 11 став (1) на овој закон;

4) не поседува податоци дека се исполнети барањата од членот 11 став (1) на овој закон за пратката на пакувањето или материјалите за производство на пакување кои ги пушта на пазар (член 11 став (2));

5) не доставува извештај до стручен орган во случај на надминување на концентрацијата на тешки метали во пакувањето (член 11 став (5));

6) не обезбедува информирање за продавачот и потрошувачот за битните својства на производот и неговото пакување во поглед на опасните и штетните материи и супстанции кои тие ги содржат и за начинот на постапувањето со искористените производи и со пакувањето кога тоа ќе стане отпад од пакување (член 15 став (1));

7) не поседува податоци за количината на тешките метали од членот 11 на овој закон за секој вид на материјал од кој е произведено пакувањето или материјалите за производство на пакување кои ги пушта на пазар (член 15 став (2));

8) не обезбеди податоци за количината на тешките метали од членот 11 на овој закон за секој вид пакување во кое е спакувана или наполнета стоката (член 15 став (3));

9) со продажното, групното и транспортното пакување не постапува согласно со членот 18 од овој закон;

10) нема озбезбедено одделен простор и опрема за селективно собирање на отпадот од пакување (член 18 став (4));

11) не води евиденција за видот и количината на пакување кое го пуштил на пазар во текот на една година во пишана и во електронска форма (член 28 став (1));

12) во определениот рок не доставува годишен извештај до стручниот орган за видот и количината на пакување кое го пуштил на пазар во претходната година во пишана и електронска форма (член 28 став (2));

13) во определениот рок не го достави првиот извештај согласно со членот 28 став (8) од овој закон;

14) не постапува согласно со членот 30 од овој закон кога се јавува како производител кој истовремено е и краен корисник и

15) не постапува согласно со членот 40 од овој закон доколку пушта на пазарот или увезува во Република Македонија пакувања и пакување на спакувани стоки од кои при користење се создава отпад од пакување.

(2) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на производителот доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 900 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определна должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 56
Прекршочни санкции за производителите

(1) Глоба во износ од 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице производител за прекршок, доколку:

1) не го означува пакувањето во согласност со членот 14 од овој закон и прописот донесен врз основа на овој член (член 14);

2) не изготви произвотствена спецификација за секој производ што има различно пакување (член 28 став (3));

3) врз основа на производствената спецификација од членот 28 став (3) на овој закон не води месечна и годишна евиденција за вкупното пакување кое го пуштил на пазар или го увезол како краен корисник (член 28 став (4));

4) води евиденција со невистинити податоци за количините на пакувања кои ги пуштил на пазар со цел да се смета како мал производител (член 19) и

5) не обезбедува постапување со отпад од пакување за затворачи или етикети доколку тежината на затворачи и етикети надминува 5% од тежината на пакувањето и ја надминуваат количината по материјал на пакување од членот 19 став (1) на овој закон (член 33 став (1)).

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на производителот доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 57
Прекршочни санкции за трговците

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице трговец за прекршок, доколку:

1) пуштаат во промет пакување кое не е означено во согласност со членот 14 од овој закон и прописот донесен врз основа на овој член (член 14);

2) со продажното, групното и транспортното пакување не постапува согласно со членот 18 од овој закон и

3) нема озбезбедено одделен простор и опрема за селективно собирање на отпадот од пакување (член 18 став (4)).

(2) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на трговецот доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 58
Прекршочни санкции за крајниот корисник и последниот доставувач

(1) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице кој е крајниот корисник на пакувања за прекршок доколку:

1) отпадот од пакување кој е комерцијален отпад и/или не е комунален отпад го остава или предава како комунален отпад на места означени за собирање и селектирање на комунален отпад (член 16 став (1));

2) не постапува со отпадот од пакување согласно со одредбите од членот 16 ставови (2), (3) и (4) на овој закон и

3) не постапува согласно со членот 30 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 60 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на крајниот корисник на пакување доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу десет дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 59
Прекршочни санкции за самостојниот постапувач со отпад од пакувања

(1) Глоба во износ од 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице самостоен постапувач со отпад од пакувања за прекршок, доколку:

1) не го известува стручниот орган во определениот рок за воведувањето на кауцијата (член 34 став (3));

2) не презел мерки продавачот кој ја наплатил кауцијата да ја врати доколку се врати повратното пакување (член 34 став (6));

3) не е регистриран и не поседува дозвола за самостојно постапување со отпад од пакување согласно со овој закон (член 24 став (1));

4) не обезбедува постапување во согласност со членот 24 став (4) на овој закон;

5) не доставува годишен извештај до стручниот орган за отпадот кој сам го создава согласно со членот 27 ставови (3) и (4) од овој закон и

6) воведува кауција која го надминува износот од 30% од продажната цена на спакуваната стока (член 34 став (2)).

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на самостојниот постапувач со отпад од пакување доколку тој е физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 60
Прекршочни санкции за правното лице за постапување со отпад од пакување

(1) Глоба во износ од 9.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице за постапување со отпад од пакување за прекршок, доколку:

1) вршењето на работите од членот 20 став (2) на овој закон не ги довери на трети лица кои се регистрирани за вршење на тие работи и поседуваат соодветни дозволи согласно со овој или друг закон (член 20 став (4));

2) не поседува дозвола за основање на систем за собирање и повратен прием на отпад од пакување (член 21 став (2));

3) не го известува стручниот орган во определениот рок во случај на промена на податоците доставени со дозволата од членот 21 став (2) на овој закон (член 21 став (4));

4) до стручниот орган не ги доставува податоците за производителите, пакувачите, трговците и крајните корисници со кои имаат договор се основачи или со договор се здружени во правното лице за постапување со отпад од пакување (член 21 став (5));

5) собирањето, преработката, отстранувањето на отпадот од пакување го доверил на правно или физичко лице кое не поседува соодветни дозволи (член 22 став (5));

6) при организирањето на системот не постапува согласно со членот 23 од овој закон;

7) со отпадот од пакување кој го собрал во текот на една календарска година не постапува согласно со членот 27 став (1) од овој закон;

8) не го известува стручниот орган во определениот рок за воведувањето на кауцијата (член 34 став (3));

9) не достави во определениот рок или достави некомплетен годишен извештај за постапување со отпад од пакување за претходната година до стручниот орган (член 27 став (2));

10) не води евиденција во согласност со членот 27 од овој закон;

11) не доставило извештај согласно член 28 став (6) од овој закон;

12) воведува кауција која го надминува износот од 30% од продажната цена на спакуваната стока (член 34 став (2)) и

13) не презел мерки продавачот кауцијата што ја наплатил да се врати доколку се врати повратното пакување (член 34 став (6)).

(2) Глоба во износ од 1.200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

(5) На физичкото лице од ставот (2) и одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да им изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определна должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 61

Прекршочни санкции за правното лице за постапување со отпад од пакување

(1) Глоба во износ од 20.000 до 30.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице за постапување со отпад од пакување за прекршок, доколку:

1) доставил извештај од членот 27 на овој закон кој содржи невистинити податоци со цел да се смета дека се исполнети националните цели од членот 35 на овој закон за да го избегне плаќањето на надометокот од членот 40 на овој закон и

2) води евиденција од членот 28 на овој закон со невистинити податоци за количините на пакувања кои ги пуштил на пазар со цел да го избегне плаќањето на надоместокот од членот 40 на овој закон.

(2) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена дејност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку 30 дена до најмногу една година.

(4) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на определена должност од која произлегува сторувањето на прекршокот во траење од најмалку 15 до најмногу 60 дена.

Член 62

Постапка за порамнување и посредување

(1) За прекршоците утврдени во členовите 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 и 60 од овој закон, органите за инспекциски надзор од членот 44 на овој закон се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членот 61 од овој закон, органите за инспекциски надзор од членот 44 на овој закон на сторителот на прекршокот ќе му предложат постапка за посредување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Во случаите во кои е постигната согласност за порамнувањето, глобата на сторителот може да биде намалена најмногу за една половина од максимум пропишаната глоба за прекршокот.

(4) Постапките за порамнување и посредување се водат согласно со одредбите од Законот за животната средина.

Член 63

Водење на прекршочната постапка

(1) За прекршоците утврдени во членовите 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 и 60 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Комисијата за одлучување по прекршоци во областа на животната средина при Министерството за животна средина и просторно планирање (во натамошниот текст: Прекршочната комисија).

(2) Постапката пред Прекршочната комисија се води согласно со одредбите на Законот за животната средина.

(3) За прекршоците утврдени во членот 61 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 64

Рокови за спроведување

(1) Првото известување на производителот од членот 17 на овој закон за видот и количините на пакување кое го пуштил на пазар и што го увезол во текот на една година согласно со членот 28 став (2) од овој закон е должен да го достави најдоцна до 31 март 2011 година.

(2) Производителот евиденцијата од членот 28 ставови (3) и (4) на овој закон ќе започне да ја води од 1 јануари 2011 година.

(3) Првиот годишен извештај од членот 28 став (2) на овој член правното лице за постапување со отпад од пакување и самостојниот постапувач со отпад се должни да го доставаат најдоцна до 31 март 2012 година.

(4) Содржината на тешки метали може да го надминува нивото од 100 милиграма по килограм маса тежински утврдени во членот 11 од овој закон до 31 декември 2011 година.

(5) Првиот извештај за количините и видот на пакувањето што се пушта на пазарот во Република Македонија и за управувањето со отпад од пакување согласно со членот 39 од овој закон ќе се објави најдоцна до 31 декември 2011 година.

(6) Обврските за идентификација и означување на пакувањето од членот 14 на овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 2012 година.

(7) Одредбите на членот 18 став (4) на овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2012 година.

(8) Програмата за управување со отпад од членот 36 на овој закон ќе се донесе најдоцна до 30 јуни 2011 година.

(9) Производителот согласно со обврските од членот 17 на овој закон е должен да се здружи преку основање на и/или склучување на договор со правно лице за постапување со отпад од пакување или да се регистрира во евиденцијата како самостоен постапувач со отпад од пакување најдоцна до 30 јуни 2011 година.

(10) Програмата од членот 7 став (2) на овој закон производителот на пакување и производителот се должни да ја изготват најдоцна до 31 декември 2012 година.

Член 65
Комисија за управување со отпад од пакување

Комисијата за управување со отпад од пакување од членот 38 на овој закон Владата на Република Македонија ќе ја формира најдоцна до 31 декември 2010 година.

Член 66
Донесување на поблиски прописи

Поблиски прописи за извршување на овој закон ќе се донесат најдоцна до 30 јуни 2010 година.

Член 67
Примена на надоместоците и постигнување на националните цели

(1) Надоместкот од членот 40 на овој закон ќе започне да се применува од 1 јануари 2011 година.

(2) За 2011 година ќе се смета дека се постигнати националните цели од членот 35 на овој закон, доколку се собере и преработи пакување и отпад од пакување во количина од 20% од тежината што е определена во членот 35 став (1) алинеи а) и б) од овој закон.

(3) За 2012 година ќе се смета дека се постигнати националните цели од членот 35 на овој закон, доколку се собере и преработи пакување и отпад од пакување во количина од 30% од тежината што е определена во членот 35 став (1) алинеи а) и б) од овој закон.

Член 68
Престанување на важење

Со денот на затпочнувањето на примената на членот 40 од овој закон, ќе престане да важи членот 185 од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ број 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008 и 83/2009).

Член 69
Влегување во сила

Овој закон влегува во сила во рок од осум дена од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2010 година.

L I G J
PËR MENAXHIM ME PAKETIMIN DHE HEDHURINAT NGA PAKETIMI

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Lënda e rregullimit

Me këtë ligj rregullohen kërkesat për mbrojtjen e mjedisit jetësor, të cilat doemos duhet t'i plotësojë paketimi gjatë prodhimit të tij, lëshimi në treg dhe lëshimi në përdorim, dhe veprimi me hedhurinat nga paketimi që i përfshin obligimet dhe përgjegjësitë e operatorëve ekonomikë dhe të subjekteve tjera të cilët marrin pjesë në procesin e prodhimit, lëshimi në treg dhe lëshimi në përdorim i paketimit, rregullat e grumbullimit, ripërdorimit, ripërpunimit dhe mënjanimit, si dhe kushtet tjera për veprim me hedhurinat nga paketimi; njoftimi dhe instrumentet ekonomike për arritjen e qëllimeve nacionale për grumbullimin dhe përpunimin e hedhurinave nga paketimi.

Neni 2
Zbatimi subsidiar i ligjeve tjera

(1) Për çështjet të cilat janë të lidhura me rregullat për menaxhim me hedhurina nga paketimet, të cilat nuk janë të rregulluara në mënyrë të veçantë me këtë ligj, do të zbatohen dispozitat e Ligjit për menaxhim me hedhurinat.

(2) Për rregullimin e çështjeve lidhur me: qasjen te informatat që kanë të bëjnë me mjedisin jetësor, pjesëmarrjen e publikut në miratimin vendimeve, vlerësimin e ndikimit të strategjive të caktuara, planeve dhe programeve mbi mjedisin jetësor, vlerësimin e ndikimeve të projekteve të caktuara mbi mjedisin jetësor, zbatohen dispozitat e Ligjit për mjedisin jetësor, nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

(3) Në procedurat e përcaktuara me këtë ligj, zbatohet Ligji për procedurë të përgjithshme administrative, nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 3
Qëllimi i ligjit

Në pajtim me parimin e zhvillimit të qëndrueshëm, qëllimet e këtij ligji janë:

- të pengohet krijimi i hedhurinave nga paketimi,
- të zvogëlohet sasia e hedhurinave nga paketimi,
- të zvogëlohet dhe të kufizohet përdorimi i metaleve dhe materieve të dëmshme në paketim, dhe me këtë ta zvogëlojë ndikimin helmues të hedhurinës nga paketimi,
- të pengohet ose të zvogëlohet ndikimi negativ mbi mjedisin jetësor i hedhurinave nga paketimi dhe të sigurohet shkallë e lartë e mbrojtjes së mjedisit jetësor,
- të arrihet nivel i lartë i ripërdorimit të paketimit;
- të arrihet nivel i lartë i riciklimit dhe llojeve tjera të përpunimit të hedhurinave nga paketimi dhe zvogëlimi i mënjanimit të skajshëm të hedhurinave nga paketimi;
- të sigurohen kushte për vendosjen e sistemeve për kthimin, seleksionimin, grumbullimin, ripërdorimin, përpunimin dhe riciklimin e hedhurinave nga paketimi;
- të sigurohen kushte për vendosjen dhe zhvillimin e tregut të përpunimit dhe riciklimit të hedhurinave nga paketimi dhe
- të sigurohet pozitë e barabartë në treg ndërmjet personave të vendit dhe të huaj juridikë dhe fizikë, dhe të shmangen dhe mënjanohen barrierat tregtare të cilat mund ta çrregullojnë tregun.

Neni 4
Zbatimi i ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji zbatohen në të gjitha paketimet që prodhohen dhe lëshohen në treg në territorin e Republikës së Maqedonisë dhe për të gjitha hedhurinat e paketimit, i cili është krijuar nga kryerja e veprimtarisë prodhuese, industriale, zejtare, tregtare, shërbyese, administrative dhe veprimtaria tjetër; për hedhurinat nga paketimi i cili është krijuar në amvisëri dhe/ose vende tjera në territorin e Republikës së Maqedonisë, pa marrë parasysh origjinën, përdorimin dhe llojin e materialit të paketimit dhe të hedhurinave nga paketimi.

(2) Dispozitat e këtij ligji nuk e përjashtojnë zbatimin e dispozitave të cilat e rregullojnë kualitetin e paketimit, sigurinë, higjienën dhe mbrojtjen sanitare, mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë së prodhimeve të paketuara, si dhe rregullat që janë të lidhura me transportin e prodhimeve dhe veprimin me hedhurina dhe hedhurina nga paketimet.

(3) Të gjitha masat, standardet dhe qëllimet të cilat janë të përcaktuara me këtë ligj, zbatohen si kërkesa minimale të cilat duhen të plotësohen gjatë menaxhimit me paketimin dhe hedhurinat nga paketimi.

(4) Nëse me ligj tjetër janë përcaktuar masa dhe standarde të mjedisit jetësor, gjatë menaxhimit me paketim dhe hedhurinat nga paketimi, zbatohen masa më të rrepta dhe standarde me qëllim të mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe arritjes së qëllimeve të mjedisit jetësor.

Neni 5
Definicione

Shprehje të veçanta të përdorura në këtë ligj, e kanë kuptimin si vijon:

1. Paketim, janë të gjitha prodhimet e bëra nga cilido lloj materiali që shfrytëzohen për ruajtjen, mbrojtjen, manipulimin, dërgimin dhe prezantimin e mallrave, nga prodhuesi deri te shfrytëzuesi ose konsumuesi, pa marrë parasysh atë se a janë mallrat lëndë e parë ose prodhim i gatshëm. Sendet "e pakthyeshme" që shfrytëzohen për qëllimet e njëjta, gjithashtu do të llogariten si paketim, duke përfshirë edhe mjetet ndihmëse të cilat shërbejnë për mbështjelljen, lidhjen dhe/ose përdorimin e mallrave, shënimin e mallrave, përgatitjen për dërgimin ose mbylljen e mallit. Paketimi mund të jetë:

a) paketimi për shitje ose primar (paketim për shitje), është paketim i bërë në atë mënyrë që paraqet njësi të vetme për shfrytëzuesin ose konsumuesin e fundit në vendin e shitjes. Kjo përfshin gota, filxhanë, qese, konserva, shishe, shishe plastike, tuba, kuti, pllaka, gypa etj., ose paketim tjetër i ngjashëm me pjesët përbërëse të cilat e mbështjellin ose mbajnë njësinë bazë shitëse të mallit të dedikuar për shitje për shfrytëzuesin ose konsumuesin e fundit në vendin e shitjes, dhe e mbrojnë mallin nga dëmtimi ose ndotja. Paketim për shitje janë edhe enët dhe enët për ushqim për përdorim të njëhershëm;

b) paketim grupor ose sekondar (paketim grupor) është paketimi i bërë në atë mënyrë që si grup, i mbështjell ose mban së bashku një numër më të madh të njësive themelore shitëse me paketim shitës të llojit të njëjtë ose të ndryshëm të mallit në vendin e blerjes, pa marrë parasysh se a i shiten shfrytëzuesit ose konsumuesit të fundit si grup, ose shiten veç e veç sipas njësisë shitëse ose shërben si mjet për dërgim deri në vendin e shitjes. Paketimi grupor mund të mënjanohet nga njësitë shitëse pa ndikuar në karakteristikat e tij. Kjo përfshin folie, kuti dhe materiale të ngjashme për mbështjellje ose paketim tjetër, pjesët përbërëse të së cilit janë të dedikuara për shpërndarjen, magazinimin, transportin ose dërgimin e mallrave për shitje te shfrytëzuesi ose konsumuesi i fundit. Nëse paketimi grupor njëkohësisht e kryen funksionin e paketimit për shitje, i njëjti llogaritet si paketim për shitje;

v) paketimi për transport ose terciar (paketimi për transport) është paketim i bërë në atë mënyrë, i cili mbështjell ose mban së bashku numër më të madh të njësive themelore shitëse me paketim për shitje ose grupor, me qëllim që ta lehtësojë manipulimin dhe transportin e mallrave dhe ta mbrojë nga dëmtimi gjatë manipulimit dhe transportit. Kjo përfshin fuçi, sëndukë, qypa, thasë, paleta, kuti ose paketim tjetër të ngjashëm Nëse paketimi për transport njëkohësisht e kryen funksionin e paketimit për shitje, i njëjti llogaritet si paketim për shitje. Kontejnerët, të cilët për transportin e mallrave përdoren në komunikacionin rrugor, hekurudhor, detar ose ajror, nuk janë paketim transporti dhe

g) kur është e nevojshme, përcaktimi për atë se cili send llogaritet për "paketim", do të bëhet edhe përmes zbatimit të këtyre kritereve:

- sendi do të llogaritet për paketim nëse e plotëson njërin nga definicionet për paketim, të dhënë nën pikën 1 të këtij neni, pa marrë parasysh funksionet tjera të cilat mund t'i posedojë, me kusht që paketimi të jetë pjesë integrale e prodhimit, dhe është i domosdoshëm për ruajtjen e përmbajtjes së tij, e përkrah ose mbron prodhimin gjatë gjithë ciklit të tij jetësor dhe të gjitha elementet e paketimit janë të dedikuara që të përdoren, shpenzohen dhe mënjanohen së bashku me prodhimin,
- sendi i cili është dizajnuar ose dedikuar që të mbushet me përmbajtje në vendin e shitjes dhe sendi i dedikuar "për përdorim të njëfishtë" që shitet, mbushet ose është i dizajnuar dhe dedikuar të mbushet në vendin e shitjes, do të llogaritet për paketim nëse e plotëson njërën prej definicioneve për paketim, të dhënë nën pikën 1 të këtij neni dhe
- pjesët përbërëse të paketimit dhe elementet tjera ndihmëse të vendosura në paketim, llogariten për pjesë të paketimit në të cilën janë vendosura. Elementet ndihmëse që janë varur në mënyrë të drejtpërdrejtë, ose të vendosura në një prodhim dhe që kryejnë funksion të paketimit, llogariten si paketime, përveç nëse nuk janë pjesë përbërëse e atij prodhimi dhe nëse të gjitha elementet janë të dedikuara të shfrytëzohen ose mënjanohen, së bashku me prodhimin;

2. Hedhurina nga paketimi, janë çdo paketim ose material për paketim, i cili është përfshirë me definicionin për hedhurina, në pajtim me Ligjin për menaxhim me hedhurina, përveç mbeturinave të krijuara gjatë prodhimit të paketimit;

3. Hedhurinat nga paketimi të cilat paraqesin hedhurina komunale, janë hedhurinat nga paketimi shitës dhe grupor, që krijohen si hedhurina të amvisërisë ose hedhurina nga aktivitetet industriale, zejtare, shërbyese ose të tjera, që për nga natyra e vet dhe përbërja e vet, janë të ngjashme me hedhurinat nga amvisëritë;

4. Hedhurina nga paketimi që nuk paraqesin hedhurina komunale, janë hedhurina nga paketimi shitës, grupor ose i transportit, që krijohen si hedhurina gjatë kryerjes së veprimtarisë prodhuese, industriale, zejtare, tregtare, shërbyese, administrative ose veprimtarive tjera dhe sipas natyrës dhe përbërjes së vet janë të ndryshme nga hedhurinat e amvisërisë;

5. Menaxhim me hedhurina nga paketimi, është përmbledhje e aktiviteteve, masave dhe vendimeve, të dedikuara për arritjen e qëllimeve nacionale për veprim me hedhurinat e paketimit, ndërsa janë ndërmarrë në pajtim me këtë ligj dhe me dispozitat, të cilat e rregullojnë menaxhimin dhe veprimin me hedhurinat;

6. Pengim, është zvogëlimi i sasisë dhe ndikimeve negative mbi mjedisin jetësor, veçanërisht me zhvillimin e prodhimeve dhe teknologjive të "pastra", nga:

-materialet dhe substancat e përmbajtura në paketimet dhe në hedhurinat nga paketimi dhe

-paketimi dhe hedhurinat nga paketimi që krijohen gjatë procesit të prodhimtarisë dhe në fazat e lëshimit në treg, lëshimit në përdorim, shpërndarjes dhe mënjanimit;

7. Ripërdorimi i paketimeve, është çdo procedurë me të cilën paketimi është menduar (konceptuar) dhe dizajnuar, në atë mënyrë që gjatë ciklit të tij jetësor, me ndihmën ose pa ndihmën e prodhimeve për paketim, një herë ose më shumë të jetë përsëri i përdorshëm dhe/ose një herë ose më shumë të mbushet për dedikim të njëjtë ose të ngjashëm për të cilin është bërë në fillim. Ky paketim i ripërdorur bëhet hedhurinë nga paketimi, atëherë kur nuk do të jetë më objekt i ripërdorimit ose mbushjes;

8. Përtëritje, është çdo operacion i përpunimit të hedhurinave, i cili mund të zbatohet në pajtim me dispozitat e Ligjit për menaxhim me hedhurinat;

9. Riciklim i hedhurinave nga paketimi, është çdo përpunim i hedhurinave nga paketimi në procesin prodhues, si lëndë e parë sekondare për prodhimin e paketimeve të reja, të dedikuara për qëllim të njëjtë ose tjetër, duke përfshirë riciklimin organik, e duke e përjashtuar përpunimin energjetik;

10. Përpunim energjetik i hedhurinave nga paketimi, është çdo operacion i përpunimit me të cilin bëhet djegia e hedhurinave së bashku ose pa hedhurina tjera, me qëllim të prodhimit të energjisë dhe shfrytëzimit të energjisë së fituar termike;

11. Riciklim organik i hedhurinave nga paketimi, është përpunim aerob (kompostim) ose anaerob (biometanizim), në kushte të kontrolluara dhe me përdorimin e mikroorganizmave për pjesën e hedhurinave nga paketimi i cili në mënyrë biologjike mund të zbërthehet, me të cilin prodhohet tepricë e stabilizuar organike ose metan. Mënjanimi i hedhurinave nga paketimi në plehërishtë nuk llogaritet për riciklim organik;

12. Mënjanim i hedhurinave nga paketimi, është çdo operacion i cili mund të zbatohet në pajtim me dispozitat e Ligjit për menaxhim me hedhurinat;

13. Operatorë ekonomikë të lidhur me menaxhimin me paketim, janë:

- prodhues i paketimit, është personi juridik ose fizik i cili prodhon, importon dhe/ose lëshon në treg paketime dhe konvertues të tyre, si veprimtari të veten,

- prodhues, është personi juridik ose fizik i cili paketon mallra ose mbush mallra në paketime, si dhe prodhon, importon dhe/ose lëshon në treg mallra të paketuara në paketime si veprimtari të veten, duke e përfshirë edhe prodhuesin i cili si shfrytëzues i fundit importon mallra të paketuara,

- prodhues i vogël, është personi juridik ose fizik i cili paketon mallra ose mbush mallra në paketime, dhe/ose prodhon, importon dhe/ose lëshon në treg, mallra të paketuara në paketime në sasi në pajtim me nenin 19 të këtij ligji,

- tregtar, është personi juridik ose fizik i cili kryen veprimtari tregtare dhe furnizon materiale për prodhimin e paketimit, paketime dhe mallra të paketuara për qëllime të shitjes shfrytëzuesit të fundit,

- dërgues i fundit, është personi juridik ose fizik i cili paketimin ose mallin e paketuar, ia dërgon drejtpërsëdrejti shfrytëzuesit, përkatësisht konsumatorit të fundit, pa marrë parasysh nëse njëkohësisht ai person është prodhues, paketues ose shitës me pakicë,

- shfrytëzues i fundit, është konsumatori i cili për shkak të përdorimit ose konsumimit të fundit të mallit të paketuar, e ndan mallin dhe/ose e zbraz paketimin dhe në atë mënyrë krijon hedhurina nga paketimi dhe tregtari i cili, për shkak të përdorimit të mëtutjeshëm të mallit, paketimin e ndan nga malli dhe/ose e zbraz paketimin, dhe në atë mënyrë krijon hedhurina nga paketimi grupor ose transportues,

- person juridik për veprim me hedhurina nga paketimi, është personi juridik i cili ka marrë leje për veprim me hedhurina nga paketimi, në pajtim me nenin 21 paragrafi 2 i këtij ligji dhe

- veprues i pavarur me hedhurina nga paketimi, (në tekstin e mëtutjeshëm: veprues i pavarur) është personi juridik ose fizik, i cili ka marrë leje për veprim të pavarur me hedhurina nga paketimi, në pajtim me nenin 24 paragrafi (2) të këtij ligji;

14. Marrëveshje vullnetare, është marrëveshja formale e cila ka klauzola ekzekutive, e lidhur ndërmjet organeve dhe organizatave, të cilat i përfaqësojnë interesat e caktuara të operatorëve ekonomikë, grupeve të operatorëve ekonomikë dhe operatorëve të veçantë ekonomikë nga njëra anë, dhe nga ana tjetër, Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, me qëllim që të arrihen qëllimet e këtij ligji të përcaktuara në nenin 3 dhe qëllimet nacionale nga neni 35 të këtij ligji, i cili është i hapur për aderimin e të gjithë personave juridikë dhe fizikë, të cilët duan t'i plotësojnë kushtet e përcaktuara me marrëveshje. Marrëveshja vullnetare është e kapshme për publikun, në pajim me ligjin;

15. Paketim kompozitë, (kompozitë) është paketimi i përbërë nga më tepër shtresa të materialeve të ndryshme, të cilat me dorë nuk mund të ndahen ose në mënyrë tjetër të ndahen ndërmjet veti;

16. Paketim kthyes, është paketimi për të cilin mund të sigurohet kthimi me paradhënie dhe i njëjti përsëri mund të përdoret;

17. Kthim i paketimeve, është aktivitet me të cilin sigurohet pranimi kthyes i hedhurinave nga paketimi, i cili nuk e rrezikon shëndetin e njerëzve dhe nuk zbaton procese ose metoda të cilat do të ishin të dëmshme për mjedisin jetësor;

18. Vënie e qëllimshme, është aktiviteti me të cilin me qëllim shfrytëzohet substanca ose materia gjatë formulimit të paketimit ose të komponentëve të paketimit, me ç'rast prania e saj e përhershme në paketimin e fundit ose në komponentin e paketimit, është e nevojshme që të arrihen karakteristika specifike, pamje ose kualitet i paketimit. Përdorimi i materialeve të ricikluara si lëndë të para për prodhimin e materialeve të reja për paketim, ku një pjesë e materialeve të ricikluara mund të përmbajnë sasi të substancave dhe materieve të rregulluara, nuk llogaritet për futje e qëllimshme;

19. Prani e rastësishme, është prania e metalit si përbërje e vënë pa qëllim në paketim ose pjesë të paketimit dhe

20. Organ për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor, është Drejtoria e Mjedisit Jetësor, organ në përbërje të Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Neni 6
Parime

(1) Në pajtueshmëri me qëllimet për mbrojte afatgjate dhe shfrytëzim të qëndrueshëm të resurseve natyrore dhe mbrojte dhe avancim të mediumeve dhe sferave të mjedisit jetësor, menaxhimi me paketimin dhe hedhurinat nga paketimi, bazohen në:

1) parimin e përgjegjësisë së prodhuesit – prodhuesi i cili gjatë kryerjes së veprimtarisë së vet, krijon dhe kontribuon në krijimin e hedhurinave nga paketimi, është përgjegjës për ndërmarrjen e masave për menaxhim me paketimin dhe hedhurinat nga paketimi, me qëllim që të eliminohet dhe/ose të zvogëlohet deri në masë të mundshme të fundit, ndikimi negativ mbi mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor që ndodh si rezultat i hedhurinave nga paketimi i krijuar nga veprimtaria e tij. Sipas këtij parimi, si prodhues llogaritet edhe prodhuesi i paketimit dhe

2) parimin e vlerësimit të ciklit jetësor të prodhimit - prodhuesi i mallit i cili është i paketuar në paketim dhe si prodhim e lëshon në treg, është i obliguar të bëjë vlerësimin e ciklit jetësor të prodhimit dhe ta dizajnojë në mënyrë me të cilën do të mundësohet ripërdorimi dhe cikli i shtuar jetësor i paketimit dhe prodhimit, zvogëlimi i krijimit të hedhurinave dhe hedhurinave nga paketimi në fund të ciklit jetësor të prodhimit, dhe pengimit të ndikimeve negative mbi mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor.

(2) Në menaxhimin me paketimin dhe hedhurinat nga paketimi, përveç parimeve të përcaktuar në këtë nen, në mënyrë përkatëse zbatohen edhe parimet e përcaktuara në Ligjin për mjedisin jetësor dhe në Ligjin për menaxhim me hedhurina.

II. KËRKESAT PËR MBROJTJEN E MJEDISIT JETËSOR

Neni 7
Masat për pengim dhe parandalim

(1) Për shkak të pengimit dhe parandalimit në krijimin e sasive të materialeve dhe substancave të rrezikshme të përmbajtura në paketim dhe hedhurinat nga paketimi, prodhuesi i paketimit dhe prodhuesi në prodhim ose gjatë importit të materialeve, është i obliguar që të përdorë teknologji dhe procedura prodhuese më të mira, të cilat janë dëshmuar në praktikë dhe të kapshme në treg dhe të cilat, me çmim të arsyeshëm, kontribuojnë në:

- zvogëlimin e krijimit të sasisë së paketimit dhe hedhurinave nga paketimi,
- pengimin dhe zvogëlimin e ndikimeve të dëmshme/negative mbi mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor, të shkaktuara për shkak të sasive dhe përbërjes së materialit të paketimit ose hedhurinave nga paketimi dhe
- pengimin dhe zvogëlimin e ndikimeve të dëmshme/negative mbi mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor gjatë prodhimit, lëshimit në treg, seleksionimit dhe përdorimit të paketimit, si dhe në përpunimin ose mënjanimin e hedhurinave nga paketimi.

(2) Për realizimin masave nga paragrafi (1) të këtij neni, prodhuesi i paketimit dhe prodhuesi të cilët në nivel vjetor kanë prodhim ose shfrytëzojnë paketim i cili nuk është më i madh se 30 t, janë të obliguar që të përgatisin program për pengimin dhe parandalimin e krijimit të hedhurinave nga paketimi, që veçanërisht duhet të përmbajë qëllime kuantitative për pengim dhe parandalim, masa për arritjen e qëllimeve dhe mekanizmave për kontroll të kualitetit të paketimit për shkak të plotësimit të qëllimeve, në pajtim me mundësitë teknike dhe ekonomike.

(3) Programi nga paragrafi (2) i këtij neni, përpilohet për një periudhë prej katër vitesh.

(4) Në rast të ndryshimit të aktiviteteve të subjekteve nga paragrafi (1) i këtij neni, të njëjtit janë të obliguar që të përgatisin program të ri.

(5) Për shkak të përcaktimit më të lehtë të sendeve që do të llogariten për ”paketim" në pajtim me kriteret nga neni 5 pika 1, g) të këtij ligji, ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor do ta shpallë listën me shembuj ilustrues për paketim.

Neni 8
Lëshimi në treg

Paketimi mund të lëshohet në treg me kusht që t'i plotësojë kërkesat themelore të përcaktuara në këtë ligj, që kanë të bëjnë me prodhimin, përbërjen dhe natyrën e paketimit, dhe për paketimin që përsëri mund të përdoret, duke e përfshirë edhe përshtatshmërinë për përpunim përkatësisht riciklim.

Neni 9
Zbatimi i standardeve në menaxhimin me paketim dhe hedhurinat nga paketimi

(1) Paketimi që prodhohet dhe lëshohet në treg në Republikën e Maqedonisë, duhet të jetë në pajtim me standardet nacionale dhe evropiane.

(2) Paketimi i plotëson kërkesat e përcaktuara në standardet nga paragrafi (1) të këtij neni, nëse është prodhuar në pajtim me:

1) standardet e harmonizuara evropiane të miratuara si nacionale, e që kanë të bëjnë me:
- kriteret dhe metodologjinë për analizë të ciklit jetësor të paketimit,
- metodat për matjen dhe verifikimin e pranisë së metaleve të rënda dhe materieve dhe substancave tjera të dëmshme në paketim, dhe lëshimin e tyre në mjedisin jetësor nga paketimi dhe hedhurinat nga paketimi,
- kriteret për përmbajtjen minimale të materialit që riciklohet në paketim, për lloje përkatëse të paketimit,
- kriteret për metodat e riciklimit,
- kriteret për metodat e kompostimit dhe për kompostimin e krijuar dhe
- kriteret për shënimin e paketimit dhe

2) standardet tjera nacionale nga sfera e kualitetit të paketimit.

Neni 10
Kërkesat lidhur me prodhimin dhe përbërjen e paketimit

(1) Paketimi përpunohet në atë mënyrë që vëllimi dhe pesha e paketimit, të jenë të kufizuara në sasinë minimale përkatëse, për mbajtjen e nivelit të duhur të sigurisë, higjienës dhe pranueshmërisë për produktin e paketuar dhe për konsumatorin.

(2) Paketimi duhet të jetë i dizajnuar, prodhuar dhe i shitur në mënyrë që të mundësojë ripërdorimin ose përpunimin, duke përfshirë edhe riciklimin, me ç'rast ndikimi negativ në ambientin jetësor reduktohet në minimum, gjatë mënjanimit të hedhurinave të paketimit ose të mbeturinave të tij, të krijuara gjatë ndërmarrjes së operacioneve për veprim me hedhurinat e paketimit.

(3) Paketimi duhet të jetë i përpunuar në mënyrë që prania e materieve dhe substancave të tjera të dëmshme, prania e metaleve të rënda dhe lëndëve dhe materieve dhe substancave tjera të dëmshme, si përbërës të materialit për paketim ose të cilitdo komponent të paketimit, janë reduktuar në minimum lidhur me praninë e tyre në emisionet, hirin dhe në ekstraktin e lëngët që krijohet gjatë djegies ose mënjanimit të paketimit, ose krijohet gjatë ndërmarrjes së operacioneve për veprim me hedhurinat e paketimit.

Neni 11
Kërkesat për nivelet e koncentrimit të metaleve të rënda të pranishme në paketim

(1) Niveli i përgjithshëm i koncentrimit të plumbit, kadmiumit, zhivës dhe kromit gjashtëvalent të pranishëm në paketim dhe në materialin ose komponentët e tij përbërëse, nuk guxon të tejkalojë 100 miligram për kilogram të peshës së masës, përveç për paketimin i cili në tërësi është bërë nga qelqi i kristalizuar i plumbit.

(2) Prodhuesi ose prodhuesi i paketimit, me dërgesën e paketimit ose materialet për prodhim të paketimit të cilat i lëshon në treg, është i obliguar që të posedojë të dhëna se janë plotësuar kërkesat nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, përmbajtja e metaleve të rënda mund ta tejkalojë nivelin prej 100 miligramësh për kilogram të peshës së masës për paketime të qelqit, gajbave të plastikës dhe paletave të cilat rrjedhin nga materialet e ricikluara dhe nëse metalet e rënda nuk janë futur qëllimisht në procesin prodhues, përkatësisht janë të pranishme rastësisht.

(4) Subjektet nga paragrafi (2) i këtij neni, janë të obliguar që të kryejnë kontrolle mujore të pranisë së nivelit koncentrimeve të metaleve të rënda në paketime.

(5) Në rastet e tejkalimit të nivelit të koncentrimit të metaleve të rënda nga paragrafi (1) i këtij neni, në ndonjërin nga dymbëdhjetë kontrollet e vazhdueshme mujore të bëra për prodhimtarinë standarde dhe të rregullt, e kalon kufirin prej 200 miligramësh për kilogram të peshës së masës, prodhuesi i paketimit dhe prodhuesi janë të obliguar që t'i dorëzojnë raport të përgatitur nga institucioni i akredituar, organit për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e ambientit jetësor (në tekstin e mëtejmë: organi profesional).

(6) Raporti nga paragrafi (5) i këtij neni, duhet të përfshijë informata për vlerat e matura, përshkrimin e metodave të shfrytëzuara të matjes, burimet e mundshme të pranisë së niveleve të pjesëmarrjeve të metaleve të rënda, dhe përshkrimin e hollësishëm të masave të ndërmarra për zvogëlimin e pjesëmarrjeve të metaleve të rënda.

(7) Rezultatet e matjeve të kryera në proceset e prodhimit si dhe metodat matëse të shfrytëzuara, duhet të ruhen së paku katër vite dhe të jenë të kapshme në çdo kohë për organet kompetente të inspektimit me kërkesën e tyre.

Neni 12
Kërkesa në aspekt të natyrës së paketimeve të cilat janë të dedikuara për ripërdorim

Paketimet të cilat janë prodhuar me qëllim që të ripërdoren, duhet t'i plotësojnë këto kërkesa:

-cilësitë fizike dhe karakteristikat e paketimit duhet të jenë të atilla që do të sigurojnë kualitet adekuat të paketimit, me qëllim të ripërdorimit të tij në kushte normale të parapara të shfrytëzimit,

-të mundësojnë që gjatë përpunimit të paketimit të shfrytëzuar që të plotësohen kërkesat lidhur me kushtet shëndetësore dhe të sigurisë për mbrojtje gjatë punës dhe

-të mundësojnë që paketimi i cili nuk mund të ripërdoret mëtej, t'i plotësojë kushtet që duhet t'i plotësojnë hedhurinat e paketimit.

Neni 13
Kërkesa në aspekt të përshtatjes së paketimit për përpunim dhe riciklim

Paketimi në aspekt të përshtatjes së tij për përpunim dhe riciklim të materialit, duhet t'i plotësojë kërkesat në vijim:

- paketimi i cili mund të përpunohet nëpërmjet operacioneve të riciklimit doemos duhet të jetë i përpunuar në atë mënyrë, që kur do të shndërrohet në hedhurinë të paketimit, të mundësojë riciklim të përqindjes së caktuar të peshës së materialeve të cilat janë shfrytëzuar në përpunimin e produktit, i cili është i dedikuar për shitje, në pajtim me standardet në fuqi. Përcaktimi i kësaj përqindjeje mund të ndryshojë, varësisht nga lloji i materialit nga i cili përbëhet paketimi,

- paketimi i cili mund të përpunohet nëpërmjet operacioneve të përpunimit energjetik, kur do të shndërrohet si hedhurinë e paketimit, të ketë vlerë minimale të kalorisë që të mundësohet prodhim optimal i energjisë,

- paketimi i cili mund të përpunohet nëpërmjet operacioneve të kompostimit, doemos duhet të përpunohet në atë mënyrë, që kur do të shndërrohet në hedhurinë të paketimit, të ketë cilësi biologjike zbërthyese që nuk do ta pengojë grumbullimin e veçantë dhe procesin e kompostimit ose aktivitetin në të cilin ajo futet dhe

- paketimi i cili është prodhuar nëpërmjet materieve biologjike zbërthyese, doemos duhet të jetë i përpunuar në atë mënyrë që kur do të shndërrohet në hedhurinë të paketimit, të jetë i asaj natyre që të mund t'i ekspozohet zbërthimit fizik, kimik, termik ose biologjik, kështu që pjesa më e madhe e kompostimit përfundimtar, në fund do të zbërthehet në dioksid karboni, biomasë dhe ujë.

Neni 14
Identifikimi dhe shënimi i paketimit

(1) Paketimi identifikohet dhe shënohet në pajtim me natyrën e materialit nga i cili është prodhuar paketimi, me qëllim që të lehtësohet grumbullimi, ripërdorimi dhe përpunimi, duke e përfshirë edhe riciklimin e paketimit.

(2) Paketimi duhet të identifikohet dhe shënohet me shenjë adekuate në vetë paketimin ose në etiketën e tij, ndërsa nëse madhësia e paketimit atë nuk e lejon, atëherë shënimi duhet të jepet në udhëzimin e bashkëngjitur.

(3) Shënimi duhet t'i përmbajë të dhënat si vijojnë:

1) llojin e materialit të përdorur në paketim,

2) mundësinë e ripërdorimit nëse ekzisto; dhe

3) mundësinë e përpunimit, përkatësisht të riciklimit nëse ekziston.

(4) Shenja duhet të jetë qartë e dukshme dhe lehtë e lexueshme, gjatë shitjes dhe gjatë kthimit të paketimit, e qëndrueshme dhe e përhershme, madje edhe kur paketimi është i hapur.

(5) Ministri i Ambientit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, në pajtim me ministrin e Ekonomisë, do t'i përcaktojë mënyrën e vënies së numrave dhe shkurtesave në të cilat bazohet sistemi i identifikimit dhe shënimit të materialeve nga të cilat është prodhuar paketimi, si dhe formën dhe përmbajtjen e shënimit për veprim me paketimin.

Neni 15
Informata për shfrytëzuesit e paketimit

(1) Prodhuesit janë të obliguar që në mënyrë adekuate t'i informojnë shitësin dhe konsumatorin për cilësitë e rëndësishme të produktit dhe paketimit të tij, në pikëpamje të materieve dhe substancave të rrezikshme dhe të dëmshme, të cilat i përmbajnë ato dhe për mënyrën e veprimit me produktet e shfrytëzuara dhe me paketimin kur ai do të bëhet hedhurinë e paketimit.

(2) Prodhuesit janë të obliguar që për çdo lloj materiali nga i cili është prodhuar paketimi të cilat i lëshojnë në treg, të posedojnë të dhëna për sasinë e metaleve të rënda nga neni 11 i këtij ligji.

(3) Prodhuesit janë të obliguar që në çdo lloj paketimi në të cilin është paketuar ose mbushur malli, vet ose nëpërmjet prodhuesve të paketimit t'i sigurojnë të dhënat për sasinë e metaleve të rënda nga neni 11 i këtij ligji.

(4) Prodhuesit e paketimit, janë të obliguar që për çdo lloj materiali që është dedikuar për prodhimin e paketimit, të sigurojnë të dhëna për sasinë e metaleve të rënda nga neni 11 i këtij ligji.

III. VEPRIMI ME HEDHURINAT E PAKETIMIT

Neni 16
Ndalime

(1) Hedhurina e paketimit, e cila është hedhurinë komerciale dhe/ose nuk është hedhurinë komunale, është e ndaluar që të lihet ose të dorëzohet në vende të shënuara për grumbullim dhe përzgjedhje të hedhurinave komunale nga amvisëritë.

(2) Shfrytëzuesi i fundit, hedhurinën e paketimit, e cila është hedhurinë komerciale dhe/ose nuk është hedhurinë komunale, të cilën e dorëzon ose e kthen në pajtim me këtë ligj, është i obliguar që ta ruajë ndaras, me qëllim që të mos ekzistojë mundësi që të përzihet me lloj tjetër të hedhurinës dhe të mund të grumbullohet dhe të ripërdoret, përpunohet ose të mënjanohet në pajtim me këtë ose me ligj tjetër.

(3) Shfrytëzuesi i fundit është i obliguar që të sigurojë që hedhurina e paketimit e cila është hedhurinë komerciale dhe/ose nuk është hedhurinë komunale, e të cilën e dorëzon ose e kthen, të mos jetë e ndotur me lëndë të dëmshme ose të rrezikshme dhe materiale tjera të cilat nuk janë paketime, nëse këto materiale do ta pamundësonin ripërdorimin ose ripërpunimin e tij, ose kjo do të ishte e mundur vetëm me ndërmarrjen e masave plotësuese të cilat kanë pasur harxhime joproporcionalisht të larta.

(4) Shfrytëzuesi i fundit është i obliguar që për hedhurinën nga paketimi e cila është e ndotur me materie të rrezikshme ose materie tjera të cilat nuk janë paketim, si posedues i hedhurinës të sigurojë veprim me të njëjtën, në pajtim me dispozitat për veprim me hedhurina.

Neni 17
Obligimet e prodhuesit

(1) Prodhuesi është i obliguar që me harxhime të veta ta sigurojë plotësimin e qëllimeve nacionale nga neni 35 i këtij ligji, nëpërmjet grumbullimit dhe përpunimit ose riciklimit të hedhurinave, që janë krijuar nga paketimi të cilin për herë të parë e ka lëshuar në tregun e Republikës së Maqedonisë, me:

-marrjen e rregullt të hedhurinës së paketimit që është hedhurinë komunale, në pajtim me nenin 26 paragrafi (3) i këtij ligji dhe ta sigurojnë ripërdorimin, ripërpunimin ose mënjanimin e tij dhe

-marrjen dhe grumbullimin e hedhurinës së paketimit nga konsumuesit e fundit dhe ripërdorimin, përpunimin dhe mënjanimin e tij.

(2) Prodhuesi i cili në të njëjtën kohë është edhe shfrytëzuesi i fundit, është i obliguar që me harxhime të veta ta sigurojë plotësimin e qëllimeve nacionale nga neni 35 i këtij ligji, nëpërmjet grumbullimit dhe përpunimit ose riciklimit të hedhurinës që është krijuar nga paketimi, të cilin e ka importuar në tregun e Republikës së Maqedonisë.

(3) Obligimet nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk vlejnë për paketimin që eksportohet si paketim ose si mall i paketuar.

(4) Obligimi nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, nuk ka të bëjë me subjektet nga nenet 30 paragrafi (3), 31, 32, dhe 33 të këtij ligji.

Neni 18
Veprimi me paketimin shitës, grupor dhe transportues

(1) Prodhuesi i paketimit, prodhuesi dhe tregtari është i obliguar që hedhurinën nga paketimi grupor dhe transportues, drejtpërdrejt pas dorëzimit të mallit ose gjatë dorëzimit të ardhshëm, ta pranojë prapa pa pagesë nëse shfrytëzuesi i fundit dëshiron ta kthejë. Nëse shfrytëzuesi i fundit e merr mallin vet nga prodhuesi i paketimit, nga prodhuesi ose nga tregtari, hedhurinën e paketimit grupor dhe transportues mund ta lë drejtpërdrejt në vendin e marrjes, ose ta kthejë pa pagesë në mënyrë plotësuese.

(2) Obligimet nga paragrafi (1) i këtij neni, zbatohen edhe për paketimin shitës i cili njëkohësisht e kryen funksionin e paketimit grupor ose transportues.

(3) Prodhuesi i paketimit, prodhuesi dhe tregtari, janë të obliguar që falas ta pranojnë prapa edhe hedhurinën e paketimit shitës që është hedhurinë komerciale dhe/ose nuk është hedhurinë komunale, kur shfrytëzuesi i fundit dëshiron ta kthejë dhe për hedhurinën e atillë nuk janë përcaktuar mënyra të veçanta të veprimit.

(4) Për zbatimin e obligimeve nga paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij neni, prodhuesi i paketimit, prodhuesi dhe tregtari është i obliguar që të rregullojë hapësirë të caktuar dhe të sigurojë pajisje për grumbullimin përzgjedhës të hedhurinës së paketimit, nëse ka hapësirë shitëse më të madhe se 200 m2.

(5) Prodhuesi i paketimit, prodhuesi dhe tregtari, sasitë e grumbulluara të hedhurinës së paketimit mund t'i magazinojë përkohësisht ndaras, në hapësirën e vet të mbyllur ose të hapur.

(6) Prodhuesi i paketimit, prodhuesi dhe tregtari që ka hapësirë më të vogël shitëse se 200 m2, mund të rregullojë hapësirë dhe të sigurojë pajisje për grumbullimin përzgjedhës të hedhurinës së paketimit.

Neni 19
Lirimi - prodhuesi i vogël

(1) Obligimi nga neni 17 i këtij ligji, ka të bëjë vetëm me atë prodhues, i cili në vit ka lëshuar në treg ose ka importuar në Republikën e Maqedonisë më tepër se sasitë dhe lloje të veçanta të paketimit, si vijojnë:

- 800 kg qelq,
- 100 kg plastikë,
- 300 kg letër, karton dhe paketim shumështresor të përbërë kryesisht nga komponentë të letrës dhe kartonit,
-100 kg metal,
-100 kg dru dhe
-100 kg lloje tjera të paketimit.

(2) Sasitë nga paragrafi (1) i këtij neni, llogariten si sasi përmbledhëse të veçanta për material të paketimit.

(3) Prodhuesi nga paragrafi (1) i këtij neni, është i obliguar të mbajë evidencë në pajtim me nenin 28 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji.

Neni 20
Veprimi kolektiv me hedhurinat e paketimit

(1) Prodhuesit, zbatimin e obligimeve nga neni 17 i këtij ligji, mund t'i realizojnë në mënyrë të pavarur ose me lidhjen e marrëveshjes së veçantë për ndërmarrjen e obligimeve për veprim me hedhurinën e paketimit me person juridik, i cili në pajtim me këtë ligj dhe/ose me

Ligjin për menaxhim me hedhurina, e siguron veprimin me hedhurina të paketimit në emër të tyre dhe për llogari të tyre (në tekstin e mëtejmë: personi juridik për veprim me hedhurinën e paketimit).

(2) Personi juridik për veprimin me hedhurinën e paketimit është i obliguar të sigurojë:

-marrjen e rregullt të hedhurinës së paketimit që është hedhurinë komunale, në pajtim me nenin 26 paragrafi (3) i këtij ligji;

-marrjen dhe rregullimin e rregullt të hedhurinës së paketimit nga shfrytëzuesit e fundit dhe

-ripërdorimin, përpunimin ose mënjanimin e sasisë së ndërmarrë dhe të grumbulluar të hedhurinës së paketimit, në pajtim me alinetë 1 dhe 2 të këtij paragrafi.

(3) Personi juridik për veprim me hedhurinën e paketimit, është i obliguar që të sigurojë leje në pajtim me nenin 21 të këtij ligji.

(4) Kryerjen e punëve nga paragrafi (2) i këtij neni, personi juridik për veprim me hedhurinën e paketimit nuk mund t'i kryejë në mënyrë të pavarur dhe është i obliguar që t'ia ngarkojë personave, të cilët janë të regjistruar për kryerjen e këtyre punëve dhe posedojnë leje adekuate, në pajtim me këtë ligj dhe/ose me Ligjin për menaxhim me hedhurina.

(5) Prodhuesi nga paragrafi (1) i këtij neni, është i obliguar që personit juridik për veprim me hedhurinën e paketimit me të cilin ka lidhur marrëveshje për marrjen e obligimeve për veprim me hedhurinën e paketimit, t'ia paguajë çmimin adekuat për shërbimin, lidhur me zbatimin e obligimeve për veprim me hedhurinën e paketimit që e krijon prodhuesi.

Neni 21

Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit

(1) Personi juridik për veprim me hedhurat e paketimit mund të veprojë me hedhurinën e paketimit në emër dhe për llogari të prodhuesve, nëse ka siguruar marrëveshje për ndërmarrjen e obligimeve për veprim me hedhurinat e paketimit me prodhues të cilët së bashku lëshojnë në treg, ose importojnë në Republikën e Maqedonisë së paku 30% të paketimit primar, sekondar dhe terciar, gjatë një viti dhe të ketë leje nga paragrafi (2) i këtij neni.

(2) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit është i obliguar që të sigurojë leje për veprim me hedhurinën e paketimit nga Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, në bazë të kërkesës me shkrim e cila veçanërisht i përmban:

1) emrin/titullin dhe selinë e personit juridik për veprim me hedhurinat e paketimit;

2) marrëveshje të lidhura me njësitë e vetadministrimit lokal, në pajtim me nenin 26 të këtij ligji;

3) periudhën kohore për të cilën kërkohet leja;

4) marrëveshjen për themelim ose statutin e personit juridik për veprim me hedhurinat e paketimit;

5) listën me emrin, adresën, veprimtarinë, numrin e subjektit afarist dhe numrin tatimor të prodhuesve nga neni 17 i këtij ligji, në emër dhe llogari të të cilit do të veprojë me hedhurinat e paketimit;

6) dëshminë se në momentin e parashtrimit të kërkesës, ka lidhur marrëveshje për ndërmarrjen e obligimeve për veprim me hedhurinat e paketimit, me prodhues të cilët së bashku lëshojnë në treg ose importojnë në Republikën e Maqedonisë së paku 10% të paketimit primar, sekondar dhe terciar në nivel vjetor dhe mënyrën në të cilën planifikon që në afat prej një viti nga dita e marrjes së lejes, ta plotësojë kushtin nga paragrafi (1) i këtij neni;

7) vërtetimin e personit juridik-gjendjen rrjedhëse nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë;

8) shenjën e regjistruar të paketimit, nëse ka për qëllim që me të t'u garantojë pjesëmarrësve në sistem, se do të veprojë me ato hedhurina të paketimit dhe

9) programin për veprim me hedhurinat e paketimit nga neni 22 i këtij ligji.

(3) Krahas dokumenteve nga paragrafi (2) i këtij neni, e varësisht nga lloji i paketimit, organi profesional sipas nevojës mund të kërkojë që kërkuesi të dorëzojë edhe të dhëna tjera plotësuese, në pajtim me këtë ligj dhe/ose me Ligjin për menaxhim me hedhurina.

(4) Nëse ndodh ndryshimi i të dhënave të dorëzuara me lejen nga paragrafi (2) i këtij neni, personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, është i obliguar që ta njoftojë organin profesional, më së voni në afat prej dy muajsh nga momenti i ndryshimeve të ndodhura.

(5) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, është i obliguar që më së voni deri më 31 mars gjatë dorëzimit të raportit për veprim me hedhurinat e paketimit nga neni 27 i këtij ligji, organit profesional t'ia dorëzojë edhe listën nga paragrafi (2), pika 5 e këtij neni, me çka bëhet regjistrimi në evidencën e prodhuesve në emër dhe llogari të të cilëve, veprohet me hedhurinat e paketimit.

(6) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, është përgjegjës për veprimin e rregullt me hedhurina, në pajtim me këtë ligj dhe për arritjen e qëllimeve nga neni 35 paragrafi (1) i këtij ligji, në emër dhe në llogari të prodhuesve nga neni 17 i këtij ligji, me të cilët ka lidhur marrëveshje për ndërmarrjen e obligimeve për veprimin me hedhurina.

(7) Leja nga paragrafi (2) i këtij neni, jepet për afat prej 5 vitesh.

(8) Lejen nga paragrafi (2) i këtij neni, e jep Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, në bazë të propozimit të organit profesional.

(9) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, prodhuesve nga neni 17 i këtij ligji me të cilët ka lidhur marrëveshje për ndërmarrjen e obligimeve për veprimin me hedhurina, është i obliguar t'u lëshojë vërtetim për lirim nga pagesa e kompensimit nga neni 40 të këtij ligji.

Neni 22

Programi për veprim me hedhurinat e paketimit

(1) Programi për veprim me hedhurinat e paketimit, obligativisht i përmban të dhënat si vijojnë:

- llojin e paketimit për të cilin personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, siguron veprim me hedhurinat e paketimit (në tekstin e mëtejmë: sistemi),

- mënyrën e realizimit të qëllimeve nacionale nga neni 35 i këtij ligji,

- mënyrën dhe vëllimin e paraparë të marrjes dhe grumbullimit të hedhurinave të paketimit nga shfrytëzuesit e fundit,

- mënyrën dhe vëllimin e paraparë të marrjes së rregullt të hedhurinave të paketimit, që janë hedhurina komunale të komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe nga Qyteti i Shkupit, në pajtim me nenin 26 të këtij ligji dhe me planin për lidhjen e marrëveshjeve të ardhshme me të njëjtat, duke e përfshirë edhe numrin e banorëve që do të jenë të përfshirë në periudhën e vlefshmërisë së programit,

- mënyrën dhe masat e parapara për njoftimin e publikut dhe shfrytëzuesve të fundit, në pajtim me nenin 23 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji,

- numrin dhe lokacionet e vendeve dhe qendrave të grumbullimit të cilat janë përfshirë në sistem dhe titullin e personave juridikë ose fizikë të cilët menaxhojnë me ato;

- llojin dhe kapacitetin e mjeteve dhe të pajisjeve, të cilat i posedojnë personat juridikë ose fizikë, si persona të tjerë sipas nenit 20 paragrafi (4) i këtij ligji, do të përfshihen në sistem, në të cilat do të bëhet grumbullimi, magazinimi i përkohshëm, klasifikimi ose aktivitetet tjera në lidhje me hedhurinat e paketimit, para se të sigurohet ripërdorimi, përpunimi ose mënjanimi i hedhurinave të paketimit,

- sasinë e përgjithshme të paraparë vjetore të hedhurinave të paketimeve të grumbulluara të përgjithshme dhe pjesëmarrjen e llojit të materialeve nga neni 40 paragrafi (2) i këtij ligji, dhe pjesëmarrjen hedhurinave të grumbulluara të paketimit, që dedikohet për ripërdorim, përpunim, riciklim ose eksport,

- mënyrën dhe sasinë e paraparë të hedhurinave të paketimeve të grumbulluara, të cilat janë të dedikuara për ripërdorim, përpunim ose mënjanim me titullin e personave juridikë, të cilët do ta kryejnë ripërdorimin, përpunimin ose mënjanimin;

- dëshmitë se funksionimi i sistemit është i qëndrueshëm financiarisht, planin financiar për zhvillim dhe dëshminë për investimet fillestare në sistem; dhe

- mënyrën e zbatimit të paradhënies, nëse zbatohet.

(2) Gjatë vendosjes së sistemit dhe përgatitjes së programit nga paragrafi (1) i këtij neni, personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, është i obliguar që t'i marrë parasysh çështjet si vijojnë:

- dendësinë e popullsisë dhe sasinë dhe llojin e hedhurinave të paketimit, të cilat janë hedhurina komunale,

- sistemimin e vendeve dhe qendrave grumbulluese, të cilat i ka përfshirë në sistemin për grumbullimin dhe marrjen e hedhurinave të paketimit dhe

- zhvendosjen përkatësisht largësinë hapësinore të objekteve dhe kapaciteteve ku hedhurinat e grumbulluara të paketimeve përpunohen, (riciklohen dhe bëhet përpunimi energjetik i hedhurinave të paketimit) dhe mënjanohen.

(3) Programi nga paragrafi (1) i këtij neni, miratohet për periudhën prej pesë vitesh.

(4) Për çështjet nga paragrafi (2) i këtij neni, personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit është i obliguar që të sigurojë dëshmi se i ka marrë parasysh dhe në mënyrë adekuate i ka rregulluar të njëjtat.

(5) Grumbullimin, përpunimin dhe mënjanimin e hedhurinave të paketimit, personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, mund t'ua ngarkojë vetëm personave fizikë dhe juridikë, të cilët posedojnë leje adekuate për veprim me hedhurina në pajtim me Ligjin për menaxhim me hedhurina, dhe këtë ta kryejnë në mënyrë dhe kushte siç janë përcaktuar me ligj dhe në objekte dhe kapacitet të cilat i plotësojnë kushtet e përcaktuara me ligj.

(6) Me përjashtim të paragrafit (5) të këtij neni, personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, mundet bashkim me personat juridikë dhe fizikë nga paragrafi (5) i këtij neni, mund të marrë pjesë në aktivitete të trajtimit të hedhurinave të paketimit, të cilat kanë të bëjnë ekskluzivisht me grumbullimin dhe klasifikimin e hedhurinave të paketimit sipas llojit, dengjeve dhe përgatitjes për veprim të mëtejmë me hedhurinat e paketimit, në kushte të përcaktuara me Ligjin për menaxhim me hedhurina.

Neni 23
Obligimet për veprim

(1) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, gjatë organizimit të sistemit për veprim me hedhurinat e paketimit, është i obliguar të sigurojë që vendet dhe qendrat e grumbullimit të rregullohen në atë mënyrë që të mundësojnë që shfrytëzuesit e fundit t'i lënë hedhurinat e paketimit, dhe në rast kur marrja e hedhurinave të paketimit nuk është siguruar drejtpërdrejt te shfrytëzuesit e fundit ose te dorëzuesit e fundit.

(2) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, është i obliguar që në mënyrë adekuate ta informojë opinionin dhe shfrytëzuesit e fundit për dedikimin dhe qëllimet e grumbullimit të hedhurinave të paketimit, për veprim të drejtë me të njëjtat dhe mundësitë për dorëzim dhe kthim falas dhe mundësitë për riciklim dhe përpunim të hedhurinave të paketimit, duke përfshirë edhe informata për ngritjen e përgjegjësisë për veprim të drejtë me hedhurinat e paketimit, dhe për mënyrën në të cilën mund të veprojnë me hedhurinat e paketimit të cilat janë përfshirë në sistem.

(3) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, në bashkëpunim me komunat, Qytetin e Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, është i obliguar që në vende adekuatet ta njoftojë opinionin me adresat e vendeve dhe qendrave për grumbullim, të cilat ekzistojnë në rajonin e asaj komune, Qytetin e Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, të cilat janë përfshirë në sistem, përkatësisht ku kryhet grumbullimi i hedhurinave të paketimit.

Neni 24
Veprimi i pavarur me hedhurinat e paketimit

(1) Prodhuesit, obligimet nga neni 17 i këtij ligji mund t'i realizojnë në mënyrë të pavarur nëse për këtë kanë siguruar leje për veprim me hedhurinat e paketimit, në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni dhe është regjistruar në evidencën e organit profesional si prodhues, i cili në mënyrë të pavarur siguron veprim me hedhurinat e paketimit të cilat i krijon.

(2) Leja nga paragrafi (1) i këtij neni, merret me zbatimin adekuat të dispozitave nga neni 21 dhe neni 22 i këtij ligji.

(3) Në bazë të lejes së marrë, organi profesional lëshon vërtetim se prodhuesi është regjistruar në evidencën e prodhuesve, si subjekt i cili në mënyrë të pavarur siguron veprim me hedhurinat e paketimit të cilat i krijon (në tekstin e mëtejmë: vepruesi i pavarur me hedhurinat e paketimit).

(4) Vepruesi i pavarur i hedhurinave të paketimit, është i obliguar që të sigurojë:

- marrjen e rregullt të hedhurinave të paketimit të cilat ai i krijon;

-marrjen dhe grumbullimin e rregullt të hedhurinave të paketimit nga shfrytëzuesit e fundit dhe

-ripërdorimin, përpunimin ose mënjanimin e sasisë së marrë dhe të grumbulluar të hedhurinave të paketimit, në pajtim me alinetë 1 dhe 2 të këtij paragrafi.

(5) Vepruesi i pavarur me hedhurina të paketimit, është i obliguar që t'i plotësojë në mënyrë adekuate obligimet nga neni 23 i këtij ligji dhe të dorëzojë raporte në pajtim me nenin 27 të këtij ligji.

Neni 25
Mbajtja e evidencës

(1) Organi profesional e mban evidencën e personave juridikë të cilët veprojnë me hedhurinat e paketimit, e që kanë marrë leje në pajtim me nenin 21 të këtij ligji, si dhe me prodhuesit nga neni 17 i këtij ligji të cilët kanë lidhur marrëveshje për marrjen e obligimeve për veprim me hedhurina.

(2) Evidencën nga paragrafi (1) i këtij neni, organi profesional është i obliguar që rregullisht ta azhurnojë dhe ta publikojë në ueb-faqen e vet, dhe së paku një herë në vit ta publikojë në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

(3) Organi profesional e mban evidencën e vepruesve të pavarur të hedhurinave të paketimit nga neni 24 i këtij ligji, dhe është i obliguar që ta azhurnojë dhe ta publikojë në ueb-faqen e vet dhe së paku një herë në vit ta publikojë në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

(4) Formën dhe përmbajtjen e formularit për mbajtjen e evidencës së prodhuesve nga paragrafët (1) dhe (3) të këtij neni, mënyrën e mbajtjes së evidencës, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të vërtetimit nga neni 24 paragrafi (3) i këtij ligji, e përcakton ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Neni 26
Obligimet e kryetarit të komunës

(1) Kryetari i komunës, i komunës në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, është përgjegjës për organizimin e grumbullimit të veçantë të hedhurinave të paketimit, të cilat janë hedhurina komunale të rajonit të komunës, komunës në Qytetin e Shkupit, dhe të Qytetit të Shkupit.

(2) Obligimet nga paragrafi (1) i këtij neni, kryetari i komunës i realizon në bazë marrëveshjes së lidhur me personin juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, ose me vepruesin e pavarur të hedhurinave të paketimit.

(3) Me marrëveshjen nga paragrafi (2) i këtij neni, veçanërisht rregullohen të drejtat dhe obligimet e ndërsjella të palëve të kontraktuara, kushtet dhe mënyra e vendosjes së veçantë të grumbullimit dhe trajtimit të hedhurinave të paketimit, lloji i hedhurinave të paketimit, kërkesat në lidhje me kualitetin e hedhurinave të grumbulluara, lloji i sistemit të grumbullimit dhe nëse është e mundur edhe të veprimit me hedhurinat e paketimit, mënyra e financimit dhe mbulimit të harxhimeve, mënyra e informimit të opinionit dhe shfrytëzuesve të fundit si dhe çështje tjera me interes të përbashkët.

(4) Në programet për menaxhim me hedhurina dhe aktet e komunave, komunave në Qytetin e Shkupit, dhe të Qytetit të Shkupit me të cilat rregullohet çështja e veprimit me hedhurina komunale dhe lloj tjetër të hedhurinave të parrezikshme, të përcaktuar në pajtim me Ligjin për menaxhim me hedhurina, obligativisht merren parasysh edhe qëllimet nacionale nga neni 35 i këtij ligji.

Neni 27
Obligimet për dorëzimin e raporteve

(1) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit dhe vepruesi i pavarur i hedhurinave të paketimit, janë të obliguar që për hedhurinat e paketuara, të cilat i grumbullojnë ose i marrin gjatë një viti kalendarik, të mbajnë evidencë e cila do të dëshmojë se me grumbullimin, ripërdorimin, përpunimin ose mënjanimin së paku deri në fund të vitit të ardhshëm, janë arritur qëllimet nacionale të përcaktuara në nenin 35 të këtij ligji.

(2) Personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit është i obliguar që më së voni deri më 31 mars të vitit rrjedhës, organit kompetent t'i dorëzojë raport vjetor për veprim me hedhurinat e paketimit nga ana e prodhuesve, në emër dhe llogari të të cilit është përgjegjës për veprimin e drejtë me hedhurinat e paketimit në pajtim me nenin 21 të këtij ligji, për vitin paraprak i cili veçanërisht përmban të dhëna, për:

1) sasinë dhe llojin e paketimit i cili lëshohet në tregun e Republikës së Maqedonisë;

2) paketimin shitës, grupor dhe transportues:

- sasinë dhe llojin e paketimit që është ripërdorur;

3) për hedhurinat e paketimit që paraqesin hedhurina komunale dhe hedhurina të paketimit të cilat nuk paraqesin hedhurina komunale:

- sasinë dhe llojin e hedhurinave të paketimit, të cilat janë ricikluar ose në mënyrë tjetër janë përpunuar dhe

-sasinë dhe llojin e hedhurinave të paketimit, të cilat janë importuar nga Republika e Maqedonisë për përpunim.

4) pasqyrën e përgjithshme të veprimit me hedhurinat e paketimit.

(3) Vepruesi i pavarur me hedhurinat e paketimit është i obliguar që ta dorëzojë raportin vjetor nga paragrafi (2) i këtij neni, për hedhurinat e paketimit, të cilat ai i krijon.

(4) Njoftimi kryhet në mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 28 të këtij ligji.

(5) Raporti vjetor nga paragrafi (2) i këtij neni, para dorëzimit organit kompetent obligativisht vërtetohet nga revizori i pavarur.

(6) Organi profesional është i obliguar që ta miratojë Raportin vjetor nga paragrafi (2) i këtij neni, në afat prej 60 ditësh nga dita e pranimit.

Neni 28
Mbajtja e evidencës së sasive të paketimit

(1) Prodhuesi nga neni 17 të këtij ligji, është i obliguar që të mbajë evidencë për llojin dhe sasinë e paketimeve të prodhuara, të importuara dhe të eksportuara, në pajtim me llojin e materialit prej të cilit është prodhuar paketimi të cilin e ka lëshuar në treg gjatë një viti kalendarik dhe për veprimin me hedhurinat nga ai paketim, në formë të shkruar dhe elektronike.

(2) Prodhuesi është i obliguar që më së voni deri më 31 mars në vitin rrjedhës, organit profesional t'i dorëzojë raport vjetor për llojin dhe sasinë e paketimeve të cilat i kanë lëshuar apo importuar në treg në Republikën e Maqedonisë, në vitin kalendarik paraprak dhe për veprimin me hedhurinat nga ato paketime, në formular për raport vjetor të paketimit dhe hedhurinave të paketimit në formë të shkruar dhe elektronike. Në raportin vjetor bashkëngjitet dhe nënvizohet dëshmia për praninë e metaleve të rënda nga neni 15 paragrafi (3) të këtij ligji.

(3) Prodhuesi është i obliguar që për çdo prodhim i cili ka paketim të ndryshëm, të përgatisë specifikim prodhues i cili përmban informatë për peshën e paketimit të atij prodhimi, duke përfshirë edhe paketimin e tij sekondar dhe terciar.

(4) Prodhuesi është i obliguar që në bazë të specifikimit prodhues nga paragrafi (3) të këtij neni, të mbajë evidencë mujore dhe vjetore për paketimin e përgjithshëm të cilin e ka lëshuar në treg apo e ka importuar në Republikën e Maqedonisë, si shfrytëzues i fundit.

(5) Formën dhe përmbajtjen e formularit të raportit vjetor nga paragrafi (2) të këtij neni, formën dhe përmbajtjen e formularit të specifikimit prodhues nga paragrafi (3) të këtij neni, formën dhe përmbajtjen e formularit të evidencës nga paragrafi (4) të këtij neni, si dhe mënyrën në të cilën mbahet evidenca nga paragrafi (4) të këtij neni, i përcakton ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(6) Nëse prodhuesit kanë lidhur marrëveshje me person juridik për veprim me hedhurina të paketimit në pajtim me neni 21 të këtij neni, atëherë raportin vjetor nga paragrafi (2) të këtij neni e parashtron ai person juridik.

(7) Të dhënat nga paragrafi (2) të këtij neni, ruhen pesë vite duke llogaritur nga fundi i vitit kalendarik me të cilin kanë të bëjnë.

(8) Raportin e parë vjetor nga paragrafi (2) i këtij neni, e dorëzojnë prodhuesit nëse nuk kanë lidhur marrëveshje me person juridik për veprim me hedhurina të paketimit.

Neni 29
Heqja e lejeve

Organi profesional do të fillojë procedurë për heqjen e lejes dhe do ta shlyejë nga evidenca e nenit 25 të këtij ligji, personin juridik për veprim me hedhurinat e paketimit dhe vepruesin e pavarur me hedhurina të paketimit nëse me raportin nga mbikëqyrja e zbatuar konstatohet, se:

- nuk siguron veprim me hedhurinat e paketimit në pajtim me këtë apo ligj tjetër;
- nuk dorëzon raport vjetor, në pajtim me nenin 27 të këtij neni dhe
- nuk i plotëson qëllimet nacionale në pajtim me nenin 35 të këtij ligji në vazhdueshmëri në dy vjet apo për dy vjet në një periudhë prej tre vjetësh.

Neni 30
Obligime të shfrytëzuesve të fundit dhe dërguesit të fundit

(1) Prodhuesi, i cili njëkohësisht është edhe shfrytëzues i fundi, për kryerjen e veprimit apo aktiviteteve të tij, vetë importon mall të paketuar në paketim dhe për atë nuk ka ndërmjetësues apo shpërndarës paraprak në Republikën e Maqedonisë, është i obliguar që për hedhurinën e paketimit të cilën ai e krijon, të sigurojë veprim me të njëjtin në mënyrën vijuese:

- të lidhë marrëveshje me person juridik për veprim me hedhurina nga neni 21 të këtij ligji, i cili në emër të vet dhe për llogari të vet do të sigurojë ripërdorim, përpunim apo mënjanim të hedhurinës së paketimit apo
-në mënyrë të pavarur të veprojë me hedhurinat e paketimit dhe të sigurojë ripërdorim, përpunim apo mënjanim të tyre, në pajtim me nenin 24 të këtij ligji.

(2) Shfrytëzuesit e fundit, janë të obliguar që hedhurinat të cilat i krijojnë t'i përzgjedhin dhe t'i lënë në vende të caktuara për atë qëllim, apo t'i dorëzojnë te persona juridikë apo fizikë, të cilët posedojnë leje për veprim me hedhurina, në pajtim me procedurat për menaxhim me hedhurina.

(3) Tregtari i cili në të njëjtën kohë është edhe shpërndarës i fundit, është i obliguar që për mallin e paketuar që e shet, të sigurojë:

- deklaratë me shkrim nga personi juridik nga i cili e blen mallin, se ka lidhur marrëveshje me personin juridik i cili vepron me hedhurina të paketimit nga neni 21 të këtij ligji, apo se ai person juridik është veprues i pavarur me hedhurina të paketimit nga neni 24 të këtij ligji,
-në paketim të ketë shenjë, në pajtim me nenin 21 paragrafi (2) alineja 8 të këtij ligji, apo
-paketimi të dalë në pajtim me nenet 31, 32 dhe 33 paragrafi (1) të këtij ligji.

Neni 31
Paketim me jetëgjatësi

(1) Prodhuesi nuk është i obliguar që të sigurojë veprim me hedhurinat e paketimit, nëse lëshon në treg apo importon paketim i cili ka jetëgjatësi kohore.

(2) Paketimi ka jetëgjatësi, nëse me manipulim me të njëjtin nuk mund të dëmtohet lehtë dhe të ndryshojë vlerën e përdorimit, për të cilën është prodhuar.

(3) Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, i përcakton kushtet nga paragrafi (2) të këtij neni, si dhe llojet e paketimit të cilat shërbejnë si tregues se paketimi është me jetëgjatësi.

Neni 32
Përjashtime nga veprimi

Prodhuesi i vogël nuk është i obliguar që të sigurojë veprim me hedhurinat e paketimit në pajtim me këtë ligj, nëse sasia e materialit të paketimit nga prodhimet të cilat i ka lëshuar në treg apo i importon si shfrytëzues i fundit, nuk i tejkalon sasitë në nivel vjetor, të përcaktuara në nenin 19 paragrafi (1) të këtij ligji.

Neni 33
Paketime me mbyllës dhe etiketa

(1) Prodhuesi nuk është i obliguar që të sigurojë veprim me hedhurinat e paketimit i cili krijohet prej mbyllësve apo etiketave, nëse lëshon në treg mbyllës apo etiketa të cilat janë lëshuar në treg së bashku me paketimin, nëse pesha e mbyllësve dhe etiketave së bashku nuk tejkalon 5% nga pesha e paketimit, dhe nuk e tejkalon sasinë për materialin e paketimit nga neni 19 paragrafi (1) të këtij ligji.

(2) Nëse mbyllësit dhe etiketat së bashku e tejkalojnë peshën nga paragrafi (1) të këtij neni, atëherë ato do të llogariten në peshën e përgjithshme të paketimit në pajtim me specifikimin e prodhimit nga neni 28 paragrafi (3) të këtij ligji, dhe në peshën e përgjithshme të paketimit e cila është lëshuar në treg apo importohet në Republikën e Maqedonisë.

(3) Në rastin nga paragrafi (1) të këtij neni, prodhuesi i paketimit dhe prodhuesi nuk kanë obligim që t'i shënojnë veças mbyllësit dhe etiketat nga paketimi, nëse kjo nuk është e mundshme. Në atë rast shënimi, nëse kjo është e mundshme, vendoset në mënyrë përkatëse në pjesë tjetër të paketimit të atij prodhimi.

Neni 34
Paradhënia

(1) Për shkak të nxitjes së kthimit dhe të grumbullimit të hedhurinave të paketimit personi juridik për veprim me hedhurina të paketimit apo veprues i pavarur me hedhurina të paketimit, mund të vendosin paradhënie të paketimit kthyes, e cila paguhet në vendin e shitjes së mallit të paketuar.

(2) Paradhënia nga paragrafi (1) të këtij neni, nuk guxon të kalojë shumën prej 30% nga çmimi shitës i mallit të paketuar.

(3) Personi juridik për veprim me hedhurina të paketimit apo veprues i pavarur me hedhurina të paketimit, janë të obliguar që ta lajmërojnë organin profesional për vendosjen e paradhënies, më së voni gjashtë muaj para vendosjes së saj.

(4) Në njoftimin nga paragrafi (3) të këtij neni, obligativisht përmbahen të dhënat në vijim:

- lloji i paketimit dhe malli i paketuar për të cilin paguhet paradhënia,
- lartësia e depozitës për paradhënie dhe raporti i saj me çmimin e mallit të paketuar;
- mënyra në të cilën parashihet të arkëtohet paradhënia,
- mënyra e njoftimit të publikut për vendosjen e paradhënies dhe
- të dhënat tjera të cilat janë të rëndësishme për zbatimin e paradhënies.

(5) Personi juridik për veprim me hedhurina të paketimit dhe vepruesi i pavarur me hedhurina të paketimit, janë të obliguar që gjatë dorëzimit të raporteve nga neni 27 të këtij ligji, të dorëzojnë të dhëna të ndara për hedhurinat e grumbulluara nga paketimi kthyes, për të cilin paguhet paradhënia.

(6) Personi juridik për veprim me hedhurina nga paketimi dhe vepruesi i pavarur me hedhurina të paketimit, janë të obliguar që të sigurojnë që shitësi i cili e ka paguar paradhënien të njëjtën ta kthejë, nëse kthehet paketimi kthyes në pajtim me nenin 50 të Ligjit për menaxhim me hedhurina.

IV. QËLLIMET NACIONALE PËR GRUMBULLIMIN DHE PËRTRIRJEN, PËRKATËSISHT PËRPUNIMIN E HEDHURINAVE TË PAKETIMIT

Neni 35
Qëllimet nacionale për veprim me hedhurinat e paketimit

(1) Në territorin e Republikës së Maqedonisë, sasitë vijuese të paketimeve dhe hedhurinat e paketimit duhet të grumbullohen dhe të përpunohen në afatin kohor vijues:

a) deri në fund të vitit 2020, minimum 60% nga pesha e hedhurinave të paketimit, të cilat janë krijuar në territorin e Republikës së Maqedonisë duhet të përpunohet me operacione të përtëritjes apo me operacione të përpunimit energjetik;

b) deri në fund të vitit 2020, minimum 55% e maksimum 80% nga pesha e hedhurinave të paketimit, që është krijuar në territorin e Republikës së Maqedonisë, duhet të riciklohet;

v) deri në fund të vitit 2020, sasitë vijuese të materialit nga të cilat prodhohet paketimi duhet të riciklohen:

- 60% qelq,
- 60% letër dhe karton,
- 50% metale dhe
- 15% drunj dhe

g) deri në fund të vitit 2018, 22,5% plastikë, duke i pasur parasysh vetëm materialet që riciklohen në plastikë.

(2) Sasitë e eksportuara të hedhurinave të paketimit do të llogariten në realizimin e obligimeve dhe plotësimin e qëllimeve të përcaktuara në paragrafin (1) të këtij neni, vetëm nëse ekziston dëshmi se të njëjtat janë përpunuar në mënyrë e cila nuk është e dëmshme për mjedisin jetësor dhe është ekuivalent me mënyrën e përcaktuar në dispozitat për mbrojtje të mjedisit jetësor dhe menaxhim me hedhurinat të Republikës së Maqedonisë.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, përcakton qëllime nacionale vjetore për shkak të arritjes graduale të qëllimeve nga paragrafi (1) të këtij neni, të harmonizuara paraprakisht me Komisionin për menaxhim me hedhurina të paketimit, nga neni 38 të këtij ligji.

(4) Qëllimet nga paragrafi (1) të këtij neni, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, mund t'i revidojë sipas nevojës, e së paku një herë në tre vjet, në pajtim me programin nga neni 36 të këtij neni.

Neni 36
Programi për udhëheqje me hedhurinat e paketimit

(1) Për arritjen e qëllimeve nacionale të përcaktuara në nenin 35 të këtij ligji, me propozimin e organit profesional, ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, miraton program për menaxhim me hedhurinat e paketimit (në tekstin e mëtejshëm: programi).

(2) Programi miratohet për një periudhë prej së paku pesë vjetësh dhe veçanërisht i përmban:

- përshkrimin dhe vlerësimin e situatës ekzistuese me menaxhimin me hedhurinat e paketimit,
- përshkrimin e subjekteve të cilët veprojnë me hedhurinat e paketimit,
- sasinë dhe llojin e hedhurinave të paketimit që krijohet në Republikën e Maqedonisë, si dhe parashikimet e ardhshme dhe trendin e zhvillimit në periudhën e ardhshme pesëvjeçare,
- masat për parandalim nga krijimi i hedhurinave të paketimit dhe masat për nxitjen e grumbullimit, seleksionimit, ripërdorimit, riciklimit dhe formave tjera të përtëritjes, përpunimit dhe mënjanimit të hedhurinave të paketimeve,
- masat për përmirësimin e situatës në tregun për përtëritjen, përpunimin dhe riciklimin e hedhurinave të paketimit,
- masat ekonomike,
- masat për edukim dhe zbatimin e fushatës për ngritjen e ndërgjegjes publike për veprim me hedhurinat e paketimit,
- pasqyrën e rregullativës ligjore për menaxhim me hedhurina dhe hedhurinat e paketimit dhe masat për përmirësimin e saj,
- drejtimet për zhvillimin e ardhshëm për menaxhim me hedhurinat e paketimit,
- qëllimet e sasive të paketimit dhe hedhurinave të paketimit të cilat duhet të grumbullohen dhe përpunohen në periudhën e ardhshme dhe
- çështje tjera të cilat janë me rëndësi për menaxhim me hedhurinat e paketimit.

(3) Programi përpilohet me pjesëmarrjen e subjekteve të cilat menaxhojnë me hedhurinat e paketimit, komisionit nga neni 38 i këtij ligji dhe organeve të pushtetit shtetëror dhe lokal, organizatave joqeveritare dhe institucioneve tjera publike dhe shkencore.

(4) Në bazë të programit, në mënyrë adekuate do të ndryshohen qëllimet nacionale të përcaktuara në nenin 35 të këtij ligji.

Neni 37
Marrëveshja vullnetare

(1) Operatorët ekonomikë mund t'i qasen lidhjes së marrëveshjes vullnetare me Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, nëpërmjet së cilës do t'i rregullojnë obligimet dhe të drejtat e ndërsjella për arritjen e qëllimeve të njëjta ose më të mëdha, nga ato të përcaktuara në nenin 35 të këtij ligji dhe arritjen e qëllimeve nga nenin 2 të këtij ligji.

(2) Marrëveshja nga paragrafi (1) i këtij neni, obligativisht i rregullon çështjet në vijim:

- afatin e skadimit,
- qëllimet dhe afatet për arritjen e tyre,
- mënyrën e përcjelljes së realizimit të qëllimeve dhe afateve të përcaktuara në marrëveshje,
-obligimet dhe të drejtat e operatorëve ekonomikë dhe të organeve kompetente për pushtetin shtetëror,
-kushtet dhe mënyrën e prishjes së obligimeve dhe mënyrën e kompensimit të humbjeve.

(3) Marrëveshja nga paragrafi (1) i këtij neni, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(4) Marrëveshja nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe mënyra dhe rezultatet nga zbatimi i saj janë të kapshme për publikun.

Neni 38
Komisioni për menaxhim me hedhurinat e paketimit

(1) Për shkak të përcjelljes së situatës me menaxhimin me hedhurina të paketimit në Republikën e Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë formon Komision për menaxhim me hedhurina të paketimit (në tekstin në vijim: Komisioni).

(2) Komisioni përbëhet nga kryetari dhe më së shumti 15 anëtarëve, me mandat prej tre vjetësh dhe përbëhet prej:
- një përfaqësuesi të Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor,
- një përfaqësuesi të Drejtorisë për Mjedis Jetësor,
- një përfaqësues të Ministrisë së Financave,
- një përfaqësuesi të Ministrisë së Ekonomisë,
- një përfaqësuesi të Shoqatës Ekonomike në Republikën e Maqedonisë,
- një përfaqësuesi të Bashkësisë së Njësive të Vetadministrimit Lokal,
- nga një përfaqësues të çdo personi juridik i cili vepron me hedhurina të paketimit,
- dy përfaqësuesve të vepruesit të pavarur me hedhurina të paketimit,
- një përfaqësuesi të Shoqatës së Konsumatorëve të Maqedonisë,
-dy përfaqësuesve të personave juridikë dhe fizikë të cilët kanë leje për veprim me hedhurina dhe
- një përfaqësuesi të organizatës joqeveritare e cila vepron në fushën e menaxhimit me hedhurina.

(3) Komisioni shqyrton dhe jep mendime të cilat kanë të bëjnë me:
- qëllimet nacionale nga neni 35 të këtij ligji,
- programin nga neni 36 të këtij ligji,
- gjendjen me menaxhimin me hedhurina të paketimit,
- zbatimin e këtij ligji,
- propozimin e masave për parandalimin dhe zvogëlimin e sasisë së hedhurinave të paketimit që krijohet në Republikën e Maqedonisë,
- propozimin e masave për nxitjen e grumbullimit, ripërdorimit, përpunimit dhe mënjanimit të hedhurinave të paketimit,
- propozimin e masave për organizimin dhe mbështetjen e sistemeve dhe mënyrave të menaxhimit me hedhurinat e paketimit dhe
- çështje tjera të cilat janë në lidhje me menaxhimin me hedhurina të paketimit.

(4) Me komisionin kryeson ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(5) Punët administrative-teknike për nevojat e komisionit i kryen organi kompetent.

(6) Për punën e tij komisioni miraton rregullore.

Neni 39
Baza e të dhënave dhe sistemi informativ

(1) Organi profesional është i obliguar që të vendosë dhe mbajë bazën e të dhënave për paketimin dhe hedhurinat e paketimit, që lëshohet në treg në Republikën e Maqedonisë.

(2) Baza mbahet në bazë të të dhënave nga raportet e dorëzuara në pajtim me nenet 27 dhe 28 të këtij ligji dhe veçanërisht i përmban të dhënat në vijim:

1) për sasinë dhe llojin e hedhurinave të paketimit që lëshohet në treg në Republikën e Maqedonisë;

2) për paketimin primar, sekondar dhe terciar:
- sasia dhe lloji i paketimit i cili është ripërdorur;

3) për hedhurina të paketimit që paraqet hedhurinë komunale dhe hedhurina të paketimit që nuk paraqet hedhurinë komunale:
- sasia dhe lloji i hedhurinave të paketimit që është përpunuar dhe mënjanuar dhe
- sasia dhe lloji i hedhurinave të paketimit që është përfshirë në pjesën e hedhurinave të përpunuara nga pika 2 alineja 1 të këtij paragrafi, e që është ricikluar apo përpunuar në mënyrë tjetër.

4) të dhëna për cilësitë e hedhurinave të paketimit (rrezikshmëria dhe ndikimi dëmtues i materialeve nga të cilat është prodhuar paketimi) dhe

5) informata për prodhuesit dhe subjektet tjera të cilat kanë obligime për njoftim në pajtim me këtë ligj.

(3) Në bazë të të dhënave nga paragrafi (2) i këtij neni, organi profesional më së voni deri më 30 maj të vitit rrjedhës, shpall raport për sasitë dhe llojin e paketimit dhe hedhurinave të paketimit që lëshohen në treg në Republikën e Maqedonisë, si dhe menaxhimin me hedhurina të paketimit.

(4) Së bashku me raportin nga paragrafi (3) të këtij ligji, organi profesional shpall të dhëna për realizimin e programit nga neni 36 të këtij ligji, si dhe të dhëna për sistemet ekzistuese për menaxhim me hedhurina të paketimit.

(5) Të dhënat të mbledhura në bazë të këtij neni përpunohen dhe vleftësohen nga ana e Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor – Qendra informative maqedonase për mjedis jetësor në Sistemin informativ për paketim dhe hedhurina të paketimit, e cila është pjesë përbërëse e Sistemi informativ për mjedis jetësor.

(6) Ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor e përcakton mënyrën e menaxhimit, formën dhe përmbajtjen më të afërt të bazës së të dhënave dhe sistemit informativ për paketim dhe hedhurina të paketimit

Neni 40
Instrumentet ekonomike

(1) Prodhuesi i cili lëshon në tregun e Republikës së Maqedonisë mallra të paketuara nga të cilat gjatë shfrytëzimit krijohet hedhurina nga paketimi, si dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon në Republikën e Maqedonisë mallra të paketuara prej të cilave gjatë shfrytëzimit krijohen hedhurina të paketimit, është i obliguar që të paguajë kompensim për menaxhim me hedhurina të paketimit (në tekstin e mëtejshëm: kompensimi).

(2) Kompensim nga paragrafi (1) i këtij neni, është:

Lloji i materialit	Nënlloji i materialit	Shuma
1. Qelqi		4.500 den/ton
2. Plastika		20.000 den/ton
3. Letra dhe kartoni		6.200 den/ton
4. Paketim me më shumë shtresa i përbërë kryesisht prej letre apo komponentë kartoni	Për pije e lëngje tjera	22.000 den/ton
	Për dedikime tjera	30.000 den/ton
5. Metali	Kanaçe	8.500 den/ton
	Enë të tjera metali	6.200 den/ton
6. Druri		4.000 den/ton

(3) Kompensimi llogaritet në bazë të peshës-neto të paketimit të llogaritur në pajtim me specifikimin prodhues nga neni 28 paragrafi (3) të këtij ligji dhe evidenca nga evidenca mujore, neni 28 paragrafi (4) të këtij ligji.

(4) Obligimi për llogaritjen e kompensimit për prodhuesin krijohet në momentin kur për herë të parë në Republikën e Maqedonisë lëshon mallra të paketuara nga të cilat gjatë shfrytëzimit krijohen hedhurina të paketimit.

(5) Obligimi për llogaritjen e kompensimit për prodhuesin i cili si shfrytëzues i fundit importon në Republikën e Maqedonisë mallra të paketuar nga të cilat gjatë shfrytëzimit krijohen hedhurina të paketimit, krijohet në momentin kur ka filluar shfrytëzimi i mallit.

(6) Prodhuesi dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon mall të paketuar, është i obliguar që kompensimin nga paragrafi (2) të këtij neni apo çmimin për shërbimin nga neni 20 paragrafi (5), t'i llogarisë në çmimin e prodhimit të fundit të cilin e lëshon në treg.

(7) Prodhuesi dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon mall të paketuar, është i obliguar që të paguajë kompensimin nga paragrafi (2) të këtij neni në llogarinë përkatëse të pagesës, në kuadër të llogarisë së arkës në çdo të 15-ën ditë në muajin rrjedhës, për të gjitha kompensimet e përllogaritura nga muaji i kaluar.

(8) Kompensimi nuk paguhet nëse mallrat e paketuara eksportohen.

(9) Në rastin nga paragrafi (8) të këtij neni, prodhuesi dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon mall të paketuar, është i obliguar që të sigurojë deklaratë eksportuese doganore si dëshmi se malli i paketuar, për të cilin nuk është paguar kompensimi nga paragrafi (2) i këtij neni, është eksportuar nga Republika e Maqedonisë.

(10) Në rast të eksportit të paketimit dhe mallrave të paketuara për të cilat arkëtohet kompensimi i përcaktuar me këtë nen, për të cilat më parë është paguar kompensimi nga paragrafi (2) i këtij neni, prodhuesi dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon mallra të paketuara, e kanë të drejtën e kthimit të kompensimit të paguar për sasinë e eksportuar në bazë të aktvendimit të lëshuar nga organi profesional.

(11) Kundër aktvendimit nga paragrafi (10) të këtij neni, pala e pakënaqur ka të drejtë që t'i parashtrojë ankesë ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(12) Mjetet e kompensimit nga paragrafi (2) të këtij neni, janë të hyra të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe paguhen në llogari të veçantë përkatëse pagesore, në kuadrin e llogarisë së arkës.

(13) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor në pajtim me ministrin e Financave, i përcakton mënyrën, procedurën dhe dokumentacionin e nevojshëm për kthimin e kompensimit në rastet nga paragrafi (10) të këtij neni.

Neni 41
Lirimi nga pagimi i kompensimit

(1) Nga pagimi i kompensimit nga neni 40 paragrafi (2) të këtij neni, lirohen:

1) prodhuesi dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon mall të paketuar, nëse ka lidhur marrëveshje për marrjen e obligimeve për veprim me hedhurina të paketimit me personin juridik, për veprim me hedhurina të paketimit që ka siguruar leje në pajtim me nenin 21 të këtij ligji;

2) prodhuesi dhe prodhuesi i cili si shfrytëzues i fundit importon mall të paketuar, ka siguruar vërtetim se prodhuesi është i regjistruar në evidencën e vepruesit të pavarur me hedhurina nga neni 24 paragrafi (3) të këtij ligji dhe

3) subjektet të cilat janë përcaktuar me nenet 31 dhe 32 të këtij ligji.

(2) Prodhuesi dhe prodhuesi që si shfrytëzues përfundimtar importon mall të paketuar nga paragrafi (1) pika 1 të këtij neni, lirohen nga pagimi i kompensimit nga neni 40 paragrafi (2) të këtij neni, nëse posedon vërtetim nga neni 21 paragrafi (9) të këtij ligji.

(3) Formularin, formën dhe përmbajtjen e vërtetimit nga paragrafi (2) të këtij neni, i përcakton ministri i Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(4) Me përjashtim nga paragrafi (1) të këtij neni, kompensimi nga neni 40 të këtij ligji paguhet në shumë të dyfishtë, nëse:

1) personi juridik për veprim me hedhurina të paketimit apo vepruesi i pavarur me hedhurina, nuk parashtron raport në pajtim me nenin 27 të këtij ligji;

2) organi profesional nuk e miraton raportin në pajtim me nenin 27 paragrafi (6) të këtij ligji, për shkak të mosplotësimit të qëllimeve nacionale të përcaktuara në nenin 35 të këtij ligji. Me këtë rast kompensimi paguhet vetëm për dallimin ndërmjet qëllimeve nacionale të përcaktuar në pajtim me nenin 35 të këtij ligji dhe qëllimet e arritura në pajtim me raportin vjetor dhe/apo konstatimin e personit profesional dhe

3) prodhuesi ka dorëzuar raport jo të saktë vjetor në pajtim me nenin 28 të këtij ligji, në lidhje me llojin dhe sasinë e paketimeve të cilat i ka lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë, apo i ka importuar si shfrytëzues i fundit.

(5) Në rastet nga paragrafi (4) të këtij neni, organi profesional miraton aktvendim.

(6) Kundër aktvendimit nga paragrafi (5) të këtij neni, pala e pakënaqur ka të drejtë t'i parashtrojë ankesë ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(7) Në rastet nga paragrafi (4) të këtij neni, kompensimi i dyfishtë llogaritet sipas lartësisë së kompensimit, të përcaktuar në nenin 40 të këtij ligji, në proporcion me pjesëmarrjen e llojit dhe sasisë së materialit të paketimit që është lëshuar në treg.

Neni 42
Shfrytëzimi i kompensimit dhe programi për financim

(1) Mjetet e grumbulluara nga kompensimi nga neni 40 paragrafi (1) të këtij neni, shfrytëzohen për nxitjen e aktiviteteve për grumbullimin, transportin, ripërdorimin, përpunimin dhe mënjanimin e hedhurinave të paketimit dhe për mbulimin e pjesshëm të harxhimeve për grumbullim, përtëritje dhe përpunim të hedhurinave nga paketimi shitës, grupor dhe transportues.

(2) Financimi dhe realizimi i aktiviteteve nga paragrafi (1) të këtij neni, kryhet në bazë të programit vjetor për financim, që organi profesional e përgatit në bazë të programit nga neni 36 të këtij ligji.

(3) Programin vjetor për financim e miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(4) Ndarja e mjeteve të programit nga paragrafi (3) të këtij neni, kryhet me konkurs publik të cilin e shpall dhe zbaton organi profesional.

(5) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, mjetet e programit nga paragrafi (3) të këtij neni, mund të ndahen edhe me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, nëse:

- mjetet dedikohen për ndërtimin e objekteve infrastrukturore për grumbullimin, përpunimin dhe mënjanimin e hedhurinave me interes më të gjerë publik;

- dedikimi i mjeteve është përcaktuar në programin nga neni 36 të këtij ligji;

- mjetet dedikohen për plotësimin e obligimeve të cilat janë përcaktuar në marrëveshjet vullnetare nga neni 37 të këtij ligji, dhe

- mjetet dedikohen për mbulimin e pjesshëm të harxhimeve të personave juridikë të cilët e kryejnë përpunimin e hedhurinave të paketimit të llogaritura me çmim të veçantë për një tonelatë hedhurinë të përpunuar nga paketimi.

Neni 43
Konkursi publik

(1) Mjetet të cilat ndahen me konkurs publik nga neni 42 paragrafi (4) të këtij neni, dedikohen për financimin dhe realizimin e:

- projekteve për furnizimin e pajisjes për grumbullimin dhe përpunimin e hedhurinave dhe hedhurinave të paketimit,

- projekteve për plotësimin e obligimeve të cilat dalin për operatorët ekonomikë, në pajtim me këtë ligj,

- projekteve për vendosjen e teknologjive të reja për prodhimin e paketimeve, të cilat janë më adekuate për ripërdorim, përpunim dhe riciklim,

- projekteve për edukimin dhe ngritjen e vetëdijes publike të qytetarëve dhe operatorëve ekonomikë për veprim me hedhurina të paketimit,

- projekteve tjera të cilat kontribuojnë drejtpërdrejt në realizimin e qëllimeve nacionale nga neni 35 të këtij ligji,

- programeve dhe projekteve tjera për parandalim dhe preventivë në pajtim me nenin 7 të këtij ligji dhe

- projekteve për përmirësimin e situatës në treg për përpunimin dhe riciklimin e hedhurinave të paketimit.

(2) Konkursi publik nga neni 42 paragrafi (4) të këtij ligji, zbatohet nga komision i formuar prej ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(3) Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni përbëhet prej pesë anëtarëve, nga të cilët:

- një është përfaqësues i organit profesional,

- një është përfaqësues i personit juridik i cili vepron me hedhurina të paketimit që është anëtar i komisionit për menaxhim me hedhurina të paketimit nga nenit 38 i këtij ligji,

- një është përfaqësues i Bashkësisë së Njësive të Vetadministrimit Lokal në Republikën e Maqedonisë,

- një përfaqësues i Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, dhe

- një përfaqësues i personave juridikë të cilit e kryejnë përpunimin e hedhurinave të paketimit.

(4) Konkursi publik nga neni 42 paragrafi (4) i këtij ligji, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë" dhe së paku në dy gazeta ditore të cilat dalin në gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë, në kohëzgjatje prej 30 ditësh.

(5) Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni, e përcakton propozimin për shpërndarjen e mjeteve në afat prej 30 ditësh nga dita e skadimit të afatit nga paragrafi (4) të këtij neni, dhe ia dorëzon ministrit të Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(6) Rezultatet e konkursit shpallen në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

V. MBIKËQYRJA

Neni 44

(1) Mbikëqyrjen e zbatimit të këtij ligji dhe të dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji, e kryen Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

(2) Mbikëqyrjen inspektuese të zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji, e kryen Inspektorati Shtetëror për Mjedisin Jetësor.

(3) Mbikëqyrjen e raporteve të parashtruara në pajtim me nenin 27 dhe 28 të këtij ligji, e kryen organi profesional.

(4) Për punët me kompetencë të komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit të përcaktuara me këtë ligj, mbikëqyrjen inspektuese për aplikimin dhe zbatimin e këtij ligji e kryejnë inspektorët e autorizuar për mjedis jetësor të komunave, inspektorët e autorizuar për mjedis jetësor të komunave në Qytetin e Shkupit dhe inspektorët e autorizuar për mjedis jetësor të Qytetin të Shkupit.

(5) Mbikëqyrje inspektuese për aplikimin dhe zbatimin e këtij ligji në pjesën e qarkullimit me paketimet, shënimin e paketimeve, informimin e konsumatorëve, e kryen Inspektorati Shtetëror i Tregut.

(6) Mbikëqyrje inspektuese për zbatimin këtij ligji në pjesën e veprimit kundërligjor me hedhurinat e paketimit të cilat nuk janë hedhurina komunale dhe lënien dhe dorëzimin e tyre si mbeturina komunale, e kryejnë inspektorët komunalë të komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit.

Neni 45

Inspektorët shtetërorë për mjedisin jetësor, inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, komunave në qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkup, inspektorët shtetërorë të tregut, inspektorët komunalë, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, gjatë ndërmarrjes së aktiviteteve për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese për zbatimin e këtij ligji, mund të kërkojnë bashkëpunim nga përfaqësues të organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme për shkak të sigurimit të mbikëqyrjes inspektuese pa pengesa.

Neni 46
Fushëveprimi i inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i vet, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor, ka të drejtë:

1) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë për realizimin e masave nga neni 7 i këtij ligji, është përgatitur programi për pengimin dhe parandalimin e krijimit të hedhurinave nga paketimi (neni 7 paragrafi (2));

2) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë prodhohen paketime të cilat nuk janë në pajtim me standardet e përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji (neni 9 paragrafi (1));

3) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë i është dorëzuar raport organit profesional, në rastet e tejkalimit të nivelit të koncentrimit të metaleve të rënda nga neni 11 paragrafi (1) i këtij ligji, në ndonjërin nga 12 kontrollet e njëpasnjëshme mujore të prodhimit standard dhe të rregullt, (neni 11 paragrafi (5));

4) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë rezultatet nga matjet e kryera në proceset prodhuese, si dhe metodat e shfrytëzuara matëse ruhen së paku katër vjet dhe vallë janë të kapshme në çdo kohë, për organet inspektuese kompetente me kërkesën e tyre (neni 11 paragrafi (7));

5) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë prodhuesi vepron në pajtim me nenin 15 të këtij ligji;

6) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë pranohen prapa pa pagesë hedhurinat e paketimeve, drejtpërdrejt pas dorëzimit të mallrave ose gjatë dorëzimit vijues në pajtim me nenin 18 të këtij ligji, nëse shfrytëzuesi i fundit dëshiron ta kthejë;

7) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë janë përmbushur kushtet për lirim (neni 19);

8) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë personi juridik për veprim me hedhurinat nga paketimet, posedon leje për themelimin e sistemit për grumbullimin dhe pranimin kthyes të hedhurinave nga paketimi (neni 21) paragrafi (2));

9) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë e ka lajmëruar organin profesional në afatin e përcaktuar, në rast të ndryshimit të të dhënave të dorëzuara me lejen nga neni 21 paragrafi (2) i këtij ligji (neni 21 paragrafi (4));

10) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë organit profesional i janë dorëzuar të dhënat për prodhuesit, paketuesit, tregtarët dhe shfrytëzuesit e fundit me të cilët kanë marrëveshje, janë themelues ose me marrëveshje janë bashkuar në personin juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi (neni 21 paragrafi (5));

11) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë personi juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi, gjatë vendosjes së sistemit dhe përgatitjes së programit nga neni 22 paragrafi (1) i këtij ligji, ka siguruar dëshmi se i ka marrë parasysh të dhënat e obligueshme (neni 22 paragrafi (2));

12) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë grumbullimin, përpunimin, mënjanimin e hedhurinave nga paketimi, personi juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi ia ka ngarkuar personit juridik ose fizik të cilët posedojnë leje përkatëse (neni 22 paragrafi (5));

13) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë vendet e grumbullimit dhe qendrat janë rregulluar në mënyrë që do t'u mundësojë konsumatorëve të fundit t'i lënë hedhurinat nga paketimi, dhe në rastin kur marrja e hedhurinave nga paketimi nuk është siguruar drejtpërdrejt te konsumatorët e fundit ose te dërguesit e fundit (neni 23 paragrafi (1));

14) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë informohen publiku dhe konsumatorët e fundit, në pajtim me nenin 23 paragrafi (2) dhe (3) të këtij ligji;

15) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë posedohet leje për veprim të pavarur me hedhurinat nga paketimet, dhe vallë është regjistruar në pajtim me nenin 24 të këtij ligji (neni 24 paragrafi (1));

16) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë vepruesi i pavarur me hedhurinat nga paketimet, i ka përmbushur në mënyrë përkatëse, obligimet nga neni 27 i këtij ligji (neni 24 paragrafi (5));

17) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë i është dorëzuar raport për veprimin me hedhurinat nga paketimet për vitin paraprak organit profesional, në afatin e përcaktuar në pajtim me nenin 27 paragrafi (2) të këtij ligji;

18) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë mbahet evidencë për llojin dhe sasinë e paketimit të cilën e ka lëshuar në treg gjatë një viti dhe për veprimin me hedhurinat nga paketimet, me shkrim dhe në formë elektronike, në pajtim me nenin 28 paragrafi (1) të këtij ligji;

19) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë organit profesional në afatin e caktuar, i është dorëzuar raport me shkrim dhe në formë elektronike për llojin dhe sasinë e paketimit të cilën e ka lëshuar në treg dhe për veprimin me hedhurinat nga paketimi, në vitin paraprak (neni 28 paragrafi (2));

20) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë prodhuesi për çdo prodhim që ka paketim të ndryshëm, ka përgatitur specifikim prodhues (neni 28 paragrafi(3));

21) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë prodhuesi në bazë të specifikimit prodhues nga neni 28 paragrafi (3) të këtij ligji, mban evidencë mujore dhe vjetore për paketimin e përgjithshëm, të cilin e ka lëshuar në treg ose e ka importuar si konsumator i fundit (neni 28 paragrafi (4));

22) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë konsumuesi i fundit dhe dorëzuesi i fundit, vepron në pajtim me nenin 30 të këtij ligji;

23) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë janë përmbushur kushtet për përjashtime në veprim, në pajtim me nenin 32 të këtij ligji;

24) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë janë përmbushur kushtet nga neni 33 të këtij ligji;

25) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë njoftohet organi profesional në afatin e përcaktuar, për vendosjen paradhënies (neni 34 paragrafi (3));

26) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë dokumentet dhe të dhënat me të cilat vërtetohet se janë përmbushur qëllimet nacionale nga neni 35 i këtij ligji, janë autentike;

27) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë përmbushen obligimet që dalin nga marrëveshjet vullnetare (neni 37) dhe

28) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë prodhuesi dhe paketuesi të cilët lëshojnë në tregun e Republikës së Maqedonisë paketime dhe paketim të mallrave të paketuara, nga të cilat gjatë shfrytëzimit krijohen hedhurina nga paketimi, vepron në pajtim me nenin 40 të këtij ligji;

(2) Me kërkesën e inspektorit shtetëror për mjedis jetësor, personi i autorizuar i organit kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme, është i obliguar që të marrë pjesë në kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Me kërkesën e organit profesional në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, mund të marrë pjesë edhe nëpunësi shtetëror i punësuar në organin profesional.

(4) Inspektori shtetëror për mjedis jetësor, është i obliguar që të kryejë mbikëqyrje inspektuese kur këtë e kërkon organi profesional.

Neni 47

Miratimi i aktvendimeve të inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori për mjedisin jetësor me aktvendim:

1) do t'i obligojë që të përgatisin Program për pengimin dhe parandalim e krijimit të hedhurinave nga paketimi, në pajtim me nenin 7 të këtij ligji (neni 7 paragrafi (2));

2) do t'i obligojë që të prodhojnë paketime të cilat janë në pajtim me standardet e përcaktuara në neni 9 të këtij ligji (neni 9 paragrafi(1));

3) do t'i obligojë që t'i dorëzojnë raport organit profesional, në rastet e tejkalimit të nivelit të koncentrimit të metaleve të rënda nga neni 11 paragrafi (1) i këtij ligji, në ndonjërën nga dymbëdhjetë kontrollet mujore të njëpasnjëshme të prodhimit standard dhe të rregullt, (neni 11 paragrafi (5));

4) do t'i obligojë që rezultatet nga matjet e kryera në proceset prodhuese, si dhe metodat e shfrytëzuara për matje t'i ruajnë së paku katër vjet, dhe të jenë të kapshme në çdo kohë për organet inspektuese kompetente me kërkesën e tyre (neni 11 paragrafi (7));

5) do t'i obligojë që të realizojnë kontrolle mujore për përcaktimin e koncentrimit të metaleve të rënda në paketim, dhe rregullisht të dorëzojnë raporte (neni 11);

6) do ta obligojë prodhuesin të veprojë në pajtim me nenin 15 të këtij ligji;

7) do ta kufizojë dhe/ose ndalojë punën e prodhuesit, prodhuesit të paketimit dhe tregtarit, nëse grumbullimi dhe përpunimi i hedhurinave nga paketimi që i kanë lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë, nuk është në pajtim me nenin 17 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji, si dhe do t'i obligojë që të ndërmarrin masa adekuate (neni 17 paragrafët (1) dhe (2));

8) do t'i obligojë që pa pagesë t'i marrin prapa hedhurinat nga paketimi, menjëherë pas dorëzimit të mallit ose gjatë dorëzimit vijues në pajtim me nenin 18 të këtij ligji, nëse shfrytëzuesi i fundit do ta kthejë;

9) do ta kufizojë dhe/ose ndalojë punën e prodhuesit të paketimit, prodhuesit dhe tregtarit, nëse nuk i zbatojnë obligimet nga neni 18 paragrafi (1), (2) dhe (3) të këtij ligji (neni 18 paragrafi (4));

10) do ta kufizojë dhe/ose ndalojë punën e prodhuesit, paketuesit dhe tregtarit, nëse nuk janë të përfshirë në sistemin për grumbullim dhe pranim kthyes të hedhurinave nga paketimi (neni 20), ose nuk posedon leje për veprim të pavarur me hedhurinat nga paketimet dhe vërtetim se është i regjistruar (neni 24) prej së paku 30 ditësh, afat në të cilin duhet ta kryejnë atë;

11) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit juridik, nëse nuk posedon leje për veprim me hedhurinat nga paketimi dhe do t'i obligojë që në afat prej 30 ditësh, organit profesional t'i paraqesë kërkesë për marrjen e lejes për veprim me hedhurinat nga paketimi (neni 21 paragrafi (1));

12) do ta kufizojë ose ndalojë punën e peronit juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi, nëse nuk e ka informuar organin profesional në afatin e caktuar në rast të ndryshimit të të dhënave të dorëzuara me lejen nga neni 21 paragrafi (2) të këtij ligji (neni 21 paragrafi(4));

13) do t'i obligojë që organit profesional t'i parashtrojnë të dhëna për prodhuesit me të cilët kanë lidhur marrëveshje për ndërmarrjen e obligimeve për veprim me hedhurinat, (neni 21 paragrafi (5));

14) do ta kufizoje ose ndalojë punën e personit juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi, nëse gjatë vendosjes së sistemit për veprim me hedhurinat nga paketimet dhe përgatitjes së programit nga neni 22 paragrafi (1) të këtij ligji, nuk ka siguruar prova se i ka marrë parasysh të dhënat e obligueshme në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditë, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar (neni 22 paragrafi (2));

15) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi, nëse grumbullimin, përpunimin, mënjanimin e hedhurinave nga paketimi, ia ka ngarkuar personit juridik ose fizik të cilët nuk posedojnë leje përkatëse, (neni 22 paragrafi (5)), në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditë, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar;

16) do t'i obligojë vendet grumbulluese dhe qendrat, që në afat më shumë se 90 ditë, të rregullohen në atë mënyrë që do të mundësojnë që shfrytëzuesit e fundit t'i lënë hedhurinat nga paketimi të cilat nuk janë hedhurina komunale dhe në rast kur ndërmarrja e hedhurinave nga paketimi, nuk është siguruar drejtpërdrejt te shfrytëzuesit e fundit ose te dorëzuesit e fundit (neni 23 paragrafi (1));

17) do t'i obligojë që ta informojnë publikun dhe shfrytëzuesit e fundit, në pajtim me nenin 23 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji;

18) do ta kufizojë ose ndalojë punën e vepruesit të pavarur me hedhurinat nga paketimi, nëse nuk posedon leje për veprim të pavarur me hedhurinat nga paketimi dhe nuk është i regjistruar në pajtim me nenin 24 të këtij ligji, dhe do ta obligojë që në afat prej 30 ditësh t'i paraqesë kërkesë organit profesional për marrjen e lejes për veprim të pavarur me hedhurinat nga paketim dhe kërkesë për regjistrim organit profesional (neni 24 paragrafi (1));

19) do ta obligojë vepruesin e pavarur me hedhurina nga paketimi, që në mënyrë adekuate t'i plotësojë obligimet nga neni 23 të këtij ligji dhe të dorëzojë raport në pajtim me nenin 27 të këtij ligji (neni 24 paragrafi (5));

20) do ta kufizojë dhe/ose ndalojë punën e personit juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi ose të vepruesit të pavarur me hedhurina nga paketimi, nëse nuk dorëzon raport në pajtim me nenin 27 dhe 28 të këtij ligji, prej së paku 30 ditësh, afat në të cilin duhet ta dorëzojnë raportin;

21) do t'i obligojë t'i dorëzojnë raport për veprim me hedhurinat e paketimit për vitin paraprak, organit profesional në afat prej më së shumti 30 ditësh, në pajtim me nenin 27 paragrafi (2) të këtij ligji;

22) do t'i obligojë që të mbajnë evidencë për llojin dhe sasinë e paketimit që e ka lëshuar në treg dhe për veprim me hedhurinat nga paketimi gjatë një viti, me shkrim dhe në formë elektronike, në pajtim me nenin 28 paragrafi (1) të këtij ligji;

23) do t'i obligojë që të dorëzojnë raport vjetor me shkrim dhe në formë elektronike, për llojin dhe sasinë e paketimit të cilën e ka lëshuar në treg dhe për veprim me hedhurinat nga paketimi, në vitin paraprak në afatin e caktuar organit profesional, (neni 28 paragrafi (2));

24) do t'i obligojë që për çdo prodhim që ka paketim të ndryshëm, të përgatisin specifikim të prodhimit, (neni 28 paragrafi (3));

25) do t'i obligojë që në bazë të specifikimit të prodhimit nga neni 28 paragrafi (3) të këtij ligji, të mbajnë evidencë mujore dhe vjetore për paketimin e përgjithshëm të cilin e ka lëshuar në treg ose e ka importuar si shfrytëzues i fundit, (neni 28 paragrafi (4));

26) do t'i obligojë shfrytëzuesit e fundit që të veprojnë në pajtim me nenin 30 të këtij ligji;

27) do t'i obligojë ta njoftojnë organin profesional, në afatin e caktuar për vendosjen e paradhënies, (neni 34 paragrafi (3));

28) do t'i obligojë që të sigurojnë ripërdorim, përpunim ose mënjanim të hedhurinave nga paketimi që grumbullohen, ose merren gjatë një viti kalendarik më së voni deri në fund të vitit vijues, me qëllim që të arrihen qëllimet nacionale të përcaktuara në nenin 35 të këtij ligji;

29) do t'i obligojë që t'i plotësojnë obligimet që rezultojnë nga marrëveshjet vullnetare (neni 37) dhe

30) do ta kufizojë ose ndalojë punën e prodhuesit i cili lëshon në tregun e Republikës së Maqedonisë paketime dhe mallra të paketuara, nga të cilat gjatë konsumimit krijohen hedhurina nga paketimi, nëse nuk veprojnë në pajtim me nenin 40 të këtij ligji, në kohëzgjatje më së shumti prej 30 ditësh, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet e gjendjes së krijuar.

(2) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët shtetërorë për mjedisin jetësor, konstatojnë se subjektet të cilat menaxhojnë me paketim dhe hedhurina nga paketimi, nuk u përmbahen ligjeve dhe dispozitave të tjera, dispozitave teknike, standardeve, rekomandimeve dhe akteve tjera të përgjithshme, me procesverbal do t'i konstatojnë parregullsitë dhe mangësitë e përcaktuara dhe në aktvendim do ta përcaktojë afatin në të cilin duhet të mënjanohen.

(3) Nëse subjektet e paragrafit (1) të këtij neni, nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e inspektorëve shtetërorë për mjedisin jetësor dhe nuk i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar të përcaktuar me aktvendim, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor, do t'i paraqesë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje, organit kompetent.

(4) Për kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor ka të drejtë të ndërmarrë edhe masa tjera të përcaktuara me Ligjin për mjedisin jetësor dhe Ligjin për menaxhim me hedhurinat.

Neni 48

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorëve të autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe të inspektorëve komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupin dhe të Qytetit të Shkupit

Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i vet, inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, kanë të drejtë:

1) të kryejnë shikim dhe të përcaktojnë vallë hedhurinat nga paketimi që nuk janë hedhurina komunale, lihen ose dorëzohen si hedhurina komunale në vendet e shënuara për grumbullimin dhe seleksionimin e hedhurinave komunale (neni 16 paragrafi (1));

2) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojnë vallë shfrytëzuesi i fundit vepron me hedhurinat nga paketimi, në pajtim me dispozitat për veprim me hedhurinat, (neni 16 paragrafët (2), (3) dhe (4));

3) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë për zbatimin e obligimeve nga neni 18 paragrafi (1), (2) dhe (3) të këtij ligji, prodhuesi, prodhuesi i paketimit dhe tregtari, kanë siguruar hapësirë dhe pajisje për grumbullimin seleksionues të hedhurinave nga paketimi, nëse kanë hapësirë për shitje më të madhe se 200 m2 (neni 18 paragrafi (4)) dhe

4) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, vepron në pajtim me marrëveshjen (neni 26).

Neni 49

Miratimi i aktvendimeve të inspektorëve të autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe inspektorëve komunalë të komunave, të komunave në qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkup me aktvendim:

1) do t'i obligojnë personat fizikë ose juridikë që me hedhurinat nga paketimi të veprohet në pajtim me nenin 16 paragrafi (1) të këtij ligji;

2) do ta obligojë shfrytëzuesin e fundit, që të veprojnë me hedhurinat e paketimit, në pajtim me dispozitat për veprim me hedhurinat (neni 16 paragrafët (1), (2), (3) dhe (4));

3) do t'i obligojë personat fizikë ose juridikë, që hedhurinat komunale t'i lënë në vendet e dedikuara për atë dhe t'i mënjanojnë pasojat nga kundërvajtja e kryer;

4) do ta kufizojë dhe/ose ndalojë punën e prodhuesit, prodhuesit të paketimit dhe të tregtarit, nëse për zbatimin e obligimeve nga neni 18 paragrafi (1), (2) dhe (3) të këtij ligji, nuk kanë siguruar hapësirë dhe pajisje për grumbullim seleksionues të hedhurinave nga paketimi, nëse kanë hapësirë për shitje më të madhe se 200 m2 , në kohëzgjatje prej më së shumti 15 ditësh, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar, (neni 18 paragrafi (4)) dhe

5) do ta obligojë personin juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi, që të ndërmarrë masa për plotësimin e obligimeve nga marrëveshja dhe do të përcaktojë afat në kohëzgjatje prej më së shumti 90 ditësh, afat në të cilin duhet t'i mënjanojë mangësitë (neni 26).

(2) Për kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, kanë të drejtë të ndërmarrin edhe masa tjera, të përcaktuara me Ligjin për mjedisin jetësor dhe Ligjin për menaxhim me hedhurinat.

Neni 50

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorit shtetëror të tregut

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i vet, inspektori shtetëror i tregut, ka të drejtë:

1) të kryejë shikim dhe kontroll dhe të përcaktojë vallë me dërgesën e paketimit ose materialet për prodhim të paketimit të cilat i lëshon në treg, prodhuesi ose prodhuesi i paketimit, posedojnë të dhëna se janë plotësuar kushtet nga neni 11 paragrafi (1) të këtij ligji (neni 11 paragrafi (2)) dhe

2) të kryejë shikim dhe të konstatojë vallë paketimi është shënuar në pajtim me nenin 14 të këtij ligji, dhe dispozitën e miratuar në bazë të këtij neni (neni 14), dhe

3) të përcaktojë vallë paradhënia zbatohet në pajtim me nenin 34 të këtij ligji.

(2) Në kryerjen e punëve nga paragrafi (1), inspektorati shtetëror i tregut ka të drejtë në ndërmarrjen e masave tjera të përcaktuara me Ligjin për mjedisin jetësor dhe Ligjin për menaxhim me hedhurinat.

Neni 51

Miratimi i aktvendimeve të inspektorit shtetëror të tregut

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror i tregut me aktvendim:

1) do ta kufizojë ose ndalojë punën e prodhuesit ose prodhuesit të paketimit, nëse nuk posedojnë të dhëna se janë plotësuar kërkesat nga neni 11 paragrafi (1) i këtij ligji për dërgesën e paketimit ose materialeve për prodhim të paketimit, të cilat i lëshon në treg (neni 11 paragrafi (2));

2) do t'i obligojë që paketimi të shënohet me shenjë, në pajtim me nenin 14 të këtij ligji dhe dispozitat e miratuara në bazë të këtij neni dhe

3) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personit juridik për veprim me hedhurinat nga paketimi dhe të vepruesit të pavarur me hedhurina nga paketimi, nëse është zbatuar paradhënie në kundërshtim me nenin 34 paragrafi (2) të këtij ligji, në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditë, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar (neni 34 paragrafi (2));

(2) Kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, pala e pakënaqur ka të drejtë t'i paraqesë ankesë Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Neni 52
Zbatimi i dispozitave të ligjeve tjera në mbikëqyrjen inspektuese

Inspektorët shtetërorë për mjedisin jetësor, inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, inspektorët komunalë të komunave, të komunave në Qytetin e Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit, mbikëqyrjen inspektuese në lëmin e menaxhimit me paketim dhe hedhurina nga paketimi, e realizon në pajtim me dispozitat e këtij ligji, Ligjit për menaxhim me hedhurina dhe Ligjit për mjedisi jetësor.

VI. DISPOZITA PËR KUNDËRVAJTJE

Neni 53
Sanksionet për kundërvajtje për prodhuesit e paketimit

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet prodhuesit të paketimit për kundërvajtje, nëse:

1) për zbatimin e masave nga neni 7 i këtij ligji, nuk përgatisin Program për pengimin dhe preventivën e hedhurinave të krijuara nga paketimi (neni 7 paragrafi (2));

2) prodhon dhe lëshon në treg paketime të cilat nuk janë në pajtim me standardet e përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji;

3) lëshon në treg paketime të cilat i tejkalojnë kufijtë e lejuar për metale të rënda, nga neni 11 paragrafi (1) të këtij ligji;

4) nuk posedon të dhëna se janë përmbushur kërkesat e nenit 11 paragrafi (1) të këtij ligji, për dërgesën e paketimit ose materialeve për prodhim të paketimit të cilat i lëshon në treg (neni 11 paragrafi (2));

5) nuk u dorëzon raport organeve profesionale në rast të tejkalimit të koncentrimit të metaleve të rënda në paketim (neni 11 paragrafi (5));

6) nuk siguron të dhëna për sasinë e metaleve të rënda nga neni 11 të këtij ligji, për çdo lloj paketimi në të cilin është paketuar dhe mbushur malli (neni 15 paragrafët (3) dhe (4));

7) me paketimin shitës, grupor dhe transportues, nuk vepron në pajtim me nenin 18 të këtij ligji dhe

8) nuk ka siguruar hapësirë të veçantë dhe pajisje për grumbullimin e seleksionuar të hedhurinave nga paketimi (neni 18 paragrafi (4)).

(2) Gjobë në shumë prej 600 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet prodhuesit të paketimit nëse ai është person fizik për veprime nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 900 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim të kryerjes së veprimtarisë së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) i këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e detyrës së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 54
Sanksionet për kundërvajtëse për prodhuesit e paketimit

(1) Gjobë në shumë prej 6 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet prodhuesit të paketimit për kundërvajtje, nëse:

1) nuk e shënojnë paketimin në pajtim me nenin 14 të këtij ligji dhe dispozitën e miratuar në bazë të këtij neni (neni 14).

(2) Gjobë në shumë prej 600 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet prodhuesit të paketimit nëse ai është person fizik, për veprimet nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 900 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim i kryerjes së detyrës së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 55
Sanksione kundërvajtëse për prodhuesit

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit juridik prodhues, për kundërvajtje, nëse:

1) për zbatimin e masave të nenit 7 të këtij ligji nuk përgatisin Program për pengimin dhe preventivën e krijimit të hedhurinave nga paketimi (neni 7 paragrafi (2));

2) lëshon në treg paketime të cilat nuk janë në pajtim me standardet e përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji;

3) lëshon në treg paketime të cilat i kanë tejkaluar kufijtë e lejuar për metale të rënda, nga neni 11 paragraf (1) të këtij ligji;

4) nuk posedon të dhëna se janë përmbushur kërkesat nga neni 11 paragrafi (1) të këtij ligji, për dërgesën e paketimit ose materialeve për prodhimin e paketimit të cilat i lëshon në treg (neni 11 paragrafi (2));

5) nuk u parashtrojnë raporte organeve profesionale, në rast të tejkalimit të koncentrimit të metaleve të rënda në paketim (neni 11 paragrafi (5));

6) nuk siguron informim për shitësin dhe konsumatorin për karakteristikat kryesore të produktit dhe paketimit të tij, në pikëpamje të materieve dhe substancave të rrezikshme dhe të dëmshme të cilat i përmbajnë, dhe për mënyrën e veprimit me prodhimet e përdorura dhe me paketimin kur ai do të bëhet hedhurinë e paketimit (neni 15 paragrafi (1));

7) nuk posedon të dhëna për sasinë e metaleve të rënda nga neni 11 i këtij ligji, për çdo lloj materiali prej të cilit është prodhuar paketimi ose materiali për prodhimin e paketimeve të cilat i lëshon në treg (neni 15 paragrafi (2));

8) nuk siguron të dhëna për sasinë e metaleve të rënda nga neni 11 i këtij ligji, për çdo lloj paketimi në të cilin është paketuar ose mbushur malli (neni 15 paragrafi (3));

9) me paketimin shitës, grupor dhe transportues, nuk vepron në pajtim me nenin 18 të këtij ligji;

10) nuk ka siguruar hapësirë dhe pajisje të veçantë për grumbullimin seleksionues të hedhurinave nga paketimi (neni 18 paragrafi (4));

11) nuk mban evidencë për llojin dhe sasinë e paketimit të cilin e ka lëshuar në treg gjatë një viti, me shkrim dhe në formë elektronike (neni 28 paragrafi (1));

12) në afat të caktuar nuk u dërgon raport vjetor organit profesional, për llojin dhe sasinë e paketimit të cilin e ka lëshuar në treg gjatë vitit paraprak, me shkrim dhe në formë elektronike (neni 28 paragrafi (2));

13) në afat të caktuar nuk e ka dërguar raportin e parë, në pajtim me nenin 28 paragrafi (8) të këtij ligji;

14) nuk vepron në pajtim me nenin 30, kur paraqitet si prodhues i cili njëkohësisht është edhe shfrytëzues i fundit dhe

15) nuk veprojnë në pajtim me nenin 40 të këtij ligji, nëse lëshojnë në treg ose importojnë në Republikën e Maqedonisë, paketime dhe paketim të mallrave të paketuara prej të cilave gjatë përdorimit krijohen hedhurina nga paketimi.

(2) Gjobë në shumë prej 600 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet prodhuesit nëse ai është person fizik, për veprimet nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 900 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik, për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim të kryerjes së veprimtarisë së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditësh.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më shumti 15 ditësh.

Neni 56
Sanksione kundërvajtëse për prodhuesit

(1) Gjobë në shumë prej 6 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit juridik prodhues, për kundërvajtje, nëse:

1) nuk e shënon paketimin në pajtim me nenin 14 të këtij ligji dhe dispozitën e miratuar në bazë të këtij neni (neni 14);

2) nuk përgatit specifikim të prodhimit për çdo produkt që ka paketim të ndryshëm (neni 28 paragrafi (3));

3) në bazë të specifikimit të prodhimit nga neni 28 paragrafi (3) të këtij ligji, nuk mban evidencë mujore dhe vjetore për paketimin e përgjithshëm të cilin e ka lëshuar në treg ose e ka importuar si shfrytëzues i fundit (neni 28 paragrafi (4));

4) mban evidencë me të dhëna të pavërteta për sasitë e paketimit të cilat i ka lëshuar në treg, me qëllim që të konsiderohet si prodhues i vogël (neni 19) dhe

5) nuk siguron veprim me hedhurinat nga paketimi për mbyllës ose etiketa, nëse pesha e mbyllësve dhe etiketave e tejkalon 5% të peshës së paketimit dhe e tejkalojnë sasinë për material të paketimit nga neni 19 paragrafi (1) të këtij ligji (neni 33 paragrafi (1));

(2) Gjobë në shumë prej 1 000 eurosh me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet prodhuesit, nëse ai është person fizik për veprimtari nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 1 500 eurosh me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik, për veprimtari nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më shumë 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar nga e cila del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 57
Sanksione kundërvajtëse për tregtarët

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik tregtar, nëse:

1) lëshojnë në qarkullim paketim që nuk është shënuar në pajtim me nenin 14 të këtij ligji dhe dispozitën e miratuar në bazë të këtij neni (neni 14);

2) me paketimin shitës, grupor dhe transportues, nuk vepron në pajtim me nenin 18 të këtij ligji dhe

3) nuk ka siguruar hapësirë të veçantë dhe pajisje për grumbullimin seleksionues, të hedhurinave të paketimit (neni 18 paragrafi (4)).

(2) Gjobë në shumë prej 600 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet tregtarit nëse ai është personi fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 700 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij ligji, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 58
Sanksione kundërvajtëse për shfrytëzuesin dhe dërguesin e fundit

(1) Gjobë në shumë prej 2 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik i cili është shfrytëzuesi i fundit i paketimeve, nëse:

1) hedhurinat e paketimit që janë hedhurina komerciale dhe/ose nuk janë hedhurina komunale, i lënë ose dorëzojnë si hedhurina komunale në vendet e shënuara për grumbullimin dhe seleksionimin e hedhurinave komunale (neni 16 paragrafi (1));

2) nuk vepron me hedhurinat e paketimit, në pajtim me dispozitat nga neni 16, paragrafi (2), (3) dhe (4), (neni 16, paragrafët (2), (3) dhe (4)) dhe

3) nuk vepron sipas nenit 30 të këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 60 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet shfrytëzuesit të fundit nëse ai është personi fizik, për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 700 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij ligji, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 59
Sanksione kundërvajtëse për vepruesin e pavarur me hedhurinat e paketimeve

(1) Gjobë në shumë prej 6 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje vepruesit të pavarur me hedhurinat e paketimeve, nëse:

1) nuk e lajmëron organin profesional në afatin e caktuar, për vendosjen e paradhënies (neni 34, paragrafi (3));

2) nuk ka ndërmarrë masa që shitësi paradhënien që e ka arkëtuar, të kthehet, nëse kthehet paketimi kthyes (neni 34, paragrafi (6));

3) nuk është i regjistruar dhe nuk posedon leje për veprim të pavarur me hedhurinat e paketimit, në pajtim me këtë ligj (neni 24, paragrafi (1));

4) nuk siguron veprim, në pajtim me nenin 24, paragrafi (4) të këtij ligji;

5) nuk i dorëzon raport vjetor organit profesional për hedhurinat që i ka krijuar vet, në pajtim me nenin 27 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji dhe

6) zbaton paradhënie e cila e tejkalon shumën prej 30% nga çmimi shitës i mallrave të paketuara (neni 34 paragrafi (2)).

(2) Gjobë në shumë prej 1 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet vepruesit të pavarur me hedhurinat e paketimit, nëse ai është person fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 1 200 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik, për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 60
Sanksione kundërvajtëse për personin juridik për veprim me hedhurinat e paketimit

(1) Gjobë në shumë prej 9 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik për veprimet me hedhurinat e paketimit, nëse:

1) kryerjen e punëve nga neni 20, paragrafi 2 i këtij ligji, nuk ua ngarkon personave të tretë të cilët janë regjistruar për kryerjen e këtyre punëve dhe posedojnë leje adekuate, në pajtim me këtë ose me ligj tjetër (neni 20 paragrafi (4));

2) nuk posedon leje për themelimin e sistemit për grumbullimin dhe pranimin kthyes të hedhurinave të paketimit (neni 21, paragrafi (2));

3) nuk e njofton organin profesional në afatin e caktuar në rast të ndryshimit të të dhënëve të parashtruara me lejen nga neni 21, paragrafi 2 i këtij ligji (neni 21, paragrafi (4));

4) organit profesional nuk ia dorëzon të dhënat për prodhuesit, paketuesit, tregtarët dhe shfrytëzuesit e fundit me të cilët kanë marrëveshje, janë themelues ose me marrëveshje janë bashkuar te personi juridik për veprim me hedhurinat e paketimit (neni 21 paragrafi (5));

5) grumbullimin, përpunimin, mënjanimin e hedhurinave të paketimit ia ngarkon personit juridik ose fizik, të cilët nuk posedojnë leje adekuate (neni 22 paragrafi (5));

6) gjatë organizimit të sistemit, nuk vepron në pajtim me nenin 23 të këtij ligji;

7) me hedhurinat e paketimit që i ka grumbulluar gjatë një viti kalendarik, nuk vepron në pajtim me nenin 27 paragrafi (1) i këtij ligji;

8) nuk e njofton organin profesional në afatin e caktuar, për zbatimin e paradhënies (neni 34 paragrafi (3));

9) nuk ia dorëzon në afatin e caktuar ose ia dorëzon raportin e pakompletuar vjetor për veprimin me hedhurinat e paketimit për vitin paraprak, organit profesional (neni 27 paragrafi (2));

10) nuk mban evidencë, në pajtim me nenin 27 të këtij ligji;

11) nuk dorëzon raport në pajtim me nenin 28 paragrafin (6) të këtij ligji;

12) zbaton paradhënie e cila e tejkalon shumën prej 30%, nga çmimi shitës i mallit të paketuar (neni 34 paragrafi (2)) dhe

13) nuk ka ndërmarrë masa që shitësi paradhënien që e ka arkëtuar, të kthehet nëse kthehet paketimi kthyes (neni 34 paragrafi (6)).

(2) Gjobë në shumë prej 1 200 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet vepruesit fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 1 500 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

(5) Personit fizik nga paragrafi (2) dhe personit përgjegjës nga paragrafi (3) të këtij neni, organi për kundërvajtës mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 3 deri më së shumti 15 ditë.

Neni 61
Sanksione kundërvajtëse për personin juridik për veprimet me hedhurinat e paketimit

(1) Gjobë në shumë prej 20 000 deri në 30 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, nëse:

1) ka dorëzuar raport nga neni 27 i këtij ligji i cili përmban të dhëna të pavërteta, me qëllim që të konsiderohet se janë plotësuar qëllimet nacionale nga neni 35 i këtij ligji, që t'i ikë pagimit të kompensimit nga neni 40 i këtij ligji dhe

2) mban evidencë nga neni 28 i këtij ligji, për të dhënat e pavërteta për sasitë e paketimeve të cilat i ka lëshuar në treg, me qëllim që t'i ikë pagimit të kompensimit nga neni 40 i këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 2 000 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Kryerësit të kundërvajtjes së këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 30 deri më së shumti një vit.

(4) Personit fizik nga paragrafi (2) i këtij neni, organi për kundërvajtje mund t'i kumtojë sanksion për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar prej së cilës del kryerja e kundërvajtjes, në kohëzgjatje prej së paku 15 deri më së shumti 60 ditë.

Neni 62
Procedura për barazim dhe ndërmjetësim

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 dhe 60 të këtij ligji, organet për mbikëqyrjen inspektuese nga neni 44 i këtij ligji, janë të obliguar që kryerësit të kundërvajtjes t'i propozojë procedurë për barazim, para se të parashtrojnë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje.

(2) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 61 të këtij ligji, organet për mbikëqyrjen inspektuese nga neni 44 i këtij ligji, kryerësit të kundërvajtjes do t'i propozojë procedurë për ndërmjetësim, para se të parashtrojnë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje.

(3) Në rastet në të cilat është arritur pajtim për barazim, gjoba kryerësit mund t'i zvogëlohet më së shumti për gjysmën nga gjoba e maksimale e përcaktuar për kundërvajtjen.

(4) Procedurat për barazim dhe ndërmjetësim udhëhiqen në pajtim me dispozitat nga Ligji për mjedisin jetësor.

Neni 63
Udhëheqja e procedurës për kundërvajtje

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 dhe 60 të këtij ligji, procedurë për kundërvajtje udhëheq dhe sanksion për kundërvajtje kumton Komisionin për vendimmarrje për kundërvajtjet në fushën e mjedisit jetësor pranë Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor (në tekstin e mëtejmë: Komision për kundërvajtje).

(2) Procedura para Komisionit për kundërvajtje, mbahet në pajtim me dispozitat të Ligjit për mjedisin jetësor.

(3) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 61 të këtij ligji, procedurë për kundërvajtje udhëheq dhe sanksion për kundërvajtje kumton gjykata kompetente.

VII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 64
Afatet për zbatim

(1) Njoftimin e parë prodhuesit nga neni 17 i këtij ligji për llojin dhe sasitë e paketimit të cilin e ka lëshuar në treg dhe që e ka importuar gjatë vitit në pajtim me nenin 28, paragrafi (2) i këtij ligji, është i obliguar që ta dorëzojë më së voni deri më 31 mars 2011.

(2) Prodhuesi evidencën nga neni 28 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji, do të fillojë ta mbajë nga 1 janari 2011.

(3) Raportin e parë vjetor nga neni 28 paragrafi (2) i këtij ligji, personi juridik për veprimin me hedhurinat e paketimit dhe vepruesi i pavarur me hedhurinat, janë të obliguar që ta dorëzojnë më së voni deri më 31 mars 2012.

(4) Përmbajtja e metaleve të rënda mund ta tejkalojë nivelin nga 100 miligram për kilogram të peshë së masës së përcaktuar në nenin 11 të këtij ligji, deri më 31 dhjetor 2011.

(5) Raporti i parë për sasitë dhe llojin e paketimit që lëshohet në tregun e Republikës së Maqedonisë dhe për menaxhimin me hedhurinat e paketimit në pajtim me nenin 39 të këtij ligji, do të shpallet më së voni deri më 31 dhjetor 2011.

(6) Obligimet për identifikimin dhe shënimin e paketimit nga neni 14 i këtij ligji, do të zbatohen nga 1 janari 2012.

(7) Dispozitat nga neni 18 paragrafi (4) i këtij ligji, do të fillojnë të zbatohen nga 1 janari 2012.

(8) Programi për menaxhim me hedhurinat nga neni 36 i këtij ligji, do të miratohet më së voni deri më 30 qershor 2011.

(9) Prodhuesit në pajtim me obligimet nga neni 17 i këtij ligji, janë të obliguar që të bashkohen nëpërmjet themelimit të, dhe/ose lidhjes së marrëveshjes me person juridik për veprim me hedhurinat e paketimit, ose të regjistrohen në evidencë si veprues të pavarur me hedhurinat e paketimit më së voni deri më 30 qershor 2011.

(10) Programin nga neni 7 paragrafi (2) i këtij ligji, prodhuesi i paketimit dhe prodhuesi janë të obliguar që ta përgatisin më së voni deri më 31 dhjetor 2012.

Neni 65
Komisioni për menaxhim me hedhurinat e paketimit

Komisionin për menaxhim me hedhurinat e paketimit nga neni 38 i këtij ligji, Qeveria e Republikës së Maqedonisë do ta formojë më së voni deri më 31 dhjetor 2010.

Neni 66
Miratimi i dispozitave më të afërta

Dispozitat më të afërta për zbatimin e këtij ligji, do të miratohen më së voni deri më 30 qershor 2010.

Neni 67
Zbatimi i kompensimeve dhe arritja e qëllimeve nacionale

(1) Kompensimi nga neni 40 i këtij ligji, do të fillojë të zbatohet nga 1 janari 2011.

(2) Për vitin 2011 do të konsiderohet se janë arritur qëllimet nacionale nga neni 35 i këtij ligji, nëse mblidhet dhe përpunohet paketimi dhe hedhurinat e paketimit në sasi prej 20% nga pesha që është përcaktuar me nenin 35 paragrafi (1) alinetë a) dhe b) të këtij ligji.

(3) Për vitin 2012 do të konsiderohet se janë arritur qëllimet nacionale nga neni 35 i këtij ligji, nëse mblidhen dhe përpunohen paketimi dhe hedhurinat e paketimit në sasi prej 30 % nga pesha që është përcaktuar në nenin 35 paragrafi (1) alinetë a) dhe b) të këtij ligji.

Neni 68
Shfuqizimi

Me ditën e fillimit të zbatimit të nenit 40 të këtij ligji, do të shfuqizohet neni 185 i Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008 dhe 83/2009).

Neni 69
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi në afat prej tetë ditësh nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të fillojë të zbatohet nga 1 janari 2010.

3409.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАБОТНОТО ВРЕМЕ, ЗАДОЛЖИТЕЛНИТЕ ОДМОРИ НА МОБИЛНИТЕ РАБОТНИЦИ И ВОЗАЧИТЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ И УРЕДИТЕ ЗА ЗАПИШУВАЊЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

Се прогласува Законот за работното време, задолжителните одмори на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај и уредите за запишување во патниот сообраќај,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07 - 5501/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА РАБОТНОТО ВРЕМЕ, ЗАДОЛЖИТЕЛНИТЕ ОДМОРИ НА МОБИЛНИТЕ РАБОТНИЦИ И ВОЗАЧИТЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ И УРЕДИТЕ ЗА ЗАПИШУВАЊЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет и цел на Законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат работното време и задолжителниот одмор на мобилните работници и возачите во патниот сообраќај, времето на управување со моторно возило, прекин на управување со возилото и периоди на одмори на возачите кои вршат превоз на стока и патници во патниот сообраќај, начинот, условите и постапката за добивање на овластување за работилница и уредите за записи во патниот сообраќај (тахографи).

Целта на овој закон е да се подобрат условите за работа и безбедност на заштита на работниците кои вршат мобилна дејност во патниот сообраќај и на возачите, подигање на нивото на безбедност во патниот сообраќај, изедначување на условите на пазарот, како и обезбедување на зајакната контрола во патниот сообраќај.

Област на примена и исклучоци

Член 2

Овој закон се применува на мобилните работници кои учествуваат во извршување на активности во патниот сообраќај, возачите, како и на самовработени возачи во согласност со Европскиот договор за работа на екипажите на возилата што вршат меѓународен патен превоз (во натамошниот текст: AETR).

Овој закон се применува на возачи на возила чија максимална маса е поголема од 3,5 тони и возачи на возила чија максимална маса на возилото со приклучно возило надминува повеќе од 3,5 тони и автобусите конструирани или трајно приспособени за превоз на повеќе од девет патници вклучувајќи го и возачот.

Возила чија максимална маса со приклучното возило е поголема од 3,5 тони и автобусите конструирани или трајно приспособени за превоз на повеќе од девет патници вклучувајќи го и возачот, мора да имаат вграден тахограф.

Овој закон се применува во патниот сообраќај без оглед на државата во која е регистрирано возилото, ако превозот се врши:

а) на територија на Република Македонија или

б) меѓу Република Македонија и држава членка на Европската унија.

Во меѓународниот патен сообраќај што се врши целосно или делумно надвор од територијата на Република Македонија и надвор од земјите членки на Европската унија, ќе се применуваат одредбите од AETR, и тоа:

а) на возила регистрирани во Република Македонија и во државите што се договорни страни на AETR, во текот на целото управување со возилото и

б) на возила регистрирани во држава која е договорна страна на AETR и на возила регистрирани во држава која не е договорна страна на AETR, на делот од управување со возилото на територијата на Република Македонија.

Овој закон не се применува на возила во патниот сообраќај:

а) со кои се врши јавен линиски превоз на патници на линии со вкупна оддалеченост до 50 километри;

б) кои не можат да постигнат брзина поголема од 40 km/h,

в) во сопственост или под закуп на Армијата на Република Македонија, полицијата, Дирекцијата за заштита и спасување и службата за противпожарна заштита, ако превозот е во врска со активности што ги вршат овие служби и се извршуваат под нивна контрола;

г) што вршат некомерцијален превоз на хуманитарна помош во вонредни околности или спасувачки операции;

д) кои се специјализирани за медицински цели;

ѓ) кои се специјализирани за поправка на дефекти и се движат во опфат од 100 километри од седиштето на фирмата;

е) кои се тестираат на патот поради технички развој, одржување или поправка, или нови возила или преправени возила кои не се регистрирани;

ж) на возила или комбинации на возила чија максимална маса не е поголема од 7,5 тони, а кои се користат за некомерцијален превоз на стоки и

з) на комерцијални олдтајмери, кои се користат за некомерцијален превоз на патници и стоки.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. “AETR“ е Европски договор за работа на екипажите на возилата што вршат меѓународен патен превоз;

2. ”Тахограф” е уред кој се вградува во возила за автоматско или полуавтоматско прикажување и запишување на одделни податоци за движењето на возилото и за одредени работни периоди на возачите кои го возат возилото. Тахографот може да биде аналоген и дигитален;

3. “Превоз во патниот сообраќај“ е превоз на патници и стоки кој целосно или делумно се врши на јавни патишта, вклучувајќи управување на празно или натоварено возило;

4. “Дневен одмор“ е период од денот во кој возачот може слободно да располага со своето време, а вклучува „редовен дневен одмор“ и „скратен дневен одмор“:

- „редовен дневен одмор“ е непрекинат период на одмор од најмалку 11 часа или кога се користи во два дела од 12 часа, од кои првиот дел од одморот мора да трае непрекинато најмалку 3 часа, а вториот непрекинато најмалку 9 часа и

- „скратен дневен одмор“ е непрекинат период на одмор помал од 11 часа, но не помал од 9 часа;

5. “Дневно време на управување со возило“ е вкупното време на управување со возило меѓу крајот на еден дневен одмор и почетокот на следниот дневен одмор или меѓу дневниот одмор и неделниот одмор, како и меѓу неделниот одмор и дневниот одмор;

6. “Линиски превоз на патници“ е внатрешен или меѓународен превоз на патници, кој се врши со автобуси кои се изградени или трајно адаптирани за транспорт на повеќе од девет патници вклучувајќи го и возачот, на одредена линија по однапред утврден возен ред, врз основа на дозвола и утврдена и објавена цена на превозот;

7. “Мемориска картичка“ е картичка која се користи со тахографскиот уред и овозможува идентификација на идентитетот на сопственикот на картичката (или идентитетот на групата) и овозможува префрлање на податоците и нивно складирање од тахографскиот уред;

8. “Мобилен работник“ е секој работник кој е дел на превозниот персонал, вклучувајќи и приправници и лица на обука, кои се вработени кај правното лице кое извршува превоз на патници или стоки како јавен превоз или превоз за сопствени потреби;

9. “Ноќна работа“ е работата што се одвива во текот на ноќно време;

10. “Ноќно време“ е периодот од најмалку четири часа, меѓу 22,00 и 06,00 часот;

11. “Одмор“ е непрекинат временски период во кој возачот може слободно да располага со своето време;

12. “Лице кое извршува мобилна дејност во патниот сообраќај“ е мобилен работник или самовработен возач кој врши таква дејност;

13. “Други работни задачи“ се активности кои се дефинирани како работно време во точката 18 од овој член, освен работи за управување со возило, вклучувајќи ги сите задачи за истиот или друг работодавач во или надвор од обврските за превоз на патници и стоки;

14. “Прекин на управување со возило“ е временски период во кој возачот не може да управува со возило или да врши и други работни активности, а се користи исклучиво за одмор;

15. “Превозник“ е физичко или правно лице кое врши јавен превоз или превоз за сопствени потреби во патниот сообраќај;

16. “Работилница“ е правно лице кое има овластување за работа за спроведување на постапката за вградување, испитување, преглед, поправка и демонтажа на уредите за запишување;

17. “Место на работа“ е седиштето на правното лице и подружниците каде што мобилните работници ги вршат работните задачи без оглед на тоа дали тие се наоѓаат на истата локација или на друга локација, возилото кое лицата кои извршуваат мобилна активност во патниот сообраќај го користат при извршување на своите работни задачи и сите други места каде што се вршат активности поврзани со превозот;

18. “Работно време“ е време од почетокот до завршувањето на работните задачи, за кое време мобилниот работник се наоѓа на своето работно место, на располагање на работодавачот и ги извршува своите работни задачи.

Во работно време се смета:

а) времето поминато во извршување на сите активности во патниот сообраќај, а особено:

- управување со возило,

- товарење и истоварување,

- помош на патниците при влегување и излегување од возилото,

- чистење и техничко одржување на возилото и

- сите други активности со цел да се осигура безбедноста на возилото, неговиот товар и патниците или исполнување на законските обврски кои се однесуваат на управување со возилото, вклучувајќи следење на товарење и истоварување, административни формалности со полицијата, царината и органите за надзор;

б) времето во кое мобилните работници не можат слободно да располагаат со своето време и мора да бидат на своето работно место, подготвени да ги преземат своите вообичаени должности, при што некои должности се поврзани со дежурства, особено за време на чекање за товарење и истоварување кога однапред не е познато времетраењето на извршување на работата и

в) во случај на самовработени возачи, истата дефиниција се однесува на времето од почетокот до крајот на работата, за време на кое самовработениот возач се наоѓа на неговото работно место, е на располагање на странките и за вршење на своите задачи или активности освен општите административни работи кои не се директно поврзани со одредено управување со возило кое е во тек;

19. “Период на достапност“ е период кој е надвор од работното време, а означува:

а) периодот во кој мобилниот работник не мора да остане на своето работно место, но мора да биде достапен на сите повици да започне или продолжи да управува со возило или да извршува и други работи, а кои не ги вклучуваат периодите за одмор. Период на достапност вклучува посебен период во текот на кој мобилниот работник го придружува возилото кое се превезува со траект или воз и период на чекање на граничните премини или поради забрана на сообраќај. Периодите на достапност и нивното предвидено времетраење мора однапред да му се познати на мобилниот работник, односно да биде известен пред поаѓање или непосредно пред почетокот на наведениот период, или под општи услови пропишани со колективни договори и/или во согласност со условите пропишани со закон и

б) за мобилните работници кои возат во екипаж, времето кое е поминато седејќи покрај возачот или на креветот додека возилото е во движење;

20. “Време на управување со возило“ е вкупното време на управување со возило од времето кога возачот почнува со управување на возилото по одморот или прекинот на управување со возилото до времето додека не земе одмор или прекине со управување со возилото. Периодот на управување со возило може да биде непрекинат или поделен;

21. “Самовработен возач“ е лице чија главна дејност е превоз на патници или стоки во патниот сообраќај, кој има лиценца за вршење на таа дејност, кој работи сам за себе и кој не е обврзан со договор за работа или друга форма на работен однос, кој е слободен да организира работни активности чии приходи директно зависат од извршувањето на дејноста и кој може слободно, самостојно или по пат на соработка меѓу самостојните возачи да стапува во деловни односи со повеќе деловни партнери;

22. “Недела“ е период од 00,00 часот во понеделник до 24,00 часот во недела;

23. “Неделен одмор“ е неделен непрекинат временски период во кој возачот може слободно да располага со своето време, а вклучува „редовен неделен одмор” и „скратен неделен одмор”;

24. “Редовен неделен одмор” е одмор кој трае непрекинато најмалку 45 часа;

25. “Скратен неделен одмор” е одмор кој трае непрекинато помалку од 45 часа, но не пократко од 24 часа под условите од членот 12 на овој закон;

26. “Неделно време на управување со возило” е севкупното време на управување со возило во текот на една недела;

27. “Повеќечлен екипаж” е екипаж кој се состои од најмалку двајца возачи кои управуваат со возилото. Во текот на првиот час управување со возило на повеќечлениот екипаж присуството на втор или други возачи не е задолжително, но задолжително е за преостанатиот дел од времето на управување со возилото;

28. “Возач“ е лице кое управува со возилото и/или кое се наоѓа во возилото кое е на располагање за управување со возилото и

29. “Возило” е моторно возило, влечно возило, приклучно возило или комбинација на тие возила.

II. РАБОТНО ВРЕМЕ И ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ОДМОР НА МОБИЛНИТЕ РАБОТНИЦИ

Неделно работно време

Член 4

Просечно неделно работно време на мобилните работници не смее да биде подолго од 48 часа.

Максималното неделно работно време може да се продолжи до 60 часа, само ако просекот од 48 часа не е пречекорен во текот на четири месеца.

Ако мобилниот работник работи за различни работодавачи, неделното работно време претставува збир на работното време од сите работодавачи. Работодавачот на мобилниот работник кој работи кај повеќе работодавачи е должен по писмен пат да побара евиденција или пресметка на работното време кое мобилниот работник го извршувал за другиот работодавач.

Мобилниот работник е должен пресметката од ставот 3 на овој член да му ја достави на работодавачот кај кој е вработен во писмена форма.

Пауза за време на работно време

Член 5

Мобилните работници во патниот сообраќај, освен во случај ако AETR не обезбедува поголема заштита, мораат најдоцна после шест часа континуирана работа да имаат пауза.

Работното време се прекинува со пауза која трае најмалку 30 минути, ако вкупниот збир на дотогаш извршените работни часови изнесува меѓу шест и девет часа, односно пауза од најмалку 45 минути ако вкупниот збир на работните часови изнесува повеќе од девет часа.

Паузите од ставот 2 на овој член може да се распоредат во неколку периоди во текот на работното време, со тоа што секоја од нив мора да трае најмалку по 15 минути.

Приправници и лица на обука

Член 6

Ако мобилните работници се приправници или лица на обука за нив се применуваат одредбите на овој закон со кој се уредува времето за одмор, како и за другите мобилни работници.

Ноќна работа

Член 7

Ако мобилните работници извршуваат ноќна работа, нивното вкупно дневно работно време не смее да трае повеќе од десет часа во период од 24 часа.

На мобилните работници за ноќната работа им се плаќа надомест утврден со закон, односно утврден со колективните договори, под услов таквиот надомест да не поттикнува загрозување на безбедноста на сообраќајот на патиштата.

Исклучоци од неделното работно време и ноќната работа

Член 8

Од објективни или технички причини или причини поврзани со организацијата на работата, може со колективен договор да се утврдат исклучоци од одредбите на членовите 4 и 7 од овој закон, под услов на постоење на договор меѓу претставник на работодавачот и работникот на кој тие се однесуваат.

Во случај кога по исклучок од членот 4 на овој закон се утврдува подолго неделно работно време, утврдувањето на референтниот период не може да биде подолго од шест месеца, поради пресметување на максимално неделно работно време од 48 часа.

Информирање и евиденции

Член 9

Работодавачите се должни да ги запознаат мобилните работници со одредбите од членовите 4, 5, 6 и 7 на овој закон, со други прописи кои се донесени врз основа на овој закон и колективни договори, односно со нивните општи акти и со нивната примена, а кои се однесуваат на работата или работните односи.

Работодавачите се должни да го евидентираат работното време на мобилните работници. Евиденцијата мора да се чува најмалку две години по истекот на периодот за кој се однесува. За евиденција на работното време на мобилните работници се одговорни работодавачите. Работодавачите се должни на барање на мобилниот работник да му издадат извод од евиденцијата за одработените часови.

Податоците од ставот 2 на овој член се чуваат и во случај на демонтажа на поединечен тахограф кој го следи работното време на мобилните работници.

Работодавачот е должен на барање од мобилниот работник да обезбеди копии од записите за извршените работни часови.

Начинот на пренос на податоците и начинот на водење на евиденција од тахографот ги пропишува министерот за транспорт и врски.

III. ЕКИПАЖ, ВРЕМЕ НА УПРАВУВАЊЕ СО ВОЗИЛО, ПРЕКИНИ НА УПРАВУВАЊЕ СО ВОЗИЛО И ПЕРИОД ЗА ОДМОР НА ВОЗАЧОТ

Време на управување со возило

Член 10

Дневното време на управување со возило не смее да биде подолго од девет часа. По исклучок, дневното време на управување со возило може да биде продолжено на најмногу десет часа, но не повеќе од двапати неделно.

Неделното време на управување со возило не смее да биде подолго од 56 часа и не смее да го надмине максималното неделно работно време.

Вкупното време на управување со возило во текот на кои било две последователни недели не смее да биде подолго од 90 часа.

Дневното и неделното време на управување со возилото ги вклучува сите периоди на возење во и надвор од територијата на Република Македонија.

Возачот е должен да ги евидентира другите работни задачи во согласност со одредбите на членот 3 точка 13 од овој закон, како и времето поминато во управувањето со возилото кое се користи за јавен превоз, а врз кое не се применува овој закон.

Возачот е должен да го евидентира периодот на достапност согласно со одредбите на членот 3 точка 19 алинеја 1 потточка а) од овој закон од последниот дневен или неделен период за одмор.

Евиденцијата од ставовите 5 и 6 на овој член се води рачно на тахографските листови, исписи или со користење на опциите за рачно внесување во дигиталниот тахограф.

Кога возачот управува возило што е опремено со аналоген тахограф, по барање на органите за надзор, мора за тековниот ден и претходните 28 дена да покаже: тахографски листови, рачно извршена евиденција, исписи од тахограф и картичка на возачот доколку ја поседува.

Кога возачот управува возило што е опремено со дигитален тахограф, на барање на органите за надзор, мора да ја покаже својата возачка картичка, тахографски листови, рачно извршени записи и исписи за тековниот ден и претходните 28 дена.

Прекин на управување со возило

Член 11

По периодот на управување со возило од четири и пол часа, возачот е должен да го прекине управувањето со возило од најмалку 45 минути, освен ако го користи периодот за одмор.

Прекинот на управување со возило од ставот 1 на овој член може да се замени со првиот прекин на управување со возилото од најмалку 15 минути, при што следува друг прекин на управување со возило од најмалку 30 минути од кои секој е распореден во текот на период од управување со возилото од ставот 1 на овој член.

Дневен и неделен одмор

Член 12

Возачот мора да има дневен и неделен одмор.

Во периодот на секои 24 часа, по дневниот или неделниот одмор, возачите мора да имаат нов дневен одмор. Ако дневниот одмор во рамките од 24 часа трае најмалку девет часа, но помалку од 11 часа се смета за скратен дневен одмор.

Дневениот одмор може да се продолжи до редовен неделен одмор или скратен неделен одмор.

Возачот може да има најмногу три скратени дневни одмори меѓу кои било два неделни одмори.

По исклучок на одредбите од ставот 2 на овој член, во период од 30 часа од завршувањето на дневниот или неделниот одмор, возачот кој е дел од повеќечлен екипаж мора да користи нов дневен одмор во траење од најмалку девет часа.

Во кои било две последователни недели, возачот мора да користи најмалку:

- два редовни неделни одмори или
- еден редовен и еден скратен неделен одмор од најмалку 24 часа.

Неискористениот дел од неделниот одмор возачот е должен да го искористи најдоцна до крајот на третата недела од неделата кога го користел скратениот неделен одмор.

Неделниот одмор започнува најдоцна по истек на шест 24-часовни периоди од крајот на претходниот неделен одмор.

Секој одмор кој се користи како неискористен дел од неделниот одмор мора да се приклучи во некој друг период за одмор од најмалку девет часа.

Дневниот и скратениот неделен одмор возачите можат да го поминат во возилото надвор од седиштето на правното лице, доколку возилото е опремено со кревет.

Доколку неделниот одмор зафаќа две недели, истиот може да се засмета само на една од тие две недели.

Доколку превозот се врши исклучиво на територијата на Република Македонија, дневниот одмор трае најмалку 12 часа непрекинато.

По исклучок на одредбите од овој член, доколку возачот го придружува возилото кое се превезува со траект или воз, а користи дневен одмор, тој одмор може да се прекине најмногу два пати со други активности, со вкупно траење од најмногу еден час. За време на редовниот дневен одмор возачот мора да има пристап до креветот во возилото.

Член 13

Доаѓањето и заминувањето на возачот до и од возилото на кои се применуваат одредбите од овој закон, доколку возилото не се наоѓа во местото на живеење на возачот ниту во седиштето на работодавачот, не се брои како време на одмор или прекин на управување со возилото, освен ако возачот не е на траект или во воз и има пристап до кревет.

Секое време кое возачот го поминува управувајќи со возило на кое не се применува овој закон до или од возило на кое се применува овој закон, а кое не е во место на живеење на возачот ниту во седиштето на работодавачот, се смета како друга работа.

IV. ОДГОВОРНОСТ НА ПРЕВОЗНИКОТ

Обврски на превозникот

Член 14

Превозникот не смее на возачите кои ги вработува да им исплаќа никаков паричен надомест, во вид на зголемување или додаток на плата, а кои се поврзани

со поминато растојание и/или количината на превезениот товар, ако тој надомест ја загрозува безбедноста на сообраќајот на патиштата и/или доведува до повреда на одредбите од овој закон.

Превозникот е должен да ја организира работата на возачите, на начин според кој возачите ќе ги почитуваат одредбите од овој закон.

Правните лица, шпедитерите, организаторите на патувања, подизведувачите и агенциите за вработување на возачи се должни да осигураат дека договорените распореди на управување со возило ќе бидат во согласност со одредбите од овој закон.

Превозникот кој користи возило опремено со дигитален тахограф во согласност со одредбите од овој закон е должен да обезбеди дека сите податоци:

- редовно ќе ги преземе од уредот во возилото и од картичката на возачот за да се обезбеди со сите податоци кои се однесуваат на активностите на превозникот или активностите кои се извршени за тој превозник и
- преземени од уредот во возилото и картичката на возачот ќе се чуваат најмалку 12 месеца во евиденција и дека овие податоци се достапни директно или по далечински пренос од просториите на превозникот на барање на органите за надзор.

V. ИСКЛУЧОЦИ

Исклучоци за мобилните работници

Член 15

Со колективните договори и други договори меѓу социјалните партнери за лица кои вршат мобилни дејности во патниот сообраќај можат да се утврдат поповолни услови од оние пропишани со одредбите на овој закон, со цел да се заштити нивното здравје и безбедност, водејќи сметка за тоа да не се намали општото ниво на заштита при работа.

Исклучоци за возачите

Член 16

Возачот може да не се придржува на правилата утврдени со одредбите од членовите 10, 11 и 12 на овој закон кога управува со возилото со кое е потребно да стигне до најблиското погодно место за застанување со цел да се осигури безбедноста на луѓето, возилото или неговиот товар, а притоа да не се загрози безбедноста во патниот сообраќајот.

Возачот е должен да ги наведе причините за ваквата постапка рачно, на образецот за евиденција на работно време или на тахографскиот лист, веднаш по доаѓањето на најблиското погодно место за застанување.

Исклучоци за одредени видови на превоз

Член 17

Одредбите од членовите 10, 11 и 12 на овој закон, кога превозот се извршува исклучиво на територијата на Република Македонија, не се однесуваат на возила:

а) кои се користат за земјоделски или шумски активности во рамките на 50 километри од местото на товарење до местото на истовар;

б) на погон на земјен или течен природен гас или на електричен погон, чија максимална тежина, вклучувајќи ја и тежината на приклучното возило не надминува 7,5 т, а кои се користат за превоз на товар во круг до 50 километри од местото на товарење до местото на истовар;

в) кои се користат за обука на возачи и испити со цел за стекнување со возачка дозвола или сертификат за професионална обука, под услов да не се користат за комерцијален превоз на патници или стоки;

г) специјализирани за превоз на опрема за забавни паркови и циркуси;

д) посебно опремени и наменети за едукација во состојба на мирување (библиобус итн.);

ѓ) специјализирани за превоз на пари и вредности;

е) кои се користат исклучиво во кругот на превозникот, како што се железнички терминали, пристаништа, аеродроми и

ж) кои се користат за превоз на живи животни од фармите на локалните пазари и назад или од пазарот во локалната кланица на оддалеченост до 50 километри.

Обврски на превозникот и возачот кога возилото не е опремено со тахограф

Член 18

Ако возилото не е опремено со тахограф, согласно со членот 2 став 3 од овој закон, истото може да се користат само за:

а) внатрешен линиски превоз на патници на линиите со вкупна оддалеченост до 50 километри и

б) меѓународен линиски превоз на патници чија почетна и крајна точка се наоѓа на оддалеченост до 50 километри по воздушна линија од границите меѓу двете држави, а чија оддалеченост не надминува 100 километри.

Во случај на вршење на превозот од ставот 1 на овој член, превозникот е должен да подготви возен ред и план на возење, кој за секој возач мора да содржи име, адреса и однапред утврден распоред на различни периоди на управување со возилото, други работни задачи, прекин на управување со возилото и достапност.

Возачот назначен да вози возило од ставот 1 на овој член треба да има во возилото извод од планот на возење и примерок од возниот ред од ставот 2 на овој член.

Планот на возење треба да:

а) ги содржи сите информации наведени во ставот 2 од овој член за минимален период кој ги покрива претходните 28 дена, под услов податоците редовно да се ажурираат во временски интервали што не смеат да бидат подолги од 30 дена;

б) биде потпишан од одговорното лице на превозникот и

в) се чува една година по истекот на периодот за кој се однесува. Превозникот издава извод на планот на возење по барање на возачот или по барање на органите на надзор.

VI. ТАХОГРАФИ

Технички карактеристики и типско одобрување на тахограф

Член 19

Тахограф кој е вграден во согласност со одредбите на овој закон, мора да има одобрение (оцена на сообразност на тип), издадено од Бирото за метрологија согласно со Законот за метрологија.

Техничките карактеристики на тахографот и начинот на употреба, вградување, поправање, проверка и контрола на тахографот ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Работилници

Член 20

Инсталирање, проверка, контрола и поправка на тахографи можат да вршат правни лица (во натамошниот текст: работилници) овластени од министерот за транспорт и врски.

Работилницата при извршување на работите од ставот 1 на овој член, може да врши активирање, сервисирање, калибрирање, пломбирање на тахографи, пренесување на податоци од тахографот, одредување на невозможноста на трансфер на податоци од тахографот, отстранување и демонтирање на тахографите и за тахографите да изработуваат идентификациски ознаки.

Работите од ставот 1 на овој член работилницата може да ги извршува за аналогни и за дигитални тахографи.

Работилницата контролите од ставот 1 на овој член ги врши најмалку еднаш на две години од последната контрола.

По исклучок од ставот 4 на овој член задолжително се врши контрола доколку:

- се изврши каква било поправка на опремата на тахографот,
- настане промена на карактеристичниот коефициент на возилото,
- настане промена на ефективниот обем на пневматиците и
- часовникот на тахографот покажува време повеќе од 20 минути од универзалната временска координата.

Во овластувањето од ставот 1 на овој член се утврдува кои од работите од ставот 1 на овој член може да ги врши работилницата.

Една работилница може да врши работи од ставот 1 на овој член и за двата вида тахографи, под услов за секој вид на тахограф да има посебно овластување.

Овластувањето се издава за период од десет години со можност за продолжување.

Барањето за продолжување на овластувањето работилницата е должна да го поднесе во рок од 60 дена пред истекот на важноста на овластувањето.

Во случај на промена на сопственоста на работилницата, раководителот од членот 26 на овој закон или во случај на промена на вработените кои ги извршуваат работите во работилниците (во натамошниот текст: технички лица), работилницата е должна да го извести Министерството за транспорт и врски во рок од осум дена од денот на настанатите промени.

Член 21

Ознаките за пломбирање и пломбите работилницата ги добива од производителот или од неговиот претставник и за секоја издадена ознака и пломба работилницата води евиденција.

Начин и услови за издавање на овластување

Член 22

Овластувањето од членот 20 на овој закон се издава врз основа на барање на работилницата.

За добивање на овластување за извршување на работите од членот 20 став 1 на овој закон работилницата треба да ги исполнува следниве услови:

- да има решение од Централниот регистар на Република Македонија за извршување на дејноста од членот 20 став 2 на овој закон,
- да има соодветен простор на територијата на Република Македонија, опрема и најмалку три вработени технички лица,
- приодот до работилницата мора да е изведен и означен така што да се обезбеди непречен пристап до работилницата,
- да не е поведена стечајна постапка, да не е во постапка на ликвидација и да не му е изречена прекршочна мерка забрана за вршење на дејност,
- раководителот на работилницата не смее да биде лице кое било раководител на работилница на која во изминатите пет години и било одземено овластувањето,
- да има правно регулиран однос со производителот на тахографи во врска со постапките и работите кои ги извршува,
- да има простории и опрема која ќе овозможи сите записи и документацијата за сите активности поврзани со тахографите, како и податоците кои се на нив, да се забележат и чуваат на соодветен начин и да бидат достапни на органите за надзор, како и да обезбеди заштита на личните податоци согласно со Законот за заштита на лични податоци,
- на работилницата или лицето кое е правен наследник на работилницата во изминатите пет години да не му е одземено овластувањето,
- најмалку еден од вработените мора да е техничко лице кое одговара на барањата од членот 26 ставови 1 и 2 на овој закон,
- да има раководител кој ќе ги извршува задачите од членот 26 став 3 на овој закон,
- да има огласна табла на која ќе бидат сите информации во согласност со членот 26 став 6 од овој закон,
- во делот за контрола на тахографи да има важечки сертификати за калибрација на мерната опрема и
- во делот за контрола на тахографи да има важечки сертификати за акредитација издадени од Институтот за акредитација на Република Македонија.

Министерот за транспорт и врски ги пропишува формата и содржината на барањето за издавање или продолжување на овластувањето за извршување на работите од членот 20 став 1 на овој закон, како и потребната документација, просторот и опремата на работилницата.

Одземање на овластувањето

Член 23

Министерот за транспорт и врски со решение го одзема овластувањето на работилницата, доколку утврди дека:

- работилницата повеќе не ги исполнува условите од членот 22 на овој закон,
- работилницата или нејзините вработени не ги почитуваат одредбите од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон,
- работилницата дала лажни изјави, податоци или документи во постапката на издавање на овластувањето, односно при контрола на условите за добивање на овластувањето,
- ако со работата на работилницата се доведува во прашање квалитетот на извршените услуги (подесување на калибрациските параметри или уреди во возилата кои би можеле да влијаат на погрешно мерење на часовите на возачите во возилата или лажна калибрација) и
- работилницата извршила прилагодувања на заштитните елементи на тахографот.

Со решението за одземање на овластувањето на работилницата и се наложува во рок од три дена од приемот на решението за одземање на овластувањето, во Министерството за транспорт и врски да ги предаде си-

те работилнички картички, средствата за пломбирање, целата документација и евиденција, кои во согласност со овој закон и врз основа на подзаконските акти е должна да ги води.

Против решението од ставот 1 на овој член незадоволната страна може да покрене управен спор пред Управниот суд на Република Македонија.

Надзор над работилници

Член 24

Надзор над работилниците врши Државниот инспекторатот за транспорт преку државни инспектори за патен сообраќај (во натамошниот текст: инспектори).

При вршењето на надзорот инспекторите проверуваат дали работилницата ги исполнува пропишаните услови за добивање овластување и дали нејзината работа е во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Доколку со контролата се утврди дека тахографот не работи исправно, инспекторите се должни да извршат надзор во работилницата во која е извршена последната контрола или е извршена некоја друга операција врз тахографот.

Доколку при надзорот се утврдат неправилности во работењето на работилница, а кои можат да го загрозат безбедното функционирање на тахографот, инспекторите ќе му наредат на одговорното лице во работилницата веднаш да забрани пристап на вработените до работилничките картички.

Доколку одговорното лице не постапи во согласност со одредбите на ставот 3 од овој член, министерот за транспорт и врски на предлог од Државниот инспекторат за транспорт, на работилницата ќе и го одземе овластувањето.

Евиденција

Член 25

Министерството за транспорт и врски води евиденција за:

- издадени овластувања на работилници, извршените промени во издадените овластувања и придружната документација,
- одземени овластувања и придружната документација,
- попис на опрема за пломбирање и попис на печати,
- податоци за вработените технички лица во работилниците кои се оспособени за работа на тахографи и кои ги исполнуваат барањата за издавање на работилничките картички,
- податоци за завршено образование, односно оспособеност на техничките лица, вклучувајќи ги и дипломата за завршено образование и други соодветни уверенија и сертификати,
- податоци за сите издадени работилнички картички на техничките лица во одделна работилница и
- податоци за работилничките картички кои се изгубени, украдени или картички кои се неисправни.

Техничко лице, раководител и огласна табла на работилницата

Член 26

Техничко лице може да биде лице кое ги исполнува следниве услови:

- има најмалку средно образование од сообраќајна, електротехничка или машинска насока,
- има потврда за завршена обука за тестирање, инсталирање, контрола, калибрација на тахографи од производителите на тахографи кои имаат признаено одобрување за сообразност на тип, не постара од три години и
- не е во работен однос и не врши иста или слична работа надвор од работилницата во која е вработено.

Интервенциите врз тахографите и опремата од кои зависи правилното функционирање на тахографите смее да ги врши само техничко лице од работилницата кое поседува важечка потврда за стручна оспособеност.

Раководител на работилницата може да биде лице кое ги исполнува следниве услови:

- е вработено во работилницата и кое од одговорното лице во работилницата е назначено за раководител во работилницата и
- кое не е во работен однос и не врши иста или слична работа надвор од работилницата.

Раководителот е одговорен за безбедноста и за чувањето на податоците за проверените тахографи, за работата со работилничките картички на работилницата и ги врши следниве работи:

- се грижи на техничките лица да им бидат врачени работилничките картички и да ги користат своите картички во согласност со одредбите од овој закон и прописите кои произлегуваат од него,
- се грижи за работилничките картички и клештата за пломбирање кога не се во употреба, како и за соодветните документи за тахографите и треба да ги чува на безбедно место или во сеф,
- веднаш да го извести издавачот на мемориските картички и Министерството за транспорт и врски доколку дојде до губење, кражба или неисправност на работилничките картички,
- се грижи за рокот на важење на овластувањето и навременото доставување на барања за негово продолжување и
- се грижи за физичката безбедност на работилничката картичка додека е во употреба.

Работилницата и нејзините вработени се должни на возачот на секое возило што има вграден тахограф да му дадат услуга во согласност со овластувањето.

Во работилницата на видно место треба да има огласна табла која ќе овозможи сите корисници да можат да ги прочитаат бројот на овластувањето и бројот на жигот (пломбата).

Работилницата во случај на отстранување или демонтирање на тахограф е должна од тахографот да ги пресними сите податоци кои се во него снимени во согласност со овој закон, вклучувајќи ги и личните податоци. Овие податоци се чуваат на безбеден начин во рок од најмалку една година и можат да се предадат само на превозник во чие возило бил тахографот или кај кого е вработен возачот на кој се однесуваат податоците за работното време и одморите и на органите за надзор согласно со овој закон.

VII. МЕМОРИСКИ КАРТИЧКИ

Картички

Член 27

Мемориската картичка се користи со тахографот. Мемориската картичка може да биде:

- картичка на превозникот,
- контролна картичка,
- возачка картичка и
- работилничка картичка.

Картичка на превозникот е мемориска картичка издадена од овластен издавач на мемориски картички на сопственикот или изнајмувачот на возилата со вграден тахограф. Картичката на превозникот го идентификува превозникот, овозможува приказ, префрлање и печатење на податоците кои се наоѓаат во тахографот.

Контролна картичка е мемориска картичка издадена од овластен издавач на мемориски картички. Контролната картичка го идентификува службеното лице од органот за надзор кое ја врши контролата и овозможува да се добие пристап до податоците складирани во меморијата за податоци или во возачката картичка за читање, печатење и/или префрлање на податоци.

Возачка картичка е мемориска картичка издадена од овластен издавач на мемориски картички на поединечен возач. Возачката картичка го идентификува возачот и овозможува складирање на податоците за активноста на возачот.

Работилничка картичка е мемориска картичка издадена од овластен издавач на мемориски картички на овластена работилница. Работилничката картичка го идентификува сопственикот на картичката и овозможува тестирање, калибрација и/или префрлање на податоците од тахографот.

Возачката картичка и картичката на превозникот се издаваат со важност од пет години, контролната картичка се издава со важност од две години, а работилничката картичка се издава со важност од една година.

Работилничката картичка се издава на име на секое техничко лице кое ги исполнува условите од членот 26 став 1 на овој закон, контролната картичка се издава на име на службеното лице од Државниот инспекторат за транспорт, како и на службените лица од Министерството за внатрешни работи во согласност со членот 43 став 1 алинеја 1 од овој закон.

Работилничката картичка мора да има сигурносен код.

Издавање на мемориски картички

Член 28

Издавање на мемориските картички од членот 27 на овој закон врши овластено правно лице (во натамошниот текст: издавач на картички).

Извршување на работите за издавање на мемориските картички од членот 27 на овој закон како јавно овластување може да се даде на правно лице врз основа на јавен оглас во согласност со одредбите од овој закон.

Јавното овластување за издавање на картичките е со важност од 15 години.

За извршување на работите за издавање на картичките од членот 27 на овој закон може да се овласти едно правно лице, односно само еден издавач на картички.

Овластување за издавачот на картички

Член 29

Јавното овластување за вршење на работи на издавање на мемориски картички опфаќа:

- спроведување на постапка за издавање или одземање на картички, вклучувајќи го начинот на издавање на картичките, водење на евиденцијата од членот 25 на овој закон и издавање на податоците од евиденцијата и
- извршување на работи поврзани со генерирање на потребните електронски клучеви потребни за изработка на мемориските картички.

Постапка за издавање на картички

Член 30

Мемориските картички од членот 27 на овој закон се издаваат врз основа на барање.

Формата и содржината на барањето и постапката на издавање на мемориски картички ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Услови за давање на овластување на издавачот на картички

Член 31

Министерот за транспорт и врски може јавното овластување за вршење на работи за издавање на мемориски картички да го даде на домашно или странско правно лице кое ги исполнува следниве услови:

- да располага со соодветни простории на територијата на Република Македонија за извршување на работите, во сопственост или под закуп,
- да има вработено најмалку пет лица со високо образование (правен, економски, сообраќаен, машински, природно-математички - отсек информатика или електротехнички факултет),
- да има вработено најмалку три лица со средно образование,
- да има на располагање соодветна опрема за користење поврзана со извршување на работите од јавното овластување,
- да не е работилница во смисла на овој закон,
- против правното лице да не е поведена стечајна постапка или постапка на ликвидација и да не му е изречена прекршочна мерка забрана за вршење на дејност,
- управителот или член на управниот одбор, како и одговорното лице овластено од правното лице да не бил вработен во последните пет години кај издавачот на картички на кого му е одземено овластувањето за издавање на картички,
- на издавачот на картички, како и на неговиот правен наследник во последните пет години да не му е одземено овластувањето и
- да има финансиско осигурување (депонирани средства во банка или банкарска гаранција од првокласна банка) за законско и квалитетно извршување на услугите од овластувањето во висина најмалку за покривање на очекуваните трошоци на Министерството за транспорт и врски во врска со евентуалните одземања на овластувањето, давање на ново овластување и вршењето на работите на издавачот на картичките во Министерството за транспорт и врски до моментот на овластување на ново правно лице за издавање на картички.

Освен исполнување на условите од ставот 1 на овој член странското правно лице треба да има основано и подружница на територијата на Република Македонија.

Подносителот на барањето ќе се смета дека ги исполнува условите во однос на опремата и лицата вработени за давање на услугата во врска со издавањето на мемориските картички и доколку има склучено договор за соработка со правно лице овластено за издавање на мемориски картички од земја членка на Европската унија.

Министерот за транспорт и врски ги пропишува поблиските услови во однос на потребните простории и опрема на правните лица од ставот 1 на овој член.

Условите за давање на овластувањето издавачот на картичките мора да ги исполнува за цело време на важноста на јавното овластување.

Критериуми за избор

Член 32

Критериуми за избор на правно лице за давање на јавно овластување се:

- предвидените просечни трошоци за издавање на секоја картичка, со тоа што повеќе бодови се добиваат за пониски просечни трошоци,
- рок за започување на вршење на работите за кои е овластен, со тоа што повеќе бодови се добиваат за понуден пократок рок и
- услови за давање на услугите кои се однесуваат на работното време со странки, начинот на поднесување барање за издавање на картички, помош и информирање на странките, со тоа што повеќе бодови се добиваат за подобри услови за работа со странките.

Критериумите од ставот 1 на овој член се бодираат така што критериумот од ставот 1 алинеја 1 на овој член носи најмногу бодови, а критериумот од ставот 1 алинеја 2 на овој член носи најмалку бодови.

Јавен оглас

Член 33

Јавниот оглас за јавно овластување за вршење на работите на издавање на мемориски картички го распишува Министерството за транспорт и врски.

Јавниот оглас се објавува во "Службен весник на Република Македонија" и во едно домашно и странско јавно гласило.

Времетраењето на јавниот оглас не може да биде пократко од седум дена.

Јавниот оглас содржи најмалку:

- информација за предметот на огласување за издавање на овластување за издавање на картички поврзани со дигиталните тахографи,
- известување дека јавниот оглас се објавува во согласност со овој закон, како и подзаконските акти кои произлегуваат од истиот,
- известување за предметот на овластување, како и дека овластувањето се дава само на едно правно лице,
- важност на јавното овластување,
- финансиско осигурување (депонирани средства во банка или банкарска гаранција од првокласна банка) за законско и квалитетно извршување на работите од јавното овластување,
- начин и постапка за избор на носител на овластувањето,
- способност на правното лице (лична состојба, способност за вршење на професионална дејност, економска и финансиска состојба, техничка и професионална способност, стандарди за системи за квалитет),
- минимално-технички и просторни услови за извршување на услугите од јавното овластување,
- критериум за избор на правно лице за давање на јавно овластување и
- место и рок за поднесување на пријавите.

Министерството за транспорт и врски е должно на сите заинтересирани правни лица да им овозможи увид во документацијата од огласот од денот на објава на огласот до денот на донесувањето на решението за давањето на јавното овластување.

Постапката за избор ја спроведува Комисија формирана од министерот за транспорт и врски која по спроведената постапка доставува предлог до министерот за транспорт и врски за избор на правно лице носител на јавното овластување.

Постапката за избор ќе се спроведе и доколку на јавниот оглас барање достави и едно правно лице.

Решение за давање на јавно овластување

Член 34

Решението за давање на јавно овластување за вршење на работи за издавање на мемориски картички донесува министерот за транспорт и врски на предлог на Комисијата од членот 33 став 6 на овој закон.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена до Комисијата за решавање на управни работи во втор степен од областа на транспортот и врските на Владата на Република Македонија.

Решението за давање на јавното овластување од ставот 1 на овој член се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Врз основа на решението од ставот 1 на овој член министерот за транспорт и врски и правното лице носител на јавното овластување склучуваат договор за регулирање на меѓусебните односи.

Одземање на овластување

Член 35

Министерот за транспорт и врски на предлог на Државниот инспекторат за транспорт со решение ќе го одземе јавното овластување на издавачот на картички доколку:

- издавачот на картичките не ги исполнува условите од членот 31 на овој закон,
- издавачот на картичките, односно негов вработен при вршењето на овластувањето ги прекршил одредбите на овој закон и врз основа на него донесените подзаконски акти,
- издавачот на картичките давал лажни изјави, податоци или документи во понудата, односно при контрола на условите од членот 31 на овој закон,
- издавачот на картички не овозможува или спречува вршење на надзор согласно со членот 36 од овој закон,
- издавачот на картички наплаќа повисоки цени за издавање на мемориски картички и други услуги во спротивно со одредбите од членот 37 на овој закон и
- поднесе барање за престанок на јавното овластување, но не пред пет години од почетокот на овластувањето.

Против решението за одземање на овластувањето од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена до Комисијата за решавање на управни работи во втор степен од областа на транспортот и врските на Владата на Република Македонија.

Во решението за одземање на јавното овластување министерот за транспорт и врски ќе го утврди рокот за престанок на вршење на работите од јавното овластување, односно рокот во кој тој ќе може да продолжи да ги врши работите од јавното овластување до изборот на нов издавач на картички.

Во решението за одземање на јавното овластување министерот за транспорт и врски ќе му наложи на издавачот на картички на новиот издавач на картички да му ја предаде во електронска и во печатена форма целокупната документација и евиденција која согласно со овој закон бил должен да ја поседува и да ја води, а што се однесува на извршување на работите за издавање на картичките.

Одредбата од ставот 4 на овој член се применува и во случај на престанување на јавното овластување поради истекот на рокот за кој е дадено.

Надзор

Член 36

Надзор над работата на издавачот на картички врши Министерството за транспорт и врски.

При вршење на надзорот Министерството за транспорт и врски утврдува дали издавачот на картички и понатаму ги исполнува пропишаните услови за издавање на мемориски картички и дали ги извршува своите должности согласно со овој закон.

Цена на мемориските картички и трошоци за издавање на податоци од евиденција

Член 37

Цената на мемориските картички и трошоците за издавање на податоци од евиденцијата кои ги плаќаат странките треба да ги покриваат трошоците за извршување на работите од јавното овластување.

Цената на мемориските картички и трошоците за издавање на податоци од евиденцијата се утврдува со тарифник изготвен од страна на овластеното правно лице на кој согласност дава министерот за транспорт и врски. Висината на цената и трошоците од ставот 1 на овој член утврдени во тарифникот зависи од реалните трошоци за извршување на работите од јавното овластување.

Евиденција

Член 38

Издавачот на картичките води евиденција за издадените мемориски картички.

Формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски.

За водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член издавачот на картички добива податоци од евиденцијата која ја водат Министерството за внатрешни работи и Министерство за транспорт и врски.

При поднесување на барање за издавање на картичка странката е должна да достави изјава во писмена форма дека се согласува да се користат податоците од ставот 1 на овој член. Доколку се користат личните податоци, издавачот на картичките е должен да наведе кои лични податоци од одредени службени евиденции ќе ги користи.

Издавачот на картичките, податоците кои ги води за возачките картички и за работилничките картички, ги доставува и разменува со надлежните органи на другите држави преку заедничката мрежа (Tachonet).

При вршење на контрола, Министерството за транспорт и врски и органите за надзор од овој закон имаат пристап до податоците од евиденцијата од ставовите 1 и 2 на овој член кој го обезбедува издавачот на картички.

VIII. НАДЗОР

Член 39

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството за транспорт и врски.

Член 40

Инспекцискиот надзор на спроведување на одредбите од овој закон и одредбите на AETR го вршат органите за надзор:

- Државниот инспекторат за транспорт преку државни инспектори за патен сообраќај и
- униформирани полициски службеници од Министерството за внатрешни работи задолжени за контрола на безбедноста во патниот сообраќај.

Државните инспектори за патен сообраќај и униформираните полициски службеници ги имаат следниве овластувања:

- да ја забранат употребата на возилото во кое оштетувањето или неисправното работење на тахографот не е отстранета во рок од седум дена од денот на настанувањето на неисправноста или откривањето на неисправноста во работата на тахографот, а истовремено возачот не ги запишал сите податоци за различните периоди кои не се забележани или не се правилно забележани во тахографот, на лист или тахографски лист или на привремен лист кој се приложува со записниот лист или со возачката картичка,
- во случај на сомневање дека тахографот не работи исправно да го упатат возилото на вонреден преглед за тахограф, како и за сите елементи поврзани со тахографот кои мора да бидат вградени во возилото за исправно работење на тахографот, а трошоците за прегледот на тахографот се на товар на сопственикот на возилото во кое е вграден уредот,
- да побара од возачот да овозможи контрола на тахографот и да приложи на увид листа со забележани податоци, картичка или испис од тахографот и да дозволи нивен преглед при што органот за надзор е должен да му овозможи увид на возачот за податоците од контролата на тахографот.
- привремено да ја одземе листата со забележани податоци или исписот од тахографот како доказ во постапка и за истата намена да изготви препис на податоците од картичката,
- привремено да ја одземе картичката доколку утврди дека картичката е фалсификувана, или возачот користи туѓа картичка или картичката е добиена врз основа на дадени лажни изјави и/или фалсификувани документи и истата ја доставува до овластениот издавач на картички со образложение на причините за привремено одземање на картичката,
- да го исклучи возилото од сообраќај додека не се отстрани причината за прекршокот, односно да го принуди возачот да го користи дневниот одмор и
- да им предложи на надлежните органи трајно или привремено одземање на дозволата за вршење на дејност или возачката дозвола.

Системи за проверка

Член 41

Државните инспектори за патен сообраќај и униформираните полициски службеници ја организираат и ја спроведуваат контролата на возилата на патиштата, во просториите на превозниците и издавачот на картичките, за сите категории на превоз со цел за правилно и доследно спроведување и применување на одредбите од овој закон и подзаконските акти кои произлегуваат од овој закон.

Контрола од ставот 1 на овој член се извршува секоја година и опфаќа широк и репрезентативен пресек на мобилни работници, возачи, превозници, правни лица и возила со кои се вршат сите видови на превоз опфатени со одредбите на овој закон.

За извршените контроли од ставот 1 на овој член се составува извештај кој содржи: број на возачи на кои е извршена контрола на јавни патишта, број на контроли

во просториите на превозниците, број на контролираните работни денови и број и вид на пријавени прекршувања на прописите заедно со забелешка дали се работи за превоз на патници или на стоки.

Органите за контрола се должни најмалку од 30% од контролата во работните денови да ја извршат на јавните патишта, а најмалку 50% во просториите на правните лица.

Статистика

Член 42

Органите за надзор се должни статистичките податоци обезбедени во согласност со член 41 од овој закон да ги водат како:

1) податоци за извршени контроли на јавните патишта:

- категорија на патишта (автопат, магистрален, регионален, локален), држава каде што е регистрирано контролираното возило со цел да се избегне дискриминација на возачите и
- видот на тахографот (аналоген или дигитален) и

2) податоци за извршени контроли во правните лица:

- вид на превозна дејност (внатрешен или меѓународен превоз, превоз на патници или стоки, јавен превоз или превоз за сопствени потреби),
- капацитет на возниот парк и
- видот на тахографот (аналоген или дигитален).

Органите за надзор се должни да ги чуваат податоците за извршените контроли најмалку три години.

Правните лица каде што се вработени возачите се должни најмалку три години да ги чуваат документите, записите и другите потребни податоци кои се доставени од органите за надзор за извршените контроли во просториите или на јавните патишта.

Вршење контрола на јавните патишта

Член 43

Контролата на јавните патишта треба да биде организирана на различни места во различни временски интервали при што да бидат опфатени сите категории на јавни патишта со цел да се спречат избегнувања на местата определени за контрола.

Правните лица и концесионерите кои управуваат со јавните патишта во соработка со органите за надзор се должни да обезбедат:

- соодветно место за проверка на патиштата или во близина на патот, а по потреба сервисните станици и други локации со цел за безбедно собирање на контролните податоци и
- контролите да се вршат на места по случаен избор внимавајќи на географската рамномерност.

Контролите на јавните патишта од ставот 2 на овој член се извршуваат без дискриминација, а органите за надзор при извршување на контролата се должни на недискриминирачки начин да ги проверат податоците за:

1) државата во која е регистрирано возилото;
2) државата во која живее возачот;
3) државата во која е основано правното лице во чија сопственост е возилото;
4) почетната и крајната станица на превозот и
5) видот на тахографот (аналоген или дигитален).

Контролите на јавните патишта опфаќаат:

- дневно и неделно време на возење, прекините на возење, дневно и неделно време за одмор, податоци за претходните денови кои мора да се наоѓаат во возилото и податоци зачувани за истиот период на картичката на возачот и/или во меморијата на тахографот и/или на исписот,
- сите случаи на пречекорување на дозволената брзина на возилото кои се означуваат како периоди подолги од една минута за чие време брзината на возилото преминувала 90 km/h за возила од категоријата N3 или 105 km/h за возила од категоријата M3, согласно со прописите за возила,
- доколку е возможно моменталните брзини на возилото кои ги забележува тахографот во рок од 24 часа при експлоатација на возилото и
- правилно работење на тахографот (утврдување на можни злоупотреби на уредот и/или записот на хартија).

Органите за надзор треба да имаат план на можните проверки од ставот 5 на овој член и треба да бидат опремени со соодветна опрема за контрола која овозможува:

- преземање на податоците од уредот во возилото и возачката картичка за дигитални тахографи, читање на податоците, како и анализа и/или пренос на добиените податоци во главната база на податоци поради анализа и
- проверка на тахографските листи.

Министерството за транспорт и врски соработува и разменува податоци за извршените контроли со надлежните органи од други држави.

Контрола во просториите на правните лица кои вршат превоз на патници и стоки

Член 44

Контролите во просториите на правните лица кои вршат превоз на патници и стоки треба да се планираат на таков начин што ќе се почитуваат претходните контроли за различните видови на превоз во правното лице, посебно доколку во текот на контролата на јавните патишта се утврдиле потешки повреди на одредбите од овој закон.

Органите за надзор се должни во текот на контролите да ги земат предвид сите информации кои ги доставуваат надлежните органи од другите држави, а кои се однесуваат на извршените контроли во правните лица на тие држави.

Контролите кои се извршени во просториите на органите за надзор врз основа на бараните документи или податоци кои правните лица ги предале по нивно барање се сметаат за контроли извршени во просториите на правните лица.

Контролите во просториите на правните лица ги опфаќаат и следниве контроли:

- неделен период на одмор и време на возење меѓу периодите на одмор,
- придржување кон двонеделното ограничување на времето на возење и
- тахографски листи, уредите во возилата и испис на податоци од возачката картичка.

Органите за надзор при извршување на контролата во просториите на правното лице треба да имаат план за вршење на контролите од ставот 4 на овој член и од членот 41 став 5 на овој закон и мора да бидат опремени за контрола во согласност со одредбите од членот 41 став 6 на овој закон.

X. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице, ако:

- во возила чија максимална маса со приклучното возило е поголема од 3,5 тони и автобусите конструирани или трајно приспособени за превоз на повеќе од девет патници вклучувајќи го и возачот не е вграден тахограф (член 2 став 3),
- ангажира за работа мобилни работници чие просечно неделно работно време во текот на четири месеца е подолго од 48 часа (член 4),
- на мобилните работници не им овозможува користење на пауза согласно со членот 5 од овој закон,
- ноќната работа на мобилните работници ја уредува на начин така што нивното вкупно работно време во текот на секој 24-часовен период изнесува повеќе од десет часа (член 7) и
- работодавачот не постапи согласно со одредбите од членот 9 на овој закон.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице - трговец поединец.

Член 46

Глоба во износ од 1.000 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице, доколку нареди или овозможи возачите да не користат дневни, неделни одмори и прекин на управување со возило согласно со одредбите од членовите 10, 11 и 12 на овој закон.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице - трговец поединец.

Член 47

Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач ако времето на управување со возило до прекинот на управување со возило или одморот го пречекори за најмногу 30 минути (членови 11 и 12).

Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач ако времето на управување со возило до прекинот на управување со возило или одморот го пречекори за повеќе од 30 минути, но најмногу до еден час (членови 11 и 12).

Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач ако времето на управување со возило до прекинот на управување со возило или одморот го пречекори за повеќе од еден час, но најмногу до два часа (членови 11 и 12).

Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач ако времето на управување со возило до прекинот на управување со возило или одморот го пречекори за повеќе од два часа, но најмногу до три часа (членови 11 и 12).

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач ако времето на управување со возило до прекинот на управување со возило или одморот го пречекори за повеќе од три часа (членови 11 и 12).

Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач доколку не ја наведе причината за постапување спротивно од одредбите на членовите 10, 11 и 12 од овој закон.

Барањата за поведување на прекршочната постапка за прекршоците од овој член се поднесуваат до Министерството за транспорт и врски пред Комисијата за прекршоци (во натамошниот текст: Комисијата) формирана од министерот за транспорт и врски.

Комисијата од ставот 7 на овој член е составена од два члена и претседател.

Членовите на Комисијата од ставот 7 на овој член имаат завршено високо образование и работно искуство од најмалку две години, а претседателот е дипломиран правник со положен правосуден испит и работно искуство од најмалку четири години.

Член 48

Глоба во износ од 2.500 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правното лице, ако:

- постапи во спротивност од одредбите на членот 14 од овој закон,
- не го извести Министерството за транспорт и врски за измените на сопственоста, раководителот или техничките лица (член 20 став 10),
- во рок од три дена од приемот на решението за одземање на овластувањето за работа на работилницата не ги предаде на Министерството за транспорт и врски сите картички на работилницата, средствата за пломбирање и целокупната документација и евиденција што се должни да ја водат (член 23 став 2),
- вработи техничко лице и раководител во спротивност со одредбите од членот 26 ставови 1 и 3 на овој закон,
- овозможи интервенциите на тахографите и опремата да ги извршува техничко лице кое не поседува важечка потврда за стручна оспособеност (член 26 став 2) и
- не постапи во согласност со одредбите од членот 26 став 7 на овој закон.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице - трговец поединец.

Член 49

Глоба во износ од 1.500 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице, доколку постапува спротивно на одредбите од членот 18 на овој закон.

За прекршокот од ставот 1 на овој член глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на возачот.

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице - трговец поединец.

Член 50

За прекршоците од членовите 45, 46, 47, 48 и 49 на овој закон, пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд, односно пред Комисијата за прекршоци во Министерството за транспорт и врски, органите за надзор од членот 40 на овој закон ќе спроведат постапка за порамнување. До-

колку сторителот го признае прекршокот органите за надзор на сторителот ќе му издадат платен налог заради наплата на глобата предвидена за прекршокот. Со потписот на платниот налог се смета дека сторителот на прекршокот се согласува да ја плати предвидената глоба.

Сторителот на прекршоците од ставот 1 на овој член е должен да ја плати глобата во рок од осум дена од денот на приемот на платниот налог на сметка на Буџетот на Република Македонија означена во платниот налог. Сторителот кој ќе ја плати глобата во дадениот рок ќе плати само половина од изречената глоба утврдена во платниот налог.

Ако сторителот на прекршокот од ставот 1 на овој член не ја плати глобата во рокот определен во ставот 2 на овој член, органите за надзор ќе поднесат барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд, односно пред Комисијата за прекршоци во Министерството за транспорт и врски.

Органите за надзор од членот 40 на овој закон се должни да водат евиденција за покренатите постапки за порамнување и за нивниот исход.

Член 51

Средствата остварени од паричните казни за сторените прекршоци предвидени со овој закон се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 52

Возилата кои првпат ќе се регистрираат во Република Македонија од 16 јуни 2010 година чија максимална маса со приклучното возило надминува повеќе од 3,5 тони и автобусите конструирани или трајно приспособени за превоз на повеќе од девет патници вклучувајќи го и возачот мора да имаат вграден дигитален тахограф.

Член 53

Контролата од членот 41 став 2 на овој закон почнувајќи од 16 јуни 2010 година треба да опфати најмалку 1% од деновите кои ги одработуваат возачите со возилата опфатени со овој закон.

Процентот на контроли од ставот 1 на овој член почнувајќи од 1 јануари 2011 година треба да изнесува најмалку 2%, а од 1 јануари 2012 треба да изнесува најмалку 3%.

Член 54

Решенијата за работилниците издадени до влегувањето во сила на овој закон важат до издавање на овластувања на работилниците согласно со овој закон, а најдоцна во рок од 15 месеца по влегувањето во сила на овој закон.

Постојните работилници кои нема да се стекнат со овластување согласно со овој закон во рокот определен во ставот 1 од овој член ќе престанат да ги вршат работите за инсталирање, проверка, контрола и поправка на тахографи.

Започнатите постапки за добивање на решение за вршење на работи за инсталирање, проверка, контрола и поправка на тахографи до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе продолжат според одредбите на овој закон.

Рок за донесување на подзаконски акти

Член 55

Поблиските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До денот на влегување во сила на поблиските прописи предвидени со овој закон ќе се применуваат постојните прописи.

Престанок на важење на прописите

Член 56

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од членот 2 точки 104,105 и 106, членовите 313, 314, 315, 316, 317, 318, 421 алинеја 4 и 370 став 1 зборовите: “313 став 8 и 9, 314 став 15 и 16, 315 став 6 и 7, 316 став 6 и 317 став 4 и 5”, во членот 373 став 1 зборовите: “315 став 5 и 317 став 3” и во членот 374 зборовите: “313 став 7 и 314 став 14” од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата (“Службен весник на Република Македонија“ број 54/2007, 86/2008, 98/2008 и 64/2009).

Влегување во сила

Член 57

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

L I G J
PËR ORARIN E PUNËS, PUSHIMET E OBLIGUESHME TË PUNTORËVE MOBILË DHE SHOFERËVE NË KOMUNIKACIONIN RRUGOR DHE APARATET PËR REGJISTRIM NË KOMUNIKACIONIN RRUGOR

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Lënda dhe qëllimi i ligjit

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet orari punës dhe pushimi i obligueshëm i punëtorëve mobilë dhe shoferëve në komunikacionin rrugor, koha për drejtim me automjet, ndërprerja e drejtimit me automjet dhe periudhat e pushimeve të shoferëve të cilët kryejnë transport të mallit dhe udhëtarëve në komunikacionin rrugor, mënyra, kushtet dhe procedura për marrjen e autorizimit për punëtori dhe aparatet për regjistrim në komunikacionin rrugor (takografë).

Qëllimi i këtij ligji është që të përmirësohen kushtet për punë dhe siguri në mbrojtjen e punëtorëve, të cilët kryejnë aktivitete mobile në komunikacionin rrugor dhe të shoferëve, ngritja e nivelit të sigurisë në komunikacionin rrugor, barazimi i kushteve të tregut, si dhe sigurimi i kontrollit të përforcuar në komunikacionin rrugor.

Sfera e zbatimit dhe përjashtimet

Neni 2

Ky ligj zbatohet për punëtorët mobilë të cilët marrin pjesë në kryerjen e aktiviteteve në komunikacionin rrugor, shoferët, si dhe te shoferët e vetëpunësuar, në pajtim me Marrëveshjen evropiane për punën e ekuipazheve të automjeteve që kryejnë transport ndërkombëtar rrugor (në tekstin e mëtejmë: AETR).

Ky ligj zbatohet për shoferët e automjeteve masa maksimale e të cilave është më e madhe se 3,5 ton dhe shoferët e automjeteve masa maksimale e automjetit me rimorkio të të cilëve i tejkalon më tepër se 3,5 ton dhe autobusëve të konstruktuar ose të aftësuar në afat të përhershëm për transport për më tepër se nëntë udhëtarë duke e përfshirë edhe shoferin.

Automjetet masa maksimale e të cilave me rimorkio është më e madhe se 3,5 ton dhe autobusët e konstruktuar ose të adaptuar në afat të përhershëm për transport të më tepër se nëntë udhëtarëve duke e përfshirë edhe shoferin, doemos duhet të kenë të instaluar takograf.

Ky ligj zbatohet në komunikacionin rrugor, pa marrë parasysh shtetin në të cilin është regjistruar automjeti, nëse transporti kryhet :

a) në territor të Republikës së Maqedonisë ose

b) ndërmjet Republikës së Maqedonisë dhe shtetit anëtar të Unionit Evropian.

Në komunikacionin rrugor ndërkombëtar, i cili kryhet tërësisht ose pjesërisht jashtë territorit të Republikës së Maqedonisë dhe jashtë vendeve anëtare të Unionit Evropian, do të zbatohen dispozitat e AETR-së, si vijon:

a) për automjete të regjistruara në Republikën e Maqedonisë dhe në shtetet të cilat janë palë kontraktuese të AETR-së, gjatë tërë drejtimit me automjet dhe

b) për automjetet e regjistruara në shtetin i cili është palë kontraktuese e AETR-së dhe automjetet e regjistruara në shtetin i cili nuk është palë kontraktuese e AETR-së, për pjesën e drejtimit me automjet në territorin e Republikës së Maqedonisë.

Ky ligj nuk zbatohet për automjete në komunikacion rrugor:

a) me të cilat kryhet transport publik i udhëtarëve në një linjë me linjë prej gjithsej 50 km largësi;

b) të cilat nuk mund të arrijnë shpejtësi më të madhe se 40 km/h;

v) në pronësi ose me qira në Armatën e Republikës së Maqedonisë, polici, Drejtorinë për Mbrojtje dhe Shpëtim dhe shërbimin për mbrojtje kundër zjarrit, nëse transporti është në lidhje me këto aktivitete të cilat i kryejnë këto shërbime dhe kryhen nën kontrollin e tyre;

g) të cilat kryejnë transport jokomercial të ndihmës humanitare në rrethana të jashtëzakonshme ose operacione shpëtimi;

d) të cilat janë të specializuara për qëllime mjekësore;

gj) të cilat janë të specializuara për riparimin e defekteve dhe qarkullojnë në përfshirje prej 100 kilometrash nga selia e firmës;

e) të cilat testohen në rrugë për zhvillim teknik, mirëmbajtje ose riparim, ose automjete të reja ose automjete të riparuara të cilat nuk janë të regjistruara;

zh) automjete ose kombinime automjetesh masa maksimale e të cilave nuk është më e madhe se 7,5 ton, e të cilat shfrytëzohen për transport jokomercial të mallrave dhe

z) oldtajmerë komercialë, të cilët shfrytëzohen për transport jokomercial të udhëtarëve dhe mallrave.

Neni 3

Shprehje të veçanta të përdorura në këtë ligj, kanë kuptimin si vijojnë:

1. "AETR" është Kontratë Evropiane për punë të ekuipazheve të automjeteve të cilat kryejnë transport rrugor ndërkombëtar;

2. "Takograf" është pajisje që vendoset në automjete për paraqitje dhe regjistrim automatik dhe gjysmëautomatik të të dhënave të veçanta për lëvizjen e automjetit dhe për periudha të caktuara të punës së shoferëve që e drejtojnë automjetin. Takografi mund të jetë analog dhe digjital;

3. "Transport në komunikacionin rrugor" është transporti i udhëtarëve dhe mallrave i cili tërësisht ose pjesërisht kryhet në rrugë publike, duke e përfshirë drejtimin e automjetit të zbrazët ose të ngarkuar;

4. "Pushim ditor" është periudha e ditës kur shoferi mundet lirisht të disponojë me kohën e tij, ndërsa i përfshin "pushimin e rregullt ditor" dhe "pushimin e shkurtuar ditor":

-"pushim i rregullt ditor" është periudha e pandërprerë për pushim prej më së paku 11 orësh, ose kur shfrytëzohet në dy pjesë prej 12 orësh, prej së cilës pjesa e parë e pushimit doemos duhet të zgjasë pandërprerë së paku 3 orë, ndërsa e dyta pandërprerë së paku 9 orë dhe

-"pushim i shkurtuar ditor" është periudha e pandërprerë e pushimit më pak se 11 orë, por jo më pak se 9 orë;

5. "Kohë ditore për drejtim me automjet" është koha e përgjithshme e drejtimit me automjet ndërmjet mbarimit të një pushimi ditor dhe fillimit të pushimit të ditës vijuese, ose ndërmjet pushimit ditor dhe pushimit javor, si dhe ndërmjet pushimit javor dhe pushimit ditor;

6. "Transport i udhëtarëve në një linjë" është transport i brendshëm ose ndërkombëtar i udhëtarëve, i cili kryhet me autobusë që janë të ndërtuar ose të adaptuar në mënyrë të përhershme, për transport të më shumë se nëntë udhëtarëve duke e përfshirë edhe shoferin, në një linjë të caktuar me orar udhëtimi të përcaktuar paraprakisht, në bazë të lejes dhe çmimit të përcaktuar dhe të publikuar të transportit;

7. "Kartelë memorimi" është kartelë e cila shfrytëzohet me aparatin takografik dhe e mundëson identifikimin e identitetit të pronarit të kartelës (ose identitetit të grupit) dhe e mundëson bartjen e të dhënave dhe futjen e tyre nga aparati takografik;

8. "Punëtor mobil" është secili punëtor i cili është pjesë e personelit transportues, duke i përfshirë edhe praktikantët dhe personat në trajnim, të cilët janë të punësuar te personi juridik i cili kryen transport të udhëtarëve ose mallrave si transport publik ose transport për nevoja personale;

9. "Punë e natës" është puna e cila kryhet gjatë kohës së natës;

10. "Kohë e natës" është periudha prej së paku katër orësh, ndërmjet orës 22,00 dhe 06,00;

11. "Pushim" është periudha kohore e pandërprerë, kur shoferi lirisht mundet të disponojë me kohën e vet;

12. "Person i cili kryen aktivitet mobil në komunikacionin rrugor" është punëtori mobil ose shoferi i vetëpunësuar i cili kryen veprimtari të atillë;

13. "Detyra tjera pune" janë aktivitetet të cilat janë të definuara si orar pune në pikën 18 të këtij neni, përveç punëve për drejtim me automjet, duke i përfshirë të gjitha detyrat për të njëjtin ose punëdhënës tjetër, brenda ose jashtë obligimeve për transport të udhëtarëve dhe mallrave;

14. "Ndërprerje e drejtimit me automjet" është periudha kohore kur shoferi nuk mund të drejtojë me automjet ose të kryejë edhe aktivitete tjera pune, e shfrytëzohet ekskluzivisht për pushim;

15. "Transportues" është personi fizik ose juridik i cili kryen transport publik, ose transport për nevoja personale në komunikacionin rrugor;

16. "Punëtori" është personi juridik i cili ka autorizim për punë, për zbatimin e procedurës për instalim, testim, kontrollim, riparim dhe demontim të aparateve për regjistrim;

17. "Vendi i punës" është selia e personit juridik dhe degët ku punëtorët mobilë i kryejnë detyrat e punës pa marrë parasysh nëse ato ndodhen në të njëjtin lokacion apo në lokacion tjetër, automjeti të cilin personat të cilët

kryejnë aktivitete mobile në komunikacionin rrugor e shfrytëzojnë gjatë kryerjes së detyrave të tyre të punës dhe të gjitha vendet tjera ku kryhen aktivitete lidhur me transportin;

18. "Orar i punës" është koha prej fillimit deri në mbarimin e kryerjes së detyrave të punës, për të cilën kohë punëtori mobil gjendet në vendin e vet të punës në dispozicion të punëdhënësit dhe i kryen detyrat e veta të punës.

Në orarin e punës, konsiderohet:

a) koha e kaluar në kryerjen e të gjitha aktiviteteve në komunikacionin rrugor, e posaçërisht gjatë:

-drejtimit me automjetin,

-ngarkimit dhe shkarkimit,

-ndihmës udhëtarëve gjatë hyrjes dhe daljes nga automjeti,

-pastrimit dhe mirëmbajtjes teknike të automjetit,

-të gjitha aktiviteteve tjera me qëllim që të garantohet siguria e automjetit, ngarkesës së tij dhe udhëtarëve, ose plotësimit të obligimeve ligjore të cilat kanë të bëjnë me drejtimin e automjetit, duke i përfshirë përcjelljen e ngarkimit dhe shkarkimit, formalitetet administrative me policinë, doganën dhe organet për mbikëqyrje;

b) koha në të cilën punëtorët mobilë nuk munden lirisht të disponojnë me kohën e tyre dhe doemos duhet të jenë në vendin e tyre të punës, të gatshëm që t'i marrin detyrat e tyre të zakonshme, me ç'rast disa detyra janë të lidhura me kujdestarinë, veçanërisht gjatë kohës së pritjes për ngarkim dhe shkarkim kur paraprakisht nuk është e njohur kohëzgjatja e kryerjes së punës dhe

v) në rast të shoferëve të vetëpunësuar, definicioni i njëjtë ka të bëjë me kohën prej fillimit deri në mbarim të punës, gjatë kohës për të cilën shoferi i vetëpunësuar është në vendin e tij të punës, është në dispozicion për palët dhe për kryerjen e punëve ose aktiviteteve të veta, përveç punëve të përgjithshme administrative të cilat nuk janë drejtpërdrejt të lidhura me të drejtuarit e caktuar të automjetin që vijon;

19. "Periudhë e arritjes" është periudha e cila është jashtë orarit të punës, ndërsa paraqet:

a) periudhën kur punëtori mobil nuk është e domosdoshme që të qëndrojë në vendin e tij punës, mirëpo domosdo duhet të jetë i arritshëm për të gjitha thirrjet që të fillojë ose vazhdojë me drejtimin e automjetit ose të kryejë edhe punë tjera, e të cilat nuk i përfshijnë periudhat e pushimit. Periudha e arritjes e përfshin periudhën e veçantë gjatë së cilës punëtori mobil e shoqëron automjetin i cili transportohet me trajekt ose tren, dhe periudha e pritjes në vendkalimet kufitare ose për shkak të ndalimit të komunikacionit.

Periudhat e arritjes dhe kohëzgjatja e paraparë e tyre doemos duhet t'i jenë paraprakisht të njohura punëtorit mobil, përkatësisht të jetë i njoftuar para fillimit ose drejtpërdrejt para fillimit të periudhës së cekur, ose në kushtet e përgjithshme të përcaktuara me marrëveshje kolektive dhe/ose në pajtim me kushtet e përcaktuara me lig dhe

b) për punëtorët mobilë të cilët drejtojnë në ekuipazh, koha që ka kaluar, të ulur afër shoferit apo në krevat derisa automjeti është në lëvizje;

20. “Koha e drejtimit me automjet” është koha e përgjithshme e drejtimit me automjet prej kohës kur shoferi fillon me drejtimin e automjetit, pas pushimit apo ndërprerjes së drejtimit me automjetin deri në kohën derisa nuk merr pushim apo e ndërprenë drejtimin me automjet. Periudha e drejtimit me automjet mund të jetë e pandërprerë apo e ndarë;

21. “Shofer i vetëpunësuar” është personi veprimtaria kryesore e të cilit është transporti i udhëtarëve apo mallrave në komunikacionin rrugor, i cili posedon licencë për kryerjen e asaj veprimtarie, që punon vet për veten dhe që nuk është i obliguar me marrëveshje për punë apo formë tjetër të marrëdhënies së punës, që është i lirë të organizojë aktivitete pune, të ardhurat e të cilit drejtpërdrejt varen prej kryerjes së veprimtarisë dhe i cili mundet në mënyrë të lirë, të pavarur apo nëpërmjet të bashkëpunimit me shoferët e pavarur, të inkuadrohet në marrëdhënie afariste me më shumë partnerë afaristë;

22. “Një javë” është periudha prej orës 00,00 në ditën e hënë deri në orën 24,00 në ditën e diel;

23. “Pushim javor” është periudha e pandërprerë kohore javore, në të cilën shoferi lirisht mund të disponojë me kohën e vet, ndërsa i përfshin “pushimin e rregullt javor” dhe “pushimin e shkurtuar javor”;

24. “Pushim i rregullt javor” është pushimi që zgjat pandërprerë së paku 45 orë;

25. “Pushim i shkurtuar javor”, është pushimi që zgjat pandërprerë më pak se 45 orë, mirëpo jo më pak se 24 orë nën kushtet e nenit 12 të këtij ligji;

26. “Kohë javore e drejtimit me automjet”, është koha e përgjithshme e drejtimit me automjet gjatë një jave;

27. “Ekuipazh shumëanëtarësh” është ekuipazhi që përbëhet prej së paku dy shoferëve që e drejtojnë automjetin. Gjatë orës së parë të drejtimit me automjet të ekuipazhit shumëanëtarësh, prania e shoferit të dytë apo shoferëve tjerë nuk është obliguese, por është obliguese për pjesën tjetër të kohës së drejtimit me automjet;

28. “Shofer” është personi i cili drejton me automjet dhe/ose i cili gjendet në automjet që është në disponim për drejtim me automjetin dhe

29. “Mjet transporti” është automjeti, makina tërheqëse, rimorkio apo kombinim i këtyre mjeteve transportuese.

II. ORARI I PUNËS DHE PUSHIMI I OBLIGUESHËM I PUNËTORËVE MOBILË

Orari javor i punës

Neni 4

Orari mesatar javor i punës i punëtorëve mobilë nuk guxon të jetë më i gjatë se 48 orë.

Orari maksimal javor i punës mund të vazhdohet deri në 60 orë, vetëm nëse mesatarja prej 48 orësh nuk është tejkaluar gjatë katër muajve.

Nëse punëtori mobil punon për punëdhënës të ndryshëm, orari javor i punës e paraqet shumën e orarit të punës nga të gjithë punëdhënësit. Punëdhënësi i punëtorit mobil i cili punon te më shumë punëdhënës, është i obliguar që në formë të shkruar të kërkojë evidencë apo përllogaritje të orarit të punës, të cilin punëtori mobil e ka realizuar për punëdhënësin tjetër.

Punëtori mobil është i obliguar që përllogaritjen nga paragrafit 3 i këtij neni, t'ia dorëzojë punëdhënësit te i cili është i punësuar, në formë të shkruar.

Pauzë gjatë kohës së orarit të punës

Neni 5

Punëtorët mobilë në komunikacionin rrugor, përveç në rast se AETR-ja nuk siguron mbrojtje më të madhe, duhet që më së voni pas gjashtë orësh pune të vazhdueshme të kenë pauzë.

Orari i punës ndërpritet me pauzë e cila zgjatë së paku 30 minuta, nëse shuma e përgjithshme e orëve të realizuara deri atëherë është ndërmjet gjashtë dhe nëntë orësh, përkatësisht pauzë prej së paku 45 minutash nëse shuma e përgjithshme e orëve të punës është më shumë se nëntë orë.

Pauzat nga paragrafi 2 i këtij neni, mund të sistemohen në disa periudha gjatë orarit të punës, ashtu që secila prej tyre doemos duhet të zgjasë së paku nga 15 minuta.

Praktikantët dhe personat në trajnim

Neni 6

Nëse punëtorët mobilë janë praktikantë apo persona në trajnim, për ata zbatohen dispozitat e këtij ligji me të cilin rregullohet koha për pushim si dhe për punëtorët tjerë mobilë.

Puna e natës

Neni 7

Nëse punëtorët mobilë kryejnë punë nate, koha e përgjithshme e orarit të punës ditore të tyre, nuk guxon të zgjasë më shumë se dhjetë orë në periudhën prej 24 orësh.

Punëtorëve mobilë për punën e natës u paguhet kompensim i përcaktuar me ligj, përkatësisht i përcaktuar me marrëveshjet kolektive, me kusht që kompensimi i atillë të mos shkaktojë rrezikim të sigurisë së komunikacionit rrugor.

Përjashtime nga orari javor i punës dhe i punës së natës

Neni 8

Për shkaqe objektive ose teknike apo shkaqe të lidhura me organizimin e punës, mundet me marrëveshje kolektive të përcaktohen përjashtime nga dispozitat e neneve 4 dhe 7 të këtij ligji, nën kusht të ekzistimit të marrëveshjes mes përfaqësuesit të punëdhënësit dhe punëtorit me cilin kanë të bëjnë ato.

Në rast kur sipas përjashtimit nga neni 4 i këtij ligji, përcaktohet orar javor më i gjatë i punës, përcaktimi i periudhës referuese nuk mund të jetë më e gjatë se gjashtë muaj, për shkak të përllogaritjes së orarit javor maksimal të punës prej 48 orësh.

Informimi dhe evidenca

Neni 9

Punëdhënësit janë të obliguar që t’i njoftojnë punëtorët mobilë me dispozitat e neneve 4, 5, 6, dhe 7 të këtij ligji, rregullat tjera të cilat janë miratuar në bazë të këtij ligji dhe marrëveshjeve kolektive, përkatësisht me aktet e tyre të përgjithshme dhe me zbatimin e tyre, e të cilat kanë të bëjnë me punën ose marrëdhëniet e punës.

Punëdhënësit janë të obliguar që ta evidentojnë orarin e punës të punëtorëve mobilë. Evidenca duhet të ruhet së paku dy vite pas kalimit të periudhës për të cilën ka të bëjë. Për evidencën e orarit të punës të punëtorëve mobilë, përgjegjës janë punëdhënësit. Punëdhënësit janë të obliguar që me kërkesë të punëtorit mobil t’i lëshojnë ekstrakt të evidencës për orët e realizuara.

Të dhënat nga paragrafit 2 i këtij neni, ruhen edhe në rast të demontimit të takografit individual, i cili e përcjell orarin e punës të punëtorëve mobilë.

Punëdhënësi është i obliguar që me kërkesë të punëtorit mobil, të sigurojë kopje nga shkresat për orët e realizuara të punës.

Mënyrën e transmetimit të të dhënave dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës nga takografi, i përcakton ministri për Transport dhe Lidhje.

III. EKUIPAZHI, KOHA E DREJTIMIT ME AUTOMJET, NDËRPRERJET E TË DREJTUARIT ME AUTOMJET DHE PERIUDHA PËR PUSHIM TË SHOFERIT

Koha e drejtimit me automjet

Neni 10

Koha ditore e drejtimit me automjet, nuk guxon të jetë më e gjatë se nëntë orë. Me përjashtim, koha ditore e drejtimit me automjet mund të vazhdohet në më së shumti dhjetë orë, por jo më shumë se dy herë në javë.

Koha javore e drejtimit me automjet nuk guxon të jetë më e gjatë se 56 orë, dhe nuk guxon ta tejkalojë orarin javor maksimal të punës.

Koha e përgjithshme e drejtimit me automjet, gjatë cilado dy javëve të njëpasnjëshme, nuk guxon të jetë më e gjatë se 90 orë.

Koha ditore dhe javore e drejtimit me automjet, i përfshin të gjitha periudhat e drejtimit me automjet, brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Maqedonisë.

Shoferi është i obliguar që t’i evidentojë detyrat e tjera të punës në përputhje me dispozitat e nenit 3 pika 13 të këtij ligji, si dhe kohën e kaluar me drejtimin e automjetit që shfrytëzohet për transport publik, e ndaj së cilës nuk zbatohet ky ligj.

Shoferi është i obliguar që ta evidentojë periudhën e arritjes, në përputhje me dispozitat e nenit 3 pika 19 alineja 1 nënpika a) të këtij ligji, nga periudha e fundit ditore apo javore për pushim.

Evidenca nga paragrafët 5 dhe 6 të këtij neni, mbahet me dorë në fletë takografi, fletëçregjistrime apo me shfrytëzimin e opsioneve për regjistrim me dorë në takografin digjital.

Kur shoferi drejton me automjet që është i pajisur me takograf analog, me kërkesë të organeve për mbikëqyrje, doemos duhet për ditën rrjedhëse dhe 28 ditët paraprake, të paraqesë: fleta takografike, evidencë të mbajtur me dorë, fletëçregjistrime nga takografi dhe kartelë shoferi nëse e posedon.

Kur shoferi drejton me automjet që është i pajisur me takograf digjital, me kërkesë të organeve për mbikëqyrjes, doemos duhet të tregojë kartelën e vet të shoferit, fleta takografike, shkresa dhe fletëçregjistrime të plotësuara me dorë, për ditën rrjedhëse dhe 28 ditët paraprake.

Ndërprerja e drejtimit me automjet

Neni 11

Pas periudhës së drejtimit me automjet prej katër orëve e gjysmë, shoferi është i obliguar që ta ndërpresë drejtimin me automjet prej më së paku 45 minutash, përveç nëse e shfrytëzon periudhën për pushim.

Ndërprerja e drejtimit me automjet nga paragrafi 1 të këtij neni, mund të zëvendësohet me ndërprerjen e parë të drejtimit me automjet prej së paku 15 minutash, me ç’rast vijon ndërprerje tjetër e drejtimit me automjet prej së paku 30 minutash, prej të cilave secila është sistemuar gjatë periudhës së drejtimit me automjet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Pushimi ditor dhe javor

Neni 12

Shoferi doemos duhet të ketë pushim ditor dhe javor.

Në periudhën prej çdo 24 orësh, pas pushimit ditor ose javor, shoferët doemos duhet të kenë pushim të ri ditor. Nëse pushimi ditor në kuadër të 24 orësh zgjat së paku nëntë orë por më pak se 11 orë, konsiderohet si pushim i shkurtuar ditor.

Pushimi ditor mund të vazhdohet deri në pushimin e rregullt javor ose pushimin e shkurtuar javor.

Shoferi mund të ketë më së shumti tre pushime të shkurtuara ditore, ndërmjet cilido prej dy pushimeve javore.

Me përjashtim të dispozitave nga paragrafi 2 i këtij neni, në periudhën prej 30 orëve nga mbarimi i pushimit ditor ose javor, shoferi i cili është pjesë e ekuipazhit shumëanëtarësh, doemos duhet të shfrytëzojë pushim të ri ditor në kohëzgjatje prej së paku nëntë orësh.

Në cilëndo prej dy javëve të njëpasnjëshme, shoferi doemos duhet të shfrytëzojë së paku:

- dy pushime të rregullta javore ose
- një pushim të rregullt dhe një pushim të shkurtuar javor, prej së paku 24 orësh.

Pjesën e pashfrytëzuar të pushimit javor, shoferi është i obliguar që ta shfrytëzojë më së voni deri në fund të javës së tretë nga java kur e ka shfrytëzuar pushimin e shkurtuar javor.

Pushimi javor fillon më së voni pas kalimit të gjashtë periudhave 24-orëshe, nga fundi i pushimit javor paraprak.

Secili pushim i cili shfrytëzohet si pjesë e pashfrytëzuar e pushimit javor, doemos duhet të përfshihet në ndonjë periudhë tjetër pushimi prej së paku nëntë orësh.

Pushimin ditor dhe pushimin e shkurtuar javor, shoferët mund ta kalojnë në automjet jashtë selisë së personit juridik, nëse automjeti është i pajisur me krevat.

Nëse pushimi javor përfshin dy javë, i njëjti mund të llogaritet vetëm në njërën prej atyre dy javëve.

Nëse transporti kryhet ekskluzivisht në territorin e Republikës së Maqedonisë, pushimi ditor zgjat së paku 12 orë pandërprerë.

Me përjashtim nga dispozitat e këtij ligji, nëse shoferi e shoqëron automjetin që transportohet me trajekt ose tren, ndërsa shfrytëzon pushim ditor, ai pushim mund të ndërpritet më së shumti dy herë me aktivitete tjera, me kohëzgjatje të përgjithshme prej më së shumti një ore. Në kohën e pushimit të rregullt ditor shoferi doemos duhet të ketë qasje te krevati në automjet.

Neni 13

Ardhja dhe shkuarja e shoferit te automjeti dhe nga automjeti, për të cilin zbatohen dispozitat e këtij ligji, nëse automjeti nuk gjendet në vendbanimin e shoferit, as në selinë e punëdhënësit, nuk llogaritet si kohë pushimi ose ndërprerje të drejtimit të automjetit, përveç nëse shoferi nuk është në trajekt ose në tren dhe ka qasje te krevati.

Secilën kohë që shoferi e kalon duke drejtuar me automjet për të cilin nuk zbatohet ky ligj, deri te automjeti dhe nga automjeti për të cilin zbatohet ky ligj e që nuk është në vendbanimin e shoferit e as në selinë e punëdhënësit, konsiderohet si punë tjetër.

IV. PËRGJEGJËSIA E TRANSPORUESIT

Obligimet e transportuesit

Neni 14

Transportuesi nuk guxon që shoferëve që i punëson t'u paguajë kurrfarë kompensimi me para, në formë të zmadhimit ose shtesës së rrogës, e të cilat janë të lidhura me distancën e kaluar dhe/ose sasinë e ngarkesës së transportuar, nëse ai kompensim e rrezikon sigurinë e komunikacionit rrugor dhe/ose i cenon dispozitat e këtij ligji.

Transportuesi është i detyruar që ta organizojë punën e shoferëve, në mënyrë sipas së cilës shoferët do t'i respektojnë dispozitat e këtij ligji.

Personat juridikë, shpediterët, organizatorët e udhëtimeve, nënrealizuesit dhe agjencitë e punësimit të shoferëve, janë të detyruar që të sigurojnë se oraret e kontraktuara për drejtimin me automjet, do të jenë në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Transportuesi i cili shfrytëzon automjet të pajisur më takograf digjital në pajtim me dispozitat e këtij ligji, është i detyruar që të sigurojë se të gjitha të dhënat:

-rregullisht do t'i marrë nga aparati në automjet dhe nga kartela e shoferit, që t'i sigurojë të gjitha të dhënat që i përkasin aktiviteteve të transportuesit ose aktiviteteve të cilat janë kryer për atë transportues dhe

-të marra nga aparati në automjet dhe kartela e shoferit do të ruhen së paku 12 muaj në evidencë dhe se këto të dhëna janë të arritshme drejtpërdrejt ose përmes transmetimit në largësi prej lokaleve të transportuesit, me kërkesë të organeve për mbikëqyrje.

V. PËRJASHTIME

Përjashtime për punëtorët mobilë

Neni 15

Me marrëveshjet kolektive dhe marrëveshjet tjera ndërmjet partnerëve socialë, për personat të cilët kryejnë veprimtari mobile në komunikacionin rrugor, mundet të përcaktohen kushte më të volitshme prej atyre të përcaktuara me dispozitat e këtij ligji, me qëllim që të mbrohet shëndeti dhe siguria e tyre, duke pasur kujdes që të mos zvogëlohet niveli i përgjithshëm për mbrojtje gjatë punës.

Përjashtime për shoferit

Neni 16

Shoferi mund të mos u përmbahet rregullave të përcaktuara me dispozitat e neneve 10, 11 dhe 12 të këtij ligji, kur drejton me automjetin me të cilën duhet që të arrijë te vendi më i afërt i përshtatshëm për ndalesë me qëllim që të garantohet siguria e njerëzve, automjetit ose ngarkesës së tij, e me këtë rast të mos rrezikohet siguria e komunikacionit rrugor.

Shoferi është i detyruar që me dorë t'i shënojë arsyet për veprimin e këtillë, në formularin për evidentimin e orarit punues ose në listën e takografit, menjëherë pas arritjes te vendi më i afërt i përshtatshëm për ndalesë.

Përjashtime për lloje të caktuara të transportit

Neni 117

Dispozitat e neneve 10, 11 dhe 12 të këtij ligji, kur transporti kryhet ekskluzivisht në territorin e Republikës së Maqedonisë, nuk kanë të bëjnë me automjetet:

a) të cilat shfrytëzohen për aktivitete bujqësore dhe pyjore në largësi prej 50 kilometrash nga vendi i ngarkimit deri te vendi i shkarkimi;

b) me motor me gaz tokësor ose të lëngët natyror ose tokësor ose me motor elektrik, pesha maksimale e të cilit duke e përfshirë edhe peshën e rimorkios, nuk i tejkalon 7,5 t e të cilat përdoren për transport të ngarkesës në rreth deri në 50 kilometra nga vendi i ngarkimit deri te vendi i shkarkimit;

v) të cilat përdoren për trajnimin e shoferëve dhe për provime me qëllim të marrjes së patentë shoferit ose certifikatës për trajnim profesional, me kusht që të mos përdoren për transport komercial të udhëtarëve ose mallrave;

g) të specializuara për transportin e pajisjes për parqe argëtuese dhe për cirqe;

d) të pajisura veçanërisht dhe të dedikuara për edukim në gjendje të qetë (bibliobus etj.);

gj) të specializuara për transportin e parave dhe gjërave me vlerë;

e) të cilat përdoren ekskluzivisht në rrethin e transportuesit, siç janë terminalet hekurudhore, limanet, aeroportet dhe

zh) të cilat përdoren për transportin e kafshëve të gjalla nga fermat e tregjeve lokale dhe prapa, ose nga tregu në thertoren lokale në largësi deri në 50 kilometra.

Obligime të transportuesit dhe shoferit kur makina nuk është e pajisur me takograf

Neni 18

Nëse automjeti nuk është i pajisur me takograf, në pajtim me nenin 2 paragrafi 3 të këtij ligji, i njëjti mund të përdoret vetëm për:

a) transportin e brendshëm në një linjë të udhëtarëve, në linja me largësi të përgjithshme deri në 50 kilometra dhe

b) transportin ndërkombëtar në një linjë të udhëtarëve pika fillestare dhe përfundimtare e të cilit gjendet në largësi deri në 50 kilometra me linjë ajrore ndërmjet kufijve të dy shteteve, e largësia e të cilit nuk i tejkalon 100 kilometra.

Në rast të kryerjes së transportit nga paragrafi 1 i këtij neni, transportuesi është i detyruar që të përgatisë orar udhëtimi shofer dhe plan të udhëtimit, i cili për çdo shofer duhet ta përmbajë emrin, adresën dhe orarin e përcaktuar paraprakisht për periudha të ndryshme të drejtimit me automjet, detyra tjera pune, ndërprerjen e drejtimit të automjetit dhe arritshmërinë.

Shoferi i caktuar që ta drejtojë automjetin nga paragrafit 1 i këtij neni, në automjet duhet të ketë ekstrakt nga plani i udhëtimit dhe ekzemplar nga orari i udhëtimit nga paragrafi 2 i këtij neni.

Plani i udhëtimit duhet:

a) t'i përmbajë të gjitha informatat e shënuara në paragrafin 2 të këtij neni, për periudhën minimale që i mbulon 28 ditët e mëparshme, me kusht që të dhënat rregullisht të azhurnohen në intervale kohore që nuk guxojnë të jenë më të gjata se 30 ditë;

b) të jetë i nënshkruar prej personit përgjegjës të transportuesit dhe

v) të ruhet një vit pas mbarimit të periudhës për të cilën ka të bëjë.

Transportuesi lëshon ekstrakt të planit të udhëtimit, me kërkesë të shoferit ose të organeve për mbikëqyrje.

VI. TAKOGRAFËT

Karakteristikat teknike dhe lejimi tipik i takografit

Neni 19

Takografi që është i instaluar në pajtim me përcaktimet e këtij ligji, doemos duhet të ketë pëlqim (vlerësim të përputhshmërisë së tipit), të lëshuar nga Biroja për Metrologji, në pajtim me Ligjin për metrologji.

Karakteristikat teknike të takografit dhe mënyrën e përdorimit, instalimit, riparimit, provës dhe kontrollimit të takografit, i rregullon ministri për Transport dhe Lidhje.

Punëtoritë

Neni 20

Instalimin, testimin, kontrollimin dhe riparimin e takografit, mund ta kryejnë personat juridikë (në tekstin e mëtutjeshëm: punëtoritë) të autorizuara nga ministri për Transport dhe Lidhje.

Punëtoria gjatë kryerjes së punëve nga paragrafit 1 i këtij neni, mund ta kryejë aktivizimin, servisimin, kalibrimin, plombimin e takografëve, bartjen e të dhënave prej takografit, përcaktimin e pamundësisë për bartjen e të dhënave prej takografit, mënjanimin dhe demontimin e takografëve, dhe për takografët të përpilojnë shenja identifikuese.

Punët nga paragrafi 1 i këtij ligji, punëtoria mund t'i kryejë për takografët digjitalë dhe analogë.

Punëtoria kontrollimet nga paragrafi 1 i këtij neni, i kryen së paku njëherë në dy vite nga kontrollimi i fundit.

Me përjashtim nga paragrafi 4 i këtij neni, kontrollimi bëhet detyrimisht, nëse:

- kryhet çfarëdo riparimi i pajisjes së takografit,
- ndodh ndryshim i koeficientit karakteristik të automjetit,
- ndodh ndryshim i vëllimit efektiv të pneumatikëve dhe
- ora e takografit tregon kohë më shumë se 20 minuta nga koordinata universale e kohës.

Në autorizimin nga paragrafit 1 i këtij neni, përcaktohet se cilat prej punëve nga paragrafit 1 i këtij neni, mund t'i kryejë punëtoria.

Një punëtori mund të kryejë punë nga paragrafi 4 i këtij neni edhe për të dyja llojet e takografëve, me kusht që për secilin lloj të takografit të ketë autorizim të veçantë.

Autorizimi jepet për periudhën prej dhjetë vitesh, me mundësi vazhdimi.

Kërkesën për vazhdimin e autorizimit, punëtoria është e detyruar që ta parashtrojë në afat prej 60 ditësh, para skadimit të vlefshmërisë së autorizimit.

Në rast të ndryshimit të pronësisë së punëtorisë, udhëheqësi nga neni 26 i këtij ligji, ose në rast të ndryshimit të të punësuarve të cilët i kryejnë punët në punëtori (në tekstin e mëtutjeshëm: personat teknikë), punëtoria është e detyruar që ta informojë Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve, në afat prej tetë ditësh nga dita e ndryshimeve të bëra.

Neni 21

Shenjat për plombim dhe plombat, punëtoria i merr prej prodhuesit ose prej përfaqësuesit të tij dhe për secilën shenjë dhe plombë të dhënë, punëtoria mban evidencë.

Mënyra dhe kushtet për dhënien e autorizimit

Neni 22

Autorizimi nga neni 20 i këtij ligji, jepet në bazë të kërkesës së punëtorisë.

Për marrjen e autorizimit për kryerjen e punëve nga neni 20 paragrafi 1 i këtij ligji, punëtoria duhet t'i plotësojë këto kushte:

- të ketë aktvendim nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë, për kryerje të veprimtarisë nga neni 20 paragrafi 2 të këtij ligji,
- të ketë hapësirë adekuate në territorin e Republikës së Maqedonisë, pajisje dhe së paku tre persona teknikë të punësuar,
- hyrja në punëtori duhet të jetë e realizuar dhe e shënuar ashtu që të sigurohet hyrje e papenguar te punëtoria,
- të mos jetë ngritur procedurë e falimentimit, të mos jetë në procedurë të likuidimit, dhe të mos i është kumtuar masë e kundërvajtjes, ndalim për kryerje të veprimtarisë,
- udhëheqësi i punëtorisë nuk guxon të jetë personi i cili ka qenë udhëheqës i punëtorisë, të cilës në pesë vitet e kaluara i është hequr autorizimi,
- të ketë marrëdhënie të rregulluar juridike me prodhuesin e takografëve, në lidhje me veprimet dhe punët që i kryen,

- të ketë hapësira dhe pajisje të cilat do të mundësojnë që të gjitha shkresat dhe dokumentacioni për të gjitha aktivitetet lidhur me takografët, si dhe të dhënat që janë në ta, të regjistrohen dhe të ruhen në mënyrë adekuate dhe të jenë të arritshme për organet e mbikëqyrjes, si dhe ta sigurojë mbrojtjen e të dhënave personale, në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e të dhënave personale,

- punëtorisë ose personit që është trashëgues juridik i punëtorisë, në pesë vitet e kaluara të mos i është hequr autorizimi,

- së paku njëri prej të punësuarve doemos duhet të jetë person teknik, që u përgjigjet kërkesave të nenit 26 paragrafi 1 dhe 2 të këtij ligji,

- të ketë udhëheqës që do t'i kryejë punët nga neni 26 paragrafi 3 të këtij ligji,

- të ketë tabelë për shpallje në të cilën do të jenë të gjitha informatat, në pajtim me nenin 26 paragrafi 6 të këtij ligji,

- në pjesën për kontrollim të takografëve të ketë certifikata të vlefshme për kalibrimin e pajisjes për matje dhe

- në pjesën për kontrollim të takografëve të ketë certifikata të vlefshme për akreditim, të lëshuara nga Instituti për Akreditim i Republikës së Maqedonisë.

Ministri i Transport dhe Lidhjeve i përcakton formën dhe përmbajtjen e kërkesës për lëshimin ose vazhdimin e autorizimit për kryerjen e punëve nga neni 20 paragrafi 1 të këtij ligji, si dhe dokumentacionin e duhur, hapësirën dhe pajisjen e punëtorisë.

Heqja e autorizimit

Neni 23

Ministri i Transportit dhe Lidhjeve me aktvendim ia heq autorizimin punëtorisë, nëse vërteton se :

- punëtoria më tutje nuk i plotëson kushtet nga neni 22 i këtij ligji,

- punëtoria ose të punësuarit e saj nuk i respektojnë dispozitat e këtij ligji dhe aktet nënligjore të miratuara në bazë të këtij ligji,

- punëtoria ka dhënë deklarata, të dhëna ose dokumente të rrejshme në procedurën e dhënies së autorizimit, gjegjësisht gjatë kontrollit të kushteve për marrjen e autorizimit,

-nëse me punën e punëtorisë vihet në pikëpyetje kualiteti i shërbimeve të kryera (rregullimi i parametrave ose aparateve të kalibruara, të cilat mund të ndikojnë në matjen e gabuar të orëve të shoferëve në automjete ose kalibrim të rrejshëm) dhe

- punëtoria ka kryer përshtatje të elementeve mbrojtëse të takografit.

Me aktvendimin për heqjen e autorizimit, punëtorisë i urdhërohet që në afat prej tre ditësh nga pranimi i aktvendimit për heqjen e autorizimit, në Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve t'i dorëzojë të gjitha kartelat e punëtorisë, mjetet për plombim, tërë dokumentacionin dhe evidencën, të cilat në pajtim me këtë ligj dhe në bazë të akteve nënligjore, është e detyruar që t'i mbajë.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, pala e pakënaqur mund të ngritë kontest administrativ pranë Gjykatës Administrative të Republikës së Maqedonisë.

Mbikëqyrja e punëtorive

Neni 24

Mbikëqyrjen e punëtorive e kryen Inspektorati Shtetëror për Transport, përmes inspektorëve shtetërorë për komunikacion rrugor (në tekstin e mëtejshëm: inspektorët).

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, inspektorët kontrollojnë nëse punëtoria i plotëson kushtet e përcaktuara për marrjen e autorizimit, dhe nëse puna e saj është në pajtim me dispozitat dhe rregullat e miratuara në bazë të këtij ligji.

Nëse me kontrollin vërtetohet se takografi nuk punon me rregull, inspektorët janë të detyruar që të kryejnë mbikëqyrje në punëtori, në të cilën është kryer kontrolli i fundit, ose është kryer ndonjë operacion tjetër ndaj takografit.

Nëse gjatë mbikëqyrjes vërtetohen parregullsi në punën e punëtorisë, të cilat mund ta rrezikojnë funksionimin e sigurt të takografit, inspektorët do ta urdhërojnë personin përgjegjës të punëtorisë, që menjëherë ta ndalojë qasjen e punëtorëve te kartelat e punëtorisë.

Nëse personi përgjegjës nuk vepron në pajtim me dispozitat nga paragrafi 3 i këtij neni, ministri i Transportit dhe Lidhjeve me propozimin e Inspektorati Shtetëror për Transport, ia heq autorizimin punëtorisë.

Evidenca

Neni 25

Ministria e Transportit dhe Lidhjeve mban evidencë, për:

- autorizimet e dhëna punëtorive, ndryshimet e kryera në autorizimet e dhëna dhe dokumentacionin përcjellës,

- autorizimet e hequra dhe dokumentacionin përcjellës,

- regjistrimin e pajisjes për plombim dhe regjistrimin e vulave,

- të dhënat për personat teknikë të punësuar në punëtoritë, të cilët janë të aftësuar për punë me takografë dhe të cilët i plotësojnë kërkesat për dhënien e kartelave të punëtorive,

- të dhënat për arsimin e kryer, gjegjësisht aftësimin e personave teknikë, duke i përfshirë edhe diplomën për arsimim të kryer, edhe vërtetime e certifikata tjera adekuate,

- të dhënat për të gjitha kartelat e punëtorive, të lëshuara personave teknikë në një punëtori të veçantë dhe

- të dhënat për kartelat e punëtorive që kanë humbur, janë vjedhur ose kartelat e parregullta.

Personi teknik, udhëheqësi dhe tabela e shpalljes e punëtorisë

Neni 26

Person teknik mund të jetë personi i cili i përmbush kushtet si vijojnë:

- ka së paku arsimim të mesëm nga drejtimi i komunikacionit, elektroteknikës ose makinerisë,

- ka vërtetim për trajnimin e kryer për testimin, instalimin, kontrollimin, kalibrimin e takografëve nga prodhuesit e takografëve, të cilët kanë leje të pranuar për përputhshmëri të tipit, jo më të vjetër se tre vite dhe

- nuk është në marrëdhënie pune dhe nuk kryen punë të njëjtë ose të ngjashme jashtë punëtorisë në të cilin është punësuar.

Intervenimet mbi takografët dhe pajisjet nga të cilat varet funksionimi i rregullt i takografëve, guxon t'i kryejë vetëm personi teknik nga punëtoria i cili posedon vërtetim të vlefshëm për aftësim profesional.

Udhëheqës i punëtorisë mund të jetë personi i cili i plotëson kushtet, në vijim :

- është i punësuar në punëtori dhe i cili nga personi përgjegjës në punëtori është emëruar për udhëheqës në punëtori dhe

- i cili nuk është në marrëdhënie pune dhe nuk kryen punë të njëjtë ose të ngjashme jashtë punëtorisë.

Udhëheqësi është përgjegjës për sigurinë dhe për ruajtjen e të dhënave për takografët e kontrolluar, për punën me kartelat e punëtorive në punëtori, dhe i kryen punët në vijim :

- kujdeset që personave teknikë t'u dorëzohen kartelat e punëtorisë dhe t'i shfrytëzojnë kartelat e tyre në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe rregullat që rrjedhin prej tij,
- kujdeset për kartelat e punëtorisë dhe darët për plombim kur nuk janë në përdorim, si dhe për dokumentet përkatëse për takografët dhe duhet t'i ruajë në vende të sigurt ose në kasafortë,
- menjëherë ta njoftojë dhënësin e kartelave memorike dhe Ministrinë e Transportit dhe të Lidhjeve, nëse ndodh humbja, vjedhja ose parregullsia e kartelave të punëtorisë,
- kujdeset për afatin e vlefshmërisë së autorizimit dhe parashtrimin me kohë të kërkesës për vazhdimin e tij dhe
- kujdeset për sigurinë fizike të kartelave së punëtorisë , derisa është në përdorim.

Punëtoria dhe të punësuarit e saj janë të detyruar që shoferit të secilit automjet që ka të instaluar takograf, t'i ofrojnë shërbim në pajtim me autorizimin.

Në vendet e dukshme të punëtorisë, duhet të ketë tabelë për shpallje e cila do të mundësojë që të gjithë shfrytëzuesit të munden t'i lexojnë numrin e autorizimit dhe numrin e vulës (plombës).

Në rast të heqjes ose çmontimit të takografit, punëtoria është e detyruar që nga takografi t'i riregjistrojë të gjitha të dhënat të cilat janë të regjistruara në të, në pajtim të këtij ligj duke i përfshirë edhe të dhënat personale. Këto të dhëna ruhen në mënyrë të sigurt në afat prej së paku një viti, dhe duhet t'i dorëzohen vetëm transportuesit në automjetin e të cilit ka qenë takografi, ose te i cili është punësuar shoferi për të cilin kanë të bëjnë të dhënat për orarin e punës dhe pushimet dhe për organet e mbikëqyrjes, në pajtim me këtë ligj.

VII. KARTELAT MEMORIKE

Kartelat

Neni 27

Kartela memorike shfrytëzohet me takografin. Kartela memorike mund të jetë :

- kartela e transportuesit,
- kartela kontrolluese,
- kartela e shoferit dhe
- kartela e punëtorisë.

Kartela e transportuesit është kartelë memorike e lëshuar nga dhënësi i autorizuar i kartelave memorike, pronarit ose huazuesit të automjetit me takograf të instaluar. Kartela e transportuesit e identifikon transportuesin, e mundëson paraqitjen, bartjen dhe shtypjen e të dhënave të cilat gjenden në takograf.

Kartela kontrolluese është kartelë memorike e lëshuar nga dhënësi i autorizuar i kartelave memorike. Kartela kontrolluese e identifikon personin zyrtar nga organi për mbikëqyrje, i cili e kryen kontrollin dhe mundëson të fitohet qasje te të dhënat e deponuara në memorien për të dhëna, ose në kartelën e shoferit për lexim, shtypje dhe/ose bartje të të dhënave.

Kartela e shoferit është kartelë memorike e lëshuar nga dhënësi i autorizuar i kartelave memorike shoferit individual. Kartela e shoferit e identifikon shoferin dhe e mundëson deponimin e të dhënave për aktivitetin e shoferit.

Kartela e punëtorisë është kartelë memorike e lëshuar nga dhënësi i autorizuar i kartelave memorike, punëtorisë së autorizuar. Kartela e punëtorisë e identifikon pronarin e kartelës dhe e mundëson testimin, kalibrimin dhe/ose bartjen e të dhënave nga takografi.

Kartela e shoferit dhe kartela e transportuesit lëshohen me afat prej pesë vitesh, kartela kontrolluese lëshohet me afat prej dy vitesh, ndërsa kartela e punëtorisë jepet me afat prej një viti.

Kartela e punëtorisë jepet në emër të secilit person teknik, i cili i plotëson kushtet e nenit 26 paragrafi 1 të këtij ligji, kartela kontrolluese jepet në emër të personit zyrtar nga Inspektorati Shtetëror për Transport, si dhe personave zyrtarë nga Ministria e Punëve të Brendshme, në pajtim me nenin 43 paragrafi 1 alineja 1 të këtij ligji.

Kartela e punëtorisë duhet të ketë kod sigurie.

Emetimi i kartelave memorike

Neni 28

Emetimin e kartelave memorike nga neni 27 i këtij ligji, e kryen personi juridik i autorizuar (në tekstin e mëtutjeshëm: emetuesi i kartelave).

Kryerjen e punëve për emetimin e kartelave memorike nga neni 27 i këtij ligji si autorizim publik, mund t'i jepet personit juridik në bazë të shpalljes publike, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Autorizimi publik për emetimin e kartelave, është me afat prej 15 vitesh.

Për kryerjen e punëve për emetimin e kartelave nga neni 27 i këtij ligji, mund të autorizohet një person juridik, gjegjësisht vetëm një emetues i kartelave.

Autorizimi për emetuesit e kartelave

Neni 29

Autorizimi publik për kryerjen e punës për emetimin e kartelave memorike, i përfshin:

- zbatimin e procedurës për lëshimin ose heqjen e kartelave, duke e përfshirë edhe mënyrën e lëshimit të kartelave, mbajtjen e evidencës nga neni 25 i këtij ligji dhe dhënien e të dhënave nga evidenca dhe
- kryerjen e punëve të lidhura me gjenerimin e çelësave elektronikë të nevojshëm për punimin e kartelave memorike.

Procedura për dhënien e kartelave

Neni 30

Kartelat memorike nga neni 27 i këtij ligji, jepen në bazë të kërkesës.

Formën dhe përmbajtjen e kërkesës dhe procedurën e lëshimit të kartelave memorike, i përcakton ministri për Transport dhe Lidhje.

Kushtet për dhënien e autorizimit emetuesit të kartelave

Neni 31

Ministri për Transport dhe Lidhje mund t'i lëshojë autorizim publik për kryerjen e punëve për emetimin e kartelave memorike, personit juridik vendës ose të huaj i cili i plotëson kushtet në vijim :

- të disponojë hapësira përkatëse në territorin e Republikës së Maqedonisë për kryerjen e punëve, në pronësi ose me qira,
- të ketë të punësuar më së paku pesë persona me arsim të lartë (fakultet juridik, ekonomik, të komunikacionit, të makinerisë, matematikor-natyror dega e informatikës ose të elektroteknikës),
- të ketë të punësuar më së paku tre persona me arsim të mesëm,
- të ketë në dispozicion pajisje përkatëse për shfrytëzim, e lidhur me kryerjen e punëve nga autorizimi publik,

- të mos jetë punëtori sipas këtij ligji,

-kundër personit juridik të mos jetë ngritur procedurë për falimentim ose procedurë për likuidim dhe të mos i jetë shqiptuar masa për kundërvajtje, ndalim për kryerjen e veprimtarisë,

- udhëheqësi ose anëtari i këshillit drejtues, si dhe personi përgjegjës i autorizuar nga personi juridik, të mos ketë qenë punësuar në pesë vitet e fundit te emetuesi i kartelave, të cilit i është hequr autorizimi për emetim të kartelave,

- emetuesit të kartelave si dhe trashëguesit juridik të tij, në pesë vitet e fundit të mos i është hequr autorizimi dhe

-të ketë sigurimin financiar (mjete të depozituara në bankë ose garanci bankare nga baka e klasës së parë), për kryerje ligjore dhe kualitative të shërbimeve nga autorizimi në lartësi së paku për mbulimin e shpenzimeve të parapara të Ministrisë së Transportit dhe Lidhjeve, lidhur me heqjen eventuale të autorizimit, dhënies së autorizimit të ri dhe kryerjes së punëve të emetuesit të kartelave në Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve, deri në momentin e autorizimit të personit të ri juridik për emetimin e kartelave.

Përveç plotësimit të kushteve nga paragrafi 1 i këtij neni, personi juridik i huaj duhet të ketë themeluar edhe degë në territorin e Republikës së Maqedonisë.

Parashtruesi i kërkesës do të konsiderohet se i plotëson kushtet në lidhje me pajisjet dhe personat e punësuar për ofrimin e shërbimit në lidhje me emetimin e kartelave memorike, edhe nëse ka lidhur marrëveshje për bashkëpunim me personin juridik, të autorizuar për emetimin e kartelave memorike nga vendi anëtar i Unionit Evropian.

Ministri i Transportit dhe Lidhjeve, i përcakton kushtet më të afërta në lidhje me hapësirat dhe pajisjet e nevojshme të personave juridikë nga paragrafi 1 i këtij neni.

Kushtet për dhënien e autorizimit, emetuesi i kartelave doemos duhet t'i plotësojë gjatë tërë kohës së vlefshmërisë së autorizimit publik.

Kriteret për zgjedhje

Neni 32

Kriteret për zgjedhjen e personit juridik për dhënien e autorizimit publik, janë:

-shpenzimet mesatare të parapara për lëshimin e çdo kartele, me atë që më shumë pikë fitohen për shpenzime mesatare më të ulëta,

-afati i fillimit të kryerjes së punëve për të cilat është autorizuar, me atë që më shumë pikë fitohen për afat më të shkurtër të ofruar dhe

-kushtet për ofrimin e shërbimeve të cilat kanë të bëjnë me orarin e punës me palë, mënyra e parashtrimit të kërkesës për lëshimin e kartelave, ndihma dhe informimi i palëve, me atë që më shumë pikë fitohen për kushte më të mira për punë me palë.

Kriteret nga paragrafi 1 i këtij neni, vlerësohen me pikë ashtu që kriteri nga paragrafi 1 alineja 1 e këtij neni ka më shumë pikë, ndërsa kriteri nga paragrafi 1, alineja 2 e këtij neni ka më pak pikë.

Shpallja publike

Neni 33

Shpalljen publike për autorizim publik për kryerjen e punëve për emetimin e kartelave memorike, e shpall ministri i Transportit dhe Lidhjeve.

Shpallja publike publikohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" dhe në një gazetë publike të vendit dhe të huaj.

Kohëzgjatja e shpalljes publike nuk mund të jetë më e shkurtër se shtatë ditë.

Shpallja publike i përmban së paku:

-informatën për lëndën e shpalljes për dhënien e autorizimit për emetimin e kartelave të lidhura me takografët digjitalë,

-njoftimin se shpallja publike publikohet në pajtim me këtë ligj, si dhe me aktet nënligjore të cilat dalin nga i njëjti,

-njoftimin për lëndën e autorizimit, si dhe që autorizimi i jepet vetëm një personi juridik,

-vlefshmërinë e autorizimit publik,

-sigurimin financiar (mjetet e depozituara në bankë ose garancinë bankare nga banka e klasës së parë) për realizimin ligjor dhe cilësor të punëve nga autorizimit publik,

-mënyrën dhe procedurën e zgjedhjes së bartësit të autorizimit,

-aftësinë e personit juridik (gjendja personale, aftësia e kryerjes së veprimtarisë profesionale, gjendja ekonomike dhe financiare, aftësia profesionale dhe teknike, standardet për sistemet e kualitetit),

- kushtet minimale teknike dhe hapësinore për kryerjen e shërbimeve nga autorizimi publik,

-kriterin për zgjedhjen e personit juridik për dhënien e autorizimit publik dhe

-vendin dhe afatin e parashtrimit të kërkesave.

Ministria e Transportit dhe Lidhjeve është e obliguar që të gjithë personave juridikë të interesuar t'u mundësojë shikim të dokumentacionit nga shpallja, nga dita e publikimit të shpalljes publike deri në ditën e miratimit të aktvendimit për dhënien e autorizimit publik.

Procedurën për zgjedhje, e zbaton Komisioni i formuar nga ministri i Transportit dhe Lidhjeve i cili pas procedurës së zbatuar i parashtron propozim ministrit të Transportit dhe Lidhjeve, për zgjedhjen e personit juridik bartës të autorizimit publik

Procedua për zgjedhje do të zbatohet edhe nëse në shpalljen publike kërkesë parashtron edhe një person juridik.

Aktvendimi për dhënien e autorizimit publik

Neni 34

Aktvendimin për dhënien e autorizimit publik për kryerjen e punëve për lëshimin e kartelave memorike, e miraton ministri i Transportit dhe Lidhjeve me propozim të Komisionit nga neni 33, paragrafi 6 i këtij ligji.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë, në afat prej tetë ditësh te Komisioni për zgjidhjen e punëve administrative në shkallë të dytë, nga sfera e transportit dhe lidhjeve në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

Aktvendimi për dhënien e autorizimit publik nga paragrafi 1 i këtij neni, publikohet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Në bazë të aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, ministri i Transportit dhe Lidhjeve dhe personi juridik bartës i autorizimit publik, lidhin marrëveshje për rregullimin e marrëdhënieve të ndërsjella.

Heqja e autorizimit

Neni 35

Ministri i Transportit dhe Lidhjeve me propozim të Inspektoratit Shtetëror për Transport, me aktvendim do t'ia heqë autorizimin publik emetuesit të kartelave, nëse:

- emetuesi i kartelave nuk i plotëson kushtet nga neni 31 i këtij ligji,

- emetuesi i kartelave përkatësisht i punësuari i tij gjatë kryerjes së autorizimit, i ka cenuar dispozitat e këtij ligji dhe akteve nënligjore të miratuara në bazë të tij,

- emetuesi i kartelave ka dhënë deklarata, të dhëna ose dokumente të rrejshme në ofertë, përkatësisht gjatë kontrollit të kushteve nga neni 31 i këtij ligji,

- emetuesi i kartelave nuk e mundëson ose e pengon kryerjen e mbikëqyrjes në pajtim me nenin 36 të këtij ligji,

- emetuesi i kartelave arkëton çmime më të mëdha për dhënien e kartelave memorike dhe shërbimeve tjera, në kundërshtim me dispozitat nga neni 37 i këtij ligji dhe

- parashtron kërkesë për shfuqizimin e autorizimit publik, por jo para pesë vitesh nga fillimi i autorizimit.

Kundër aktvendimit për heqjen e autorizimit publik nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë në afat prej tetë ditësh te Komisionit për zgjidhjen e punëve administrative në shkallë të dytë, nga sfera e transportit dhe lidhjeve në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

Në aktvendimin për heqjen e autorizimit publik ministri i Transportit dhe lidhjeve do ta përcaktojë afatin për shuarjen e kryerjes së punëve të autorizimit publik, përkatësisht afatin në të cilin ai do të mund të vazhdojë t'i kryejë punët e autorizimit publik deri në zgjedhjen e emetuesit të ri të kartelave.

Në aktvendimin për heqjen e autorizimit publik, ministri i Transportit dhe Lidhjeve do ta urdhërojë emetuesin e kartelave që emetuesit të ri të kartelave t'ia dorëzojë në formë elektronike dhe të shtypur, dokumentacionin dhe evidencën e plotë, të cilën në pajtim me këtë ligj ka qenë i obliguar që ta posedojë dhe ta udhëheqë, e që ka të bëjë me realizimin e punëve për emetimin e kartelave.

Dispozita nga paragrafi 4 i këtij neni, zbatohet edhe në rast të shuarjes së autorizimit publik, për shkak të skadimit të afatit për të cilin është dhënë.

Mbikëqyrja

Neni 36

Mbikëqyrjen e punës së emetuesit të kartelave, e kryen Ministria e Transportit dhe Lidhjeve.

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, Ministria e Transportit dhe Lidhjeve konfirmon nëse emetuesi i kartelave edhe më tutje i plotëson kushtet e përcaktuara për emetimin e kartelave memorike dhe nëse i kryen obligimet e tij, në pajtim me këtë ligj.

Çmimi i kartelave memorike dhe shpenzimet për dhënien e të dhënave nga evidenca

Neni 37

Çmimi i kartelave memorike dhe shpenzimet për dhënien e të dhënave nga evidenca të cilat i paguajnë palët, duhet t'i mbulojnë shpenzimet për realizimin e punëve nga autorizimi publik.

Çmimi i kartelave memorike dhe shpenzimet për dhënien e të dhënave nga evidencat, përcaktohet me listë tarifore të përgatitur nga ana e personit juridik të autorizuar, për të cilin pëlqim jep ministri i Transportit dhe Lidhjeve. Lartësia e çmimit dhe shpenzimeve nga paragrafi 1 i këtij neni të përcaktuara në listën tarifore, varet nga shpenzimet reale për realizimin e punëve nga autorizimi publik.

Evidenca

Neni 38

Emetuesi i kartelave mban evidencë për kartelat e emetuara memorike.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri i Transportit dhe Lidhjeve.

Për mbajtjen e evidencës nga paragrafi 1 i këtij neni, emetuesi i kartelave merr të dhëna nga evidenca të cilën e mbajnë Ministria e Punëve të Brendshme dhe Ministria e Transportit dhe Lidhjeve.

Gjatë parashtrimit të kërkesës për dhënien e kartelës, pala është e obliguar që të dorëzojë deklaratë me shkrim se pajtohet që të shfrytëzohen të dhënat nga paragrafi 1 i këtij neni. Nëse shfrytëzohen të dhënat personale, emetuesi i kartelave është i obliguar që të theksojë se cilat të dhëna personale nga evidencat e caktuara zyrtare do t'i shfrytëzojë.

Emetuesi i kartelave, të dhënat të cilat i mban për kartelat e shoferëve dhe kartelat e punëtorisë, i dorëzon dhe këmben me organet kompetente të shteteve tjera nëpërmjet rrjetit të përbashkët (Tachonet).

Gjatë kryerjes së kontrollit, Ministria e Transportit dhe Lidhjeve dhe organet e mbikëqyrjes sipas këtij ligji, kanë qasje te të dhënat e evidencës nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, të cilën e siguron lëshuesi i kartelave.

VIII. MBIKËQYRJA

Neni 39

Mbikëqyrjen ndaj zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji, e kryen Ministria e Transportit dhe Lidhjeve.

Neni 40

Mbikëqyrjen inspektuese të zbatimit të dispozitave të këtij ligji dhe dispozitave të AETR-it e kryejnë organet e mbikëqyrjes:

-Inspektorati Shtetëror për Transport, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të komunikacionit rrugor dhe

-nëpunësve policorë në uniformë nga Ministria e Punëve të Brendshme, të obliguar për kontrollin e sigurisë në komunikacionin rrugor.

Inspektorët shtetërorë të komunikacionit rrugor dhe nëpunësit policorë në uniformë, i kanë autorizimet si vijojnë:

-ta ndalojnë shfrytëzimin e automjetit në të cilin dëmtimi ose parregullsia e punës së takografit nuk është mënjanuar në afat prej shtatë ditësh nga dita e shkaktimit të parregullsisë ose zbulimit të parregullsisë në punën e takografit, ndërsa njëkohësisht shoferi nuk i ka shënuar të gjitha të dhënat për periudhat e ndryshme të cilat nuk janë regjistruar ose nuk janë regjistruar me rregull në takograf, në listë ose listë takografike ose në listë të përkohshme e cila bashkëngjitet me listën e regjistrimit ose me kartelën e shoferit,

-në rast të dyshimit se takografi nuk punon me rregull, ta dërgojnë automjetin për kontroll të jashtëzakonshëm të takografit si dhe për të gjitha elementet e lidhura me takografin, të cilat doemos duhet të jenë të instaluara në automjet, për punën e rregullt të takografit, ndërsa shpenzimet për kontrollin e takografit janë në llogari të pronarit të automjetit në të cilin është instaluar pajisja,

-të kërkojë nga shoferi që të mundësojë kontroll të takografit dhe ta japë në shikim listën me të dhënat e regjistruara, kartelën ose fletëçregjistrimin nga takografi dhe ta lejojë kontrollin e tyre, me ç'rast organi i mbikëqyrjes është i obliguar që t'i mundësojë shikim shoferit për të dhënat nga kontrolli i takografit,

-përkohësisht ta marrë listën me të dhëna të regjistruara ose çregjistrimin nga takografi, si dëshmi në procedurë dhe për qëllimin e njëjtë ta përgatisë përshkrimin e të dhënave nga kartela,

-përkohësisht ta heqë kartelën nëse konstaton se kartela është e falsifikuar, ose shoferi shfrytëzon kartelë të huaj ose kartela është marrë në bazë të deklaratave të dhëna të rrejshme dhe/ose dokumenteve të falsifikuara dhe të njëjtën ia dorëzon emetuesit të autorizuar të kartelave me arsyetimin e shkaqeve për heqjen e përkohshme të kartelës,

-ta largojë automjetin nga komunikacioni, derisa nuk mënjanohet shkaku i kundërvajtjes, përkatësisht ta detyrojë shoferin që ta shfrytëzojë pushimin ditor dhe

-t'u propozojë organeve kompetente, heqjen e përhershme ose të përkohshme të lejes për kryerjen e veprimtarisë ose patentë shoferin.

Sistemet e kontrollimit

Neni 41

Inspektorët shtetërorë për komunikacion rrugor dhe nëpunësit policorë në uniformë, e organizojnë dhe zbatojnë kontrollin e automjeteve në rrugë, në hapësirat e transportuesve dhe emetuesve të kartelave, për të gjitha kategoritë e transportit me qëllim të zbatimit dhe aplikimit të rregullt dhe konsekuent të dispozitave të këtij ligji dhe akteve nënligjore të cilat dalin nga ky ligj.

Kontrolli nga paragrafi 1 i këtij neni, kryhet çdo vit dhe përfshin një sferë të gjerë dhe reprezentative të punëtorëve mobilë, shoferëve, transportuesve, personave juridikë dhe automjeteve me të cilat kryhen të gjitha llojet e transportit të përfshira me dispozitat e këtij ligji.

Për kontrollet e kryera nga paragrafi 1 i këtij neni, hartohet raport i cili i përmban: numrin e shoferëve të cilëve u është bërë kontroll në rrugët publike, numrin e kontrolleve në hapësirat e transportuesve, numrin e ditëve punuese të kontrollit, numrin dhe llojin e kundërvajtjeve të paraqitura të rregullave, së bashku me vërejtjen nëse bëhet fjalë për transport të udhëtarëve ose të mallrave.

Organet për kontroll janë të obliguara që së paku 30% nga kontrolli në ditët e punës, ta kryejnë në rrugët publike, ndërsa së paku 50% në hapësirat e personave juridikë.

Statistika

Neni 42

Organet e mbikëqyrjes janë të obliguara që të dhënat statistikore të siguruara në pajtim me nenin 41 të këtij ligji, t'i mbajnë si:

1) të dhëna për kryerje të kontrolleve në rrugët publike:

-kategoria e rrugëve (autostradë, rrugë magjistrale, rajonale, lokale), shteti ku është regjistruar automjeti i kontrolluar, me qëllim që të evitohet diskriminimi i shoferëve dhe

-lloji i takografit (analog ose digjital) dhe

2) të dhëna për kryerje të kontrolleve te personat juridikë:

-lloji i veprimtarisë transportuese (transport i brendshëm ose ndërkombëtar, transport i udhëtarëve ose mallrave, transport publik ose transport për nevojat personale),

-kapaciteti i parkut të automjeteve dhe

-lloji i takografit (analog ose digjital).

Organet e mbikëqyrjes janë të obliguara që t'i ruajnë të dhënat e kontrolleve të kryera, së paku tre vite.

Personat juridikë ku janë të punësuar shoferët, janë të obliguar që së paku tre vite t'i ruajnë dokumentet, shkresat dhe të dhënat tjera të nevojshme të cilat u janë dorëzuar nga organet e mbikëqyrjes për kontrollet e kryera në lokale ose në rrugë publike.

Kryerja e kontrollit në rrugët publike

Neni 43

Kontrolli në rrugët publike duhet të organizohet në vende të ndryshme në intervale të ndryshme kohore, me ç'rast duhet të përfshihen të gjitha kategoritë e rrugëve publike me qëllim që të pengohet shmangia e vendeve të përcaktuara për kontroll.

Personat juridikë dhe koncesionarët të cilët menaxhojnë me rrugët publike, në bashkëpunim me organet e mbikëqyrjes janë të obliguar që të sigurojnë:

-vend adekuat për kontrollim në rrugë ose në afërsi të rrugës, e sipas nevojës në stacionet e servisimit dhe lokacione tjera, me qëllim të grumbullimit të sigurt të të dhënave kontrolluese dhe

-kontrollimet të kryhen në vendet sipas zgjedhjes së rastit, duke pasur kujdes në proporcionin gjeografik.

Kontrollimet në rrugëve publike nga paragrafi 2 i këtij neni, kryhen pa diskriminim, kurse organet për mbikëqyrje gjatë kryerjes së kontrollit janë të detyruara që në mënyrë jodiskriminuese t'i kontrollojnë të dhënat për:

1) shtetin në të cilin është regjistruar automjeti,

2) shtetin në të cilin jeton shoferi,

3) shtetin në të cilin është themeluar personi juridik në pronësinë e të cilit është automjeti,

4) stacionin fillestar dhe i fundit i transportit dhe

5) llojin e takografit (analog ose digjital).

Kontrollimet në rrugët publike i përfshijnë:

- orarin ditore dhe javor të udhëtimit, ndërprerjet e udhëtimit, orarin ditor dhe javor të pushimit, të dhënat për ditët paraprake të cilat doemos duhet të gjenden në automjet dhe të dhënat e ruajtura për periudhën e njëjtë në kartelën e shoferit dhe/ose në memorien e takografit dhe/ose të fletëçregjistrimit,

- të gjitha rastet e tejkalimit të shpejtësisë së lejuar të automjetit të cilat shënohen si periudha më të gjata se një minutë, për të cilën kohë shpejtësia e automjetit i ka tejkaluar 90 km/h për automjete të kategorisë N3, ose 105 km/h për automjetet e kategorisë M3, në pajtim me rregullat për automjete,

- nëse është e mundur shpejtësitë momentale të automjetit të cilat i regjistron takografi në afat prej 24 orësh gjatë eksploatimit të automjetit dhe

- punën e rregullt të takografit (përcaktimin e keqpërdorimeve të mundshme të aparatit dhe/ose të regjistrimit në letër).

Organet për mbikëqyrje duhet të kenë plan të kontrollimeve të mundshme nga paragrafi 5 i këtij neni, dhe duhet të jenë të pajisur me pajisje adekuate për kontrollim e cila e mundëson:

-marrjen e të dhënëve nga pajisja e automjetit dhe kartela e shoferit për takografët digjitalë, leximin e të dhënave, si dhe analizën dhe/ose bartjen e të dhënave të marra në bazën kryesore të të dhënave, për shkak të analizës dhe

-kontrollimin e listave takografike.

Ministria e Transportit dhe Lidhjeve, bashkëpunon dhe këmben të dhëna për kontrollimet e kryera, me organet kompetente të shteteve të tjera.

Kontrolli në hapësirat e personave juridikë të cilët kryejnë transport të udhëtarëve dhe mallrave

Neni 44

Kontrollimet në hapësirat e personave juridikë të cilët kryejnë transport të udhëtarëve dhe mallrave, duhet të planifikohen në mënyrë të atillë që do të respektohen kontrollimet paraprake për llojet e ndryshme të transportit

te personi juridik, veçanërisht nëse gjatë kontrollimit në rrugët publike, janë përcaktuar cenime më të rënda të dispozitave të këtij ligji.

Organet për mbikëqyrje janë të obliguara që gjatë kontrollimeve t'i marrin parasysh të gjitha informatat të cilat i dërgojnë organet kompetente nga shtetet e tjera, të cilat kanë të bëjnë me kontrollimet e kryera te personat juridikë të atyre shteteve.

Kontrollimet të cilat janë kryer në hapësirat e organeve për mbikëqyrje në bazë të dokumenteve ose të dhënave të kërkuara, të cilat personat juridikë i kanë dorëzuar me kërkesën e tyre, konsiderohen si kontrollime të kryera në hapësirat e personave juridikë.

Kontrollimet në hapësirat e personave juridikë, i përfshijnë edhe kontrollimet në vijim:

- periudhën javore të pushimit dhe kohën e udhëtimit ndërmjet periudhave të pushimit,
- përmbajtjen ndaj kufizimit dyjavor të kohës së udhëtimit dhe
- listat takografike, aparatet në automjetet dhe fletëçregjistrimet e të dhënave nga kartela e shoferit.

Organet për mbikëqyrje gjatë kryerjes së kontrollimit në hapësirat e personit juridik, duhet të kenë plan për kryerjen e kontrollimeve nga paragrafi 4 i këtij neni dhe neni 41 paragrafi 5 të këtij ligji dhe doemos duhet jenë të pajisur për kontrollim, në pajtim me dispozitat nga neni 41 paragrafi 6 të këtij ligji.

X. DISPOZITAT PËR KUNDËRVAJTJE

Neni 45

Gjoba me shumë prej 3 000 deri më 5 000 euro, në kundërvlerë me denarë do t'i kumtohet personit juridik, nëse:

- në automjetet masa maksimale e të cilave me rimorkion është më e madhe se 3,5 ton dhe autobusë të konstruktuar ose të adaptuar në mënyrë të përhershme, për transportin e më tepër se nëntë udhëtarëve, duke e përfshirë edhe shoferin, nuk është instaluar takografi (neni 2 paragrafi 3),
- angazhon për punë punëtorë mobilë, orari mesatar javore i punës i të cilëve, gjatë katër muajve është më i gjatë se 48 orë (neni 4),
- punëtorëve mobilë nuk ua mundëson shfrytëzimin e pauzës, në pajtim me nenin 5 të këtij ligji,
- punën e natës të punëtorëve mobilë, e rregullon në mënyrë që orari i përgjithshëm i punës së tyre gjatë periudhës prej çdo 24 orësh, është më tepër se 10 orë (neni 7) dhe
- punëdhënësi nuk vepron në pajtim me dispozitat nga neni 9 i këtij ligji.

Për kundërvajtjet nga paragrafit 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 1 000 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik.

Për kundërvajtjet nga paragrafit 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit fizik tregtar individual.

Neni 46

Gjoba në shumë prej 1 000 deri në 2 500 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit juridik, nëse jep urdhër ose mundëson që shoferët të mos shfrytëzojnë pushime ditore, javore dhe ndërprerje të drejtimit me automjet, në pajtim me dispozitat e neneve 10, 11 dhe 12 të këtij ligji.

Për kundërvajtjet nga paragrafit 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 500 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet edhe personit përgjegjës në personin juridik.

Për kundërvajtjet e paragrafit 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 2 000 deri në 4 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit fizik tregtar individual.

Neni 47

Gjoba në shumë prej 100 eurosh në kundërvlerë me denarë do t'i kumtohet shoferit, nëse kohën e drejtimit me automjet deri në ndërprerjen e drejtimit me automjet ose pushimin, e tejkalon për më së shumti 30 minuta (neni 11 dhe 12).

Gjoba në shumë prej 150 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet shoferit nëse kohën e drejtimit me automjet deri në ndërprerjen e drejtimit me automjet ose pushimin, e tejkalon për më tepër se 30 minuta, por më së tepërmi deri në 1 orë (neni 11 dhe 12).

Gjoba në shumë prej 300 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet shoferit nëse kohën e drejtimit me automjet deri në ndërprerjen e drejtimit me automjet ose pushimin, e tejkalon për më tepër se 1 orë, por më së shumti deri në 2 orë (neni 11 dhe 12).

Gjoba në shumë prej 400 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet shoferit nëse kohën e drejtimit me automjet deri në ndërprerjen e drejtimit me automjet ose pushimin, e tejkalon për më tepër se 2 orë, por më së shumti deri në 3 orë (neni 11 dhe 12).

Gjoba në shumë prej 500 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet shoferit nëse kohën e drejtimit me automjet deri në ndërprerjen e drejtimit me automjetin ose pushimin, e tejkalon për më tepër se 3 orë (neni 11 dhe12).

Gjoba në shumë prej 100 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet shoferit nëse nuk e paraqet shkakun për veprimin në kundërshtim me dispozitat e neneve 10, 11 dhe 12 të këtij ligji.

Kërkesat për ngritje të procedurës kundërvajtëse për kundërvajtjet nga ky nen, parashtrohen në Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve para Komisionit për Kundërvajtje (në tekstin e mëtutjeshëm: Komisioni), të formuar nga ministri i Transportit dhe Lidhjeve.

Komisioni nga paragrafi 7 i këtij neni, është i përbërë nga dy anëtarë dhe kryetari.

Anëtarët e Komisionit nga paragrafi 7 i këtij neni, kanë të kryer shkollim të lartë dhe përvojë pune prej së paku dy vitesh, kurse kryetari është jurist i diplomuar me provimin e dhënë të jurisprudencës dhe përvojë pune prej së paku katër vitesh.

Neni 48

Gjoba në shumë prej 2 500 deri në 4 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit juridik, nëse:

- vepron në kundërshtim me dispozitat e nenit 14 të këtij ligji,
- nuk e njofton Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve për ndryshimet e pronësisë, udhëheqësit ose personave teknikë (neni 20 paragrafi 10),
- në afat prej 3 ditësh nga pranimi i aktvendimit për heqjen e autorizimit për punë të punëtorisë, nuk ia dorëzon Ministrisë së Transportit dhe Lidhjeve të gjitha kartelat punëtorisë, mjetet për plombim dhe dokumentacionin dhe evidencën e plotë, që janë të detyruar ta udhëheqin (neni 23 paragrafi 2),

- punëson person teknik dhe udhëheqës, në kundërshtim me dispozitat nga neni 26 paragrafi 1 dhe 3 të këtij ligji,

- mundëson që intervenimet në takografë dhe pajisje, t'i kryejë personi teknik që nuk posedon vërtetim të vlefshëm për aftësim profesional (neni 26 paragrafi 2) dhe

-nëse nuk vepron në pajtim me dispozitat nga neni 26 paragrafi 7 të këtij ligji.

Për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 500 deri në 1 500 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet edhe personit përgjegjës te personi juridik.

Për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i kë tij neni, gjoba në shumë prej 1 000 deri në 3 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit fizik tregtar individual.

Neni 49

Gjoba në shumë prej 1 500 deri në 2 500 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit juridik, nëse vepron në kundërshtim me dispozitat nga neni 18 i këtij ligji.

Për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 100 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet shoferit.

Për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni, gjoba në shumë prej 500 deri në 1 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i kumtohet personit fizik tregtar individual.

Neni 50

Kundërvajtjet nga neni 45, 46, 47, 48 dhe 49 të këtij ligji, para parashtrimit të kërkesës për ngritje të procedurës kundërvajtëse para gjykatës kompetente, përkatësisht komisionit për kundërvajtje në Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve, organet për mbikëqyrje nga neni 40 i këtij ligji do të zbatojnë procedurë për barazim. Nëse kryerësi e pranon kundërvajtjen, organet për mbikëqyrje kryerësit do t'i lëshojnë urdhërpagesë për pagesën e gjobës së paraparë për kundërvajtjen. Me nënshkrimin e urdhërpagesës, konsiderohet se kryerësi i kundërvajtjes pajtohet që ta paguajë gjobën e paraparë.

Kryerësi i kundërvajtjeve nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar që ta paguajë gjobën në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të urdhërpagesës, në llogari të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë e shënuar në urdhërpagesë. Kryerësi i cili do ta paguajë gjobën në afatin e dhënë, do ta paguajë vetëm gjysmën e gjobës së kumtuar, e përcaktuar në urdhërpagesë.

Nëse kryerësi i kundërvajtjes nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk e paguan gjobën në afatin e përcaktuar në paragrafin 2 të këtij neni, organet për mbikëqyrje do të parashtrojnë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse para gjykatës kompetente përkatësisht para komisionit për kundërvajtje në Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve.

Organet për mbikëqyrje nga neni 40 i këtij ligji, janë të detyruara që të mbajnë evidencë për procedurat e ngritura për barazim dhe për përfundimin e tyre.

Neni 51

Mjetet e realizuara nga dënimet me para për kundërvajtjet e kryera të parapara me këtë ligj, paguhen në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë.

XI. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 52

Automjetet të cilat do të regjistrohen për herë të parë në Republikën e Maqedonisë nga 16 qershori 2010, masa maksimale e të cilave me rimorkio i tejkalon më tepër se 3,5 ton, dhe autobusët e konstruktuar ose të adaptuar në mënyrë të përhershme për transport të më tepër se nëntë udhëtarëve duke e përfshirë edhe shoferin, doemos duhet të kenë të instaluar takograf digjital.

Neni 53

Kontrollimi nga neni 41 paragrafi 2 i këtij ligji, duke filluar nga 16 qershori 2010, duhet të përfshijë së paku 1% nga ditët të cilat i punojnë shoferët me automjetet e përfshira me këtë ligj.

Përqindja e kontrollimeve nga paragrafi 1 i këtij neni, duke filluar nga 1 janari 2012 duhet të jetë së paku 2%, ndërsa nga 1 janari 2012 duhet të jetë së paku 3%.

Neni 54

Aktvendimet e lëshuara për punëtoritë deri në hyrjen në fuqi të këtij ligji, vlejnë deri në dhënien e autorizimeve të punëtorive në pajtim me këtë ligj, e më së voni në afat prej 15 muajsh pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Punëtoritë ekzistuese të cilat nuk do të marrin autorizim në pajtim me këtë ligj në afatin e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, do të pushojnë t'i kryejnë punët për instalimin, provën, kontrollimin dhe riparimin e takografëve.

Procedurat e filluara për marrjen e aktvendimit për kryerjen e punëve për instalimin, provën, kontrollimin dhe riparimin e takografëve deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të vazhdojnë sipas dispozitave të këtij ligji.

Afati për miratimin e akteve nënligjore

Neni 55

Dispozitat më të afërta të parapara me këtë ligj, do të miratohen në afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave më të afërta të parapara me këtë ligj, do të zbatohen dispozitat ekzistuese.

Shfuqizimi i dispozitave

Neni 56

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, shfuqizohen dispozitat nga neni 2 pikat 104, 105 dhe 106, nenet 313, 314, 315, 316, 317, 318, 421 alineja 4, dhe 370 paragrafi 1 fjalët: “313 paragrafi 8 dhe 9, 314 paragrafi 15 dhe 16, 315 paragrafi 6 dhe 7, 316 paragrafi 6 dhe 317 paragrafi 4 dhe 5”, në nenin 373 paragrafi 1 fjalët “315 paragrafi 5 dhe 317 paragrafi 3” dhe në nenin 374 fjalët “313 paragrafi 7 dhe 314 paragrafi 14” të Ligjit për siguri në komunikacionin rrugor ("Gazeta zyrtare e Republikën e Maqedonisë" numër 54/2007, 86/2008, 98/2008 dhe 64/2009).

Hyrja në fuqi

Neni 57

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e ardhshme nga dita e botimit në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

3410.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ МАТЕРИИ ВО ПАТНИОТ И ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07-5502/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ МАТЕРИИ ВО ПАТНИОТ И ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

Член 1

Во Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај ("Службен весник на Република Македонија" број 92/2007), во членот 4 точка 6 во четвртиот и седмиот ред годината "1993 "се заменува со годината "2004".

По точката 10 се додава нова точка 10-а, која гласи:

"10-а. Одобрение е документ со кој се одобрува вршење на превоз на опасни материи во патниот сообраќај."

Член 2

Во Главата III Услови за вршење на превоз на опасни материи се додаваат осум нови члена 7-а, 7-б, 7-в, 7-г, 7-д, 7-ѓ, 7-е и 7-ж, кои гласат:

"Член 7-а

Превоз на опасни материи во патниот сообраќај може да врши домашно правно или физичко лице (во натамошниот текст: превозник) кое поседува одобрение за вршење на превоз на опасни материи во патниот сообраќај (во натамошниот текст: одобрение).

Одобрение од ставот 1 на овој член не е потребно доколку се врши превоз на опасни материи кои се дефинирани со точката 1.1.3 од ADR.

Формата и содржината на образецот на одобрението од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 7-б

Одобрението за вршење на превоз на опасни материи во патниот сообраќај го издава Министерството за транспорт и врски на барање на превозникот.

Одобрението се издава со рок на важење од пет години.

Превозникот е должен во рок од шест месеца пред истекот на важењето на одобрението да поднесе барање за издавање на ново одобрение.

За издадените одобренија за превоз на опасни материи Министерството за транспорт и врски води регистар.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 4 на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 7-в

Одобрението ги содржи следниве податоци: назив на органот што го издава, назив на превозникот, даночен број на превозникот, број на лиценцата за вршење на превоз на стока во внатрешниот или меѓународниот патен сообраќај и рок на важење, регистарски број и тип на возила, класи на опасните материи што може да се превезуваат со возилото, дата на издавање и потпис и печат на овластено лице.

Податоците за регистарскиот број, типот на возила и класи на опасните материи што може да се превезуваат со возилата се дадени во прилог кој е составен дел на одобрението.

Член 7-г

Одобрение може да добие превозник ако ги исполнува следниве услови:

1) да поседува лиценца за вршење на превоз на стока во внатрешниот и/или меѓународниот патен сообраќај;

2) да е сопственик на едно или повеќе регистрирани возила за превоз на опасни материи кои ги исполнуваат условите од членот 63 на овој закон;

3) да има вработено во редовен работен однос возачи во зависност од бројот на моторните возила, минимум еден возач по возило кои поседуваат сертификат за стручно оспособување на возачите за превоз на опасни материи во патниот сообраќај соодветен за опасните материи и видот на возилото и

4) да има назначено најмалку едно стручно оспособено лице - советник за безбедност за превоз на опасни материи кој поседува сертификат.

Член 7-д

Превозникот барањето за добивање на одобрението го поднесува до Министерството за транспорт и врски со точно наведување на бројот на моторните возила со кои ќе го врши превозот, податоци за бројот на приклучните возила и писмени докази за исполнување на условите од членот 7-г на овој закон.

Одобрението се издава најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на комплетното барање за негово издавање.

Начинот за издавање и одземање на одобрението за превоз на опасни материи во патниот сообраќај го пропишува министерот за транспорт и врски.

Доколку превозникот не ги исполнува условите за добивање на одобрението, министерот за транспорт и врски ќе донесе решение со кое барањето ќе биде одбиено.

Против решението од ставот 4 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управни работи во втор степен од областа на транспортот и врските.

Член 7-ѓ

Одобрението се издава на име на превозникот и не може да се пренесе на друг превозник.

Превозникот е должен во рок од 15 дена за сите промени настанати во поглед на исполнувањето на условите за добивање на одобрението од членот 7-г на овој закон да го извести Министерството за транспорт и врски.

Член 7-е

Министерството за транспорт и врски ќе донесе решение за одземање на одобрението, ако:

- превозникот доставил неточни податоци кои се потребни за издавање на одобрението,
- утврди дека превозот се врши спротивно на издаденото одобрение и
- превозникот престане да исполнува некој од условите пропишани за негово издавање од членот 7-г на овој закон.

Примерок од решението со кое одобрението е одземено се доставува до Државниот инспекторат за транспорт, Царинската управа на Република Македонија, Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство и Дирекцијата за радијациона сигурност.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управни работи во втор степен од областа на транспорт и врски.

Член 7-ж

При извршувањето на превозот на опасни материи превозникот е должен во возилото да има оригинал или заверена копија на одобрението од нотар.“

Член 3

Во членот 12 став 1 по зборот “здравство“ се додаваат зборовите: “или Дирекцијата за радијациона сигурност“.

Член 4

Во членот 17 став 5 зборот “две“ се заменува со зборот “пет“.

Член 5

Во членот 20 став 4 точка 4 по зборот “електротехнички“ се додава зборот “правен“.

Во ставот 5 зборот “две“ се заменува со зборот “пет“.

Член 6

Членот 22 се менува и гласи:

“При извршувањето на внатрешниот и меѓународниот превоз на опасни материи превозникот мора во возилото да поседува уредно пополнет товарен лист и писмени инструкции за опасната материја која се превезува.“

Член 7

Членот 25 се менува и гласи:

„Писмените инструкции од членот 22 на овој закон ги обезбедува превозникот и истите содржат:

1) инструкции кои треба да ги преземат членовите на екипажот на возилото во случај на инцидент или итен случај кој може да се појави за време на превозот на опасната материја;

2) упатство за членовите на екипажот на возилото за карактеристиките на опасните материи по класи и постапките во врска со настанатите околности и

3) опрема за лична и општа заштита за спроведување на општи, специфични и итни постапки кои треба да се преземат во зависност од видот на опасностите, кои треба да се носат во возилото согласно со точката 8.1.5 од ADR.

Министерот за транспорт и врски поблиску ја пропишува содржината на писмените инструкции и формата во која истите ќе бидат внесени.“

Член 8

Во членот 26 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

“Местата на кои се врши натоварот или истоварот на возила - цистерни од членот 69 ставови 4 и 5 на овој закон треба да бидат опремени со опрема за натовар или истовар која ќе спречи емисија на испарливите органски соединенија во атмосферата.“

Член 9

Во членот 63 став 2 точката на крајот се брише и се додаваат зборовите: “издадени од овластено правно лице согласно со одредбите од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата“.

Член 10

Во членот 69 по ставот 3 се додаваат два нови става 4 и 5, кои гласат:

“Возилата - цистерни кои превезуваат бензини и/или органски растворувачи (опасни материи кои предизвикуваат емисии на испарливо органско соединение) треба да се проектирани и да исполнуваат пропишани спецификации за да функционираат така што остатокот од испарувањата останува во цистерната по истоварот, како и да ги прифатат и задржат повратните испарувања од инсталациите за складирање во бензиските станици или терминалите.

Спецификациите од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски.“

Член 11

Во членот 71 став 4 зборовите: “корозивни материи“ се заменуваат со зборовите: “опасни материи од класите 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 од членот 5 на овој закон“.

Член 12

По членот 83 се додава нов член 83-а, кој гласи:

„Член 83-а

Доколку во сообраќајна незгода или несреќа настане оштетување на уредите и/или системите на возилото, овластеното службено лице од Министерството за внатрешни работи при вршење на увидот ќе го одземе сертификатот за исправност на возилото со кое се врши превоз на опасната материја и ќе го врати на правното лице од членот 63 став 3 на овој закон и за тоа ќе го извести Министерството за транспорт и врски.“

Член 13

По членот 84 се додава нов член 84-а, кој гласи:

„Член 84-а

Надзор над работата на правните лица за стручно оспособување од членовите 17 став 4 и 20 став 4 на овој закон во однос на исполнувањето на пропишаните услови за работа и начинот на стручно оспособување на кандидатите за добивање на сертификати за советници за безбедност при превоз на опасни материи и сертификати за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи врши Министерството за транспорт и врски.

Ако Министерството за транспорт и врски при вршењето на надзорот утврди дека правното лице повеќе не ги исполнува пропишните услови или кандидатите

не ги оспособува според пропишаната програма или на пропишаниот начин привремено ќе му го одземе овластувањето за работа во период од три месеца.

Правното лице не смее да врши стручно оспособување на кандидатите во периодот додека трае привременото одземање на овластувањето од ставот 2 на овој член.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се поднесе тужба пред управниот суд.

Поведувањето на управен спор согласно со ставот 4 од овој член не го одлага извршувањето на решението.

Ако во рокот од ставот 2 на овој член правното лице не ги отстрани утврдените неправилности овластувањето за работа се одзема трајно.“

Член 14

Во членот 87 став 1 точката 11 се менува и гласи:

“11) нема писмени инструкции или инструкциите не се соодветни за опасната материја која се превезува и“.

Член 15

Во членот 93 став 1 по точката 2 се додаваат две нови точки 2-а и 2-б, кои гласат:

“2-а) врши превоз на опасни материи во патниот сообраќај без одобрение (член 7-а);

2-б) во определениот рок не ги пријави сите промени настанати во поглед на исполнувањето на условите за добивање на одобрение (член 7-ѓ);“.

Точката 38 се менува и гласи:

“38) врши превоз на опасни материи со возила со ознаки “EX/II“, “EXIII“, “FL“, “OX“ и “AT“ кои немаат уверение за испитано возило, како и валиден сертификат за исправност на возилото за превоз на опасни материи (член 63 став 2);“.

По точката 38 се додава нова точка 38-а, која гласи:

“38-а) врши испитување на возила и издава уверение и сертификат за соодветна класа на опасни материи без да поседува овластување за вршење на овие работи од Министерство за внатрешни работи (член 63 став 3).“

Член 16

Во членот 94 став 1 точката 4 се менува и гласи:

“4) во возилото нема товарен лист, односно товарниот лист не е уредно пополнет и писмени инструкции за опасната материја која се превезува (член 22);“.

Точката 5 се менува и гласи:

“5) писмените инструкции не ги содржат сите потребни податоци (член 25);“.

Во точката 11 сврзникот “и“ се заменува со точка и запирка.

Во точката 12 точката на крајот се заменува со сврзникот “и“ и се додава нова точка 13, која гласи :

“13) врши стручно оспособување на кандидати во период во кој му е привремено одземено овластувањето за работа (член 84-а став 3).“

Член 17

Во членот 97 став 1 точката 3 се менува и гласи:

“3) во возилото нема товарен лист, односно товарниот лист не е уредно пополнет и нема писмени инструкции за опасната материја која се превезува (член 22).“

Член 18

По членот 98 се додава нов член 98-а, кој гласи:

“Член 98-а

За прекршоците од членовите 94, 95, 96 и 97 на овој закон, пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд, инспекциските органи од членот 85 на овој закон ќе спроведат постапка за порамнување. За констатираниот прекршок инспекторот составува записник во кој ги забележува битните елементи на дејствието од кое произлегува правното обележје на прекршокот, времето, местото и начинот на сторувањето на прекршокот, описот на дејствието и лицата затекнати на самото место. Записникот го потпишуваат инспекторот и сторителот на прекршокот.

Доколку сторителот го признае прекршокот инспекторот на сторителот ќе му издаде платен налог заради наплата на глобата предвидена за прекршокот. Со потписот на платниот налог се смета дека сторителот на прекршокот се согласува да ја плати предвидената глоба.

Сторителот на прекршоците од ставот 1 на овој член е должен да ја плати глобата во рок од осум дена од денот на приемот на платниот налог на сметка на Буџетот на Република Македонија означена во платниот налог. Сторителот кој ќе ја плати глобата во дадениот рок ќе плати само половина од изречената глоба утврдена во платниот налог.

Ако сторителот на прекршокот од ставот 1 на овој член не ја плати глобата во рокот определен во ставот 3 од овој член инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд.

Инспекциските органи од членот 85 на овој закон се должни да водат евиденција за покренатите постапки за порамнување и нивниот исход.“

Член 19

Возилата - цистерни кои превезуваат бензини и/или органски растворувачи ќе се прилагодат на спецификациите од членот 69 став 5 на овој закон во период од девет години од денот на влегувањето во сила на актот со кој ќе се пропишат потребните спецификации.

Член 20

Правните и физичките лица што вршат превоз на опасни материи во патниот сообраќај се должни во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да поднесат барање за добивање на одобрение.

Член 21

Поблиските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До денот на влегувањето во сила на поблиските прописи од ставот 1 на овој член ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 22

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR TRANSPORTIN E MATERIEVE TË RREZIKSHME NË KOMUNIKACIONIN RRUGOR DHE HEKURUDHOR

Neni 1

Në Ligjin për transportin e materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor dhe hekurudhor ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 92/2007), në nenin 4 pika 6 në rreshtin e katërt dhe të shtatë viti "1993" zëvendësohet me vitin "2004".

Pas pikës 10 shtohet pikë e re 10-a, si vijon:

"10-a. Leja është dokument me të cilin lejohet kryerja e transportit të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor."

Neni 2

Në kapitullin III Kushtet për kryerjen e transportit të materieve të rrezikshme, shtohen tetë nene të reja 7-a, 7-b, 7-v, 7-g, 7-d, 7-gj, 7-e dhe 7-zh si vijojnë:

"Neni 7-a

Transport të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor mund të kryejë personi vendës juridik ose fizik (në tekstin e mëtejmë: transportuesi) i cili posedon leje për transport të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor (në tekstin e mëtejmë: leje).

Leja nga paragrafi 1 i këtij neni nuk është e nevojshme, nëse kryhet transporti i materieve të rrezikshme të cilat janë definuar me pikën 1.1.3 nga ADR-ja.

Formën dhe përmbajtjen e formularit të lejes nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri i Transportit dhe Lidhjeve.

Neni 7-b

Lejen për transport të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor, e lëshon Ministria e Transportit dhe Lidhjeve me kërkesën e transportuesit.

Leja lëshohet me afat të vlefshmërisë prej pesë vitesh.

Transportuesi është i obliguar që në afat prej gjashtë muajsh para skadimit të afatit të vlefshmërisë së lejes, të parashtrojë kërkesë për dhënien e lejes së re.

Për lejet e lëshuara për transport të materieve të rrezikshme, Ministria e Transportit dhe Lidhjeve mban regjistër.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit nga paragrafi 4 i këtij neni, i përcakton ministri i Transportit dhe Lidhjeve.

Neni 7-v

Leja i përmban të dhënat në vijim: emrin e organit i cili e lëshon, emrin e transportuesit, numrin tatimor të transportuesit, numrin e licencës për kryerjen e transportit të mallrave në komunikacionin rrugor të brendshëm ose ndërkombëtar dhe afatin e vlefshmërisë, numrin regjistrues dhe tipin e automjetit, klasat e materieve të rrezikshme të cilat mund të transportohen me automjetin, datën e lëshimit dhe nënshkrimin dhe vulën e personit të autorizuar.

Të dhënat për numrin regjistrues, tipin e automjeteve dhe klasat e materieve të rrezikshme të cilat mund të transportohen me automjetet, janë dhënë në shtojcë e cila është pjesë përbërëse e lejes.

Neni 7-g

Leje mund të marrë transportuesi, nëse i plotëson kushtet në vijim:

1) të posedojë licencë për kryerjen e transportit të mallrave në komunikacionin rrugor të brendshëm dhe/ose ndërkombëtar;

2) të jetë pronar i një ose më shumë automjeteve të regjistruara për transport të materieve të rrezikshme, të cilat i plotësojnë kushtet nga neni 63 i këtij ligji;

3) të ketë të punësuar në marrëdhënie të rregullt pune shoferë varësisht nga numri i automjeteve, së paku një shofer për automjet të cilët posedojnë certifikatë për aftësim profesional të shoferëve për transport të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor, përkatëse për materiet e rrezikshme dhe llojin e automjetit dhe

4) të ketë emëruar së paku një person të aftësuar profesional - këshilltar për siguri për transportin e materieve të rrezikshme i cili posedon certifikatë.

Neni 7-d

Transportuesi kërkesën për marrjen e lejes ia parashtron Ministrisë së Transportit dhe Lidhjeve me shënimin e saktë të numrit të automjeteve me të cilat do ta kryejë transportin, të dhënave për numrin e rimorkiove dhe dëshmive me shkrim për plotësimin e kushteve nga neni 7-g i këtij ligji.

Leja lëshohet më së voni në afat prej 15 ditësh, nga dita e pranimit të kërkesës së kompletuar për lëshimin e saj.

Mënyrën e lëshimit dhe heqjes së lejes për transport të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor, e përcakton ministri i Transportit dhe Lidhjeve.

Nëse transportuesi nuk i plotëson kushtet për marrjen e lejes, ministri i Transportit dhe Lidhjeve do të marrë aktvendim me të cilin kërkesa do të refuzohet.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 4 i këtij neni, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, Komisionit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për zgjidhjen e punëve administrative në shkallë të dytë, nga sfera e transportit dhe lidhjeve.

Neni 7-gj

Leja lëshohet në emër të transportuesit dhe nuk mund t'i bartet transportuesit tjetër.

Transportuesi është i obliguar që në afat prej 15 ditësh për të gjitha ndryshimet e shkaktuara në pikëpamje të plotësimit të kushteve për marrjen e lejes nga neni 7-g të këtij ligji, ta njoftojë Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve.

Neni 7-e

Ministria e Transportit dhe Lidhjeve do të marrë aktvendim për heqjen e lejes, nëse:

-transportuesi ka paraqitur të dhëna të pasakta, të cilat janë të nevojshme për dhënien e lejes,

-konstaton se transporti kryhet në kundërshtim me lejen e dhënë dhe

-transportuesi pushon që ta plotësojë ndonjërin nga kushtet e përcaktuara për lëshimin e saj, nga neni 7-g i këtij ligji.

Një kopje e aktvendimit me të cilin është hequr leja, i dorëzohet Inspektoratit Shtetëror për Transport, Drejtorisë Doganore të Republikës së Maqedonisë, Ministrisë së Punëve të Brendshme, Ministrisë së Shëndetësisë dhe Drejtorisë për Siguri Radioaktive.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, mund t'i parashtrohet ankesë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, Komisionit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallë të dytë, nga sfera e Transportit dhe Lidhjeve.

Neni 7-zh

Gjatë kryerjes së transportit të materieve të rrezikshme, transportuesi është i obliguar që në automjet ta ketë origjinalin ose kopjen e lejes të vërtetuar nga noteri."

Neni 3

Në nenin 12 paragrafi 1 pas fjalës “shëndetësi” shtohen fjalët: ”ose Drejtoria për Siguri Radioaktive”.

Neni 4

Në nenin 17 paragrafi 5 fjala “dy” zëvendësohet me fjalën “pesë”.

Neni 5

Në nenin 20 paragrafi 4 pika 4, pas fjalës “elektroteknik” shtohet fjala “juridik”.

Në paragrafin 5 fjala “dy” zëvendësohet me fjalën “pesë”.

Neni 6

Neni 22, ndryshohet si vijon:

“Gjatë kryerjes së transportit të brendshëm dhe ndërkombëtar të materieve të rrezikshme, transportuesi doemos në automjet duhet të ketë fletëngarkesë të plotësuar me rregull dhe instruksione me shkrim për materien e rrezikshme e cila transportohet.”

Neni 7

Neni 25, ndryshohet si vijon:

“Instruksionet me shkrim nga neni 22 i këtij ligji, i siguron transportuesi dhe të njëjtat përmbajnë:

1) instruksione të cilat duhet t’i ndërmarrin anëtarët e ekuipazhit të automjetit në rast të incidentit ose rastit urgjent, i cili mund të paraqitet gjatë kohës së transportit të materies së rrezikshme;

2) udhëzim për anëtarët e ekuipazhit të automjetit për karakteristikat e materieve të rrezikshme sipas klasave dhe procedurat lidhur me rrethanat e krijuara dhe

3) pajisje për mbrojtje personale dhe të përgjithshme për zbatimin e procedurave të përgjithshme, specifike dhe urgjente, të cilat duhet të ndërmerren varësisht nga lloji i rreziqeve, të cilat duhet të mbahen në automjet në pajtim me pikën 8.1.5 nga ADR-ja.

Ministri i Transportit dhe Lidhjeve më afërsisht e përcakton përmbajtjen e instruksioneve me shkrim dhe formën në të cilën të njëjtat do të futen."

Neni 8

Në nenin 26 pas paragrafit 2 shtohet paragraf i ri 3, si vijon:

“Vendet në të cilat bëhet ngarkimi ose shkarkimi i automjeteve-cisterna nga neni 69 paragrafi 4 dhe 5 të këtij ligji, duhet të jenë të pajisura me pajisje për ngarkim ose shkarkim e cila do ta pengojë lëshimin e bashkimeve organike avulluese në atmosferë."

Neni 9

Në nenin 63 paragrafi 2, pika në fund shlyhet dhe shtohen fjalët: “të lëshuara nga personi i autorizuar juridik në pajtim me dispozitat e Ligjit për siguri në komunikacionin rrugor".

Neni 10

Në nenin 69 pas paragrafit 3 shtohen dy paragrafë të rinj 4 dhe 5 si vijojnë:

“Automjetet-cisterna të cilat transportojnë benzinë dhe/ose tretës organikë (materie të rrezikshme të cilat shkaktojnë emisione të bashkimeve organike avulluese) duhet të jenë të projektuara dhe t'i plotësojnë specifikimet e përcaktuara, që të funksionojnë ashtu që mbetja nga avullimi mbetet në cisternë pas shkarkimit, si dhe t’i pranojnë dhe t’i mbajnë avullimet kthyese nga instalimet për magazinim në stacionet e benzinës ose në terminalet.

Specifikimet nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri i Transportit dhe Lidhjeve”.

Neni 11

Në nenin 71 paragrafi 4 fjalët: ”materie korrozive” zëvendësohen me fjalët: "materie të rrezikshme të klasës 3, 4, 5, 6, 7,8 dhe 9 nga neni 5 i këtij ligji".

Neni 12

Pas nenit 83 shtohet nen i ri 83-a, si vijon:

“Neni 83-a

Nëse në aksident ose fatkeqësi komunikacioni ndodh dëmtim i pajisjeve ose/dhe sistemeve të automjetit, personi i autorizuar zyrtar nga Ministria e Punëve të Brendshme, gjatë kryerjes së kontrollit do ta heq certifikatën për rregullshmëri të automjetit me të cilin kryhet transporti i materies së rrezikshme dhe do t’ia kthejë personit juridik nga neni 63 paragrafi 3 i këtij ligji, dhe për këtë do ta njoftojë Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve.”

Neni 13

Pas nenit 84 shtohet nen i ri 84-a, si vijon:

“Neni 84-a

Mbikëqyrjen e punës së personave juridikë për aftësim profesional nga nenet 17 paragrafi 4 dhe 20 paragrafi 4 i këtij neni, në lidhje me plotësimin e kushteve të përcaktuara për punë dhe mënyrën e aftësimit profesional të kandidatëve për marrjen e certifikatave për këshilltarë të sigurisë gjatë transportit të materieve të rrezikshme dhe certifikatave për aftësim profesional të shoferëve të automjeteve për transport të materieve të rrezikshme, e kryen Ministria e Transportit dhe Lidhjeve.

Nëse Ministria e Transportit dhe Lidhjeve gjatë kryerjes së mbikëqyrjes konstaton se personi juridik nuk i plotëson më tutje kushtet e përcaktuara ose nuk i aftëson kandidatët sipas programit të përcaktuar ose në mënyrën e përcaktuar, përkohësisht do t'ia heqë autorizimin për punë për periudhën prej tre muajsh.

Personi juridik nuk guxon të kryejë aftësim profesional të kandidatëve, në periudhën derisa zgjat heqja e përkohshme e autorizimit nga paragrafi 2 i këtij neni.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 2 i këtij neni, mund të parashtrohet padi pranë Gjykatës Administrative.

Ngritja e kontestit administrativ në pajtim me paragrafin 4 të këtij neni, nuk e prolongon përmbarimin e aktvendimit.

Nëse në afatin nga paragrafi 2 i këtij neni, personi juridik nuk i mënjanon parregullsitë e konstatuara, autorizimi për punë i hiqet përgjithmonë.”

Neni 14

Në nenin 87 paragrafi 1, pika 11 ndryshohet si vijon:

“11) nuk ka instruksione me shkrim ose instruksionet nuk janë adekuate për materien e rrezikshme e cila transportohet dhe”.

Neni 15

Në neni 93 paragrafi 1 pas pikës 2 shtohen dy pika të reja, 2-a dhe 2-b si vijojnë:

“2-a) kryen transportin e materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor pa leje (neni 7-a);

2-b) në afatin e caktuar nuk i paraqet të gjitha ndryshimet e shkaktuara në pikëpamje të plotësimit të kushteve për marrjen e lejes (neni 7-gj);".

Pika 38 ndryshohet si vijon:

“38) e kryen transportin e materieve të rrezikshme me automjete me shenjat “EX/II”, "EXIII", “FL”, “OX” dhe “AT” të cilat nuk kanë vërtetim për automjet të kontrolluar, si dhe certifikatë valide për rregullshmëri të automjetit për transport të materieve të rrezikshme (neni 63 paragrafi 2)”,.

Pas pikës 38 shtohet pika e re 38-a, si vijon:

“38-a) e kryen kontrollin e automjetit dhe lëshon vërtetim dhe certifikatë për klasën adekuate të materieve të rrezikshme, pa poseduar autorizim për kryerjen e këtyre punëve, nga Ministria e Punëve të Brendshme (neni 63 paragrafi 3).”

Neni 16

Në nenin 94 paragrafi 1, pika 4 ndryshohet si vijon:

“4) në automjet nuk ka fletëngarkesë përkatësisht fletëngarkesa nuk është plotësuar me rregull dhe instruksione me shkrim për materien e rrezikshme e cila transportohet (neni 22);".

Pika 5 ndryshohet si vijon:

“5) instruksionet me shkrim nuk i përmbajnë të gjitha të dhënat e nevojshme (neni 25);".

Në pikën 11 lidhëza “dhe” zëvendësohet me pikëpresje.

Në pikën 12, pika në fund zëvendësohet me lidhëzën “dhe” dhe shtohet pikë e re 13, si vijon:

“13) e kryen aftësimin profesional të kandidatëve në periudhën në të cilën i është hequr përkohësisht autorizimi për punë (neni 84-a paragrafi 3).”

Neni 17

Në nenin 97 paragrafi 1, pika 3 ndryshohet si vijon:

"3) në automjet nuk ka fletëngarkesë përkatësisht fletëngarkesa nuk është plotësuar me rregull dhe nuk ka instruksione me shkrim për materien e rrezikshme e cila transportohet (neni 22).”

Neni 18

Pas nenit 98 shtohet neni i ri 98-a, si vijon:

“Neni 98-a

Për kundërvajtjet nga nenet 94, 95, 96 dhe 97 të këtij ligji, para parashtrimit të kërkesës për ngritjen e procedurës për kundërvajtje para gjykatës kompetente, organet inspektuese nga neni 85 i këtij ligji do të zbatojnë procedurë për barazim. Për kundërvajtjen e konstatuar inspektori përpilon procesverbal në të cilin i shënon elementet e rëndësishme të veprimit nga i cili del karakteri juridik i kundërvajtjes, koha, vendi dhe mënyra e kryerjes së kundërvajtjes, përshkrimi i veprimit dhe personat e gjetur në vendin e ngjarjes. Procesverbalin e nënshkruajnë inspektori dhe kryerësi i kundërvajtjes.

Nëse kryerësi e pranon kundërvajtjen, inspektori kryerësit do t'i japë urdhërpagesë për arkëtimin e gjobës së paraparë për kundërvajtjen. Me nënshkrimin e urdhërpagesës, konsiderohet se kryerësi i kundërvajtjes pajtohet që ta paguajë gjobën e paraparë.

Kryerësi i kundërvajtjeve nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar që ta paguajë gjobën në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të urdhërpagesës, në llogarinë e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë të shënuar në urdhërpagesë. Kryerësi i cili do ta paguajë gjobën në afatin e caktuar do ta paguajë vetëm gjysmën e gjobës së kumtuar të përcaktuar në urdhërpagesë.

Nëse kryerësi kundërvajtjes nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk e paguan gjobën në afatin e përcaktuar në paragrafin 3 të këtij neni, inspektori do të parashtrojë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje para gjykatës kompetente.

Organet e inspeksionit nga neni 85 i këtij ligji, janë të obliguara që të mbajnë evidencë për procedurat e ngritura për barazim dhe përfundimin e tyre.”

Neni 19

Automjetet-cisterna të cilat transportojnë benzinë dhe/ose tretës organikë, do t'u adaptohen specifikimeve nga neni 69 paragrafi 5 të këtij neni, në afat prej nëntë vitesh nga dita e hyrjes në fuqi, të aktit me të cilin do të përcaktohen specifikimet e nevojshme.

Neni 20

Personat juridikë ose fizikë të cilët kryejnë transport të materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor, janë të obliguar që në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, të parashtrojnë kërkesë për marrjen e lejes.

Neni 21

Dispozitat më të afërta të parapara me këtë ligj, do të miratohen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave më të afërta nga paragrafi 1 i këtij neni, do të zbatohen dispozitat që kanë qenë në fuqi deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligi.

Neni 22

Autorizohet Komisioni Juridiko–Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë, që të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për transportin e materieve të rrezikshme në komunikacionin rrugor dhe hekurudhor.

Neni 23

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë“.

3411.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

Се прогласува Законот за бесплатна правна помош, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07-5503/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

Глава прва

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат правото на бесплатна правна помош, постапката во која се остварува, корисниците, условите и начинот на неговото остварување, давателите на бесплатна правна помош, органите надлежни за одлучување, заштитата на правото на бесплатна правна помош, финансирањето и надзорот над

неговото спроведување, организирање на денови на бесплатен правен совет, бесплатна правна помош во прекугранични спорови, како и надзор над примената на одредбите од овој закон.

Член 2

(1) Целта на законот е да обезбеди еднаков пристап на граѓаните и другите лица определени со овој закон до институциите на системот, за запознавање, остварување и за овозможување на ефективна правна помош, согласно со начелото за еднаков пристап до правдата.

(2) Постапката за бесплатна правна помош е итна постапка.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Членови на семејство" се брачен или вонбрачен другар, деца и роднини во права линија до четврти степен или во странична линија до втор степен, а кои живеат во исто домаќинство со подносителот на барањето за бесплатна правна помош и заеднички ги сносат трошоците за живот;

2. „Имот" на подносителот на барањето за бесплатна правна помош, подразбира целокупен подвижен и недвижен имот, имотни права, износ на готовина во домашна или странска валута, парични средства на сопствена сметка или штедна книшка, подарок, хартии од вредност, акции, удели во капитал и друг имот на подносителот на барањето или на полнолетни членови на неговото домаќинство во земјата или странство;

3. „Корисник на бесплатна правна помош" е физичко лице кое ги користи пропишаните облици на правна помош утврдени со овој закон;

4. „Општа правна информација" е облик на бесплатна правна помош која содржи општи и начелни упатства за правното уредување на одделна област;

5. „Овластено здружение на граѓани" е здружение кое согласно со одредбите од овој закон ги исполнува условите за давање на претходна правна помош и кое врз основа на решение на министерот за правда (во натамошниот текст: министерот) е овластено за давање на претходна правна помош согласно со овој закон и е запишано во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош и

6. „Правен совет" е информација за начинот и можностите за решавање на одделно правно прашање.

Член 4

(1) Бесплатната правна помош, согласно со овој закон, се реализира од Министерството за правда, адвокати и од овластени здруженија на граѓани.

(2) Средствата за одобрување на бесплатната правна помош се обезбедуваат од Буџетот на Министерството за правда (во натамошниот текст Министерството) како посебна програма предложена од министерот, одобрена од Владата на Република Македонија, како и од донации и други приходи во согласност со закон.

Член 5

Право на бесплатна правна помош имаат физичките лица (во натамошниот текст: корисници) на начин и под услови утврдени со овој закон.

Член 6

(1) Бесплатната правна помош се остварува како претходна правна помош и правна помош во сите судски и управни постапки.

(2) Претходната правна помош, опфаќа:

- иницијален правен совет за правото за користење на правната помош;
- општа правна информација и
- правна помош во комплетирањето на барање за бесплатна правна помош.

(3) Претходната правна помош се дава од овластено службено лице во подрачните одделенија на Министерството и од овластени здруженија на граѓани.

(4) Правна помош во постапка пред надлежен орган и организација (во натамошниот текст: правна помош), опфаќа:

- застапување во сите степени во судски и управни постапки и
- составување на писмена во судски и управни постапки.

(5) Правната помош се реализира од адвокати.

Член 7

Бесплатната правна помош предвидена со овој закон не се однесува на случаите на задолжителна одбрана предвидени во Законот за кривична постапка и Законот за малолетничка правда ниту ослободување од плаќање на трошоците на постапката предвидени во Законот за парничната постапка и Законот за општата управна постапка.

Член 8

(1) Барањето за правната помош согласно со одредбите на овој закон ќе се одобри во сите судски и управни постапки, доколку со него се решава прашање од интерес за барателот на правната помош.

(2) Прашањата во смисла на ставот (1) од овој член се: права од областа на социјалното, здравственото, пензиското или инвалидското осигурување, работните односи, заштитата на деца и малолетници, жртвите на семејното насилство, заштитата на жртвите од казниви дела, заштитата на жртвите од трговија со луѓе и имотно-правните прашања.

Член 9

Бесплатна правна помош согласно со одредбите од овој закон нема да се одобри во работи кога е очигледно дека тие се неразумни или не постојат правни факти врз основа на кои можат да бидат преземени правни дејствија.

Член 10

По поднесеното барање за бесплатна правна помош одлучува Министерството.

Член 11

Министерството работите од областа на бесплатна правна помош ги врши во соработка со Адвокатската комора, органите на судската власт, органите на државната управа, центарот за социјални работи, здруженијата на граѓани и други органи.

Глава втора

КОРИСНИЦИ НА БЕСПЛАТНАТА ПРАВНА ПОМОШ

Член 12

(1) Право на бесплатна правна помош имаат лицата од ставот (2) на овој член кои, со оглед на својата материјална положба, не би можеле да ги остварат со Устав и закон загарантираните права, без да го загрозат сопственото издржување и издржувањето на членовите на своето семејство со кои живеат во заедничко домаќинство.

(2) Право на бесплатна правна помош, согласно со овој закон, имаат државјаните на Република Македонија со постојано живеалиште во Република Македонија, и тоа:

- лица корисници на социјална помош,
- корисници на правото на инвалидски додаток, кои не остваруваат други приходи по основ на заработувачка или приходи од недвижности,
- корисници на најниска пензија кои живеат во семејна заедница со две или повеќе лица издржувани од него и
- семејства или самохран родител со едно или повеќе малолетни деца кои остваруваат право на детски додаток.

(3) Право на бесплатна правна помош, согласно со овој закон, имаат и:

- лице на кое му е признаено правото на азил, внатрешно раселено лице, како и раселено или прогонето лице кое на територијата на Република Македонија има престојувалиште,
- странски државјанин, кој во согласност со меѓународните договори, без оглед дали на територијата на Република Македонија има престојувалиште или живеалиште, остварува негово право за кое е надлежен државен орган на Република Македонија,
- лице без државјанство, кое законски престојува во Република Македонија и
- државјанин на земја членка на Европската унија под услови и на начин утврден со овој закон.

(4) Се смета дека е загрозена издршката на лицето кое бара бесплатна правна помош и издршката на членовите на неговото семејство со кои живее во заедничко домаќинство ако приходите по сите основи на тоа лице и членовите на неговото домаќинство не го преминуваат износот од 50% од просечната месечна плата исплатена во Република Македонија за претходниот месец во времето на поднесување на барањето за бесплатна правна помош.

(5) Приходите на лицето кое бара бесплатна правна помош можат да бидат проценети индивидуално, ако постојат спротивставени семејни интереси во спор за кој се бара бесплатна правна помош.

(6) За лицата кои се корисници на социјална помош или инвалидски додаток, а не остваруваат други приходи по основ на заработувачка, или се корисници на детски додаток, Министерството прибавува информации од Центарот за социјални работи.

(7) Имотната состојба на лицето барател на бесплатна правна помош се утврдува врз основа на доказ издаден од надлежен орган за имотната состојба која се утврдува врз основа на податоци за приходи по сите основи на тоа лице, како и на членовите на неговото домаќинство со кој живее и изјава за неговата материјално-социјална состојба за период од шест месеца пред доставувањето на барањето.

Член 13

Под приход на барателот на правна помош, односно на членовите на неговото семејство со кои живее во исто домаќинство се смета целокупниот подвижен и недвижен имот, освен:

- детски додаток,
- инвалидски додаток,
- додаток за туѓа нега,
- стипендии и други примања, заради образование и стручно оспособување;
- средства добиени заради отстранување на последици од елементарна непогода,
- надоместок на штета поради намалена животна активност,
- надоместок на штета за неоправдано осудени и неосновано или незаконито лишени од слобода и
- средства одобрени од надлежна институција за лекување во странство.

Член 14

(1) Бесплатна правна помош не може да се одобри доколку барателот или член на негово семејство со кој живее во исто домаќинство има имот кој достигнува или надминува пет просечни месечни бруто плати исплатени во Република Македонија во претходниот месец.

(2) Како имот согласно со ставот (1) на овој член не се сметаат:

- предмети кои согласно со Законот за извршување се изземени од извршувањето и
- моторно возило чија вредност не надминува пет просечни месечни бруто-плати исплатени во Република Македонија во претходниот месец.

Глава трета

ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВО НА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

Член 15

Бесплатна правна помош ги опфаќа оние трошоци на постапката што настанале по денот на одобрувањето на барањето за доделување на бесплатна правна помош и дејствија за правна помош кои по денот на одобрување на правната помош сè уште не биле извршени.

Член 16

Претходна правна помош даваат овластени службени лица во подрачните одделенија на Министерството и овластени здруженија на граѓани запишани во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош.

Член 17

(1) Овластени здруженија на граѓани можат да даваат претходна правна помош доколку ги исполнуваат условите утврдени со овој закон, и тоа:

1) да се запишани во Регистарот на здруженија на граѓани во Централниот регистар на Република Македонија;

2) да имаат вработено најмалку еден дипломиран правник со положен правосуден испит;

3) во актот за основање и статутот на здружението на граѓани една од целите на неговото основање е давање на претходна правна помош во областа за која се основани и

4) да имаат склучено договор за осигурување на одговорност за можна штета при советување најмалку на најниската полиса/осигурителна сума.

(2) Содржината на барањето за добивање на овластување за давање на претходна правна помош го пропишува министерот.

Член 18

(1) Подрачните одделенија на Министерството за правда можат да даваат претходна правна помош доколку ги исполнуваат условите утврдени со овој закон, односно доколку имаат најмалку еден правник со положен правосуден испит кој ќе биде надлежен со решение од Министерството за правда за овластено службено лице за давање на претходна правна помош.

(2) Во случај на предизвикана штета при давање на претходна правна помош, надоместокот на истата паѓа на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 19

(1) Овластените здруженија на граѓани за давање на претходна правна помош не смеат да користат каков било облик на реклама за давање на претходна правна помош согласно со одредбите од овој закон. Недозволено рекламирање е основ за одземање на овластувањето за давање на претходна правна помош.

(2) Министерството за правда ги информира граѓаните за правото и начинот на користење на бесплатна правна помош преку средствата за јавно информирање (печатени и електронски).

(3) Министерството на секои три месеца е должно да објавува ажурирана листа на овластени здруженија на граѓани за давање на бесплатна правна помош.

Член 20

(1) Барањето за бесплатна правна помош, лицата од членот 12 став (2) на овој закон го поднесуваат до надлежното подрачно одделение на Министерството, лично или преку пошта, на образец чија содржина ја пропишува министерот.

(2) Кон барањето за бесплатна правна помош барателот доставува и писмена изјава потпишана од него и од членовите на неговото семејство со кој живее во исто домаќинство и заеднички ги сносат трошоците за живот за нивниот вкупен движен и недвижен имот, како и дозвола за увид во сите податоци за нивната имотна состојба.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, кога барател на бесплатна правна помош е лице жртва на семејно насилство, тогаш изјавата од ставот (2) на овој член ја поднесува лично и не е потребно да биде потпишана од останатите членови на неговото семејство со кој живее во исто домаќинство и по барањето се постапува веднаш.

(4) Кога барател на правна помош е лице од категориите наведени во членот 12 став (3) од овој закон, кон барањето приложува и потврда за својот статус издадена од надлежен орган.

(5) За точноста на податоците наведени во барањето подносителот одговара материјално и кривично.

(6) Во постапка по бесплатна правна помош не се плаќаат административни такси.

Член 21

(1) Овластено службено лице од подрачното одделение на Министерството е должно барањето да го земе во работа веднаш, водејќи сметка за итноста на спорот предвиден во соодветна постапка и најдоцна во рок од 12 дена од денот на доставувањето да го комплетира со потребните документи и да го достави до Министерството.

(2) Надлежниот орган за имотна состојба е должен, врз основа на потпишаната изјава од членот 20 став (2) на овој закон веднаш, а најдоцна во рок од три дена, да ги достави бараните податоците за имотната состојба на лицето барател на бесплатна правна помош, по доставено барање од страна на Министерството.

Член 22

(1) Министерството е должно по барањето за бесплатна правна помош да постапи најдоцна во рок од осум дена од денот од добивањето на предметот од подрачното одделение на Министерството, водејќи сметка за итноста на спорот предвиден во соодветната постапка.

(2) Министерот по барањето за бесплатна правна помош одлучува со решение.

Член 23

Против решението со кое се одбива барањето за бесплатна правна помош незадоволната странка може да поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 24

(1) Во случај на одобрување на правна помош ќе се почитува волјата на корисникот при изборот на адвокат, доколку постои можност за тоа. Во решението од членот 22 став (2) на овој закон Министерството во соработка со корисникот го определува и адвокатот за давање на правна помош.

(2) Во случаи кога од соодветната адвокатска заедница нема запишано адвокат во Регистарот на адвокати за давање на правна помош, тогаш Министерството определува адвокат од друга најблиска адвокатска заедница на начин предвиден во ставот (1) од овој член.

Член 25

(1) По одобрување на барањето за доделување на правна помош, корисникот на ова право мора да ги исполнува сите услови за негово добивање во текот на целата постапка за која истата е одобрена се до нејзино правосилно завршување заради што е должен за секоја настаната промена, која би можела да влијае на остварувањето на ова право веднаш ,а најдоцна во рок од осум дена, да го извести Министерството.

(2) Во случај од ставот (1) на овој член, ако корисникот на правото во предвидениот рок не го извести Министерството за настанатата промена која влијае на остварувањето на ова право, Министерството може да одлучи да го запре остварувањето на ова право и во судска постапка да побара надоместок на претрпените трошоци.

Член 26

(1) Ако по одобрување на барањето за бесплатна правна помош дојде до промена во имотната состојба на корисникот која доколку постоела во моментот на одлучувањето, би довела до одбивање на барањето, министерот ќе донесе решение за престанок на користење на правото на бесплатна правна помош.

(2) Ако се утврди дека подносителот на барањето за бесплатна правна помош дал неточни податоци со цел да оствари право на бесплатна правна помош, со решение нема да му се одобри користењето на ова право и тој нема право да поднесе ново барање во наредните шест месеца од денот на донесувањето на решението.

(3) Ако во време на користењето на правото на бесплатна правна помош се утврди дека корисникот дал неточни податоци со цел да оствари право на бесплатна правна помош, министерот со решение ќе го запре натамошното остварување на ова право и ќе побара враќање на исплатените средства во рок од осум дена.

(4) Против решението од ставовите (1), (2) и (3) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Глава четврта

РЕГИСТРИ ЗА ПРАВНА ПОМОШ И НАДЗОР

Член 27

Министерството води Регистар на адвокати за правна помош (во натамошниот текст: Регистарот на адвокати) и Регистар на здруженија на граѓани за претходна правна помош.

Член 28

(1) Регистрите од членот 27 на овој закон се водат во писмена и електронска форма и се објавуваат на веб страницата на Министерството.

(2) Министерството доставува до Адвокатската комора на Република Македонија препис од Регистарот на адвокати.

Член 29

(1) Барањето за запишување во Регистарот на адвокати, адвокатот го пополнува на образец и го доставува до Министерството.

(2) Министерството може во однос на барањето од ставот (1) на овој член да побара проверка на податоците од Адвокатската комора.

(3) Министерот донесува решение за запишувањето на адвокатот во Регистарот од ставот (1) на овој член во рок од осум дена од денот на поднесување на барањето.

(4) Формата и содржината на образецот од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот.

Член 30

(1) Здруженијата на граѓани кои се заинтересирани да даваат претходна правна помош, согласно со овој закон, поднесуваат барање за добивање на овластување до Министерството кон кое приложуваат документи согласно со членот 17 од овој закон, и тоа: актот за основање и статутот на здружението, доказ за вработено лице - дипломиран правник со положен правосуден испит, копија од полисата за осигурување и доказ дека се запишани во Централниот регистар на Република Македонија на здруженијата на граѓани.

(2) Министерот е должен по барањето во рок од 30 дена од денот на неговиот прием да одлучи со решение со кое го овластува здружението на граѓани да дава претходна правна помош и го запишува во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош.

(3) Против решението на министерот со кое се одбива барањето за упис во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 31

(1) Министерот нема да запише адвокат во Регистарот на адвокати или запишаниот адвокат ќе го избрише од Регистарот на адвокати, во согласност со статутарните одредби на Адвокатската комора.

(2) Бришењето од Регистарот на адвокати се спроведува со решение на министерот .

(3) Против решението со кое се одбива барањето за запишување на адвокат во Регистарот на адвокати, односно за негово бришење од Регистарот на адвокати, адвокатот има право да поведе управен спор пред надлежен суд.

(4) Бришењето од Регистарот на адвокати се објавува на веб страницата на Министерството и се доставува до Адвокатската комора.

Член 32

(1) Министерот со решение ќе го избрише од Регистарот здружението на граѓани овластено за давање на претходна правна помош во случаите кога:

- при вршење на редовен надзор над предметот утврди несовесно, нестручно и непрофесионално вршење на доверената работа,
- доколку здружението на граѓани повеќе не ги исполнува условите наведени во членот 17 од овој закон и
- утврди недозволено рекламирање.

(2) Против решението на министерот може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

(3) Бришењето од Регистарот на здруженија на граѓани овластено да дава претходна правна помош се објавува на веб страницата на Министерството.

Член 33

Надзорот над спроведувањето на одредбите од овој закон го врши Министерството за правда.

Член 34

(1) Министерството врши надзор над работата на адвокатот и овластеното здружението на граѓани во давањето на бесплатната правна помош.

(2) Министерството во вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член има право да бара мислење од надлежниот орган пред кој се води постапката, како и информации и други податоци од лицето на кое му е одобрено користењето на правната помош.

Член 35

(1) Министерството за работата од областа на бесплатната правна помош поднесува годишен извештај до Владата на Република Македонија.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член се објавува на веб страницата на Министерството.

(3) Во извештајот особено се содржани податоци за:

- бројот на доставените барања за бесплатна правна помош,
- бројот на донесени решенија за одобрена правна помош,
- бројот на одбиени барања за бесплатна правна помош,
- видот на работата за кој е одобрена правна помош,
- обемот на средствата исплатени за одобрената правна помош,
- обемот на вратените средства од наплатени трошоци во постапка за извршување,
- статистичките показатели и
- одржаните денови на бесплатен правен совет.

(4) Годишниот извештај Владата на Република Македонија во рок од 30 дена по усвојувањето го доставува до Собранието на Република Македонија.

Глава петта

НАГРАДА ЗА ДАДЕНА ПРАВНА ПОМОШ

Член 36

(1) Наградата на адвокатот за дадена правна помош се пресметува согласно со трошковникот на адвокатот за обемот на извршената работа по секој предмет одделно, доставен до Министерството, а согласно со Тарифата за награди и надоместок на трошоците за работа на адвокатите намалена за 30%.

(2) Адвокатот трошковникот го поднесува на пропишан образец.

(3) Со решение Министерството нема да му исплати надоместок за конкретниот случај на адвокатот ако при вршење на редовен надзор утврди несовесно, нестручно и непрофесионално вршење на доверената работа.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член адвокатот може да поведе управен спор пред надлежен суд.

(5) Содржината на образецот од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот.

Член 37

(1) Надоместокот за трошоците на овластеното здружение на граѓани за дадена претходна правна помош се пресметува согласно со трошковникот за обемот на извршената работа по секој предмет одделно за кој е донесено решение за одобрена правна помош, доставен до Министерството, а согласно со Тарифата за надоместок на трошоците за работа на здруженија на граѓани за вршење на работи на претходна правна помош.

(2) Здружението трошковникот го поднесува на пропишан образец.

(3) Со решение Министерството нема да му исплати надоместок за конкретниот случај на здружението ако при вршење на редовен надзор утврди несовесно, нестручно и непрофесионално вршење во работата.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

(5) Тарифата од ставот (1) на овој член ја донесува министерот.

(6) Содржината на образецот од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот.

Член 38

(1) Доверител, односно должник за наплата на трошоците во постапката за извршување согласно со Законот за извршување е Република Македонија, односно Министерството.

(2) Барањето за извршување го поднесува Министерството.

Глава шеста

ДЕНОВИ НА БЕСПЛАТЕН ПРАВЕН СОВЕТ

Член 39

(1) Министерството во соработка со Адвокатската комора, Нотарската комора, Комората на извршители и Комората на медијатори квартално организира одржување на денови на бесплатен правен совет за сите граѓани за прашања од обласа на медијацијата, адвокатурата, нотаријатот и извршувањето.

(2) Министерството донесува тримесечен план за редоследот и времето на одржување на деновите на бесплатен правен совет, кој јавно го објавува во дневниот печат.

Глава седма

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ ВО ПРЕКУГРАНИЧНИ СПОРОВИ

Член 40

(1) Прекуграничен спор, во смисла на овој закон, е спор во кој странката која е подносител на барањето за бесплатна правна помош е со живеалиште или постојано престојувалиште во земја членка на Европската унија во која се наоѓа судот или каде што се спроведува одлуката.

(2) Правна помош во прекугранични спорови се одобрува во парнична постапка во сите фази и степени, како и во постапка за медијација .

(3) Бесплатна правна помош не се одобрува во управни, даночни и царински работи.

(4) Постоење на прекуграничен спор се утврдува согласно со времето на поднесување на барањето за бесплатна правна помош.

Член 41

(1) На подносителот на барањето за бесплатна правна помош во прекугранични спорови ќе му се одобри барањето доколку ги исполнува критериумите од овој закон во висина на износ предвиден како за државјанин на Република Македонија, на начин и по постапки утврдени со овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член бесплатна правна помош може да биде одобрена и тогаш кога барателот не ги исполнува критериумите предвидени со овој закон, доколку докаже дека не е во состојба да ги плати трошоците на постапката заради разлика во трошоците на живот меѓу државата членка во којашто има живеалиште или постојано престојувалиште и трошоците за живот во Република Македонија.

(3) Бесплатна правна помош не мора да биде доделена на подносителот на барањето доколку тој во конкретниот случај има ефективен пристап до други механизми на правна помош кои ги покриваат трошоците на постапката предвидени со членот 43 од овој закон.

(4) Во постапка за одобрување на правна помош во прекугранични спорови не се плаќаат административни такси.

Член 42

(1) Странка која има живеалиште или постојано престојувалиште во држава членка на Европската унија, а бара бесплатна правна помош во прекуграничен спор пред суд во Република Македонија, остварува право на правна помош согласно со овој закон. За утврдување на живеалиште или престојувалиште е меродавно правото на државата во која странката има живеалиште или постојано престојувалиште.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член или надлежниот орган на државата членка во која подносителот на барањето има живеалиште или постојано престојувалиште, барањата за бесплатна правна помош во Република Македонија ги доставуваат до Министерството.

(3) Обрасците и сите приложени документи мора да бидат доставени во превод на македонски јазик, во спротивно барањето за бесплатна правна помош ќе биде отфрлено.

(4) Министерството со решение ќе го одбие барањето ако утврди дека не се работи за прекуграничен спор, во смисла на овој закон, или ако барањето го поднела странка која нема право на правна помош во прекугранични спорови.

(5) Против решението со кое се отфрла или одбива барањето за бесплатна правна помош може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 43

Бесплатната правна помош која се доделува во земјата членка на Европската унија во која заседава судот ќе ги покрие следниве трошоци поврзани со прекуграничнот карактер на спорот:

1) толкување;

2) превод на документи кои ги бара судот или надлежниот орган и кои ги користи примателот како неопходни за решавање на случајот и

3) патните трошоци за барателот кога физичкото присуство на лицата задолжени за претставување на случајот на подносителот е неопходно во судот, согласно со закон или според судот на таа земја членка кога судот одлучил дека лицата не можат да бидат задоволително сослушани на ниту еден друг начин.

Член 44

(1) Лице кое има живеалиште или постојано престојувалиште во Република Македонија, а кое се јавува како барател на бесплатна правна помош во прекугранични спорови пред суд на друга држава членка на Европската унија, своето барање го доставува до надлежното подрачно одделение на Министерството кое е должно барањето да го достави до Министерството најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето.

(2) Министерството, барањето заедно со придружната документација, ќе ги преведе на службениот јазик или на еден од службените јазици на државите членки на Европската унија и ќе го достави до надлежниот орган за прием на писмена на државата членка на Европската унија во која судот постапува или во која се бара извршување на судската одлука во рок од 15 дена од приемот на барањето. Ако барањето за бесплатна правна помош не биде одобрено подносителот на барањето е должен да ги надомести трошоците на преведување.

(3) Министерството ќе го одбие барањето со решение ако утврди дека не се работи за прекуграничен спор, во смисла на овој закон, или ако барањето го поднела странка која нема право на бесплатна правна помош во прекугранични спорови.

(4) Против решението со кое се отфрла или одбива барањето за бесплатна правна помош може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член барањето за бесплатна правна помош лицето може непосредно да го достави на органот што е надлежен за прием на барањата во државата членка на Европската унија во која постапува судот кој треба да ја изврши судската одлука.

Член 45

Земјата членка на Европската унија во која подносителот на барањето за бесплатна правна помош има живеалиште или постојано престојувалиште ќе обезбеди правна помош неопходна за покривање на:

1) трошоците за помош од адвокат или друго лице овластено со закон да дава правна помош, што настанале во таа земја членка додека не е одобрено барањето за бесплатна правна помош во земјата членка каде што заседава судот и

2) превод на барањето и на неопходните документи кога барањето е поднесено до органите во таа земја членка.

Член 46

(1) Барањето за бесплатна правна помош и за испраќање на барање за бесплатна правна помош од членот 42 на овој закон се поднесуваат на пропишани обрасци.

(2) Формата и содржината на обрасците од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот.

Глава осма

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Подзаконските акти предвидени со овој закон министерот ќе ги донесе во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон, а подзаконскиот акт од членот 46 на овој закон ќе го донесе во рок од една година.

Член 48

Одредбата од членот 40 став (1) на овој закон не се однесува на Кралството Данска.

Член 49

(1) Одредбите од членот 18 на овој закон ќе започнат со примена од 1 јануари 2012 година.

(2) Одредбите од членовите 40 до 46 на овој закон ќе започнат со примена по пристапување на Република Македонија во Европската унија.

Член 50

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”, а ќе започне да се применува во рок од шест месеца од денот на неговото влегување во сила.

L I G J
PËR NDIHME JURIDIKE FALAS

Kapitulli i pare

DISPOZITA THEMELORE

Neni 1

Me kete ligj rregullohen e drejta e ndihmes juridike falas, procedura me të cilen realizohet, shfrytezuesit, kushtet dhe menyra e realizimit të saj, dhenesit e ndihmes juridike falas, organet kompetente për vendimmarrje, mbrojtja e së drejtes për ndihme juridike falas, financimi dhe mbikeqyrja e zbatimit të saj, organizimi i diteve të keshilles juridike falas, ndihma juridike falas në kontestet jashtekufitare, si dhe mbikeqyrja e zbatimit të dispozitave të ketij ligji.

Neni 2

(1) Qellimi i ketij ligji eshte që të siguroje qasje të barabarte të qytetareve dhe personave tjere të percaktuar me kete ligj, te institucionet e sistemit, për njoftimin, realizimin dhe mundesimin e ndihmes juridike efektive, në pajtim me parimin për qasje të barabarte te drejtesia.

(2) Procedura për ndihme juridike falas, eshte procedure urgjente.

Neni 3

Nocionet e vecanta të perdorura në kete ligj, e kane kuptimin si vijojne:

1. ”Anetare të familjes” jane bashkeshorti ose shoku jashtemartesor, femijet dhe farefisi në linje të drejte deri në brezin e katert, ose në linje anesore deri në brezin e dyte, e të cilet jetojne në familje të njejte me parashtruesin e kerkeses për ndihme juridike falas dhe bashkerisht i bartin shpenzimet për jete;

2. ”Prone” e bartesit të kerkeses për ndihme juridike falas, e nenkupton pronen e pergjithshme të luajtshme dhe të paluajtshme, të drejtat pronesore, shumen me para në dore në valute të vendit ose të huaj, mjetet me para në llogari personale ose libreze kursimi, dhuraten, letrat me vlere, aksionet, pjesemarrjet në kapital dhe prone tjeter të parashtruesit të kerkeses, ose të anetareve të moshes madhore të familjes së tij, në vend dhe jashte vendit;

3. ”Shfrytezues i ndihmes juridike falas” eshte personi fizik i cili i shfrytezon format e percaktuara të ndihmes juridike, të percaktuara me kete ligj;

4. ”Informate e pergjithshme juridike” eshte forma e ndihmes juridike falas, e cila permban udhezime të pergjithshme dhe parimore, për rregullimin juridik të sferes së vecante;

5. ”Shoqate e autorizuar e qytetareve” eshte shoqata e cila në pajtim me dispozitat e ketij ligji, i ploteson kushtet për dhenien e ndihmes juridike paraprake falas dhe e cila në baze të aktvendimit të ministrit të Drejtesise (në tekstin e metejme: ministri), eshte e autorizuar për dhenien e ndihmes juridike paraprake, në pajtim me kete ligj dhe eshte e regjistruar në Regjistrin e shoqatave të qytetareve për ndihme juridike paraprake dhe

6. ”Keshille juridike” eshte informata për menyren dhe mundesite për zgjidhjen e ceshtjes së vecante juridike.

Neni 4

(1) Ndihma juridike falas, në pajtim me kete ligj, realizohet nga Ministria e Drejtesise, avokatet dhe nga shoqatat e autorizuara të qytetareve.

(2) Mjetet për miratimin e ndihmes juridike falas, sigurohen nga Buxheti i Ministrise së Drejtesise (në tekstin e metejme: Ministria) si program i vecante i propozuar nga ministri, i lejuar nga Qeveria e Republikes së Maqedonise, si dhe nga donacione dhe të hyra tjera në pajtim me ligjin.

Neni 5

Të drejte për ndihme juridike falas, kane personat fizike (në tekstin e metejme: shfrytezues) në menyre dhe në kushte të percaktuara me kete ligj.

Neni 6

(1) Ndihma juridike falas, realizohet si ndihme paraprake juridike dhe ndihme juridike në të gjitha procedurat gjyqesore dhe administrative.

(2) Ndihma juridike paraprake, i perfshin:

- keshillen fillestare juridike për të drejten e shfrytezimit të ndihmes juridike;
- informaten e pergjithshme juridike dhe
- ndihmen juridike në kompletimin e kerkeses për ndihme juridike falas.

(3) Ndihma juridike paraprake, jepet nga personi i autorizuar zyrtar në njesite rajonale të Ministrise dhe nga shoqatat e autorizuara të qytetareve.

(4) Ndihma juridike në procedure para organit dhe organizates kompetente (në tekstin e metejme: ndihme juridike), i perfshin:

- perfaqesimin në të gjitha shkallet e procedurave gjyqesore dhe administrative dhe
- perpilimin e shkresave me procedura gjyqesore dhe administrative.

(5) Ndihma juridike realizohet nga avokatet.

Neni 7

Ndihma juridike falas e parapare me kete ligj, nuk ka të beje me rastet e mbrojtjes së detyrueshme të parapara me Ligjin për procedure penale dhe Ligjin për të drejten e të miturve, as me lirimin nga pagesa e shpenzimeve të procedures, të parapara me Ligjin për procedure kontestimore dhe Ligjin për procedure të pergjithshme administrative.

Neni 8

(1) Kerkesa për ndihme juridike në pajtim me dispozitat e ketij ligji, do të miratohet në të gjitha procedurat gjyqesore dhe administrative, nese me të zgjidhet ceshtje me interes për kerkuesin e ndihmes juridike.

(2) Ceshtjet sipas paragrafit (1) të ketij neni, jane: të drejtat nga sfera e sigurimit social, shendetesor, pensional ose invalidor, marredheniet e punes, mbrojtja e femijeve dhe të miturve, viktimave të dhunes familjare, mbrojtja e viktimave nga veprat ndeshkuese, mbrojtja e viktimave nga tregtia me njerez dhe ceshtjet pronesore-juridike.

Neni 9

Ndihma juridike falas sipas dispozitave të ketij ligji, nuk do të miratohet në ceshtjet kur eshte e qarte se ato jane të paarsyeshme, ose nuk ekzistojne fakte juridike në baze të së cilave mund të ndermerren veprime juridike.

Neni 10

Për kerkesen e parashtruar për ndihme juridike falas, vendos Ministria.

Neni 11

Ministria, ceshtjet nga sfera e ndihmes juridike falas i kryen në bashkepunim me Oden e Avokateve, organet e pushtetit gjyqesor, organet e administrates shteterore, qendren për pune sociale, shoqatat e qytetareve dhe organet tjera.

Kapitulli i dyte

SHFRYTEZUESIT E NDIHMES JURIDIKE FALAS

Neni 12

(1) Të drejte për ndihme juridike falas kane personat nga paragrafi (2) i ketij neni, të cilet duke marre parasysh gjendjen e tyre materiale nuk do të mund t’i realizonin të drejtat e garantuara me Kushtetute dhe ligj, pa e rrezikuar mbajtjen personale dhe mbajtjen e anetareve të familjes së vet me të cilet jetojne në familje të perbashket.

(2) Të drejte për ndihme juridike falas në pajtim me kete ligj, kane shtetasit e Republikes së Maqedonise me vendbanim të perhershem në Republiken e Maqedonise, si vijon:

- persona shfrytezues të ndihmes sociale,
- shfrytezuesit e së drejtes për shtese invalidore, të cilet nuk realizojne të hyra tjera në baze të fitimit ose të hyrave nga patundshmerite,
- shfrytezuesit e pensionit më të ulet, të cilet jetojne në bashkesi familjare me dy ose më shume persona të mbajtur nga ai dhe
- familjet ose prindi vetembajtes me një ose më shume femije të mitur, të cilet e realizojne të drejten e shteses për femije.

(3) Të drejte për ndihme juridike falas në pajtim me kete ligj, kane edhe:

- personi të cilit i eshte njohur e drejta për azil, personi i shperngulur i brendshem si dhe personi i shperngulur apo i debuar, i cili në territorin e Republikes së Maqedonise ka vendqendrim,

- shtetasi i huaj, i cili në pajtim me marreveshjet nderkombetare, pa marre parasysh nese në territorin e Republikes së Maqedonise ka vendqendrim ose vendbanim, e realizon të drejten e tij për të cilen eshte kompetent organi shteteror i Republikes së Maqedonise,

- personi pa shtetesi, i cili në menyre ligjore qendron në Republiken e Maqedonise dhe

- shtetasi i vendit anetar i Unionit Evropian, në kushte dhe menyre të percaktuar me kete ligj.

(4) Konsiderohet se eshte e rrezikuar mbajtja e personit i cili kerkon ndihme juridike falas dhe mbajtja e anetareve të familjes së tij me të cilet jeton në familje të perbashket, nese të hyrat e atij personi dhe anetareve të familjes së tij nga të gjitha bazat nuk e kalojne shumen prej 50%, nga rroga mesatare mujore e paguar në Republiken e Maqedonise për muajin paraprak, gjate kohes së parashtrimit të kerkeses për ndihme juridike falas.

(5) Të hyrat e personit i cili kerkon ndihme juridike falas, mund të vleresohen në menyre individuale, nese ekzistojne interesa të kunderta familjare në kontest për të cilin kerkohet ndihme juridike falas.

(6) Për personat të cilet jane shfrytezues të ndihmes sociale ose shteses invalidore, ndersa nuk realizojne të hyra tjera në baze të fitimit, ose jane shfrytezues të shteses për femije, Ministria siguron informata nga Qendra për pune sociale.

(7) Gjendja pronesore e personit kerkues i ndihmes juridike falas, percaktohet në baze të deshmise së dhene nga organi kompetent për gjendjen pronesore, e cila percaktohet në baze të të dhenave për të hyrat në të gjitha bazat të atij personi, si dhe të anetareve të familjes së tij me të cilet jeton, dhe deklarates për gjendjen e tij materiale sociale për një periudhe prej gjashte muajsh para parashtrimit të kerkeses.

Neni 13

Me të hyra të kerkuesit të ndihmes juridike, perkatesisht të anetareve të familjes së tij me të cilet jeton në familje të njejte, konsiderohet prona e pergjithshme e tundshme dhe patundshme, pervec:

- shteses për femije,
- shteses invalidore,
- shteses për perkujdesje të huaj,
- bursave dhe të ardhurave tjera, për arsim dhe aftesim profesional,
- mjeteve të marra për eliminimin e pasojave nga fatkeqesite natyrore elementare,
- kompensimit të demit për shkak të aktivitetit të zvogeluar jetesor
- kompensimit të demit për të denuarit në menyre të padrejte dhe të privuarit nga liria në menyre të pabaze ose të paligjshme, dhe
- mjeteve të lejuara nga institucioni kompetent për mjekim jashte vendit.

Neni 14

(1) Ndihma juridike falas nuk mund të lejohet nese kerkuesi ose anetari i familjes së tij me të cilin jeton në familje të njejte, ka prone e cila i arrin ose i tejkalon pese rroga bruto mesatare mujore, të paguara në Republiken e Maqedonise në muajin paraprak.

(2) Si prone sipas paragrafit (1) të ketij neni, nuk konsiderohen:

- sendet të cilat në pajtim me Ligjin për permbarim jane perjashtuar nga permbarimi dhe
- automjeti vlera e të cilit nuk i tejkalon pese rroga mesatare mujore bruto, të paguara në Republiken e Maqedonise në muajin paraprak.

Kapitulli i trete

REALIZIMI I SË DREJTES PËR NDIHME JURIDIKE FALAS

Neni 15

Ndihma juridike falas i perfshin ato shpenzime të procedures, që jane bere pas dites së lejimit të kerkeses për ndarjen e ndihmes juridike falas dhe veprimet për ndihme juridike të cilat pas dites së lejimit të ndihmes juridike, ende nuk jane kryer.

Neni 16

Ndihme juridike paraprake, japin personat e autorizuar zyrtare në seksionet rajonale të Ministrise dhe shoqatat e autorizuara të qytetareve, të regjistruar në Regjistrin e shoqatave të qytetareve për ndihme juridike paraprake.

Neni 17

(1) Shoqatat e autorizuara të qytetareve mund të japin ndihme juridike paraprake, nese i plotesojne kushtet e percaktuara me kete ligj, si vijojne:

1) të jene të regjistruar në Regjistrin e shoqatave të qytetareve, në Regjistrin qendror të Republikes së Maqedonise;

2) të kene të punesuar së paku një jurist të diplomuar me provim të dhene të jurisprudences;

3) në Aktin për themelimin dhe Statutin e shoqates së qytetareve, njeri nga qellimet e themelimit të saj eshte dhenia e ndihmes juridike paraprake, në sferen për të cilen jane themeluar dhe

4) të kene lidhur marreveshje për sigurimin e pergjegjesise për dëm të mundshem gjate keshillimit, së paku në policen më të ulet/shumen siguruese.

(2) Permbajtjen e kerkeses për marrjen e autorizimit për dhenie të ndihmes juridike paraprake, e percakton ministri.

Neni 18

(1) Seksionet rajonale të Ministrise së Drejtesise, mund të japin ndihme juridike paraprake nese i plotesojne kushtet e percaktuara me kete ligj, perkatesisht nese kane së paku në jurist me provimin e dhene të jurisprudences, i cili do të jete kompetent me aktvendim nga Ministria e Drejtesise si person i autorizuar zyrtar për dhenien e ndihmes paraprake juridike.

(2) Në rastin e demit të shkaktuar gjate dhenies së ndihmes juridike paraprake, kompensimi për të njejtin bie në llogari të Buxhetit të Republikes së Maqedonise.

Neni 19

(1) Shoqatat e autorizuara të qytetareve për dhenie të ndihmes juridike paraprake, nuk guxojne që të shfrytezojne asnje lloj forme të reklames për dhenie të ndihmes juridike paraprake, në pajtim me dispozitat e ketij ligji. Reklamimi i palejueshem eshte baze për heqjen e autorizimit për dhenie të ndihmes juridike paraprake.

(2) Ministria e Drejtesise i informon qytetaret për të drejten dhe menyren e shfrytezimit të ndihmes juridike falas, nepermjet mjeteve për informim publik (të shtypura dhe elektronike).

(3) Ministria, në çdo tre muaj eshte e obliguar që ta shpalle listen e azhurnuar të shoqatave të autorizuara të qytetareve për dhenien e ndihmes juridike falas.

Neni 20

(1) Kerkesen për ndihme juridike falas, personat nga neni 12, paragrafi (2) i ketij ligji, ia parashtrojne seksionit rajonal kompetent të Ministrise, personalisht ose nepermjet postes në formular, permbajtjen e të cilit e percakton ministri.

(2) Me kerkesen për ndihme juridike falas, kerkuesi dorezon edhe deklarate me shkrim të nenshkruar nga ai dhe nga anetaret e familjes së tij, me të cilet jeton në familje të njejte dhe bashkerisht i bartin shpenzimet për jete, për pronen e tyre të pergjithshme të tundshme dhe të patundshme, si dhe leje për kontrollin e të gjitha të dhenave për gjendjen e tyre pronesore.

(3) Me perjashtim të paragrafit (2) të ketij neni, kur kerkues i ndihmes juridike falas eshte personi viktime e dhunes familjare, atehere deklaraten nga paragrafi (2) i ketij neni, e jep personalisht dhe nuk ka nevoje që të nenshkruhet nga anetaret tjere të familjes së tij, me të cilet jeton në familje të njejte dhe për kerkesen procedohet menjehere.

(4) Kur kerkuesi i ndihmes juridike eshte personi nga kategorite e theksuara në nenin 12 paragrafi (3) të ketij ligji, kerkeses i bashkengjit edhe vertetim për statusin e tij, të leshuar nga organi kompetent.

(5) Për saktesine e të dhenave të shenuara në kerkese, parashtruesi pergjigjet materialisht dhe penalisht.

(6) Në proceduren për ndihme juridike falas, nuk paguhen taksa administrative.

Neni 21

(1) Personi i autorizuar zyrtar nga seksioni rajonal i Ministrise, eshte i obliguar që kerkesen ta marre në shqyrtim menjehere, duke mbajtur llogari për urgjencen e kontestit të parapare në procedure perkatese, dhe më së voni në afat prej 12 ditesh nga dita e dorezimit, ta kompletoje me dokumentet e nevojshme dhe t'ia dorezoje Ministrise.

(2) Organi kompetent për gjendje pronesore, obligohet që në baze të deklarates së nenshkruar nga paragrafi (2) i nenit 19 të ketij ligji, menjehere, e më së voni në afat prej tri ditesh, t'ia dorezoje të dhenat e kerkuara për gjendjen pronesore personit kerkues të ndihmes juridike falas, pas kerkeses së dorezuar nga ana e Ministrise.

Neni 22

(1) Ministria eshte e obliguar që për kerkesen për ndihme juridike falas, të procedoje më së voni në afat prej 8 ditesh, nga dita e marrjes së lendes nga seksioni rajonal i Ministrise, duke mbajtur llogari për urgjencen e kontestit të parapare në procedure adekuate.

(2) Ministri për kerkesen për ndihme juridike falas, vendos me aktvendim.

Neni 23

Kunder aktvendimit me të cilin refuzohet kerkesa për ndihme juridike falas, pala e pakenaqur mund të ngrite kontest administrativ para gjykates kompetente.

Neni 24

(1) Në rast të lejimit të ndihmes juridike, do të respektohet vullneti i shfrytezuesit gjate zgjedhjes së avokatit, nese ekziston mundesia për kete. Në aktvendimin nga neni 21, paragrafi (2), Ministria në bashkepunim me shfrytezuesin, e cakton edhe avokatin për dhenien e ndihmes juridike.

(2) Në raste kur nga bashkesia perkatese e avokateve nuk ka të regjistruar avokat në Regjistrin e avokateve për dhenie të ndihmes juridike, atehere Ministria cakton avokat nga bashkesia tjeter më e afert e avokateve, në menyre të parapare në paragrafin (1) të ketij neni.

Neni 25

(1) Pas miratimit të kerkeses për dhenie të ndihmes juridike, shfrytezuesi i kesaj të drejte doemos duhet t'i plotesoje të gjitha kushtet për marrjen e saj, gjate gjithe procedures për të cilen e njejta eshte lejuar e deri në perfundimin e saj të plotfuqishem, për cfare eshte i obliguar që për çdo ndryshim të bere, i cili do të mund të ndikoje në realizimin e kesaj të drejte, menjehere e më së voni në afat prej tete ditesh, ta njoftoje Ministrine.

(2) Në rastin nga paragrafi (1) i ketij neni, nese shfrytezuesi i së drejtes në afatin e parapare nuk e njofton Ministrine për ndryshimin e bere, i cili ndikon në realizimin e kesaj të drejte, Ministria mund të vendose që ta nderprese realizimin e kesaj të drejte dhe në procedure gjyqesore të kerkoje kompensim të shpenzimeve të bera.

Neni 26

(1) Nese pas lejimit të kerkeses për ndihme juridike falas, ndodh ndryshimi i gjendjes pronesore të shfrytezuesit, i cili nese do të ekzistonte në momentin e vendosjes do të shkaktonte refuzimin e kerkeses, ministri do të marre aktvendim për nderprerjen e shfrytezimit të së drejtes për ndihme juridike falas.

(2) Nese konstatohet se parashtruesi i kerkeses për ndihme juridike falas, ka dhene të dhena të pasakta me qellim që ta realizoje të drejten për ndihme juridike falas, me aktvendim nuk do t'i lejohet shfrytezimi i kesaj të drejte dhe ai nuk ka të drejte që të parashtroje kerkese të re në gjashte muajt e ardhshem, nga dita e marrjes së aktvendimit.

(3) Nese gjate kohes së shfrytezimit të së drejtes për ndihme juridike falas, konstatohet se shfrytezuesi ka dhene të dhena të pasakta me qellim që ta realizoje të drejten për ndihme juridike falas, ministri me aktvendim do ta nderprese realizimin e metejme të kesaj të drejte dhe do të kerkoje kthimin e mjeteve të paguara në afat prej tete ditesh.

(4) Kunder aktvendimit nga paragrafet (1), (2) dhe (3) të ketij neni, mund të ngritet kontest administrativ para gjykates kompetente.

Kapitulli i katert

REGJISTRAT PËR NDIHME JURIDIKE DHE MBIKEQYRJA

Neni 27

Ministria mban Regjister të avokateve për ndihme juridike (në tekstin e metejme: Regjistri i avokateve) dhe Regjister të shoqatave të qytetareve, për ndihme juridike paraprake.

Neni 28

(1) Regjistrat nga neni 26 i ketij ligji, mbahen në forme të shkruar dhe elektronike, dhe publikohen në ueb-faqen e Ministrise.

(2) Ministria i dorezon Odes së Avokateve të Republikes së Maqedonise, pershkrim nga Regjistri i avokateve.

Neni 29

(1) Kerkesen për regjistrim në Regjistrin e avokateve, avokati e ploteson në formular dhe ia dorezon Ministrise.

(2) Ministria, lidhur me kerkesen nga paragrafi (1) i ketij neni, mund të kerkoje kontrollin e të dhenave nga Oda e Avokateve.

(3) Ministri merr aktvendim për regjistrimin e avokatit në Regjistrin nga paragrafi (1) i ketij neni, në afat prej tete ditesh nga dita e kerkeses së parashtruar.

(4) Formen dhe permbajtjen e formularit nga paragrafi (1) i ketij neni, e percakton ministri.

Neni 30

(1) Shoqatat e qytetareve të cilat jane të interesuara që të japin ndihme juridike paraprake në pajtim me kete ligj, parashtrojne kerkese për marrjen e autorizimit në Ministri, të ciles ia bashkengjisin dokumentet në pajtim me nenin 17 të ketij ligji, si vijojne: aktin për themelimin dhe statutin e shoqates, deshmine për personin e punesuar-jurist i diplomuar me provim të dhene të jurisprudences, kopje nga polica e sigurimit dhe deshmine se jane të regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikes së Maqedonise, të shoqatave të qytetareve.

(2) Ministri eshte i obliguar që në afat prej 30 ditesh nga dita e pranimit të saj, të vendose për kerkesen me aktvendim me të cilin e autorizon shoqaten e qytetareve që të jape ndihme juridike paraprake dhe e regjistron në Regjistrin e shoqatave të qytetareve, për ndihme juridike paraprake.

(3) Kunder aktvendimit të ministrit me të cilin refuzohet kerkesa për regjistrim në Regjistrin e shoqatave të qytetareve për ndihme juridike paraprake, mund të ngritet kontest administrativ para gjykates kompetente.

Neni 31

(1) Ministri nuk do ta regjistroje avokatin në Regjistrin e avokateve, ose avokatin e regjistruar do ta shlyeje nga Regjistri i avokateve, në pajtim me dispozitat statutare të Odes së Avokateve.

(2) Shlyerja nga Regjistri i avokateve, zbatohet me aktvendimin e ministrit.

(3) Kunder aktvendimit me të cilin refuzohet kerkesa për regjistrimin e avokatit në Regjistrin e avokateve, perkatesisht për shlyerjen e tij nga regjistri i avokateve, avokati ka të drejte të ngrite kontest administrativ, para gjykates kompetente.

(4) Shlyerja nga Regjistri i avokateve, publikohet në ueb-faqen e Ministrise dhe i dorezohet Odes së Avokateve.

Neni 32

(1) Ministri me aktvendim do ta shlyeje nga Regjistri shoqaten e qytetareve të autorizuar për dhenien e ndihmes juridike paraprake, në rastet kur:

- gjate kryerjes së mbikeqyrjes së rregullt të lendes, konstaton kryerje të papergjegjshme dhe joprofesionale të punes së ngarkuar,
- nese shoqata e qytetareve nuk i ploteson metej, kushtet e theksuara në nenin 17 të ketij ligji dhe
- konstaton reklamim të palejueshem.

(2) Kunder aktvendimit të ministrit, mund të ngritet kontest administrativ para gjykates kompetente.

(3) Shlyerja nga Regjistri i shoqatave të qytetareve të autorizuar për dhenien e ndihmes juridike paraprake, publikohet në ueb-faqen e Ministrise.

Neni 33

Mbikeqyrjen e zbatimit të dispozitave të ketij ligji, e kryen Ministria e Drejtesise.

Neni 34

(1) Ministria e kryen mbikeqyrjen e punes së avokatit dhe shoqates së autorizuar të qytetareve për dhenien e ndihmes juridike falas.

(2) Ministria gjate kryerjes së mbikeqyrjes nga paragrafi (1) i ketij neni, ka të drejte që të kerkoje mendimin e organit kompetent para të cilit mbahet procedura, si dhe informata dhe të dhena tjera nga personi të cilit i eshte lejuar shfrytezimi i ndihmes juridike.

Neni 35

(1) Ministria për punen nga sfera e ndihmes juridike falas, i parashtron raport vjetor Qeverise së Republikes së Maqedonise.

(2) Raporti nga paragrafi (1) i ketij neni, publikohet në ueb-faqen e Ministrise.

(3) Në raport, perfshihen vecanerisht të dhenat për:

- numrin e kerkesave të miratuara për ndihmen juridike falas,
- numrin e aktvendimeve të miratuara për lejimin e ndihmes juridike,
- numrin e kerkesave të refuzuara për ndihmen juridike falas,
- llojin e punes, për të cilen eshte lejuar ndihme juridike,
- sasine e mjeteve të paguara për ndihmen e lejuar juridike,
- sasine e mjeteve të kthyera, nga shpenzimet e arketuara në procedure për permbarim,
- treguesit statistikore dhe
- ditet e mbajtura të keshillimit publik falas.

(4) Raportin vjetor, Qeveria e Republikes së Maqedonise në afat prej 30 ditesh pas miratimit, e parashtron në Kuvendin e Republikes së Maqedonise.

Kapitulli i peste

SHPERBLIMI PËR NDIHMEN E DHENE JURIDIKE

Neni 36

(1) Shperblimi i avokatit për ndihmen e dhene juridike, llogaritet në pajtim me listen e shpenzimeve të avokatit për vellimin e punes së kryer për çdo lende veç e veç, të parashtruar në Ministri, e në pajtim me Tarifen për shperblime dhe kompensim të shpenzimeve për punen e avokateve, të zvogeluar për 30%.

(2) Avokati, listen e shpenzimeve e parashtron në formular të percaktuar.

(3) Me aktvendim Ministria nuk do t'i paguaje avokatit kompensim për rastin konkret, nese gjate kryerjes së mbikeqyrjes së rregullt konstaton kryerje të papergjegjshme dhe joprofesionale të punes së ngarkuar.

(4) Kunder aktvendimit nga paragrafi (3) i ketij neni, avokati mund të ngrite kontest administrativ para gjykates kompetente.

(5) Permbajtjen e formularit nga paragrafi (2) i ketij neni, e percakton ministri.

Neni 37

(1) Kompensimi i shpenzimeve të shoqates së autorizuar të qytetareve, për ndihmen e dhene juridike paraprake, llogaritet në pajtim me listen e shpenzimeve për vellimin e punes së kryer për çdo lende në vecanti, për të cilin eshte miratuar aktvendim për ndihme juridike të lejuar, të pa-

rashtruar në Ministri, e në pajtim me Tarifen për kompensimin e shpenzimeve të punes së shoqatave të qytetareve, për kryerjen e puneve të ndihmes juridike paraprake.

(2) Shoqata, listen e shpenzimeve e parashtron në formular të percaktuar.

(3) Me aktvendim, Ministria nuk do t'i paguaje shoqates kompensim për rastin konkret, nese gjate kryerjes së mbikeqyrjes së rregullt konstaton kryerje të papergjegjshme dhe joprofesionale të punes.

(4) Kunder aktvendimit nga paragrafi (3) i ketij neni, mund të ngritet kontest administrativ para gjykates kompetente.

(5) Tarifen nga paragrafi (1) i ketij neni, e miraton ministri.

(6) Permbajtjen e formularit nga paragrafi (2) i ketij neni, e percakton ministri.

Neni 38

(1) Kreditor, perkatesisht debitor për arketimin e shpenzimeve në proceduren e permbarimit, në pajtim me Ligjin për permbarim, eshte Republika e Maqedonise perkatesisht Ministria.

(2) Kerkesen për permbarim, e parashtron Ministria.

Kapitulli i gjashte

DITET E KESHILLES JURIDIKE FALAS

Neni 39

(1) Ministria në bashkepunim me Oden e Avokateve, Oden e Notereve, Oden e Permbaruesve dhe Oden e Ndermjetesuesve, çdo tremujor e organizon mbajtjen e diteve të keshilles juridike falas për të gjithe qytetaret, për ceshtje nga sfera e ndermjetesimit, avokatures, noterise dhe permbarimit.

(2) Ministria miraton plan tremujor, për orarin dhe kohen e mbajtjes së diteve të keshilles juridike falas, të cilin publikisht e shpall në shtypin ditor.

Kapitulli i shtate

DISPOZITA TË VECANTA PËR LEJIMIN E NDIHMES JURIDIKE FALAS NË KONTESTE JASHTEKUFITARE

Neni 40

(1) Kontest jashtekufitar sipas ketij ligji, eshte kontesti në të cilin pala e cila eshte parashtruese e kerkeses për ndihme juridike falas, eshte me vendbanim ose vendqendrim të perhershem në vendin anetar të Unionit Evropian në të cilin gjendet gjykata, ose ku zbatohet vendimi.

(2) Ndihme juridike në konteste jashtekufitare, lejohet në procedure kontestimore në të gjitha fazat dhe shkallet, si dhe në proceduren për ndermjetesim.

(3) Ndihma juridike falas, nuk lejohet në punet administrative, tatimore dhe doganore.

(4) Ekzistimi i kontestit jashtekufitar, konstatohet në pajtim me kohen e parashtrimit të kerkeses për ndihme juridike falas.

Neni 41

(1) Parashtruesit të kerkeses për ndihme juridike falas në konteste jashtekufitare, do t'i lejohet kerkesa nese i ploteson kriteret e ketij ligji në lartesi të shumes së parapare si për shtetas të Republikes së Maqedonise, në menyre dhe procedure të percaktuar me kete ligj.

(2) Me perjashtim të paragrafit (1) të ketij neni, ndihma juridike falas mund të lejohet edhe atehere kur kerkuesi nuk i ploteson kriteret e parapara me kete ligj, nese deshmon se nuk eshte në gjendje që t'i paguaje shpenzimet e procedures, për shkak të dallimit të shpenzimeve për jete ndermjet shtetit anetar në të cilin ka vendbanim ose vendqendrim të perhershem dhe shpenzimeve për jete në Republiken e Maqedonise.

(3) Ndihme juridike falas nuk eshte e domosdoshme që t'i ndahet parashtruesit të kerkeses, nese ai në rastin konkret ka qasje efektive te mekanizmat tjere të ndihmes juridike, të cilat i mbulojne shpenzimet e procedures, të parapara në nenin 42 të ketij ligji.

(4) Në proceduren për lejimin e ndihmes juridike në konteste jashtekufitare, nuk paguhen taksa administrative.

Neni 42

(1) Pala e cila ka vendbanim ose vendqendrim të perhershem në vendin anetar të Unionit Evropian, ndersa kerkon ndihme juridike falas në kontest jashtekufitar para gjykates në Republiken e Maqedonise, e realizon të drejten e ndihmes juridike në pajtim me kete ligj. Për percaktimin e vendbanimit ose vendqendrimit, eshte kompetente e drejta e shtetit në të cilin pala ka vendbanim ose vendqendrim të perhershem.

(2) Personi nga paragrafi (1) i ketij neni, ose organi kompetent i shtetit anetar në të cilin parashtruesi i kerkeses ka vendbanim ose vendqendrim të perhershem, kerkesat për ndihme juridike falas në Republiken e Maqedonise, ia parashtrojne Ministrise.

(3) Formularet dhe të gjitha dokumentet e parashtruara doemos duhet të dorezohen me perkthim në gjuhen maqedonase, në të kunderten kerkesa për ndihme juridike falas do të refuzohet.

(4) Ministria me aktvendim, do ta refuzoje kerkesen nese konstaton se nuk behet fjale për kontest jashtekufitar sipas ketij ligji, ose nese kerkesen e ka parashtruar pala e cila nuk ka të drejte ndihme juridike në konteste jashtekufitare.

(5) Kunder aktvendimit me të cilin hidhet poshte ose refuzohet kerkesa për ndihme juridike falas, mund të ngritet kontest administrativ para gjykates kompetente.

Neni 43

Ndihma juridike falas e cila jepet në vendin anetar të Unionit Evropian në të cilin mban seance gjykata, do t'i mbuloje shpenzimet lidhur me karakterin jashtekufitar të kontestit, si vijojne:

1) interpretim;

2) perkthim të dokumenteve të cilat i kerkon gjykata ose organi kompetent dhe të cilat i shfrytezon pranuesi, si të domosdoshme për zgjidhjen e rastit dhe

3) shpenzimet e rruges për kerkuesin kur prezenca fizike e personave të obliguar për paraqitjen e rastit të parashtruesit eshte e domosdoshme në gjykate, në pajtim me ligjin ose sipas gjykates së atij vendi anetar kur gjykata ka vendosur se personat nuk mund të merren në pyetje mjaftueshem në asnje menyre tjeter.

Neni 44

(1) Personi i cili ka vendbanim ose vendqendrim të perhershem në Republiken e Maqedonise, e që paraqitet si kerkues i ndihmes juridike falas, në konteste jashtekufitare para gjykates së shtetit tjeter anetar të Unionit Evropian, kerkesen e vet ia dorezon njesise rajonale kompetente të Ministrise e cila eshte e obliguar që kerkesen t'ia dorezoje Ministrise, më së voni në afat prej 15 ditesh nga dita e pranimit të kerkeses.

(2) Ministria, kerkesen së bashku me dokumentacionin percjelles, do t'i perktheje në gjuhen zyrtare ose në njeren nga gjuhet zyrtare të shteteve anetare të Unionit Evropian, dhe do t'ia dorezoje organit kompetent për pranimin e shkresave të shtetit anetar të Unionit Evropian, në të cilin vepron gjykata ose në të cilin kerkohet permbarimi i vendimit gjyqesor, në afat prej 15 ditesh nga pranimi i kerkeses. Nese kerkesa për ndihme juridike falas nuk pranohet, parashtruesi i kerkeses eshte i obliguar që t'i kompensoje shpenzimet e perkthimit.

(3) Ministria do ta refuzoje kerkesen me aktvendim, nese konstaton se nuk behet fjale për kontest jashtekufitar sipas ketij ligji, ose nese kerkesen e ka parashtruar pala e cila nuk ka të drejte për ndihme juridike falas në konteste jashtekufitare.

(4) Kunder aktvendimit me të cilin hidhet poshte ose refuzohet kerkesa për ndihme juridike falas, mund të ngritet kontest administrativ para gjykates kompetente.

(5) Me perjashtim nga paragrafi (1) i ketij neni, kerkesen për ndihme juridike falas personi mund t'ia dorezoje drejtperdrejt organit i cili eshte kompetent për pranimin e kerkesave, në shtetin anetar të Unionit Evropian në të cilin vepron gjykata, e cila duhet ta zbatoje vendimin gjyqesor.

Neni 45

Shteti-anetar i Unionit Evropian në të cilin parashtruesi i kerkeses për ndihme juridike falas, ka vendbanim ose vendqendrim të perhershem do të siguroje ndihme juridike të domosdoshme për mbulimin e:

1) shpenzimeve për ndihme nga avokati ose personi tjeter i autorizuar me ligj që të jape ndihme juridike, të cilat jane bere në atë vend-anetar derisa nuk eshte lejuar kerkesa për ndihme juridike falas në vendin anetar në të cilin mban seance gjykata dhe

2) perkthimit të kerkeses dhe dokumenteve të domosdoshme, kur kerkesa u eshte parashtruar organeve të atij vendi anetar.

Neni 46

(1) Kerkesa për ndihme juridike falas dhe për dergimin e kerkeses për ndihme juridike falas nga neni 41 i ketij ligji, parashtrohen në formulare të percaktuar.

(2) Formen dhe permbajtjen e formulareve nga paragrafi (1) i ketij neni, e percakton ministri.

Kapitulli i tete

DISPOZITAT KALIMTARE
DHE PERFUNDIMTARE

Neni 47

Aktet nenligjore të parapara me kete ligj ministri do t'i miratoje në afat prej tre muajsh, nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji, ndersa aktin nenligjor nga neni 45 do ta miratoje në afat prej një viti.

Neni 48

Dispozita nga neni 40 paragrafi (1) të ketij ligji, nuk ka të beje me Mbreterine e Danimarkes.

Neni 49

(1) Dispozita nga neni 18 i ketij ligji, do të fillojne të zbatohen nga 1 janari 2012.

(2) Dispozitat nga neni 40 deri 46 të ketij ligji, do të fillojne të zbatohen pas hyrjes së Republikes së Maqedonise në Unionin Evropian.

Neni 50

Ky ligj hyn në fuqi në diten e tete nga dita e botimit në "Gazeten zyrtare të Republikes së Maqedonise", ndersa do të filloje të zbatohet në afat prej gjashte muajsh nga dita e hyrjes së tij në fuqi.

3412.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07-5505/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ

Член 1

Во Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија" број 18/2001, 78/2001, 04/2002, 59/2002, 05/2003, 84/2008 и 81/2009), насловот и членот 266 се менуваат и гласат:

„Кога се должи казнена камата
Член 266

(1) Должникот кој ќе задоцни со исполнувањето на парична обврска долгува, покрај главнината, и казнена камата.

(2) Стасаноста на обврската за плаќање на казнена камата се определува согласно со правилата на овој закон што се однесуваат на определувањето на времето на исполнување на обврските.

(3) Доколку стасаноста не може да се определи на овој начин, а станува збор за побарување од прометот на стоки и услуги меѓу трговци или трговци и лица на јавното право, обврската за плаќање на казнената камата стасува во еден од следниве денови, без потреба од доставување опомена:

- 30 дена од денот на приемот на фактурата или соодветното барање за исплата или

- ако денот на приемот на фактурата или соодветното барање за исплата не може да се определи со сигурност, 30 дена по приемот на стоките или услугите или

- ако должникот ја прими фактурата или соодветното барање за исплата пред приемот на стоките и услугите, 30 дена од приемот на стоките или услугите или

- ако со закон или договор е предвидена постапка за прием или потврдување со која се утврдува сообразноста на стоките или услугите, а должникот ја прими фактурата или соодветното барање за исплата пред или на денот на приемот или потврдувањето, 30 дена од денот на приемот, односно потврдувањето."

Член 2

Членот 266-а се менува и гласи:

„Висина на стапката на казнена камата

Член 266-а

(1) Стапката на казнената камата се определува за секое полугодие и тоа во висина на каматната стапка од основниот инструмент од операциите на отворен пазар на Народната банка на Република Македонија (референтна стапка), што важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за десет процентни поени во трговските договори и договорите меѓу трговци и лица на јавното право, односно зголемена за осум процентни поени во договорите во кои барем едното лице не е трговец (законска казнена камата).

(2) Кога паричната обврска е изразена или определена во странска валута, стапката на казнената камата се определува за секое полугодие и тоа во висина на едномесечна стапка на Еурибор за евра што важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за десет процентни поени во трговските договори и договорите меѓу трговци и лица на јавното право, односно зголемена за осум процентни поени во договорите во кои барем едното лице не е трговец (законска казнена камата).

(3) Во трговските договори и договорите меѓу трговци и лица на јавното право може да се договори и повисока стапка од стапката на законската казнена камата што важела на денот на склучување на договорот (договорна казнена камата), но најмногу до 50 проценти повисока од утврдената законска казнена камата.

(4) Целосно или делумно е ништовна одредбата со која се договара стапка повисока од стапката на законската казнена камата ако од околностите на случајот, трговските обичаи или природата на предметот на обврската произлегува дека со вака договорената стапка на казнена камата, спротивно на начелата на совесност и чесност, еднаква вредност на заемните давања и справедливоста, како и на одредбите за лихварските договори, е предизвикан очигледен несразмер меѓу правата и обврските на договорните страни.

(5) При оценувањето дали одредбата за определувањe на висината на стапката на договорната казнена камата е ништовна, предвид ќе се земе и дали постоеле оправдани причини за отстапување од висината на стапката на законската казнена камата.

(6) Народната банка на Република Македонија е должна на секој 2 јануари и на секој 1 јули да ја објави референтната стапка на својата веб страница и истата се применува за тековните шест месеца (до крајот на полугодието).

(7) Како лица на јавното право, во смисла на овој закон, се сметаат лицата кои се обврзани да постапуваат според постапката за јавни набавки, освен трговците."

Член 3

Насловот и членот 266-б се менуваат и гласат:

„Стапка на казнена камата за другите видови на облигациони односи

Член 266-б

На паричните обврски што произлегуваат од другите видови на облигациони односи се применува стапката на законска казнена камата за договорите во кои барем едното лице не е трговец, за соодветната валута."

Член 4

По членот 266-б се додава нов член 266-в, кој гласи:

„Начин на пресметка на казнената камата

Член 266-в

(1) Пресметката на казнената камата се врши со примена на декурзивниот едноставен каматен метод на стасаната главнина, без додавање на казнената камата на главнината.

(2) Кога пресметката на казнената камата се врши за пресметковен период подолг од една година, износот на долгуваната казнена камата се добива така што производот добиен со множење на главнината, стапката на казнената камата и бројот на годините на задоцнување ќе се подели со бројот 100.

(3) Кога пресметката на казнената камата се врши за пресметковен период покус од една година, износот на долгуваната казнена камата се добива така што производот добиен со множење на главнината, стапката на казнената камата и бројот на деновите на задоцнување ќе се подели со бројот 36.500, односно со бројот 36.600 кога годината е престапна."

Член 5

Членот 388 се менува и гласи:

„Висина на стапката на договорната камата

Член 388

(1) Стапката на договорната камата во трговските договори и договорите меѓу трговци и лица на јавното право се определува договорно, но не повисока од стапката на законската казнена камата утврдена во членот 266-а на овој закон, зголемена најмногу за 50 проценти.

(2) Стапката на договорната камата во договорите меѓу лица од кои барем едното не е трговец, не може да биде повисока од стапката на законската казнена камата за соодветната валута, што важела на денот на склучувањето на договорот, односно на денот на промената на каматната стапка, ако е договорена променлива каматна стапка.

(3) Ако во договорите меѓу лица од кои барем едното не е трговец е договорена повисока каматна стапка од дозволената, ќе се применува највисоката дозволена каматна стапка за соодветната валута.

(4) Целосно или делумно е ништовна одредбата за определување на висината на стапката на договорната камата ако од околностите на случајот, трговските обичаи или природата на предметот на обврската произлегува дека со вака договорената стапка на договорна камата, спротивно на начелата на совесност и чесност, еднаква вредност на заемните давања и справедливоста, како и на одредбите за лихварските договори, е предизвикан очигледен несразмер меѓу правата и обврските на договорните страни.

(5) При оценувањето дали одредбата за определување на висината на стапката на договорната камата е ништовна, предвид ќе се земе и кои биле причините за така определена висина на стапка на договорната камата.

(6) Ако плаќањето на каматата е договорено, а не е определена нејзината стапка, во договорите меѓу лицата од кои барем едното не е трговец се применува каматна стапка во висина од една третина од стапката на законската казнена камата за соодветната валута, а во трговските договори или договорите меѓу трговци и лицата на јавното право се применува каматна стапка во висина од една половина од стапката на законската казнена камата за соодветната валута, определена според одредбите на овој закон.

(7) Ако во трговските договори или договорите меѓу трговци и лица на јавното право е договорена повисока стапка на договорна камата од стапката на законската казнена камата, а притоа не е договорена договорна казнена камата, по задоцнувањето со исполнувањето на паричната обврска тече само договорната камата.

(8) Ништовна е одредбата на договорот која предвидува истовремено течење и пресметување на договорна казнена камата и законска казнена камата.“

Член 6

Членот 388-а се брише.

Член 7

Во членот 1 од Законот за изменување и дополнување на Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ број 81/2009), зборовите: „1 јануари 2010 година“ се заменуваат со зборовите: „1 февруари 2010 година“.

Член 8

Кај облигационите односи засновани пред започнувањето со примена на овој закон, на правата и обврските по основ на договорна и казнена камата настанати заклучно со 31 јануари 2010 година се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи (“Службен весник на Република Македонија“ број 18/2001, 78/2001, 04/2002, 59/2002, 05/2003, 84/2008 и 81/2009).

Кај облигационите односи од ставот 1 на овој член, на правата и обврските по основ на договорна и казнена камата кои ќе настанат по 31 јануари 2010 година се применуваат одредбите од овој закон.

Член 9

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 февруари 2010 година.

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR MARRËDHËNIET OBLIGUESE

Neni 1

Në Ligjin për marrëdhëniet obliguese (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë”, numër 18/2001, 78/2001, 4/2002, 59/2002, 5/2003, 84/2008 dhe 81/2009), titulli dhe neni 266 ndryshohen si vijojnë:

“Kur është borxh kamata ndëshkuese

Neni 266

(1) Debitori i cili do të vonohet me plotësimin e obligimit me para, e ka borxh përveç kryegjësë edhe kamatën ndëshkuese.

(2) Maturimi i obligimit për pagesën e kamatës ndëshkuese, përcaktohet në përputhje me rregullat e këtij ligji, që kanë të bëjnë me përcaktimin e kohës për plotësimin e obligimeve.

(3) Nëse maturimi nuk mund të përcaktohet në këtë mënyrë, ndërsa bëhet fjalë për kërkesë nga qarkullimi i mallrave dhe shërbimeve ndërmjet tregtarëve ose tregtarëve dhe personave të së drejtës publike, obligimi për pagesën e kamatës ndëshkuese maturohet në një nga ditët vijuese, pa pasur nevojë për parashtrimin e vërejtjes:

- 30 ditë nga dita e pranimit të faturës ose kërkesës përkatëse për pagesë ose
- nëse dita e pranimit të faturës ose kërkesës përkatëse për pagesë nuk mund të përcaktohet me siguri, 30 ditë pas pranimit të mallrave ose shërbimeve ose
- nëse debitori e pranon faturën ose kërkesën përkatëse për pagesë, para pranimit të mallrave dhe shërbimeve, 30 ditë nga pranimi i mallrave ose shërbimeve ose
- nëse me ligj ose marrëveshje është paraparë procedura për pranim ose vërtetim me të cilën përcaktohet përputhshmëria e mallrave ose shërbimeve, ndërsa debitori e pranon faturën ose kërkesën përkatëse për pagesë para ose në ditën e pranimit ose vërtetimit, 30 ditë nga dita e pranimit përkatësisht vërtetimit."

Neni 2

Neni 226-a ndryshohet, si vijon:

"Lartësia e shkallës së kamatës ndëshkuese

Neni 226-a

(1) Shkalla e kamatës ndëshkuese përcaktohet për çdo gjysmëvjetor edhe atë në lartësi të kamatës ndëshkuese nga instrumenti themelor nga operacionet në treg të hapur të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë (shkalla referente), e cila ka vlejtur në ditën e fundit nga gjysmëvjetori që i ka paraprirë gjysmëvjetorit rrjedhës, e rritur për dhjetë pikë të përqindjes në marrëveshjet tregtare dhe marrëveshjet ndërmjet tregtarëve dhe personave të së drejtës publike, përkatësisht e rritur për tetë pikë të përqindjes në marrëveshjet në të cilat së paku njëri person nuk është tregtar (kamata ndëshkuese ligjore).

(2) Kur obligimi me para është i shprehur ose përcaktuar në valutë të huaj, shkalla e kamatës ndëshkuese përcaktohet për çdo gjysmëvjetor, edhe atë në lartësi të shkallës njëmujore të Euribor-it për euro, e cila ka vlejtur në ditën e fundit nga gjysmëvjetori i cili i ka paraprirë gjysmëvjetorit rrjedhës, e rritur për dhjetë pikë të përqindjes në marrëveshjet tregtare dhe marrëveshjet ndërmjet tregtarëve dhe personave të së drejtës publike, përkatësisht e rritur për tetë pikë të përqindjes në marrëveshjet në të cilat së paku njëri person nuk është tregtar (kamata ndëshkuese ligjore).

(3) Në marrëveshjet tregtare dhe marrëveshjet ndërmjet tregtarëve dhe personave të së drejtës publike, mund të kontraktohet edhe shkallë më e lartë nga shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore, e cila ka vlejtur në ditën e lidhjes së marrëveshjes (kamata ndëshkuese kontraktuese), por më shumti deri në 50 përqind më e lartë nga kamata ndëshkuese ligjore e përcaktuar.

(4) Plotësisht ose pjesërisht është e pavlefshme dispozita me të cilën kontraktohet shkallë më e lartë nga shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore, nëse nga rrethanat e

rastit, zakonet tregtare ose natyra e lëndës së obligimit, rezulton se me shkallë të kontraktuar kësisoj të kamatës ndëshkuese, në kundërshtim me parimet e ndërgjegjes dhe ndershmërisë, vlerës së barabartë të dhënieve reciproke dhe drejtësisë si dhe të dispozitave për marrëveshjet për fajde, është shkaktuar joproporcion i dukshëm ndërmjet të drejtave dhe obligimeve të palëve kontraktuese.

(5) Gjatë vlerësimit vallë dispozita për përcaktimin e lartësisë së shkallës së kamatës ndëshkuese të kontraktuar është e pavlefshme, do të merret parasysh edhe vallë kanë ekzistuar shkaqe të arsyeshme për shmangie nga lartësia e shkallës së kamatës ndëshkuese ligjore.

(6) Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë është e obliguar që në çdo 2 janar dhe në çdo 1 korrik, ta shpallë shkallën referente në ueb faqen e vet dhe e njëjta zbatohet për gjashtë muajt rrjedhës (deri në fund të gjysmëvjetorit).

(7) Si persona të së drejtës publike sipas të këtij ligji, konsiderohen personat të cilët janë të obliguar që të veprojnë sipas procedurës për furnizime publike, përveç tregtarëve."

Neni 3

Titulli dhe neni 266-b, ndryshohen si vijojnë:

"Shkalla e kamatës ndëshkuese për llojet tjera të marrëdhënieve obliguese

Neni 266-b

Për obligimet me para të cilat dalin nga llojet tjera të marrëdhënieve obliguese, zbatohet shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore për marrëveshjet në të cilat së paku njëri person nuk është tregtar, për valutën përkatëse."

Neni 4

Pas nenit 266-b shtohet nen i ri 266-v, si vijon:

"Mënyra e llogaritjes së kamatës ndëshkuese

Neni 266-v

(1) Llogaritja e kamatës ndëshkuese bëhet me zbatimin e metodës së thjeshtë të kamatës dekurzive të kryegjësë së maturuar, pa shtimin e kamatës ndëshkuese në kryegjënë.

(2) Kur llogaritja e kamatës ndëshkuese bëhet për një periudhë llogaritëse më të gjatë se një vit, shuma e kamatës ndëshkuese borxh fitohet ashtu që prodhimi i fituar me shumëzimin e kryegjësë, shkallës së kamatës ndëshkuese dhe numrit të viteve të vonimit do të pjesëtohet me numrin 100.

(3) Kur llogaritja e kamatës ndëshkuese bëhet për një periudhë llogaritëse më të shkurtër se një vit, shuma e kamatës ndëshkuese borxh fitohet ashtu që prodhimi i fituar me shumëzimin e kryegjësë, shkallës së kamatës ndëshkuese dhe numrit të ditëve të vonimit, do të pjesëtohet me numrin 36 500, përkatësisht me numrin 36 600 kur është viti i brishtë."

Neni 5

Neni 388, ndryshohet si vijon:

"Lartësia e shkallës së kamatës kontraktuese

Neni 388

(1) Shkalla e kamatës kontraktuese në marrëveshjet tregtare dhe marrëveshjet ndërmjet tregtarëve dhe personave të së drejtës publike përcaktohet me marrëveshje, por jo më e lartë se shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore e përcaktuar në nenin 266-a të këtij ligji, e rritur më së shumti për 50 përqind.

(2) Shkalla e kamatës kontraktuese në marrëveshjet ndërmjet personave nga të cilët së paku njëri nuk është tregtar, nuk mund të jetë më e lartë se shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore për valutë përkatëse, që ka vlejtur në ditën e lidhjes së marrëveshjes, përkatësisht në ditën e ndryshimit të shkallës së kamatës, nëse është kontraktuar shkallë e ndryshueshme e kamatës.

(3) Nëse në marrëveshjet ndërmjet personave nga të cilët së paku njëri nuk është tregtar, është kontraktuar shkallë më e lartë e kamatës nga e lejuara, do të zbatohet shkalla më e lartë e lejuar e kamatës për valutën përkatëse.

(4) Plotësisht ose pjesërisht është e pavlefshme dispozita për përcaktimin e lartësisë së shkallës së kamatës kontraktuese, nëse nga rrethanat e rastit, zakonet tregtare ose natyra e lëndës së obligimit rezulton se me shkallën kësisoj të kontraktuar të kamatës kontraktuese, në kundërshtim me parimet e ndërgjegjes dhe ndershmërisë, vlerës së barabartë të dhënieve reciproke dhe drejtësisë, si dhe të dispozitave për marrëveshjet e fajdeve, është shkaktuar joproporcion i dukshëm ndërmjet të drejtave dhe obligimeve të palëve kontraktuese.

(5) Gjatë vlerësimit vallë dispozita për përcaktimin e lartësisë së shkallës së kamatës ndëshkuese të kontraktuar është e pavlefshme, do të merret parasysh edhe cilat kanë qenë shkaqet për shkallën e llogaritur kësisoj të kamatës së kontraktuar.

(6) Nëse pagesa e kamatës është kontraktuar, ndërsa nuk është përcaktuar shkalla e saj, në marrëveshjet ndërmjet personave nga të cilët së paku njëri nuk është tregtar, zbatohet shkalla e kamatës në lartësi prej një të tretës nga shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore për valutën përkatëse, ndërsa në marrëveshjet tregtare ose marrëveshjet ndërmjet tregtarëve dhe personave të së drejtës publike, zbatohet shkalla e kamatës në lartësi të një gjysme të shkallës së kamatës ndëshkuese ligjore për valutën përkatëse, të përcaktuar sipas dispozitave të këtij ligji.

(7) Nëse në marrëveshjet tregtare ose marrëveshjet ndërmjet tregtarëve dhe personave të së drejtës publike, është kontraktuar shkallë më e lartë e kamatës kontraktuese nga shkalla e kamatës ndëshkuese ligjore, ndërsa me këtë rast nuk është kontraktuar kamatë ndëshkuese kontraktuese, pas vonimit me plotësimin e obligimit me para, rrjedh vetëm kamata e kontraktuar.

(8) Është e pavlefshme dispozita e marrëveshjes e cila parasheh rrjedhjen dhe llogaritjen e njëkohshme të kamatës ndëshkuese kontraktuese dhe kamatës ndëshkuese ligjore."

Neni 6

Neni 388-a shlyhet.

Neni 7

Në nenin 1 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit për marrëdhëniet obliguese ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 81/2009), fjalët: "1 janari 2010" zëvendësohen me fjalët: "1 shkurti 2010".

Neni 8

Te marrëdhëniet obliguese të themeluara para fillimit të zbatimit të këtij ligji, për të drejtat dhe obligimet në bazë të kamatës kontraktuese dhe ndëshkuese të krijuara përfundimisht me 31 janar 2010, zbatohen dispozitat e Ligjit për marrëdhëniet obliguese ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 18/2001, 78/2001, 4/2002, 59/2002, 5/2003, 84/2008 dhe 81/2009).

Te marrëdhëniet obliguese nga paragrafi 1 i këtij neni, për të drejtat dhe obligimet në bazë të kamatës kontraktuese dhe ndëshkuese që do të krijohen pas 31 janarit 2010, zbatohen dispozitat e këtij ligji.

Neni 9

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të fillojë të zbatohet nga 1 shkurti 2010.

3413.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА СООБРАЌАЈОТ НА ПАТИШТАТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата ,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07- 5506/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА СООБРАЌАЈОТ НА ПАТИШТАТА

Член 1

Во Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата („Службен весник на Република Македонија“ број 54/2007, 86/2008, 98/2008 и 64/2009), во членот 26 став (6) бројот “(4)“ се заменува со бројот “(5)“.

Член 2

Во членот 31 став (5) бројот “50“ се заменува со бројот “45“.

Член 3

Во членот 40 став (8) бројот “(3)“ се заменува со бројот “(4)“.

Член 4

Во членот 66 по зборот “Возачот“, односно “возачот“ се додаваат зборовите: „односно сопственикот на возилото“.

Член 5

Во членот 98 став (1) по зборот „шлем“ се додаваат зборовите: „на главата“.

Член 6

Во членот 225 по ставот (3) се додаваат три нови става (4), (5) и (6), кои гласат:

„(4) Друштвото за осигурување при склучување на договор за задолжително осигурување (полиса) е должно на сопственикот на возило да му издаде европски извештај за сообраќајна незгода согласно со моделот на извештај издаден од Европскиот комитет за осигурување.

(5) Глоба во износ од 1.350 до 2.350 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на друштвото за осигурување кое постапува спротивно на одредбите од ставот (4) на овој член.

(6) Глоба во износ од 650 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во друштвото за осигурување кое постапува спротивно на одредбите од ставот (4) на овој член.“

Ставот (4) станува став (7).

Член 7

Во членот 231 став (6) бројот „300“ се заменува со бројот „400“.

Член 8

Во членот 234 став (7) зборовите: „0,99 г/кг“ се заменуваат со зборовите: „1,00 г/кг“.

По ставот (9) се додаваат два нови става (10) и (11), кои гласат:

„(10) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач кој постапува спротивно на одредбата од ставот (3) на овој член, кај кој ќе се утврди содржина на алкохол во крвта од 0,10 г/кг до 0,50 г/кг. Покрај утврдениот износ на глобата, на возачот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за управување со моторно возило од три месеца, под услови и на начин утврдени со закон.

(11) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на возач кој постапува спротивно на одредбите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, каде што при утврдување на присуство на алкохол во организмот одбие да биде алкотестиран со соодветно средство или апарат за мерење на алкохолизираноста (алкомер). Покрај утврдениот износ на глобата, на возачот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за управување со моторно возило од 12 месеца, под услови и на начин утврдени со закон.“

Член 9

Во членот 237 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на лицето кое постапува спротивно на одредбата од ставот (1) на овој член.“

Член 10

Во членот 244 ставот (5) се менува и гласи:

„Оспособување на кандидати за возачи согласно со наставната програма од ставот (3) алинеја 3 на овој член врши Црвениот крст на Република Македонија или здравствена установа овластена од Министерството за здравство, за што издава потврда за оспособеност за укажување на прва помош.“

По ставот (6) се додаваат два нови става (7) и (8), кои гласат:

„(7) За добивање на овластувањето согласно со ставот (5) на овој член Црвениот крст на Република Македонија, односно здравствената установа задолжително треба да ги исполнува следниве услови за работа:

- просторија од најмалку 20 м2,
- стручен кадар оспособен за изведување на настава од наставната програма согласно со членот 248 став (4) од овој закон и
- соодветна опрема за спроведување на теоретскиот и практичниот дел од наставната програма за укажување на прва помош на лица повредени во сообраќајна незгода (фантоми, санитетски материјали и прирачници).

(8) За издадените потврди за оспособеност за укажување на прва помош Црвениот крст на Република Македонија, односно овластената здравствена установа води посебна евиденција.“

Ставовите (7) и (8) стануваат ставови (9) и (10).

Член 11

Во членот 248 став (1) алинејата 3 се брише.

Член 12

Во членот 369 став (6) зборовите: “односно ако во рокот од наредните 30 дена не ја донесе возачката книшка за регистрирање на негативните бодови“ се бришат.

Член 13

Во членот 370 ставот (1) се менува и гласи:

„Ако сторителот на прекршоците од членовите 3 став (3); 6 став (4); 7 став (4); 8 ставови (3) и (4); 11 став (5); 12 став (7); 13 став (7), 17 ставови (5), (6) и (7); 18 став (2); 19 став (5); 20 став (7); 21 ставови (6) и (8); 25 став (4); 31 став (5); 33 ставови (5) и (6); 38 ставови (5) и (8); 40 став (5); 42 став (7); 44 став (5); 50 став (5); 51 став (3); 52 став (4); 55 став (3); 57 став (2); 58 став (3); 59 став (2); 66 ставови (3) и (4); 75 став (3); 77 став (3); 81 став (3); 127 став (4); 130 став (2); 131 став (2); 132 став (2); 133 став (4); 136 став (3); 137 став (6); 141 став (2); 143 став (7); 144 ставови (7), (9) и (10); 145 став (2); 146 став (3); 147 ставови (5) и (7); 148 ставови (7) и (8); 149 ставови (3) и (4); 155 став (3); 156 став (6); 157 став (5); 169 став (5); 172 став (5); 173 став (2); 180 став (9); 181 став (4); 184 став (5); 186 став (6); 187 став (5); 197 став (5); 198 став (4); 201 став (3); 206 став (3); 217 став (7); 218 став (4); 221 ставови (4) и (5); 222 став (3); 223 став (4); 224 ставови (4) и (5); 225 став (5); 227 став (6); 230 став (7); 231 став (6); 232 став (4); 233 став (5); 234 ставови (6), (7), (8) и (9); 235 став (7); 236 став (3); 237 став (4); 238 став (2); 239 став (2); 240 став (5); 244 став (8); 251 став (7); 253 став (4); 256 ставови (4) и (5); 257 став (9); 291 став (3); 298 став (5); 302 став (10); 303 став (8); 306 став (2); 311 став (4); 313 ставови (8) и (9); 314 ставови (15) и (16); 315 став (7); 316 став (6); 317 став (5); 319 став (8); 380 став (5); 383 став (4); 384 став (5); 386 ставови (3) и (4); 389 ставови (3) и (4); 390 ставови (5) и (6); 392 став (4); 394 став (2) и 395 став (3) на овој закон, го признае сторениот прекршок согласно со одредбите на овој закон или ако униформираниот полициски службеник го утврди лично или со употреба на соодветни технички средства и направи пропишани согласно со закон, ќе му издаде на сторителот платен налог заради наплата на глобата предвидена за прекршокот.“

Член 14

Членот 374 се менува и гласи:

„Кога униформираниот полициски службеник ќе утврди дека е сторен прекршок од членовите 7 ставови (2) и (3); 8 став (2); 11 ставови (3) и (4); 12 ставови (5), (6) и (8); 13 ставови (5) и (6); 14 ставови (2) и (3); 15 ставови (3) и (4); 17 став (4); 20 ставови (5), (6) и (8), 40 ставови (4) и (6); 50 став (4); 77 став (2); 79 ставови (4) и (5); 81 став (2); 103 ставови (4) и (5); 144 став (6); 147 ставови (4) и (6); 148 став (6); 149 став (2); 150 ставови (5) и (6); 156 ставови (4) и (5); 157 ставови (3) и (4); 160 ставови (4) и (5); 161 ставови (4) и (5); 165 ставови (3) и (4); 166 ставови (3) и (4); 168 ставови (3) и (4); 169 ставови (3) и (4); 172 ставови (3) и (4); 175 ставови (5) и (6); 176 ставови (2) и (3); 179 ставови (4) и (5); 180 ставови (7) и (8); 181 ставови (2) и (3); 184 ставови (3) и (4); 185 ставови (6) и (7); 186 ставови (4) и (5); 187 ставови (3) и (4); 194 ставови (4) и (5); 196 ставови (3) и (4); 197 ставови (3) и (4); 198 ставови (2) и (3); 201 став (2); 208 ставови (4) и (5); 210 ставови (3) и (4); 211 ставови (3) и (4); 212 ставови (2) и (3); 215 ставови (4) и (5); 216 ставови (2) и (3); 217 ставови (4), (5) и (6); 223 став (3); 230 ставови (5) и (6); 231 ставови (4) и (5); 232 ставови (2) и (3); 233 ставови (3) и (4); 234 ставови (4) и (5); 242 ставови (2) и (3); 244 став (7); 251 став (6); 252 ставови (2) и (3); 253 ставови (3) и (4); 255 ставови (4) и (5); 256 став (3); 257 ставови (5), (6), (7) и (8); 259 ставови (3) и (4); 300 ставови (2) и (6); 301 ставови (4) и (5); 302 ставови (8) и (9); 303 ставови (6) и (7); 304 ставови (4) и (5); 311 ставови (2) и (3); 313 став (7); 314 став (14); 315 ставови (5) и (6); 317 ставови (3) и (4); 383 став (3); 384 став (4); 386 став (2); 389 став (2) и 390 став (4) на овој закон, ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд.“

Член 15

Во членот 386 став (4) бројот “300“ се заменува со бројот „500“.

Член 16

Во членот 416 алинеја 1 процентот „3%“ се заменува со процентот „1,5%“.

Во алинејата 2 процентот „2%“ се заменува со процентот „1%“.

Член 17

Во членовите 7 став (3); 11 став (4); 12 став (6); 13 став (6); 14 став (3); 20 став (6); 81 став (3); 147 став (6); 150 став (6); 156 став (5); 157 став (4); 175 став (6); 180 став (8); 194 став (5); 196 став (4); 210 став (4); 211 став (4); 212 став (3); 215 став (5); 216 став (3); 217 став (5); 230 став (6); 231 став (5); 232 став (3); 233 став (4); 234 став (5); 257 став (6); 302 став (9); 304 став (5) и 311 став (3) бројот „330“ се заменува со бројот „550“.

Член 18

Во членовите 12 став (7); 15 став (3); 20 став (7), 40 став (5); 79 став (4); 103 став (4); 160 став (4); 161 став (4); 165 став (3); 166 став (3); 168 став (3); 169 став (3); 172 став (3); 176 став (2); 179 став (4); 181 став (2); 184 став (3); 185 став (6); 186 став (4); 187 став (3); 197 став (3); 208 став (4); 242 став (2); 252 став (2); 253 став (3); 255 став (4); 257 став (7); 259 став (3); 300 став (6); 301 став (4); 303 став (6); 315 став (5) и 317 став (3) бројот „480“ се заменува со бројот „650“.

Член 19

Во членовите 12 став (8); 15 став (4); 17 став (4); 20 став (8), 40 став (6); 79 став (5); 103 став (5); 160 став (5); 161 став (5); 165 став (4); 166 став (4); 168 став (4); 169 став (4); 172 став (4); 176 став (3); 179 став (5); 181 став (3); 184 став (4); 185 став (7); 186 став (5); 187 став (4); 197 став (4); 198 став (3); 208 став (5); 242 став (3); 252 став (3); 253 став (4); 255 став (5); 257 став (8); 259 став (4); 300 став (7); 301 став (5); 303 став (7); 315 став (6) и 317 став (4) бројот „300“ се заменува со бројот „520“.

Член 20

Одредбите од членот 270 став (2) на овој закон кои се однесуваат на полагање на теоретскиот дел од возачкиот испит на електронски начин ќе се применуваат од 1 јануари 2011 година.

Член 21

По истекот на три години од денот на примената на одредбата од членот 270 став (2) теоретскиот дел од возачкиот испит се полага писмено само на електронски начин.

Член 22

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR SIGURI NË KOMUNIKACIONIN RRUGOR

Neni 1

Në Ligjin për siguri në komunikacionin rrugor („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 54/2007, 86/2008, 98/2008 dhe 64/2009), në nenin 26 paragrafi (6) numri “(4)” zëvendësohet me numrin “(5)”.

Neni 2

Në nenin 31 paragrafin (5) numri “50” zëvendësohet me numrin “45”.

Neni 3

Në nenin 40 paragrafi (8) numri “(3)” zëvendësohet me numrin “(4)”.

Neni 4

Në nenin 66 pas fjalës “Shoferi”, përkatësisht “shoferi” shtohen fjalët: “përkatësisht pronari i automjetit”.

Neni 5

Në nenin 98 paragrafin (1) pas fjalës “helmetë” shtohen fjalët “në kokë”.

Neni 6

Në nenin 225 pas paragrafit (3) shtohen tre paragrafë të rinj (4), (5) dhe (6), si vijojnë:

“(4) Shoqëria për sigurim gjatë lidhjes së marrëveshjes për sigurim të obligueshëm (policë) është e obliguar që pronarit të automjetit t'i japë raport evropian për aksident komunikacioni, në përputhje me modelin e raportit të lëshuar nga Komiteti Evropian për Sigurim.

(5) Gjobë në shumë prej 1 350 deri në 2 350 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet shoqërisë për sigurim e cila vepron në kundërshtim me dispozitat nga paragrafi (4) të këtij neni.

(6) Gjobë në shumë prej 650 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet edhe personit përgjegjës në shoqërinë për sigurim, e cila vepron në kundërshtim me dispozitat nga paragrafi (4) të këtij neni."

Paragrafi (4) bëhet paragraf (7).

Neni 7

Në nenin 231 paragrafi (6), numri “300” zëvendësohet me numrin “400”.

Neni 8

Në nenin 234 paragrafi (7) fjalët: “0,99 g/kg” zëvendësohen me fjalët: “1,00 g/kg”.

Pas paragrafit (9) shtohen dy paragrafë të rinj (10) dhe (11), si vijojnë:

“(10) Gjobë në shumë prej 200 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet shoferit i cili vepron në kundërshtim me dispozitat e paragrafit (3) të këtij neni, te i cili do të vërtetohet përmbajtja e alkoolit në gjak prej 0,10 g/kg deri në 0,50 g/kg. Krahas shumës së përcaktuar të gjobës, shoferit do t'i kumtohet edhe sanksion për kundërvajtje, ndalim të drejtimit me automjet prej 3 muajsh, në kushte dhe mënyrë të përcaktuara me ligj.

(11) Gjobë në shumë prej 500 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet shoferit i cili vepron në kundërshtim me dispozitat e paragrafëve (1), (2) dhe (3) të këtij neni, ku gjatë vërtetimit të pranisë së alkoolit në organizëm refuzon që t'i bëhet testi i alkoolit me mjet adekuat, ose me aparat për matjen e alkoolit (matës alkooli). Krahas shumës së përcaktuar të gjobës, shoferit do t'i kumtohet edhe sanksion për kundërvajtje, ndalim të drejtimit me automjet prej 12 muajsh, në kushte dhe mënyrë të përcaktuara me ligj.”

Neni 9

Në nenin 237 pas paragrafit (3) shtohet paragraf i ri (4), si vijon:

“(4) Gjobë në shumë prej 200 eurosh me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit i cili vepron në kundërshtim me dispozitën e paragrafit (1) të këtij neni.”

Neni 10

Në nenin 244 paragrafi (5) ndryshohet, si vijon:

"Aftësimin e kandidatëve për shoferë në përputhje me programin mësimor nga paragrafi (3) alineja 3 e këtij neni, e kryen Kryqi i Kuq i Republikës së Maqedonisë ose institucioni shëndetësor i autorizuar nga Ministria e Shëndetësisë, për çfarë e lëshon vërtetimin e aftësimit për ofrimin e ndihmës së parë.”

Pas paragrafit (6) shtohen dy paragrafë të rinj (7) dhe (8), si vijojnë:

“(7) Për marrjen e autorizimit në përputhje me paragrafin (5) të këtij neni, Kryqi i Kuq i Republikës së Maqedonisë, përkatësisht institucioni shëndetësor detyrimisht duhet t'i plotësojë kushtet për punë, si vijojnë:

-hapësirë prej së paku 20 m2,

-kuadër profesional i aftësuar për mbajtjen e mësimit nga programi mësimor, në përputhje me nenin 248 paragrafi (4) i këtij ligji dhe

-pajisje adekuate për zbatimin e pjesës teorike dhe praktike nga programi mësimor, për ofrimin e ndihmës së parë personave të lënduar në aksident komunikacioni (fantome, materiale sanitare dhe doracakë).

(8) Për vërtetimet e lëshuara për aftësim për ofrimin e ndihmës së parë, Kryqi i Kuq i Republikës së Maqedonisë, përkatësisht institucioni i autorizuar shëndetësor mban evidencë të veçantë."

Paragrafët (7) dhe (8) bëhen paragrafë (9) dhe (10).

Neni 11

Në nenin 248 në paragrafin (1), alineja 3 shlyhet.

Neni 12

Në nenin 369 në paragrafin (6) fjalët: “përkatësisht nëse në afat prej 30 ditësh vijuese, nuk e sjell librezën e shoferit për regjistrimin e poenëve negative,” shlyhen.

Neni 13

Në nenin 370 paragrafi (1), ndryshohet si vijon:

"Nëse kryerësi i kundërvajtjeve nga nenet: 3 paragrafi (3); 6 paragrafi (4); 7 paragrafi (4); 8 paragrafët (3) dhe (4); 11 paragrafi (5); 12 paragrafi (7); 13 paragrafi (7); 17 paragrafët (5), (6) dhe (7); 18 paragrafi (2); 19 paragrafi (5); 20 paragrafi (7); 21 paragrafët (6) dhe (8); 25 paragrafi (4); 31 paragrafi (5); 33 paragrafët (5) dhe (6); 38 paragrafët (5) dhe (8); 40 paragrafi (5); 42 paragrafi (7); 44 paragrafi (5); 50 paragrafi (5); 51 paragrafi (3); 52 paragrafi (4); 55 paragrafi (3); 57 paragrafi (2); 58 paragrafi (3); 59 paragrafi (2); 66 paragrafët (3) dhe (4); 75 paragrafi (3); 77 paragrafi (3); 81 paragrafi (3); 127 paragrafi (4); 130 paragrafi (2); 131 paragrafi (2); 132 paragrafi (2); 133 paragrafi (4); 136 paragrafi (3); 137 paragrafi (6); 141 paragrafi (2); 143 paragrafi (7); 144 paragrafët (7), (9) dhe (10); 145 paragrafi (2); 146 paragrafi (3); 147 paragrafët (5) dhe (7); 148 paragrafët (7) dhe (8); 149 paragrafët (3) dhe (4); 155 paragrafi (3); 156 paragrafi (6); 157 paragrafi (5); 169 paragrafi (5); 172 paragrafi (5); 173 paragrafi (2); 180 paragrafi (9); 181 paragrafi (4); 184 paragrafi (5); 186 paragrafi (6); 187 paragrafi (5); 197 paragrafi (5); 198 paragrafi (4); 201 paragrafi (3); 206 paragrafi (3); 217 paragrafi (7); 218 paragrafi (4); 221 paragrafët (4) dhe (5); 222 paragrafi (3); 223 paragrafi (4); 224 paragrafët (4) dhe (5); 225 paragrafi (5); 227 paragrafi (6); 230 paragrafi (7); 231 paragrafi (6); 232 paragrafi (4); 233 paragrafi (5); 234 paragrafët (6), (7), (8) dhe (9); 235 paragrafi (7); 236 paragrafi (3); 237 paragrafi (4); 238 paragrafi (2); 239 paragrafi (2); 240 paragrafi (5); 244 paragrafi (8); 251 paragrafi (7); 253 paragrafi (4); 256 paragrafët (4) dhe (5); 257 paragrafi (9); 291 paragrafi (3); 298 paragrafi (5); 302 paragrafi (10); 303 paragrafi (8); 306 paragrafi (2); 311 paragrafi (4); 313 paragrafët (8) dhe (9); 314 paragrafët (15) dhe (16); 315 paragrafi (7); 316 paragrafi (6); 317 paragrafi (5); 319 paragrafi (8); 380 paragrafi (5); 383 paragrafi (4); 384 paragrafi (5); 386 paragrafët (3) dhe (4); 389 paragrafët (3) dhe (4); 390 paragrafët (5) dhe (6); 392 paragrafi (4); 394 paragrafi (2); 395 paragrafi (3) të këtij ligji, e pranon kundërvajtjen e kryer në përputhje me dispozitat e këtij ligji, apo nëse nëpunësi policor me uniformë personalisht e konfirmon ose me shfrytëzimin e mjeteve dhe aparateve adekuate teknike të përcaktuara në përputhje me ligjin, kryerësit do t'i japë urdhërpagesë për arkëtimin e gjobës së parashikuar për kundërvajtjen."

Neni 14

Neni 374 ndryshohet, si vijon:

"Kur nëpunësi policor me uniformë do të konfirmojë se është kryer kundërvajtje nga nenet: 7 paragrafët (2) dhe (3); 8 paragrafi (2); 11 paragrafët (3) dhe (4); 12 paragrafët (5), (6) dhe (8); 13 paragrafët (5) dhe (6); 14 paragrafët (2) dhe (3); 15 paragrafët (3) dhe (4); 17 paragrafi (4); 20 paragrafët (5), (6) dhe (8); 40 paragrafët (4) dhe (6); 50 paragrafi (4); 77 paragrafi (2); 79 paragrafët (4) dhe (5); 81 paragrafi (2); 103 paragrafët (4) dhe (5); 144 paragrafi (6); 147 paragrafët (4) dhe (6); 148 paragrafi (6); 149 paragrafi (2); 150 paragrafët (5) dhe (6); 156 paragrafët (4) dhe (5); 157 paragrafët (3) dhe (4); 160 paragrafët (4) dhe (5); 161 paragrafët (4) dhe (5); 165 paragrafët (3) dhe (4); 166 paragrafët (3) dhe (4); 168 paragrafët (3) dhe (4); 169 paragrafët (3) dhe (4); 172 paragrafët (3) dhe (4); 175 paragrafët (5) dhe (6); 176 paragrafët (2) dhe (3); 179 paragrafët (4) dhe (5); 180 paragrafët (7) dhe (8); 181 paragrafët (2) dhe (3); 184 paragrafët (3) dhe (4); 185 paragrafët (6) dhe (7); 186 paragrafët (4) dhe (5); 187 paragrafët (3) dhe (4); 194 paragrafët (4) dhe (5); 196 paragrafët (3) dhe (4); 197 paragrafët (3) dhe (4); 198 paragrafët (2) dhe (3); 201 paragrafi (2); 208 paragrafët (4) dhe (5); 210 paragrafët (3) dhe (4); 211 paragrafët (3) dhe (4); 212 paragrafët (2) dhe (3); 215 paragrafët (4) dhe (5); 216 paragrafët (2) dhe (3); 217 paragrafët (4), (5) dhe (6); 223 paragrafi (3); 230 paragrafët (5) dhe (6); 231 paragrafët (4) dhe (5); 232 paragrafët (2) dhe (3); 233 paragrafët (3) dhe (4); 234 paragrafët (4) dhe (5); 242 paragrafët (2) dhe (3); 244 paragrafi (7); 251 paragrafi (6); 252 paragrafët (2) dhe (3); 253 paragrafët (3) dhe (4); 255 paragrafët (4) dhe (5); 256 paragrafi (3); 257 paragrafët (5), (6), (7) dhe (8); 259 paragrafët (3) dhe (4); 300 paragrafët (2) dhe (6); 301 paragrafët (4) dhe (5); 302 paragrafët (8) dhe (9); 303 paragrafët (6) dhe (7); 304 paragrafët (4) dhe (5); 311 paragrafët (2) dhe (3); 313 paragrafi (7); 314 paragrafi (14); 315 paragrafët (5) dhe (6); 317 paragrafët (3) dhe (4); 383 paragrafi (3); 384 paragrafi (4); 386 paragrafi (2); 389 paragrafi (2); 390 paragrafi (4) të këtij ligji, do të parashtrojë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje te gjykata kompetente."

Neni 15

Në nenin 386 paragrafin (4) numri "300" zëvendësohet me numrin "500".

Neni 16

Në nenin 416 alineja 1 përqindja "3%" zëvendësohet me përqindjen "1,5%".

Në alinenë 2 përqindja "2%" zëvendësohet me përqindjen "1%".

Neni 17

Në nenet 7 paragrafi (3); 11 paragrafi (4); 12 paragrafi (6); 13 paragrafi (6); 14 paragrafi (3); 20 paragrafi (6); 81 paragrafi (3); 147 paragrafi (6); 150 paragrafi (6); 156 paragrafi (5); 157 paragrafi (4); 175 paragrafi (6); 180 paragrafi (8); 194 paragrafi (5); 196 paragrafi (4); 210 paragrafi (4); 211 paragrafi (4); 212 paragrafi (3); 215 paragrafi (5); 216 paragrafi (3); 217 paragrafi (5); 230 paragrafi (6); 231 paragrafi (5); 232 paragrafi (3); 233 paragrafi (4); 234 paragrafi (5); 257 paragrafi (6); 302 paragrafi (9); 304 paragrafi (5) dhe 311 paragrafi (3), numri "330" zëvendësohet me numrin "550".

Neni 18

Në nenet 12 paragrafi (7); 15 paragrafi (3); 20 paragrafi (7); 40 paragrafi (5); 79 paragrafi (4); 103 paragrafi (4); 160 paragrafi (4); 161 paragrafi (4); 165 paragrafi (3); 166 paragrafi (3); 168 paragrafi (3); 169 paragrafi (3); 172 paragrafi (3); 176 paragrafi (2); 179 paragrafi (4); 181 paragrafi (2); 184 paragrafi (3); 185 paragrafi (6); 186 paragrafi (4); 187 paragrafi (3); 197 paragrafi (3); 208 paragrafi (4); 242 paragrafi (2); 252 paragrafi (2); 253 paragrafi (3); 255 paragrafi (4); 257 paragrafi (7); 259 paragrafi (3); 300 paragrafi (6); 301 paragrafi (4); 303 paragrafi (6); 315 paragrafi (5) dhe 317 paragrafi (3), numri "480" zëvendësohet me numrin "650".

Neni 19

Në nenet 12 paragrafi (8); 15 paragrafi (4); 17 paragrafi (4); 20 paragrafi (8); 40 paragrafi (6); 79 paragrafi (5); 103 paragrafi (5); 160 paragrafi (5); 161 paragrafi (5); 165 paragrafi (4); 166 paragrafi (4); 168 paragrafi (4); 169 paragrafi (4); 172 paragrafi (4); 176 paragrafi (3); 179 paragrafi (5); 181 paragrafi (3); 184 paragrafi (4); 185 paragrafi (7); 186 paragrafi (5); 187 paragrafi (4); 197 paragrafi (4); 198 paragrafi (3); 208 paragrafi (5); 242 paragrafi (3); 252 paragrafi (3); 253 paragrafi (4); 255 paragrafi (5); 257 paragrafi (8); 259 paragrafi (4); 300 paragrafi (7); 301 paragrafi (5); 303 paragrafi (7); 315 paragrafi (6) dhe 317 paragrafi (4) numri “300” zëvendësohet me numrin “520”.

Neni 20

Dispozitat e nenit 270 paragrafi (2) të këtij ligji, që kanë të bëjnë me dhënien e pjesës teorike të provimit për shofer në mënyrë elektronike, do të zbatohen nga 1 janari 2011.

Neni 21

Pas kalimit të tre viteve nga dita e zbatimit të dispozitës së nenit 270 paragrafi (2), pjesa teorike e provimit për shofer jepet me shkrim vetëm në mënyrë elektronike.

Neni 22

Autorizohet Komisioni Juridiko-Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë, që të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për siguri në komunikacionin rrugor.

Neni 23

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

3414.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРОМЕТ НА ВООРУЖУВАЊЕ И ВОЕНА ОПРЕМА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за производство и промет на вооружување и воена опрема,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07-5504/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРОМЕТ НА ВООРУЖУВАЊЕ И ВОЕНА ОПРЕМА

Член 1

Во Законот за производство и промет на вооружување и воена опрема (“Службен весник на Република Македонија” број 54/2002 и 84/2007), во членот 18 став 1 алинеја 2 бројот "15" се заменува со бројот "16".

Во ставот 2 зборовите: “надлежниот суд“ се заменуваат со зборовите: “Централниот регистар на Република Македонија“.

Член 2

Во членот 23 став 1 зборовите: "Министерството за економија" се заменуваат со зборот "Владата".

Ставот 2 се брише.

Ставот 3 станува став 2.

Член 3

Во членот 24 ставот 1 се менува и гласи:

“Странски правни и физички лица можат сами или со домашни правни и физички лица да бидат основачи на трговски друштва за промет на ВВО доколку за тоа даде согласност Владата.“

Ставовите 2 и 3 се бришат.

Член 4

По членот 24 се додаваат два нови члена 24-а и 24-б, кои гласат:

"Член 24-а

Барањето за добивање согласност за вршење на промет на ВВО се поднесува до Министерството за економија.

Кон барањето од ставот 1 на овој член се приложуваат докази дека се исполнети условите од членот 23 на овој закон.

Доколку трговското друштво ги исполнува условите од членот 23 на овој закон, на предлог на Министерството за економија, а по претходно добиено мислење од Министерството за одбрана и Министерството за внатрешни работи, Владата дава согласност во рок од 60 дена од поднесувањето на барањето.

Против одлуката на Владата на Република Македонија со која се одбива барањето за давање согласност, може да се поднесе тужба за покренување на управен спор.

Член 24-б

Владата може да ја одземе согласноста за промет на ВВО од членот 24-а став 3 на овој закон, ако:

- е издадена врз основа на невистинити податоци,
- трговското друштво не исполнува повеќе услови за работење и
- трговското друштво врши работи кои не се наведени во согласноста.

Министерството за економија го известува Централниот регистар на Република Македонија за одземената согласност и ќе побара бришење на дејноста на промет на ВВО во трговскиот регистар на трговското друштво.“

Член 5

Во членот 29 зборовите: "Министерството за економија" се заменуваат со зборот "Владата".

Член 6

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PRODHIMIN DHE QARKULLIMIN E ARMATIMIT DHE PAJISJES USHTARAKE

Neni 1

Në Ligjin për prodhimin dhe qarkullimin e armatimit dhe pajisjes ushtarake (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 54/2002 dhe 84/2007) në nenin 18 paragrafi 1 alineja 2, numri "15” zëvendësohet me numrin “16”.

Në paragrafin 2 fjalët: “gjykatën kompetente” zëvendësohen me fjalët: “Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë”.

Neni 2

Në nenin 23 paragrafi 1 fjalët: “Ministria e Ekonomisë” zëvendësohen me fjalën “Qeveria”

Paragrafi 2 shlyhet.

Paragrafi 3 bëhet paragraf 2.

Neni 3

Në nenin 24 paragrafi 1, ndryshon si vijon:

“Personat e huaj juridikë dhe fizikë vetë ose personat juridikë dhe fizikë të vendit mund të jenë themelues të shoqërisë tregtare për qarkullim në APU nëse për këtë jep pëlqim Qeveria”.

Paragrafët 2 dhe 3 shlyhen.

Neni 4

Në nenin 24 shtohen dy nene të reja 24-a dhe 24-b, si vijojnë:

“Neni 24-a

Kërkesa për marrjen e pëlqimit për kryerjen e qarkullimit të APU i dërgohet Ministrisë së Ekonomisë.

Me kërkesën nga paragrafi 1 i këtij neni bashkëngjiten dëshmi se janë plotësuar kushtet nga neni 23 i këtij ligji.

Nëse shoqëria tregtare i plotëson kushtet nga neni 23 i këtij ligji, me propozimin e Ministrisë së Ekonomisë, e me marrjen e mendimit paraprak nga Ministria e Mbrojtjes dhe Ministria e Punëve të Brendshme, Qeveria jep pajtim në afat prej 60 ditësh nga parashtrimi i kërkesës.

Kundër vendimit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë me të cilin refuzohet kërkesa për dhënien e pajtimit, mund të paraqitet padi për ngritjen e kontestit administrativ.

Neni 24-b

Qeveria mund ta heqë pajtimin për qarkullim të APU nga neni 24-a paragrafi 3 i këtij ligji, nëse:

- është dhënë në bazë të të dhënave joreale,
- shoqëria tregtare nuk i plotëson më tutje kushtet e punës dhe
- shoqëria tregtare kryen punë të cilat nuk janë të theksuara në pajtueshmëri.

Ministria e Ekonomisë e njofton Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë për heqjen e pëlqimit dhe do të kërkojë shlyerjen e veprimtarisë së qarkullimit të APU në regjistrin tregtar të shoqërisë tregtare.”

Neni 5

Në nenin 29 fjalët: “Ministria e Ekonomisë” zëvendësohet me fjalën “Qeveria”.

Neni 6

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

3415.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОДИТЕ

Се прогласува Законот за изменување на Законот за водите,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2009 година.

Бр. 07-5508/1
29 декември 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Ѓорге Иванов,** с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОДИТЕ

Член 1

Во Законот за водите (“Службен весник на Република Македонија” број 87/2008 и 6/2009) во членот 265 зборовите: „1 јануари 2010 година” се заменуваат со зборовите: „1 јануари 2014 година”.

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

L I GJ
PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR UJËRAT

Neni 1

Në Ligjin për ujërat („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ numër 87/2008 dhe 6/2009) në nenin 265 fjalët: „1 janari 2010“ zëvendësohet me fjalët: „1 janari 2014“.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë, nga dita e botimit në „Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë“.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3416.

Врз основа на член 16 став 2 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/2006, 36/2007 и 106/2008), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 29.12.2009 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКИОТ БИЛАНС НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2010 ГОДИНА

1. Се донесува Енергетскиот биланс на Република Македонија за 2010 година.

2. Составен дел на оваа одлука е Енергетскиот биланс на Република Македонија за 2010 година.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-6607/1
29 декември 2009 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

ЕНЕРГЕТСКИ БИЛАНС

НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2010 ГОДИНА

1. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАБОТКА НА ЕНЕРГЕТСКИОТ БИЛАНС

Енергетскиот биланс на Република Македонија се изработува согласно член 16 од Законот за енергетика (Службен весник на Република Македонија број 63/2006, 36/2007 и 106/2008) и во истиот се утврдуваат потребите од вкупните количества на енергија и од одделни видови енергија во Републиката и можностите за нивно обезбедување со производство од домашните капацитети и од увоз.

Со Енергетскиот биланс се согледуваат потребите на потрошувачите од енергија со цел за обезбедување на доволни количини на сите видови на енергија, како и обезбедување на сигурност во снабдувањето на потрошувачите со енергија.

Енергетскиот биланс за 2010 година е изработен врз основа на податоците за предвидените потреби за поедини видови енергија или енергенти од страна на поголемите потрошувачи, производителите и снабдувачите во Републиката, како и извршените усогласувања и анализи направени од Министерството за економија.

За секој енергент или енергија е подготвен одделен биланс за задоволување на предвидената потрошувачка. Врз основа на податоците од одделните биланси е пресметана финалната потрошувачка, како и потребите од примарна енергија за обезбедување на финалната потрошувачка.

Финалната потрошувачка на енергија ги вклучува потребните количини енергија за крајните потрошувачи, не сметајќи ги количините на горива (лигнит, мазут и природен гас) што се користат за производство на електрична енергија. Соодветно, во примарната енергија потребна за покривање на финалната потрошувачка не е вклучена електричната енергија произведена во термоелектраните на јаглен, мазут и природен гас.

Во рамките на Билансот количините на енергијата или енергентите се искажани во нивните природни (физички) единици, и тоа: цврстите и течните горива во тони (t), природниот гас во нормални кубни метри (Nm^3), електричната енергија во гигаватчасови (GWh), геотермалната енергија во тераџули (TJ) и огревното дрво во метри кубни (m^3). Со цел да се пресметаат вкупните планирани потреби од примарна енергија и вкупната планирана финална потрошувачка, количините на одделните енергенти се претворени во TJ, според конверзионите фактори наведени во текстот. Сите податоци (во физички единици и TJ) при претставувањето во табелите, сликите и текстот се заокружени на цели броеви, но во пресметките се земени предвид според точноста со која биле доставени.

Во табелите се прикажани планираните потреби од енергија и енергенти за 2010 година, реализираната потрошувачка во 2008 и 2009 година. За 2009 година реализираната потрошувачка е пресметана врз основа на остварувањата во првите десет месеци од годината и оценката за реализацијата во ноември и декември 2009 година. Во сите табели се прикажани и индекси на планираните потреби во 2010 година во однос на реализираната потрошувачка во 2008 и 2009 година, како и годишната стапка на пораст за 2009 во однос на 2008 година.

Во Билансот исто така е дадена и оценка за потребните девизни средства за реализација на увозот на енергија или енергенти.

На крајот, во Прилозите се дадени и податоци за распределба на можности при набавка на електрична енергија за загубите во дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија, АД, планираните дотоци и состојбата на акумулациите во Република Македонија во 2010 година, планирани застои на големите хидроелектрани и термоелектрани во 2010 година, планираната и остварената потрошувачка на мазут за производство на електрична енергија во 2010, 2009 и 2008 година, соодветно.

2. ФИНАЛНА ПОТРОШУВАЧКА НА ЕНЕРГИЈА И ПОТРЕБИ ОД ПРИМАРНА ЕНЕРГИЈА

2.1. Финална потрошувачка на енергија

Врз основа на билансите за одделните видови енергија или енергенти, во табелата 1 е прикажана предвидената финална потрошувачка за 2010 година, како и остварената финална потрошувачка во 2009 и 2008 година.

На сликите 1, 2 и 3 графички се прикажани податоците за финалната потрошувачка за 2010, 2009 и 2008 година, структурата на финалната потрошувачка за 2010 година и структурата на финалната потрошувачка за 2010, 2009 и 2008 година, соодветно.

Табела 1 Предвидена и остварена финална поторшувачка на енергија за 2010, 2009 и 2008 година

Вид на енергија	2010		2009		2008		2010/09	2009/08	2010/08
	Физички единици	TJ	Физички единици	TJ	Физички единици	TJ			
1. Електрична енергија (GWh)	**8.567**	**30.842**	**7.797**	**28.070**	**8.581**	**30.892**	**110**	**91**	**100**
Домашно производство	7.172	25.819	6.162	22.183	5.834	21.002	116	106	123
Нето увоз	1.395	5.023	1.635	5.887	2.747	9.891	85	60	51
2. Јаглен (10^3 t)	**255**	**1.952**	**173**	**1.325**	**343**	**2.622**	**147**	**51**	**74**
Домашно производство и нето увоз	8.005	61.240	7.383	56.482	7.743	59.232	108	95	103
Производство на ел. енергија	7.750	59.288	7.210	55.157	7.400	56.610	107	97	105
3. Кокс (10^3 t)	**66**	**1.812**	**52**	**1.431**	**96**	**2.658**	**127**	**54**	**68**
4. Нафтени деривати (10^3 t)	**852**	**37.452**	**760**	**33.397**	**694**	**30.519**	**112**	**109**	**123**
Нето увоз	864	38.000	822	36.156	740	32.513	105	111	117
Производство на ел. енергија	12	548	63	2.760	45	1.994	20	138	28
5. Природен гас (10^6 Nm^3)	**115**	**877**	**80**	**611**	**120**	**915**	**144**	**67**	**96**
Увоз	302	2.312	82	628	120	915	368	69	253
Производство на ел. енергија	188	1.434	2	17	0	0	8523	-	-
6. Огревно дрво (10^3 m^3)	**629**	**6.850**	**483**	**5.260**	**650**	**7.079**	130	74	97
7. Геотермална енергија (10^3 m^3)	**2.090**	**492**	**2.011**	**473**	**2.226**	**524**	104	90	94
Вкупна финална потрошувачка		**80.277**		**70.567**		**75.208**	**114**	**94**	**107**

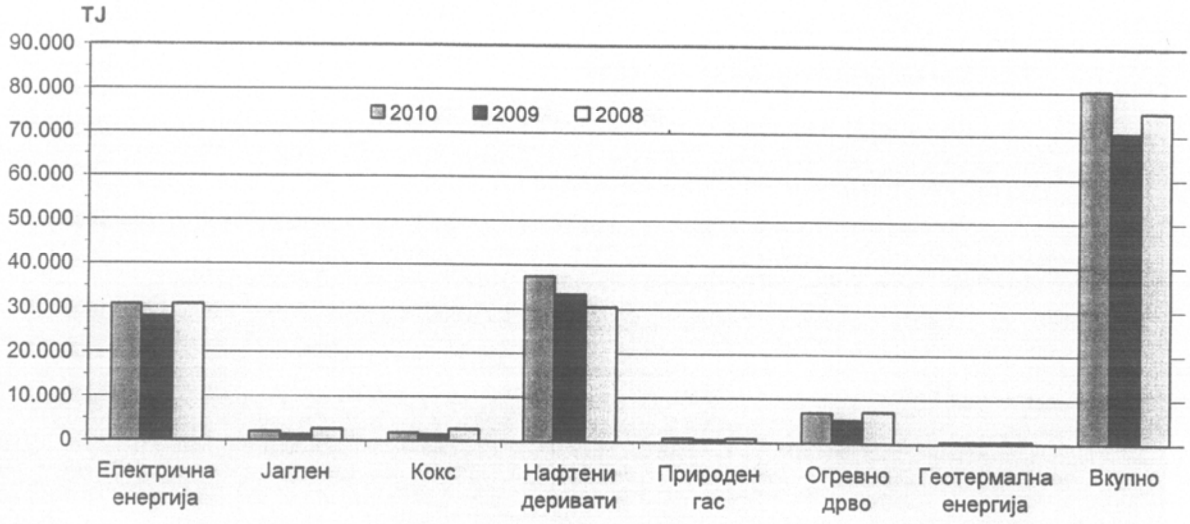

Слика 1 Финална потрошувачка на енергија за 2010, 2009 и 2008 година

Од податоците од табелата 1 се гледа дека планираната вкупна финална потрошувачка во 2010 година (80.277 TJ) е поголема за 9.710 TJ во однос на 2009 година, односно поголема за 14% и 7% во однос на 2009 и 2008 година, соодветно.

Релативно високиот пораст на планираната финална потрошувачка за 2010 година е резултат на ниската финална потрошувачка во 2009 година (пониска од соодветната во 2008 година за 6%) како резултат на негативното влијание на глобалната економска состојба, што најмногу се одрази кај металопреработувачката индустрија, поради што кај овие потрошувачи имаше значително намалување на потрошувачката во 2009 година.

Од податоците прикажани на сликата 4 се забележува дека најизразено влијание врз зголемувањето на финалната потрошувачка (9.710 TJ во однос на 2009 година) имаат планирањата за зголемување на потрошувачката на нафтените деривати (42%), електричната енергија (29%) и огревното дрво (16%).

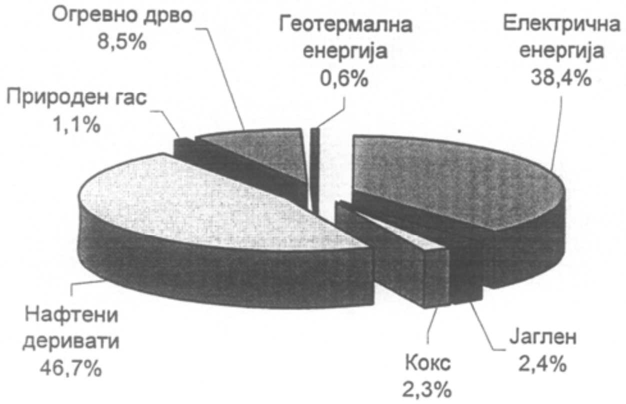

Слика 2 Структура на финалната потрошувачка на енергија во 2010 година

Слика 3 Структура на финалната потрошувачка на енергија во 2010, 2009 и 2008 година

Слика 4 Процентуално влијание на порастот на потрошувачката на одделните видови енергија врз порастот на финалната потрошувачка на енергија во 2010 година во однос на 2009 година

2.2. Потреби од примарна енергија

Предвидената финалната потрошувачка во 2010 година ќе се обезбеди со примарна енергија од домашно производство и од увоз. Во табелата 2 се прикажани потребните количини од примарна енергија за задоволување на предвидената финална потрошувачка во 2010 година, како и реализираните количини во 2009 и 2008 година.

Табела 2 Потреби од примарна енергија во 2010, 2009 и 2008 година

Вид на енергија	2010		2009		2008		2010/09	2009/08	2010/08
	Физички единици	TJ	Физички единици	TJ	Физички единици	TJ			
1. Електрична енергија (GWh)	2.669	9.609	2.834	10.201	3.583	12.899	94	79	74
Хидроелектрани	1.274	4.586	1.198	4.314	836	3.008	106	143	152
Нето увоз	1.395	5.023	1.635	5.887	2.747	9.891	85	60	51
2. Јаглен (10^3 t)	8.005	61.240	7.383	56.482	7.743	59.232	108	95	103
Домашни извори	7.827	59.876	7.258	55.524	7.491	57.305	108	97	104
Нето увоз	178	1.364	125	957	252	1.927	142	50	71
3. Кокс (10^3 t)	66	1.812	52	1.431	96	2.658	127	54	68
4. Нафтени деривати (10^3 t)	864	38.000	822	36.156	740	32.513	105	111	117
Увоз*	1.108	48.691	1.015	44.616	1.016	44.682	109	100	109
Извоз	243	10.691	192	8.459	277	12.168	126	70	88
5. Природен гас (10^6 Nm^3)	302	10.121	82	2.750	120	4.004	368	69	253
6. Огревно дрво (10^3 m^3)	629	6.850	483	5.260	650	7.079	130	74	97
7. Геотермална енергија (10^3	2.090	492	2.011	473	2.226	524	104	90	94
Вкупно примарна енергија		128.124		112.752		118.908	114	95	108
Домашни извори	56%	71.804	58%	65.571	57%	67.916	110	97	106
Нето увоз	44%	56.319	42%	47.181	43%	50.993	119	93	110

* Увоз на деривати и производство на деривати од увозна нафта

Електрична енергија	3,600 TJ/GWh
Јаглен	7,650 TJ/10^3 t
Кокс	27,600 TJ/10^3 t
Нафтени деривати	43,961 TJ/10^3 t
Природен гас	33,495 TJ/$10^6$$Nm^3$
Огревно дрво	10,890 TJ/$10^3$$m^3$

На дијаграмите на сликите 5, 6 и 7 графички се прикажани количините на примарна енергија во 2010, 2009 и 2008 година, структурата на примарната енергија во 2010 година по одделни видови енергија, како и структурата на примарната енергија во 2010, 2009 и 2008 годиина.

Од табелата 2 се гледа дека планираната вкупна количина примарна енергија за 2010 година изнесува 128.124 TJ и истата е за 14% и 8% повисока од примарната енергија за 2009 и 2008 година, соодветно. Релативно високиот процент на порастот на потребите од примарна енергија во 2010 година (слично како и за финалната потрошувачка) се должи на малите потреби во 2009 година (пониски од соодветните во 2008 година за 5%), но и на зголемените потреби од природен гас (пораст во однос на 2009 година од 268%), во најголема мерка наменет за комбинираните термоелектрани и топлани (ТЕТО Исток и ТЕТО КОГЕЛ) што треба да влезат во редовно производство во 2010 година. На сметка на зголемените потреби од природен гас за производство на електрична енергија и покрај зголеменото производство во домашните хидроелектрани (6% во однос на 2009 година), учеството на електричната енергија во структурата на примарната енергија се предвидува да се намали од 10,8% и 9,0% во 2008 и 2009 година, на 7,5% во 2010 година.

Покрај зголемените потреби од природен гас, врз зголемувањето на потребите од примарна енергија имаат влијание и планирањата за зголемување на потрошувачката (во однос на 2009 година) на јагленот (8%), нафтените деривати (5%) и огревното дрво (30%).

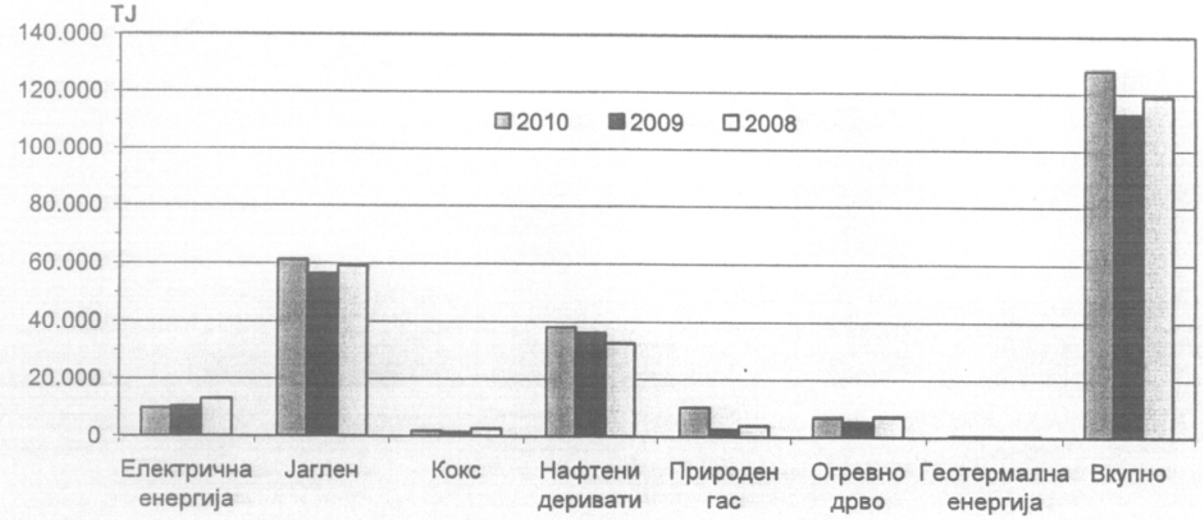

Слика 5 Потреби од примарна енергија за 2010, 2009 и 2008 година

Од сликите 6 и 7 се гледа дека најголемо учество во структурата на примарната енергија имаат јагленот и нафтените деривати (47,8% и 29,7%, соодветно), а се забележува и значителен пораст на учеството на природниот гас од 3,4% во 2008 година на 7,9% во 2010 година.

Од податоците прикажани во табелата 2 и дијаграмот на сликата 8 се гледа дека проценката на учеството на домашните извори во задоволувањето на потребите од примарна енергија во 2010 ќе биде 56% и е незначително помало отколку учеството во 2009 година (58%). Врз зголемување на увозот (во однос на 2009 година) најголемо влијание има зголемувањето на увозот на природниот гас (268%) и нафтените деривати (5%).

Слика 6 Структура на потребната примарна енергија за 2010 година

Слика 7 Структура на примарната енергија за 2010, 2009 и 2008 година

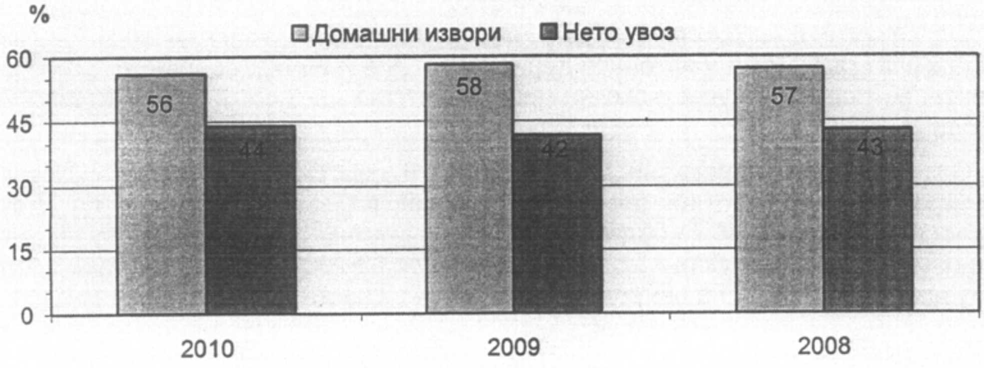

Слика 8 Проценка за обезбедувањето на примарната енергија во 2010 и остварувања во 2009 и 2008 година

3. БИЛАНС ЗА ОДДЕЛНИ ВИДОВИ ЕНЕРГИЈА

3.1. Електрична енергија

Во табелата 3 е прикажана планираната потрошувачка на електрична енергија за 2010 година, како и остварената потрошувачка во 2009 и 2008 година. Вкупните потреби од електрична енергија на потрошувачите во Републиката за 2010 година изнесуваат 8.567 GWh и се за 10% повисоки од вкупните потреби во 2009 година и се на скоро исто ниво како и во 2008 година. Високиот процент на пораст на предвидената потрошувачка во 2010 година во однос на 2009 година се должи на зголемените проценки за потрошувачката на големите (квалификувани) потрошувачи приклучени на преносната мрежа (1.697 GWh, односно зголемување за 63% во однос на 2009 година), и тоа во најголема мерка поради планот за рестартирање на Скопски легури и зголемената потрошувачка во Силмак и Фени Индустри. Но, поради драстичниот пад на потрошувачката кај квалификуваните потрошувачи во 2009 година, планирањата за 2010 година се помали од остварената потрошувачка во 2008 година за 10%.

Планираната потрошувачка на тарифните потрошувачи изнесува 5.554 GWh и истата бележи пораст од 2% и 6% во однос на остварувањата во 2009 и 2008 година, соодветно.

Вкупните загуби во преносната и дистрибутивните мрежи (1.316 GWh) се очекува незначително да се зголемат во однос на 2009 година (1%), додека во однос на 2008 година вкупните загуби се предвидува да бидат пониски за 9%. Овој тренд се должи, пред сѐ, на намалувањето на вкупните загуби во дистрибутивните мрежи[1]. Планираното зголемување на загубите во преносната мрежа во 2010 во однос на 2009 и 2008 година е резултат на зголемувањата на финалната потрошувачка од електрична енергија и очекуваните транзити низ преносната мрежа на Република Македонија.

На сликата 9 е прикажано учеството на одделните категории потрошувачи (вклучувајќи ги и загубите) во потрошувачката на електрична енергија за 2010, 2009 и 2008 година. Најголемо учество во вкупната потрошувачка на електрична енергија имаат тарифните потрошувачи приклучени на дистрибутивните мрежи и кај овие потрошувачи се забележува тренд на постојан пораст (слика 10).

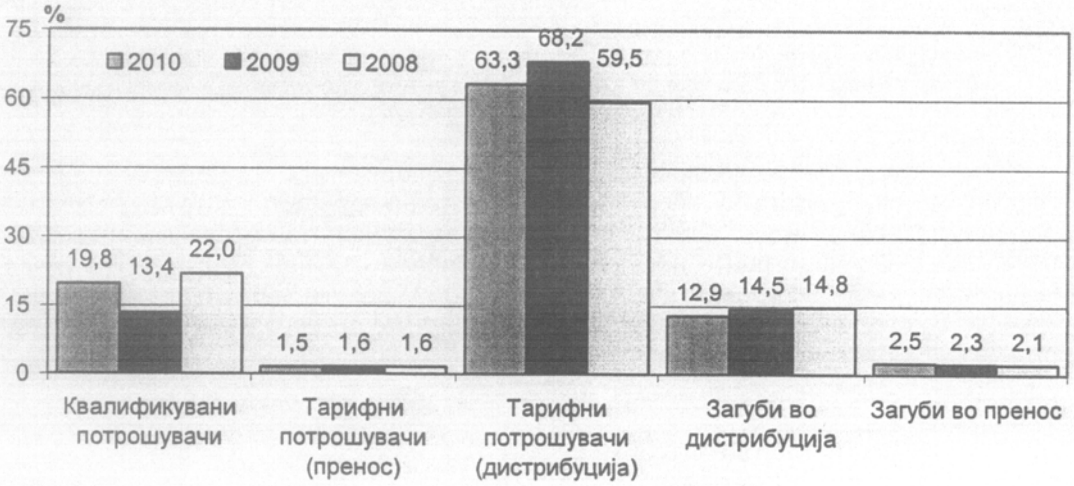

Слика 9 Учество на одделните категории потрошувачи во вкупната потрошувачка на електрична енергија

---

[1] Процентот на вкупните загуби во дистрибутивните мрежи на сликата 9 е изразен во однос на вкупната потрошувачка на електрична енергија и поради тоа е понизок отколку кога би се пресметал во однос на вкупната електрична енергија што се пренесува преку дистрибутивните мрежи!

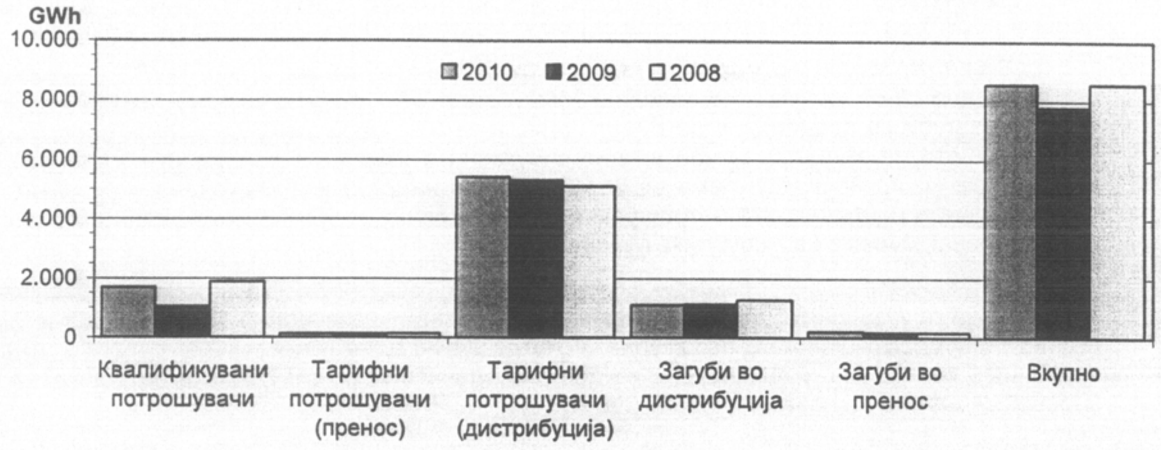

Слика 10 Вкупната потрошувачка на електрична енергија по категории потрошувачи во 2010, 2009 и 2008 година

Деталните потреби од електрична енергија за тарифните потрошувачи се прикажани во табелата 4, а на сликата 11 е прикажано учеството на одделните потрошувачки категории во вкупната потрошувачка на електрична енергија за тарифните потрошувачи за 2010, 2009 и 2008 година. Од податоците прикажани во табелата 4 и на сликата 11 се гледа дека домаќинствата имаат најголемо учество (околу 60%), додека индустриските потрошувачи приклучени на среден напон (10, 20 и 35 kV) и останатите потрошувачи приклучени на низок напон имаат приближно учество од по околу 18%.

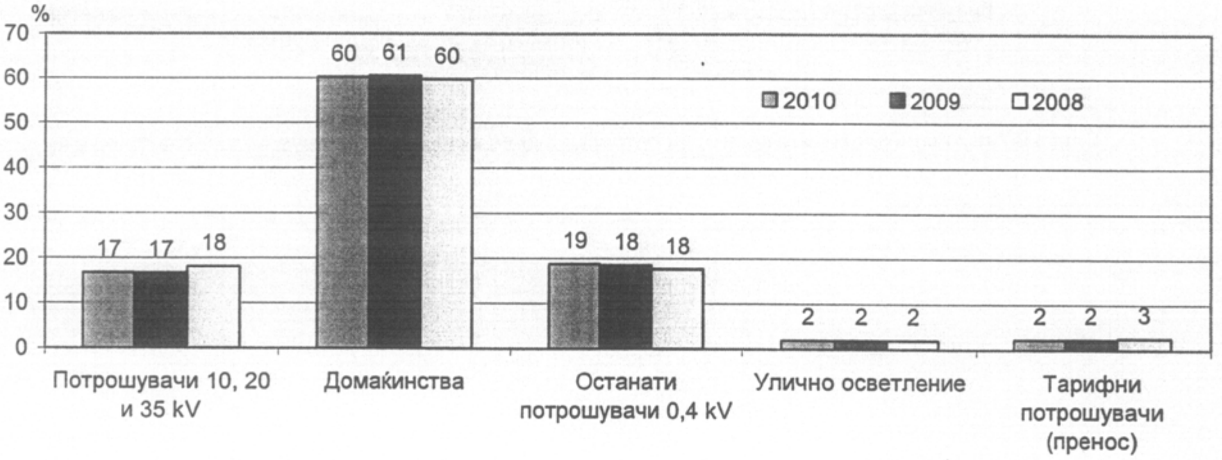

Слика 11 Учество на одделните категории потрошувачи во вкупната потрошувачка за тарифни потрошувачи во 2010, 2009 и 2008 година

Табела 3 Планирани вкупни потреби од електрична енергија во 2010 година и остварена вкупна потрошувачка во 2009 и 2008 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2010	2009	2008	2010/09	2009/08	2010/08
I. Директни потрошувачи	**98**	**121**	**131**	**149**	**145**	**159**	**162**	**160**	**160**	**182**	**177**	**181**	**1.825**	**1.171**	**2.023**	**156**	**58**	**90**
Квалификувани	**87**	**110**	**120**	**138**	**134**	**149**	**152**	**149**	**149**	**172**	**168**	**169**	**1.697**	**1.043**	**1.886**	163	55	90
Фени индустри	48	47	48	49	49	49	49	49	49	70	70	70	647	507	718	128	71	90
Силмак	0	27	30	28	29	28	29	29	28	30	28	29	315	87	390	363	22	81
Скопски легури	1	1	1	20	20	31	32	32	31	32	31	31	263	5	283	4908	2	93
Макстил	17	15	17	17	16	17	18	15	17	16	17	17	199	185	169	108	110	118
Митал	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	33	37	66	90	56	50
Титан	5	5	6	7	7	7	7	7	7	7	5	5	75	81	106	93	76	70
Рафинерија	6	5	6	6	2	6	6	6	6	6	6	6	67	58	58	115	101	116
Бучим	8	8	9	8	8	8	8	8	8	8	8	9	98	85	97	116	87	101
Инвестас	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Тарифни потрошувачи	**11**	**11**	**11**	**11**	**11**	**10**	**10**	**11**	**11**	**10**	**9**	**12**	**128**	**128**	**137**	**100**	**93**	**94**
Рудник Суводол	7	7	8	8	7	8	7	7	7	7	7	8	88	86	93	102	93	95
Рудник Осломеј	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	19	21	19	90	113	102
Македонски железници	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	21	20	25	104	80	84
II. Дистрибутивни (тарифни) потрошувачи	**575**	**512**	**506**	**395**	**363**	**375**	**393**	**392**	**397**	**432**	**509**	**577**	**5.426**	**5.318**	**5.105**	**102**	**104**	**106**
Потрошувачи на 10, 20 и 35 kV	87	81	83	72	70	73	68	73	73	78	80	88	926	906	946	102	96	98
Домаќинства	376	329	320	237	213	219	235	231	234	256	325	372	3.347	3.300	3.134	101	105	107
Останати потрошувачи на 0,4 kV	101	92	93	78	73	76	82	80	81	88	93	106	1.043	1.006	921	104	109	113
Улично осветление	11	10	10	8	7	7	8	8	9	10	11	11	110	106	105	104	101	105
III. Загуби во мрежата	**196**	**147**	**154**	**85**	**71**	**61**	**63**	**63**	**64**	**84**	**128**	**200**	**1.316**	**1.308**	**1.453**	**101**	**90**	**91**
Дистрибутивни мрежи	174	128	134	70	57	46	48	48	48	67	108	177	1.105	1.127	1.269	98	89	87
Преносна мрежа	22	19	20	15	14	15	15	15	16	17	20	23	211	181	184	116	99	115
IV Вкупни потреби (I+II+III)	**869**	**780**	**791**	**629**	**579**	**595**	**618**	**615**	**621**	**698**	**814**	**958**	**8.567**	**7.797**	**8.581**	**110**	**91**	**100**

Табела 4 Планирани потреби од електрична енергија во 2010 година и остварена потрошувачка во 2009 и 2008 година за тарифните потрошувачи

во GWh

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2010	2009	2008	2010/09	2009/08	2010/08
I ЕВН Македонија	**568**	**507**	**499**	**390**	**358**	**370**	**388**	**387**	**392**	**425**	**504**	**570**	**5.358**	**5.268**	**5.035**	**102**	**105**	**106**
Потрошувачи на 10, 20 и 35 kV	81	76	77	67	65	68	63	68	68	72	75	82	862	859	878	100	98	98
Домаќинства	376	329	320	237	213	219	235	231	234	256	325	372	3.347	3.300	3.134	101	105	107
Останати потрошувачи на 0,4 kV	100	92	92	78	73	76	82	80	81	87	93	105	1.039	1.003	919	104	109	113
Улично осветление	11	10	10	8	7	7	8	8	9	10	11	11	110	106	105	104	101	105
II ЕЛЕМ	**7**	**5**	**7**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**7**	**5**	**7**	**68**	**49**	**70**	**138**	**71**	**97**
Потрошувачи на 10, 20 и 35 kV	6	5	6	5	5	5	5	5	5	6	5	6	64	47	69	137	68	**93**
Останати потрошувачи на 0,4 kV	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4	3	1	148	193	**286**
Улично осветление	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
III Останати тарифни потрошувачи	**11**	**11**	**11**	**11**	**11**	**10**	**10**	**11**	**11**	**10**	**9**	**12**	**128**	**128**	**137**	**100**	**93**	**94**
Рудник Суводол	7	7	8	8	7	8	7	7	7	7	7	8	88	86	93	102	93	95
Рудник Осломеј	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	19	21	19	90	113	102
Македонски железници	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	21	20	25	104	80	84
IV Вкупно тарифни потрошувачи	**586**	**523**	**517**	**406**	**374**	**385**	**403**	**403**	**408**	**442**	**518**	**589**	**5.554**	**5.445**	**5.242**	**102**	**104**	**106**

Прогнозираните потреби од електрична енергија за 2010 година ќе се обезбедат од домашно производство и од увоз. Во 2010 година се предвидува да влезат во погон две комбинирани термоелектрани и топлани на природен гас со вкупно производство во 2010 година од 1.027 GWh. Како резултат на тоа, производството на електрична енергија од домашните извори се предвидува да изнесува 7.172 GWh и истото ќе биде за 16% и 23% поголемо отколку соодветното производство во 2009 и 2008 година (табела 5). Покрај влегувањето во погон на новите електроцентрали, врз предвиденото производство на електрична енергија од домашни извори во 2010 година има влијание и зголеменото производство од постојните електроцентрали.

При проценката на производството во електроцентралите, ЕЛЕМ ги зел предвид и застоите, како за редовните ремонти, така и за ревитализацијата и модернизацијата на постојните ХЕЦ и ТЕЦ (Прилог 3). Но, и покрај тоа, очекуваното производство од електроцентралите на ЕЛЕМ ќе биде повисоко за 3% .и 7% во однос на соодветното производство во 2009, односно 2008 година.

Со оглед на тоа што вкупните потреби од електрична енергија во 2010 година се проценува дека ќе бидат повисоки отколку производството од домашните електроцентрали, недостатокот ќе се обезбеди од увоз. Нето увозот[2] на електрична енергија во 2010 година се проценува на 1.395 GWh и истиот ќе биде понизок отколку во 2009 и 2008 година за 15% и 49%, соодветно.

Во 2010 година се очекува да влезат во погон неколку помали повластени производители (мали ХЕЦ и фотонапонски електроцентрали), но нивното учество е незначително и се проценува на околу 0.015 GWh и истото ќе биде наменето за потребите на тарифните потрошувачи.

Според Законот за енергетика, потребите за тарифните потрошувачи и загубите во пренос и дистрибуција на електричната енергија одобрени од Регулаторната комисија за енергетика ги обезбедува регулираниот производител (ЕЛЕМ), доколку снабдувачите за тарифни потрошувачи не одлучат да обезбедат количини на електрична енергија од отворениот пазар по поволни цени и услови. Со оглед на тоа што снабдувачите за тарифни потрошувачи (ЕВН Македонија и ЕЛЕМ Снабдување) не пријавиле набавка на електрична енергија од отворениот пазар за претходно наведените потреби, регулираниот производител треба да ги обезбеди потребите за електрична енергија за тарифните потрошувачи и дозволените загуби од сопственото производство и набавки од отворениот пазар.

Во табелата 6 е прикажан начинот на обезбедување на потребите за тарифните потрошувачи и загубите. Вкупните потреби за тарифните потрошувачи и загубите во преносната и дистрибутивните мрежи одобрени од Регулаторната комисија за енергетика се проценуваат на 6.434 GWh.

Регулираниот производител од сопствените капацитети во 2010 предвидува да произведе 6.018 GWh (табела 5). Во месеците кога производството на регулираниот производител е поголемо од потребите на тарифните потрошувачи и одобрените загуби, вишоците ќе бидат пласирани на отворениот пазар и поради тоа само 5.995 GWh (табела 6) од сопственото призводство на ЕЛЕМ ќе бидат наменети за тарифните потрошувачи и покривање на одобрените загуби. Од друга страна, во месеците кога сопственото производството на ЕЛЕМ не е доволно за обезбедување на потребите на тарифните потрошувачи и загубите, ЕЛЕМ од отворениот пазар (домашни независни производители или од увоз) треба да набави вкупно 439 GWh.

---

[2] При пресметката на нето увозот е претпоставено дека електричната енергија од независните производители ќе биде пласирана на домашниот пазар. Доколку независните производители пласираат електрична енергија надвор од земјата, за тие количини ќе треба да се зголеми увозот, но нето увозените количини на електрична енергија во Државата ќе останат непроменети.

Вкупните загуби на електрична енергија во мрежата на ЕВН Македонија се повисоки од одобрените загуби од Регулаторната комисија и поради тоа ЕВН Македонија Дистрибуција треба да набави 436 GWh од отворениот пазар за покривање на разликата помеѓу вкупните и одобрените загуби.[3] Се планира овие набавки да бидат реализирани со различни моќности во дневните и ноќните часови, според податоците наведени во Прилогот 1.

Загубите на електрична енергија во мрежата на ЕЛЕМ Дистрибуција (Енергетика) во 2010 година се значително повисоки, т.е. за 150% во однос на 2009 година. Ова зголемување се должи на фактот што планираната потрошувачка за 2010 година кај потрошувачите што се напојуваат преку оваа мрежа (покрај тарифните потрошувачи и дел од квалификуваните потрошувачи – Скопски легури, Макстил и Скопски легури) е поголема за 38%, односно 118%.

[3] Поради измените во Законот за енергетика од 2008 година во делот на пресметката на одобрените загуби, како и во делот на обезбедување на потребите за тарифните потрошувачи и загубите, во табелата 6 за 2008 година не се прикажани податоците за загубите во дистрибутивните мрежи и подотоците за регулираниот производител затоа што тие податоци се некомпатибилни и неспоредливи со податоците за 2009 и 2010 година.

Табела 5 Обезбедување на вкупните потреби од електрична енергија во 2010 година и остварени резултати во 2009 и 2008 година

GWh

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2010	2009	2008	2010/09	2009/08	2010/08
I Вкупно големи електрани	646	590	595	461	440	365	517	553	633	698	760	787	7.045	6.015	5.736	117	105	123
1. Вкупно ХЕ	133	128	100	127	107	91	79	56	46	53	111	116	1.147	1.051	738	109	142	155
Вкупно Маврово	62	62	32	32	29	34	32	16	0	2	52	51	404	340	314	119	109	129
Вруток	54	54	27	22	18	27	27	13	0	0	45	45	332	269	250	123	108	133
Врбен	6	6	3	3	2	3	3	2	0	0	5	5	38	30	29	128	103	131
Равен	2	2	2	7	9	4	2	1	0	2	2	1	34	41	35	82	120	99
Тиквеш	12	15	17	19	14	7	6	3	7	8	10	11	129	127	55	102	230	234
Глобочица	18	16	19	19	19	16	13	13	10	11	11	15	180	175	120	103	146	150
Шпилје	26	20	15	37	32	26	23	20	19	22	23	23	286	273	182	105	150	157
Козјак	15	15	17	20	13	8	5	4	10	10	15	16	148	136	67	109	202	220
2. Вкупно ТЕ	513	462	495	334	333	274	438	497	587	645	649	671	5.898	4.964	4.998	119	99	118
ТЕ Битола 1	146	132	142	136	94	0	90	136	136	140	141	145	1.438	1.430	1.357	101	105	106
ТЕ Битола 2	146	132	142	0	45	134	138	138	136	140	141	146	1.438	1.368	1.530	105	89	94
ТЕ Битола 3	146	132	142	136	136	134	46	0	93	139	142	146	1.392	1.393	1.329	100	105	105
ТЕ Оломеј	65	57	59	57	53	0	0	58	60	62	65	67	603	594	661	101	90	91
ТЕ Неготино*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	178	121	0	148	0
ТЕТО Исток*	0	0	0	0	0	0	155	156	154	156	151	157	929	0	0			
ТЕТО Когел*	10	9	10	5	5	6	9	9	8	8	9	10	98	0	0			
II. Вкупно мали електрани*	11	14	9	13	17	14	12	10	6	6	6	9	127	148	98	86	151	130
РОТ Макхидро	9	12	7	10	13	10	9	7	4	4	4	7	96	116	71	83	163	135
ЕВН Македонија	1	1	1	2	3	3	2	2	1	1	1	1	19	21	17	89	126	112
Останати мали ХЕ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	10	9	120	109	130
Повластени производители	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
III Вкупно домашно производство (I+II)	657	604	604	474	457	379	529	563	639	704	766	796	7.172	6.162	5.834	116	106	123
1. ЕЛЕМ (регулиран производител)	636	581	585	456	435	359	353	388	471	534	600	620	6.018	5.836	5.615	103	104	107
2. Независни производители	21	23	19	18	22	20	176	175	168	170	166	176	1.154	326	218	354	149	529
IV Вкупни потреби	869	780	791	629	579	595	618	615	621	698	814	958	8.567	7.797	8.581	110	91	100
V Нето увоз (IV - III)	212	176	187	155	122	216	89	52	-18	-6	48	162	1.395	1.635	2.747	85	60	51
VI Расположливо (III + V)	869	780	791	629	579	595	618	615	621	698	814	958	8.567	7.797	8.581	110	91	100

* Независни производители

Табела 6 Обезбедување на потребите од електрична енергија за тарифните потрошувачи во 2010 година и остварувања во 2009 и 2008 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2010	2009	2008	2010/09	2009/08	2010/08
I Вкупно тарифни потрошувачи	**586**	**523**	**517**	**406**	**374**	**385**	**403**	**403**	**408**	**442**	**518**	**589**	**5.554**	**5.445**	**5.242**	**102**	**104**	**106**
1 ЕВН Македонија Снабдување	**568**	**507**	**499**	**390**	**358**	**370**	**388**	**387**	**392**	**425**	**504**	**570**	**5.358**	**5.268**	**5.035**	102	105	106
регулиран производител	568	507	499	390	358	370	388	387	392	425	504	570	5.358	5.268		102	-	-
отворен пазар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		-	-	-
2 ЕЛЕМ Снабдување	**7**	**5**	**7**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**7**	**5**	**7**	**68**	**49**	**70**	**138**	**71**	**97**
регулиран производител	7	5	7	5	5	5	5	5	5	7	5	7	68	49		138	-	-
отворен пазар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		-	-	-
3 Останати тарифни потрошувачи	**11**	**11**	**11**	**11**	**11**	**10**	**10**	**11**	**11**	**10**	**9**	**12**	**128**	**128**	**137**	**100**	93	94
II Загуби во дистрибуција одобрени од РКЕ	**71**	**64**	**63**	**48**	**45**	**46**	**48**	**48**	**48**	**54**	**63**	**71**	**669**	**654**		**102**	**-**	**-**
ЕВН Македонија Дистрибуција	70	63	62	48	44	46	48	48	48	53	62	70	662	651		102	-	-
ЕЛЕМ Дистрибуција	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	7	3		250	-	-
III Загуби во пренос одобрени од РКЕ	**22**	**19**	**20**	**15**	**14**	**15**	**15**	**15**	**16**	**17**	**20**	**23**	**211**	**181**		**116**	**-**	**-**
IV Тарифни потрошувачи и загуби (I + II + III)	**679**	**606**	**600**	**469**	**433**	**446**	**466**	**466**	**472**	**513**	**601**	**683**	**6.434**	**6.281**		**102**	**-**	**-**
V Вкупно регулиран производител	**679**	**606**	**600**	**469**	**433**	**446**	**466**	**466**	**472**	**513**	**601**	**683**	**6.434**	**6.380**		**101**	**-**	**-**
1. сопствено производство	636	581	585	456	433	359	353	388	471	513	600	620	5.995	5.836		103	-	-
2. набавка на отворен пазар (IV - V.1)	43	25	15	13	-	87	113	78	1	-	1	63	439	544		81	-	-
VI Загуби во дистрибуција над одобрените од РКЕ (отворен пазар)	**103**	**64**	**71**	**22**	**12**	**0**	**0**	**0**	**0**	**13**	**45**	**106**	**436**	**473**		**92**	**-**	**-**
ЕВН Македонија Дистрибуција	103	64	71	22	12	0	0	0	0	13	45	106	436	473		92	-	-
ЕЛЕМ Дистрибуција	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		-	-	-

3.2. Нафтени деривати

Билансот на нафтените деривати ги опфаќа увозот на сурова нафта и нафтени деривати, преработката на сурова нафта и потрошувачката на нафтени деривати.

Во табелата 7 е прикажана прогнозираната потрошувачка на нафтени деривати и биогорива за 2010 година и остварувањето на потрошувачката во 2009 и 2008 година, додека во табелата 8 е прикажана прогнозираното производство на нафтени деривати во рафинеријата на ОКТА за 2010 година, како и оствареното производство во 2009 и 2008 година.

Табела 7 Прогнозирана потрошувачка на нафтени деривати и биогорива за 2010 година и остварувена потрошувачка во 2009 и 2008 година

(во тони)

Деривати	2008	2009	2010	2010/09	Структура
1. Моторни бензини	**120.294**	**129.343**	**136.000**	105	15,7%
Еуросупер 95	86.108	51.050			
Еуросупер 98	34.186	13.526			
Еуросупер БС 95		51.577	98.300		
Еуросупер БС 98		13.190	37.700		
2. Дизел гориво	**327.081**	**370.068**	**398.312**	108	46,1%
Екстра лесно	83.929	110.200	115.000		
Еуродизел (Д-Е-III)	1.700				
Еуродизел (Д-Е-IV)	236.452	64.000			
Еуродизел БС (Д-Е V)		189.461	275.312		
Биодизел*	5.000	6.407	8.000		
3. ТНГ (пропан-бутан)	**64.637**	**56.943**	**71.600**	126	8,3%
4. Мазут М-1 М-2**	**222.066**	**265.591**	**256.000**	96	29,6%
5. Млазно гориво	**5.517**	**1.513**	**2.500**	165	0,3%
ВКУПНО :	**739.595**	**823.458**	**864.412**	105	100,0%

* Со донесувањето на новиот Правилник за квалитет на течните горива оваа количина се очекува да биде променета во зависност од утврдената годишна процентуална застапеност и процентот на намешување на биогоривата со фосилни горива.

** Доколку во 2010 година се ангажира ТЕЦ Неготино, потребите од мазут соодветно ќе се зголемат

Вкупните потреби на нафтени деривати во Република Македонија се планираат да изнесуваат 864.412 тони што е за околу 5% повеќе од оценката за реализацијата во 2009 година. Врз основа на податоците за потрошувачката на нафтените деривати во одделните сектори[4], се очекува дека во вкупната потрошувачка на нафтени деривати индустријата ќе учествува со околу 28%, сообраќајот со 47%, домаќинствата со 5%, земјоделието со 3% и останатите сектори со 17%.

Планираната преработка на сурова нафта во ОКТА Скопје за 2010 година изнесува 1.200.000 тони што во однос на оценката за 2009 година е за околу 9,6% зголемување. Производството на нафтени деривати во Република Македонија се планира да изнесува 1.107.600 тони што е за околу 9% поголемо во однос на оценката на реализација за 2009 година.

[4] Статистички годишник на Република Македонија 2005, 2006 и 2007.

Зголемувањето се должи заради различната структура на потрошувачката на нафтени деривати во Република Македонија и рандманот на Рафинеријата, како и можностите за увоз и извоз на пазарот со нафтени деривати.

Прогнозираната потрошувачка на биодизел во 2010 година од 8.000 тони е поголема за 25% во однос на потрошувачката во 2009 година која изнесуваше 6.407 тони а во однос на потрошувачката во 2008 година која изнесување 5.000 тони е поголема за 60%.

Табела 8 Прогнозирано производство на нафтени деривати во рафинеријата на ОКТА за 2010 година и остварено производство во 2009 и 2008 година

(во тони)

Дериват	2010	2009	2008	2010/09	2009/08	2010/08
1. Моторни бензини	**204.000**	**187.604**	**176.029**	**109**	**107**	**116**
Еуросупер 95		73.206	134.662			
Еуросупер 98		13.126	32.367			
Еуросупер БС 95	168.000	89.102				
Еуросупер БС 98	36.000	12.170				
2. Дизел гориво	**438.000**	**409.162**	**436.070**	**107**	**94**	**100**
Екстра лесно	126.000	107.699	83.703			
Еуродизел (Д-Е IV)		157.582	352.367			
Еуродизел БС(Д-Е V)	312.000	143.881				
3. ТНГ (пропан-бутан)	**22.800**	**29.060**	**29.142**	**78**	**100**	**78**
4. Мазут М-1 М-2	**420.000**	**375.591**	**355.772**	**112**	**106**	**118**
5. Млазно гориво	**22.800**	**13.478**	**19.374**	**169**	**70**	**118**
Вкупно деривати:	**1.107.600**	**1.014.895**	**1.016.387**	**109**	**100**	**109**
Сопствена потрошувачка и загуби	**92.400**	**80.201**	**83.324**	**115**	**96**	**111**
Вкупно преработена сурова нафта	**1.200.000**	**1.095.096**	**1.099.721**	**110**	**100**	**109**

3.3. Природен гас

Целокупното количество на природен гас се увезува од Русија преку Меѓународниот коридор 8 кој поминува низ Украина, Молдавија, Романија и Бугарија. Согласно законската регулатива постојат два типа на потрошувачи на природен гас, и тоа квалификувани потрошувачи и тарифни потрошувачи. Бројот на потрошувачи на природен гас во Република Македонија е ограничен на индустриски потрошувачи, топлани и термоелектрани и топлани.

Вкупните потреби на природен гас во Република Македонија се планира да изнесуваат 302 милиони Nm^3, што претставува зголемување за околу 4 пати во однос на реализацијата во 2009 година. Ваквото зголемување се должи на влегувањето во погон на два нови производни капацитети во 2010 година кои ако енергенс ќе користат природен гас. Потребите на природен гас на овие капацитети учествуваат со 60% во вкупната потрошувачка на природен гас.

Табела 9 Прогнозирана потрошувачка на природен гас за 2010 година и остварување на потрошувачката во 2009 и 2008 година

10^6Nm^3

	План за 2010	Ревидиран план во 2009 година	Испорачано и оценка за 2009	Испорачано во 2008
Тарифни потрошувачи				
1. ФЗЦ Куманово	2,46	4,65	1,51	3,08
2. ЕЛЕМ АД Скопје	13,42	21,00	6,80	13,42
3. Европа АД Скопје	0,97	0,87	0,80	1,02
4.Комуна холдинг	4,37	1,28	1,76	2,23
5. ОХИС ПЕОМ	1,75	2,00	0,67	1,70
6. Арчелор Митал	8,37	6,67	8,52	9,97
7. РЖ Институт	0,99	1,10	0,68	0,77
8. Пивара АД Скопје	3,45	3,73	2,93	3,53
9. Скопје – Север АД	4,00	4,00	1,50	2,22
10. Титан УСЈЕ Скопје	1,74	2,50	1,65	2,26
11. Житолукс АД	2,29	2,60	2,15	2,37
12. ЈСП Скопје ЦНГ	0,56	0,00	0,45	0,48
13. Макстил АД	23,54	25,00	23,96	25,79
14. РМ МНО 4420	2,03	2,07	1,43	1,85
15. Макауто стар	0,06	0,06	0,05	0,05
16. Кока ПУЛП	0,26	0,32	0,13	0,26
17. Порше Македонија	0,05	0,05	0,05	0,04
18. Мелпек Скопје	0,30	0,62	0,26	0,23
19. ДТИРЗ Скопје	0,50	0,26	0,19	0,00
20. Фурна Диме	0,54	0,00	0,00	0,00
21. Алкалоид	0,83	0,50	0,47	0,00
22. ЕЛ АЗТЕКА	0,06	0,01	0,01	0,00
23. Виталија	0,58	0,00	0,00	0,00
24. Здравје Радово	0,36	0,00	0,00	0,00
Тарифни потрошувачи	**73,48**	**79,29**	**55,97**	**71,27**
Квалификувани потрошувачи				
25. Топлификација	41,18	56,50	24,08	48,28
26. ТЕ-ТО Исток	165,00	0,00	0,00	0,00
27. КОГЕЛ Север	22,50	2,20	2,04	0,00
Квалификувани потрошувачи	**228,68**	**58,70**	**26,12**	**48,28**
СЕ ВКУПНО:	**302,16**	**137,99**	**82,09**	**119,55**

3.4. Јаглен

Република Македонија располага само со нискокалоричен јаглен – лигнит. Сите останати видови на јаглен како што се камен јаглен и сушен лигнит се обезбедуваат од увоз и главно се користат во индустријата.

Табела 10 Прогнозирана потрошувачка на јаглен за 2010 година и остварување на потрошувачката во 2009 и 2008 година

	Камен јаглен			Лигнит			ВКУПНО			2010/09
	2010	2009	2008	2010	2009	2008	2010	2009	2008	
Индустриски потрошувачи	**148.241**	**115.162**	**208.653**	**94.980**	**49.902**	**126.646**	**243.221**	**165.064**	**335.299**	**147**
Силмак	30.000	10.000	43.250	30.000	8.200	43.650	60.000	18.200	86.900	330
Фени индустри	116.058	102.733	163.046		2.152	18.523	116.058	104.885	181.569	111
Тетекс, Тетово				17.000	15.884	24.508	17.000	15.884	24.508	107
Макстил	2.183	2.429	2.357				2.183	2.429	2.357	90
Димко Митрев, Велес				3.980	3.059	3.413	3.980	3.059	3.413	130
Шеќерана Битола				44.000	20.607	36.552	44.000	20.607	36.552	214
Термоелктрани				**7.750.000**	**7.210.000**	**7.400.000**	**7.750.000**	**7.210.000**	**7.400.000**	107
ТЕ Битола				6.635.000	6.180.000	6.260.000	6.635.000	6.180.000	6.260.000	107
ТЕ Осломеј				1.115.000	1.030.000	1.140.000	1.115.000	1.030.000	1.140.000	108
Широка потрошувачка				**9.000**	**8.000**	**7.500**	**9.000**	**8.000**	**7.500**	**113**
ВКУПНО:	**148.241**	**115.162**	**208.653**	**7.856.980**	**7.268.502**	**7.534.146**	**8.005.221**	**7.383.664**	**7.742.799**	**108**

Табела 11 Обезбедување на потребите од јаглен во 2010 година

(во тони)

Потрошувач	Камен јаглен		Лигнит	
	Сопствено Производство	Увоз	Сопствено Производство	Увоз
Индустрија		148.241	67.980	30.000
Широка потрошувачка			9.000	
ТЕЦ			7.750.000	
ВКУПНО :		**148.241**	**7.826.980**	**30.000**

Вкупните потреби од јаглен во Република Македонија во 2010 година се планира да изнесуваат 8.005.221 тони што е за 8,4% зголемување во однос на реализацијата во 2009 година. При тоа, за производство на електричната енергија потребите од јаглен ќе изнесуваат 7.750 илјади тони, т.е зголемување од 7% во однос на 2009 година. Вкупните потреби на јаглен за индустријата и широката потрошувачка изнесуваат околу 255 илјади тони и истите се 47% повосоки во однос на 2009 година, односно пониски за 49% во однос на остварувањето во 2008 година. Зголемените потреби на јаглен кај индустриските потрошувачи во 2009 година се должат на планирањата за зголемено ангажирање на Силмак и Шеќерана Битола, кои во 2009 година биле во погон 3 до 4 месеци и работеле со намален капацитет.

Потребите на јаглен во Републиката ќе се обезбедат во најголем дел од домашните рудници на јаглен (Суводол, Осломеј, Дримкол, Брик-Берово). Потребите од камен јаглен и сушен лигнит ќе се обезбедат од увоз.

Вкупните потреби од кокс во Република Македонија за 2010 година изнесуваат 66 илјади тони, односно за 27% повеќе отколку во 2009 година како резултат на зголемените потреби на Фенииндустри, Шеќерана Битола и Цементарница Усје.

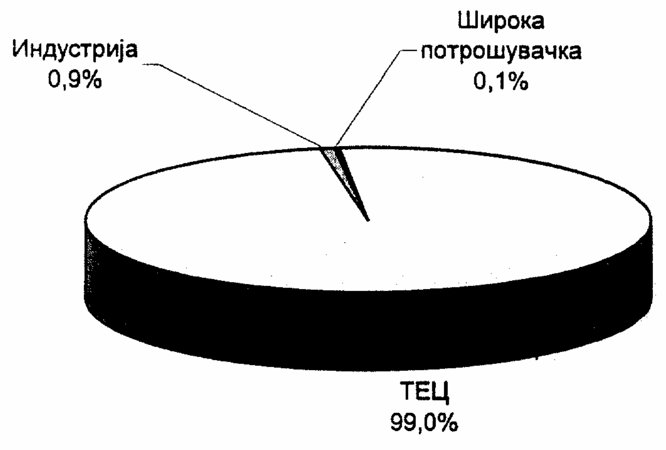

Слика 12 Структура на прогнозираната потрошувачка на јаглени во 2010 година

Табела 12 Прогнозирана потрошувачка на кокс за 2010 година и остварување на потрошувачката во 2009 и 2008 година

(во тони)

Потрошувач	2008	2009	2010	2010/09
Фени индустри	3.091	1.469	2.070	140,91
Шеќерана Битола	293	234	480	205,13
Цементарница Титан	91.822	48.909	61.920	126,60
Макстил, Скопје	1.086	1.239	1.166	94,11
Силмак, Јегуновце				
ВКУПНО	**96.292**	**51.851**	**65.636**	**126,61**

3.5. Обновливи извори на енергија

Една од долгорочните цели на Владата на Република Македонија во енергетскиот сектор е зголемено искористување на обновливите енергетски извори во согласност со расположивите домашни ресурси, технолошкиот развој и вкупната економска политика.

Република Македонија располага со значителен потенцијал на домашни ресурси на обновлива енергија. Ова подразбира хидроенергија, соларна, геотермална енергија, биомаса и ветерна енергија.

Во енергетскиот биланс за 2010 година обновливите извори на енергија се претставени преку хидроенергијата, геотермалната енергија и биомасата (огревното дрво). Вкупната примарна енергија добиена од обновливите извори на енергија за 2010 година се планира да изнесува 11.928 TJ што претставува зголемување од 19% и 12% во однос на реализацијата во 2009 и 2008 година.

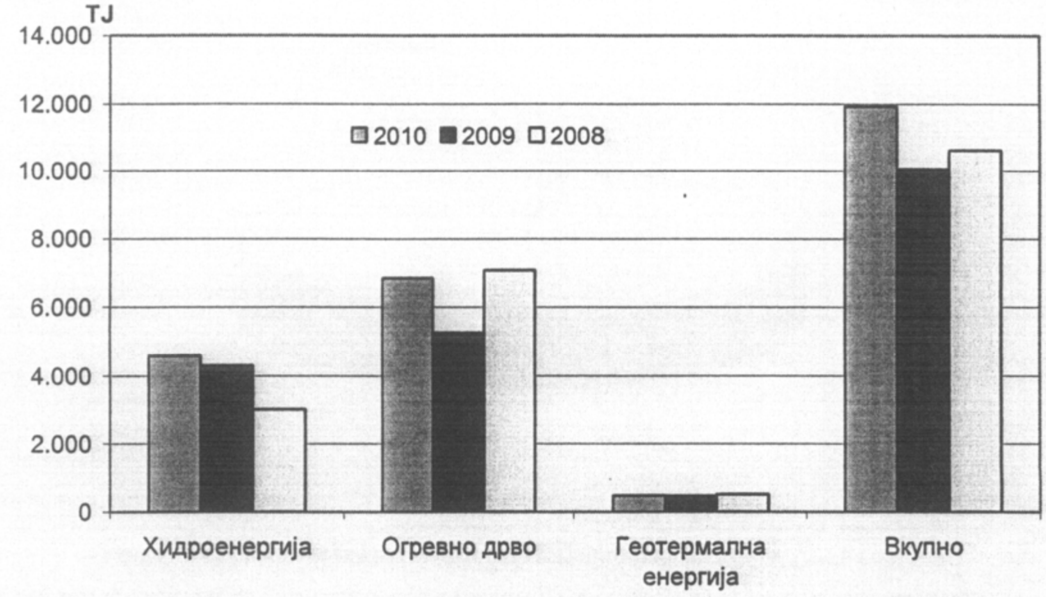

Слика 13 Проценка на обезбедувањето на примарната енергија од обновливи извори за 2010 година и остварување за 2009 и 2008 година

4. ЗАКЛУЧОК

Врз основа на анализите може да се заклучи дека потребите од примарна енергија во 2010 година можат да се обезбедат без да се наруши сигурноста во снабдувањето на финалната потрошувачка. Во 2010 година, слично како и во претходните години, значителен дел од примарната енергија треба да се набави од увоз. Во табелата 13 е прикажана проценката на потребните девизни средства за обезбедување потребите од примарна енергија за 2010 година. Пресметките се направени сметајќи со проценети просечни цени за увозната енергија или енергенти.

Со оглед на тоа што цените на сировата нафта на светските берзи, електричната енергија во регионот и цената на природниот гас се пониски отколку во претходните години, потребните девизни средства за увоз на енергија во 2010 година се пониски отколку предвидувањата за 2009 година.

Табела 13 Проценка на потребните девизни средства за обезбедување на примарната енергија во 2010 година

Енергент	Единечна мерка	Планиран увоз	Единечна цена	Вкупно потребни средства (милиони EUR)
1 Електрична енергија	**MWh**	**1.395.225**	**60 EUR/MWh**	**83.713**
2 Јаглен				**25.114**
камен јаглен	t	148.241	99 EUR/t	14.676
сушен лигнит	t	30.000	73 EUR/t	2.190
кокс	t	3.716	270 EUR/t	1.003
петрол кокс	t	61.920	117 EUR/t	7.245
3 Течни горива*	**t**	**864.410**	**240 EUR/t**	**207.458**
4 Природен гас	**1000 Nm^3**	**302.160**	**250 EUR/1000 Nm^3**	**75.540**
ВКУПНО:				**391.826**

* Увоз на сирова нафта и нафтени деривати

ПРИЛОЗИ

Прилог 1

	РАСПРЕДЕЛБА НА МОЌНОСТИ ЗА НАБАВКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД СТРАНА НА ДСО НА ЕВН МАКЕДОНИЈА во 2010 година											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Енергија (GWh)	103	64	71	22	12	0	0	0	0	13	45	106
Коефициент на модулација	0,73	0,72	0,69	0,65	0,62	0,62	0,63	0,64	0,65	0,64	0,65	0,69
Дневна моќност (MW)	150	104	105	34	18	0	0	0	0	20	70	157
Ноќна моќност (MW)	110	75	72	22	11	0	0	0	0	12	45	108

Прилог 2

ПЛАНИРАНИ ДОТОЦИ И СОСТОЈБАТА НА АКУМУЛАЦИИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2010 ГОДИНА (GWh)

Хидроелектрани		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	01.01.2011
Вруток + Равен	доток	27,0	22,0	23,0	100,0	90,0	43,0	18,0	5,0	0,0	2,0	18,0	19,0	367,0
	произв.	60,0	60,0	30,0	25,0	20,0	30,0	30,0	15,0	0,0	0,0	50,0	50,0	370,0
	полн. + -	-33,0	-38,0	-7,0	75,0	70,0	13,0	-12,0	-10,0	0,0	2,0	-32,0	-31,0	-3,0
	акум. на први	230,0	197,0	159,0	152,0	227,0	297,0	310,0	298,0	288,0	288,0	290,0	258,0	227,0
Врбен	доток	2,0	2,0	2,0	7,0	9,0	4,0	2,0	1,0	0,0	2,0	2,0	1,0	34,0
	произв.	2,0	2,0	2,0	7,0	9,0	4,0	2,0	1,0	0,0	2,0	2,0	1,0	34,0
Тиквеш	доток	14,0	18,0	21,0	23,0	20,0	5,0	0,0	1,0	3,0	7,0	9,0	10,0	131,0
	произв.	12,0	15,0	17,0	19,0	14,0	7,0	6,0	3,0	7,0	8,0	10,0	11,0	129,0
	полн. + -	2,0	3,0	4,0	4,0	6,0	-2,0	-6,0	-2,0	-4,0	-1,0	-1,0	-1,0	2,0
	акум. на први	40,0	42,0	45,0	49,0	53,0	59,0	57,0	51,0	49,0	45,0	44,0	43,0	42,0
Охрид + Глобочица	доток	19,0	19,0	25,0	28,0	25,0	13,0	5,0	2,0	4,0	8,0	13,0	19,0	180,0
	произв.	18,0	16,0	19,0	19,0	19,0	16,0	13,0	13,0	10,0	11,0	11,0	15,0	180,0
	полн. + -	1,0	3,0	6,0	9,0	6,0	-3,0	-8,0	-11,0	-6,0	-3,0	2,0	4,0	0,0
	акум. на први	27,0	28,0	31,0	37,0	46,0	52,0	49,0	41,0	30,0	24,0	21,0	23,0	27,0
Шпилје	доток	22,0	21,0	20,0	40,0	43,0	25,0	24,0	19,0	18,0	19,0	14,0	25,0	290,0
	произв.	26,0	20,0	15,0	37,0	32,0	26,0	23,0	20,0	19,0	22,0	23,0	23,0	286,0
	полн. + -	-4,0	1,0	5,0	3,0	11,0	-1,0	1,0	-1,0	-1,0	-3,0	-9,0	2,0	4,0
	акум. на први	23,0	19,0	20,0	25,0	28,0	39,0	38,0	39,0	38,0	37,0	34,0	25,0	27,0
Козјак	доток	14,0	15,0	21,0	25,0	23,0	11,0	4,0	3,0	3,0	6,0	9,0	13,0	147,0
	произв.	15,0	15,0	17,0	20,0	13,0	8,0	5,0	4,0	10,0	10,0	15,0	16,0	148,0
	полн. + -	-1,0	0,0	4,0	5,0	10,0	3,0	-1,0	-1,0	-7,0	-4,0	-6,0	-3,0	-1,0
	акум. на први	40,0	39,0	39,0	43,0	48,0	58,0	61,0	60,0	59,0	52,0	48,0	42,0	39,0
Мали ХЕ + Мали ХЕ под концесија	доток	11,0	14,0	9,0	13,0	17,0	14,0	12,0	10,0	6,0	6,0	6,0	9,0	127,0
	произв.	11,0	14,0	9,0	13,0	17,0	14,0	12,0	10,0	6,0	6,0	6,0	9,0	127,0
ВКУПНО	доток	109,0	111,0	121,0	236,0	227,0	115,0	65,0	41,0	34,0	50,0	71,0	96,0	1276,0
	произв.	144,0	142,0	109,0	140,0	124,0	105,0	91,0	66,0	52,0	59,0	117,0	125,0	1274,0
	полн. + -	-35,0	-31,0	12,0	96,0	103,0	10,0	-26,0	-25,0	-18,0	-9,0	-46,0	-29,0	2,0
	акум. на први	360,0	325,0	294,0	306,0	402,0	505,0	515,0	489,0	464,0	446,0	437,0	391,0	362,0

Прилог 3

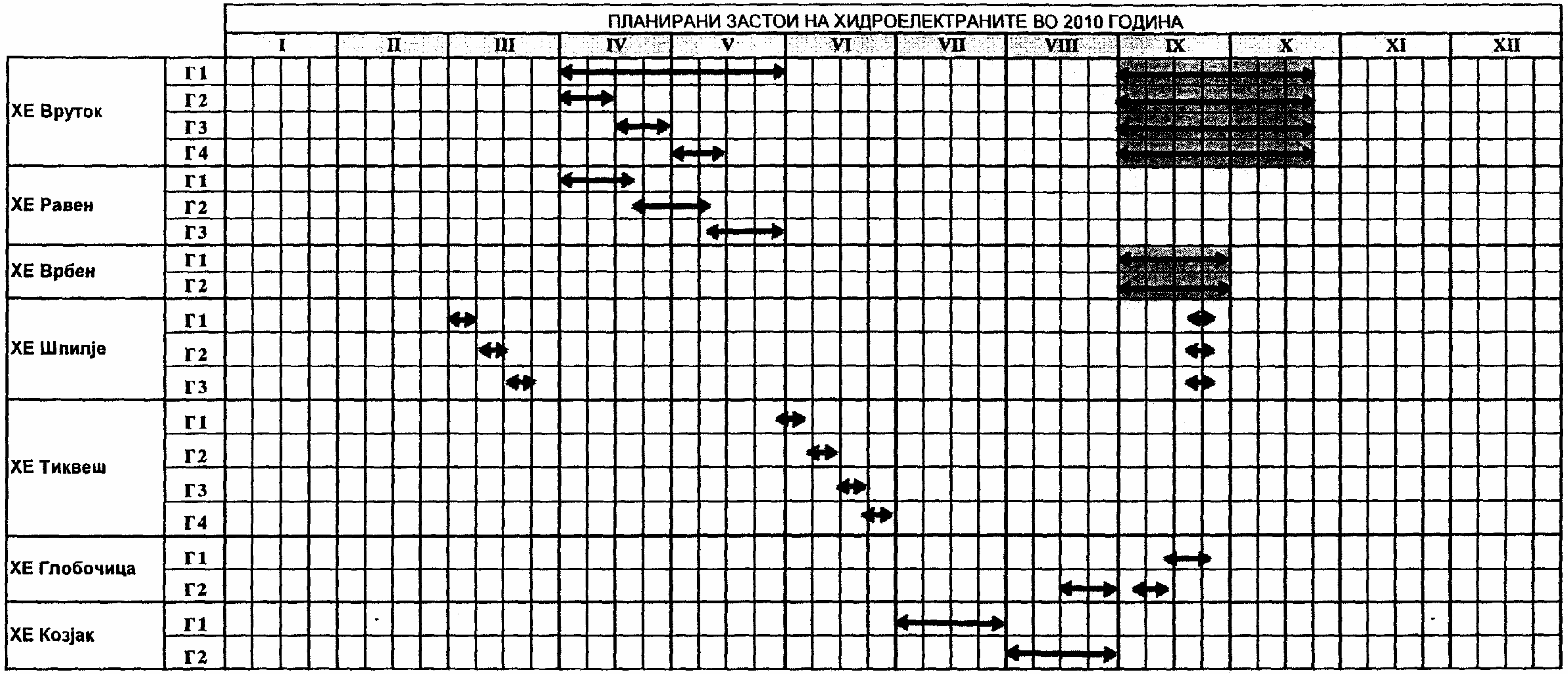
ПЛАНИРАНИ ЗАСТОИ НА ХИДРОЕЛЕКТРАНИТЕ ВО 2010 ГОДИНА
I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
ХЕ Вруток
Г1
Г2
Г3
Г4
ХЕ Равен
Г1
Г2
Г3
ХЕ Врбен
Г1
Г2
ХЕ Шпилје
Г1
Г2
Г3
ХЕ Тиквеш
Г1
Г2
Г3
Г4
ХЕ Глобочица
Г1
Г2
ХЕ Козјак
Г1
Г2

ПЛАНИРАНИ ЗАСТОИ НА ТЕРМОЕЛЕКТРАНИТЕ ВО 2010 ГОДИНА
I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
ТЕ Битола 1
ТЕ Битола 2
ТЕ Битола 3
ТЕ Осломеј
ТЕ Неготино

Прилог 4

ПЛАНИРАНИ КОЛИЧИНИ НА МАЗУТ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО 2010 ГОДИНА (t)

Електрана	2010												Вкупно 2010	2009	2010/2009
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
Суводол	818,0	750,0	810,0	556,0	784,0	550,0	794,0	567,0	930,0	789,0	797,0	819,0	8964,0	10234,0	87,6
Осломеј	370,0	320,0	330,0	320,0	300,0	0,0	0,0	430,0	340,0	350,0	370,0	380,0	3510,0	4691,0	74,8
ТЕ Неготино	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	47849,0	0,0
ВКУПНО	1188,0	1070,0	1140,0	876,0	1084,0	550,0	794,0	997,0	1270,0	1139,0	1167,0	1199,0	12474,0	62774,0	19,9

ПОТРОШЕНИ КОЛИЧИНИ НА МАЗУТ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО 2009 ГОДИНА (t)

Електрана	ОСТВАРЕНО ВО 2009									ПЛАН 2009			Вкупно 2009
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Суводол	855,0	1150,0	553,0	633,0	756,0	655,0	1323,0	982,0	865,0	768,0	830,0	864,0	10234,0
Осломеј	118,0	742,0	1015,0	308,0	54,0	530,0	695,0	250,0	49,0	300,0	310,0	320,0	4691,0
ТЕ Неготино	16815,0	15697,0	15337,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	47849,0
ВКУПНО	17788,0	17589,0	16905,0	941,0	810,0	1185,0	2018,0	1232,0	914,0	1068,0	1140,0	1184,0	62774,0

ПОТРОШЕНИ КОЛИЧИНИ НА МАЗУТ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО 2008 ГОДИНА (t)

Електрана	2008												Вкупно 2008
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Суводол	269,0	2280,0	3506,0	629,0	610,0	1143,0	269,0	461,0	28,0	254,0	10,0	217,0	9676,0
Осломеј	881,0	300,0	480,0	715,0	0,0	43,0	158,0	318,0	167,0	119,0	105,0	332,0	3618,0
ТЕ Неготино	17679,0	2265,0	12116,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	32060,0
ВКУПНО	18829,0	4845,0	16102,0	1344,0	610,0	1186,0	427,0	779,0	195,0	373,0	115,0	549,0	45354,0

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

3417.

Врз основа на член 77 став 6 од Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија" број 80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 94/04, 120/05, 52/06, 139/06, 6/07, 160/07, 159/08, 20/09 и 139/09), министерот за финансии донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПЛАТЕНИ ПРИХОДИ ПРИ ОТКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ ОД ФИЗИЧКИ ЛИЦА

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на годишниот извештај за исплатени приходи при откуп на земјоделски производи од физички лица.

Член 2

Годишниот извештај за исплатени приходи при откуп на земјоделски производи од физички лица се поднесува на образецот „ПДД-ГИ/ОЗП", кој е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Образецот од став 1 на овој член содржи: дел 1 – Класификација на извештајот, дел 2 – Податоци за бројот на физичките лица и вкупен износ на исплатените приходи, дел 3 - Податоци за составувачот и подносителот на извештајот, Податоци за приемот и обработката, дел 4 – Податоци за физичките лица и исплатите по основ на откупени земјоделски производи, Општи напомени и Упатство за пополнување.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 20-44092/1
25 декември 2009 година
Скопје

Заменик претседател на Влада
и министер за финансии,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

ПДД-ГИ/ОЗП

Република Македонија
Министерство за финансии
УПРАВА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ за исплатени приходи при откуп на земјоделски производи од физички лица

Единствен даночен број (ЕДБ)

Датум и број на прием

Скратен назив и адреса на вистинско седиште за контакт

Рок за поднесување

Телефон

е-пошта

1. Класификација на извештајот

1.1. Година за која се поднесува извештајот г г г г

1.2. Начин на поднесување на извештајот
** Впишете "х" во едно од полињата*

на хартија | во електронски формат

2. Податоци за бројот на физичките лица и вкупен износ на исплатените приходи

2.1. Вкупен број на исплати на физички лица од кои е извршен откуп на земјоделски производи

2.2. Вкупно исплатен износ на физички лица од кои е извршен откуп на земјоделски производи

** во денари, без дени*

3. Податоци за составувачот и подносителот на извештајот

Изјавувам под полна материјална и кривична одговорност дека наведените податоци се точни и вистинити

Потписник — *име и презиме (со печатни букви)*

Својство — *директор/сопственик/партнер/овластено лице*

Потпис и печат — М.П.

Датум на поднесување — д д м м г г г г

Податоци за составувачот:
** адреса на живеење/седиште*

Назив/Име и презиме
ЕДБ/ЕМБГ
улица број
телефон моб.тел

Податоци за одговорното лице:
** адреса на живеење/седиште*

Име и презиме
ЕМБГ
улица број
телефон моб.тел

Податоци за приемот и обработката

** Пополнува Управата за јавни приходи*

Примено на ден — д д м м г г г г

М.П.

под број

Забелешка

Потпис на овластеното лице

Обработено на ден — д д м м г г г г

Потпис на обработувачот

ПДД-ГИ/ОЗП

4. Податоци за физичките лица и исплатите по основ на откупени земјоделски производи

Реден број [1]	ПОДАТОЦИ ЗА ЛИЦАТА НА КОИ СЕ ИЗВРШЕНИ ИСПЛАТИ			Шифра од НКД [5]	Износ на приходи (денари, без дени) [6]
	Единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ) [2]	Име и презиме [3]	Адреса на живеење [4]		
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					
25.					

ПДД-ГИ/ОЗП

ОПШТИ НАПОМЕНИ

Врз основа на член 77 став 3 од Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Р.М.", бр. 80/93...139/09), исплатувачот кој води деловни книги и кој врши откуп на земјоделски производи од физички лица кои немаат регистрирана дејност, е должен на Управата за јавни приходи да достави Годишен извештај за исплатените приходи.
Годишниот извештај за исплатените приходи, во период од 01 јануари до 31 декември во тековната година се поднесува најдоцна до 15 февруари наредната година, до Управата за јавни приходи.

НАПОМЕНА: *За електронски подготвените податоци, во делот 4 од извештајот, прочитајте го „Упатството за електронска подготовка на податоци", во кое детално е објаснета содржината и формата на датотеките со бараните податоци. Подготвените датотеки снимете ги во електронски формат и поднесете ги во прилог на Годишниот извештај.*

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ

1. Класификација на извештајот

1.1. Година за која се поднесува извештајот
Внесете ја годината за која се поднесува извештајот т.е. изминатата календарска година.

пр. *Ако извештајот го поднесувате во 2010 година, внесете 2009 .*

1.2. Начин на поднесување на извештај
Означете само едно од полињата со "x" во зависност од начинот на кој го поднесувате извештајот

- на хартија

☒ *хартија*
☐ *електронски формат*

- во електронски формат.

☐ *хартија*
☒ *електронски формат*

2. Податоци за бројот на физичките лица и вкупен износ на исплатените приходи

2.1. Вкупен број на исплати на физички лица од кои е извршен откуп на земјоделски производи
Внесете го вкупниот број на исплати на физички лица од кои е извршен откуп на земјоделски производи.

пр. *Ако имате 100 физички лица, а 150 исплати, впишете 150.*

2.2. ** Се впишува вкупниот број на исплати без разлика дали исплатите се за исто физичко лице*
Вкупно исплатен износ на физички лица од кои е извршен откуп на земјоделски производи
Внесете го вкупно исплатениот износ без персоналниот данок на доход / на кој не е пресметан персонален данок на доход за сите обврзници (збир од поле 4 колона 6).

3. Податоци за составувачот и подносителот на извештајот

Задолжително пополнете ги податоците за потписник и неговото својство, податоците за составувачот и за одговорното лице.
Ве молиме не заборавајте своерачно да го потпишете овој извештај. Потпишувањето на извештајот може да го изврши и лице ополномоштено од Вас.
Давањето на лажна изјава се казнува според Законот.

4. Податоци за физичките лица и исплатите по основ на откупени земјоделски производи

Исплати на обврзниците
Задолжително внесете ги податоците за сите лица на кои во годината за која го поднесувате извештајот сте извршиле исплата по основ на откуп на земјоделски производи.
Доколку податоците не се целосно внесени, ќе се смета дека пријавата е непотполна и неподнесена.

(1) **Реден број**
Впишете го редниот број.
(2) **Единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ) на кој сте извршиле исплата**
Впишете го 13-то цифрениот број Единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ) на лицето на кое е извршена исплата. | **пр.** *1202982450040*
(3) **Име и презиме**
Впишете го името и презимето на лицето на кое е извршена исплата. | **пр.** *Милан Петрушевски*
(4) **Адреса на живеење на обврзникот**
Впишете ја целосната адреса на живеење на лицето на кое е извршена исплатата. | **пр.** *Рузвелтова 3/3*
(5) **Шифри од национална класификација на дејностите (НКД)**
Впишете ја четвороцифрената шифра според НКД
01.11 жита, мешункасти растенија и маслодајно семе
01.12 ориз
01.13 зеленчук, дињи и лубеници, коренест и трупкаст зеленчук
01.14 шеќерна трска
01.15 тутун
01.16 растенија за предиво
01.19 едногодишни насади и посеви
01.21 грозје
01.22 тропско и суптропско овошје
01.23 агруми
01.24 јаболчесто и коскесто овошје
01.25 јагодесто, јаткасто и друго овошје
01.26 маслодајни плодови
01.27 растенија за производство на пијалаци (јачмен)
01.28 зачински, ароматични и лековити растенија и растенија за употреба во фармација
01.29 останати повеќегодишни посеви
01.30 саден материјал
01.41 молзни крави
01.42 говеда и биволи
01.43 коњи и останати сродни животни
01.44 камили и лами

ПДД-ГИ/ОЗП

01.45 овци и кози
01.46 свињи
01.47 живина
01.49 други животни
01.61 помошни дејности за одгледување на посеви
01.62 помошни дејности за одгледување на животни
01.63 дејности кои се извршуваат после собраните посеви
01.64 доработка на семе
01.70 лов, траперство и соодветни услужни дејности
02.10 производи од шуми и останати дејности поврзани со шумарство
02.20 шумски производи, дрва и трупци
02.30 шумски плодови и производи, освен дрва
02.40 помошни услуги во шумарството
03.12 риболов во слатководни води

(6) Износ на приходи (денари, без дени)
Впишете го вкупниот износ исплатен на секое физичко лице во текот на годината по основ на откуп на земјоделски производи. | **пр.** *12.500 (без дени)*

Упатство за електронска подготовка на податоци

Доколку Годишниот извештај за исплатените приходи при откуп на земјоделски производи од физички лица го доставувате во електронски формат, податоци задолжително треба да бидат во ASCII.

Структура на слогот на header датотеката (GIZ _SUMAR.TXT):
- Единствен даночен број на исплатувачот....................................... C(13)+<CR>
- Скратен назив на исплатувачот.. C(60)+<CR>
- Година за која се однесува извештајот... C(4)+<CR>
- Вкупен број на физички лица за кои се исплатени приходи.......... C(4)+<CR>
- Вкупен износ на исплатени приходи на обврзниците..................... C(15)

НАПОМЕНА: *Износите, по заокружување, се запишуваат без децимални места.*

Шифрите и сите износи се запишуваат со водечки нули.

Структура на слогот на податочна датотека (GIZ_POED>TXT):
- ЕМБГ на физичкото лице... C(13)
- Име и презиме на обврзникот.. C(40)
- Шифра од НКД.. C(4)
- Износ на исплатени приходи... C(10)+<CR>

Секој слог е со вкупна должина од 67 карактери. Износите, по заокружување, се запишуваат без децимални места. Шифрите и сите износи се запишуваат со водечки нули.

Типови на електронски медиуми:
- 3,5 floopy disk
- 8 mm/120/4/8GB DAT
- CD
- USB

Типови на пакување:
- WINZIP32
- PKZIP
- RAR

* Објаснување за скратените називи кои се употребени во образецот

ПДД-ГИ/ОЗП - Персонален данок на доход - годишен извештај/откуп на земјоделски производи
ЕМБГ - Единствен матичен број на граѓанинот
ЕДБ - Единствен даночен број
НКД - Национална класификација на дејностите

3418.

Врз основа на член 37 став 2 од Законот за даночна постапка („Службен весник на Република Македонија" број 13/06, 88/08, 159/08, 105/09 и 133/09) министерот за финансии донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ПОСТАПКАТА, НАЧИНОТ И РОКОВИТЕ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ЕДИНСТВЕН ДАНОЧЕН БРОЈ, СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ НА ЕДИНСТВЕНИОТ РЕГИСТАР НА ДАНОЧНИ ОБВРЗНИЦИ, СОДРЖИНАТА И ФОРМАТА НА ПРИЈАВАТА ЗА РЕГИСТРАЦИЈА, КАКО И ПОСТАПКАТА ЗА БРИШЕЊЕ ОД РЕГИСТРАЦИЈАТА

Член 1

Во Правилникот за постапката, начинот и роковите за доделување на единствен даночен број, содржината и начинот на водење на единствениот регистар на даночни обврзници, содржината и формата на пријавата за регистрација, како и постапката за бришење од регистрацијата („Службен весник на Република Македонија" број 46/06), членот 5 се менува и гласи:

„Член 5

(1) Лицата на кои не им се доделува ЕМБС (Единствен матичен број на субјектот) од Централниот регистар, се регистрираат во Регистарот на даночни обврзници во Управата за јавни приходи од денот на започнување на дејноста.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член, освен обврзниците кои остваруваат приходи од земјоделска дејност, поднесуваат Пријава за регистрација на даночен обврзник до Управата за јавни приходи, на образецот „УЈП- РДО".

(3) Обврзниците кои остваруваат приходи од земјоделска дејност поднесуваат Пријава за регистрација на даночен обврзник до Управата за јавни приходи, на образецот „УЈП- РДО/З".

(4) По извршениот упис во Регистарот на даночните обврзници, Управата за јавни приходи на даночните обврзници од ставот (1) на овој член им издава доказ за доделениот ЕДБ.

(5) Лицата од ставот (1) на овој член секоја промена на податоците искажани во претходната пријава за регистрација, како и престанокот на работењето ги пријавуваат во рок од осум дена од денот на настанување на промената.

(6) Носителот на платен промет може да отвори сметка на даночен обврзник од ставот (1) на овој член само доколку тој приложи доказ за извршен упис како даночен обврзник кај Управата за јавни приходи.

(7) Доколку во даночна постапка се утврди дека лице непријавено кај соодветен орган и нерегистрирано во соодветен регистар врши дејност, или не е запишано во Регистарот на даночни обврзници и не му е доделен ЕДБ, му се доделува ЕДБ и по службена должност се воведува во Регистарот на даночни обврзници."

Член 2

Во членот 6 ставот (4) се брише.

Член 3

По членот 12 се додава нов наслов и нов член 12-а кои гласат:

"Содржина и форма на пријавата за регистрација на обврзниците кои остваруваат приходи од земјоделска дејност.

Член 12-а

(1) Пријавата за регистрација на даночните обврзници кои остваруваат приходи од земјоделска дејност се поднесува на образец „УЈП-РДО/З" кој ги содржи следните податоци:

1. цел на поднесување на пријавата (прва регистрација, службена регистрација, промена на податоци, службена промена, дерегистрација или службена дерегистрација).

2. податоци за даночниот обврзник, носител на семејно земјоделско стопанство (СЗС) или индивидуален земјоделец (ИЗ):

- единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ),
- единствен идентификационен број на земјоделското стопанство (ИДБР) од Потврдата за упис во Единствениот регистар на земјоделски стопанства доделен од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство,
- работна активност (во зависност од тоа дали обврзникот се занимава исклучиво се земјоделска дејност или земјоделската дејност се врши како дополнително занимање).

3. податоци за земјоделското стопанство:

- број и датум на уписот на основањето во соодветниот регистар,
- регистарски орган на уписот,
- организационен облик (семејно земјоделско стопанство или индивидуален земјоделец).

4. број на трансакциска сметка.

5. овластено лице на СЗС/ИЗ:

- единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ)
- име и презиме на овластеното лице - носител на семејното земјоделско стопанство или на индивидуалниот земјоделец.

6. податоци за членовите на семејното земјоделско стопанство:

- име и презиме,
- единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ),
- место на живеење и адреса и
- податоци за работната активност на членовите на семејното земјоделско стопанство.

(2) Образецот „УЈП-РДО-З" е даден во прилог и е составен дел на овој правилник."

Член 4

Во членот 13 ставот (2) се брише.

Ставот (3) станува став (2).

Член 5

Обврзниците кои оствариле приходи од земјоделска дејност во 2009 година поднесуваат Пријава за регистрација на даночен обврзник на образецот „УЈП-РДО/З" до Управата за јавни приходи, најдоцна до 31 декември 2009 година.

Член 6

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 20-44093/1 Заменик претседател на Влада
25 декември 2009 година и министер за финансии,
Скопје м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

УЈП-РДО/3

Република Македонија
Министерство за финансии
УПРАВА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ

ПРИЈАВА ЗА РЕГИСТРАЦИЈА на обврзниците кои остваруваат приходи од земјоделска дејност

Единствен даночен број (ЕДБ)

Полн назив / име и презиме и адреса на вистинско седиште за контакт

Датум и број на прием

Телефон

е-пошта

1. Цел на поднесување на пријавата

* Впишете „x“ во едно од полињата

☐ Прва регистрација ☐ Промена на податоци ☐ Дерегистрација

☐ Службена регистрација ☐ Службена промена ☐ Службена дерегистрација

2. Податоци за обврзникот - носител на СЗС/ИЗ

2.1. Единствен матичен број на граѓанинот

2.2. Единствен идентификационен број

2.3. Работна активност
* внесете 1 или 2

☐ 1/ се занимава исклучиво со земјоделство
2/ земјоделство како дополнителна дејност

3. Податоци за земјоделското стопанство

3.1. Број на упис

3.2. Датум на упис

3.3. Регистарски орган

3.4. Организационен облик на земјоделско стопанство
* впишете „x“ во едно од полињата

☐ семејно земјоделско стопанство

☐ индивидуален земјоделец

4. Трансакциска сметка

4.1. Број на трансакциска сметка

4.2. Назив на банката

5. Овластено лице

5.1. Овластено лице - носител на СЗС/ИЗ

ЕМБГ Име и презиме

6. Податоци за членовите на СЗС

Бр.	Име и презиме	ЕМБГ	Место на живеење и адреса	Работна активност
	6.1.	6.2.	6.3.	6.4.
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

1/2

УЈП-РДО/З

7. Прилози кон пријавата

Број на приложени документи кон пријавата

Податоци за подносителот - носител на СЗС/ИЗ

Потпис на обврзникот

име и презиме (со печатни букви)

Датум на поднесување

* Пополнува Управата за јавни приходи

Датум на обработка д д м м г г г г

Потпис на обработувачот

Забелешка

ОПШТИ НАПОМЕНИ

Со членот 37 од Законот за даночна постапка („Службен весник на Р.М.", бр. 13/06...133/09), регистрацијата на даночен обврзник се врши во Управата за јавни приходи. Постапката, начинот и роковите за доделувањето на ЕДБ, содржината и начинот на водење на единствениот регистар на даночни обврзници, содржината и формата на пријавата за регистрација, како и постапката за бришење од регистрација, ги пропишува министерот за финансии. Обврзникот кој остварува приходи од земјоделска дејност должен е да се регистрира во Управата за јавни приходи.
Обврзниците кои остваруваат приходи од земјоделска дејност според паушално утврден приход, задолжително ги пријавуваат и податоците за членовите на семејното земјоделско стопанство и за заедничкиот земјоделски имот.
Прва регистрација, промена на податоци и дерегистрација на даночен обврзник се врши со поднесување на Пријава за регистрација на обврзници кои остваруваат приходи од земјоделска дејност (образец "УЈП-РДО/З"), кое се поднесува истовремено со Барањето за паушално оданочување на обврзници кои остваруваат приходи од земјоделска дејност (образец "ПДД-ПЗ").

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ

1. Цел на поднесување на пријавата

Означете го соодветното поле со "x".

2. Податоци за обврзникот - носител на СЗС/ИЗ

2.1. **Единствен матичен број на граѓанинот** - Впишете го Вашиот ЕМБГ.
2.2. **Единствен идентификационен број (ИДБР)** - Впишете го единаесет цифрениот број од потврдата за упис на земјоделско стопанство во единствениот регистар на земјоделски стопанства.
2.3. **Работна активност** - Во празното поле со ознака 1 внесуваат обврзници кои исклучиво се занимаваат со земјоделска дејност, а со ознака 2 обврзници кои земјоделската дејност ја вршат како дополнително занимање.
НАПОМЕНА: *Неточноста на овој податок може да предизвика Ваше ненавремено информирање и други последици по Вашето работење.*

3. Податоци за земјоделското стопанство

3.1, 3.2. Наведете ги бројот и датумот на уписот на основањето во соодветниот регистар.
3.3. Наведете го органот надлежен за водење на основниот регистар на упис.
3.4. Означете го соодветното поле со "x" во зависност од организациониот облик на земјоделското стопанство.

4. Трансакциска сметка

4.1, 4.2. Во полињата 4.1 и 4.2 впишете го бројот на Вашата трансакциска сметка и називот на банката каде имате отворено трансакциска сметка.

5. Овластено лице

5.1. Наведете податоци за носителот на семејното земјоделско стопанство/индивидуалниот земјоделец.

6. Податоци за членовите на семејно земјоделско стопанство

6.1, 6.2, 6.3. Во полињата 6.1, 6.2. и 6.3. впишете го името и презимето на секој член од семејното земјоделско стопанство, неговиот единствен матичен број, адреса и место на живеење.
6.4. Пополнете со 1 или 2, во зависност дали членот на семејното земјоделско стопанство се занимава исклучиво со земјоделство или земјоделството им е дополнителна дејност.

7. Прилози кон пријавата

Внесете го бројот на приложените документи кон пријавата (копие од потврдата за упис на земјоделското стопанство во регистер)

Податоци за подносителот - носител на СЗС/ИЗ

Задолжително своерачно потпишете ја оваа пријава.
Давањето на лажна изјава се казнува според Законот.

* Објаснување за скратените називи кои се употребени во образецот

СЗС - Семејно земјоделско стопанство
ЕДБ - Единствен даночен број
ЕМБГ - Единствен матичен број на граѓанинот
ИЗ - Индивидуален земјоделец
ИДБР - Единствен идентификационен број
УЈП-РДО/З - Управа за јавни приходи - регистрација на даночен обврзник - земјоделец

3419.

Врз основа на член 104 од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија” број 136/07 и 130/08), министерот за финансии донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОГЛАСОТ, ИЗВЕСТУВАЊЕТО ЗА ПОНИШТУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА И ОБРАЗЕЦОТ НА ЕВИДЕНЦИЈАТА НА ПОСТАПКИТЕ СО БАРАЊЕ ЗА ПРИБИРАЊЕ НА ПОНУДИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на огласот, известувањето за поништување на постапката и образецот на евиденцијата на постапките со Барање за прибирање на понуди.

Член 2

Огласот за барање за прибирање на понуди ги содржи следните делови:

- Договорен орган;
- Предмет на договорот за јавна набавка;
- Постапка;
- Правни, економски, финансиски и технички информации и
- Административни информации.

Составен дел на огласот за барање за прибирање на понуди е прилогот - Измена на податоците во постапката за барање за прибирање на понуди.

Огласот за барање за прибирање на понуди со прилогот - Измена на податоците во постапката за барање за прибирање на понуди е даден на образец ОБПП кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Известувањето за поништување на постапката со барање за прибирање на понуди ги содржи следните делови:

- Договорен орган и
- Информации за поништувањето.

Известувањето за поништување на постапката со барање за прибирање на понуди е дадено на Образец ППБП кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Образецот на Евиденцијата на постапките со барање за прибирање на понуди ги содржи следните делови:

- Договорен орган и
- Договор за јавна набавка.

Образецот на евиденцијата на постапките со барање за прибирање на понуди е даден на Образец ЕПБП кој е составен дел на овој правилник.

Член 5

Со денот на отпочнувањето на примената на овој правилник престанува да важи Правилникот за формата и содржината на огласот, известувањето за поништување на постапката и образецот на евиденцијата на постапките со барање за прибирање на понуди („Службен весник на Република Македонија" бр.154/07, 36/08, 67/08 и 134/08).

Член 6

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 1 јануари 2010 година.

Бр. 02-44534/1
30 декември 2009 година
Скопје

Заменик претседател на Влада
на Република Македонија
и министер за финансии,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

Образец ОБПП

Република Македонија
Министерство за финансии
Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

____

____

ОГЛАС ЗА БАРАЊЕ ЗА ПРИБИРАЊЕ НА ПОНУДИ

Број на оглас:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРОТ ЗА ЈАВНА НАБАВКА

II.1) Предмет на договорот за јавна набавка:

II.1.1) Проценета вредност на набавката без вклучен ДДВ (опционално):

II.2) Вид на договорот за јавна набавка:
Место на испорака на стоките или извршување на услугите, или локација на извршување на работите:

II.3) Дали договорот е од опфатените дејности (секторски договор):

II.4) Дали постапката ќе ја спроведе Централно тело:

II.5) Групна набавка

II.6) Подетален опис на предметот на договорот за јавна набавка:

II.7) Дали предметот на набавката е делив:

II.8) Рамковна спогодба:
Рамковна спогодба помеѓу повеќе договорни органи:
Рамковната спогодба ќе се склучи:
Времетраење на рамковната спогодба:

ДЕЛ III: ПОСТАПКА

IV.1) Критериуми за доделување на договорот:

IV.2) Дали постапката за доделување на договор за јавна набавка ќе биде со користење на електронски средства:

IV.3) Дали ќе се користи електронска аукција:
Дополнителни информации во врска со електронската аукција:

ДЕЛ IV: ПРАВНИ, ЕКОНОМСКИ, ФИНАНСИСКИ И ТЕХНИЧКИ ИНФОРМАЦИИ

III.1) Гаранции и авансно плаќање

III.1.1) Гаранција на понудата:
III.1.2) Гаранција за квалитетно извршување на договорот:
III.1.3) Авансно плаќање:
III.1.4) Здружување на група економски оператори во соодветна правна форма заради извршување на договорот (по извршен избор на најповолна понуда):

ДЕЛ V: АДМИНИСТРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

V.1) Услови за доставување на понудите

V.1.1) Понудите да се достават најдоцна до:

V.1.2) Период на важност на понудата:

V.2) Услови за отворање на понудите
Јавното отворање на понудите ќе се одржи на денот и во часот определен како краен рок за доставување на понудите:

V.3) Дополнителни информации (доколку е потребно)

V.4) Датум на објава:

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

____

____

ПРИЛОГ

Измена на податоците во постапката за барање за прибирање на понуди

Број на оглас за кој се однесува прилогот:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: АДМИНИСТРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

II.1) Дата на доставување на огласот до БЈН:

II.2) Предмет на огласот за јавна набавка:

ДЕЛ III: ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

III.1) Прилогот се однесува за:

III.2) Дополнителни информации кои се додаваат
Текст што се додава во огласот за доделување на договор за јавна набавка:

III.3) Измена на текстот
Текст што се менува во огласот

III.4) Измена на датумот утврден како краен рок за доставување на понудите или пријавите за учество:
Новиот краен рок за доставување на понудите или пријавите за учество е:

III.5) Датум на објава:

Образец број ППБП

Република Македонија
Министерство за финансии
Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ПОНИШТУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА СО БАРАЊЕ ЗА ПРИБИРАЊЕ НА ПОНУДИ

Број на огласот за кој се однесува известувањето:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

I.3) Предмет на договорот за јавна набавка:

ДЕЛ II: ИНФОРМАЦИИ ЗА ПОНИШТУВАЊЕТО

II.1) Известувањето се однесува за:

Поништување на дел / делови Поништување на постапката

II.2) Информации за причината за поништување на постапката:

II.3) Датум на објава:

Образец ЕПБП

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ЕВИДЕНЦИЈА НА ПОСТАПКИТЕ СО БАРАЊЕ ЗА ПРИБИРАЊЕ НА ПОНУДИ

За период:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

ДЕЛ II: ДОГОВОР ЗА ЈАВНА НАБАВКА

II.1) Без објавување на оглас (до 5000 евра)

Реден број	Предмет на договорот за јавна набавка	Вид на договор за набавка			Склучен договор / добиени фактури			
					Име/назив на носителот на набавката	Вредност на склучениот договор / фактура со вклучен ДДВ	Број на договорот / фактурата	Датум на договорот / фактурата

II.2) Со објавување на оглас (за набавки до 20000 евра за стоки и услуги и до 50000 евра за работи)

Број на огласот	Предмет на договорот за јавна набавка	Вид на договор за набавка			Склучен договор				
					Број на добиени понуди	Име/назив на носителот на набавката	Вредност на склучениот договор со вклучен ДДВ	Број на договорот	Датум на договорот

II.3) Набавка на услуги во вредност до 20000 евра пропишани со Уредбата за определување на услугите кои се предмет на договорите за јавните набавки

Реден број	Предмет на договорот за јавна набавка (За категорија на услуги 17-27 види Уредбата за определување на услугите кои се предмет на договорите за јавните набавки)	Склучен договор / добиени фактури				
		Број на добиени понуди	Име/назив на носителот на набавката	Вредност на склучениот договор / фактура со вклучен ДДВ	Број на договорот / фактурата	Датум на договорот / фактурата

II.4) Датум на доставување до Бирото за јавни набавки:

3420.

Врз основа на член 51 став 4 од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија" бр.136/07 и 130/08) министерот за финансии донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОГЛАСИТЕ И ИЗВЕСТУВАЊАТА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕТО НА ДОГОВОРИТЕ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на огласите и известувањата за доделувањето на договорите за јавните набавки.

Член 2

Огласот за доделување на договор за јавни набавка ги содржи следните делови:

- Договорен орган;
- Предмет на договорот за јавна набавка;
- Постапка;
-Правни, економски, финансиски и технички информации и
- Административни информации.

Составен дел на огласот за доделување на договор за јавна набавка е прилогот - Измена на податоците во постапките за доделување на договор за јавна набавка.

Огласот за доделување на договор за јавна набавка со прилогот - Измена на податоците во постапките за доделување на договор за јавна набавка е даден на образец ОДД кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Огласот за конкурс за избор на идејно решение ги содржи следниве делови:

- Договорен орган;
- Предмет на конкурсот за изборот на идејно решение;
- Правни, економски, финансиски и технички информации и
- Административни информации.

Составен дел на огласот за конкурсот за избор на идејно решение е прилогот - Измена на податоците во постапката за конкурс за избор на идејно решение.

Огласот за конкурс за избор на идејно решение со прилогот прилогот - Измена на податоците во постапката за конкурс за избор на идејно решение е даден на образец КИР кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Претходното индикативно известување ги содржи следните делови:

- Договорен орган
- Предмет на договорот за јавна набавка и
- Дополнителни информации.

Претходното индикативно известување е дадено на образец ПИИ кој е составен дел на овој правилник.

Член 5

Известувањето за склучен договор за јавна набавка ги содржи следниве делови:

- Договорен орган;
- Предмет на договорот за јавна набавка;
- Постапка и
- Склучување на договор.

Известувањето за склучен договор за јавна набавка е дадено на образец ИСД кој е составен дел на овој правилник.

Член 6

Известување од конкурс за избор на идејно решение ги содржи следните делови:

- Договорен орган;
- Предмет на конкурсот за избор на идејно решение и
- Прогласување за најдобро рангиран учесник/учесници.

Известувањето од конкурс за избор на идејно решение е дадено на образец ИКИ кој е составен дел на овој правилник.

Член 7

Известувањето за поништување на постапката за доделување на договор за јавна набавка ги содржи следните делови:

- Договорен орган и
- Информации за поништувањето.

Известувањето за поништување на постапката е дадено на образец ПДД кој е составен дел на секој правилник.

Член 8

Известувањето за поништување на конкурсот за избор на идејно решение ги содржи следните делови:

- Договорен орган и
- Информации за поништувањето.

Известувањето за поништување на конкурсот за избор на идејно решение е дадено на образец ПКИ кој е составен дел на овој правилник.

Член 9

Известувањето за поништување на постапката за доделување на договор за јавна набавка објавена преку други огласи ги содржи следните делови:

- Договорен орган и
- Информации за поништувањето.

Известувањето за поништување на постапката за доделување на договор за јавна набавка објавена преку други огласи е дадено на образец ПДО кој е составен дел на овој правилник.

Член 10

Со денот на отпочнувањето на примената на овој правилник престанува да важи Правилникот за формата и содржината на огласите и известувањата при доделувањето на договорите за јавни набавки („Службен весник на Република Македонија" бр. 154/07, 36/08, 67/08 и 134/08).

Член 11

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јануари 2010 година.

Бр. 02-44535/1
30 декември 2009 година
Скопје

Заменик претседател на Владата
на Република Македонија
и министер за финансии,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

Образец ОДД

Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ОГЛАС ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЈАВНА НАБАВКА

Број на оглас:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРОТ ЗА ЈАВНА НАБАВКА

II.1) Предмет на договорот за јавна набавка:

II.1.1) Проценета вредност на набавката без вклучен ДДВ (опционално):

II.2) Вид на договорот за јавна набавка:
Место на испорака на стоките или извршување на услугите, или локација на извршување на работите:

II.3) Дали договорот е од опфатените дејности (секторски договор):

II.4) Дали постапката ќе ја спроведе Централно тело:

II.5) Групна набавка

II.6) Подетален опис на предметот на договорот за јавна набавка:

II.7) Референтна номенклатура за доделување на договор за јавна набавка (ОПЈН):

II.8) Дали предметот на набавката е делив:

II.9) Рамковна спогодба:
Рамковна спогодба помеѓу повеќе договорни органи:
Рамковната спогодба ќе се склучи:
Времетраење на рамковната спогодба:

II.10) Дозволено е поднесување алтернативни понуди:

II.11) Времетраење на договорот:

ДЕЛ III: ПОСТАПКА

IV.1) Вид на постапка:

IV.2) Постапката за доделување на договор за јавна набавка ќе биде со скратени рокови:

IV.3) Критериуми за доделување на договорот:

IV.4) Дали постапката за доделување на договор за јавна набавка ќе биде со користење на електронски средства:

IV.5) Дали ќе се користи електронска аукција:
Дополнителни информации во врска со електронската аукција:

IV.6) Број на кандидати што ќе бидат поканети (во случај на ограничена постапка, постапка со преговарање со претходно објавување на оглас или конкурентен дијалог):

ДЕЛ IV: ПРАВНИ, ЕКОНОМСКИ, ФИНАНСИСКИ И ТЕХНИЧКИ ИНФОРМАЦИИ

III.1) Гаранции и авансно плаќање

III.1.1) Гаранција на понудата:
III.1.2) Гаранција за квалитетно извршување на договорот:
III.1.3) Авансно плаќање:
III.1.4) Здружување на група економски оператори во соодветна правна форма заради извршување на договорот (по извршен избор на најповолна понуда):

III.2) Критериуми за утврдување на способност на понудувачот или кандидатот

III.2.1) За докажување на личната состојба, економскиот оператор треба да ги достави следниве документи:
- изјава на економскиот оператор дека во последните 5 години не му била изречена правосилна пресуда за учество во злосторничка организација, корупција, измама или перење пари
- потврда дека не е отворена постапка за стечај од надлежен орган
- потврда дека не е отворена постапка за ликвидација од надлежен орган
- потврда за платени даноци, придонеси и други јавни давачки од надлежен орган од земјата каде економскиот оператор е регистриран
- уверение дека со правосилна пресуда не му е изречена прекршочна санкција - забрана за вршење на професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење одделна дејност

III.2.2) Способност за вршење професионална дејност на економскиот оператор:

III.2.3) Економска и финансиска состојба на економскиот оператор:

Потребни документи за докажување на економската состојба на економскиот оператор:

Минимум критериуми за утврдување на економската и финансиската состојба на економскиотооператор:

III.2.4) Техничка или професионална способност на економскиот оператор

Потребни документи за докажување на техничката или професионалната способност на економскиот оператор:

Минимум критериуми за утврдување на техничката и професионалната состојба на економскиот оператор:

III.2.5) Стандарди за системи за квалитет

III.2.6) Стандарди за управување со животната средина

ДЕЛ V: АДМИНИСТРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

V.1) Услови за добивање на тендерска документација и дополнителни документи:

V.2) Услови за доставување на понудите или пријавите за учество

V.2.1) Понудите да се достават најдоцна до:

V.2.2) Пријавите за учество да се достават најдоцна до: (во случај на ограничена постапка, постапка со преговарање со претходно објавување на оглас или конкурентен дијалог):

V.3) Период на важност на понудата:

V.4) Услови за отворање на понудите
Јавното отворање на понудите ќе се одржи на денот и во часот определен како краен рок за доставување на понудите:

V.5) Дополнителни информации (доколку е потребно)

V.6) Датум на објава:

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ПРИЛОГ

Измена на податоците во постапката за доделување на договор за јавна набавка

Број на оглас за кој се однесува прилогот:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: АДМИНИСТРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

II.1) Дата на доставување на огласот до БЈН:

II.2) Предмет на огласот за јавна набавка:

ДЕЛ III: ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

III.1) Прилогот се однесува за:

III.2) Дополнителни информации кои се додаваат
Текст што се додава во огласот за доделување на договор за јавна набавка:

III.3) Измена на текстот
Текст што се менува во огласот:

III.4) Измена на датумот утврден како краен рок за доставување на понудите или пријавите за учество:
Новиот краен рок за доставување на понудите или пријавите за учество е:

III.5) Датум на објава

Образец КИР

Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАT, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ОГЛАС ЗА КОНКУРС ЗА ИЗБОР НА ИДЕЈНО РЕШЕНИЕ

Број на оглас:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: ПРЕДМЕТ НА КОНКУРСОТ ЗА ИЗБОР НА ИДЕЈНО РЕШЕНИЕ

II.1) Предмет на конкурсот:

II.1.1) Проценета вредност на набавката без вклучен ДДВ (опционално):

II.2) Дали постапката ќе ја спроведе Централно тело:

II.3) Дали конкурсот ќе се реализира од група на договорни органи:

II.4) Референтна номенклатура (ОПЈН):

II.5) Подетален опис на конкурсот:

ДЕЛ III: ПРАВНИ, ЕКОНОМСКИ, ФИНАНСИСКИ И ТЕХНИЧКИ ИНФОРМАЦИИ

III.1) Конкурсот за избор на идејно решение е дел од постапка за доделување на договор за јавна набавка на услуги:
Ако е ДА се наведуваат минималните услови за утврдување на способност:

III.2) Од учесниците на конкурсот се бара посебна стручна квалификација:

III.3) Целосни и детални информации за критериумите што ќе се применуваат за избор на најдобро рангираниот план/планови или проект/проекти:

ДЕЛ IV: АДМИНИСТРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

IV.1) Услови за доставување на плановите или проектите

IV.1.1) Плановите или проектите да се доставaт најдоцна до:
Место:

IV.1.2) Доделување на награда/награди:

IV.2) Имиња на членови на жири комисијата (доколку е потребно):

IV.3) Дополнителни информации (доколку е потребно):

IV.4) Датум на објава:

Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ПРИЛОГ

Измена на податоците во постапката за конкурс за избор на идејно решение

Број на оглас за кој се однесува прилогот:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: АДМИНИСТРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

II.1) Дата на доставување на огласот до БЈН:

II.2) Предмет на огласот за јавна набавка:

ДЕЛ III: ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

III.1) Прилогот се однесува за:

III.2) Дополнителни информации кои се додаваат
Текст што се додава во огласот за конкурс за избор на идејно решение:

III.3) Измена на текстот
Текст што се менува во огласот:

III.4) Измена на датумот утврден како краен рок за доставување на понудите или пријавите за учество:
Новиот краен рок за доставување на понудите или пријавите за учество е:

III.5) Датум на објава:

Образец ПИИ

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

____

____

ПРЕТХОДНО ИНДИКАТИВНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Број на известувањето:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:
I.1.6) Дополнителни информации може да се добијат:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРОТ ЗА ЈАВНА НАБАВКА

II.1) Предмет на договорот за јавна набавка:

II.2) Вид на договорот за јавна набавка:
Место на испорака на стоките или извршување на услугите, или локација на извршување на работите (доколку е применливо):

II.3) Дали договорот е од опфатените дејности (секторски договор):

II.4) Дали постапката ќе ја спроведе Централно тело:

II.5) Групна набавка:

II.6) Референтна номенклатура за доделување на договор за јавна набавка (ОПЈН):

II.7) Дали предметот на набавката е делив:

II.8) Рамковна спогодба:

II.9) Планиран датум на почеток на постапката за доделување на договор за јавна набавка (доколку се знае):

II.10) Планиран датум на објава на огласот за доделување на договор за јавна набавка (доколку се знае):

ДЕЛ III: ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ
III.1) Дополнителни информации
III.2) Датум на објава:

Образец ИСД

Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СКЛУЧЕН ДОГОВОР ЗА ЈАВНА НАБАВКА

Број на огласот за кој се однесува известувањето:

Други огласи:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРОТ ЗА ЈАВНА НАБАВКА

II.1) Предмет на договорот за јавна набавка:

II.2) Вид на договорот за јавна набавка:
Место на испорака на стоките или извршување на услугите, или локација на извршување на работите:

II.3) Дали договорот е од опфатените дејности (секторски договор):

II.4) Дали постапката е спроведена од Централно тело:

II.5) Групна набавка

II.6) Подетален опис на предметот на договорот за јавна набавка:

II.7) Референтна номенклатура за доделување на договор за јавна набавка (ОПЈН):

II.8) Дали предметот на набавката бил делив:

II.9) Дали е склучена рамковна спогодба:
Рамковна спогодба била склучена помеѓу повеќе договорни органи:
Рамковната спогодба била склучена:
Времетраење на рамковната спогодба:

II.10) Времетраење на договорот:

ДЕЛ III: ПОСТАПКА

III.1) Вид на постапка:

III.2) Меѓународна објава:

III.3) Критериуми за доделување на договор за јавна набавка:

III.4) Дали постапката за доделување на договор за јавна набавка била реализирана со користење на електронски средства:

III.5) Дали била користена електронска аукција:

ДЕЛ IV: СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ИЛИ РАМКОВНА СПОГОДБА

IV.1) Услови под кои е склучен договорот или рамковната спогодба

IV.1.1) Датум на склучување на договор или рамковна спогодба:

IV.1.2) Број на добиени понуди:
Највисока добиена понуда: Најниска добиена понуда:

IV.2) Информации за носителот на набавката со кого е склучен договорот
Име на носителот на набавката:
Адреса на носителот на набавката:
Град или населено место: Земја:

IV.3) Информации за вредноста на договорот
IV.3.1) Проценета вредност на договорот или рамковната спогодба:

IV.3.2) Вредност на склучениот договор со вклучен ДДВ:

IV.4) Информации за рамковната спогодба

IV.4.1) Страни во рамковната спогодба:

а) Назив на договорните органи б) Назив на економските оператори

IV.5) Датум на доставување до Бирото за јавни набавки:

Образец ИКИ

Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ИЗВЕСТУВАЊЕ ОД КОНКУРС ЗА ИЗБОР НА ИДЕЈНО РЕШЕНИЕ

Број на огласот за кој се однесува известувањето:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

ДЕЛ II: ПРЕДМЕТ НА КОНКУРСОТ ЗА ИЗБОР НА ИДЕЈНО РЕШЕНИЕ

II.1) Предмет на конкурсот:

II.2) Дали постапката е спроведена од Централно тело:

II.3) Дали конкурсот е реализиран од група на договорни органи:

II.4) Референтна номенклатура (ОПЈН):

ДЕЛ III: ПРОГЛАСУВАЊЕ НА НАЈДОБРО РАНГИРАН УЧЕСНИК / УЧЕСНИЦИ И НАГРАДИ

III.1) Број на учесници на конкурсот за идејно решение:

III.2) Име/имиња на најдобро рангираниот учесник/учесници на конкурсот за избор на идејно решение:

III.3) Вредност на наградата на конкурсот за избор на идејно решение (доколку е потребно):

III.4) Дополнителни информации (доколку е потребно):

III.5) Датум на доставување до Бирото за јавни набавки:

Образец ПДД

Биро за јавни набавки

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ПОНИШТУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЈАВНА НАБАВКА

Број на огласот за кој се однесува известувањето:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

I.3) Предмет на договорот за јавна набавка:

ДЕЛ II: ИНФОРМАЦИИ ЗА ПОНИШТУВАЊЕТО

II.1) Известувањето се однесува за:

Поништување на дел / делови Поништување на постапката

II.2) Информации за причината за поништување на постапката:

II.3) Датум на објава:

Образец ПКИ

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ПОНИШТУВАЊЕ НА КОНКУРСОТ ЗА ИЗБОР НА ИДЕЈНО РЕШЕНИЕ

Број на огласот за кој се однесува известувањето:

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

I.3) Предмет на конкурсот за избор на идејно решение:

ДЕЛ II: ИНФОРМАЦИИ ЗА ПОНИШТУВАЊЕТО

II.1) Известувањето се однесува за:

Поништување на дел / делови Поништување на постапката

II.2) Информации за причината за поништување на конкурсот за избор на идејно решение:

II.3) Датум на објава:

Образец ПДО

Министерство за финансии
Биро за јавни набавки
Адреса: Димитрие Чуповски 11/I КАТ, 1000 Скопје
тел: +38923106183 факс: +38923126027

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ПОНИШТУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЈАВНА НАБАВКА ОБЈАВЕНА ПРЕКУ ДРУГИ ОГЛАСИ

ДЕЛ I: ДОГОВОРЕН ОРГАН

I.1) Податоци за договорниот орган

I.1.1) Назив на договорниот орган:
I.1.2) Адреса:
I.1.3) Град и поштенски код:
I.1.4) Интернет адреса:
I.1.5) Лице за Контакт: Е-маил адреса: Телефон/Факс:

I.2) Категорија на договорен орган, негова главна активност или дејност:

I.3) Предмет на договорот за јавна набавка:

ДЕЛ II: ИНФОРМАЦИИ ЗА ПОНИШТУВАЊЕТО

II.1) Известувањето се однесува за:

Поништување на дел / делови Поништување на постапката

II.2) Информации за причината за поништување на постапка објавена преку други огласи:

II.3) Датум на објава:

3421.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија” бр. 136/07 и 130/08), министерот за финансии донесе

ПРАВИЛНИК
ЗА НАЧИНОТ НА КОРИСТЕЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИОТ СИСТЕМ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на користење на електронскиот систем за јавни набавки.

Член 2

Електронскиот систем за јавни набавки (во понатамошниот текст: ЕСЈН) го сочинуваат електронска опрема, средства и програми што овозможуваат далечинска комуникација и размена на податоци и е достапен на интернет адресата: https://www.e-nabavki.gov.mk.

ЕСЈН се користи за објавување на огласите за доделување на договори за јавни набавки, испраќање и објавување на известувањата за склучени договори за јавни набавки, спроведување и учество на постапките за доделување на договори за јавни набавки со користење на електронски средства и на електронските аукции.

Член 3

Физички пристап до просторијата во која е инсталиран ЕСЈН имаат само овластени лица определени од органот каде што се наоѓа ЕСЈН или лица овластени од Бирото за јавни набавки.

Доколку е потребен пристап на друго лице до просторијата и податоците во ЕСЈН истото треба да биде придружувано и надгледувано од овластено лице.

Просторијата во која е инсталиран ЕСЈН се заштитува од ризиците во опкружувањето преку примена на мерки и контроли со кои се намалува ризикот од потенцијални закани вклучувајќи кражба, пожар, експлозии, чад, вода, прашина, вибрации, хемиски влијанија, пречки во снабдувањето со електрична енергија и електромагнетно зрачење.

Член 4

ЕСЈН содржи огнени ѕидови за заштита на внатрешните сегменти од надворешен пристап, кои се конфигурирани на начин што секој пристап и протокол кој не е потребен за функционирање на ЕСЈН е оневозможен.

ЕСЈН содржи систем за заштита од штетни софтверски програми и редовно се надградува со најновите дефиниции на штетни софтверски програми.

ЕСЈН врши проверка за заштита од штетни софтверски програми при секој прием на податоци.

Член 5

ЕСЈН врши шифрирање (енкрипција) на примените податоци и оневозможува дешифрирање (декрипција) на истите се до моментот на отворањето на понудите или пријавите за учество, а за време на спроведувањето на електронските аукции ЕСЈН го оневозможува откривањето на идентитетот на учесниците на аукцијата.

Член 6

Резервната копија на податоците складирани во ЕСЈН се чува во просторија која се наоѓа надвор од просторијата во која е инсталиран ЕСЈН и истата е физички и криптографски заштитена, вклучително и од модификација.

Резервното копирање на податоците се врши секој работен ден, на крајот од работната седмица и секој последен работен ден во месецот.

Заради вршење на резервно копирање се обезбедува уред и доволен број на медиуми за правење резервни копии и се изработува план за управување со копиите.

Член 7

За најава, користење на функционалностите и преземање дејствија преку ЕСЈН секој корисник употребува корисничко име и лозинка.

За потпишување на документи составени во електронска форма, во постапките водени со користење на електронски средства преку ЕСЈН, се употребува електронски потпис (дигитален сертификат) согласно прописите за електронски потпис.

Член 8

За да го користат ЕСЈН договорните органи и економските оператори се регистрираат на системот со пополнување на веб формуларот кој е составен дел од ЕСЈН.

Назначениот локален систем администратор кај договорниот орган, односно економскиот оператор е одговорен за регистрацијата на субјектот во ЕСЈН (пополнување на веб формуларот), како и за активација и деактивација на останатите корисници од тој договорен орган, односно економски оператор.

ЕСЈН автоматски ги обработува податоците од пополнетиот веб формулар, генерира лозинка и ја доставува на регистрираната адреса на е-пошта на локалниот систем администратор.

Податоците од веб формуларот, во хартиена форма со потпис и печат или во електронска форма потпишани со електронски потпис, се доставуваат до Бирото за јавни набавки. Бирото по проверката на внесените податоци од веб формуларот, врши активација на локалниот систем администратор на договорниот орган, односно економскиот оператор.

Член 9

Секој регистриран корисник во ЕСЈН самиот си доделува корисничко име, кое важи за целото времетраење на користењето на ЕСЈН, без можност за менување и може да ја менува лозинката што ЕСЈН автоматски му ја генерирал, како и лозинката што самиот ја внел.

Член 10

Личните податоци, а особено единствениот матичен број на граѓанинот, што секој корисник ги внесува во ЕСЈН при пополнување на веб формуларот за регистрација, имаат третман на посебно заштитени податоци според прописите за заштита на личните податоци, до кои пристап имаат само овластените лица и се користат исклучиво за точна идентификација на корисниците и оневозможување на злоупотреба на ЕСЈН.

Веб формуларот содржи информации за причините за собирање и начинот на заштита на личните податоци, врз основа на кои корисникот треба да ја даде својата согласност за нивна обработка.

Член 11

Договорниот орган го користи ЕСЈН за преземање на следните дејствија:

- објавување на претходно индикативно известување, оглас за доделување на договор за јавна набавка, оглас за конкурс за избор на идејно решение, известување за склучен договор, известување за поништување на постапката за доделување на договор за јавна набавка и тендерска документација;

- објавување на оглас за барање за прибирање на понуди, евиденција на постапките за барање за прибирање на понуди и поедноставена тендерска документација;
- изменување на податоците за објавен оглас и тендерска документација;
- објавување на одговори на прашања поставени од економските оператори во постапката за доделување на договор за јавна набавка;
- отворање и евалуација на понудите или пријавите за учество во постапката за доделување на договор за јавна набавка;
- водење на записник за отворањето на понудите и подготвување на извештај за спроведената постапка;
- поставување на прашања и барање на појаснувања и дополнувања на документите во текот на евалуацијата на понудите или пријавите за учество;
- подготвување, донесување и објавување на одлуки во врска со извршената претквалификација, доделувањето на договорот за јавна набавка, склучувањето на рамковна спогодба или поништувањето на постапката за доделување на договор за јавна набавка;
- спроведување на електронска аукција; и
- оформување на досие за постапката за доделување на договор за јавна набавка или склучување на рамковна спогодба.

Член 12

Регистрираниот економски оператор го користи ЕСЈН за преземање на следните дејствија:
- преземање на тендерска документација;
- поставување на прашања и добивање на одговори во постапката за доделување на договор за јавна набавка;
- доставување на понуда или на пријава за учество, како и на бараната документација;
- одговарање на прашања поставени од договорниот орган во текот на евалуација на понудите; и
- учество на електронска аукција.

Член 13

Комуникацијата во ЕСЈН се спроведува преку:
- испраќање на пораки кои ЕСЈН автоматски или полуавтоматски (со можност за уредување) ги генерира по преземање на одредено дејствие или пораки составени и испратени од корисник преку соодветен модул во ЕСЈН до регистрираната адреса на е-пошта на друг корисник;
- испраќање или зачувување на пораката во електронското поштенско сандаче (огласна табла) за испратена/примена електронска пошта, кое му стои на располагање на секој регистриран корисник; и
- со објавување на податоците на јавниот дел од веб локацијата.

Секоја комуникација се спроведува истовремено на најмалку два од начините утврдени во став 1 од овој член.

Доколку од определени причини е-порака не може да се достави до регистрираната адреса на е-пошта на одреден корисник, тогаш доставата на таа порака се смета за успешно извршена со нејзино поставување во електронското поштенско сандаче на корисникот, кое што ЕСЈН го врши автоматски. За време на прием на една порака во електронското поштенско сандаче на примателот се смета времето кое се појавува како време на испраќање во електронското поштенско сандаче на испраќачот.

Член 14

ЕСЈН го евидентира економскиот оператор и времето во кое извршил преземање на тендерска документација. При секоја измена на огласот и тендерската документација, ЕСЈН автоматски испраќа е-порака со известување за направената измена само до економскиот оператор кој претходно ја презел тендерската документација.

При приемот на документи и пораки испратени од економски оператор до договорен орган и обратно, ЕСЈН го потврдува приемот со автоматско испраќање на известување по електронска пошта и наведување на точното време.

ЕСЈН оневозможува прием на понуди кои се доставуваат по истекот на крајниот рок определен за нивно поднесување, при што автоматски генерира и доставува електронска порака до регистрираната адреса на е-пошта на економскиот оператор кој задоцнил со доставувањето на понудата.

Член 15

Во првата фаза од ограничената постапка ЕСЈН овозможува дешифрирање и отворање на поднесените пријави за учество само по истекот на крајниот рок за нивно поднесување.

При јавното отворање на понудите во отворената постапка и во втора фаза од ограничена постапка, како и при отворање на понудите во постапка во која ќе се спроведе електронска аукција, понудите се дешифрираат и отвораат само по означување на денот и часот определен во огласот и тендерската документација.

Во текот на евалуацијата ЕСЈН автоматски ги пресметува бодовите за елементот цена од критериумот економски најповолна понуда согласно Методологијата за изразување на критериумите за доделување на договорот за јавна набавка во бодови. Доколку критериум за доделување на договор за јавна набавка е најниска цена ЕСЈН прави автоматско рангирање на понудувачите.

Доделените бодови од страна на Комисијата за јавни набавки за елементите од критериумите кои не се бодуваат по формула се внесуваат во соодветните полиња на ЕСЈН.

ЕСЈН автоматски ги рангира понудувачите според вкупниот број на бодови.

Член 16

Преку ЕСЈН може да се спроведе електронска аукција како последна фаза на постапка која претходно е спроведена со користење на електронски средства преку ЕСЈН, или во хартиена форма.

Член 17

Понудувачите кои поднеле прифатливи понуди во претходна фаза во хартиена форма и не се регистрирани корисници на ЕСЈН, се регистрираат во ЕСЈН, по што договорниот орган преку ЕСЈН го определува денот и часот на започнување и затворање на аукцијата, бројот на кругови, почетната цена за негативното наддавање и минималните разлики во цените кои се дозволени во процесот на негативно наддавање, за што ги известува сите понудувачи кои доставиле прифатливи понуди и кои се регистрирани во ЕСЈН.

Член 18

Договорниот орган преку ЕСЈН составува листа на понудувачи кои поднеле прифатливи понуди и испраќа покана за учество на електронската аукција во која се содржани информациите од член 17 на овој правилник.

Поканата за учество на електронската аукција се испраќа истовремено до регистрираната адреса на е-пошта на лицето наведено како контакт лице во образецот на покана кој е дел од тендерската документација и до регистрираната адреса на е-пошта на економскиот оператор.

Наведеното контакт лице ќе се смета за учесник на аукцијата од страна на конкретниот економски оператор, но и кој било друг регистриран корисник од тој економски оператор може да учествува на аукцијата. Корисникот кој прв поднел намалена цена при негативното наддавање е единствениот претставник кој може да учествува за време на аукцијата во име на тој економски оператор.

Член 19

Како почетна цена во ЕСЈН се поставува најниската цена од сите понуди што претходно се евалуирани и прифатени за учество на електронската аукција.

Во ЕСЈН најниската поднесена цена во претходниот круг автоматски се поставува за почетна цена во следниот круг.

Член 20

Преку ЕСЈН по почетниот круг, во кој е опфатен периодот од составување на почетната ранг листа на понудувачи кои поднеле прифатливи понуди до моментот на започнување на наредниот круг, може да се спроведе:

- уште еден круг за кој договорниот орган определува датум и час на започнување и завршување на кругот и во кој понудувачите може да поднесат неограничен број нови намалени цени, или
- повеќе последователни кругови во кои понудувачите може да поднесат по една цена во секој круг.

Доколку се избере опцијата од став 1, алинеја 1 од овој член, ЕСЈН автоматски го продолжува времето за негативно наддавање за дополнителни 3 минути, секогаш кога во последните 3 минути од времето определено за негативно наддавање се поднесе нова цена. ЕСЈН врши континуирано автоматско продолжување на времето за дополнителни 3 минути се додека во последните 3 минути се доставува нова цена.

Електронската аукција автоматски се затвара доколку во последните 3 минути не се достави нова цена.

Доколку се избере опцијата од став 1, алинеја 2 од овој член, преку ЕСЈН се определува точниот број на кругови, како и датумот и часот на започнување и завршување на секој круг.

Член 21

Кога предметот на договорот за доделување на јавна набавка е делив, за секој дел од предметот на набавката преку ЕСЈН се определува датумот и часот на започнување и завршување на аукцијата, односно за секој дел се спроведува посебна електронска аукција.

Член 22

Во ЕСЈН може да се врши промена на информациите од член 17 на овој правилник се до почетокот на електронската аукција, и датумот и часот на започнување и завршување на круговите кои сеуште не започнале.

За секоја направена промена од став 1 од овој член, преку ЕСЈН се испраќа порака до регистрираните адреси на е-пошта на избраните способни понудувачи.

Член 23

Со денот на отпочнувањето на примената на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот на користење на електронскиот систем за јавни набавки („Службен весник на Република Македонија” бр. 154/07).

Член 24

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија” а ќе се применува од 1 јануари 2010 година.

Бр. 02-44536/1
30 декември 2009 година
Скопје

Заменик претседател на Владата
на Република Македонија
и министер за финансии,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.

3422.

Врз основа на член 38 став 2 од Законот за буџетите (“Службен весник на Република Македонија” бр. 64/05, 4/08, 103/08 156/09), министерот за финансии донесе

У П А Т С Т В О
ЗА НАЧИНОТ НА ТРЕЗОРСКО РАБОТЕЊЕ

I. Општа одредба

1. Со ова упатство се пропишува начинот на трезорското работење на буџетските корисници и единки корисници на средства од Буџетот на Република Македонија и Буџетот на единиците на локалната самоуправа (во натамошниот текст: буџетски корисници).

II. Водење на регистар на буџетски корисници

2. Во регистарот на буџетските корисници (во натамошниот текст: Регистар) кој го води Трезорот се внесуваат следните податоци:

- единствен матичен број на субјектот (ЕМБС), доделен од Централниот Регистар на Република Македонија,
- Регистарски кориснички број - РКБ (се доделува автоматски со уписот),
- раздел,
- назив на буџетскиот корисник,
- улица и број,
- населено место,
- општина,
- единствен даночен број (ЕДБ),
- шифра на организациониот облик на буџетскиот корисник,
- шифра на регистрирана претежна дејност, според Националната класификација на дејности,
- податок за означување на буџетски корисник (прва/втора линија),
- број на телефон,
- број на телефакс,
- адреса на електронска пошта на буџетскиот корисник,
- име и презиме на лице за контакт со Трезорот,
- број на телефон на лицето за контакт,
- адреса на електронска пошта на лицето за контакт,
- име и презиме на раководното лице на буџетскиот корисник,
- единствен матичен број на раководното лице.

3. Со уписот во Регистарот, на буџетските корисници (во натамошниот текст : субјект на упис) им се доделува Регистарски кориснички број (РКБ), кој што се состои од 5 цифри, кој е единствен и не може да се менува.

4. Уписот во Регистарот се врши на образец (РКБ), кој е даден во Прилог 1 и е составен дел на ова упатство.

5. Постапката за упис во Регистарот се поведува по барање на субјектот на упис или по барање на друг надлежен орган.

6. Подносител на пријавата за упис е лице кое го застапува субјектот на упис.

7. Субјектот на упис до Трезорот ја доставува следната документација:

- писмено барање за запишување во Регистарот;
- пополнет Образец РКБ;
- пополнет Образец ОС;
- решение за упис на основање или во случаите на промена на статусот на субјектот, се доставува решение за тековна состојба на субјектот издадено од Централниот регистар, во оригинал или копија (не постаро од шест месеци);

8. Доколку субјектот на упис е буџетски корисник и подлежи на упис во Регистарот како основен регистар воспоставен со закон кој не го води Централниот регистар, определувањето и доделувањето на Регистарскиот кориснички број (РКБ), определувањето и доделувањето на единствениот матичен број на субјектот (ЕМБС), определувањето на назив и шифра на регистрирана претежна дејност според Националната класификација на дејности, определувањето на шифра на организациониот облик на буџетскиот корисник, внесувањето на единствениот даночен број (ЕДБ) на буџетскиот корисник и други податоци од значење на субјектот на упис, се врши врз основа на:

- писмено барање за запишување во Регистарот;
- пополнет Образец РКБ;
- пополнет Образец ОС;
- образец на пријава за обезбедување на податоци преку едношалтерскиот систем (Образец ПЕ);
- согласност за упис во Регистарот издадена од надлежен орган (доколку е единка корисник).

9. Доколку документацијата од точките 7 и 8 од ова упатство е некомплетна и содржи формален недостаток (употреба на факсимил, потписот не е со сино пенкало, потребната документација не е пополнета со кирилично писмо) што го спречува постапувањето по барањето, Трезорот ја враќа документацијата на исправка или дополнување.

10. Податоците кои се однесуваат за буџетскиот корисник, може да се менуваат, дополнуваат, ажурираат и бришат, на барање на буџетскиот корисник или по службена должност од страна на Министерството за финансии.

11. Документацијата за настанатите статусни и други промени, буџетските корисници ја доставуваат до Трезорот, најдоцна 10 дена од денот на настанатата промена.

12. Во Регистарот се брише уписот на буџетскиот корисник кога истиот го губи статусот на буџетски корисник. Постапката за бришење на буџетскиот корисник од Регистарот се поведува по барање на истиот, по барање на друг надлежен орган или по службена должност од страна на Министерството за финансии.

III. Класификација на сметки на буџетските корисници во рамки на Трезорската сметка

13. Во рамки на Трезорската сметка се отвораат следните типови на сметки:

- 630, 637, 603 и 631 - сметки на основен буџет;
- 660 - сметки на буџет на фондовите;
- 785 - сметки на буџет на донации;
- 786 - сметки на буџет на заеми;
- 787 и 788 - сметки на буџет од самофинансирачки активности;
- 930 - сметки на приходи на буџет на дотации;
- 937 и 903 - сметки на расходи на буџет на дотации;
- 840, 841, 842, 843 и 845 - уплатни сметки;
- 784 - сметки за самопридонес на општините;
- 696 - депозитни сметки;
- 661- сметки на подрачни единици на фондовите;
- 889 - преодни сметки;
- 697 и 789 - наменски сметки и
- други типови на сметки.

14. Буџетскиот корисник, во зависност од потребите, може да има повеќе сметки од ист тип.

IV. Отворање и затворање на сметки на буџетските корисници во рамки на Трезорската сметка

15. Сметките во рамки на Трезорската сметка се отвораат по доставено писмено барање на буџетскиот корисник, по барање на друг надлежен орган или по службена должност од страна на Министерството за финансии.

Кон барањето се приложува пополнет образец за отворање на сметка на буџетски корисник (ОС), даден во Прилог 2, кој е составен дел на ова упатство.

16. Со средствата на сметките располагаат овластени лица кои депонираат потписи на образец картон на депонирани потписи, даден во Прилог 3, кој е составен дел на ова упатство.

17. Буџетскиот корисник за отворање на сметка ја доставува следнава документација до Трезорот:

- писмено барање за отворање на сметка ;
- пополнет Образец ОС,
- картон на депонирани потписи заверен со печат на институцијата и со печат со кој ќе се заверуваат барањата за плаќање (во три примероци за секоја сметка);
- договор или друг соодветен акт за донација, односно заем, доколку се работи за сметка за донација, односно за заем (оригинал или копија);
- согласност за отворање на сметка издадена од надлежен орган (во случај кога барањето е поднесено од единка корисник);
- решение за упис на лицето овластено за застапување во Централниот регистар (оригинал или копија), односно во основниот регистар (не постаро од шест месеци);
- решение за овластување на дополнителни потписници од страна на раководното лице на буџетскиот корисник, наведувајќи го начинот на потпишување (поединечно или колективно), доколку се овластуваат дополнителни потписници и
- друга документација по барање на Трезорот.

18. При статусни промени и промена на назив, при промена на лице овластено за застапување, при промена или овластување на дополнителни потписници, буџетскиот корисник ја доставува следнава документација до Трезорот:

- писмено барање за заверување на картоните за депонирани потписи со образложение за причините заради кое се доставува барањето;

- извод од решението за упис во Централниот регистар (оригинал или копија), односно во основниот регистар, со кое е извршена регистрација на промената на статусот, на називот или на лицето овластено за застапување (не постаро од шест месеци);

- решение за овластување на дополнителни потписници од страна на раководното лице на буџетскиот корисник, наведувајќи го начинот на потпишување (поединечно или колективно), доколку се овластуваат дополнителни потписници;

- картон на депонирани потписи заверен со печат на институцијата и со печат со кој ќе се заверуваат барањата за плаќање (во три примероци за секоја сметка) и

- друга документација по барање на Трезорот.

19. При промена на печат, буџетскиот корисник до Трезорот ја доставува следната документација:

- писмено барање за заверување на картоните за депонирани потписи со образложение за причините заради кое се доставува барањето;

- решение за упис на лицето овластено за застапување во Централниот регистар (оригинал или копија), односно во основниот регистар (не постаро од шест месеци);

- решение за овластување на дополнителни потписници од страна на раководното лице на буџетскиот корисник, наведувајќи го начинот на потпишување (поединечно или колективно), доколку се овластуваат дополнителни потписници;

- картон на депонирани потписи заверен со печатна институцијата и со печат со кој ќе се заверуваат барањата за плаќање (во три примероци за секоја сметка)

- документација согласно Законот за печатот на Република Македонија и печатите на државните органи во Република Македонија (копија од оглас во “Службен весник на Република Македонија” за објава на изгубен или одземен печат и Одлука за ставање вон употреба на печатите поради истрошеност, промена на називот на органот или укинување на органот) и

- друга документација по барање на Трезорот.

20. Доколку доставената документацијата од точките 17, 18 и 19 од ова упатство е некомплетна и содржи формален недостаток (употреба на факсимил, потписот не е со сино пенкало, потребната документација на е пополнета со кирилично писмо) што го спречува постапувањето по барањето Трезорот ја враќа документацијата на буџетскиот корисник на исправка или дополнување.

21. Сметките во рамки на трезорската сметка се затвораат по барање на буџетскиот корисник, по барање на друг надлежен орган или по службена должност од страна на Министерството за финансии.

22. Неискористените средства од сметките кои се затвораат се пренесуваат на сметките на правните следбеници на истите, од страна на буџетскиот корисник, односно по службена должност од страна на Министерството за финансии, доколку со закон не е регулирано поинаку.

23. Трезорот ја обезбедува тајноста на податоците за сметките отворени во рамки на трезорската сметка.

По исклучок од став 1 од оваа точка по барање на надлежен орган Трезорот може да даде податоци за сметките отворени во рамки на трезорската сметка.

V. Барања за плаќања што ги користат буџетските корисници

24. Буџетските корисници ги доставуваат барањата за плаќање до Трезорот, односно до Одделението за регионално трезорско работење (во натамошниот текст: трезорски канцеларии).

Барањата за плаќање се доставуваат до трезорската канцеларија која го покрива реонот во кој се наоѓа седиштето на буџетскиот корисник.

25. Буџетските корисници за извршување на плаќањата користат обрасци за барања за плаќања, дадени во Прилог 4, кој е составен дел на ова упатство.

26. Барање за плаќање кон сметки надвор од Трезорската сметка (образец 60) се користи за безготовинско плаќање кон сметки надвор од Трезорската сметка.

27. Барање за плаќање кон сметки во рамки на Трезорската сметка (образец 70) се користи за плаќања во рамки на Трезорската сметка, односно за плаќање на даноци, придонеси и други јавни давачки на буџетските корисници, за плаќања меѓу буџетските корисници или меѓу сметки на ист буџетски корисник.

28. Барање за исплата на готовина (образец 80) се користи за подигање на готовина од страна на буџетските корисници, за категориите на исплати за кои се пропишани соодветни шифри на плаќање согласно Упатство за форма и содржина на платните инструменти за вршење на платен промет во земјата.

29. Барање за безготовински поврат и пренос на средства (образец 73) се користи за поврат на повеќе, на погрешно или на уплатени средства без правен основ од сметките на буџетските корисници, од уплатните сметки и од други сметки во рамките на Трезорската сметка, кон сметки во и надвор од Трезорската сметка, како и на пренос на средства помеѓу сметки во рамки на Трезорската сметка. Повратот на средства се врши врз основа на решение од надлежен орган.

30. Барање за пренасочување на јавни приходи (образец 78) се користи за пренасочување на јавните приходи помеѓу уплатните сметки и за распределба од сметки на буџетските корисници на уплатните сметки.

31. Збирно барање за плаќање кон сметки надвор од Трезорската сметка (Образец 62) се користи за безготовинско плаќање кон трансакциски сметки надвор од Трезорската сметка кога како налогодавач се јавува една сметка, а како налогопримач се јавуваат повеќе трансакциски сметки од една банка.

32. Барањата за плаќање можат да се доставaт на хартија (со исклучок на Образец 62) или во електронска форма.

Барањата за плаќање кои се доставуваат на хартија се поднесуваат до трезорската канцеларија во два исти примерока. Еден примерок останува во трезорската канцеларија, а еден примерок задржува буџетскиот корисник за своја книговодствена евиденција.

33. Барањата за плаќање кои се изработени во електронска форма се доставуваат заедно со две печатени спецификации за содржината на електронскиот медиум на кои истите се запишани, заверени со печат и потпис од овластени потписници на буџетскиот корисник. Покрај елементите кои ги содржат барањата за плаќање во зависност од видот на плаќањето, електронскиот медиум ги содржи и следниве елементи: датум на валута на барањата, вкупен број на барањата, вкупен износ на барањата, реден број на барањето и износ по поединечно барање.

VI. Изготвување, доставување и одобрување на годишни, квартални и месечни финансиски планови на буџетските корисници

34. Буџетските корисници за користење на средствата на Централниот буџет доставуваат годишни и квартални финансиски планови по сметки, по потпрограми и по расходни ставки.

За да општините ги користат средствата од буџетот на општината, истите доставуваат годишни и квартални финансиски планови, по сметки, по потпрограми и по расходни ставки.

За да единките корисници во рамките на буџетот на општините ги користат средствата од основниот буџет, од буџетот за дотации, донации и самофинансирачки активности, општините доставуваат годишни и квартални финансиски планови распределени по РКБ на единки корисници, по сметки, по потпрограми и по расходни ставки.

35. Средствата од Основниот буџет за раздел 09002-Министерство за финансии-функции на државата, се користат без одобрување на финансиски план.

Во случај кога со одлука или друг акт на Владата на РМ односно со акт донесен од страна на министерот за финансии во рамките на законските овластувања, се одобруваат средства од раздел 09002-Министерство за финансии-функции на државата на друг буџетски корисник, средствата се одобруваат како финансиски план (право на трошење) во разделот на корисникот.

36. Годишниот финансиски план по квартали (во понатамошниот текст: годишен план), се доставува на образец даден во Прилог 5, кој е составен дел на ова упатство. Годишниот план се доставува до Трезорот во рок од 25 дена од денот на донесување на Буџетот.

37. Буџетските корисници на Централната власт, кои имаат единки корисници, во рок од 5 дена од денот на донесувањето на Буџетот, доставуваат до секоја единка корисник извадок од годишниот план по сметки, по потпрограми и по расходни ставки во кој се содржани средствата наменети за одделните единки корисници.

Врз основа на извадокот од став 1 на оваа точка, единките корисници изготвуваат свој предлог на годишен план, за користење на средствата по сметки, по потпрограми и по расходни ставки, и го доставуваат до надлежниот буџетски корисник.

Надлежниот буџетски корисник врз основа на предлогот на годишните планови на единките корисници изготвува збирен годишен план и го доставува до Трезорот во рок од 25 дена од денот на донесувањето на Буџетот.

38. Буџетските корисници на Централната власт надлежни за утврдување на критериуми, процедури и рокови за распределба на наменските дотации изготвуваат годишен план за трансферирање на средствата од дотации по општини, по потпрограми и по временски периоди (квартал, месец) во тековната фискална година за наредната фискална година.

Буџетските корисници од став 1 на оваа точка го доставуваат на одобрување годишниот план во рок утврден од страна на Министерството за финансии.

39. Општината за користење на средствата од дотациите доставува до секоја единка корисник извадок од годишниот план по потпрограми, во кој се содржани средствата наменети за одделните единки корисници.

Врз основа на извадокот од годишниот план, единките корисници изготвуваат предлог на годишен план, за користење на средствата по сметки, по потпрограми и по расходни ставки и го доставуваат до општината.

Општината, врз основа на предлогот на годишните планови изготвува збирен годишен план и го доставува до Трезорот во рок од 25 дена од денот на донесувањето на Буџетот.

40. Годишниот план доставен од страна на буџетските корисници на Централната власт не ги содржи расходните ставки 401 и 402 .

41. Годишниот план, доставен од буџетскиот корисник, ги содржи следните податоци:
- година за која се однесуваат податоците,
- раздел на буџетскиот корисник,
- РКБ на буџетскиот корисник,
- тип на сметка на која се однесуваат планираните расходи,
- индивидуална партија,
- назив на буџетскиот корисник,
- број на потпрограма,
- назив на потпрограма,
- расходна ставка,
- планирани износи на расходи за секој квартал во рамки на годината, распоредени по потпрограми и расходни ставки и
- образложение на годишниот план.

42. Износот на планирани средства за тековни потреби, за одреден квартал во рамките на годишниот план на буџетските корисници од Централна власт треба да биде во висина од 1/4 од годишниот буџет, а во одредени случаи кога се јавува потреба од дополнителни средства (поради сезонски или други објективни потреби) може да се одобри и поголем износ од 1/4 од годишниот буџет, за што е потребно буџетскиот корисник да достави образложение за причината поради која се бара повисок износ.

Износот на планираните средства за капитални расходи и капитални трансфери (градежни објекти, земјиште, моторни возила, мебел и друго), за одреден квартал во рамките на годишниот план, поради карактерот на овој вид на расход, може да биде поголем од 1/4 од годишниот буџет.

43. Планот за користење на средствата од дотации, за одредена потпрограма и за соодветен временски период, не смее да биде поголем од збирот на износите на трансферираната дотација за истата потпрограма во истиот период. Во спротивно, истите не се одобруваат од страна на Трезорот, а буџетскиот корисник е должен да достави корегиран план.

44. Во согласност со годишниот план, буџетските корисници доставуваат квартален финансиски план по месеци (во понатамошниот текст: квартален план) даден во прилог 6, кој е составен дел на ова упатство.

Кварталниот план треба да се совпаѓа со годишниот план по сметки, по потпрограми и по расходни ставки за дадениот квартал.

Кварталниот план доставен од страна на буџетските корисници на Централната власт не ги содржи расходните ставки 401 и 402.

45. Кварталниот план се доставува до Трезорот најдоцна пет дена пред почетокот на кварталот за кој се однесува планот, заради негово одобрување.

46. Кварталниот план доставен од буџетскиот корисник ги содржи следните податоци:
- квартал за кој се однесуваат податоците,
- раздел на буџетскиот корисник,
- РКБ на буџетскиот корисник,
- тип на сметка на која се однесуваат податоците,
- индивидуална партија за сметката на која се однесуваат податоците,
- назив на буџетскиот корисник,
- број на потпрограма,

- назив на потпрограма,
- расходни ставки,
- планирани износи на расходи за секој месец во рамки на кварталот, распоредени по потпрограми и расходни ставки и
- образложение на кварталниот план.

47. Трезорот ги одобрува финансиските планови и ги известува буџетските корисници. Буџетските корисници кои имаат единки корисници вршат распоредување на одобрениот план по одделни единки корисници и повратно ги известуваат.

48. Во текот на годината, буџетските корисници може да достават барање за измена на годишниот план, само доколку се работи за расходи кои не можеле да бидат навремено планирани и за истото е потребно да се достави образложение и соодветно корегиран годишен и квартален план.

Во текот на дадениот квартал, буџетските корисници може да достават барање за измена на кварталниот план по сметки, по потпрограми и по расходни ставки, само доколку се работи за расходи кои не можеле да бидат навремено планирани.

49. Ако се врши прераспределба на средства меѓу буџетските корисници на Централната власт, или ако се врши прераспределба на средства меѓу расходни ставки и потпрограми во рамките на буџетот на буџетскиот корисник, или ако се врши прераспределба на средства меѓу единките корисници на буџетот на општината, потребно е да се достави барање за измена на годишниот и кварталниот план.

Во одредени случаи кога планираната динамика на расходи од Централниот буџет значително отстапува од динамиката на остварување на буџетските приходи, Трезорот може да ги ревидира и одобри годишните и кварталните финансиски планови на буџетските корисници на тој начин што ќе ја следат планираната динамика на остварување на буџетските приходи.

50. Во текот на годината, за расходните ставки 401 и 402, буџетските корисници на Централната власт, изготвуваат предлог на месечен финансиски план, кој го доставуваат до Министерството за финансии - Сектор за буџет и фондови, заедно со потребната документација, најдоцна три дена пред денот на исплата на платата во тековниот месец, заради негово одобрување.

За доставување на месечниот финансиски план се користи образецот за квартален план, во кој се внесуваат износи само за тековниот месец. Месечниот финансиски план за расходните ставки 401 и 402 , се изготвува поодделно за секоја сметка и по потпрограми.

Доколку доставената документацијата од ставот 1 од оваа точка е некомплетна и содржи формален недостаток што го спречува постапувањето по барањето Министерството за финансии - Сектор за буџет и фондови ја враќа документацијата на буџетскиот корисник на исправка или дополнување.

Изготвениот месечен финансиски план се доставува до Трезорот.

51. Одобрувањето на финансиските планови за плати за расходните ставки 401 и 402 на сметките на буџетот на општината го врши Трезорот.

Одобрувањето на финансиските планови за плати за расходните ставки 401 и 402, на сметките на единките корисници на средства од буџетот на општината, се врши врз основа на формулар Образец Ф6 доставен од страна на општината до надлежните министерства, кои потоа се доставуваат до Министерството за финансии - Сектор за буџет и фондови и по извршената проверка се доставуваат до Трезорот. Трезорот истите ги одобрува врз основа на доставените месечни финансиски планови, а за сметките на буџетот на дотации одобрувањето на финансиските планови се врши во рамки на износот на дотацијата на сметката на општината.

52. За користење на средствата од сметката за расходи на дотации наменети за противпожарна заштита во буџетот на општината, буџетските корисници доставуваат месечен план или квартален план по месеци за расходните ставки 401 и 402 до Трезорот, најдоцна пет дена пред почетокот на месецот или кварталот за кој се однесува планот заради негово одобрување, во рамки на износот на дотацијата на сметката на општината.

За користење на средства од сметката за расходи на дотации наменети за збирни јавни набавки, потребно е до Трезорот да се достави квартален финансиски план и договор за склучена јавна набавка.

VII. Уплати и исплати на сметките на буџетите и на буџетските корисници во рамки на трезорската сметка

53. На товар на сметката на Основниот буџет (630) се врши:

- пренос (трансфер) на средства на сметките на основниот буџет (637 и 603) на буџетските корисници, кога се вршат плаќања од тие сметки,
- враќање на повеќе или на погрешно уплатени приходи и други приливи на Основниот буџет.
- Во корист на сметката на Основниот буџет се вршат уплати по основ на:
- приходи и други приливи на Основниот буџет и
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

54. Буџетските корисници на товар на сметките на Основниот буџет (637, 603) вршат:

- плаќања кон сметки надвор од трезорската сметка и на сметки на другите буџетски корисници (освен на сметките на буџетот од донации и заеми и сметките на расходи на буџетот на дотации),
- пренос на средства на своите сметки за донации и заеми по основ на буџетско учество по одредени проекти.
- Во корист на овие сметки, кои на дневна основа завршуваат со салдо “0”, се врши исклучиво пренос на средства од Основниот буџет (630).

55. Буџетските корисници на товар на сметката на Основниот буџет (631) можат да вршат:

- плаќања по разни основи кон сметки надвор од трезорската сметка;
- плаќање кон сметки на други буџетски корисници (освен сметките на буџетот за дотации, сметките на расходи на буџетот на дотации, донации и заеми).
- Во корист на овие сметки се вршат:
- уплати од сметки надвор од трезорската сметка и од сметки на другите буџетски корисници,
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

56. Буџетските корисници на товар на сметката на буџетот на самофинансирачки активности (787, 788) вршат плаќања по разни основи кон сметки надвор од трезорската сметка, како и на сите сметки на другите буџетски корисници, освен на сметките на буџетот на дотации, сметките на расходи на буџетот на дотации, донации и заеми.

Во корист на сметката на буџетот од самофинансирачки активности се вршат:

- уплати од сметки надвор од трезорската сметка, како и од сите сметки на другите буџетски корисници,

- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

57. Буџетските корисници на товар на сметките на буџет на донации (785) вршат плаќања по разни основи кон сметки надвор од трезорската сметка и на сметки на други буџетски корисници, освен сметките на буџет на заеми, донации, сметките на буџетот на дотации и сметките на расходи на буџетот на дотации.

Во корист на сметките на буџет на донации се вршат:

- уплати на донации од донатори,
- пренос на средства од сметките на основниот буџет (637 и 603) на истиот буџетски корисник по основ на уплата на буџетско учество и
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства;

58. Буџетските корисници на товар на сметките на буџет на заеми (786) вршат плаќања по разни основи кон сметки надвор од трезорската сметка и на сметки на други буџетски корисници, освен на сметките на буџет на заеми, донации и дотации.

Во корист на сметките на буџет на заеми се вршат:

- уплати од сметките на заемодавачи и заемопримачи,
- пренос од сметката на основниот буџет на истиот буџетски корисник по основ на буџетско учество и
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

59. На товар на сметките на буџетот на фондовите се вршат плаќања по разни основи кон сметки надвор од трезорската сметка и на сметките на други буџетски корисници, освен на сметките на буџет на заеми, дотации и донации.

Во корист на сметката на буџетот на фондовите се вршат уплати по основ на:

- приходи и други приливи и
- враќање на повеќе или на погрешно уплатени средства.

60. На товар на сметките на буџетот на приходи на дотации (930) се вршат:

- пренос (трансфер) на средства на сметките на расходи на буџетот на дотации (937 и 903) на буџетските корисници при плаќања од тие сметки и
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

Во корист на сметките на буџетот на дотации (930) се вршат:

- уплати од страна на буџетските корисници од сметката на основниот буџет (637) и
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

61. На товар на сметките на расходи на буџетот на дотации (937 и 903) се вршат:

- плаќања кон сметки надвор од трезорската сметка и на сметки на другите буџетски корисници (освен на сметките на буџетот на донации, заеми и дотации).

Во корист на овие сметки, кои на дневна основа завршуваат со салдо “0”, се врши исклучиво пренос на средства од буџетот на приходи на дотации (930).

62. Во корист и на товар на уплатните сметки (840, 841, 842, 843 и 845) се вршат уплати, односно поврати и пренасочувања согласно со Упатството за начинот на евидентирање и распоредување и поврат на јавните приходи.

63. На товар на сметките за самопридонес на општините (784) се врши:

- пренос (трансфер) на средства на сметката на основниот буџет на општината (630) и
- враќање на повеќе или на погрешно платени средства.

Во корист на сметките за самопридонес на општините (784) се вршат уплати од обврзниците за самопридонес.

64. На товар на депозитните сметки (696) се врши:

- поврат на депозитите,
- пренос (трансфер) на други сметки и
- плаќања по разни основи.

Во корист на депозитните сметки (696) се вршат уплати на депозити.

65. Во корист и на товар на сметките (661, 697, 789, 899 и други типови на сметки) се вршат уплати и исплати согласно со потребите на имателите на сметките.

66. По барање на буџетскиот корисник, Трезорот може да дозволи и друга дополнителна комуникација помеѓу сметките, доколку истата е неопходна поради специфичноста во работењето на одредени буџетски корисници и тоа:

- кога буџетски корисник кој во својот состав има единки корисници, остварува приходи од донации, односно од проектни заеми за проект во кој учесници се и единките корисници и треба да се пренесат (трансферираат) средства на сметките на буџетот на донации, односно на сметките на буџетот на заеми на единките корисници;
- кога еден буџетски корисник остварува приходи од донации, односно проектни заеми, а во проектот учествуваат и други буџетски корисници или единки корисници и на истите треба да се пренесат средства на сметките за донации, односно на сметките за проектни заеми;
- кога буџетскиот корисник, покрај редовната дејност, врши и друга дејност која се финансира од приходи од основниот буџет (631) или од буџетот на самофинансирачки активности (787), при што истиот и ги користи тие услуги, за што е потребно да се изврши плаќање од друга негова сметка и
- други специфични случаи, по претходна согласност на Трезорот.

VIII. Извршување на плаќања за потребите на буџетските корисници

67. Буџетските корисници ги доставуваат барањата за плаќање до трезорските канцеларии најмалку еден работен ден пред денот кога треба да се изврши плаќањето и тоа, најдоцна до 14.00 часот во тековниот ден.

Трезорската канцеларија во Скопје по 12.30 часот прима само барања за плаќања кои се доставени на електронски медиум.

68. Барањата за плаќања за девизни трансакции, буџетските корисници ги доставуваат до трезорските канцеларии најдоцна до 10.30 часот и по нивното одобрување од страна на Трезорот се извршуваат истиот ден.

69. За исплата на плати, надоместоци и придонеси, буџетските корисници ги доставуваат барањата за плаќања на образец 60 или 62 и 70 до трезорските канцеларии по истекот на месецот за кој се однесува платата.

При исплата на плата буџетските корисници задолжително во полето "цел на дознака" во барањата за плаќања обрасците 60 или 62 и 70 потребно е да го впишат и фолио бројот.

При исплата на средства за задршки од плата не е потребно во полето "цел на дознака" да се впише фолио бројот.

Во случај кога се врши задршка од плата, а средствата е потребно да се рефундираат во соодветните буџети од каде е извршено финансирањето се користи образец 70 при што во полето "цел на дознака" се впишува сметката, расходната потставка и програмата на која треба да се изврши сторнирањето на расходот. За спроведување на оваа постапка потребно е да се добие согласност од Трезорот.

70. Во трезорските кацеларии се врши контрола на барањата за плаќање од формален аспект (дали се уредно и правилно пополнети сите елементи во барањето за плаќање, дали се потпишани и заверени од овластени лица и сл.).

Во случај кога барањата за плаќање не ја задоволуваат контролата од формален аспект, како и кога податоците внесени во барањата за плаќање не соодветствуваат со податоците од единствената база на податоци во Трезорот, истите се враќаат на буџетскиот корисник.

71. По приемот и извршената проверка на барањата за плаќање во трезорските канцеларии се врши внесување на податоците од поднесените барања за плаќања во системот. Барањата за плаќање се внесуваат мануелно или преку електронски медиум.

72. Трезорот врши проверка дали барањата за плаќање се во согласност со одобрениот годишен буџет за буџетскиот корисник, кумулативниот план, реализацијата (намалена за износот на пријавените преземени обврски) и расположивото салдо на сметките.

Барањата за плаќања не се одобруваат доколку не се во согласност со став 1 од оваа точка.

Барањата за плаќање не се одобруваат и кога расходната потставка не е во согласност со намената и основот за плаќање, наведена во целта на дознака, по писмено барање на буџетскиот корисник, како и во други случаи кога Трезорот ќе утврди дека истото е неопходно.

Одобрените плаќања се извршуваат најрано наредниот работен ден.

73. Одобрените барања за плаќање од сметките на буџетските корисници кон сметки надвор од трезорската сметка, Трезорот ги доставува во посебен формат по електронски пат до Народната банка на Република Македонија, заради нивно извршување.

74. За подигање на готовина од страна на буџетските корисници, барањето за исплата на готовина (Образец 80) се доставува до трезорската канцеларија во два примерока, најмалку еден ден пред денот на бараната исплата на готовината, од кои еден се задржува во трезорската канцеларија, а другите се заверуваат со потпис од страна на вработено лице во трезорската канцеларија и се враќаат на буџетскиот корисник.

Барањето во трезорската канцеларија се контролира и се одобрува согласно точка 70 од ова упатство.

Доколку барањето се одобри, готовината се подига наредниот ден, на шалтерите на некоја од филијалите, односно експозитурите на деловната банка, со која Министерството за финансии има склучено договор за вршење на услуги за готовински исплати.

Лицето овластено за подигање на готовината, (чие име и презиме е запишано на образецот), од соодветниот буџетски корисник, ја подига готовината врз основа на документ за лична идентификација и тоа во периодот од 7 до 13 часот.

75. По одобрувањето на барањата за плаќање се врши нивно евидентирање во трезорската главна книга.

76. Буџетските корисници на дневна основа добиваат изводи за прометот и состојбата на своите сметки заради следење и евидентирање на промените на истите, како и на уплатните сметки за кои се надлежни, во писмена форма од трезорските канцеларии или по електонски пат од Трезорот.

77. Во случај на погрешно или повеќе платени средства од сметките на Основниот буџет (637 и 603) на буџетските корисници, враќањето на средствата се врши на сметката на основниот буџет (630).

Во случај на погрешно или повеќе платени средства од сметките на расходи на буџетот на дотации (937 и 903) на буџетските корисници, враќањето на средствата се врши на сметката на приходи на буџетот на дотации (930).

78. Во случај кога буџетскиот корисник има потреба од корекција на одредени приходни или расходни ставки, кои при платниот промет биле погрешно искажани односно во случај на поврат на погрешно или повеќе платени средства согласно точка 77 од ова упатство, буџетскиот корисник доставува до Трезорот писмено барање за прекнижување за правилно искажување на видот на расходот, односно приходот, со образложение за настанатата грешка, како и фотокопија од дневниот извод за промет и состојба на сметката.

79. Буџетските корисници на месечна основа потребно е да вршат усогласување на податоците за остварени приходи и реализирани расходи во Трезорската главна книга со податоците од нивната сметководствена евиденција, и тоа најдоцна до крајот на тековниот месец за податоците од претходниот месец.

80. Во случај кога буџетските корисници имаат отворени сметки по основ на буџетско учество, по завршување на проектот неискористениот дел од средствата буџетските корисници потребно е да го вратат на сметката на основниот буџет (630).

81. Во случај кога буџетските корисници имаат отворени девизни акредитиви во Народната банка на Република Македонија, неискористениот дел од акредитивите по истекување на рокот на го враќаат на сметката на основниот буџет (630).

IX. Водење на евиденција на преземените обврски на буџетските корисници

82. Буџетските корисници водат евиденција на преземените обврски.

83. Евидентирањето на пријавување, менување и поништување на преземените обврски од страна на буџетските корисници се врши со поднесување на два примерока од образецот О1 за преземени обврски даден во Прилог 7 кој е составен дел на ова упатство. Доставувањето на О1 обрасците во трезорските канцеларии се врши најдоцна до 14 часот.

84. Еден примерок од образецот О1 останува во Трезорската канцеларија, а вториот примерок го задржува буџетскиот корисник.

85. Буџетските корисници ги пријавуваат преземените обврски за склучен договор, порачка, решение за службено патување, законска обврска и други документи кои можат да предизвикаат обврска за плаќање во некој иден период, за износ еднаков или поголем од

5.900,00 евра во денарска противвредност и тоа за видови на расходи кои се наведени во точка 101 од ова упатство, освен за исплатите кои се вршат од разделот 09002- Министерство за финансии - функција на држава.

86. Пријавувањето на преземените обврски се врши во рок од 10 работни дена, од денот на нивното настанување. Ден на настанување на обврската е датумот кога документацијата, која е основ за преземање на истата, е потпишана и заверена од страна на буџетскиот корисник.

Доколку буџетскиот корисник не ја пријави обврската во дадениот рок потребно е да достави писмено образложение до трезорската канцеларија, со цел обврската да биде пријавена.

87. Кога повеќе буџетски корисници учествуваат во преземање на обврска кон еден добавувач, односно се работи за договор во кој се вклучени повеќе страни, секој буџетски корисник поединечно ја пријавува преземената обврска со образецот О1, за сопствениот дел од обврската, доколку износот на истата е еднаков или поголем од 5.900,00 евра.

88. Во случај на пријавување на преземени обврски по договори во кои е утврдена само вкупната вредност на договорот или едничената цена на добрата или услугите кои се предмет на договорот, и во кои износот на месечните обврски зависи од количината на извршените испораки, буџетскиот корисник, во терминискиот план ги утврдува и пријавува вкупните месечни износи на преземените обврски, а исплатите по истите можат да се извршуваат во текот на месецот со доставување на едно или повеќе барања за плаќање зависно од извршените испораки.

89. При пријавување на преземените обврски кај кои износот во документацијата која е основ за нивно преземање е искажан во странска валута, односно постои девизна клаузула, истиот се пријавува во валутата во која е преземена обврската.

90. Трезорот ги евидентира пријавените обврски од страна на буџетските корисници, во единствена база на податоци, со внесување на елементите од образецот О1.

Доколку елементите во образецот О1 не се уредно, целосно и правилно пополнети, како и кога податоците внесени во образецот О1 не соодветствуваат со податоците од единствената база на трезорот, пријавените преземени обврски нема да бидат евидентирани и буџетските корисници е потребно да доставаат нов образец О1 со правилно пополнети елементи до трезорските канцеларии, заради нивно евидентирање.

91. При внесување на податоците од образецот О1, се врши проверка на сметката на буџетскиот корисник, потпрограмата и расположивиот износ на расходната ставка од која ќе се вршат плаќањата (овој износ треба да биде еднаков или помал од износот на планираниот годишен износ на расходи на потставката намален за износот на веќе преземените евидентирани, а не исплатени обврски и намален за износот на вкупната реализација на потставката).

По извршената проверка на евидентираната преземена обврска и се доделува број.

92. Буџетските корисници се информираат за бројот на пријавената обврска преку изводот за прометот и состојбата на сметката.

93. Буџетските корисници пријавуваат промена на евидентираните преземени обврски, при што во образецот О1 се пополнуваат следниве елементи: бројот на обврската, елементите кои се менуваат, “датум и место на поднесување” и “потпис и печат”. Промената на пријавената преземена обврска ќе се евидентира доколку податоците од образецот О1 ги задоволуваат критериумите на контрола наведени во точка 91 од ова упатство.

94. Во случај на раскинување на склучен договор, повлекување на издадено решение, неисполнување на обврски од добавувачот и сл. буџетските корисници ги поништуваат претходно евидентираните пријавени преземени обврски.

95. При поднесување на образецот О1 за поништување на обврската, буџетските корисници ги пополнуваат само елементите “број на обврска”, “датум и место на поднесување” и “потпис и печат”.

96. Во случај кога буџетските корисници претходно вршеле плаќања по евидентираните пријавени преземени обврски кои делумно се поништуваат, истите се поништуваат само за износот кој останува за плаќање.

97. При плаќање на претходно евидентираните пријавени преземени обврски, буџетскиот корисник во барањето за плаќање, во полето “цел на дознака” ги впишува буквите”ОБ” и го внесува бројот на преземената обврска, потоа ја впишува буквата “Р” и го внесува бројот на рата по која се врши плаќање согласно со терминскиот план за плаќање.

Износот наведен во барањето за плаќање треба да биде еднаков или помал од износот наведен во терминскиот план за плаќање.

98. Плаќањето на претходно евидентираната пријавена преземена обврска треба да се изврши согласно со терминскиот план за плаќање наведен во образецот О1, но не подоцна од 30 дена по истекот на истиот.

99. Кога се врши плаќање на пријавена преземена обврска од точка 88 од ова упатство, вкупниот износ на сите барања за плаќање поднесени за плаќање на месечната обврска, треба да биде еднаков или помал од износот на месечната обврска наведен во терминскиот план.

100. Доколку буџетските корисници не поднесат барање за плаќање во рокот утврден во точка 98 од ова упатство, потребно е да извршат промена на термините за плаќање со поднесување на образецот О1.

101. Буџетските корисници ги пријавуваат преземените обврски за следниве видови расходи и тоа:

412-Постојана резерва (непредвидливи расходи)

413-Тековни резерви (разновидни расходи)

420-Патни и дневни расходи

Во оваа група на расходи се врши пријавување на преземени обврски за следниве расходни потставки:

420210 - Патување во странство - хранарина (дневници)

420220 - Патување во странство - патни расходи

420230 - Патување во странство - сместување

420240 - Патување во странство - споредни расходи

421-Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт

Во оваа група на расходи се врши пријавување на преземените обврски за следниве расходни потставки:

421220 - Дрва

421230 - Јаглен

421240 - Течни горива

421290 - Други материјали за греење

421430 - Транспорт на стоки

421440 - Транспорт на луѓе

423-Материјали и ситен инвентар- - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

424-Поправки и тековно одржување - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

425-Договорни услуги - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

426-Други тековни расходи - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

427-Привремени вработувања

45-Каматни плаќања - за оваа категорија на расходи се врши претходно пријавување на обврските согласно со амортизациониот план;

480-Купување на опрема и машини - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

481-Градежни објекти - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

482- Други градежни објекти - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

483-Купување на мебел - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

484- Стратешки стоки и други резерви - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

485- Вложувања и нефинансиски средства - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

486- Купување на возила - за оваа расходна ставка се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки;

49-Отплата на главнина - За оваа категорија на расходи се врши пријавување на преземените обврски за сите расходни потставки.

X. Доставување на податоци за достасани ненамирени обврски на буџетските корисници

102. Буџетските корисници на основниот буџет на Република Македонија најдоцна до 10-ти во тековниот месец доставуваат преглед на достасани ненамирени обврски, даден во Прилог 8, кој е составен дел на ова упатство, со состојба од последниот ден на претходниот месец.

Прегледот на достасани ненамирени обврски ги содржи следните податоци:

- раздел на буџетскиот корисник,
- РКБ на буџетскиот корисник,
- назив на буџетскиот корисник,
- обврски до 30 дена (освен за расходните ставки 401 и 402),
- обврски до 60 дена (освен за расходните ставки 401 и 402),
- обврски над 60 дена (утужени, неутужени и вкупно, освен за расходните ставки 401и 402),
- вкупно ненамирени обврски по достасаност (освен за расходните ставки 401 и 402),
- вкупно ненамирени обврски по расходна ставка и
- вкупно ненамирени обврски за сите расходни ставки.

За сите достасани ненамирени обврски над 60 дена буџетскиот корисник доставува детално писмено образложение.

103. Буџетските корисници кои во својот состав имаат единки корисници доставуваат збирен преглед за своите обврски и за обврските на своите единки.

104. Доколку буџетските корисници не го достават прегледот на достасани ненамирени обврски во предвидениот рок, Трезорот може да го одложи одобрувањето на финансиските планови на буџетскиот корисник или да го одложи одобрувањето на барањата за плаќање поднесени од страна на буџетскиот корисник.

XI. Спроведување на времено финансирање на буџетските корисници

105. Во услови кога Буџетот на РМ односно Буџетот на општината не е донесен до 31.12 во тековната година за наредната фискална година, Трезорот одобрува исплати на средства по сметки, по потпрограми и ставки на буџетските корисници, но најмногу до една третина од вкупно извршените расходи во првиот квартал од претходната фискална година најдоцна до 31-ви март.

Висината на една третина од вкупно извршените расходи во првиот квартал од претходната фискална година по сметки, по потпрограми и ставки за секој буџетски корисник ја пресметува Трезорот. Врз основа на пресметката на Трезорот, буџетскиот корисник може да врши прераспределби на средства меѓу потпрограми и ставки согласно потребите.

XII. Најавување на очекувани приходи и планирани расходи

106. Заради планирање на ликвидноста на трезорската сметка, буџетските корисници до Министерството за финансии ги најавуваат сите очекувани приливи и планирани одливи чиј неделен кумулативен износ е еднаков или поголем од 10.000.000,00 денари, најдоцна до последниот работен ден од тековната недела, за да бидат вклучени во проектираните приливи и одливи за наредната недела. Во најавата е потребно да се наведе типот на сметката, двоцифреното конто, износот и деновите во кои ќе се реализираат приливите и одливите.

Доколку буџетските корисници, во предвидениот рок, не ги најават сите очекувани приливи и планирани одливи Трезорот може да го одложи одобрувањето на барањата за плаќање поднесени од страна на буџетскиот корисник.

XIII. Преодни и завршни одредби

107. Со влегување во сила на ова упатство, престанува да важи Упатството за трезорско работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 85/06).

108. Ова упатство влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 08-44520/1 Заменик претседател на Владата
28 декември 2009 година и министер за финансии,
Скопје м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

Прилог 1

ОБРАЗЕЦ РКБ

ЗА УПИС НА БУЏЕТСКИТЕ КОРИСНИЦИ ВО РЕГИСТАРОТ НА БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

1. Единствен матичен број на субјектот - ЕМБС :
(издаден од Централен регистар) | | | | | | | | (се пополнуваат 7 бројки)

2. Регистарски кориснички број - РКБ: | | | | | |
(овој податок го пополнува Министерството за финансии)

3. Раздел | | | | | | (се пополнуваат 5 бројки)

4. Назив на буџетски корисник

____

____

5. Улица и број ______________________________

____

6. Населено место ________________________

7. Општина ________________________

8. Единствен даночен број (ЕДБ) | | | | | | | | | | | | | | (се пополнуваат 13 бројки)

9.Шифра на оргаизационен облик на субјектот
(издаден од Државен завод за статистика) | | | | | | (се пополнуваат 5 бројки)

10. Шифра на регистрирана претежна дејност
(согласно со националната класификација на дејности) | | | | | | (се пополнуваат 5 бројки)

11.Ознака на буџетски корисник (прва / втора линија) | |
(овој податок го пополнува Министерството за финансии)

12. Број на телефон ________________________

13. Број на телефакс ________________________

14. Адреса на електронска пошта на органот /институцијата ________________

15. Име и презиме на лице за контакт со Трезорот

____

16. Број на телефон на лицето за контакт со Трезорот ________________

17. Адреса на електронска пошта на лицето за контакт со Трезорот ________________

18. Име и презиме на раководното лице на органот/ институцијата

____

19.Единствен матичен број на раководното лице (ЕМБГ) | | | | | | | | | | | | | | (се пополнуваат 13 бројки)

Датум на поднесување: ________________

Потпис на раководното лице и печат ________________

** Формуларот и другата документација потребно е да бидат на македонски јазик со кирилично писмо.*

Прилог 2

ОБРАЗЕЦ ОС

ЗА ОТВОРАЊЕ НА СМЕТКА НА БУЏЕТСКИТЕ КОРИСНИЦИ

1. Единствен матичен број на субјектот-ЕМБС : | | | | | | | |
(издаден од Централен регистар) (се пополнуваат 7 бројки)

2. Регистарски кориснички број - РКБ: | | | | | |
(се пополнуваат 5 бројки)

3. Раздел | | | | | |
(се пополнуваат 5 бројки)

4. Назив на буџетскиот корисник:

____

____

5. Тип на сметка:

а) 630, 637, 603 или 631 - сметки на основен буџет ________________
(наведете кој тип на сметка)

б) 660 - сметка на буџетот на фондовите

в) 785 - сметка на буџет на донации

г) 786 - сметка на буџет на заеми

д) 787 или 788 - сметки на буџет од самофинансирачки активности ________
(наведете кој тип на сметка)

ѓ) 930 - сметки на приходи на буџет на дотации

е) 937, 903 - сметки на расходи на буџет на дотации ________________
(наведете кој тип на сметка)

ж) 784 -сметка за самопридонес на општини

з) 696 - депозитна сметка

ѕ) 889 - преодна сметка

и) 697 или 789 - наменски сметки ________________
(наведете кој тип на сметка)

ј) други типови на сметки

6.Опис на изворот на финансирање
(на депозитот, грантот, донацијата, заемот-кредитот, самофинансирачката активност)

____

____

____

7. Приходите ќе се евидентираат на:

Приходни конта: (шифра на приходи)	**Потпрограма :** (изразена со 2 алфанумерички знаци)

8. Трезорска канцеларија ________________

Датум на поднесување : **Потпис на раководното лице и печат**

________________ ________________

** Формуларот и другата документација потребно е да бидат на македонски јазик со кирилично писмо.*
Прилог на овој образец е картон на депонирани потписи од сите овластени потписници на сметката

Прилог 3

Министерство за финансии на Република Македонија

КАРТОН НА ДЕПОНИРАНИ ПОТПИСИ

Трезорска канцеларија	Број на сметка

Назив на буџетскиот корисник	ЕМБС на буџетскиот корисник

Населено место	Општина	Адреса	Телефон

рб	Име и презиме / ЕМБГ или број на пасош	Потпис на потписникот
1		2 3 4 5 6 7 8 потпишува колективно со
2		1 3 4 5 6 7 8 потпишува колективно со
3		1 2 4 5 6 7 8 потпишува колективно со
4		1 2 3 5 6 7 8 потпишува колективно со
5		1 2 3 4 6 7 8 потпишува колективно со
6		1 2 3 4 5 7 8 потпишува колективно со

Начин на потпишување на овластените лица:

1.Со еден потпис може да се потпишуваат лицата под реден број: ____________

2.Со [2, 3, 4] потписи може да се потпишуваат лицата под реден број: ____________

Забелешка:

Име и презиме на раководното лице на буџетскиот корисник
Потпис

Печат на институцијата

м.п.

Печат со кој се заверуваат барањата за плаќања

м.п.

Потпис на овластениот работник во Министерството за финансии и печат

Датум на заверка:

Датум на прием: ____________ Примил-вработен: ____________ картонот важи до: ____________

*Формуларот и другите документации потребно е да бидат на македонски јазик со кирилично писмо.

Прилог 4

Образец 60

БАРАЊЕ ЗА ПЛАЌАЊЕ
кои сметки надвор од трезорската сметка

Трезорска канцеларија **Датум на валута** **60**

Трезорска сметка **100000000063095**

Трансакциска сметка

Сметка на буџетски корисник

Назив и седиште на буџетски корисник

Назив и седиште на примач

Расходно конто

Потпрограма

Износ

МКД

Цел на дознака

Повикување на број - одобрување

Потпис и печат

Датум и место на поднесување

место за потврда на прием

Содржина на елементите на образец 60 и начин на пополнување:

1. Во елементот"трезорска канцеларија", се впишува алфанумерички податок кој укажува на седиштето на трезорската канцеларија.

2. Во елементот "датум на валута", се впишува алфанумерички податок кој го означува календарскиот датум кога треба да се изврши плаќањето.

3. Елементот "трезорска сметка", кој е сочинет од 15 нумерички знаци го означува бројот на трезорската сметка - 100000000063095.

4. Во елементот "сметка на буџетски корисник", се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник од која треба да се изврши плаќање.

5. Во елементот "назив и седиште на буџетски корисник", се впишува алфанумерички податокот за називот и седиштетото на буџетскиот корисник од чија сметка треба да се изврши плаќањето.

6. Во елементот "расходно конто", се впишуваат 6 нумерички знаци кои го означуваат видот на расходот, а се пополнуваат согласно со Правилникот за класификација на расходите.

7. Во елементот "потпрограма", се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно со Буџетот за тековната фискална година.

8. Во елементот "цел на дознака", се впишува алфанумерички податок кој се однесува на намената и основот за плаќање (број на договор по кој се плаќа, број на фактура и сл.).

9. Во елементот "потпис и печат", се потпишува овластено лице на буџетскиот корисник кое се оверува со печат на буџетскиот корисник.

10. Во елементот “трансакциска сметка”се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката во чија корист треба да се изврши плаќањето.

11. Во елементот “назив и седиште на примачот”, се впишува алфанумерички податок кој го означува називот и седиштето на имателот на сметката во чија полза се врши плаќањето.

12. Во елементот “износ”, се впишува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето, со запирка, дените ги издвојува од денарите. Во полето за дени се впишуваат два нумерички знака “00” или “50”.

13. Во елементот “повик на број - одобрување”, се впишува алфанумерички податок кој претставува претходно договорен број помеѓу буџетскиот корисник и примачот, а содржи дополнителни информации за основот за плаќањето.

14. Во елементот “датум и место на поднесување”, се впишува нумерички податок за датумот кога е поднесено барањето за плаќање и алфанумерички податок за местото каде е поднесено барањето за плаќање.

15. Елементот “место за потврда на прием”, го пополнува овластено лице во трезорската канцеларија кој служи како доказ дека буџетскиот корисник доставил барање за плаќање.

Образец 70

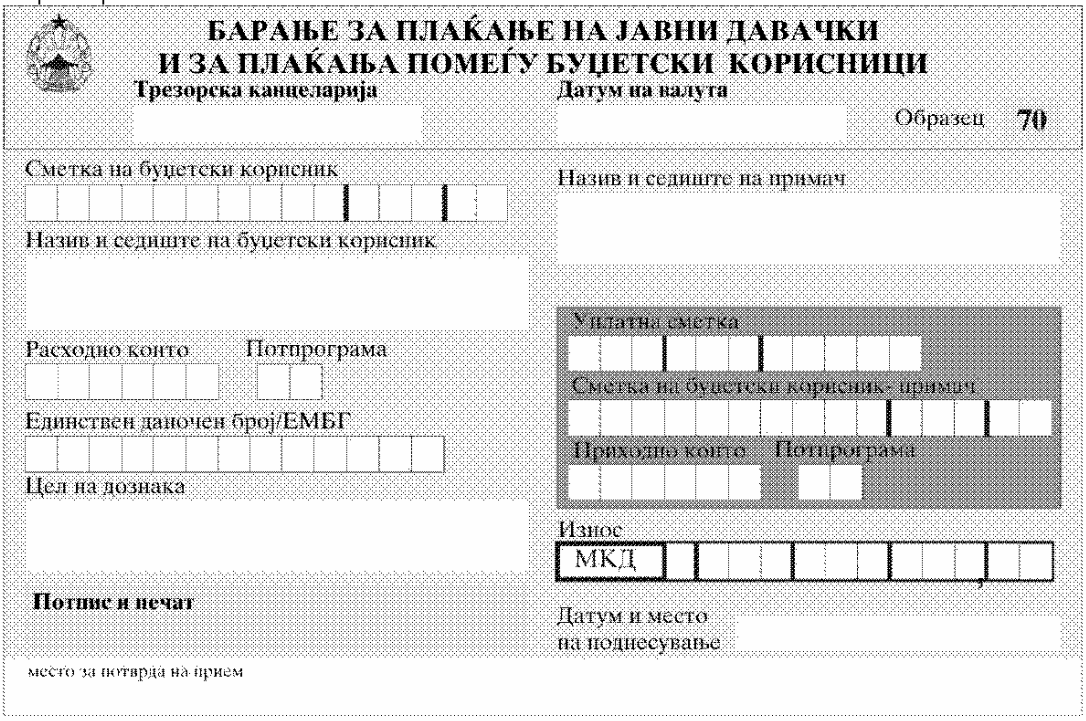
БАРАЊЕ ЗА ПЛАЌАЊЕ НА ЈАВНИ ДАВАЧКИ
И ЗА ПЛАЌАЊА ПОМЕЃУ БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ
Трезорска канцеларија
Датум на валута
Образец 70
Сметка на буџетски корисник
Назив и седиште на примач
Назив и седиште на буџетски корисник
Уплатна сметка
Расходно конто
Потпрограма
Сметка на буџетски корисник- примач
Единствен даночен број/ЕМБГ
Приходно конто
Потпрограма
Цел на дознака
Износ
МКД
Потпис и печат
Датум и место
на поднесување
место за потврда на прием

Содржина на елементите на образец 70 и начин на пополнување:

1. Во елементот “трезорска канцеларија”, се впишува алфанумерички податок кој укажува на седиштето на трезорската канцеларија.

2. Во елементот "датум на валута", се впишува алфанумерички податок кој го означува календарскиот датум кога треба да се изврши плаќањето.

3. Во елементот "сметка на буџетски корисник", се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник од која треба да се изврши плаќањето.

4. Во елементот "назив и седиште на буџетски корисник", се впишува алфанумерички податокот за називот и седиштетото на буџетскиот корисник од чија сметка треба да се изврши плаќањето.

5. Во елементот "расходно конто", се впишуваат 6 нумерички знаци кои го означуваат видот на расходот, а се пополнуваат согласно со Правилникот за класификација на расходите.

6. Во елементот "потпрограма", се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник од чија сметка се врши плаќањето согласно со Буџетот за тековната фискална година.

7. Во елементот "единствен даночен број", се впишуваат 13 нумерички знаци кои претставуваат идентификација на даночниот обврзник.

8. Во елементот "цел на дознака", се впишува алфанумерички податок кој се однесува на намената и основот за плаќање (број на договор по кој се плаќа, број на фактура и сл.).

9. Во елементот "потпис и печат", се потпишува овластено лице на буџетскиот корисник кое се оверува со печат на буџетскиот корисник.

10. Во елементот "назив и седиште на примач", се впишува алфанумерички податок кој го означува називот и седиштето на примачот во чија полза се врши плаќањето.

11. Во елементот "уплатна сметка", се впишува нумерички податок за уплатната сметка согласно со Упатството за начинот на евидентирање и распоредување на јавните приходи, а служи за аналитичка евиденција на видот на приходот. Овој елемент се пополнува само доколку се врши плаќање на даночна обврска или за друга јавна давчка која се евидентира преку уплатна сметка.

12. Во елементот "сметка на буџетски корисник - примач", се впишува нумерички податок кој ја означува сметката на буџетскиот корисник во чија полза се врши уплатата. Овој елемент се пополнува само доколку се врши плаќање помеѓу буџетски корисници и при пренос на средства во рамки на ист буџетски корисник.

13. Во елементот "приходно конто", се впишува нумерички податок од 6 знаци, а се пополнува согласно со Правилникот за класификација на приходите.

14. Во елементот "потпрограма", се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник кон чија сметка се врши плаќањето, согласно со Буџетот за тековната фискална година. Овој елемент се пополнува само доколку се врши плаќање помеѓу буџетски корисници и пренос на средства меѓу сметки на ист буџетски корисник.

15. Во елементот "износ", се впишува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето, со запирка, дените ги издвојува од денарите. Во полето за дени се впишуваат два нумерички знака "00" или "50".

16. Во елементот "датум и место на поднесување", се впишува нумерички податок за датумот кога е поднесено барањето за плаќање и алфанумерички податок за местото каде е поднесено барањето за плаќање.

17. Елементот "место за потврда на прием", го пополнува овластено лице во трезорската канцеларија кој служи како доказ дека буџетскиот корисник доставил барање за плаќање.

Образец 80

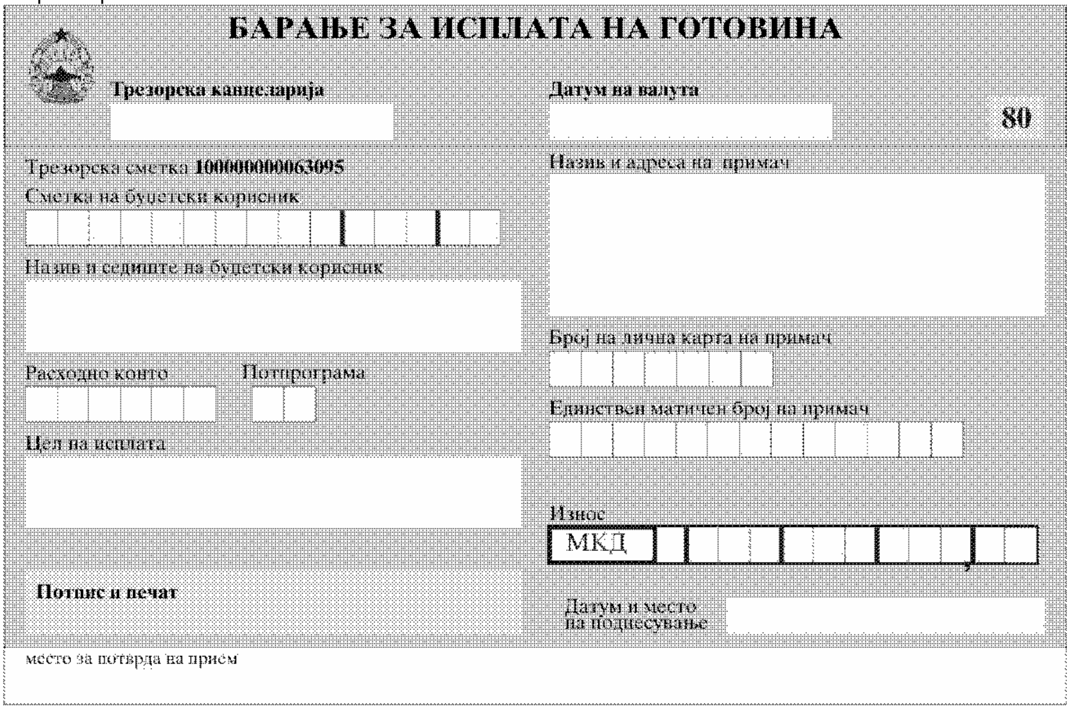
БАРАЊЕ ЗА ИСПЛАТА НА ГОТОВИНА

Трезорска канцеларија

Датум на валута

80

Трезорска сметка 100000000063095

Сметка на буџетски корисник

Назив и седиште на буџетски корисник

Расходно конто

Потпрограма

Цел на исплата

Потпис и печат

Назив и адреса на примач

Број на лична карта на примач

Единствен матичен број на примач

Износ

МКД

Датум и место на подесување

место за потврда на прием

Содржина на елементите на образец 80 и начин на пополнување:

1. Во елементот “трезорска канцеларија”, се впишува алфанумерички податок кој укажува на седиштето на трезорската канцеларија.

2. Во елементот “датум на валута””, се впишува алфанумерички податок кој го означува календарскиот датум кога треба да се изврши подигањето на готовината.

3. Во елементот “трезорска сметка”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои го означуваат бројот на трезорската сметка - 100000000063095.

4. Во елементот “сметка на буџетски корисник”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник која треба да се задолжи за износот на подигнатата готовина.

5. Во елементот “назив и седиште на буџетски корисник”, се впишува алфанумерички податокот за називот и седиштето на буџетскиот корисник од чија сметка треба да се изврши подигањето на готовината.

6. Во елементот “расходно конто”, се впишуваат 6 нумерички знака кои го означуваат видот на расходот, а се пополнуваат согласно со Правилникот за класификација на расходите.

7. Во елементот “потпрограма”, се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно со Буџетот за тековната фискална година.

8. Во елементот “цел на исплата”, се впишува алфанумерички податок кој се однесува на намената и основот за подигање на готовината.

9. Во елементот “потпис и печат”, се потпишува овластено лице на буџетскиот корисник кое се оверува со печат на буџетскиот корисник.

10. Во елементот “назив и адреса на примач”, се впишува алфанумерички податок кој го означува примачот на средствата. Во полето се впишува името, презимето и адресата на физичкото лице како што е евидентирано во документот за идентификација (лична карта), а кое е овластено да ја подигне готовината.

11. Во елементот “број на лична карта на примач”, се впишуваат 7 нумерички знаци и служи како потврда за идентификација при исплата на готовината.

12. Во елементот “единствен матичен број на примач”, се впишуваат 13 нумерички знаци и служи како потврда за идентификација при исплата на готовината.

13. Во елементот “износ”, се впишува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето, со запирка, дените ги издвојува од денарите. Во полето за дени се впишуваат два нумерички знака “00” или “50”.

14. Во елементот “датум и место на поднесување”, се впишува нумерички податок за датумот кога е поднесено барањето за исплата на готовина и алфанумерички податок за местото каде е поднесено барањето за исплата на готовина.

15. Елементот “место за потврда на прием”, го пополнува овластено лице во трезорската канцеларија кој служи како доказ дека буџетскиот корисник доставил барање за исплата на готовина.

Образец 73

БАРАЊЕ ЗА ПОВРАТ НА СРЕДСТВА
на правни лица

Трезорска канцеларија

Датум на валута

Образец 73

Трезорска сметка 100000000063095

Уплатна сметка

Сметка на буџетски корисник

Приходно конто

Потпрограма

Назив и седиште на буџетски корисник

Цел на дознака

Потпис и печат

Трансакциска сметка

Назив и седиште на примач

Единствен даночен број/ЕМБГ

Сметка на буџетски корисник- примач

Расходно конто / приходно конто

Потпрограма

Износ

МКД

Повикување на број - одобрување

Датум и место на поднесување

место за потврда на прием

Содржина на елементите на образец 73 и начин на пополнување:

1. Во елементот “трезорска канцеларија”, се впишува алфанумерички податок кој укажува на седиштето на трезорската канцеларија.

2. Во елементот “датум на валута”, се впишува алфанумерички податок кој го означува календарскиот датум кога треба да се изврши повратот на средства.

3. Во елементот “трезорска сметка”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои го означуваат бројот на трезорската сметка 100000000063095.

4. Во елементот “уплатна сметка”, се впишува нумерички податок за уплатната сметка согласно со Упатството за начинот на евидентирање распоредување и поврат на јавните приходи, а служи за аналитичка евиденција на видот на приходот кој треба да се сторнира. Овој елемент се пополнува само доколку се врши поврат на повеќе или погрешно уплатени јавни приходи (уплатени преку уплатни сметки).

5. Во елементот “сметка на буџетски корисник”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник, или друга сметка во рамките на трезорската сметка од која треба да се изврши повратот на средства. Овој елемент се пополнува само доколку се врши поврат на повеќе или погрешно уплатени средства од сметката на буџетскиот корисник или од друга сметка во рамките на трезорската сметка.

6. Во елементот “приходно конто”, се впишува нумерички податок од 6 знаци, а се пополнува согласно со Правилникот за класификација на приходите.

7. Во елементот “потпрограма”, се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно Буџетот за тековната фискална година. Овој елемент се пополнува само доколку се врши поврат на повеќе или погрешно уплатени средства од сметката на буџетскиот корисник.

8. Во елементот “назив и седиште на буџетски корисник”, се впишува алфанумерички податокот за називот и седиштетото на буџетскиот корисник од чија сметка треба да се изврши повратот на средствата, односно називот на уплатната сметка од која треба да се изврши повратот.

9. Во елементот “цел на дознака”, се впишува алфанумерички податок кој се однесува на основот за поврат на средствата (на пр. , број на решение за поврат на средства донесен од надлежен орган и сл.).

10. Во елементот “потпис и печат”, се потпишува овластено лице на буџетскиот корисник кое се оверува со печат на буџетскиот корисник.

11. Во елементот “трансакциска сметка””, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката во чија корист треба да се изврши повратот на средствата . Доколку повратот се врши кон сметката на буџетскиот корисник, во елеметот “сметка на примачот”, се впишува трезорската сметка 100000000063095.

12. Во елементот “назив и седиште на примач”, се впишува алфанумерички податок кој го означува називот и седиштето на на примачот или буџетскиот корисник во чија полза се врши повратот на средствата.

13. Во елементот “единствен даночен број”,/ЕМБГ, се впишуваат 13 нумерички знаци кои претставуваат идентификација на даночниот обврзник. односно физичкото лице

14. Во елементот “сметка на буџетски корисник - примач”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник на која треба да се изврши повратот на средства. Овој елемент се пополнува само доколку се работи за поврат во корист на сметката на буџетскиот корисник.

15. Во елементот “расходно / приходно конто”, се впишуваат 6 нумерички знаци кои го означуваат видот на расходот кој треба да се сторнира, а се пополнуваат согласно со Правилникот за класификација на расходите односно со приходно конто, кое се пополнува согласно со Правилникот за класификација на приходите. Овој елемент се пополнува само доколку се работи за поврат во корист на сметка на буџетски корисник.

16. Во елементот “потпрограма”, се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно со Буџетот за тековната фискална година. Овој елемент се пополнува само доколку се работи за поврат во корист на сметка на буџетски корисник.

17. Во елементот “износ”, се впишува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето, со запирка, дените ги издвојува од денарите. Во полето за дени се впишуваат два нумерички знака “00” или “50”.

18. Во елементот “повик на број - одобрување”, се впишува алфанумерички податок кој претставува претходно договорен број помеѓу налогодавачот и примачот, а содржи дополнителни информации за основот за повратот на средства.

19. Во елементот “датум и место на поднесување”, се впишува нумерички податок за датумот кога е поднесено барањето и алфанумерички податок за местото каде е поднесено барањето.

20. Елементот”место за потврда на прием”, го пополнува овластено лице во трезорската канцеларија кој служи како доказ дека буџетскиот корисник доставил барање за поврат во готови пари на физички лица.

Образец 78

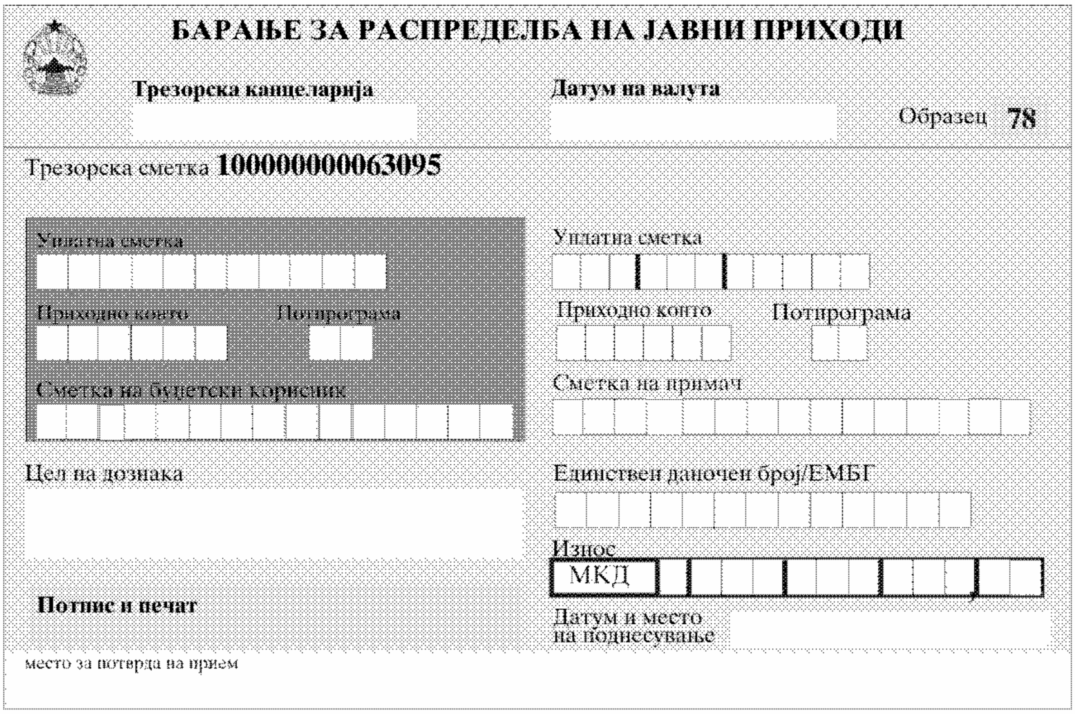
БАРАЊЕ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ЈАВНИ ПРИХОДИ

Трезорска канцеларија

Датум на валута

Образец 78

Трезорска сметка 100000000063095

Уплатна сметка

Приходно конто

Потпрограма

Сметка на буџетски корисник

Уплатна сметка

Приходно конто

Потпрограма

Сметка на примач

Цел на дознака

Единствен даночен број/ЕМБГ

Износ

МКД

Потпис и печат

Датум и место на поднесување

место за потврда на прием

Содржина на елементите на образец 78 и начин на пополнување:

1. Во елементот “датум на валута”, се впишува алфанумерички податок кој го означува календарскиот датум кога треба да се изврши барањето.

2. Во елементот “уплатна сметка”, се впишува нумерички податок за уплатната сметка согласно со Упатството за начинот на евидентирање, распоредување и поврат на јавните приходи, а служи за аналитичка евиденција на видот на приходот.

3. Во елементот “приходно конто” се впишува нумерички податок од 6 знаци, а се пополнува согласно со Правилникот за класификација на приходите.

4. Во елементот “сметка на буџетски корисник”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник . Овој елемент се пополнува само доколку се врши распределба на средства од сметка на буџетски корисник.

5,Во елементот “приходно конто”, се впишува нумерички податок од 6 знаци, а се пополнува согласно со Правилникот за класификација на приходите.

6. Во елементот “потпрограма”, се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно со Буџетот за тековната фискална година

7. Во елементот “цел на дознака”, се впишува алфанумерички податок кој се однесува на основот за распределба на средствата (број на решение и сл.).

8.Во елементот “потпис и печат”, се потпишува овластено лице од овластената институција за распределба кое се оверува со печат.

9. Во елементот “уплатна сметка”, се впишува нумерички податок за уплатната сметка согласно со Упатството за начинот на евидентирање и распоредување на јавните приходи, а служи за аналитичка евиденција на видот на приходот. Овој елемент се пополнува само доколку се врши распределба меѓу уплатни сметки, односно пренасочување

10. Во елементот “сметка на буџетски корисник” “, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на буџетскиот корисник или на други сметки во чија корист се врши распределба на јавните приходи.

11. Во елементот “приходно конто”, се впишува нумерички податок од 6 знаци, а се пополнува согласно со Правилникот за класификација на приходите.

12. Во елементот “потпрограма”, се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно со Буџетот за тековната фискална година. Овој елемент се пополнува само доколку се работи за распределба во корист на сметката на буџетскиот корисник.

13. Во елементот “единствен даночен број”,/ЕМБГ се впишуваат 13 нумерички знаци кои претставуваат идентификација на даночниот обврзник. Овој елемент неопходно се пополнува доколку се врши распределба од уплатна сметка на уплатна сметка.

14. Во елементот “износ”, се впишува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето, со запирка, дените ги издвојува од денарите. Во полето за дени се впишуваат два нумерички знака “00” или “50”.

15. Во елементот “датум и место на поднесување”, се впишува нумерички податок за датумот кога е поднесено барањето и алфанумерички податок за местото каде е поднесено барањето.

16. Елементот”место за потврда на прием”, го пополнува овластено лице во Министерството за финансии кој служи како потврда дека во Министерството за финансии е примено барањето за распределба на јавни приходи.

Заеднички елементи:

1. Барањата за плаќање на хартија се дизајнирани во правоаголен облик и се во два примерока од еден дел (на самокопирачка хартија, која обезбедува квалитетен пренос на податоци на копијата).

2. Вториот примерок од барањата за плаќање задолжително има ознака “копија” и истиот останува кај налогодавачот како доказ за поднесеното барање за плаќање.

3. Сите обрасци се со димензии 99 x 150мм, се во одредена боја, со исклучок на полињата во кои се впишуваат податоци, кои се со бела боја. Линиите со кои се обрабени полињата и буквите на исписите се со црна боја. Називите на елементите се испишани со Македонска поддршка во изведба **Bold** и со големина 6.

4.Бојата на задницата на одделни барања за плаќање е следна:

4.1. Барањето за плаќање кон сметки надвор од Трезорската сметка (образец 60) е од палетата Ц:0,M:40,S:20,K:0;

4.2. Барање за плаќање кон сметки во рамки на Трезорската сметка (образец 70), Барање за безготовински поврат на средства (образец 73) и барањето за распределба на јавни приходи (образец 78) е од палетата Ц:16,M:0,S:32,K:0;

4.3. Барањето за исплата на готовина (образец 80) е од палетата Ц:40,M:0,S:0,K:0.

5. Бојата на посебните делови во обрасците 70, 73, 78 кои се обрабени со линија и кои во приложените обрасци се означени како потемни полиња и претставуваат рамка на 2 или 3 елементи се од истата палета на боја како и задницата на образецот, но потемна. Во обрасците 70, 73 и 78 задницата на затемнетото поле е од палетата Ц:68,M:0,S:64,K:0,

6. Задницата на полето во кое е впишан бројот на образецот, како и задницата на полето на елементот “Потпис и печат” е од палетата Ц:20,M:0,S:0,K:20.

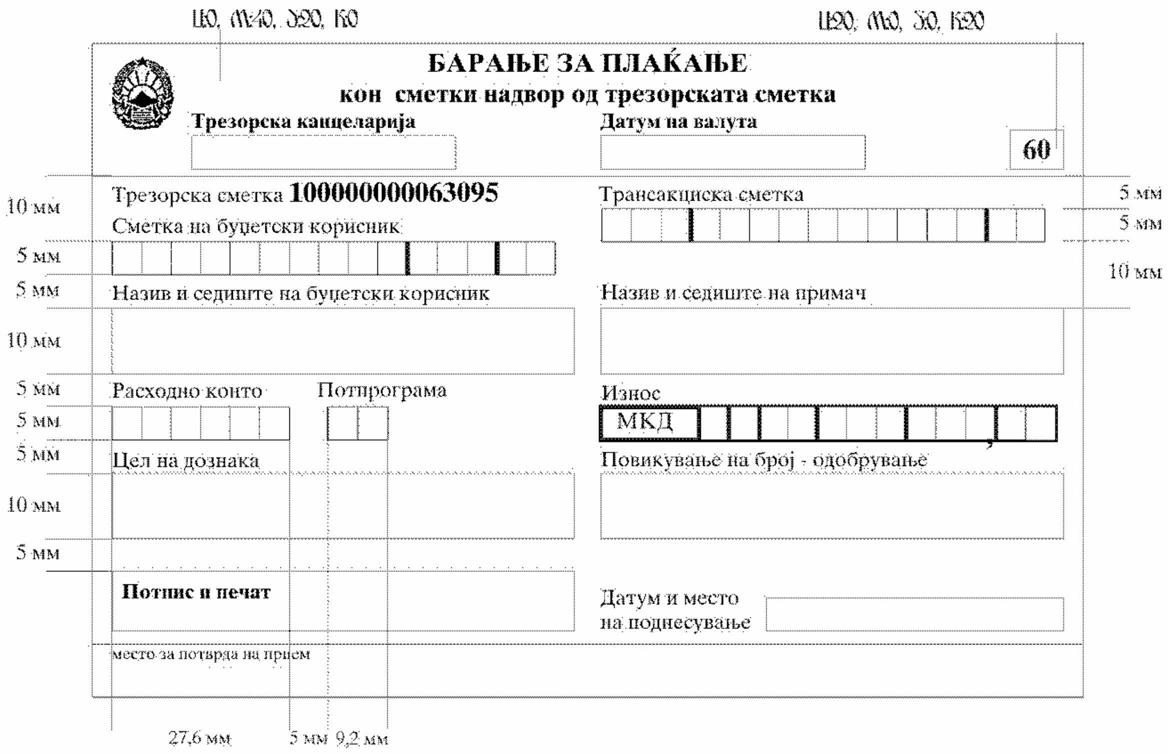

ДИМЕНЗИИ НА (образец 60)
БАРАЊЕ ЗА ПЛАЌАЊЕ КОН СМЕТКИ НАДВОР ОД ТРЕЗОРСКАТА СМЕТКА

ДИМЕНЗИИ НА (образец 70)
БАРАЊЕ ЗА ПЛАЌАЊЕ КОН СМЕТКИ ВО РАМКИ НА ТРЕЗОРСКАТА СМЕТКА

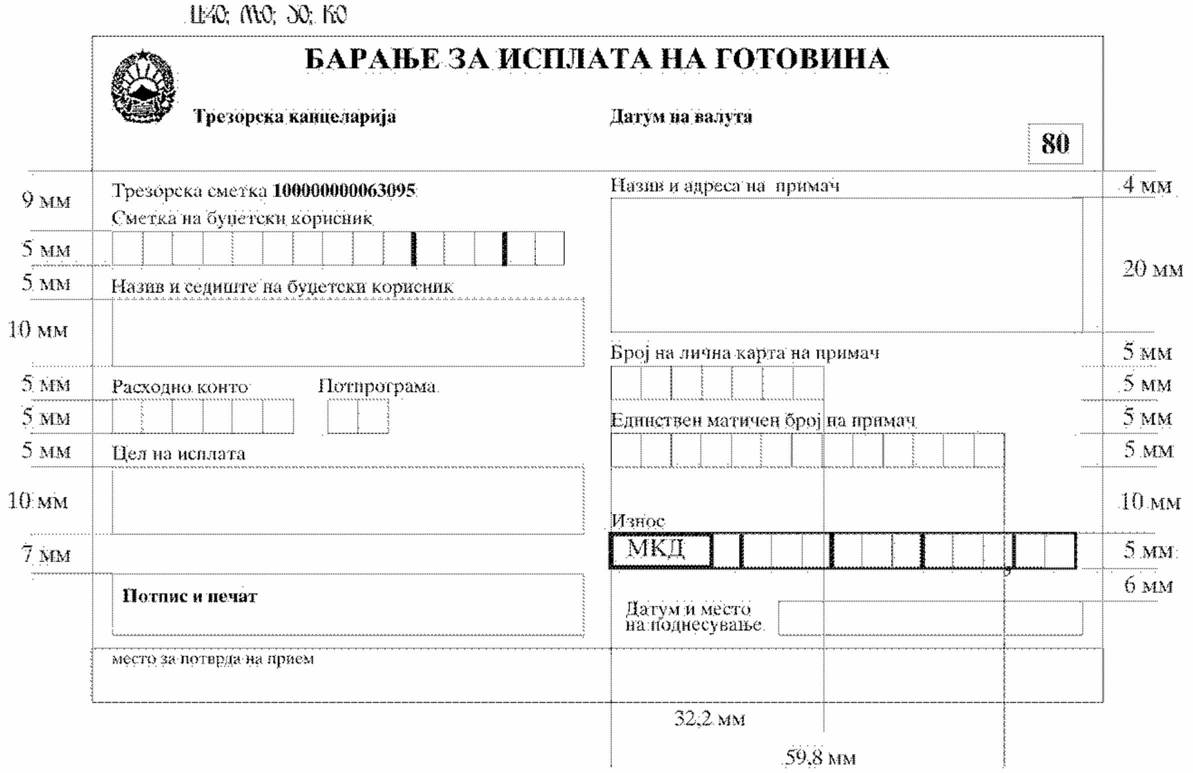

ДИМЕНЗИИ НА (образец 80)
БАРАЊЕ ЗА ИСПЛАТА НА ГОТОВИНА

ДИМЕНЗИИ НА (образец 73)
БАРАЊЕ ЗА БЕЗГОТОВИНСКИ ПОВРАТ НА СРЕДСТВА

БАРАЊЕ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ЈАВНИ ПРИХОДИ

Трезорска канцеларија **Датум на валута** **78**

Трезорска сметка **100000000063095**

Уплатна сметка

Приходно конто Потпрограма

Сметка на буџетски корисник

Уплатна сметка

Приходно конто

Сметка на примач

Цел на дознака

Единствен даночен број/ЕМБГ

Износ

МКД

Потпис и печат

Датум и место на поднесување

место за потврда на прием

ДИМЕНЗИИ НА (образец 78)
БАРАЊЕ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ЈАВНИ ПРИХОДИ

Прилог 5

Годишен финансиски план на расходи по квартали за _______ година

раздел	ркб	тип на сметка	индивидуална партија	назив на буџетски корисник

број на потпрограма	Назив на потпрограма	расходна ставка	Планиран износ по квартали				
			K1	K2	K3	K4	вкупно годишно
Вкупно							

Образложение:

Прилог 6

Квартален финансиски план на расходи по месеци за квартал ______ година

раздел	ркб	тип на сметка	инд. партија	Назив на буџетски корисник

број на потпрограма	Назив на потпрограма	расходна ставка	Планиран износ по месеци			
			М1	М2	М3	вкупно квартално
Вкупно						

Образложение:

Прилог 7

Образец за преземена обврска - 01

- пријава
- промена
- поништување

Број на обврска *

Датум на документ

Вкупен износ

во денари МКД

во странска валута

раздел | ркб | назив и седиште на буџетски корисник

бр. на документ | вид на документ | опис на обврската

тип на договор

број на согласност

буџетски корисник

сметка на добавувач/примач

назив и седиште на добавувач/примач

сметка | потставка | програма

Термински план за плаќање

	(датум на валута)	(износ)		(датум на валута)	(износ)
1			7		
2			8		
3			9		
4			10		
5			11		
6			12		

потпис и печат

датум и место на поднесување

место за потврда на прием

Трезорска канцеларија

датум на прием

потпис

* При пријава полето не се пополнува

На образецот О1 се пополнуваат следниве елементи:

- Во елементот “пријава” се впишува знакот “X” доколку се работи за пријавување на преземена обврска.
- Во елементот “промена” се впишува знакот “X” доколку се работи за промена на елементите на образецот.
- Во елементот “ поништување” се впишува знакот “X” доколку се работи за поништување на претходно пријавена преземена обврска.
- Во елементот “број на обврска” се впишува нумерички податок за бројот на обврската. Буџетските корисници не го пополнуваат овој елемент доколку се работи за пријавување на обврската (бројот на обврската се доделува автоматски при евидентирање на пријавената обврска, а во образецот О1 се пополнува од страна на овластеното лице во Трезорската канцеларија).
- Во елементот “датум на документ” се впишува нумерички податок кој го означува календарскиот датум кога документот е заверен од овластената институција, односно датумот кога е преземена обврската.
- Во елементот “Вкупен износ - во денари” се впишува нумерички податок изразен во македонски денари, најмногу до 10 цифри, кој го означува вкупниот износ на обврската согласно со документот со кој истата е преземена. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето, со запирка, дените ги издвојува од денарите. Во полето за дени се впишуваат два нумерички знака “00” или “50”. Овој елемент се пополнува само во случај доколку преземената обврска во документацијата која е основ за нејзино преземање е искажана во денари.
- Во елементот “Вкупен износ - во странска валута” се впишува ознаката на странската валута и нумерички податок изразен во истата, најмногу до 10 цифри, кој го означува вкупниот износ на обврската согласно со документот со кој истата е преземена. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња со два нумерички знака се впишува децималниот износ. Овој елемент се пополнува само во случај доколку во документацијата која е основ за преземање на обврските постои девизна клаузула.
- Во елементот “опис на курсот” се впишува алфанумерички податок со кој се опишува курсот по кој ќе се пресметува обврската на денот на нејзиното доспевање односно по кој ќе се врши плаќањето (куповен, продажен, среден, на менувачки пазар, банкарски пазар или на НБРМ)
- Во елементот “раздел” се впишува нумерички податок кој ја означува организационата шифра на буџетскиот корисник.
- Во елементот “ркб” се впишува нумерички податок кој го означува регистарскиот број на буџетскиот корисник.
- Во елементот “назив и седиште на буџетски корисник”, се впишува алфанумерички податок за називот и седиштето на буџетскиот корисник кој ја презема обврската.
- Во елементот “број на документ” се впишува алфанумерички податок кој го претставува бројот на документот по кој настанала обврската и сл.
- Во елементот “вид на документ” се впишува алфанумерички податок за видот на документот врз основа на кој е преземена обврската (решение, нарачка, договор, законска обврска).
- Во елементот “опис на обврската” се впишува алфанумерички податок за видот на обврската;
- Во елементот “број на согласност” се впишува алфанумерички податок кој го означува бројот на дадената согласност од Министерството за финансии. Овој елемент се пополнува само при пријавување на обврски за кои е потребна претходна согласност од Министерството за финансии.
- Елементот “буџетски корисник” се пополнува само доколку добавувачот е буџетски корисник или единка корисник, со впишување на знакот “X”.
- Во елементот “сметка на примач”, се впишуваат 15 нумерички знаци кои ја означуваат сметката на правното лице- добавувач назначено во документот врз основа на кој е преземена обврската.
- Во елементот “назив и седиште на примач”, се впишува алфанумерички податок кој го означува називот и седиштето на правното лице- добавувач назначено во документот врз основа на кој е преземена обврската.
- Во елементот “сметка” се впишува нумерички податок кој ја означува сметката на буџетскиот корисник од која ќе се вршат плаќањата по преземената обврска.

- Во елементот “потставка” се впишуваат 6 нумерички знаци кои го означуваат видот на расходот за кој е преземена обврска, а се пополнуваат согласно со Правилникот за класификација на расходите и планираните расходи со буџетот на корисниците.
- Во елементот “потпрограма” се впишуваат 2 нумерички знака кои ја означуваат потпрограмата на буџетскиот корисник согласно со Буџетот на Република Македонија за тековната или наредната фискална година, од која ќе се вршат плаќањата за преземените обврски.
- Во елементот “дата на валута” се впишува нумерички податок кој го означува календарскиот датум кога треба да се извршат плаќањата. Полињата од овој елемент се пополнуваат согласно со утврдената динамика на плаќање од страна на корисникот.
- Во елементот “износ” се впишува нумерички податок, најмногу до 10 цифри, кој го означува секој поединечен износ на плаќање согласно со утврдената динамика. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња за износ, се ставаат две ѕвездички (**) заради избегнување на злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во децимали (со две децимални места). Износот се пополнува во валутата во која е искажана преземената обврска во документацијата која е основ за преземање на обврските.
- Во елементот “потпис и печат” се потпишува овластеното лице на буџетскиот корисник и се оверува со печат на институцијата.
- Во елементот “датум и место на поднесување” се впишува нумерички податок кој го означува календарскиот датум и алфанумерички податок кој го означува местото на поднесување на образецот, односно седиштето на Трезорската канцеларија.
- Во елементот “Трезорска канцеларија”, се впишува алфанумерички податок кој го означува седиштето на Трезорската канцеларија.
- Во елементот “датум на прием” се впишува нумерички податок кој го означува календарскиот датум на прием на образецот.
- Во елементот “потпис” се потпишува овластеното лице од Трезорската канцеларија кое го врши приемот на образецот.

Прилог 8

Преглед на достасани ненамирени обврски

раздел	ркб	назив на буџетски корисник

период	Обврски до 30 дена	Обврски до 60 дена	Обврски над 60 дена			Вкупно ненамирени обврски по достасаност
			утужени	неутужени	вкупно	
јануари						
февруари						
март						
април						
мај						
јуни						
јули						
август						
септември						
октомври						
ноември						
декември						
Вкупно						

Образложение:

расходна ставка	Вкупно ненамирени обврски по ставки
420	
421	
423	
424	
425	
426	
451	
452	
461	
462	
463	
464	
465	
466	
467	
468	
469	
471	
472	
473	
474	
481	
482	
483	
484	
485	
486	
487	
488	
489	
491	
492	
Вкупно	

УПРАВА ЗА СЕМЕ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ

3423.

Врз основа на член 52 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија" бр.39/06 и 89/08), Управата за семе и саден материјал во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство го објавува запишувањето на сорти на земјоделски растенија во

НАЦИОНАЛНА СОРТНА ЛИСТА

Во Национална сортна листа се запишуваат следните сорти:

Вид на растение	Ознака на сортата	Година на воведување на сортата	Фирма односно име и презиме на одржувачот на сортата, односно застапникот
Г ГРАДИНАРСКИ РАСТЕНИЈА			
Г.23 Lycopersikum eskuientum L – домат во заштитен простор	MATRERO F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија" - ДООЕЛ, ул."Рузвелтова" бр.22, Скопје
	ATERMONA F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул."Рузвелтова" бр.22, Скопје
	STEALTH F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул."Рузвелтова" бр.22, Скопје
	FLEXXION F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул."Рузвелтова" бр.22, Скопје
	Pikasso F1	2009	Enza Zaden-Holland "Рима Комерц" ул."Климент Охридски" б.б. Струмица
	Izmir F1	2009	Syngenta seeds B.V. – Холандија "Холма" ДОО Струмица, ул. "Маршал Тито" бр.109 Струмица
	Minaret F1	2009	Syngenta seeds B.V. – Холандија "Холма" ДОО Струмица, ул. "Маршал Тито" бр.109 Струмица
Г.18 Cucumis Sativus L-краставица во заштитен простор	GRIZLI F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје
	VENUS F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје

	LUBERON F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје
Г.14 Capsikum annum L-пиперка во заштитен простор	HV 410 F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје
	Kais F1	2009	Syngenta seeds B.V. – Холандија "Холма" ДОО Струмица, ул."Маршал Тито" бр.109 Струмица

Се продолжува запишувањето на сортите во Националната сортна листа:

Вид на растение	Ознака на сортата	Година на воведување на сортата	Фирма односно име и презиме на одржувачот на сортата, односно застапникот
Г.23 Lycopersikum eskuientum L – домат во заштитен простор	AMATI F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје

	OPTIMA F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје
Г.18 Cucumis sativus L-краставица во заштитен простор	DARINA F1	2009	SVS - Холандија "Агрохемија"- ДООЕЛ, ул. "Рузвелтова" бр.22, Скопје

Бр.18-17627/1
18 декември 2009 година
Скопје

Директор,
м-р **Менсур Камбери**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

3424.

Врз основа на член 99 став 4 од Законот за социјална заштита („Службен весник на Република Македонија" бр. 79/2009), министерот за труд и социјална политика донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТАРНА ОДЛУКА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ЈУ МЕЃУОПШТИНСКИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА ПРИЛЕП

1. Се дава согласност на Статутарната Одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа Прилеп, број 02-1492/6, донесен од Управниот одбор на Јавната установа, на седницата одржана на 19.10.2009 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 10-15939/2
18 декември 2009 година
Скопје

Министер,
Џељаљ Бајрами, с.р.

3425.

Врз основа на член 40 став 4 од Законот за социјалната заштита (,,Службен весник на РМ,, број 79/2009 година), министерот за труд и социјална политика, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ ЗА СТАНДАРДИТЕ ВО ПОГЛЕД НА ПОТРЕБЕН ПРОСТОР, ОПРЕМА И СТРУЧЕН КАДАР, НИВОТО НА ПОДДРШКА, НАЧИНОТ И ПРОГРАМАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОДДРШКАТА ЗА САМОСТОЈНО ЖИВЕЕЊЕ ВО СТАНБЕНА ЕДИНИЦА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат поблиските услови за стандардите во поглед на потребен простор, опрема и стручен кадар, нивото на поддршка, начинот и програмата за остварување на поддршката за самостојно живеење со поддршка во станбена единица.

Член 2

Правото на самостојно живеење со поддршка за лице со ментална или телесна попреченост се остварува во посебна станбена единица со постојана или повремена помош од стручни или други лица (во натамошниот текст:,,поддршка,,) во која се сместени најмногу пет корисници, врз основа на решение од надлежниот центар за социјална работа и програма за остварување на поддршката.

Простор

Член 3

Станбените единици се организираат во куќа или стан, во станбен простор адекватен на возраста и потребите на корисникот.

Член 4

Локацијата на станбената единица треба да биде во населено место, со развиени сообраќајни врски и друга инфраструктура, пристап до основните служби (центар за социјална работа, здравствени институции), да има можност за прифаќање и интегрирање во заедницата и остварување на редовни контакти со блиските сродници на корисникот.

Објектот треба да биде приклучен на електрична, водоводна и канализациска мрежа и да има приклучено телефонска линија.

Околу објектот треба да има изведен приод до објектот кој овозможува непречен пристап за пешаци и возила и непречено движење на лице во инвалидска количка и други потешко подвижни лица.

Станбената единица во која се сместуваат лица со телесна попреченост, по правило, треба да биде на приземје, а доколку објектот е на кат треба да има лифт со димензии на кабината 100/210 см.

Влезот во просториите и пристапот до станбената единица и сите заеднички простории треба да биде без архитектонски бариери.

Член 5

Станбената единица треба да има просторија за дневен престој, две спални соби, кујна опремена за подготвување и сервирање на храна, трпезарија или дел од просторијата за дневен престој да се користи за оваа намена и санитарен чвор.

Во просториите на станбената единица треба да се обезбеди природна светлина и редовно проветрување.

Член 6

Ходникот во објектот каде што се сместени корисници со телесна попреченост треба да биде широк најмалку 180 см.

Вратите во просториите треба да бидат без прагови и од материјал кој не може да се оштети, за да се спречи повредувањето на корисниците.

Вратите во просториите во кои се сместени корисници со телесна попреченост и намалена подвижност треба да бидат широки најмалку 100 см.

Површината на спалната соба треба да изнесува 6 м2 по подвижен корисник, односно 7 м2 по корисник во инвалидска количка и во една спална соба треба да има најмногу по три корисници.

Опрема

Член 7

Станбената единица треба да има опрема која ќе одговара на намените и потребите на корисникот и тоа:

- во просторијата за дневен престој: софа, витрина, фотелји, клупска масичка, ТВ апарат, радио апарат и ситна опрема;
- во просторијата за јадење: маси и столчиња;
- во спалните соби: кревети со димензии 90/200/50 сантиметри, гардеробер со посебно место за секој корисник, столица-фотелја. Во спалните соби за корисници со телесна попреченост, растојанието помеѓу креветите треба да изнесува најмалку 120 см.;
- кујната: опрема за готвење, шпорет, фрижидер, прибор за јадење, чинии, корпа за ѓубре;
- купатило: када или туш кабина, лавабо, вц школка, пешкири, машина за перење и
- останато: пегла, светилки, грејни тела

Во сите простории за корисниците со телесна попреченост и намалена подвижност треба да има вградено држачи за потпомогнато движење.

Потребен стручен и друг кадар

Член 8

За организирано живеење во станбена единица со постојана или повремена помош треба да има соодветен број на стручни или други лица и тоа:

- еден раководител на осум станбени единици (дефектолог, социјален работник, психолог или педагог);
- еден координатор за поддршка на четири станбени единици (дефектолог, социјален работник, психолог или педагог);
- За обезбедување на постојана - 24 часовна поддршка потребни се три негователи-работни асистенти на една станбена единица (ВСС, ССС или основно образование), а доколку се обезбедува повремена поддршка потребни се два негователи-работни асистенти на една станбена единица (ВСС, ССС или основно образование).

Ниво на поддршка

Член 9

Поддршката на корисникот во станбената единица се обезбедува во зависност од неговата психофизичка состојба, а се насочува кон оспособување за самостоен живот, самостојно купување на храна и учество во подготовката на секојдневните оброци, односно самостојно подготвување на оброци, развивање на работни активности, помош при вработување, превенција од ризични форми на однесување.

Член 10

Нивоата на поддршка се определуваат според потребите на корисникот и можат да бидат:

- постојана односно 24 часовна поддршка, се додека му е потребна на корисникот;
- повремена поддршка која се обезбедува во текот на денот или неколку пати во текот на седмицата.

Член 11

Лицата кои даваат поддршка треба да добијат соодветна едукација (почетна и континуирана), според програма изготвена и спроведена од ЈУ Завод за социјални дејности, согласно со Законот за социјалната заштита.

Член 12

За спроведување на социјална интеграција на корисниците, организирање на слободни активности и други активности, може да се ангажираат волонтери, кои имаат соодветна обука и може да се оствари соработка со соодветно здружение на граѓани.

Начин и програма за остварување на поддршката

Член 13

На лицата со ментална или телесна попреченост кои остваруваат право на самостојно живеење со поддршка им се обезбедува

задоволување на основните животни потреби, како што се домување, исхрана, одржување на лична хигиена, перење и пеглање на постелнината и алиштата, обезбедување на облека, нега и грижа за здравјето, вршење на работни активности, помош при вработување и други активности за нивно оспособување за самостојно живеење или живеење со поддршка.

Член 14

Координаторот за поддршка, во соработка со корисникот и/или законскиот застапник на корисникот, изработува план за индивидуална работа со корисникот и се грижи да ги добие потребните услуги на заштита и поддршка, развива и унапредува мрежа на социјални односи, особено со неговото семејство, со цел оспособување на корисникот за самостоен живот.

При изработка на индивидуалниот план за работа со корисникот, учествува и центарот за социјална работа, со чие решение е сместен корисникот.

Координаторот на станбените единици на секои три месеци доставува извештај за секој корисник на оваа услуга, до надлежниот центар за социјална работа.

Раководителот врз основа на редовно следење врши оценување на реализирањето на планот за индивидуална работа со корисникот.

Член 15

Во станбената единица се обезбедува самостојно живеење со поддршка на корисникот согласно со Програма за остварување на поддршката која содржи:

1. нега која опфаќа помош при одржување на личната хигиена, помош при облекување и соблекување на корисникот, помош при хранење на корисникот, одржување на хигиената на постелнината на корисникот, одржување на хигиената на просториите, дезинфекција на помагалата и на останатиот прибор, воочување на промени кај корисникот и известување на медицински лица;

2. грижа за здравјето која опфаќа:

- следење на општата здравствена состојба преку набљудување на корисникот и евиденција (општ изглед, подвижност, промени во однесување) мерење на притисок, пулс и температура;

- организирање на давање на здравствени услуги – придружба при остварување на услугите на примарна здравствена заштита и специјалистички здравствени услуги, соработка со лекарот на примарната здравствена заштита, обезбедување и давање на редовна терапија (лекарства);

- непосредно давање на здравствена услуга по извршена медицинска интервенција, соработка со лекарот, давање на итна помош во рамки на својата оспособеност до доаѓање на лекарот, работа на заштита и унапредување на здравјето, одржување на хигиена, примена на мерки за контрола на заразни болести, процена на состојба на раната и нејзино санирање (вклучувајќи чистење на раната и промена на

завои), примена на техники за правилно поставување и поместување на корисникот (вежби на движење, пренесување, преместување и користење на помагала);

3. социјална работа која опфаќа запознавање на корисникот со новата средина, давање на помош при адаптација, помош при задоволување на секојдневните потреби, стручна работа и соработка со семејството на корисникот, подготовка на корисникот за примена на други облици на заштита, соработка со надлежните центри за социјална работа, соработка со останатите субјекти, следење на програмите за работа, примена на различни методи на поддршка, со цел оспособување за решавање на проблемите, советодавна работа и поддршка на корисникот и членовите на неговото семејство, групна работа, водење на евиденција и документација;

4. организирање на работна активност преку оспособување за извршување на работни активности (повторување на пооделни фази од работните операции, одржување на средствата за работа, развивање на чувството за ред и точност), одржување на стекнатите способности (овозможување на постепено прилагодување на соодветната работа со цел побрзо и попродуктивно вклучување во работниот процес), развивање на културно-хигиенски навики, развивање на чувството на сигурност во секојдневните ситуации, запознавање на поблиската и пошироката околина, вршење занаетчиски работи во работилници, помагање во извршувањето на секојдневните работи;

5. грижа во текот на ноќта преку следење на однесувањето и навиките на корисникот, учество во подготовките за спиење и будење на корисникот, надзор на корисникот во текот на ноќта, преземање на потребни активности во текот на ноќта и

6. обезбедување на придружба и носење, односно помош при извршување на секојдневните активности во и надвор од станбената единица, помош при движење во количка, помош при станување и легнување во кревет, помош при преместување од кревет во количка и обратно, помош при влез и излез од превозно средство.

Член 16

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во ,, Службен весник на Република Македонија,,.

Бр. 16-17054/1
23 декември 2009 година
Скопје

Министер за труд
и социјална политика,
Џељаљ Бајрами, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3426.

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 4 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр.63/06, 36/07 и 106/08) Регулаторната Комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 30. декември 2009 година, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НАЧИН И УСЛОВИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА ЦЕНИ ЗА ПРЕНОС, ДИСТРИБУЦИЈА И СНАБДУВАЊЕ СО ПРИРОДЕН ГАС

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со Правилникот за начин и услови за регулирање на цени за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас (во понатамошниот текст: Правилник), се уредува начинот и условите за формирање, одобрување и контрола на цените (во понатамошниот текст: регулирање на цените), со кој се остварува приход потребен за вршење на следните регулирани дејности, како јавна услуга:

- пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас,
- дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, и
- снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас .

Одредбите на овој Правилник, се однесуваат на правните лица кои што врз основа на Законот за енергетика и лиценци издадени од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија ги вршат регулираните дејности наведени во став 1 од овој член (во понатамошниот текст: регулирано претпријатие).

Член 2
Цели

Регулирањето на цените на природниот гас на начин и постапка утврдени со овој Правилник има цел да обезбеди:

- создавање на стабилни и предвидливи услови за работење на регулираните претпријатија при вршење на регулираните дејности од член 1 на овој Правилник;
- заштита од злоупотреба од доминантна и монополска положба на регулираните претпријатија;
- урамнотежување на меѓусебните интереси на регулираните претпријатија вршители на регулирани дејности од член 1 од овој Правилник и на корисниците на регулираните дејности;
- потикнување за ефикасно работење на регулираните претпријатија;
- создавање услови за развој и одржување на постојните и изградба на нови капацитети за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас;
- заштита на потрошувачите на природен гас и обезбедување на сигурно, континуирано и безбедно снабдување со природен гас;
- надоместување на економски оправдани трошоци коишто регулираните претпријатија ги имаат во вршењето на регулираната дејност и соодветен принос на капитал;
- подобрување на квалитетот на услугите кои ги даваат претпријатијата;
- стабилни и предвидливи односи на пазарот на природен гас, кои обезбедуваат поволни услови за привлекување на инвеститори; и
- недискриминаторен третман на регулираните претпријатија и примена на објективни критериуми и транспарентни методи и постапки за регулирање на цените на природниот гас.

Член 3

При регулирањето на цените на дејностите од член 1, став 3 на овој Правилник, се користи методологија врз основа на поттикнувачка ценовна регулатива за определен регулиран период, со примена на метод на регулирана максимална цена.

Метод на регулирана максимална цена од став 1 од овој член, значи утврдување на цена која обезбедува доволен приход за покривање на оправданите трошоци во регулираниот период определен согласно членот 4 од овој Правилник.

Член 4
Регулиран период и времетраење на регулиран период

Претпријатијата од членот 1, од овој Правилник, се должни да побараат од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика) одобрување на цена за регулираниот период за:

- пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас,
- дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, и
- снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас.

Под регулиран период се подразбира период од една или повеќе години за кој што на регулираното претпријатие му се утврдува регулирана максимална цена потребна за вршење на регулираните дејности, согласно одредбите од овој Правилник.

Времетраењето и датумот на отпочнување на регулираниот период за секоја од регулираните дејности од член 1 на овој Правилник поодело, изнесува:

- за регулираната дејност пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас, регулираниот период е три години и почнува од 01.01.2010 година, а завршува на 31.12.2012 година;
- за регулираната дејност дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, регулираниот период е три години и почнува од 01.01.2010 година, а завршува на 31.12.2012 година;
- за регулираната дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос, регулираниот период е три години и почнува од 01.01.2010 година, а завршува на 31.12.2012 година.

Член 5
Сметководствени стандарди

Претпријатието кое врши две или повеќе регулирани дејности или покрај регулираната дејност врши и некоја друга дејност која во смисла на овој Правилник не се смета за регулирана дејност, должно е во своите интерни пресметки во согласност со меѓународните сметководствени стандарди, а за потребите на Регулаторната комисија за енергетика да води одвоена сметководствена евиденција за секоја од дејностите која ја врши пооделно, односно да изготви финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите, расходите, резултатите од работењето и паричните текови на претпријатието, како и да изготви консолидиран финансиски извештај.

Член 6

Регулираното претпријатието го води своето сметководството во согласност со Меѓународните сметководствени стандарди.

За целите на регулирање на цените, регулираното претпријатието е должно при поднесување на барање за одобрување на цена од член 14 од овој Правилник до Регулаторната комисија за енергетика, да достави податоци согласно формуларите и табелите дадени во Прилог 4 кој е составен дел на овој Правилник, при што во табелите во кои се внесуваат финансиско-сметководствени податоци истите треба да бидат соодветни на податоците од членот 5 на овој Правилник.

Регулираното претпријатието е должно, по барање на Регулаторната комисија за енергетика да достави и други податоци и информации, потребни за регулирање на цената, вклучувајќи и увид во инвестиционо-техничката документација за нови објекти.

II. ПРЕСМЕТКА НА РЕГУЛИРАНА МАКСИМАЛНА ЦЕНА ЗА УСЛУГАТА НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА

Член 7

Начин на регулирање на цената

Цените се регулираат со примена на Метод на регулирана максимална цена, односно метод на утврдување на цена која обезбедува приход за покривање на економски оправданите трошоци и принос на капитал за вршење на регулираната дејност во регулираниот период .

1. Пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас

Член 8

Регулираната максимална цена за услугата на претпријатието кое врши пренос и управување со системот за пренос на природен гас, треба да ги покрие трошоците за пренос, управување со системот за пренос на природен гас, системски услуги за пренос на природен гас и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се определува на начин и постапка со примена на Методологијата и критериумите дадени во Прилог 1 кој што е составен дел на овој Правилник.

Член 9

Системските услуги во системот за пренос на природен гас, од член 8 на овој Правилник се однесуваат на обврските кои што се однесуваат на:

- управување и обезбедување на пристап до системот за пренос на природен гас;
- урамнотежување на отстапувањата меѓу тековната и договорената количина на природен гас за пренос и
- регистрирање и пресметување на отстапувањата од договорените количини на природен гас при превземање во и предавање од системот за пренос на природен гас.

2. Дистрибуција на природен гас и управување со системот за дистрибуција

Член 10

Регулираната максимална цена на услугата на претпријатието кое врши дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, треба да ги покрие трошоците за дистрибуција, трошоците за управување со системот за дистрибуција на природен гас, трошоците за снабдување на тарифните потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се определува на начин и постапка утврдена со овој Правилник и со примена на методологијата дадена во Прилог 2, кој што е составен дел на овој Правилник.

Член 11

Количините на природниот гас за покривање на дозволените технички загуби на природниот гас во дистрибутивната мрежа се признаваат до 0,7% од вкупната влезна количина на природен гас во дистрибутивниот систем.

Цената по која ќе се пресметува трошокот за покривање на техничките загуби на природниот гас во дистрибутивната мрежа е продажната цена на природниот гас за тарифните потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас.

3. Снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас

Член 12

Регулираната максимална цена на претпријатието кое врши дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос со природен гас, треба да ги покрие трошоците за:

- оперативни трошоци и амортизација за вршење на регулираната дејност за услугата снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос со природен гас и
- да обезбеди соодветен принос од регулираната дејност на претпријатието.

Член 13

Вршителот на дејноста снабдување со природен гас врши фактурирање на испорачаната количина на природен гас на праг на тарифен потрошувач приклучен непосредно на системот за пренос на природен гас, врз основа на извршените мерења.

Продажната цена на природен гас за тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас, ја одобрува Регулаторната комисија за енергетика и истата ги вклучува цените за:

- набавениот природен гас (увозна цена на природен гас со вклучени зависни трошоци);
- услугата пренос и управување на системот за пренос на природниот гас, и
- услугата снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос со природен гас.

III. НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ НА БАРАЊЕ И ОДОБРУВАЊЕ НА РЕГУЛИРАНА МАКСИМАЛНА ЦЕНА

Член 14

Регулираните претпријатија од член 1 од овој Правилник поднесуваат барање до Регулаторната комисија за одобрување на регулирана максимална цена согласно со овој Правилник (во понатамошниот текст: барање), најдоцна 60 дена пред истекот на регулираниот период.

Барањето го доставува управителот или директорот на претпријатието по претходна добиена согласност од органот на управување.

Кон барањето, треба да бидат доставени податоци од работењето на претпријатието, а особено:

1. Решение за упис во трговскиот регистар со сите прилози и статутот на претпријатието во оригинал или фотокопија заверена кај нотар;

2. Финансиски извештаи со сите прилози утврдени во Меѓународните сметководствени стандарди и извештај од ревизија на финансиските извештаи извршена од страна на овластен ревизор, за претпријатието како правно лице, како и за секоја регулирана дејност поодделно доколку исто правно лице врши повеќе од една регулирана дејност;

3. Бруто биланс за базната година и за секоја наредна по базната година, до денот на доставување на барањето;

4. Финансиско-сметководствени и техничко-економски и други податоци и информации изготвени во Excel формат, кој овозможува обработка од страна на Регулаторната комисија за енергетика, согласно со Прилог 4 кој што е составен дел на овој Правилник;

5. Податоци за пренесена, дистрибуирана и испорачана на тарифните потрошувачи количина на природен гас презентирани во соодветни табели од Прилог 4, кој што е составен дел на овој Правилник;

6. Податоци за број на потрошувачи;

7. Инвестициона програма со план за изградба на нови објекти, реконструкција и ревитализација на постојните објекти, во текот на регулираниот период, за секоја година пооделно, со опис и образложение за економската и енергетската оправданост на секоја инвестиција пооделно со што ќе се потврди подобрувањето на сигурноста со снабдување со природниот гас и квалитетот на јавната услуга, како и податоци за степенот на реализација на инвестициите до денот на поднесување на барањето;

8. Други релевантни податоци за вршење на регулираната дејност, по барање на Регулаторната комисија за енергетика во текот на постапката, до донесувањето на Одлуката.

Кон барањето претпријатието е должно да достави изјава за веродостојноста на барањето и податоци дадени во врска со него, потпишана од одговорното лице на претпријатието. Содржината на изјавата е дадена во Прилог 5 кој што е составен дел на овој Правилник.

Барањето од став 1 од овој член и податоците од став 3 од овој член се доставуваат во четири примероци, од кои барањето и податоците од точките, 3, 4, 5 и 6 од став 3 од овој член се доставуваат и во електрон¬ска фор¬ма која овозможува обработка од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 15
Постапување по барањето

Постапката за одобрување на цената од став 1 на овој член, отпочнува со денот на приемот на барањето во архивата на Регулаторната комисија.

Во рок од 20 дена од денот на приемот на барањето, Регулаторната комисија за енергетика го разгледува и го анализира барањето и доколку утврди дека недостасуваат одредени податоци и документи, ќе донесе заклучок со кој ќе го задолжи регулираното претпријатие во определен временски рок да ги достави бараните податоци и документи. Регулаторната комисија за енергетика може пред донесување на заклучокот да го повика претпријатието на заеднички состанок за дополнителни информации и појаснувања во врска со поднесеното барање.

Доколку регулираното претпријатие во рокот определен со заклучокот од став 2 на овој член во целост не постапи по барањата за дополнување на одредени податоци и документи, Регулаторната комисија за енергетика ќе ја спроведе постапката со користење на податоците што биле поднесени или други податоци што и се на располагање.

Регулаторната комисија за енергетика ќе отпочне постапка согласно член 16 на овој Правилник, за прибирање на мислења и предлози по барањето, од заинтересираните правни и физички лица, најдоцна до истекот на 20 дена од денот на поднесување на барањето.

Член 16
Објавување на барањето

Регулаторната комисија за енергетика го утврдува текстот на барањето, што ќе биде објавен на веб-страната на Регулаторната комисија за енергетика, и на трошок на регулираното претпријатие, го објавува во два дневни весника, од кои во еден кој што се објавува на македонски јазик и еден кој што се објавува на јазикот што го говорат најмалку 20% од граѓаните кои говорат службен јазик кој не е македонски.

Регулаторната комисија за енергетика е должна текстот од став 1 на овој член да го објави во рок од 3 дена од денот на неговото утврдување, а рокот на прибирање на мислења и предлози од заинтересираните физички и правни лица не може да биде подолг од 7 дена од денот на објавувањето.

Врз основа на податоците доставени кон барањето, како и врз основа на анализата на доставените мислења од заинтересираните физички и правни лица, Регулаторната комисија за енергетика изготвува нацрт текст на Одлуката со образложение, кој што ќе биде предмет на расправа на Подготвителната седница на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 17
Подготвителна седница

По изготвување на нацрт текстот на Одлуката од став 3 на член 16, Регулаторната комисија за енергетика е должна да свика подготвителна седница која треба да се одржи најдоцна до истекот на 60-тиот (шеесетти-

от) ден од денот на отпочнување на постапката. Кон поканата се доставуваат нацрт текстот на одлуката и мислењата добиени од заинтересираните правни и физички лица.

За присуство и учество во расправата на подготвителната седница се поканувaат овластени претставници на подносителот на барањето, на институции и организации, како и заинтересирани претпријатија.

Член 18
Редовна седница

Регулаторната комисија за енергетика е должна најдоцна во рок од 5 дена од завршувањето на подготвителната седница да одржи редовна седница на која ќе донесе одлука по барањето за промена на цена.

Член 19
Примена на Деловникот на Регулаторната комисија за енергетика

Одредбите од Деловникот за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, бр. 01-171/1 од 29.12.2003 година, соодветно се применуваат на организирањето и одржувањето на подготвителната седница и редовната седница на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 20

Претпријатието од член 1 на овој Правилник, е должно најдоцна до 10 март во тековната година до Регулаторната комисија да достави: финансиски извештаи со сите прилози во согласност со барањата на меѓународните сметководствени стандарди за претходната година, заради вршењето на годишната контрола на примената на определената цена за регулираниот период.

Член 21

Во случај на настанување на околности кои не постоеле или не можело да се предвидат во времето на одобрување на цената, но предизвикале зголемување на остварените во однос на одобрените вкупни трошоци за повеќе од 5%, регулираното претпријатието може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика за зголемување на цената пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас.

Во случај на настанување на околности кои не постоеле или неможело да се предвидат во времето на одобрување на цената, но предизвикале намалување на остварените во однос на одобрените вкупни трошоци за повеќе од 5%, регулираното претпријатието е должно да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика за намалување на цената на природниот гас.

Кон барањата од став 1 и став 2 на овој член, барателот е должен во финансиско-сметководствените и техничко-економските податоци и информации доставени во Прилогот 4 на овој Правилник, да ги идентификува податоците и информациите кои што предизвикале потреба од поднесување на барањето, како и други податоци за кои смета дека се релевантни за одобрување на промена на цената.

Во случај кога претпријатието нема да поднесе барање за намалување на цена во согласност со став 2 од овој член, Регулаторната комисија за енергетика ќе донесе заклучок за отпочнување на постапката за намалување на цената и заклучокот ќе го достави до претпријатието.

Рокот за донесување на одлука по барањето од став 1 и став 2 на овој член, односно по заклучокот од став 4 на овој член, не може да биде подолг од 15 работни денови од денот на приемот на барањето во архивата на Регулаторната комисија за енергетика, односно приемот на заклучокот во архивата на претпријатието.

Во случаите од став 1, 2 и 4 на овој член, Регулаторната комисија за енергетика со посебен заклучок ќе ги определи роковите за превземање на одделни дејствија во постапката во рамките на рокот од став 5 на овој член.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 22

Регулираните претпријатија се должни да доставaт до Регулаторната комисија за енергетика, барање за утврдување на регулирана максимална цена за регулираниот период утврден во член 4 на овој Правилник, заклучно со 31.01.2010 година.

Постапката по барањето, поднесено по датумот определен во став 1 на овој член, ќе се заврши во рок од 60 дена од денот на поднесување на барањето.

Член 23

До одобрувањето на регулираната максимална цена за вршење на услугата пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас во согласност со овој Правилник, највисоката цена за оваа услуга се утврдува да изнесува 2,2170 ден/nm3.

Член 24

До одобрувањето на регулираната максимална цена за вршење на услугата снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас во согласност со овој Правилник, највисоката цена за оваа услуга се утврдува да изнесува 0,1777 ден/nm3.

Член 25

До одобрувањето на регулираната максимална цена за вршење на услугата дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас во Технолошко индустриско развојната зона – Бунарџик, во согласност со овој Правилник, највисоката цена за оваа услуга се утврдува да изнесува 3,4423 ден/nm3.

Член 26

Со денот на влегување во сила на овој Правилник, престанува да важи Правилникот за начинот и условите за регулирање на цени за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас ("Службен весник на РМ" бр. 94/05 и 164/08).

Член 27

Овој Правилник влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 01-2971/1
30 декември 2009 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

ПРИЛОГ 1.

Методологија за пресметка на регулирана максимална цена на услугата на претпријатието кое врши пренос и управување со системот за пренос на природен гас

1. *Регулирана максимална цена*

Планираниот приход врз основа на регулирана максимална цена на услугата на претпријатието кое врши пренос и управување со системот за пренос на природен гас, треба да ги покрие трошоците за пренос и управување со системот за пренос на природен гас, а се пресметува според следната формула:

$$R_{Tt} = \sum_{i=1}^{n} P_{Tt} * q_t^i$$

каде што:

R_{Tt}	-	планиран приход	[денари]
P_{Tt}	-	регулирана максимална цена во годината t од регулираниот период;	[денари/ nm^3]
q_t^i	-	планирана количина на природен гас за пренос во година t, за корисник (i) на системот за пренос	[nm^3]

Границата на дозволениот пораст на максималната цена на услугата на претпријатието кое врши пренос и управување со системот за пренос на природен гас, за 2010, 2011 и 2012 година од регулираниот период се пресметува со следната контролна формула:

$$(1 + CPI_{t-1}) * (1 - SX) \geq \frac{\sum_{i=1}^{n} P_{Tt} * q^i_{t-1}}{\sum_{i=1}^{n} P_{T(t-1)} * q^i_{t-1}}$$

каде што:

CPI_{t-1}	-	општа ценовна инфлација за годината t-1, објавен од Државен завод за статистика;	
P_{Tt}	-	регулирана максимална цена во годината t од регулираниот период;	[денари/ nm^3]
$P_{T(t-1)}$	-	регулирана максимална цена во претходната година t-1;	[денари/ nm^3]
q_{t-1}	-	пренесена количина на природен гас во година t-1, за корисник (i) на системот за пренос поодделно;	[nm^3]
SX	-	факторот на порамнување за регулираниот период, го утврдува Регулаторната комисија за енергетика, во Одлуката за регулиран максимален приход и цена за регулираниот период, а се определува на следниот начин:	

$$\sum_{t=1}^{3} \frac{ABB_t}{(1+WACC/100)^t} = \sum_{t=1}^{3} \frac{P_0 * (1-SX/100)^t}{(1+WACC/100)^t} * q_t$$

Каде што:

SX е изразен како процент (%)

ABB_t	-	годишен приход по составни елементи за годината t;	[денари]
P_o	-	Цена за услугата пренос на природниот гас во претходната година;	[денари/ nm^3]
q_t	-	прогнозирани количини на природен гас кои ќе бидат годишно пренесени низ системот за пренос на природен гас во регулираниот период;	[nm^3]
WACC	-	пондерирана просечна цена на капиталот за регулаторниот период (%)	(%)

Годишниот приход по составни елементи кој што го проектира регулираното претпријатие, за секоја година t од регулираниот период, се пресметува со примена на следнава формула:

$$ABB_t = O_t + D_t + RA_t$$

Каде што:

ABB_t	-	годишен приход по составни елементи кој што го проектира регулираното претпријатие за годината t;	[денари]
O_t	-	оперативни трошоци и трошоци за одржување, за годината t;	[денари]
D_t	-	амортизација, за годината t;	[денари]
RA_t	-	принос на регулираните средства, за годината t.	[денари]

Годишниот приход по составни елементи (ABB) за првата година од регулираниот период, ќе се пресметува врз основа на податоци од Извештајот за ревизијата на работењето на претпријатието во 2008 година, корегиран за вредноста на општата ценовна инфлација (CPI) за 2009 година.

1.1. Оперативни трошоци (O)

Оперативните трошоци, согласно оваа методологија, се трошоци за работењето и одржувањето на регулираната дејност на претпријатието, во согласност со техничките стандарди кои се применуваат во Република Македонија, а одразуваат нормализирани трошоци за вршење на регулираната дејност.

Нивото на нормализираните трошоци се формира според следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;

2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;

3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило;

4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 30%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.
За пресметка на бруто плати се зема вкупниот број на вработени од последниот доставен список за плати на компанијата;

5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;

6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);

7. останати и вонредни (екцесни) трошоци, до 10% во однос на вкупните трошоци од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6.

8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи;

Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства на регулираното претпријатие, во годината t, со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

Принос од регулирани средства (RA)

Приносот од регулираните средства се пресметува според формулата:

$$RA = RAB * WACC$$

каде што:

RA	-	принос од регулираните средства;	[денари]
RAB	-	просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
WACC	-	пондерирана просечна цена на капиталот на регулираното претпријатие.	

*1.3.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства - **RAB**)*

Регулираните средства се само оние средства кои се користат за извршување на регулираната дејност (основни средства и трајни обртни средства).

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$\mathrm{RAB} = \frac{RAB_{start} + RAB_{end}}{2} + AVS_{t-1}$$

каде што:

RAB	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
RAB$_{start}$	- вредност на регулираните средства на почетокот на годината;	[денари]
RAB$_{end}$	- вредност на регулираните средства на крајот на годината;	[денари]
AVS$_{t-1}$	- вредност на залихи на природен гас во системот за пренос на природен гас во годината t-1, пресметан со просечна набавна цена во годината t-1, определена од страна на Регулаторната комисија за енергетика.	[денари]

Вредноста на регулираните основни средства на почетокот на регулираната година претставува збир на поединечните книговодствени вредности на регулираните материјални средства и регулираните нематеријални средства на првиот ден од регулираната година.

Вредноста на регулираните основни средства на крајот на регулираната година се пресметува по следната формула:

$$RAB_t^{end} = RAB_t^{start} + NI_t - CC_t - D_t + D_t^{CC} - RAB_t^{out}$$

Каде што:

RAB_t^{end}	-	вредност на регулираните средства на крајот од годината t ;	[денари]
RAB_t^{start}	-	почетна вредност на регулираните средства во годината t ;	[денари]
NI_t	-	одобрени инвестиции, во кои се вклучени и инвестициите финансирани со грантови и како и средствата за приклучување пренесени во сопственост на операторот на соодветната мрежа, во годината t ;	[денари]
CC_t	-	одобрени инвестиции финансирани со грантови и надомест за приклучување во годината t, за кои претпријатието треба да достави посебна евиденција ;	[денари]
D_t	-	амортизација за годината t ;	[денари]
D_t^{CC}	-	амортизација на стекнатите средства финансирани со капитални придонеси за годината t, за кои претпријатието треба да достави посебна евиденција ;	[денари]

RAB_t^{out}	-	вредност на отуѓени и расходувани регулирани средства во годината t.	[денари]

Оправданост на инвестициите

Критериуми врз основа на кои се цени оправданоста на планираните инвестиции:

1. за секоја инвестиција треба да биде доставено резиме со показатели за економската ефикасност, период на враќање, нето сегашна вредност, интерна стапка на рентабилност и индекс на профитабилност, освен за поединечна инвестиција која има вредност пониска од 100.000 евра пресметана во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија на денот на поднесување на барањето, за која не е потребно да се достави резиме со показатели за економската ефикасност. Притоа, регулираното претпријатие не може да прикаже друга идентична поединечна инвестиција (со иста намена, исти или слични технички карактеристики, односно за истата се засметува иста стапка на амортизација) во иста календарска година.

2. инвестицијата да обезбеди поголема безбедност, сигурност во снабдувањето, намалување на техничките загуби во системот за пренос на природен гас, зајакнување на интерконективните капацитети, како и да обезбеди квалитет на испорачаниот природен гас на крајните потрошувачи, согласно важечките стандарди.

По барање на Регулаторната комисија за енергетика регулираното претпријатие е должно да достави дополнителни информации, податоци и појаснувања во врска со придобивките од планираната инвестиција.

*1.3.2 Пондерирана просечна цена на капитал (**WACC**)*

Пондерираната просечна цена на капиталот се пресметува според следната формула:

$$\text{WACC} = \frac{(1 - Debt) * K_e}{(1 - T_p)} + Debt * K_d$$

каде што:

WACC	-	пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување;	
K_e	-	цена на сопствен капитал;	
Debt	-	долгорочен долг како процент од вкупниот капитал (сопствен капитал + долгорочен долг);	[денари]
K_d	-	цена на долг;	
T_p	-	стапка на данок на добивка.	

1.3.2.1. Цена на сопствен капитал (K_e)

Цената на сопствениот капитал на регулираното претпријатие се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Prising Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β, според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

K_e	-	цена на сопствен капитал	(%)
R_f	-	стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република Македонија;	(%)
R_m	-	просечен приход на ризични вложувања, кој се утврдува како еднаков на просечните каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)
MRP ($MRP = R_m - R_f$)	-	премија за ризик која се определува како за разлика меѓу "просечен приход на ризични вложувања (R_m) и приход на неризични вложувања (R_f)" ;	(%)
β	-	бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден) ;	(%)

1.3.2.2. Цена на долг (K_d)

Цената на долгот на регулираното претпријатие се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити, од страна на регулираното претпријатие за вршење на регулираната дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија.

ПРИЛОГ 2.

Методологија за пресметка на регулирана максимална цена на услугата на претпријатието кое врши дистибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи приклучни на системот за дистрибуција

1. Регулирана максимална цена

Регулираната максимална цена на услугата на претпријатието кое врши дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи приклучни на системот за дистрибуција, треба да ги покрие трошоците за дистрибуција, трошоците за управување со системот за дистрибуција на природен гас, трошоците за снабдување со природен гас и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се пресметува по метод на регулирана максимална цена, според следната формула:

$$R_{dt} = \sum_i \sum_j p_{dt}^{ij} q_t^{ij}$$

R_{dt}	-	планиран приход;	[денари]
p^{ij}_{dt}	-	тарифен став (j) за соодветна категорија на потрошувачи (i), во годината t;	[денари/ nm^3]
q^{ij}_t	-	планирана количина на природен гас за категорија на потрошувачи (i), со соодветен тарифен став (j), во годината t;	[nm^3]

Границата на дозволениот пораст на максималната цена на услугата на претпријатието кое врши дистрибуција, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција, за 2010, 2011 и 2012 година од регулираниот период се пресметува со следната контролна формула

$$(1+CPI_{t-1})*(1-SX) \geq \frac{\sum_i \sum_j p_{dt}^{ij} q_{t-1}^{ij}}{\sum_i \sum_j p_{d(t-1)}^{ij} q_{t-1}^{ij}}$$

каде што:

CPI_{t-1}	-	индекс на цени на мало, во годината t-1,	
p^{ij}_{dt}	-	тарифен став (j) за категорија на потрошувачи (i), во годината t;	[денари/ nm^3]
$p^{ij}_{d(t-1)}$	-	тарифен став (j) за категорија на потрошувачи (i), во годината t-1;	[денари/ nm^3]

q^{ij}_{t-1}	-	остварена количина на природен гас за категорија на потрошувачи (i), во годината t-1;	[nm³]
SX	-	факторот на порамнување за регулираниот период, го утврдува Регулаторната комисија за енергетика, во Одлуката за регулиран максимален приход и цена за регулираниот период, а се определува на следниот начин:	

$$\sum_{t=1}^{3} \frac{ABB_t}{(1+WACC/100)^t} = \sum_{t=1}^{3} \frac{P_0 * (1-SX/100)^t}{(1+WACC/100)^t} * q_t$$

Каде што:

SX е изразен како процент (%)

ABB_t	-	годишен приход по составни елементи за годината t;	[денари]
P_0	-	Цена за услугата дистрибуција на природниот гас во претходната година;	[ден/nm³]
q_t	-	прогнозирани количини на природен гас кои ќе бидат дистрибуирани низ системот за дистрибуција на природен гас во регулираниот период;	[nm³]
WACC	-	пондерирана просечна цена на капиталот за регулаторниот период (%)	(%)

Годишниот приход по составни елементи кој што го проектира регулираното претпријатие, за секоја година t од регулираниот период, се пресметува со примена на следнава формула:

$$ABB_t = O_t + D_t + RA_t + L$$

Каде што:

ABB_t	-	годишен приход по составни елементи кој што го проектира регулираното претпријатие за годината t;	[денари]
O_t	-	оперативни трошоци и трошоци за одржување, за годината t;	[денари]
D_t	-	амортизација, за годината t;	[денари]
RA_t	-	принос на регулираните средства, за годината t.	[денари]
L	-	Техничките загуби во системот за дистрибуција на природен гас, согласно членот 11 од Правилникот	[денари]

Годишниот приход по составни елементи (ABB) за првата година од регулираниот период, ќе се пресметува врз основа на податоци од Извештајот за ревизијата на работењето на претпријатието во 2008 година, корегиран за вредноста на општата ценовна инфлација (CPI) за 2009 година.

1.3. Оперативни трошоци (O)

Оперативните трошоци, согласно оваа методологија, се трошоци за работењето и одржувањето на регулираната дејност на претпријатието, во согласност со техничките стандарди кои се применуваат во Република Македонија, а одразуваат нормализирани трошоци за вршење на регулираната дејност.

Нивото на нормализираните трошоци се формира според следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;

2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;

3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило;

4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 30%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност. За пресметка на бруто плати се зема вкупниот број на вработени од последниот доставен список за плати на компанијата;

5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;

6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);

7. останати и вонредни (екцесни) трошоци, до 10% во однос на вкупните трошоци од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6.

8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи;

Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства на регулираното претпријатие, во годината t, со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

Принос од регулирани средства (RA)

Приносот од регулираните средства се пресметува според формулата:

$$RA = RAB * WACC$$

каде што:

RA	-	принос од регулираните средства;	[денари]
RAB	-	просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
WACC	-	пондерирана просечна цена на капиталот на регулираното претпријатие.	

*1.5.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства - **RAB**)*

Регулираните средства се само оние средства кои се користат за извршување на регулираната дејност (основни средства и трајни обртни средства).

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$\mathrm{RAB} = \frac{RAB_{start} + RAB_{end}}{2} + AVS_{t-1}$$

каде што:

RAB	-	просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
RAB_{start}	-	вредност на регулираните средства на почетокот на годината;	[денари]
RAB_{end}	-	вредност на регулираните средства на крајот на годината.	[денари]
AVS_{t-1}	-	вредност на залихи на природен гас во системот за дистрибуција на природен гас во годината t-1, пресметан со просечна набавна цена во годината t-1, определена од страна на Регулаторната комисија за енергетика.	[денари]

Вредноста на регулираните основни средства на почетокот на регулираната година претставува збир на поединечните книговодствени вредности на регулираните материјални средства и регулираните нематеријални средства на првиот ден од регулираната година.

Вредноста на регулираните основни средства на крајот на регулираната година се пресметува по следната формула:

$$RAB_t^{end} = RAB_t^{start} + NI_t - CC_t - D_t + D_t^{CC} - RAB_t^{out}$$

Каде што:

RAB_t^{end}	-	вредност на регулираните средства на крајот од годината t ;	[денари]
RAB_t^{start}	-	почетна вредност на регулираните средства во годината t ;	[денари]
NI_t	-	одобрени инвестиции, во кои се вклучени и инвестициите финансирани со грантови и како и средствата за приклучување пренесени во сопственост на операторот на соодветната мрежа, во годината t ;	[денари]

CC_t	-	одобрени инвестиции финансирани со грантови и надомест за приклучување во годината t, за кои претпријатието треба да достави посебна евиденција;	[денари]
D_t	-	амортизација за годината t ;	[денари]
D_t^{CC}	-	амортизација на стекнатите средства финансирани со капитални придонеси за годината t, за кои претпријатието треба да достави посебна евиденција ;	[денари]
RAB_t^{out}	-	вредност на отуѓени и расходувани регулирани средства во годината t .	[денари]

Оправданост на инвестициите

Критериуми врз основа на кои се цени оправданоста на планираните инвестиции:

1. за секоја инвестиција треба да биде доставено резиме со показатели за економската ефикасност, период на враќање, нето сегашна вредност, интерна стапка на рентабилност и индекс на профитабилност, освен за поединечна инвестиција која има вредност пониска од 100.000 евра пресметана во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија на денот на поднесување на барањето, за која не е потребно да се достави резиме со показатели за економската ефикасност. Притоа, регулираното претпријатие не може да прикаже друга идентична поединечна инвестиција (со иста намена, исти или слични технички карактеристики, односно за истата се засметува иста стапка на амортизација) во иста календарска година.

2. инвестицијата да обезбеди поголема безбедност, сигурност во снабдувањето, намалување на техничките загуби во системот за дистрибуција на природен гас, зајакнување на интерконективните капацитети, како и да обезбеди квалитет на испорачаниот природен гас на крајните потрошувачи, согласно важечките стандарди.

По барање на Регулаторната комисија за енергетика регулираното претпријатие е должно да достави дополнителни информации, податоци и појаснувања во врска со придобивките од планираната инвестиција.

1.5.1.1. Цена на сопствен капитал (K_e)

Цената на сопствениот капитал на регулираното претпријатие се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Prising Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β, според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

K_e	-	цена на сопствен капитал	(%)
R_f	-	стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република	(%)

		Македонија;	
R_m	-	просечен приход на ризични вложувања, кој се утврдува како еднаков на просечните каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)
MRP ($MRP = R_m - R_f$)	-	премија за ризик која се определува како за разлика меѓу "просечен приход на ризични вложувања (R_m) и приход на неризични вложувања (R_f)" ;	(%)
β	-	бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден) ;	(%)

1.5.1.2. Цена на долг (K_d)

Цената на долгот на регулираното претпријатие се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити, од страна на регулираното претпријатие за вршење на регулираната дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија.

ПРИЛОГ 3

Методологија за определување на регулирана максимална цена за вршење на дејност снабдување на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас

1. *Регулирана максимална цена*

Регулираната максимална цена за снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас, треба да му овозможи на претпријатието поврат на трошоците поврзани со:

- склучување на договори за набавка на природен гас,
- склучување на договори за пристап и пренос на природен гас,
- склучување на договори за снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос, и
- отчитување, евидентирање и фактурирање на испорачаната количина на природен гас,

а се пресметува според следната формула:

$$R_{st} = \sum p_{st} * q_t^i$$

каде:

R_{st}	-	планиран приход;	[денари]
p_{st}	-	цена на услугата снабдување во годината t;	[денари/ nm^3]
q^i_t	-	планирана количина на природен гас за секој тарифен потрошувач (i) поодделно, во годината t;	[nm^3]

Границата на дозволениот пораст на максималната цена на услугата на претпријатието кое врши снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас, за 2010, 2011 и 2012 година од регулираниот период се пресметува со следната контролна формула:

$$\left(1 + CPI_{t-1}\right) * \left(1 - SX\right) \geq \frac{\sum p_{st} * q_{t-1}^i}{\sum p_{s(t-1)} * q_{t-1}^i}$$

каде што:

CPI_{t-1}	-	индекс на цени на мало, во годината t-1;	
P_{st}	-	цена на услугата снабдување во годината t;	[денари/ nm^3]
$P_{s(t-1)}$	-	цена на услугата снабдување во годината t-1;	[денари/ nm^3]
q^i_{t-1}	-	остварена количина на природен гас за секој тарифен потрошувач (i) поодделно, во годината t-1;	[nm^3]

SX - факторот на порамнување за регулираниот период, го утврдува Регулаторната комисија за енергетика, во Одлуката за регулиран максимален приход и цена за регулираниот период, а се определува на следниот начин:

$$\sum_{t=1}^{3}\frac{ABB_t}{(1+WACC/100)^t}=\sum_{t=1}^{3}\frac{P_0*(1-SX/100)^t}{(1+WACC/100)^t}*q_t$$

Каде што:

SX е изразен како процент (%)

ABB_t	-	годишен приход по составни елементи за годината t;	[денари
P_0	-	Цена за услугата снабдување со природниот гас на тарифните потрошувачи непосредно поврзани на системот за пренос на природен гас во претходната година;	[денари/ nm
q_t	-	прогнозирани количини на природен гас кои ќе бидат пренесени низ системот за пренос на природен гас во регулираниот период;	[nm^3]
WACC	-	пондерирана просечна цена на капиталот за регулаторниот период	(%)

Годишниот приход по составни елементи кој што го проектира регулираното претпријатие, за секоја година t од регулираниот период, се пресметува со примена на следнава формула:

$$ABB_t = O_t + D_t + RA_t$$

Каде што:

ABB_t	-	годишен приход по составни елементи кој што го проектира регулираното претпријатие за годината t;	[денари]
O_t	-	оперативни трошоци и трошоци за одржување, за годината t;	[денари]
D_t	-	амортизација, за годината t;	[денари]
RA_t	-	принос на регулираните средства, за годината t.	[денари]

Годишниот приход по составни елементи (ABB) за првата година од регулираниот период, ќе се пресметува врз основа на податоци од Извештајот за ревизијата на работењето на претпријатието во 2008 година, корегиран за вредноста на општата ценовна инфлација (CPI) за 2009 година.

1.2. Оперативни трошоци (О)

Оперативните трошоци, согласно оваа методологија, се трошоци за работењето и одржувањето на регулираната дејност на претпријатието, во согласност со техничките стандарди кои се применуваат во Република Македонија, а одразуваат нормализирани трошоци за вршење на регулираната дејност.

Нивото на нормализираните трошоци се формира според следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;

2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;

3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило;

4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 30%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност. За пресметка на бруто плати се зема вкупниот број на вработени од последниот доставен список за плати на компанијата;

5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;

6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);

7. останати и вонредни (екцесни) трошоци, до 10% во однос на вкупните трошоци од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6.

8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи;

1.3. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства на регулираното претпријатие, во годината t, со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.4. Принос од регулирани средства (RA)

Приносот од регулираните средства се пресметува според формулата:

$$RA = RAB * WACC$$

каде што:

RA	- принос од регулираните средства;	[денари]
RAB	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
WACC	- пондерирана просечна цена на капиталот на регулираното	

претпријатие.

*1.4.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства - **RAB**)*

Регулираните средства се само оние средства кои се користат за извршување на регулираната дејност (основни средства и трајни обртни средства).

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$RAB = \frac{RAB_{start} + RAB_{end}}{2}$$

каде што:

RAB	-	просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
RAB_{start}	-	вредност на регулираните средства на почетокот на годината;	[денари]
RAB_{end}	-	вредност на регулираните средства на крајот на годината.	[денари]

Вредноста на регулираните основни средства на почетокот на регулираната година претставува збир на поединечните книговодствени вредности на регулираните материјални средства и регулираните нематеријални средства на првиот ден од регулираната година.

Вредноста на регулираните основни средства на крајот на регулираната година се пресметува по следната формула:

$$RAB_t^{end} = RAB_t^{start} + NI_t - CC_t - D_t + D_t^{CC} - RAB_t^{out}$$

Каде што:

RAB_t^{end}	-	вредност на регулираните средства на крајот од годината t ;	[денари]
RAB_t^{start}	-	почетна вредност на регулираните средства во годината t ;	[денари]
NI_t	-	одобрени инвестиции, во кои се вклучени и инвестициите финансирани со грантови и како и средствата за приклучување пренесени во сопственост на операторот на соодветната мрежа, во годината t ;	[денари]
CC_t	-	одобрени инвестиции финансирани со грантови и надомест за приклучување во годината t, за кои претпријатието треба да достави посебна евиденција ;	[денари]
D_t	-	амортизација за годината t ;	[денари]
D_t^{CC}	-	амортизација на стекнатите средства финансирани со капитални придонеси за годината t, за кои претпријатието треба да достави посебна евиденција ;	[денари]

RAB_t^{out} - вредност на отуѓени и расходувани регулирани средства во годината t. [денари]

1.4.1.1 Пондерирана просечна цена на капитал (WACC)

Пондерираната просечна цена на капиталот се пресметува според следната формула:

$$\mathrm{WACC} = \frac{(1 - Debt) * K_e}{(1 - T_p)} + Debt * K_d$$

каде што:

WACC - пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување;

K_e - цена на сопствен капитал;

Debt - долгорочен долг како процент од вкупниот капитал (сопствен капитал + долгорочен долг); [денари]

K_d - цена на долг;

T_p - стапка на данок на добивка.

1.4.1.1.1. Цена на сопствен капитал (K_e)

Цената на сопствениот капитал на регулираното претпријатие се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Prising Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β, според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

K_e	-	цена на сопствен капитал	(%)
R_f	-	стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република Македонија;	(%)
R_m	-	просечен приход на ризични вложувања, кој се утврдува како еднаков на просечните каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)
MRP ($MRP = R_m - R_f$)	-	премија за ризик која се определува како за разлика меѓу “просечен приход на ризични вложувања (R_m) и приход на	(%)

неризични вложувања (R_f)" ;

β	-	бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден) ;	(%)

*1.4.1.1.2. Цена на долг (**K_d**)*

Цената на долгот на регулираното претпријатие се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити, од страна на регулираното претпријатие за вршење на регулираната дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија.

ПРИЛОГ 4.

Табеларни прегледи за потребни податоци за регулирање на цени за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас

Табела 1

ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА РЕГУЛИРАН МАКСИМАЛЕН ПРИХОД И ЦЕНА

ПРЕТПРИЈАТИЕ : ______________________

		Година	Регулиран период		
		2008	2010	2011	2012
Р.број	Опис				
1	**Оперативни трошоци**				
1.1	**Нормализирани трошоци**				
1.1.1	Материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар				
1.1.2	Трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување				
1.1.3	Трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема				
1.1.4	Бруто плати				
1.1.5	Менаџерски плати и менаџерски награди				
1.1.6	Други услуги				
1.1.7	Останати и вонредни трошоци				
1.1.8	Даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатите од работењето				
	Вкупно нормализирани трошоци				
1.2	Амортизација				
	Вкупно оперативни трошоци				
2	**Трошоци за дозволени технички загуби**				
3	***Принос на капитал (RA)***				
4	**Просечен RAB**				
5	**WACC %**				
6	**ВКУПНО MAR (1 + 2 + 3)**				
7	**Испорачана количина на природен гас (nm^3)**				
8	**Просечна цена по nm^3**				

МП

Пополнил___________
Одобрил___________
Датум___________

Табела 2

ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ВРЕДНОСТА НА СРЕДСТВАТА СО КОИ СЕ ВРШИ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ

ПРЕТПРИЈАТИЕ : ____________________

Денари

Р.број	Конто	Опис	Начин на пресметка	2008	Регулиран период		
					2010	2011	2012
1		RAB_{start}	1.1 +1.2				
1.1		Состојба на 01.01.					
1.2		Инвестиции во текот на годината					
2		**Одбитни ставки**	2.1 + 2.2 + 2.3				
2.1		Амортизација					
2.2		Бесплатно добиени средства во текот на годината					
2.3		Оттуѓени, расходувани и повлечени од употреба средства во текот на годината					
		Вкупно одбитни ставки					
3		RAB_{end}					
3.1		Состојба на 31.12.	1 - 2				
4		**Просечен RAB**	(1 + 3) / 2				
5		**Вредност на залихи на природен гас (AVS_{t-1})**					
6		**Вкупно просечен RAB**	4+5				

МП

Пополнил____________

Одобрил____________

Датум______________

Табела3

ВРЕДНОСТ НА ОБЈЕКТИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ ....

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ____________________

РЕДЕН БРОЈ	ИНВЕНТАРЕН БРОЈ	НАЗИВ НА ОБЈЕКТОТ	ЛОКАЦИЈА / АДРЕСА	БРУТО ПОВРШИНА	ГОДИНА НА ГРАДБА / РЕКОНСТРУКЦИЈА	ВРЕДНОСТ НА ОБЈЕКТОТ НА ПОЧЕТОК НА ГОДИНАТА RABstart	ВАЖЕЧКА ЗАКОНСКА ГОДИШНА СТАПКА НА АМОРТИЗАЦИЈА	ВКУПНА ГОДИШНА АМОРТИЗАЦИЈА D	ДОДАДЕНА НОВА ВРЕДНОСТ ПОРАДИ ПОПРАВКИ	ВРЕДНОСТ НА ОБЈЕКТОТ НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА (7-9+10) RABend	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА ОБЈЕКТОТ ((7+11)/2) RAB	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА ОБЈЕКТОТ RAB
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
					ВКУПНО:							

Пополнил ____________

Одобрил ____________

Датум ____________

М П

Табела 4

ВРЕДНОСТ НА ОПРЕМАТА КОЈА СЕ КОРИСТИ ЗА ВРШЕЊЕ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ...........................

ПРЕТПРИЈАТИЕ:_________________________________

РЕДЕН БРОЈ	ИНВЕНТАРЕН БРОЈ	ПАРЧИЊА	НАЗИВ НА ОПРЕМАТА	ПРОИЗВОДИТЕЛ	ТИП / МОДЕЛ	ФАБРИЧКИ БРОЈ	ГОДИНА НА ПРОИЗВОДСТВО / РЕКОНСТРУКЦИЈА	ВРЕДНОСТ НА ДЕЛОВНОТО ОСНОВНО СРЕДСТВО НА ПОЧЕТОК НА ГОДИНАТА	ВАЖЕЧКА ЗАКОНСКА ГОДИШНА СТАПКА НА АМОРТИЗАЦИЈА	ВКУПНА ГОДИШНА АМОРТИЗАЦИЈА	ДОДАДЕНА НОВА ВРЕДНОСТ ПОРАДИ РЕМОНТ	ВРЕДНОСТ НА ДЕЛОВНОТО ОСНОВНО СРЕДСТВО НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА ДЕЛОВНОТО ОСНОВНО СРЕДСТВО	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА ДЕЛОВНОТО ОСНОВНО СРЕДСТВО
												(9-11+12)	((9+13)/2)	
								RABstart		*D*		*RABend*	*RAB*	*RAB*
								Денари	%	Денари	Денари	Денари	Денари	Евра
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
ВКУПНО:							ВКУПНО:							

Напомена:

Опремата може да се групира со заеднички опис, доколку нивната поединечна книговодствена вредност е помала од 300 ЕУР и имаат иста стапка на амортизација согласно Уредбата за пресметка на амортизација (Службен весник на РМ бр. 64/02 и 98/02). и се со иста намена односно од ист вид.

При групирањето на опремата се искажува вкупниот број на опремата и вкупната книговодствена вредност

Пополнил ________________

Одобрил ________________

Датум ________________

МП

Табела5

ВРЕДНОСТ НА ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА И МЕХАНИЗАЦИОНИ МАШИНИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ЗА ВРШЕЊЕ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ ....

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ______________________________

РЕДЕН БРОЈ	ИНВЕНТАРЕН БРОЈ	ПАРЧИЊА	НАЗИВ НА ТРАНСПОРТНОТО СРЕДСТВО ИЛИ МЕХАНИЗАЦИОНА МАШИНА	ПРОИЗВОДИТЕЛ	ТИП / МОДЕЛ	СООБРАЌАЈНА ДОЗВОЛА БРОЈ	РЕГИСТАРСКИ БРОЈ	БРОЈ НА ШАСИЈА	БРОЈ НА МОТОР	ГОДИНА НА ПРОИЗВОДСТВО	ВРЕДНОСТ НА ТРАНСПОРТНОТО СРЕДСТВО ИЛИ МЕХ. МАШИНА НА ПОЧЕТОК НА ГОДИНАТА	ВАЖЕЧКА ЗАКОНСКА ГОДИШНА СТАПКА НА АМОРТИЗАЦИЈА	ВКУПНА ГОДИШНА АМОРТИЗАЦИЈА	ДОДАДЕНА НОВА ВРЕДНОСТ ПОРАДИ ПОПРАВКИ ИЛИ РЕМОНТИ	ВРЕДНОСТ НА ТРАНСПОРТНОТО СРЕДСТВО ИЛИ МЕХ. МАШИНА НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА ТРАНСПОРТНОТО СРЕДСТВО ИЛИ МЕХ. МАШИНА	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА ТРАНСПОРТНОТО СРЕДСТВО ИЛИ МЕХ. МАШИНА
															(12-14+15)	((12+16)/2)	
											RABstart		D		RABend	RAB	RAB
											Денари	%	Денари	Денари	Денари	Денари	Евра
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
ВКУПНО:										ВКУПНО:							

Напомена:
Да се приложат посебни табели за транспортните средства и посебни табели за механизационите машини

Пополнил ________________

Одобрил ________________

м п

Датум ________________

Табела 6

ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКА ОПРЕМА КОЈА СЕ КОРИСТИ ЗА ВРШЕЊЕ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ ....

ПРЕТПРИЈАТИЕ:_______________________________

РЕДЕН БРОЈ	ИНВЕНТАРЕН БРОЈ	ПАРЧИЊА	НАЗИВ НА ОПРЕМАТА	ПРОИЗВОДИТЕЛ	ТИП / МОДЕЛ	ФАБРИЧКИ БРОЈ	ГОДИНА НА ПРОИЗВОДСТВО	ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКАТА ОПРЕМА НА ПОЧЕТОК НА ГОДИНАТА	ВАЖЕЧКА ЗАКОНСКА ГОДИШНА СТАПКА НА АМОРТИЗАЦИЈА	ВКУПНА ГОДИШНА АМОРТИЗАЦИЈА	ДОДАДЕНА НОВА ВРЕДНОСТ ПОРАДИ ПОПРАВКИ	ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКАТА ОПРЕМА НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКАТА ОПРЕМА	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКАТА ОПРЕМА
												(9-11+12)	((9+13)/2)	
								RABstart		D		RABend	RAB	RAB
								Денари	%	Денари	Денари	Денари	Денари	Евра
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
ВКУПНО:							ВКУПНО:							

Напомена:

Канцелариската опрема може да се групира со заеднички опис, доколку нејзината поединечна книговодствена вредност е помала од 300 ЕУР и имаат иста стапка на амортизација согласно Уредбата за пресметка на амортизација (Службен весник на РМ бр. 64/02 и 98/02). и се со иста намена односно од ист вид.

При групирањето на канцелариската опрема се искажува вкупниот број на опремата и вкупната книговодствена вредност

МП

Пополнил ______________

Одобрил ______________

Датум ______________

Табела 7

ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКИ МЕБЕЛ КОЈ СЕ КОРИСТИ ЗА ВРШЕЊЕ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ ....
ПРЕТПРИЈАТИЕ:____________________

РЕДЕН БРОЈ	ИНВЕНТАРЕН БРОЈ	ПАРЧИЊА	НАЗИВ НА КАНЦЕЛАРИСКИОТ МЕБЕЛ	ПРОИЗВОДИТЕЛ	ТИП / МОДЕЛ	ДИМЕНЗИИ	ГОДИНА НА ПРОИЗВОДСТВО	ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКИОТ МЕБЕЛ НА ПОЧЕТОК НА ГОДИНАТА	ВАЖЕЧКА ЗАКОНСКА ГОДИШНА СТАПКА НА АМОРТИЗАЦИЈА	ВКУПНА ГОДИШНА АМОРТИЗАЦИЈА	ДОДАДЕНА НОВА ВРЕДНОСТ ПОРАДИ ПОПРАВКИ	ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКИОТ МЕБЕЛ НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКИОТ МЕБЕЛ	РЕГУЛИРАНА ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ НА КАНЦЕЛАРИСКИОТ МЕБЕЛ
												(9-11+12)	((9+13)/2)	
								RABstart		D		RABend	RAB	RAB
								Денари	%	Денари	Денари	Денари	Денари	Евра
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
ВКУПНО:							ВКУПНО:							

Напомена:

Канцелариски мебел може да се групира со заеднички опис, доколку неговата поединечна книговодствена вредност е помала од 300 ЕУР и имаат иста стапка на амортизација согласно Уредбата за пресметка на амортизација (Службен весник на РМ бр. 64/02 и 98/02). и се со иста намена односно од ист вид.

При групирањето на канцеларискиот мебел се искажува вкупниот број на мебелот и вкупната книговодствена вредност

Пополнил ________________

Одобрил ________________

мп

Датум ________________

Табела 8

ПРЕГЛЕД НА ОТТУЃЕНИ, РАСХОДУВАНИ И ПОВЛЕЧЕНИ ОД УПОТРЕБА РЕГУЛИРАНИ СРЕДСТВА ЗА РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ

....

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ___________________________

Реден број	Опис	2008	Регулиран период		
			2010	2011	20012
	Материјални средства				
	Вкупно материјални средства				
	Нематеријални средства				
	Вкупно нематеријални средства				
	Вкупно материјални и нематеријални средства				

Пополнил_______________

МП

Одобрил_______________

Датум_______________

Табела 9

ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН ЗА ПРЕТХОДЕН ПЕРИОД

ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЕ ВРШИ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ: ______________________

Денари

Реден број	ОПИС	Планирани инвестиции					Реализирани инвестиции				
		2006	2007	2008	2009	Вкупно	2006	2007	2008	2009	Вкупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

МП

Пополнил ______________

Одобрил ______________

Датум ______________

Табела 10

ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН ЗА РЕГУЛИРАН ПЕРИОД

ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЕ ВРШИ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ: ____________________

Денари

Реден број	ОПИС	Регулиран период				
		2010	2011	2012	2013	Вкупно
	Да се внесат инвестициите секоја поделно што се планира и во која година					

Забелешка

Да се приложи и преглед на вложувањата со динамиката за целиот период и во евра

МП

Пополнил ____________

Одобрил ____________

Датум ____________

Табела 11

СПОРЕДБЕН ПРЕГЛЕД НА ПЛАНИРАНИ И РЕАЛИЗИРАНИ ИНВЕСТИЦИИ ЗА РЕГУЛИРАН ПЕРИОД

ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЕ ВРШИ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ ____________

Денари

Реден број	О П И С	Планирани инвестиции				Реализирани инвестиции			
		2010	2011	2012	Вкупно	2010	2011	2012	Вкупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

МП

Пополнил ____________

Одобрил ____________

Датум ____________

Табела 12

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ВКУПНИ ТРОШОЦИ ЗА ПОЕДИНЕЧНА ПЛАНИРАНА ИНВЕСТИЦИЈА

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ____________________

Ред. бр.	ОПИС	Земја на потекло	Вкупен Износ		%
			Денари	ЕУР	
1	ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ				
	Градежен објект:				
	- фаза градежништво				
	- фаза машинство				
	- фаза електро				
	- подготвителни и припремни работи				
	-проекти				
	-надзор				
2	МАШИНСКА ОПРЕМА вградена во објектот (фаза машинство)				
	-набавна (фабричка) цена				
	-транспорт				
	-царина				
	-данок				
	-монтажа				
	-надзор				
3	ЕЛЕКТРО ОПРЕМА вградена во објектот (фаза електро)				
	-набавна (фабричка) цена				
	-транспорт				
	-царина				
	-данок				
	-монтажа				
	-надзор				
4	ОСТАНАТО (спецификација на останатите вложувања)				
	- лиценци и патенти				
	- инжинеринг и раководење на проектот				
	- обука на кадар				
	- изработка на проекти				
	- интеркаларна камата				
	- останати трошоци				
	ПЛАНИРАНИ ВКУПНИ ТРОШОЦИ ЗА ОСНОВНИ СРЕДСТВА				
	Планирани средства за траен обртен капитал				
	ВКУПНО ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА				

Пополнил____________

Одобрил____________

Датум____________

МП

Табела 13

ВКУПНИ ИЗВОРИ НА ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ПЛАНИРАНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ СО ДИНАМИКА НА ВЛОЖУВАЊЕ

ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЕ ВРШИ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ ____________________

денари

Реден број	О П И С	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
1	**КРЕДИТИ (да се наведат поединечно сите) ***				
	износ на кредитот				
	рок на отплата				
	интересна стапка				
	грејс период				
	интеркаларна камата				
	ануитет				
	отплата				
	интерес				
2	**СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА**				
	- од акумулација				
	- од амортизаціја				
	- претходно вложени материјални средства				
	- ново вложени материјални средства				
3	**ДРУГИ ИЗВОРИ (да се наведат)**				
	Грант				
	Интерес во текот на изградбата				
4	**ВКУПНО ИЗВОРИ НА ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА**				

МП

Пополнил ____________________
Одобрил ____________________
Датум ____________________

Табела 14

ПЛАНИРАНИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШОЦИ ЗА ВРШЕЊЕ НА РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ:___________________

ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЕ ЈА ВРШИ РЕГУЛИРАНАТА ДЕЈНОСТ: ___________________

Денари

Р.број	ОПЕРАТИВНИ ТРОШОЦИ	2008	Регулиран период		
	Нормализирани трошоци		2010	2011	2012
1	Материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар				
2	Трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување				
3	Трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема				
4	Бруто плати				
5	Менаџерски плати и менаџерски награди				
6	Други услуги				
7	Останати и вонредни трошоци				
8	Даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот на работењето				
9	**Вкупно нормализирани трошоци**				
10	Амортизација				
11	**Вкупно оперативни трошоци**				
	Вкупно оперативни трошоци				

МП

Пополнил___________________

Одобрил___________________

Датум___________________

Табела 15

ПЛАНИРАНИ ФИКСНИ И ВАРИЈАБИЛНИ ТРОШОЦИ ЗА ВРШЕЊЕ НА РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ:__________

ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЕ ВРШИ РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ __________________________________

Денари

Р.број	Оперативни трошоци	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
А	***Фиксни трошоци***				
1	*Материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар*				
2	Трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување				
3	Трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема				
4	*Бруто плати*				
5	Менаџерски плати и менаџерски награди				
6	Други услуги				
7	*Останати и вонредни трошоци*				
8	Даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот на работењето				
9	Амортизација				
Б	**Варијабилни трошоци**				
1	*Материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар*				
2	Трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување				
3	Трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема				
4	Бруто плати				
5	Менаџерски плати и менаџерски награди				
6	Други услуги				
7	Останати и вонредни трошоци				
8	Даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот на работењето				
9	Амортизација				
	Вкупно трошоци (А + Б)				

МП

Пополнил____________
Одобрил____________
Датум____________

Табела 16

ПЛАНИРАН ОБРТЕН КАПИТАЛ ЗА РЕГУЛИРАНАТА ДЕЈНОСТ................................

ПРЕТПРИЈАТИЕ: __________________________

денари

Р.бр.	ОПИС	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
	Тековна Актива (Обртни средства):				
1	**Потребна готовина**				
	Тековна ликвидност - брз коефициент (обртни средства-залихи) / краткорочни обврски)				
	Моментна ликвидност (парични средства и хартии од вредност/краткорочни обврски)				
2	**Побарувања од купувачи**				
	приходи од продажба / просечни побарувања од купувачите				
	број на денови на наплата				
3	**Залихи**				
	Трошоци на реализација / залихи				
	број на денови на врзување на залихите				
4	**Останато**				
	% од приход				
5	**Вкупно тековна Актива (обртни средства) Актива**				
6	**Тековна Пасива (Краткорочни извори на средства - обврски):**				
7	**Обврски кон добавувачи**				
	(обврски кон добавувачите / вкупни средства)				
	(број на денови на наплата)				
8	**Обврски за плати**				
	(број на денови на исплата)				
9	**Амортизација**				
	(број на денови на пресметка/износ на год. амортизација)				
10	**Останато**				
	(% од трошоци)				
11	**Вкупна тековна Пасива - извори на краткорочни средства**				
	ОБРТЕН КАПИТАЛ (5 - 11)				

МП

Табела 17

БИЛАНС НА УСПЕХ ОД РЕГУЛИРАНА ДЕЈНОСТ............................

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ______________________________

Р.бр.	ОПИС	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
А	**Приходи од регулираната дејност:**				
	Приходи од регулирана дејност				
	Други оперативни приходи кои произлегуваат од регулираната дејност				
	Вкупно планирани приходи (А)				
Б	**Трошоци и Расходи за регулираната дејност (сите трошоци од табелите):**				
1	Трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар				
2	Трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата				
3	Трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема				
4	Бруто плати на вработени				
5	Менаџерските плати и менаџерските награди				
6	Други услуги				
7	Останати и вонредни (екцесни) трошоци				
8	Даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот на работењето				
9	Амортизација				
	Вкупни трошоци и расходи (Б)				
В (А-Б)	**Добивка од редовното работење од регулираната дејност (добивка пред камати и даноци)**				
10	Приходи од придружените претпријатија (+)				
11	Финансиски трошоци (за камати) (-)				
Г	**Добивка пред оданочување (В + 10-11)**				
12	Данок од добивка (-)				
Д	**Добивка по оданочување (Г - 12)**				
13	Малцинско вложување (-)				
Ѓ	**Нето добивка (загуба) од редовно работење (Д - 13)**				
	Вонредни ставки (расходи) (-)				
Ж	**Нето добивка (загуба) за пресметковниот период**				
	Добивка од редовно работење / приход (В/А) (коефициент)				
	Добивка пред оданочување / приход (Г/А) (коефициент)				
	Нето добивка / приход (Ѓ/А) (коефициент)				

Пополнил____________

Одобрил____________

Датум____________

МП

Табела 18

БИЛАНС НА СОСТОЈБА ЗА РЕГУЛИРАНАТА ДЕЈНОСТ ....
ПРЕТПРИЈАТИЕ: ______________________________

Р.бр..	ОПИС	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
	АКТИВА (СРЕДСТВА) :				
А	*Тековна средства (Обртни средства)*				
	Парични средства и хартии од вредност				
	Побарувања				
	- Побарувања од купувачите				
	- Останати побарувања				
	Залихи				
	Финансиски вложувања				
	Останато (платени трошоци за идни периоди АВР)				
	Вкупно тековни средства				
Б	*Нетековни средства (Нето Основни Средства)*				
	Гудвил				
	Нематеријални вложувања				
	Материјални вложувања (недвижности, постројки и опрема)				
	Долгорочни финансиски вложувања				
	Вкупно Основни Средства				
	ВКУПНА АКТИВА (А +Б)				
	ПАСИВА (КАПИТАЛ И ОБВРСКИ) :				
В	*Капитал и резерви*				
	Издаден капитал				
	Резерви				
	Акумулирана добивка (загуба)				
	Вкупно капитал и резерви (В)				
	Малцинско учество				
Г	*Обврски*				
	Долгорочни (нетековни) обврски				
	- долгорочни заеми				
	- други долгорочни обврски				
	Краткорочни обврски				
	- обврски кон добавувачи				
	- краткорочни заеми				
	- останати краткорочни обврски				
	Одложено плаќање на трошоци (ПВР)				
	Долгорочни резервирања за ризици и трошоци				
	Вкупни обврски (Г)				
	ВКУПНО КАПИТАЛ И ОБВРСКИ (В + Г)				
	Актива - Пасива				

МП

Табела 19

ГОТОВИНСКИОТ ТЕК ОД РЕГУЛИРАНАТА ДЕЈНОСТ ....
ПРЕТПРИЈАТИЕ: ______________________

Р.бр..	ОПИС	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
1	Нето добивка пред оданочување усогласена за:				
	Амортизација				
	Курсни разлики				
	Расходи за камата				
	Добивка од вложувања				
	Усогласена нето добивка (оперативна добивка)				
2	**Нето парични текови од оперативни активности**				
3	**Нето парични текови од вложувачки активности**				
4	**Нето парични текови од финансиски активности**				
5	**Нето зголемување(намалување) на паричните средства и еквиваленти на паричните средства**				
6	**Парични средства и еквиваленти на парични средства на почетокот на периодот**				
7	**Парични средства и еквиваленти на парични средства на крајот на периодот**				
8	**Годишен паричен тек (прилив / одлив)**				
9	**Кумулативен паричен тек (прилив / одлив)**				

МП

Пополнил__________
Одобрил__________
Датум__________

Табела 20

ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕГУЛИРАНАТА ДЕЈНОСТ ....
ПРЕТПРИЈАТИЕ: ________________

Р.бр..	ОПИС	2008	Регулиран период		
			2010	2011	2012
А	**Ликвидност**				
1	*Коефициент на тековна ликвидност:*				
	Обртни средства (Обртен капитал)				
	Тековна Пасива (Краткорочни обврски)				
	Обртни средства / Краткорочни обврски				
2	*Брз коефициент на ликвидност*				
	Обртни средства (Обртен капитал)				
	Залихи				
	Тековна Пасива (Краткорочни обврски)				
	(Обртни средства-Залихи) / Краткорочни обврски				
3	*Обрт на побарувањата*				
	Нето приходи од продажба / просечни побарувања од купувачите				
Б	**Профитабилност**				
1	*Профитна маржа*				
	Нето добивка / нето приходи од продажба				
2	*Обрт на средствата*				
	Нето приходи од продажба / Просечен RAB				
3	*Поврат на средствата*				
	(Нето добивка + амортизација) / Просечен RAB				
4	*Поврат на главнината (капиталот)*				
	Нето добивка / Акционерска главнина (капитал и разерви)				
В	**Долгорочна солвентност**				
1	*Сооднос на долг со главнината*				
	Вкупни обврски / акционерска главнина (капитал и резерви)				
2	*Коефициент на покриеност на каматата*				
	(Добивка пред оданочување + Расход за камати) / Расход за камати				
3	*Коефициент на покриеност на долгот*				
	(Нето приход+амортиз.+камата) / (ануитет=камата + отплата)				
4	*Учество на долговите во Вкупната Актива*				
	Долг / Вкупна Актива				
Г	**Проценка на адекватноста на паричните текови**				
1	*Принос на паричните текови*				
	Нето парични текови од оперативни активности / Нето добивка				
2	*Сооднос на парични текови со приходите од продажба*				
	Нето парични текови од оперативни активности / Нето приходи од продажба				
3	*Сооднос на парични текови со средствата*				
	Нето парични текови од оперативни активности / Просечни вкупни средства				
	Нето парични текови од оперативни активности / Просечни средства RAB				
4	*Слободен паричен тек*				
	Нето парични текови од оперативни активности - Дивиденди - Нето капитални издатоци				
Д	**Работење**				
1	*Обрт на Залихите*				
	Трошоци на Продажба				
	Залихи				
	Трошоци на продажба / Залихи				
2	*Просечно време за наплата*				
	Побарувања				
	Приход				
	Побарувања / Приход изразен во денови				
3	*Обрт на Основните Средства*				
	Приход				
	Основни Средства				
	Приход / Основни средства				
4	*Обрт на Сите Средства*				
	Приход				
	Вкупно Средства				
	Приход / Вкупни средства				

Пополнил________
Одобрил________
МП Датум________

УВОЗ И ТРАНЗИТ НА ПРИРОДЕН ГАС

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ____________________

Табела 21

Р.бр.	ОПИС	Единица мерка	Реализирано				Регулиран период		
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	УВОЗ								
	Количина	nm^3							
	Цена	ден/nm^3							
	Износ	Денари							
2	Транзит	nm^3							

Напомена:

Цената да биде изразена како пондерирана просечна цена од сите квартали

МП

Пополнил____________

Одобрил____________

Датум______________

ЕВИДЕНТИРАН И ПРЕДВИДЕН БРОЈ НА ПОТРОШУВАЧИ И КОЛИЧИНА НА ПОТРОШЕН ПРИРОДЕН ГАС ПО ПОТРОШУВАЧИ

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ____________________

Табела 22

Ред.бр.	ПОТРОШУВАЧИ	Минат период								Регулиран период					
		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
		Број	nm^3	Број	nm^3	Број	nm^3	Број	nm^3	Број	nm^3	Број	nm^3	Број	nm^3
	ВКУПНО														

МП

Пополнил________

Одобрил________

Датум__________

Табела 23

ПРЕГЛЕД НА СТЕПЕНОТ НА НАПЛАТА ПО ПОТРОШУВАЧИ

ПРЕТПРИЈАТИЕ: ____________________

Ред.бр.	ПОТРОШУВАЧИ				Регулиран период		
		2009			2010	2011	2012
		Фактурирано	Наплатено	%	% на планирана наплата	% на планирана наплата	% на планирана наплата
	ВКУПНО						

МП

Пополнил________

Одобрил________

Датум________

ПРИЛОГ 5.
Изјава за веродостојноста на поднесените податоци од страна на претпријатието

И З Ј А В А

Од одговорното лице на претпријатието, подносител на барањето за одобрување на цена и потребен приход

Изјавувам под кривична, материјална и морална одговорност, дека материјалните и финансиските податоци презентирани во прилог на барањето за одобрување на цена и потребен приход, доставени до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, а кои се однесуваат на претпријатието, се точни и веродостојни и во целост одговараат на фактичката состојба на барателот.

Датум: __________

Одговорно лице
(Директор на претпријатието)

Место : __________

____

Согласни:

Финансиски директор

____

Комерцијален директор

____

Технички директор

____

АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

3427.

Врз основа на член 44 став 5 и член 48 став 1 од Законот за спортот („Сл. весник на РМ“ бр.29/02, 66/04 и 81/08), ја приложуваме следната

Л И С Т А
НА СТРУЧНИ ЛИЦА-ТРЕНЕРИ КОИ УЧЕСТВУВАЛЕ ВО РАБОТАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СПОРТСКИОТ РЕЗУЛТАТ НА КАТЕГОРИЗИРАН СПОРТИСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ЗА ПЕРИОД ЈУЛИ 2009 – ДЕКЕМВРИ 2009 ГОДИНА

Р. Бр	Име и презиме на стручни ица-тренери	Стекната спортска категорија	Остварен резултат на официјални меѓународни натпревари кои се во календарот на европските и светските асоцијации и државни првенства
1.	Руждија Калач и Петар Чурлиновски	Тренер и селектор на Македонската бокс-ерска репрезентација	за учество и пласман на Македонската репрезен-тација во бокс на СП за сениори, во Милано-Италија, одржано од 28.08.2009 до 13.09.2009 година

Бр. 08–4185/1
30 декември 2009 година
Скопје

Директор,
Драган Ѓурчевски, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2009 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622
2009161